

การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรี
ของเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547

นางสาวเพียงกมล มานะรัตน์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6844-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE POLITICS OF ELECTIONS : A CASE STUDY OF THE CHIANG MAI
MAYORAL ELECTION CAMPAIGN, 2004

Miss Phengkamon Marnarath

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6844-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
	นายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547
โดย	นางสาวเพียงกมล มานะรัตน์
สาขาวิชา	การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตระกูล มีชัย

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์สิริพรรณ นกสวน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตระกูล มีชัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์เวียงรัฐ เนติโพธิ์)

สภามหาวิทยาลัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพียงกมล มานะวัฒน์ : การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
 นายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547 (THE POLITICS OF ELECTIONS
 : A CASE STUDY OF THE CHIANG MAI MAYORAL ELECTION CAMPAIGN, 2004)
 อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตระกูล มีชัย, 380 หน้า. ISBN 974-17-6844 -3.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษากระบวนการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี
 ของเทศบาลนครเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกภายใต้
 พระราชบัญญัติเทศบาล(ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น
 หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องการ
 เลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กฎหมายต่างๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดความ
 เปลี่ยนแปลงในการเลือกตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่ในหลายแง่มุม เช่น วิธีการเลือกตั้งผู้บริหาร
 ท้องถิ่นจากการเลือกตั้งโดยอ้อมมาเป็นการเลือกตั้งโดยตรง ความเปลี่ยนแปลงในเรื่องขององค์กร
 ที่เข้ามาดูแลควบคุม จัดการการเลือกตั้งจากกระทรวงมหาดไทยมาเป็นคณะกรรมการการ
 เลือกตั้ง และความเปลี่ยนแปลงในด้านความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายเลือกตั้งที่มี
 มาตรการลงโทษอย่างจริงจัง เป็นต้น

จากการศึกษา พบว่า 1) การจัดตั้งองค์กรหาเสียง วิธีการ-ยุทธวิธี และความสัมพันธ์
 ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้ง หัวคะแนน และประชาชนส่วนใหญ่ เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ส่วนบุคคล
 ในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ โดยมีผลประโยชน์เป็นตัวเชื่อมทั้งสามฝ่ายเข้าด้วยกัน
 แต่ในอีกส่วนหนึ่งได้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครฯ หัวคะแนน และ
 ประชาชน โดยไม่ได้เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ทั้งสามฝ่ายมิได้มีความสัมพันธ์ส่วนตัว
 ใดๆ ระหว่างกัน 2) กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรกส่งผลให้กระบวนการ
 การเลือกตั้ง โดยเฉพาะกระบวนการรณรงค์หาเสียงเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ แง่ลบ
 คือ เกิดการปรับตัวด้านกลยุทธ์/วิธีการหาเสียงที่ไม่สุจริตต่างๆ ให้แยบยลซับซ้อนมากขึ้นจน
 กฎหมายไม่สามารถเอาผิดได้ ส่วนในแง่บวก คือ เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกของเทศบาลที่นโยบาย
 ได้เข้ามามีบทบาทในการรณรงค์หาเสียงในฐานะส่วนประกอบสำคัญที่มีผลต่อชัยชนะในการ
 เลือกตั้งควบคู่ไปกับการใช้กลยุทธ์การหาเสียงด้วยวิธีการเดิมๆ ต่างๆ

ภาควิชา.....การปกครอง.....ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา.....การปกครอง.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2547.....

4481147424 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD : LOCAL POLITICS/ LOCAL ELECTION/ POLITICAL CAMPAIGN

PHENGKAMON MARNARATH : THE POLITICS OF ELECTIONS : A CASE STUDY OF THE CHIANG MAI MAYORAL ELECTION CAMPAIGN, 2004. THESIS ADVISOR : TRAKOON MEECHAI, 380 pp. ISBN 974-17-6844-3.

This thesis examines the process of campaigning in the election of the mayor of Chiang Mai Municipality on February 1, 2004, the first direct laws and regulations. This brought important changes, namely direct rather than indirect election of the mayor, the supervision of the election by the Election Commission in place of the Ministry of Interior and the strictness in the application of laws through sanctions.

The study found that 1) campaign organization and strategies, as well as the relationships between the candidates, the canvassers and the majority of the electorate in the main involved interpersonal relationship of a patron-client kind, though other kinds of relationships also exhibited themselves; 2) the electoral laws being used for the first time made for changes in the electoral process, especially in election campaigning in both negative and positive directions. Negatively, dishonest campaigning methods became more complex such that the arm of the law failed to bring culprits to justice. Positively, campaigning involved the use of policy as an important vote – getting tool in conjunction with other long – standing methods.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department.....Government.....Student's signature.....

Field of study.....Government.....Advisor's signature.....

Academic year.....2004.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือ ความร่วมมือ ความมีน้ำใจ จากบุคคลต่างๆ จำนวนมาก

ขอขอบพระคุณความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตระกูล มีชัย ที่รับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ยังไม่เป็นโครงร่างจนสำเร็จการศึกษา รวมทั้ง อาจารย์สิริพรรณ นกสวน ประธานกรรมการสอบ และอาจารย์เวียงรัฐ เนติโพธิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ บรรดาคณาจารย์ ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำหรับความรู้ทางรัฐศาสตร์ ที่ทำให้ศิษย์คนนี้สามารถออกมาเผชิญโลกกว้างได้อย่างไม่อายใคร

ขอขอบพระคุณอย่างที่สุดสำหรับพ่อและแม่ สำหรับทุกสิ่งทุกอย่างที่ท่านมอบให้ ทั้งในเรื่องกำลังใจ การส่งเสริมเลี้ยงดูให้เล่าเรียนมาตลอดจนสำเร็จการศึกษา หากไม่มีความรักและความเสียสละอันยิ่งใหญ่จาก 2 ท่าน ผู้วิจัยคงไม่ได้มายืนในจุดนี้ ขอขอบพระคุณครอบครัวทั้หมงคล สำหรับความเมตตาที่มอบให้ผู้วิจัยเสมือนลูกคนหนึ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ให้การสัมภาษณ์และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นจริง และเสียสละเวลาอันมีค่าให้ความร่วมมือ

ขอขอบพระคุณ คุณปิยะมาศ ทั้หมงคล สำหรับความพยายามในการแปลงลายมือยุ่งๆ ให้กลายเป็นทุกตัวอักษรในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอบคุณที่สุดสำหรับมิตรภาพกำลังใจ คำแนะนำ ตักเตือน และความช่วยเหลือ และน้องฝัน ที่คอยช่วยเหลือในเวลาเร่งด่วน ขอขอบคุณ เพื่อนๆ ปริญญาโท ภาควิชาการปกครอง รหัส 44 ทุกคน สำหรับความเป็นเพื่อนที่มอบให้ ขอขอบคุณ คุณขวัญสกุล ลิมจรรยา และคุณศนิชา เหล่าชัย เพื่อนสนิททั้ง 2 คน สำหรับมิตรภาพที่มีให้อย่างยาวนาน และขอขอบคุณ โรงเรียน มงฟอร์ตวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ทำให้ได้เจอเพื่อน 2 คนนี้

ที่จะลืมมิได้คือ คุณอรพินทร์ วิจิผล และคุณนันทนา ลิมปิโกวิท เจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาการปกครอง และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด รุฟุส ดี. สมิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน รวมถึง เจ้าหน้าที่ รปภ.คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่เอื้อเฟื้อที่จอดรถให้ทุกครั้ง แม้จะไม่เคยมีบัตรจอดรถก็ตาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	15
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	15
วิธีการศึกษา.....	16
กรอบความคิดการวิจัย.....	16
สมมุติฐานการวิจัย.....	17
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	17
การนำเสนอผลการวิจัย.....	18
บทที่ 2 กรอบแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	19
แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง.....	19
ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์.....	34
แนวความคิดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน.....	45
บทที่ 3 ประวัติการจัดตั้งและการเลือกตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่.....	50
ประวัติการจัดตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่.....	50
สภาพสังคมของเทศบาลนครเชียงใหม่.....	52
การเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่.....	57
ประวัติและภูมิหลังของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่	
พ.ศ. 2547.....	68
บทที่ 4 การหาเสียงระยะยาวก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง.....	78
ผู้สมัครหมายเลข 1.....	80

	หน้า
ผู้สมัครหมายเลข 2.....	116
ผู้สมัครหมายเลข 3.....	121
ผู้สมัครหมายเลข 4.....	123
ผู้สมัครหมายเลข 5.....	125
บทที่ 5 การรณรงค์หาเสียงในช่วงเวลาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ และบทวิเคราะห์.....	128
ช่วงวันรับสมัครเลือกตั้ง.....	128
ช่วงระยะเวลาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง.....	153
(1) การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในช่วง 10 วันแรก.....	157
(2) ช่วง 10 วันกลางฤดูกาลการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง.....	170
(3) ช่วง 10 วันสุดท้ายของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง.....	180
สรุปและวิเคราะห์ 1 เดือน แห่งการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง.....	197
วันลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	202
ผลการเลือกตั้ง.....	203
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	210
รายการอ้างอิง.....	226
ภาคผนวก.....	237
ภาคผนวก ก.....	238
ภาคผนวก ข.....	300
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	380

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	ตารางแสดงอัตราการใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่.....	54
ตารางที่ 2	ตารางแสดงรายจ่ายของเทศบาลนครเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2540 – 2546.....	67
ตารางที่ 3	ตัวอย่างแสดงความแน่นอนของฐานคะแนนเสียงจัดตั้งจากการเปรียบเทียบ ผลคะแนนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	90
ตารางที่ 4	ตารางสรุปงบประมาณของเทศบาลนครเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2546....	100
ตารางที่ 5	ตารางสรุป งบประมาณที่จะลงสู่ชุมชน เกี่ยวกับงบประมาณของเทศบาล นครเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2546.....	100
ตารางที่ 6	ตารางแสดงการจัดลำดับนโยบายของนายบุญเลิศ เปรียบเทียบกับปัญหาที่ ประชาชนต้องการให้นายกเทศมนตรีแก้ไข.....	133
ตารางที่ 7	ตารางสรุปสโลแกนและนโยบายสำคัญที่ผู้สมัครใช้ในการรณรงค์หาเสียง.....	149
ตารางที่ 8	ตารางแสดงการแบ่งประชากรเลือกตั้งและกลุ่มเป้าหมายในการหาเสียงของ ผู้สมัครนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547.....	150
ตารางที่ 9	แสดงยุทธศาสตร์และวิธีการที่ผู้สมัครฯ ทุกคนใช้ในการรณรงค์หาเสียง.....	152
ตารางที่ 10	ตารางสรุปและเปรียบเทียบวิธีการหาเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้หาเสียงกับ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.....	193
ตารางที่ 11	ตารางสรุปและเปรียบเทียบวิธีการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้ในการรณรงค์หาเสียง เลือกตั้ง.....	202
ตารางที่ 12	ตารางแสดงผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่.....	205

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์เพียง สายเดียวหรือกลุ่มเดียว.....	37
แผนภาพที่ 2 โครงสร้างระบบอุปถัมภ์แบบพีระมิด” (patron – client pyramid).....	38
แผนภาพที่ 3 แผนภาพแสดงสถานะความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่ถูกลำเอามาในโครงสร้าง ที่เป็นทางการ.....	97
แผนภาพที่ 4 แผนภาพแสดงโครงสร้างองค์กรหาเสียงของนายนิวัตร์ในช่วงก่อนการรณรงค์ หาเสียงเลือกตั้ง.....	117
แผนภาพที่ 5 แผนภาพแสดงโครงสร้างองค์กรหาเสียงของนายนิวัตร์ ต้นตยานุสรณ์.....	138

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

การเลือกตั้ง คือ พฤติกรรมทางการเมืองของมหาชนและเป็นกลไกในการใช้อำนาจอธิปไตย หรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยในทางการปกครอง แทนตนด้วยความชอบธรรม อีกทั้งยังเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนต่อประชาชนอยู่เสมอ เพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตน ดังนั้น การเลือกตั้งจึงมีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย¹

การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน เพราะเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองโดยการออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตน การเลือกตั้งยังเป็นกระบวนการเลือกสรรรัฐบาลหรือบุคคลที่จะมาทำการปกครองประเทศ และเป็นการสร้างความชอบธรรมให้แก่อำนาจอปกครองของผู้ปกครองให้เป็นไปโดยสันติ การเลือกตั้งยังมีบทบาทสำคัญในการยุติข้อขัดแย้งในระบบการเมือง โดยการกำหนดกฎเกณฑ์กติกาในการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ไว้ การกำหนดกฎและกติกาต่างๆ ทำให้คู่ต่อสู้ทางการเมืองยอมรับผลการตัดสินของผู้เลือกตั้ง วิธีการเช่นนี้จึงช่วยให้การสืบต่ออำนาจทางการเมืองการปกครองเป็นไปอย่างสันติวิธี ไม่ต้องอาศัยวิธีการที่ผิดกฎหมายและไม่ชอบธรรม

อย่างไรก็ตาม แม้การเลือกตั้งจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนก็ตาม แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าประเทศที่มีการเลือกตั้งจะต้องเป็นประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยเสมอไป² การเลือกตั้งที่สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย จะต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ต่อไปนี้คือ

¹วิชา ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544), หน้า 11.

²กระมล ทองธรรมชาติ, การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล (กรุงเทพฯ : มาสเตอร์เพรส, 2531), หน้า 5.

1. ต้องเป็นการเลือกตั้งอย่างลับ
2. ต้องเป็นการเลือกตั้งที่เสรี(freedom) กล่าวคือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องเป็นไปโดยอิสระ ปราศจากการข่มขู่หรือกลั่นแกล้งจากฝ่ายใดๆ
3. ต้องเป็นการเลือกตั้งที่มีความเสมอภาคกัน กล่าวคือ บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีสิทธิออกเสียงคนละ 1 เสียง และถือเป็น 1 คะแนนเท่าๆ กัน
4. ต้องมีการเลือกตั้งเป็นวาระ และกำหนดระยะเวลา คือ ต้องเป็นการเลือกตั้งที่มีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน เช่น กำหนดให้มีการเลือกตั้งทุกๆ 4 ปี เป็นต้น
5. ต้องเป็นการเลือกตั้งที่เป็นการทั่วไป(universal) คือ เป็นการเลือกตั้งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีคุณสมบัติได้เลือกตั้งอย่างทั่วถึง โดยไม่มีอคติสำหรับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
6. เป็นการเลือกตั้งอย่างแท้จริงหรือการเลือกตั้งที่ยุติธรรม กล่าวคือ การเลือกตั้งต้องดำเนินไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมตามกฎหมาย มิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเอาเปรียบกัน หรือใช้วิธีการทุจริตในการหาเสียงเลือกตั้ง พร้อมกันนั้นก็ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเลือกตั้งให้มากที่สุด เช่น มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ – คัดค้านการเลือกตั้ง เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้งอันจะส่งผลให้ผู้แทนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต³

สำหรับประเทศไทยนั้น อาจกล่าวได้ว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาไม่ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยมากนัก เช่น ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ถึง 50% ผลการวิจัยหลายชิ้นก็ยืนยันว่า ประชาชนไปใช้สิทธิเพราะผลประโยชน์⁴ หรือถูกระดมมากกว่าที่จะ

³พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และวิสุทธิ์ โพธิ์แท่น, “ระบบการเลือกตั้ง,” ใน รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ปัญหาและระบบการเลือกตั้งในประเทศไทย, ระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ, แนวนโยบายแห่งรัฐ สถาบันการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง. (โดยคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ คณะกรรมการวิชาการ ข้อมูล และศึกษาแนวทางการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ, 25 – 26 กุมภาพันธ์ 2540 11 – 12 และ 25 – 26 มีนาคม 2540 ณ อาคารรัฐสภา 2), หน้า 1/31 – 1/32.

⁴กมล ทองธรรมชาติ, การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล, หน้า 100.

ไปใช้สิทธิเพราะความสำนึกในหน้าที่และความสำคัญของการเลือกตั้ง หรือมีการทุจริตการเลือกตั้งหลายวิธี เช่น การซื้อเสียง, การใช้หวัคะแนน, การใช้อิทธิพล เป็นต้น จากหลักเกณฑ์เหล่านี้ทำให้เราทราบว่า การที่จะศึกษาการเลือกตั้งไม่ควรจำกัดการศึกษาอยู่แค่เพียงขั้นตอนของการไปหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้น เพราะการไปหย่อนบัตรเลือกตั้งเป็นเพียงหนึ่งในเกณฑ์หรือองค์ประกอบหนึ่งของการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น ยังมีหลักเกณฑ์ข้ออื่นๆ ที่ส่อนัยยะถึงกระบวนการต่างๆ ทั้งก่อนและหลังการหย่อนบัตรเลือกตั้งอีกมากมาย ดังนั้น การศึกษาการเลือกตั้งจึงจำเป็นต้องศึกษาทั้งในเรื่องของกิจกรรมต่างๆ ก่อน-หลังการเลือกตั้ง และจะต้องมองปัจจัยในมิติอื่นๆ ที่จะส่งผลต่อการเลือกตั้งไปพร้อมๆ กัน เช่น วัฒนธรรมทางการเมือง, ค่านิยมทางสังคม (social value), เศรษฐกิจ, กฎหมาย, ระบบการเลือกตั้ง เป็นต้น เพราะปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดรูปแบบของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง รวมไปถึงลักษณะและผลของการเลือกตั้งในแต่ละประเทศ และยังทำให้การเลือกตั้งในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันออกไป

พฤติกรรมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยในหลายๆ ด้าน แต่ที่สำคัญ คือ วัฒนธรรมทางการเมือง (political culture) และค่านิยมทางสังคม เช่น วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอุปถัมภ์ (patron-client) และค่านิยมของสังคมที่เกี่ยวกับเรื่องของความกตัญญู-กตเวทิตา, ค่านิยมเกี่ยวกับความมีน้ำใจกว้างขวางและใจนักเลง, ค่านิยมเกี่ยวกับการแจกสิ่งของในลักษณะของทาน ฯลฯ⁵ ซึ่งจะเห็นได้จากการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งแต่ละครั้งของไทยจะมีรูปแบบและวิธีในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองและค่านิยมของสังคมไทยทั้งสิ้น เช่น การหาเสียงโดยใช้ระบบหวัคะแนน, การแจกสิ่งของ หรือการซื้อเสียง เป็นต้น⁶ และมักจะพบว่า ผู้ที่ชนะการเลือกตั้งมักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทย, เป็นผู้ที่สามารถใช้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ-สังคม (ระหว่างสังคม

⁵ กมล ทองธรรมชาติ, การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล, หน้า 52.

⁶ อัครเมศวร์ ทองนวล, “ระบบการเลือกตั้ง,” ใน รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ปัญหาและระบบการเลือกตั้งในประเทศไทย, ระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ, แนวนโยบายแห่งรัฐ สถาบันการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง. (โดย คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ คณะกรรมการวิชาการ ข้อมูล และศึกษาแนวทางการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ, 25 - 26 กุมภาพันธ์ 2540 11 - 12 และ 25 - 26 มีนาคม 2540 ณ อาคารรัฐสภา 2), หน้า 1/113.

เมืองกับสังคมชนบท) และยังเป็นผู้ที่สามารถสร้างอำนาจและอิทธิพลโดยอาศัยโครงสร้างทางสังคมที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกัน⁷ และสามารถนำเอาสิ่งเหล่านี้ไปปรับใช้กับการหาเสียงของตนได้อย่างเหมาะสม

ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่กำหนดรูปแบบของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง, ลักษณะ/ผลของการเลือกตั้ง คือ กฎหมายเลือกตั้ง เพราะเป็นมาตรการที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดรูปแบบและกระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งมีความบริสุทธิ์ยุติธรรมมากที่สุด แต่ปัญหาของกฎหมายเลือกตั้งของประเทศไทยก็คือ ความล่าช้าและความหย่อนยานในการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้ตามกลยุทธของผู้สมัครไม่ทัน ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายห้ามซื้อเสียง แต่ผู้สมัครก็มีวิธีอื่นที่จะซื้อเสียงไม่ว่าจะเป็นการใช้กลวิธีไฟฟ้า การใช้กลวิธีการพนัน เป็นต้น การมีองค์กรกลางในการดูแลการเลือกตั้ง แต่องค์กรกลางกลับไม่มีอำนาจในการควบคุมการเลือกตั้งอย่างแท้จริง หรือกฎหมายกำหนดค่าใช้จ่ายที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งแต่ละครั้งไว้ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ผู้สมัครใช้เกินวงเงินด้วยมีวิธีการหลบเลี่ยงมากมาย ทำให้ไม่สามารถเอาผิดกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้

ผลจากปัจจัย 2 ประการข้างต้น ส่งผลให้การเลือกตั้งทั่วไปของไทยในระดับประเทศที่มีมากกว่า 20 ครั้ง จึงเต็มไปด้วยปัญหามากมาย โดยเฉพาะในช่วงของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เช่น ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง, การใช้อิทธิพล, การใช้กลวิธีที่ทุจริตต่างๆ ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือการระดมคนไปเลือกตั้ง ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยส่วนหนึ่งก็เป็นเพราะการปกครองท้องถิ่นของไทยอ่อนแอ และถูกรวบงำจากส่วนกลางมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงขาดประสิทธิภาพ ไม่มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นอัน และยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม

การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็นการปกครองที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย และเป็นการปกครองที่ใกล้ชิด เกี่ยวพันกับชีวิตความเป็นอยู่และผลประโยชน์ของประชาชนโดยตรง และมีความสำคัญต่อการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในแง่ที่เป็น การปกครองขั้นพื้นฐานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และยังถือได้ว่าเป็นโรงเรียนสอนประชาธิปไตยให้กับประชาชน เพราะกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้ง เท่ากับเป็นการสอนบทเรียนให้กับประชาชน โดยผ่านประสบการณ์ตรงของ

⁷ สมบัติ จันทรวงศ์, การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2529 (มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, 2530), หน้า 13.

ประชาชนเอง ทำให้ประชาชนมีการเรียนรู้และเข้าใจสิทธิ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตนไปโดยปริยาย การปกครองท้องถิ่นยังเป็นรากฐานของการปกครองในระบบประชาธิปไตยของชาติ เพราะถ้าหากทุกๆ ท้องถิ่นมีความมั่นคง และมีเสถียรภาพภายในท้องถิ่นเอง แล้วนำทุกๆ ท้องถิ่นมารวมกัน ประเทศก็จะเป็นประเทศที่มีความเจริญ มั่นคง^๘ นอกจากนั้น การปกครองท้องถิ่นยังมีความสำคัญในฐานะกระบอกเสียงสะท้อนทิศทางการเลือกตั้งในระดับชาติ กล่าวคือ ถ้าหากการเลือกตั้งในระดับการปกครองท้องถิ่นมีปัญหา ก็แสดงว่าการเลือกตั้งในระดับชาติก็必有ปัญหาเช่นกัน ดังเช่นที่ประเทศไทยกำลังประสบอยู่ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาจะมุ่งแก้ไขเฉพาะใน ระดับประเทศเพียงระดับเดียวโดยที่ละเลยการแก้ปัญหาการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นนั้นไม่สามารถทำได้ เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้กระจายตัวอยู่ทุกพื้นที่ทั้งในชนบท คือ องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนในเขตเมือง คือ เทศบาล ดังนั้น การแก้ไขปัญหาให้ประสบผลสำเร็จจึงต้องดำเนินการควบคู่กันไปทั้ง 2 ระดับ เมื่อปัญหาของการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นหมดไป ก็ย่อมส่งผลให้การเลือกตั้งในระดับประเทศมีความบริสุทธิ์ยุติธรรมตามไปด้วย

โดยหลักการของการเลือกตั้ง ประชาชนจึงควรที่จะเลือกผู้แทนด้วยหลักของเหตุผล แต่ในความเป็นจริง การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นประสบปัญหามากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการซื้อสิทธิขายเสียง, การใช้อิทธิพล, การใช้กลวิธีที่ไม่โปร่งใสต่างๆ ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง สิ่งต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้การเมืองท้องถิ่นยังห่างไกลจากการเมืองที่มีความโปร่งใส ความไม่โปร่งใสในการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นนั้น ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการเมืองในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทเท่านั้น แม้กระทั่งการเลือกตั้งในระดับเทศบาล อันเป็นการปกครองท้องถิ่นในเขตเมืองที่มีประชาชนส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลาง, มีการศึกษาสูงอาศัยอยู่ ก็ยังพบปัญหาเช่นเดียวกับการเลือกตั้งในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่นๆ

การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นทั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นในเขตชนบท คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด, องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยการปกครองในเขตเมืองอันได้แก่ เทศบาล ที่มีชนชั้นกลางอาศัยอยู่จำนวนมากก็ตาม แต่ปรากฏการณ์การทุจริตการเลือกตั้งยังคงเกิดขึ้น เช่น การซื้อสิทธิขายเสียง, การโกงการเลือกตั้ง, การใช้อิทธิพล, การใช้กลวิธีที่ไม่โปร่งใสต่างๆ ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง, การใช้หวัคแฉน, การระดมคนไปเลือกตั้ง เช่นเดียวกับการเลือกตั้งในระดับประเทศ

ท่ามกลางปัญหาการเลือกตั้งที่รุมเร้าหน่วยการปกครองที่มีความสำคัญต่อประชาธิปไตยอย่างยิ่งยวด แต่กลับมีผู้สนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นน้อยมาก เมื่อเทียบ

^๘ลิขิต ธีรเวคิน, **วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537), หน้า 235.

กับการเลือกตั้งในระดับชาติ และมีงานวิจัยเพียงไม่กี่ชิ้นที่เป็นการศึกษาการเลือกตั้งท้องถิ่นอย่างรอบด้าน เช่นงานของ สมบัติ จันทรวงศ์ เรื่อง **การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเขต พ.ศ. 2528** ที่เป็นการศึกษาการเลือกตั้งท้องถิ่นทั้งในแง่มุมมองของกระบวนการสรรหาผู้สมัคร, การจัดองค์กรหาเสียง, การคัดเลือกตัวผู้สมัคร, การรณรงค์หาเสียงและรูปแบบของการปราศรัยหาเสียง, นโยบายของแต่ละพรรค ฯลฯ ส่วนงานวิจัยชิ้นอื่นๆ ก็เป็นการศึกษาในแง่มุมมองหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่งในการเลือกตั้งท้องถิ่น เช่น

- การศึกษาในเชิงพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง เช่น งานของ พงสธร จันทรแก้ว เรื่อง **ผลกระทบของการใช้เงินซื้อเสียงต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ศึกษากรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, จุฑาทิพย์ สุขรังสรรค์ เรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร, ปิยะพันธ์ ปิงเมือง เรื่อง ปัญหาพฤติกรรมกรรมการออกเสียงเลือกตั้งในระบบการเมืองไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531, กิตติพงษ์ เตชะพันธ์ เรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2533 : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สิทธิเป็นต้น** ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการศึกษาตัวแปรต่างๆ เช่น เพศ, อายุ, อาชีพ, การศึกษา, สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม อันมีผลต่อการเลือกตั้ง

- การศึกษาในเชิงวัฒนธรรมทางการเมืองของนักการเมืองหรือบุคคลในท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมหรือเสรีนิยม ซึ่งจะส่งผลโดยอ้อมต่อการเลือกตั้ง เช่น การมีวัฒนธรรมอำนาจนิยมเอื้อต่อการใช้ระบบอุปถัมภ์และห้วคะแนนในการเลือกตั้ง เป็นต้น เช่นงานของ มณฑล มีอนันต์ เรื่อง **วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลชั้นนำในท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีบุคคลชั้นนำในจังหวัดสิงห์บุรี** หรือในงานของ ศุภกร วิริยานภากรณี เรื่อง **วัฒนธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกสภาเทศบาลกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**

- การศึกษาในแง่มุมมองต่างๆ ของการเลือกตั้ง เช่น การศึกษาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ในงานของ นพรัตน์ ทวี เรื่อง **ยุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด อ. เมืองสมุทรสาคร จ.สมุทรสาคร** งานวิจัยนี้พบว่า ทรัพยากรที่สำคัญในการเลือกตั้ง คือ เงิน ผู้ช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียง หัวคะแนน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้สมัครสังกัดเดียวกัน ส่วนในการปราศรัยหาเสียงหรือประเด็นทางการเมืองอื่นแทบไม่มีผลต่อการชนะการเลือกตั้ง การศึกษาหัวคะแนน เช่นงานของ สมโภชน์ ศรีโกชน์สมบุรณ์ เรื่อง **การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ของหัวคะแนน : ศึกษา**

เฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันระหว่างผู้สมัคร หัวคะแนน และผู้เลือกตั้ง

การมีงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นจำนวนน้อย แสดงให้เห็นว่ามีเพียงคนกลุ่มหนึ่งเท่านั้นที่สนใจและเห็นความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นและการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ทั้งๆ ที่การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ใกล้ชิด เกี่ยวพันกับชีวิตความเป็นอยู่และผลประโยชน์ของประชาชนโดยตรง อีกทั้งยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาการปกครองในระบบประชาธิปไตย

ตามที่ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาของการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่นและความพยายามในการแก้ไขปัญหาโดยสังเขปแล้วนั้น งานวิจัยชิ้นนี้ได้ให้ความสนใจกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นโดยเฉพาะเทศบาล เพราะเทศบาลนั้นเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นในระดับกลาง กล่าวคือ เป็นหน่วยการปกครองที่อยู่ระหว่างการเมืองระดับชาติกับการเมืองของชนบทซึ่งมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบชนบทไทย⁹ อีกทั้งเทศบาลยังเป็นที่รวมของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ชนชั้นกลาง และผู้ที่มีวัฒนธรรมการเมืองแบบชนบทไทย จึงทำให้การศึกษาการเมืองหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเทศบาล โดยเฉพาะการเลือกตั้งนั้นก็ทำให้เราสามารถที่จะคาดคะเนทิศทางหรือรูปแบบของการเมือง การเลือกตั้งของทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นได้

เทศบาลแม้จะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตเมือง แต่จากประวัติศาสตร์การเมืองที่เป็นประวัติศาสตร์แห่งการรวมศูนย์อำนาจอย่างยาวนาน รัฐบาลกลางไม่ให้ความสนใจกับการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลก็เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่งที่ต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ มากมาย ซึ่งอาจสามารถสรุปได้ 3 ประการใหญ่ๆ คือ

1. ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งของนักการเมืองท้องถิ่น การทุจริตการเลือกตั้งนี้เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนในการรณรงค์หาเสียงที่มีการใช้วิธีการ กลยุทธ์ทุกอย่างทั้งที่ถูกและผิดกฎหมาย โดยอาศัยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอุปถัมภ์ของไทยมาเป็นเครื่องมือในการทุจริต เช่น การซื้อขายเสียง วิธีการทุจริตอื่นๆ เช่น การอุ้มหัวคะแนน ใช้นักเลงจากกรุงเทพฯ ให้มาปฏิบัติภารกิจ¹⁰

⁹ เวียงรัฐ เนติโพธิ์, “อิทธิพลในการเมืองท้องถิ่นไทย : ศึกษากรณีเมืองเชียงใหม่,” วารสารสังคมศาสตร์ 31 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2543) : 169.

¹⁰ เวียงรัฐ เนติโพธิ์, “จักรกลการเมืองในอเมริกา : บทเรียนเพื่อความเข้าใจอิทธิพลในการเมืองท้องถิ่นไทย,” รัฐศาสตร์สาร (21 ฉบับที่ 3, 2542) : 235.

การระดมคนไปเลือกตั้ง รวมถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น

2. ปัญหาการที่ประชาชนของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ถึงแม้ในบางครั้งดูเหมือนว่าประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่สาเหตุไม่ได้เกิดจากการมีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่เข้าไปมีส่วนร่วมเพราะถูกระดม เช่น การระดมคนไปเลือกตั้ง เป็นต้น

3. โครงสร้างและรูปแบบของการปกครองของเทศบาลไม่เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การบริหารเทศบาลและการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม นั่นคือการใช้รูปแบบสภา – นายกเทศมนตรี(The Council – Mayor Form) รูปแบบสภา – นายกเทศมนตรีนี้นั้น สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนต่อจากนั้นสภาเทศบาลก็จะเลือกฝ่ายบริหารอันได้แก่ นายกเทศมนตรีและเทศมนตรี¹¹ ระบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยอ้อมนี้ส่งผลเสียหลายประการ เช่น ทำให้ผู้บริหารเทศบาลขาดนโยบายที่ชัดเจน ทั้งในช่วงของการรณรงค์หาเสียงและการบริหารงาน เมื่อไม่มีนโยบายที่ชัดเจนส่งผลให้เทศบาลไม่ค่อยมีผลงานที่เป็นรูปธรรม และประชาชนก็ตรวจสอบการทำงานได้ยาก, ทำให้เกิดการต่อสู้ทางการเมืองอย่างไม่สิ้นสุดภายในหมู่สมาชิกเพราะไม่ได้มีการแบ่งอำนาจกันอย่างเด็ดขาดระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารจึงไม่เข้มแข็งต้องคอยฟังเสียงของสภาเทศบาลซึ่งเป็นผู้กำหนดข้อบังคับ นอกจากนั้น ยังมีการต่อสู้แย่งชิงอำนาจทางการเมืองตลอดเวลา ผลก็คือ การเมืองและการบริหารงานของเทศบาลไม่มีเสถียรภาพ เห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงตัวนายกเทศมนตรีบ่อยครั้ง การแย่งชิงอำนาจกันนี้ยังส่งผลให้นายกเทศมนตรีเอาใจใส่กับเสียงในสภาเพื่อความมั่นคงในอำนาจและตำแหน่งของตนมากกว่าการทำงานให้กับประชาชน, การเลือกตั้งทางอ้อมยังทำให้นายกเทศมนตรี

กับผู้มีสิทธิเลือกตั้งห่างเหินกัน ประชาชนไม่ค่อยรู้จักนายกเทศมนตรี เพราะในต่อนหาเสียงก็เป็น การหาเสียงในนามของกลุ่ม, การเลือกตั้งทางอ้อมยังทำให้ผู้บริหารเทศบาลรับผิดชอบโดยตรงต่อสภาเทศบาลไม่ใช่ประชาชน ดังนั้น จึงสามารถที่จะหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามสัญญาที่เคยให้ไว้กับประชาชนเมื่อต่อนหาเสียง, การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยอ้อมยังขาดพลังปลุกเร้าให้ประชาชนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่น เพราะประชาชนได้เลือกแต่สมาชิกสภาเทศบาลแต่ก็

¹¹ ธเนศวร์ เจริญเมือง, 100 ปีการปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440 – 2540 (กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2540), หน้า 54 – 55.

ไม่ทราบแน่ชัดว่าใครจะเป็นนายกเทศมนตรีและนายกเทศมนตรีผู้นั้นมีนโยบายของตนเองอย่างไร¹² สภาพของความไม่แน่นอนของตัวนายกเทศมนตรีและนโยบายจึงเป็นข้อจำกัดในการติดตามสอบถาม ตรวจสอบบุคคลที่ตนเลือก เป็นผลให้ประชาชนกลายเป็นผู้ที่เฉยชาไม่กระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากปัญหาต่างๆ ของเทศบาลที่กล่าวไปแล้วนั้น ปัญหาสำคัญเบื้องต้นของเทศบาล คือ การคัดเลือกบุคคลเข้าไปใช้อำนาจและบริหารแทนประชาชน ซึ่งก็คือการเลือกตั้งนั่นเอง สภาพการเลือกตั้งของเทศบาลเต็มไปด้วยการทุจริต โดยที่ชนชั้นกลางซึ่งมีอยู่มากในเขตเมืองไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าใดนัก สาเหตุอาจเป็นด้วยกฎหมายและระบบการเมืองยังไม่เปิดทางให้ เช่น ในอดีตการประชุมเรียกเรื่องโดยสงบของประชาชนยังไม่ถูกรับรองว่าเป็นสิทธิของประชาชนที่จะกระทำได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย ในอีกด้านหนึ่งตัวกฎหมายเองก็ไม่มีส่วนกระตุ้นให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

ด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 จึงมีเจตนารมณ์มุ่งที่จะแก้ปัญหาของการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่นให้มีความบริสุทธิ์ยุติธรรมมากขึ้นกว่าเดิม ด้วยการปฏิรูประบบเลือกตั้งเกือบทั้งหมดผ่านมาตรการทางกฎหมายต่างๆ เช่น ในการเลือกตั้งในระดับชาติ ก็จัดให้มีองค์กรกลางที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลการเลือกตั้งทั้งหมดจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง(กกต.), การเปลี่ยนแปลงระบบเลือกตั้งให้มีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและการเลือกตั้งแบบสัดส่วน, ในส่วนของการบริหารการเลือกตั้งได้จัดให้มีการนับคะแนนรวมกัน ณ ที่นับคะแนนกลาง ส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการเลือกตั้งให้เป็นการเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรง กฎหมายบัญญัติให้การเลือกตั้งท้องถิ่นอยู่ในการควบคุมดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยหวังว่ามาตรการต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้ การเลือกตั้งในระดับชาติและท้องถิ่นมีความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น เช่น การซื้อเสียงและการตรวจเช็คผลของการจ่ายเงินซื้อเสียงทำได้ยากขึ้น ประชาชนเลือกผู้แทนโดยมองพรรคและนโยบายมากขึ้นกว่าเดิมที่จะมองเพียงตัวบุคคล

การปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นในระดับเทศบาลเป็นส่วนที่งานวิจัยฉบับนี้เน้นที่จะศึกษา เนื่องจากเทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีความน่าสนใจและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประชาธิปไตย เทศบาลเป็นตัวกลางระหว่างเมืองกับชนบท ฉะนั้น หากสามารถพัฒนาการปกครองท้องถิ่นในระดับเทศบาลได้ก็จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทิศทางของ

¹² ธเนศวร์ เจริญเมือง, “เทศบาลในศตวรรษที่ 21,” โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มกราคม 2541) : 122 – 123.

การเมือง การเลือกตั้ง และการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตชนบทที่อยู่รายล้อมเขตเทศบาลในระยะยาวต่อไป งานวิจัยจะมุ่งศึกษาการเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของเทศบาล ที่มีการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงการเลือกตั้งแทบจะทั้งระบบ ซึ่งเป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540

รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 มีมาตรการในการแก้ปัญหาการเลือกตั้งและกระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของเทศบาล คือ

1. การตราพระราชบัญญัติเทศบาล(ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2543)ขึ้นมาเพื่อเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง(มาตรา 14) จากแต่เดิมที่จำกัดรูปแบบอยู่เพียงสภานายกเทศมนตรีเท่านั้น เพื่อแก้ปัญหาโครงสร้างและความไร้ประสิทธิภาพในการบริหารงานอันเนื่องมาจากความอ่อนแอของคณะผู้บริหารเทศบาล¹³ การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจึงเท่ากับเป็นการแบ่งอำนาจแบ่งงานกันอย่างชัดเจนระหว่างฝ่ายสภาเทศบาลกับนายกเทศมนตรี โดยสมาชิกสภาจะมีบทบาทด้านนิติบัญญัติและการตรวจสอบฝ่ายบริหารเท่านั้น และไม่สามารถเข้าไปเป็นฝ่ายบริหารได้ ด้วยเหตุนี้จะไม่เกิดการแย่งชิงตำแหน่งกันดังเช่นการเลือกตั้งผู้บริหารโดยอ้อม และยังเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จากการที่ผู้สมัครแต่ละคนจะถูกระบบการเลือกตั้งกดดันให้ต้องเสนอนโยบายและคำสัญญาที่ชัดเจนต่อประชาชน ผู้สมัครจึงต้องรับผิดชอบต่อคำสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนโดยตรง ทำให้ประชาชนติดตามข่าวสาร, ควบคุม, ตรวจสอบการทำงานของนายกเทศมนตรีได้ง่าย ระบบการเลือกตั้งโดยตรงนี้ยังทำให้ผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อประชาชน ผู้บริหารกับประชาชนจึงมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น และยังทำให้การบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในสายตาของประชาชนอยู่ตลอดเวลา การทุจริตจึงเป็นไปได้ยาก และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ความสามารถ สามารถเข้าสู่ตำแหน่งได้โดยง่าย จึงเท่ากับเป็นการกีดกันผู้มีอิทธิพลที่ต้องการแสวงหาผลประโยชน์เข้ามารับตำแหน่งในเทศบาลได้¹⁴

2. มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 ที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าควบคุมการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จากแต่เดิมที่เป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลนั้นๆ เป็นผู้จัดการเลือกตั้งเอง ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบหรือทุจริตการเลือกตั้งได้

¹³ นรนิติ เศรษฐบุตร, “การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง,” (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) : 5.

¹⁴ ธเนศวร์ เจริญเมือง, “เทศบาลในศตวรรษหน้า เลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง,” โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ตุลาคม 2542) : 1 – 7.

ง่าย เพราะผู้บริหารเทศบาลที่เป็นทั้งผู้แข่งขันและเป็นทั้งผู้มีอำนาจในการจัดการเลือกตั้ง อาจใช้ อิทธิพลของตนเข้าแทรกแซงการเลือกตั้งได้ การมีองค์กรกลางที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลควบคุมการเลือกตั้งทั้งระบบ และมีอำนาจให้คุณให้โทษกับผู้สมัคร นับเป็นการประกันความเป็นกลางและความยุติธรรมของการเลือกตั้งได้อย่างดี

3. มีการตราพระราชบัญญัติเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกระเบียบ ประกาศ และข้อกำหนดของ คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อรองรับ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยที่ส่วนใหญ่จะเป็นระเบียบ ที่ออกมาเพื่อใช้ควบคุม กำหนดหลักเกณฑ์การรณรงค์หาเสียง เช่น

- มาตรา 57 ที่ห้ามมิให้ผู้สมัครให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมที่จะ ให้ทรัพย์สิน เงิน หรือประโยชน์ใดๆ แก่ผู้ใด, ห้ามแจกเงินหรือสิ่งของในวาระต่าง เช่น งานวันเกิด งานบุญ, ห้ามให้หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สิน เงิน หรือประโยชน์ใดๆ ไม่โดยทางตรงหรือทางอ้อม แก่ชุมชน สมาคม หรือองค์กรอื่นๆ, ห้ามไม่ให้หาเสียงโดยจัดงานรื่นเริงต่างๆ ห้ามเลี้ยงหรือจัดเลี้ยง, ห้ามหลอกลวง บังคับ ชูเชื้อ ใช้อิทธิพล ใสร้าย หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในเรื่องใดๆ เกี่ยวกับผู้สมัคร, ห้ามอาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางราชการเข้ามามีส่วนช่วยในการหาเสียงเลือกตั้ง ห้ามติดสื่อในการ โฆษณาหาเสียงเลือกตั้งในสถานที่ต่างๆ นอกจากสถานที่ที่ได้รับอนุญาต, ห้ามเล่นหรือจัดให้มีการพนันเกี่ยวกับผลของการเลือกตั้งอันเป็นการป้องกันการใช้กลวิธีการพนัน ห้ามรวบรวมบัตร ประชาชนหรือหลักฐานที่ใช้ในการเลือกตั้งภายในช่วงเลือกตั้ง เป็นต้น

- ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องวิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการ หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546¹⁵ 10 ข้อ เช่น ห้ามซื้อเสียงหรือจัดเตรียมซื้อเสียง ห้ามบริจาคหรือสัญญาว่าจะบริจาคเงินหรือสิ่งของแก่ ชุมชนหรือองค์กรต่างๆ ห้ามหาเสียงโดยการจัดให้มีหรรสพหรืองานรื่นเริงใดๆ ห้ามจัดเลี้ยงหรือรับ จะจัดเลี้ยงให้กับบุคคลใดๆ ห้ามหลอกลวง บังคับ ใช้อิทธิพล ใสร้างด้วยความเท็จ เป็นต้น

- มาตราที่ 55 ผู้สมัครจะต้องแจ้งบัญชีรายรับรายจ่ายในการเลือกตั้งภายใน 9 0 วัน นับแต่ประกาศผลการเลือกตั้ง

- เพิ่มอำนาจให้กับคณะกรรมการการเลือกตั้งในการให้คุณ-โทษแก่ผู้สมัคร คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจพิจารณาใบเหลือง – ใบแดง, สั่งให้ยกเลิกการเลือกตั้งหรือ การจัดให้เลือกตั้งใหม่หากมีหลักฐานว่าการเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมและถ้าหาก

¹⁵ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 120 ตอนที่ 6 ก วันที่ 17 มกราคม 2546.

พบว่าผู้สมัครใดฝ่าฝืนทำให้ต้องเลือกตั้งใหม่ก็ให้ผู้สมัครรายนั้นเป็นผู้ชดใช้ค่าเสียหายในการเลือกตั้งใหม่นั้น(มาตรา 9 9)

- มาตรา 109 – 135 มีบทลงโทษผู้สมัครที่กระทำฝ่าฝืนด้วยมาตรการต่างๆ

เช่น จำคุก ปรับ เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

จากสภาพปัญหาและความพยายามในการวางมาตรการป้องกันการทุจริตในการหาเสียงเลือกตั้งโดยเฉพาะของเทศบาล งานวิจัยชิ้นนี้จึงต้องการที่จะศึกษาถึงกระบวนการการเลือกตั้งท้องถิ่นในเรื่องกระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ได้แก่ การจัดตั้งองค์กรหาเสียง ระบบหวัคะแนน วิธีการหาเสียง และแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัคร หวัคะแนน และผู้เลือกตั้งภายใต้วัฒนธรรมการเมืองที่อิงอยู่กับความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของไทย และเงื่อนไขมาตรการทางกฎหมายเลือกตั้งใหม่ เพื่อที่จะติดตามทำความเข้าใจถึงรูปแบบทิศทาง การปรับตัวของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีรูปแบบใหม่ในครั้งนี้ โดยงานวิจัยชิ้นนี้อาจมีประโยชน์ในการเป็นข้อมูลที่จะรายงานความเปลี่ยนแปลง ทิศทางทางการเมือง และการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการเลือกตั้งของไทย ให้มีความบริสุทธิ์ยุติธรรมอย่างแท้จริง

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้เทศบาลนครเชียงใหม่เป็นกรณีศึกษา แม้ว่าเทศบาลนครเชียงใหม่จะมีลักษณะหรือบริบททางการเมืองบางประการแตกต่างกับเทศบาลอื่นๆ แต่การที่เทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเทศบาลนครที่มีขนาดใหญ่รองจากกรุงเทพมหานคร มีความหลากหลายของกลุ่มคนและฐานะทางสังคม กล่าวคือ มีทั้งประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นชนชั้นกลาง และประชากรอีกส่วนหนึ่งที่ยังยึดถือความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์แบบชนบทไทยอยู่ อีกทั้งยังเป็นเทศบาลนครแห่งแรกที่จะมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีทางตรง จึงน่าที่จะสามารถนำไปใช้เป็นตัวแทนในการอธิบายทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่นๆ ได้

แม้เมืองเชียงใหม่จะเป็นเทศบาลนครขนาดใหญ่ที่มีประชากรหลากหลาย แต่การเมืองของเทศบาลนครเชียงใหม่กลับไม่แตกต่างจากการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบอื่นๆ เลย กล่าวคือ มีการหาเสียงที่ขัดต่อกฎหมายเกิดขึ้นทั่วไป เช่น การซื้อ-ขายเสียง มีการใช้ความรุนแรง มีการทุบเทหทรัพยากรเพื่อแข่งขันกันหาเสียง การยึดมั่นตัวบุคคลมากกว่าพรรคหรือนโยบาย และใช้ระบบอุปถัมภ์ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยังดำรงอยู่ทั่วไปในสังคมไทยเข้ามาใช้ในกระบวนการการรณรงค์หาเสียง¹⁶

¹⁶ ธนัน อนุมานราชธน, **โครงการศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่** (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2533), หน้า 8.

ปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ปรากฏให้เห็นได้ชัดจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล 2 ครั้งสุดท้าย คือ ในปี พ.ศ. 2538(12 พฤศจิกายน 2538) มีกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้ง ได้แก่ กลุ่มอานันทภูมิ(เป็นกลุ่มที่ชนะการเลือกตั้งโดยเสียงข้างมากในปี พ.ศ. 2528 และ2533), กลุ่มประชาสันติ(ฝ่ายค้านและเคยเป็นผู้บริหารเทศบาลหลายสมัย) , กลุ่มนวัตรัฐพัฒนา(สมาชิกประกอบด้วยผู้มีอิทธิพลระดับท้องถิ่นและนักการเมืองเก่าของกลุ่มประชาสันติ) และกลุ่มอิสระอื่นๆ ผลปรากฏว่ามีกลุ่มการเมืองหนึ่งได้รับการเลือกตั้งแบบยกสภา กลุ่มการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งนั้นได้ใช้วิธีการทุกอย่างเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง ทั้งใช้วิธีที่ถูกกฎหมาย เช่น การโจมตีปัญหาในเรื่องของการแสวงหาผลประโยชน์ของนายกเทศมนตรี, ปัญหาการบริหารงานขาดประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาขยะล้นเมืองเชียงใหม่¹⁷ และใช้คำขวัญกระตุ้นให้ประชาชนเบื่อหน่ายกลุ่มการเมืองที่เป็นผู้บริหารเทศบาลแล้วให้หันมาเลือกตน เช่น การคุมหัวคะแนนฝ่ายตรงข้ามไม่ให้เคลื่อนไหวในคืนก่อนมีการเลือกตั้ง, การติดสัญลักษณ์ให้กับหัวคะแนนฝ่ายตนเคลื่อนไหวได้อย่างเต็มที่¹⁸ และยังมี การใช้เงินและสิ่งตอบแทนอื่นๆ เพื่อแย่งชิงฐานคะแนนเสียงของนักการเมืองกลุ่มอื่นๆ

การเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งในครั้งล่าสุดนี้ก็มีการแข่งขันที่รุนแรงด้วยเช่นกัน เพราะมีกลุ่มเข้ามาแข่งขันหลายกลุ่ม แต่หลักๆ เป็นการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มการเมือง 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มอานันทภูมิ และกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม(แยกตัวมาจากกลุ่มนวัตรัฐพัฒนา และเป็นผู้บริหารเทศบาลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541) การเลือกตั้งในครั้งนี้ กลุ่มการเมืองได้ใช้วิธีการในการหาเสียงทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมายมากมาย วิธีที่ถูกกฎหมาย เช่น การโจมตีการทำงานและการคอร์ปชั่นของคณะเทศมนตรี, การสร้างภาพพจน์ของผู้สมัครเพื่อให้ชนชั้นกลางรู้สึกพึงพอใจในตัวผู้สมัคร เช่น นำเสนอว่าผู้สมัครสำเร็จการศึกษาในระดับใด เป็นต้น ส่วนวิธีการที่ไม่ถูกกฎหมาย เช่น การซื้อ – ขายเสียง, การใช้อิทธิพล, การใช้เงินและความช่วยเหลือเพื่อสร้างฐานเสียงในชุมชนย่อยในเขตเมือง(กรณีของกลุ่มที่เป็นผู้บริหารเทศบาล) และการใช้หัวคะแนนและหัวหน้าชุมชนชักชวนประชาชนให้ลงคะแนนให้ตน เป็นต้น

ปัญหาของการเลือกตั้งท้องถิ่นในส่วนของกรณีรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่ดังกล่าวมีสาเหตุจากปัจจัยหลัก 2 ประการได้แก่

¹⁷จิววิทย์ ไทภูวไพบูลย์, “พัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษาการเมืองอานันทภูมิในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2545), หน้า 8.

¹⁸ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หัวคะแนนของกลุ่มอานันทภูมิคนหนึ่งในแขวงเมืองเวียง.

- ปัจจัยด้านวัฒนธรรม คือ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่ทำให้เกิดระบบหัวคะแนน และการซื้อเสียงขึ้น โดยใช้ความเกรงใจ บุญคุณ เงิน และสิ่งของเป็นเครื่องมือในการซื้อเสียง
- ปัจจัยด้านกฎหมายและระบบการเลือกตั้งที่ไม่เหมาะสม เช่น วิธีการนับคะแนน หน่วยเลือกตั้ง ทำให้หัวคะแนนใช้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียง และสามารถคาดคะเนคะแนนเสียงจากการซื้อเสียงได้ง่าย อีกทั้ง ระบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยอ้อมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการซื้อสิทธิขายเสียงกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีผลประโยชน์มากมายจากงบประมาณและการออกเทศบัญญัติ ผู้สมัครจึงทุ่มทุนต่อสู้กันอย่างเข้มข้น การบริหารงานก็ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดนโยบายที่ชัดเจนและการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองของสมาชิกสภาเทศบาล ที่สำคัญก็คือ การเลือกตั้งทางอ้อมนี้ทำให้ประชาชนของเทศบาลนครเชียงใหม่ไม่มีความกระตือรือร้นในการตรวจสอบควบคุมการทำงานและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องอื่นๆ มีงานวิจัยที่ระบุว่าชนชั้นกลางของเทศบาลนครเชียงใหม่ไม่ค่อยอยากยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เพราะรู้สึกว่าคุณไม่สามารถทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใดๆ ได้¹⁹ และการเมืองของเทศบาลนครเชียงใหม่เต็มไปด้วยการทุจริตจึงไม่อยากจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ

จากปัญหาการเมืองการเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ผ่านมากับบริบททางการเมืองและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การตรากฎหมายเลือกตั้งใหม่ขึ้น จึงเป็นที่น่าติดตามว่าระบบการเลือกตั้งและความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์แบบเดิมจะส่งผลให้กระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ครบวาระเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2546 และจัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบ วิธีการรณรงค์หาเสียง รูปแบบความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์ระหว่างผู้สมัคร หัวคะแนน และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างไร งานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาประเด็นการเลือกตั้งจากแง่มุมของนักการเมืองหรือตัวผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นหลัก เพื่อศึกษากระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และวิธีการที่ผู้สมัครใช้ในการหาเสียงว่ามีรูปแบบและวิธีการอย่างไร

¹⁹ ธนัน อนุমানราชธน และภุทชงค์ กุณทลบุตร, “ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้อำนาจทางการเมืองกับความหมายของการเลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่,” คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พฤษภาคม 2543) : 49.

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจกระบวนการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยเฉพาะการแข่งขันในกระบวนการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ได้แก่ การตั้งองค์กรหาเสียง, ระบบห้วคะแนน และวิธีการหาเสียง
2. เพื่อศึกษาและเข้าใจแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างห้วคะแนนกับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ห้วคะแนนกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และผู้สมัครรับเลือกตั้งกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
3. เพื่อศึกษาทำความเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงของรูปแบบในกระบวนการรณรงค์หาเสียง, ยุทธวิธีหรือวิธีการ และนโยบายที่ผู้สมัครใช้ระหว่างการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ในปี พ.ศ. 2547 อันเป็นผลมาจากบริบททางการเมือง, เศรษฐกิจ, สังคม และเงื่อนไขทางกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเลือกตั้งของเทศบาลในครั้งก่อนๆ

ขอบเขตของการศึกษา

1. การศึกษาการเมืองเรื่องของการเลือกตั้ง กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547 นี้ เป็นการศึกษาการเลือกตั้งจากแง่มุมของนักการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นส่วนใหญ่ โดยมี การศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้ง ห้วคะแนน และผู้สมัครเป็น องค์ประกอบเสริมเพื่อให้การมองภาพการเลือกตั้งของงานวิจัยชิ้นนี้สมบูรณ์ขึ้น
2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีวิธีการศึกษาแบบเข้าไปมีส่วนร่วมและสังเกตการณ์การหาเสียงเลือกตั้ง การศึกษาโดยวิธีนี้ย่อมมีข้อจำกัดอยู่มากมาย เช่น ข้อจำกัดด้านเวลา, ทุนทรัพย์ และโดยเฉพาะเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลในเชิงลึกหรือการเข้าถึงตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และจากจำนวนของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่คาดว่าจะมีจำนวนมาก จึงเป็นการยากที่การวิจัยฉบับนี้จะสามารถวิเคราะห์, อภิปราย หรือเก็บข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้อย่างครบถ้วน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาเฉพาะผู้สมัครที่มีศักยภาพทางการเมืองอยู่ในข่ายที่จะสามารถชนะการเลือกตั้งได้ ส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่ค่อยมีบทบาทในช่วงของการเลือกตั้งก็อาจจะถูกกล่าวถึงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น
3. การวิจัยในครั้งนี้แม้จะเป็นการศึกษาจากเทศบาลนครเชียงใหม่เพียงแห่งเดียว แต่องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยย่อมมีลักษณะร่วมบางประการที่หน่วยการปกครอง

ท้องถิ่นอื่นๆ หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับใช้ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของตนต่อไป

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาคั้งนี้	จะใช้วิธีการศึกษา	3	วิธีดังนี้
1. การวิจัยเอกสาร(Documentary Research) แหล่งข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ, งานวิจัยที่เคยมีผู้ศึกษามาแล้ว, เอกสารของหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น เอกสารตีพิมพ์ต่างๆ ของเทศบาลนครเชียงใหม่, รายงานผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี, เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ผู้สมัครใช้ในการหาเสียง			
2. การสังเกตการณ์และ	การเข้าไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง		
3. การสัมภาษณ์	โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้ดังต่อไปนี้		
	3.1 ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี		
	3.2 ประชาชน		
	3.3 หัวหน้าแผน		

กรอบแนวความคิดในการศึกษา

แนวความคิดเรื่องระบบอุปถัมภ์

แนวความคิดเรื่องระบบอุปถัมภ์ เป็นแนวความคิดที่เน้นความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างบุคคลสองคนที่มีลักษณะที่ไม่เท่าเทียมกัน และเป็นความสัมพันธ์ที่มีการอุปถัมภ์และ/หรือมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมระหว่างกัน ผู้อุปถัมภ์จะเป็นคนกลุ่มเล็กๆ ที่มีฐานะความเป็นอยู่ในเชิงความสัมพันธ์สูงกว่าผู้ได้รับการอุปถัมภ์ ผู้อุปถัมภ์ก็จะมีฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะทางสังคมดีกว่าคนส่วนใหญ่ ผู้อุปถัมภ์จึงใช้ความได้เปรียบดังกล่าวให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือคนส่วนใหญ่ซึ่งก็คือผู้รับการอุปถัมภ์²⁰ จึงทำให้ผู้อุปถัมภ์มีบทบาทและฐานะที่จะให้คำแนะนำหรือชี้แนะ ตลอดจนเรียกร้องบางสิ่งบางอย่างเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนจากผู้รับการอุปถัมภ์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงคะแนนเสียงเมื่อมีการเลือกตั้ง และบุคคลหรือกลุ่ม บุคคลที่มีบทบาทในฐานะผู้อุปถัมภ์ในชุมชนต่างๆ มักจะได้รับการแต่งตั้งจากผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เป็นหัวหน้าแผน

²⁰อดิน ระพีพัฒน์, ม.ร.ว., ชีวิตและจุดจบของสลัมกรุงเทพฯ แห่งหนึ่ง (กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), หน้า 39 – 42.

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับหวัคະແນน หรือความสัมพันธ์ระหว่างหวัคະແນนกับประชาชน โดยเฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีทั้งความเท่าเทียมและไม่เท่าเทียมกัน ต่างก็ใช้ความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์ไม่ว่าจะเป็นโดยตรง หรือผ่านทางเพื่อนฝูงหรือเครือข่าย²¹

แนวความคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ก็คือ บทบาท วิธีการ และยุทธศาสตร์หรือยุทธวิธีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ทราบถึงแบบแผนโดยทั่วไป ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งรณรงค์หาเสียง สร้างความนิยมชมชอบ ความพึงพอใจในหมู่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือประชาชนโดยทั่วไป โดยการคาดหวังที่จะได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนจนสามารถชนะการเลือกตั้ง

สมมุติฐานการศึกษา

1. การเมืองเรื่องการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่อันประกอบไปด้วยการจัดตั้งองค์กรหาเสียง วิธีการ-ยุทธวิธี ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งหวัคະແນน และประชาชนเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์
2. จากกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้กระบวนการเลือกตั้งโดยเฉพาะกระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไปจากการเลือกตั้งครั้งก่อนๆ ที่เคยเน้นการใช้กลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่านโยบาย มาเป็นวิธีการหาเสียงในเชิงนโยบายควบคู่ไปกับการใช้กลยุทธ์ทางการเมือง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้รัฐธรรมนูญที่มีเจตนารมณ์ที่ต้องการให้เกิดการปฏิรูปทางการเมืองในทุกระดับของการปกครอง
2. ทำให้ทราบถึงวิธีการและรูปแบบในการหาเสียงของนักการเมืองหรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

²¹ นพรัตน์ ทวี, “ยุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), หน้า 33.

3. ทำให้ทราบและเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง
หัวคะแนนกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และผู้สมัครกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
4. ผลจากการศึกษาอาจนำไปใช้เป็นประโยชน์ให้กับเจ้าหน้าที่หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องใน
การวางแผนพัฒนา, ปรับปรุงแก้ไข, วางมาตรการทางกฎหมาย หรือให้ความรู้ทางการ
เมืองเพิ่มเติมกับประชาชน หากพบว่ากระบวนการเลือกตั้งของท้องถิ่นยังไม่โปร่งใส
หรือมีข้อบกพร่อง หรือในทางกลับกันหากเงื่อนไขหรือบริบทต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้
การเมืองท้องถิ่นในประเด็นเรื่องการเลือกตั้งมีความโปร่งใสมากขึ้น วิธีการ, เงื่อนไข
หรือบริบทของเทศบาลนครเชียงใหม่ก็อาจถูกนำไปปรับใช้กับการเลือกตั้งในท้องถิ่น
แห่งอื่น ซึ่งก็อาจทำให้การเมืองท้องถิ่นในเรื่องของการเลือกตั้งของท้องถิ่นนั้นๆ มีความ
โปร่งใสมากขึ้นได้
5. ทำให้ทราบว่า การเลือกตั้งในรูปแบบใหม่ครั้งนี้ อาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน
แบบแผนทางการเมือง

การนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1	บทนำ
บทที่ 2	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
บทที่ 3	ประวัติการจัดตั้งและการเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่
บทที่ 4	การหาเสียงระยะยาวก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
บทที่ 5	การรณรงค์หาเสียงในช่วงเวลาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ
บทที่ 6	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ทฤษฎีและแนวการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

สำหรับบทที่ 2 นี้ จะกล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการศึกษาวิจัยเรื่อง การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : กรณีศึกษาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลนคร เชียงใหม่ ซึ่งมีแนวคิดหลักที่ใช้ประกอบในการศึกษา คือ

- แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- แนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์
- แนวความคิดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน

แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ความหมายของการเลือกตั้ง

นักวิชาการหลายๆ ท่านได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้ดังต่อไปนี้

Harrop และ Miller ได้ให้คำจำกัดความของการเลือกตั้งว่าเป็นการใช้สิทธิอย่างเป็นทางการของประชาชน อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่แสดงออกถึงการตัดสินใจของประชาชนว่าใครจะเข้าไปเป็นผู้ปกครอง, ใครสมควรจะอยู่ในตำแหน่งต่อไป, ใครควรจะออกไป หรือใครควรจะเข้ามาดำรงตำแหน่งแทนคนเก่าที่ไม่ถูกเลือกตั้งเข้ามา¹

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่าเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะการเรียกร้อง (demand) หรือสนับสนุน (support) ต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง²

วัชรวิทย์ ไชยสาร ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่าการเลือกตั้งหมายถึง กิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตน เพื่อไปทำหน้าที่นิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจึง

¹Martin Harrop and William L. Miller, Elections and Voters : A Comparative Introduction (London : Macmillan Education, 1987), p. 2.

²พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาพัฒนาการทางการเมืองของไทย : การเลือกตั้งกับการพัฒนาการเมืองไทย หน่วยที่ 1 - 7 (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538), หน้า 201.

เป็นกลไกที่แสดงออกถึงเจตจำนงของประชาชน ที่เรียกร้องสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้น การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน ดังนั้น การที่ประชาชนจะเลือกพรรค, ผู้แทน, กลุ่มการเมืองได้นั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าพรรค, กลุ่มการเมือง, ผู้สมัครมีอุดมการณ์และนโยบายที่ตอบสนองกับความต้องการของตนหรือไม่³

ความสำคัญของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตย หรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง(Political Participation)ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง เพื่อให้เขาเหล่านั้นไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรม เพื่อลดภาวะความตึงเครียด ชัดความขัดแย้ง หรือการสืบต่ออำนาจ และเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่าตนเองต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะประชาชนจะเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกหรือไม่เลือก ตนกลับเข้ามาทำหน้าที่ผู้แทนอีก⁴

โดยสรุป การเลือกตั้งมีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. เป็นการเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำการปกครอง
2. เป็น “ห้ามล้อ” ทางการเมือง ทำให้ผู้ปกครองต้องฟังเสียงของประชาชนตลอดเวลา
3. เป็นกลไกเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ
4. สร้างความชอบธรรมทางการเมือง
5. ลดความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองและสังคม
6. ทำให้เกิดบูรณาการทางการเมือง
7. ทำให้เกิดการระดมมวลชนเข้าสู่กระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในลักษณะของความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดี⁵

หลักเกณฑ์ในการเลือกตั้ง⁶

³วิชา ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544), หน้า 10.

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

⁵พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาพัฒนาการทางการเมืองของไทย : การเลือกตั้งกับการพัฒนาการทางการเมืองไทย หน่วยที่ 1 – 7, หน้า 218.

⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 203.

โดยทั่วไปแล้ว การเลือกตั้งมีหลักเกณฑ์ซึ่งเป็นแกนกลางที่ยอมรับกันทั่วไปดังต่อไปนี้

1. หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง(Freedom of election) หมายถึง การให้ความเป็นอิสระต่อการออกเสียงเลือกตั้ง โดยมีให้มีการขู่บังคับบีบบังคับให้การเลือกตั้งถูกบิดเบือนไปจากเจตจำนงอันแท้จริงของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

2. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา(Periodic election) หมายความว่า การเลือกตั้งจะต้องมีกำหนดเวลาไว้แน่นอน เช่น กำหนดให้มีการเลือกตั้งโดยปกติทุก 4 ปี หรือทุก 5 ปี เป็นต้น

3. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง(Genuine election) หมายถึง การดำเนินการให้การเลือกตั้งได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ รัฐบาลจะต้องถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะป้องกันมิให้มีการคดโกงในการเลือกตั้งเกิดขึ้น โดยการให้ราษฎรจัดการเลือกตั้งของตนเองให้มากที่สุด รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านการเลือกตั้งได้ เมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมอย่างแท้จริง

4. หลักการออกเสียงทั่วถึง(Universal suffrage) หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีการออกเสียงเลือกตั้งอย่างทั่วถึงแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า เว้นแต่กรณีที่มีข้อจำกัดอันเป็นที่รับรองกันทั่วไป เช่น ไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่เด็ก บุคคลวิกลจริต หรือมีจิตบกพร่อง เป็นต้น

5. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค(Equal suffrage) หมายความว่า บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีสิทธิคนละหนึ่งเสียง และคะแนนเสียงทุกคะแนนมีน้ำหนักเท่ากัน

วิธีการเลือกตั้ง⁷

วิธีการเลือกตั้งมีด้วยกัน 2 วิธี คือ

1. การเลือกตั้งโดยตรง (Direct election) หมายถึง การเลือกตั้งที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้วิจารณญาณของตนในการออกเสียงลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละตำแหน่งโดยตรง คะแนนเสียงที่ได้รับจากการออกเสียงลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะเป็นเครื่องชี้วัดว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดจะชนะการเลือกตั้งในครั้งนั้นๆ

2. การเลือกตั้งโดยทางอ้อม (Indirect election) หมายถึง การที่ประชาชนไปออกเสียงเลือกตั้งคนละบุคคลคนละหนึ่งเข้าทำหน้าที่เลือกตั้งแทนตน(Electoral college) เป็นการมอบหมายสิทธิในการเลือกตั้งให้แก่คณะบุคคลผู้ทำการเลือกตั้งโดยเด็ดขาด การเลือกตั้งแบบนี้ใช้ในกรณีที่เห็นว่าคณะบุคคลที่เข้าไปทำการเลือกตั้งนั้นจะมีสติปัญญาและความรู้ความสามารถในการใช้

⁷พิมลจรรย์ นามวัฒน์, เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมือง : การเลือกตั้ง (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534), หน้า 726.

วิจารณ์ญาณได้ดีกว่า อันเป็นหลักประกันได้ว่าประชาชนจะได้ผู้แทนที่ดีมีความสามารถอย่างแน่นอน

ในงานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาการเมืองในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่โดยตรง ซึ่งนับเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยใช้วิธีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง(Direct election) และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่นและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเลี่ยงไม่ได้ ด้วยเหตุที่วิธีการเลือกตั้งนั้นจะส่งผลถึงรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 นั้น ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเพียงแค่วิธีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเท่านั้น (แต่เดิมสมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้เลือกนายกเทศมนตรี) แต่รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติเทศบาล ยังเปลี่ยนแปลงรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปด้วย จากรูปแบบสภา – นายกเทศมนตรี(The Council – Mayor Form) มาเป็นรูปแบบนายกเทศมนตรีเข้มแข็ง(The Strong Mayor Form) ที่นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปแบบสภา – นายกเทศมนตรี (The Council – Mayor Form)

องค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใช้รูปแบบเช่นนี้โดยทั่วไปยึดหลักการปกครองแบบรัฐสภา (Parliamentary System) โดยอาศัยหลักการดังกล่าว องค์กรปกครองท้องถิ่นประเภทนี้จึงแบ่งอำนาจออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายสภา(Council) และฝ่ายบริหาร(Executive) ฝ่ายสภาทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ คือออกกฎหมายข้อบังคับต่างๆ เช่น เทศบัญญัติที่ออกโดยเทศบาล สภาประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ส่วนฝ่ายบริหารประกอบด้วยสมาชิกของสภาจำนวนหนึ่ง ซึ่งก็คือผู้นำของกลุ่มบุคคลที่กุมเสียงข้างมากของสภานั้นเอง ในระบบนี้ ประชาชนเลือกตั้งฝ่ายสภาโดยตรง แต่เลือกตั้งฝ่ายบริหารโดยอ้อม

ในประเทศไทย เทศบาลเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่นำเอาแบบสภา – นายกเทศมนตรีมาใช้ นับแต่การประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 โดยประชาชนเลือกสมาชิกสภาเทศบาลหรือที่เรียกว่า สท. ต่อจากนั้นสภาเทศบาลก็จะเลือกฝ่ายบริหาร คือ คณะเทศมนตรี

ต่อมารูปแบบการปกครองแบบสภา-นายกเทศมนตรีนี้เริ่มก่อให้เกิดปัญหาในตัวเทศบาลเอง ด้วยเหตุที่เมืองมีการเติบโตพัฒนามากขึ้นเรื่อยๆ มีการพัฒนาอุตสาหกรรม พร้อมๆ กับปัญหาของเมืองที่มากขึ้นทุกที ไม่ว่าจะเป็นปัญหาขยะ, มลพิษ, การวางผังเมือง ฯลฯ แต่ฝ่ายบริหารกลับไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ เนื่องจากมีการแย่งชิงตำแหน่ง/อำนาจทางการเมืองในสภา ทำให้การบริหารงานไม่มีเสถียรภาพ, นายกเทศมนตรีไม่มีอำนาจในการบริหารงานอย่างแท้จริง ในบางครั้งผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นเทศมนตรีฝ่ายต่างๆ ก็ไม่ได้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน ทำ

ให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพ จึงนำไปสู่การแก้ปัญหาโดยใช้รูปแบบนายกเทศมนตรีเข้มแข็ง (The Strong Mayor Form) แทน

รูปแบบนายกเทศมนตรีเข้มแข็ง(The Strong Mayor Form)

เป็นรูปแบบองค์กรปกครองท้องถิ่นในสหรัฐอเมริกาที่เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ทศวรรษที่ 1880 หรือปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา

จุดมุ่งหมายหลักก็เพื่อแก้ไขปัญหาจากรูปแบบนายกเทศมนตรีอ่อนแอ ด้วยการเพิ่มอำนาจให้แก่ฝ่ายบริหาร ให้นายกเทศมนตรีกุมอำนาจการกำหนดนโยบายและการบริหาร นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน แต่ตำแหน่งบริหารอื่นๆ ไม่ให้มาจากการเลือกตั้ง แต่ให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งหัวหน้าฝ่ายต่างๆ และสามารถถอดถอนจากตำแหน่งได้ นอกจากนี้ นายกเทศมนตรียังมีอำนาจในการยับยั้งมติของสภา และกำหนดและปรับปรุงงบประมาณ⁸

ในการเลือกตั้งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ มากมายที่มีได้จำกัดอยู่แค่การไปลงคะแนนเสียงเท่านั้น คะแนนเสียงเป็นเพียงผลการตัดสินใจของประชาชนที่จะเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง แต่กระบวนการในการเลือกตั้งที่มีความสำคัญ และเราไม่สามารถมองข้ามไปได้ก็คือขั้นตอนที่ผู้สมัครต่างๆ เสนอตัวเป็นตัวเลือกต่อประชาชน สิ่งที่ผู้สมัครจะต้องทำต่อไปก็คือการใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเห็นว่าตนเองเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมนำไปสู่การลงคะแนนให้ในที่สุด ขั้นตอนในการเสนอตัวเป็นตัวเลือกนี้ก็คือ “การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง” นั่นเอง

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

การรณรงค์หาเสียงก็คือ ความพยายามที่จะแจ้ง/บอกให้ทราบ, ชักจูง และระดมอย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า การหาเสียงเลือกตั้งเป็นส่วนหนึ่งที่ควบคู่กับกระบวนการเลือกตั้งอย่างแยกจากกันไม่ออก

David Truman ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า “เราจะไม่อาจเข้าใจการเลือกตั้งได้ถ้าหากเราไม่ศึกษากระบวนการที่ต่อเนื่องของมัน อันมีการรณรงค์หาเสียงและการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด” ถึงแม้ว่าการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจะไม่ใช่ว่าปัจจัยเดียวที่จะเป็นตัวตัดสินผลการเลือกตั้ง แต่ก็พอที่จะช่วยให้เราทำนายผลของการเลือกตั้งได้⁹

⁸ธเนศวร์ เจริญเมือง, 100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440 – 2540 (กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2540), หน้า 54 – 57.

⁹David Truman in Martin Harrop and William L. Miller, Elections and Voters : A Comparative Introduction (London : Macmillan Education, 1987), p. 228.

การเลือกตั้งเป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ทางการเมืองในการได้มาซึ่งผู้นำของสังคมเพื่อไปจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้กับสมาชิกในสังคม การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของการสื่อสารทางการเมืองเป็นความพยายามที่จะแจ้ง/บอกให้ทราบ, ชักจูง และระดมอย่างเป็นระบบ เพื่อที่นำมาซึ่งตัวผู้นำทางการเมืองการปกครอง ทั้งนี้เพราะการรณรงค์หาเสียงทำให้ประชาชนรู้จักเลือกผู้ที่จะเป็นตัวแทนของตน เพื่อไปทำหน้าที่จัดสรรทรัพยากรดังกล่าว¹⁰

การศึกษาการเมืองเรื่องการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้นเป็นการศึกษาการแข่งขันทางการเมืองในการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งการแข่งขันอาจมีทั้งการต่อสู้ ชัดแย้ง ร่วมมือกันทางการเมือง โดยที่ผู้สมัครจะต้องคำนึงถึงข้อได้เปรียบและเสียเปรียบต่างๆ ของตนเอง และของคู่แข่ง และสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอีกประการก็คือ กติกาการเลือกตั้งที่จะส่งผลถึงแนวทางและแผนการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร เพราะหากกติกาการเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไป ข้อได้เปรียบเสียเปรียบของผู้สมัครก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย¹¹

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในประเทศไทยอาจมีความแตกต่างไปจากพฤติกรรมการหาเสียงเลือกตั้งในประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความเจริญในขั้นสูง เช่น สหรัฐอเมริกา, อังกฤษ, สวิตเซอร์แลนด์, ออสเตรเลีย ฯลฯ ดังจะเห็นได้ว่าคนไทยมีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยคำนึงถึงค่านิยมทางสังคมของไทย เช่น การหาเสียงที่สอดคล้องกับค่านิยมอันเกี่ยวกับระบบความสัมพันธ์ของ “เจ้านาย – ลูกน้อง” (Patron – Client), ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญู ฯลฯ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในประเทศไทยจึงมีวิธีการต่างๆ มากมาย สุดแต่ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งจะใช้วิธีการหาเสียงในรูปแบบใด แต่ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการหาเสียงก็มักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี และสามารถใช่วิธีการในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹²

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁰ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, **แนวความคิดในการหาเสียงเลือกตั้ง** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประสิทธิ์ภัณฑ์แอนด์พริ้นติ้ง, 2545), หน้า 3.

¹¹ กนก วงษ์ตระหง่าน, **การเมืองในสภาผู้แทนราษฎร** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 39 – 40.

¹² กระมล ทองธรรมชาติ, สมบูรณ์ สุขสำราญ และปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, **การเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล** (กรุงเทพฯ : มาสเตอร์เพรส, 2531), หน้า 52.

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีปัจจัยหรือส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 4 เรื่อง¹³ คือ

- การสำรวจบริบท/สภาพแวดล้อมเบื้องต้นในการเลือกตั้งครั้งนั้นๆ (Contextual Environment)
- การจัดองค์กรบริหารการหาเสียง (Campaign Organization)
- กลุ่มเป้าหมายในการรณรงค์หาเสียง (Target)
- ระยะเวลาการรณรงค์หาเสียง

1. การสำรวจบริบท/สภาพแวดล้อมเบื้องต้นในการเลือกตั้ง(Contextual Environment)

เป็นการสำรวจขั้นต้น (Surfacing) เกี่ยวกับบริบท และสิ่งแวดล้อมของผู้สมัครในการเลือกตั้งครั้งนั้นๆ เช่น กฎหมาย, กติกา, กฎเกณฑ์, ข้อบังคับเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และเทคนิคที่จะใช้ในการเลือกตั้งของตน เช่น การสำรวจคะแนนเสียงของตน โดยผู้สมัครจะต้องมีการสำรวจถึงข้อดี – ข้อเสียของตนเอง รวมถึงประเมินฐานเสียงของตนว่ามีเท่าใด ประเมินการคะแนนที่จะต้องได้ เพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง¹⁴ โดยมีคะแนนประเภทที่สำคัญที่สุดคือ “คะแนนจัดตั้ง” ซึ่งผู้สมัครจะต้องประเมินว่าจะต้องรวบรวมคะแนนจัดหาเท่าใดจึงจะชนะการเลือกตั้ง ซึ่งวิธีหนึ่งที่นิยมใช้ในการรวบรวมคะแนนเสียงจัดหา คือ การประเมินจากหัวคะแนนในสังกัดของตนที่มีอยู่ในชุมชนว่าจะสามารถจัดหาคะแนนจากชุมชนได้เท่าใด จะต้องจัดหาเพิ่มในท้องที่อื่นๆ อีกหรือไม่ เป็นต้น

นอกจากพยายามจะรู้จักตนเองแล้ว ผู้สมัครจะต้องพยายามรู้จักคู่แข่งอย่างละเอียดถี่ถ้วน เช่น รู้ว่าใครเป็นคู่แข่งของตน, พรรคพวก, ผู้สนับสนุนคู่แข่งเป็นใคร, ฐานเสียงของคู่แข่งอยู่ที่ไหน เพื่อจะได้วินิจฉัยว่าจุดใดที่เราจะมีโอกาสเข้าไปแย่งชิงคะแนนเสียง หรือจุดใดที่เราควรปล่อยไปจะ

¹³ประมวลและเรียบเรียงจาก 1. Pippa Norris, “Campaign Communication”, ใน Comparing Democracies 2 : New Challenges in the Study of Elections and Voting, Edited by Lawrence Le Due, Richard G. Niemi and Pippa Norris, (London : Sage Publications, 2002), pp. 127- 133., 2. พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, ระบบทฤษฎีเลือกตั้ง (กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำราสถาบันเทคโนโลยีสังคม(เกริก), ม.ป.ป.), หน้า 73.

¹⁴Judith S. Trent and Robert Friedenber, Political Campaign Communication : Principles and Practices (New York : Pracger Publishers, 1983), p.24.

ได้ไม่ต้องเสียเงินและเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ รวมถึงต้องวิเคราะห์จุดแข็ง – จุดอ่อนของคู่แข่ง เพื่อดำเนินการแข่งขันโดยเริ่มจากจุดอ่อนของคู่แข่ง เป็นต้น¹⁵

การสำรวจบริบทในการเลือกตั้ง และการสำรวจจุดแข็ง – จุดอ่อนของผู้สมัครและคู่ต่อสู้ ก็คือ “การวางยุทธศาสตร์” ของการรณรงค์หาเสียง คำว่า “ยุทธศาสตร์” ในที่นี้หมายถึง “แนวทางการดำเนินงานที่กระทำไปอย่างรู้ตัว เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่เป็นที่เข้าใจกันแล้วเป็นอย่างดี ฉะนั้น คำว่า “ยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียง” ก็คือ แนวทางการดำเนินงานที่กระทำไปให้บรรลุถึงเป้าหมายของการเลือกตั้งหรือชนะการเลือกตั้งนั่นเอง¹⁶ ดังนั้น ยุทธศาสตร์เปรียบเสมือนแผนแม่บทในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หากผู้สมัครกำหนดยุทธศาสตร์ผิดพลาดก็มีโอกาสที่จะพ่ายแพ้การเลือกตั้งมากขึ้น เช่น ทฤษฎี 3 เขตยุทธศาสตร์ ที่มีการแบ่งกลุ่มเป้าหมายในการรณรงค์ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1. เขตของเรา 2. เขตของเขา 3. เป็นกลาง เป็นต้น

2. การจัดองค์กรบริหารการหาเสียงและยุทธวิธีที่ใช้ในการหาเสียง ในหัวข้อนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

2.1) การจัดองค์กรบริหารการหาเสียง ปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการกำหนดประสิทธิภาพของการหาเสียง คือ องค์กรหาเสียงของผู้สมัคร ยิ่งเขตเลือกตั้งกว้างและคู่แข่งมีมาก องค์กรการหาเสียงยิ่งมีความจำเป็นมากเท่านั้น การจัดองค์กรหาเสียงก็คือ การบริหารจัดการปัจจัยต่างๆ ที่มีอยู่ของผู้สมัครหรือผู้ใกล้ชิดกับผู้สมัคร เพื่อให้เกิดประโยชน์และเอื้ออำนวยให้ผู้สมัครบรรลุเป้าหมายแห่งชัยชนะในการเลือกตั้ง¹⁷ โดยทั่วไปแล้วในองค์กรจะประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ คือ 1) งานวางแผน 2) งานประชาสัมพันธ์ 3) งานหาเสียงในพื้นที่ 4) งานข่าวและการประเมิน 5) งานเสปียงและการต้อนรับ 6) งานการเงินและธุรการ¹⁸

2.2) ยุทธวิธีการรณรงค์หาเสียง เมื่อกำหนดยุทธศาสตร์ อันได้แก่ พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว ผู้สมัครก็จะกำหนดยุทธวิธีในการรณรงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับ

¹⁵ สมบัติ จันทรวงศ์, การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2529 (กรุงเทพฯ : มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, 2530), หน้า 23 – 24.

¹⁶ สมบัติ จันทรวงศ์, รายงานการวิจัยเรื่อง “การเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. 2539 : การศึกษายุทธศาสตร์การสร้างภาพ”, (เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2540), หน้า 6.

¹⁷ เพิ่มพงษ์ ชวลิต และศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, หาคะแนนอย่างไรให้ได้เป็น ส.ส. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2531), หน้า 16.

¹⁸ สมบัติ จันทรวงศ์, การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2529, หน้า 27 – 30.

เป้าหมายที่วางไว้ ยุทธวิธีที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงนั้นก็คือ การที่ผู้สมัครใช้ช่องทางต่างๆ, วิธีการต่างๆ ในการติดต่อสื่อสารส่งข่าวสารข้อมูลกับประชาชน เพื่อให้ตนสามารถชนะการเลือกตั้ง ช่องทางนั้นอาจจะเป็นคน เช่น ติดต่อสื่อสารผ่านทางห้วคະແນນ, ผู้สมัครสื่อสารกับประชาชนด้วยตนเอง หรือการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ เป็นต้น เราสามารถจำแนกวิธีการที่ผู้สมัครใช้ได้ดังนี้

จำแนกรูปแบบการรณรงค์หาเสียงโดยใช้เกณฑ์ของกฎหมายเป็นตัวแบ่ง สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

2.2.1 รูปแบบของการหาเสียงที่เปิดเผยหรือแบบเป็นทางการ ซึ่งแบ่งออกเป็น

- การใช้สิ่งพิมพ์และการประชาสัมพันธ์ เช่น การทำป้ายโปสเตอร์ขนาดต่างๆ ติดไว้ในที่สัญจรของประชาชน, แผ่นปลิวซึ่งส่วนมากจะประกอบไปด้วยรูปของผู้สมัคร ชื่อ – ชื่อสกุล หมายเลข และผลงาน การออกไปปลิว, การใช้รถที่มีโปสเตอร์หรือแผ่นป้ายโฆษณาชื่อ รูป หมายเลขของผู้สมัครวิ่งกระจายไปตามชุมชนต่างๆ

- การปราศรัยหาเสียง

- การเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งผ่านวิธีการ “เคาะประตูบ้าน”

- การใช้สื่อมวลชนเพื่อการหาเสียง เช่น วิทยุ, โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์,

Internet เป็นต้น

2.2.2 การหาเสียงที่ไม่เปิดเผย เป็นการหาเสียงนอกรูปแบบ เป็นการหาเสียงที่ไม่เปิดเผยหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายเลือกตั้ง เชื่อกันว่าการหาเสียงในรูปแบบนี้เป็นส่วนที่มีความสำคัญเหนือกว่าการหาเสียงในรูปแบบหรือในกรอบของกฎหมายหลายเท่าตัว วิธีการที่ใช้ก็คือ การหาเสียงโดยใช้ “ผู้มีอิทธิพลและห้วคະແນນ” , การซื้อเสียงขายเสียง¹⁹

2.2.3 การหาเสียงที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ผิดจริยธรรมทางการเมือง เป็นการหาเสียงที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย แต่เมื่อพิจารณาในแง่จริยธรรมทางการเมืองแล้วถือว่าเป็นเรื่องน่าตำหนิ ได้แก่

- การใส่ร้ายป้ายสีคู่แข่งโดยปราศจากมูลความจริง

- การกระตุ้นให้ประชาชนเอือมระอาที่คู่แข่ง ทำให้ประชาชนเกิดความรำคาญหรือเอือมระอาผู้สมัครบางคนจนไม่ลงคะแนนเสียงให้²⁰

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 31 – 43.

²⁰ สุริยัณห์ จิรสัตย์สุนทร, “ความสัมพันธ์ระหว่างห้วคະແນນกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบการเลือกตั้งของไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 จ. สุ

จำแนกรูปแบบของการรณรงค์หาเสียงโดยใช้กลุ่มเป้าหมายเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง คือ

1. ยุทธวิธีการรณรงค์หาเสียงด้านกว้าง ได้แก่ วิธีการที่มุ่งเป้าไปสู่บุคคลทั้งหมดในเขตเลือกตั้งโดยไม่จำกัดกลุ่ม ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารจึงต้องมีลักษณะทั่วไป วิธีการรณรงค์หาเสียงประเภทนี้ก็จะใช้คัทเอ้า, โปสเตอร์, แผ่นปลิว, แผ่นพับ, การปราศรัย, การเคาะประตูบ้าน ตลอดจนการใช้สื่อทางหนังสือพิมพ์, วิทยุ, โทรทัศน์

การใช้แผ่นพับ, โปสเตอร์, แผ่นปลิว, คัทเอ้า นั้นส่วนมากเป็นเพียงการสร้างความรู้จักรักมักคู้ว่าใครเป็นใครเท่านั้น แต่ไม่ได้มีผลถึงขั้นที่ประชาชนจะลงคะแนนเสียงให้

การปราศรัยและการเคาะประตู เป็นวิธีการพื้นฐานของการรณรงค์หาเสียงที่บรรดาผู้สมัครใช้กัน การปราศรัยเป็นการพูดเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังศรัทธาเลื่อมใสผู้พูด เนื้อหาที่จะประกอบด้วยการโฆษณาถึงผลงานในอดีตและสิ่งที่คุณสมัครจะกระทำต่อไปในอนาคต บางคนก็จะมีเนื้อหาที่เสียดสีวิพากษ์วิจารณ์จุดอ่อนของคู่แข่ง แต่อย่างไรก็ดี การปราศรัยหาเสียงก็ใช้ไม่ได้ผลในบางพื้นที่ เช่น บางพื้นที่ไม่มีคนไปฟังการหาเสียง ผู้สมัครจึงต้องให้ที่ทีมงาน พรรคพวก ระดมคนไปฟังการปราศรัยหาเสียงของตน เพื่อสร้างบรรยากาศการปราศรัยให้คึกคัก การปราศรัยเป็นที่นิยมใช้กันมากในแถบภาคใต้, กรุงเทพฯ และเมืองใหญ่ในภาคต่างๆ

การเคาะประตูบ้าน เป็นวิธีการที่ผู้สมัครและทีมงานร่วมกันเดินไปตักทายชาวบ้านในที่ต่างๆ เพื่อแนะนำตนเองให้เป็นที่รู้จัก แต่การเดินเคาะประตูในปัจจุบันแทบจะไม่เหลือพลังที่จะโน้มน้าวให้ชาวบ้านเลือกผู้สมัครอีกแล้ว เพราะผู้สมัครก็ใช้วิธีการนี้ทุกคน และเป็นการไปพบที่ใช้เวลาสั้นๆ ไม่ได้มีเวลาทำให้ผู้สมัครและชาวบ้านขาดความผูกพันกัน

การเสนอความคิดเห็นในเชิงถกเถียงปัญหา ตอบคำถามทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ, โทรทัศน์ หรือจัดให้มีการปราศรัยในรูปแบบนี้ ปรากฏว่าเป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นอันมาก โดยเฉพาะชนชั้นกลางที่ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะเลือกใคร

2. ยุทธวิธีการรณรงค์หาเสียงด้านลึก เป็นยุทธวิธีที่ผู้สมัครใช้โดยพยายามมุ่งตรงเข้าหากลุ่มเป้าหมายในลักษณะเฉพาะเจาะจงแบบตีสันทประชิดตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลและบุคคลที่หวังผลในคะแนนเสียงได้ การรณรงค์ในลักษณะที่มีความล่อแหลมสูงที่จะแปรเปลี่ยนไปเป็นการรณรงค์หาเสียงที่ทุจริต

ผู้สมัครที่จะทำการรณรงค์ด้านลึกได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องมีเงื่อนไขพื้นฐานที่สำคัญ ดังนี้

- ผู้สมัครต้องมีเครือข่ายการจัดตั้งองค์กรมวลชนที่กว้างขวางและมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับมวลชน

- ผู้สมัครต้องมีบุคลิกส่วนตัวในลักษณะเป็นกันเอง, มีภาพลักษณ์ที่ดีงาม

- การทำงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้สมัครสามารถวางรากฐานทางด้านต่างๆ ได้อย่างแน่นหนา และทำให้ประชาชนรู้สึกที่ไม่ถูกทอดทิ้ง ยิ่งผู้สมัครคนใดหมั่นเข้าไปพบปะพูดคุยกับชาวบ้านสม่ำเสมอตั้งแต่ก่อนจะถึงช่วงเลือกตั้ง ก็จะทำให้ผู้สมัครผู้นั้นกุมจิตใจมวลชนไว้ได้ แต่ถ้าผู้สมัครคนใดที่ทำงานมวลชนน้อย เวลาเลือกตั้งวิธีการเดียวที่จะใช้ได้ก็คือการใช้จ่ายเงินซื้อเสียงแทน

- การใช้เงินไขทางวัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อม ผู้สมัครมักจะอาศัยงานบุญ งานประเพณีต่างๆ เช่น งานศพ, งานแต่งงาน, งานบวช ฯลฯ ของชาวบ้านเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้สึกที่ดีต่อผู้สมัครคนนั้นได้ไม่ยากนัก

- การให้การศึกษาทางด้านการเมืองและรับฟังปัญหาจากชาวบ้าน²¹

3. กลุ่มเป้าหมายในการรณรงค์หาเสียง (Target)

ในการรณรงค์หาเสียงทุกครั้ง เป้าหมาย คือ ต้องการระดมผู้ที่สนับสนุนผู้สมัครไปลงคะแนนให้ผู้สมัครคนนั้นๆ แต่หลายครั้งการรณรงค์หาเสียงก็มีเป้าหมายเพื่อโน้มน้าวหรือชักจูงให้ประชาชนที่ยังไม่ได้ตัดสินใจเลือกใคร หรือประชาชนที่ให้การสนับสนุนฝ่ายตรงข้ามให้กลับมาสนับสนุนตนเอง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งไม่จำเป็นจะต้องตั้งเป้าหมายว่าจะต้องได้คะแนนเสียงทั้งหมดในเขตเลือกตั้ง เพราะวิธีการนี้ต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมาก แต่ทรัพยากรของผู้สมัครแต่ละคนมีจำกัด ผู้สมัครจึงต้องใช้ทรัพยากรนั้นสร้างคะแนนเสียงให้อยู่ในระดับที่เพียงพอที่จะชนะการเลือกตั้งเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ “การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย” จึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง²²

เราสามารถจำแนกกลุ่มเป้าหมายหรือประชากรเลือกตั้งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

1. จำแนกตามชนชั้นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

การศึกษาเรื่องชนชั้นเป็นสิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์การเมืองได้จำแนกขึ้น โดยใช้ศึกษาการเมืองในภาพรวมมากกว่าจะเฉพาะเจาะจงลงไปประเด็นอื่นๆ แต่เราก็สามารถนำมา

²¹พิชาย รัตนดิลก ฦ กุเกิด, **ชนชั้นกับการเลือกตั้ง : ความรุ่งเรืองและตกต่ำของสามพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร** (กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2541), หน้า 78 – 85.

²²Edie N. Goldenberg and Michael W. Traugott, **Campaigning for Congress** (Washington D.C. : Congressional Quarterly Inc., 1984), p. 47.

ปรับใช้กับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งได้ เพราะเศรษฐศาสตร์การเมืองได้แบ่งประชากรโดยใช้รายได้, ภูมิหลังทางเศรษฐกิจ, การศึกษา, อาชีพ ฯลฯ ซึ่งเท่ากับเป็นการจำแนกความต้องการของคนกลุ่มต่างๆ ออกมา เป็นการง่ายที่นักการเมืองแต่ละคน จะใช้ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่เหมาะสมแก่คนแต่ละกลุ่ม การจำแนกประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยแบ่งเป็นชนชั้นนี้สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

- ชนชั้นสูง มักเป็นผู้ที่มีฐานะดี, รายได้สูง, มีการศึกษาสูง, เป็นเจ้าของกิจการต่างๆ, ดำรงตำแหน่งทางการเมือง, ดำรงตำแหน่งทางการบริหาร
- ชนชั้นกลาง มักเป็นผู้ที่มีรายได้สูงกว่า 10,000 บาทขึ้นไป, มีอาชีพเป็นข้าราชการ, รัฐวิสาหกิจ, พนักงานธุรกิจเอกชนระดับกลาง หรือเป็นเจ้าของประกอบธุรกิจส่วนตัว, มีการศึกษาระดับ ปวส. ขึ้นไป, มีที่อยู่อาศัยเป็นทาวน์เฮ้าส์, อาคารพาณิชย์ และบ้านเดี่ยว เป็นต้น
- ชนชั้นล่าง มักเป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำ มีอาชีพรับจ้าง, เป็นแรงงานรับจ้าง, ค้าขายขนาดเล็กประเภทหาบเร่ แผงลอย, ลูกจ้างธุรกิจเอกชนระดับเสมียน, มีการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมลงมา เป็นต้น²³

การใช้ยุทธศาสตร์-ยุทธวิธีจึงต้องปรับตามกลุ่มประชากร เช่น ผู้สมัครต้องการคะแนนเสียงจากชนชั้นกลางถึงชนชั้นสูง ก็อาจใช้วิธีการหาเสียงในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น ใช้นโยบายมาเป็นจุดขาย ส่วนผู้สมัครที่ต้องการคะแนนเสียงจากชนชั้นล่าง อาจจะต้องใช้ยุทธวิธีการหาเสียงแบบไม่เป็นทางการหรือในเชิงลึกลับ เช่น การใช้หัวคะแนน, การให้สิ่งของ/เงินทองช่วยเหลือประชาชน เป็นต้น

2. จำแนกตามฐานเสียง จำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

- ผู้ที่สนับสนุนผู้สมัครคนนั้นๆ เป็นกลุ่มที่ผู้สมัครมั่นใจว่าจะต้องลงคะแนนเสียงให้ตนอย่างแน่นอน
- ผู้ที่ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะเลือกใคร เป็นกลุ่มที่ผู้สมัครจะต้องพยายามใช้ยุทธวิธีต่างๆ แย่งชิงคะแนนเสียงจากคนในกลุ่มนี้ และมักจะพบว่ากลุ่มนี้มีอำนาจมากที่สุดและหลายๆ ครั้งกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่ตัดสินใจว่าใครจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง
- ผู้สนับสนุนฝ่ายตรงข้าม²⁴

4. ช่วงเวลาในการรณรงค์หาเสียง

²³พิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต, **ชนชั้นกับการเลือกตั้ง : ความรุ่งเรืองและตกต่ำของสามพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร**, หน้า 38 – 59.

²⁴Edie N. Goldenberg and Michael W. Traugott, **Campaigning for Congress**, p. 48.

ห้วงเวลาการรณรงค์หาเสียงนับเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะบอกให้ผู้สมัครรู้ว่า ช่วงใดควรใช้ยุทธศาสตร์/ยุทธวิธีใด เข้มข้นมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพราะการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มิได้เกิดขึ้นในทุกวัน แต่มีเฉพาะบางห้วงเวลาเท่านั้น นอกจากนี้ ห้วงเวลาในการรณรงค์หาเสียงก็ ยังมีความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ ด้วย เพราะห้วงเวลาที่ต่างกันยุทธศาสตร์/ยุทธวิธี, การจัดองค์กร หาเสียง, กลุ่มเป้าหมาย อาจแตกต่างกันด้วย

โดยทั่วไปเราสามารถแบ่งห้วงเวลาของการเลือกตั้งออกเป็น 2 ระยะเวลาใหญ่ๆ คือ

1. ระยะเวลาก่อนฤดูการเลือกตั้ง
2. ห้วงฤดูการรณรงค์

ระยะเวลาก่อนฤดูการรณรงค์

เป็นช่วงเวลาที่การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการยังไม่ได้เกิดขึ้น หรืออีกนัย หนึ่งก็คือเป็นเวลาปกติก่อนที่จะกำหนดการเลือกตั้ง การหาเสียงในช่วงนี้ไม่มีช่วงกำหนดระยะเวลา ว่าควรจะทำนานเท่าใด ขึ้นอยู่กับสถานะ วิธีการ เงินทุน ฯลฯ ของแต่ละคน เราอาจเรียกการหาเสียง ก่อนฤดูการรณรงค์นี้ว่า “การวางแผนหาเสียงระยะยาว”

สำหรับนักการเมืองที่เจนเวทีแล้ว การวางแผนหาเสียงจะไม่จำกัดอยู่เฉพาะช่วงเวลาที่มีการกำหนดว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่ เพราะพวกเขามองว่าแท้จริงแล้วการหาเสียงในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นแค่การหาเสียงอย่างเป็นทางการหรือเป็นการหาเสียงพิเศษเพิ่มเติมจากที่ตนเองได้กระทำเป็นประจำอยู่แล้วเท่านั้น²⁵ ในช่วงเวลานี้ ผู้สมัครหรือผู้ที่คิดจะลงสมัครจะใช้ช่วงเวลานี้เพื่อปูฐานคะแนนนิยม โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น ลงไปพบปะพูดคุยถามไถ่สารทุกข์สุกดิบกับชาวบ้าน, ใช้วิธีการหว่านพืชโดยการสร้างสาธารณูปโภค แจกจ่ายสิ่งของ ร่วมทำบุญกุศล หรือร่วมงานประเพณีต่างๆ กับชาวบ้าน การปฏิบัติเช่นนี้เป็นการสร้างความผูกพันทางด้านจิตใจกับประชาชน และจากเงื่อนไขของกฎหมายในปัจจุบัน ทำให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้เปรียบผู้สมัครคนอื่นๆ เพราะสามารถใช้อำนาจและงบประมาณของทางราชการเป็นเครื่องมือในการสร้างความนิยม เช่น การนำโครงการต่างๆ เข้าสู่ชุมชน, จัดให้ชุมชนต่างๆ ไปดูงาน ฯลฯ วิธีการนั้นนอกจากไม่ผิดกฎหมายแล้วยังสามารถกระทำได้อย่างชอบธรรม

ห้วงฤดูการรณรงค์หาเสียง

เป็นช่วงเวลาที่นับจากวันสุดท้ายของการรับสมัครเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง และในช่วงนี้ เรายังสามารถจำแนกออกเป็น 3 ห้วงย่อยๆ คือ

²⁵ สมบัติ จันทรวงศ์, การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป

1. ห้วงต้นฤดูการเลือกตั้ง ในช่วงนี้ผู้สมัครแต่ละคนจะเริ่มจัดกระบวนการหาเสียง เริ่มดำเนินตามยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่ตนได้ตั้งไว้ เช่น เริ่มมีการติดโปสเตอร์, แผ่นป้าย, แจกแผ่นพับแก่ประชาชน, เริ่มมีการปราศรัยหาเสียง, เริ่มการเดินทางประตูบ้าน, เริ่มวางแผนจัดตั้งกลไกห้วคະແນน(ในกรณีที่ใช้ยุทธวิธีในทางลึกลับและผิดกฎหมาย) ในช่วงนี้นับว่าการต่อสู้ของผู้สมัครแต่ละคนยังไม่เข้มข้น เพียงแต่เป็นการชิมลาง และบอกกับประชาชนว่าตนนั้นลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี

2. ช่วงฤดูการรณรงค์ ในระยะนี้การต่อสู้ แข่งขันของผู้สมัครแต่ละคนจะเป็นไปอย่างเข้มข้น ผู้สมัครจะปล่อยยุทธวิธีต่างๆ ออกมาต่อสู้แข่งขันกันอย่างหนาแน่น แต่ละคนต่างก็จะจัดเอาวิธีการทุกประเภทเข้าแข่งขันกัน กลไกและองค์กรจัดตั้งต่างๆ ได้รับการปรับปรุงให้สามารถต่อสู้กับคู่แข่งได้

นอกจากนั้น ผู้สมัครแต่ละฝ่ายต่างพยายามปรับปรุงแก้ไขยุทธวิธีของตนให้เข้มแข็งรัดกุมยิ่งขึ้น และพร้อมกันนั้นก็ได้วางแผนกำหนดแนวทางปฏิบัติที่จะใช้ในปลายฤดูหาเสียงเลือกตั้ง

3. ห้วงปลายฤดูการเลือกตั้งหรือช่วง 10 วันสุดท้ายก่อนจะถึงวันเลือกตั้ง ในช่วงนี้ผู้สมัครจะมีการต่อสู้กันอย่างเข้มข้น ผ่านวิธีการต่างๆ ทั้งยุทธวิธีหาเสียงโดยถูกกฎหมาย – ผิดกฎหมาย, ทั้งการหาเสียงในเชิงกว้าง – ลึกลับ เช่น การใช้ห้วคະແນนลงประชามติไปเลือกตั้ง, การโจมตีฝ่ายตรงข้าม ฯลฯ บทบาทของทีมงานของผู้สมัคร ไม่ว่าจะเป็นห้วคະແນน, เจ้าหน้าที่ในองค์กรหาเสียง, อาสาสมัครจะต้องทำหน้าที่อย่างหนักในช่วงนี้ เพื่อที่จะรักษาห้วคະແນนเสียงของฝ่ายตนที่มีอยู่ ขณะเดียวกันก็ต้องเร่งสร้างห้วคະແນนเสียงเพิ่ม โดยการทำให้ประชาชนที่ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะเลือกใครหันมาเลือกฝ่ายตน ในขณะเดียวกัน ก็พยายามดึงห้วคະແນนเสียงจากฝ่ายตรงข้ามให้มากที่สุด

ส่วนในต่างประเทศ นักวิชาการที่ค้นคว้าการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เช่น การศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) ของสหรัฐอเมริกา²⁶ พบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้กำหนดยุทธวิธีในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งไว้ 3 ประเด็น คือ

1. การกำหนดกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย (targeting the election)
2. ประเด็นสำคัญที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียง (campaign appeals) เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่มักจะมีประเด็นทั้งแบบโจมตีจุดอ่อนของคู่แข่ง

²⁶Edie N. Goldenberg, Michael W. Traugott, *Campaigning for Congress*, pp. 47 –

และยกประเด็นความคิดสำคัญ หรือนโยบายที่น่าสนใจของฝ่ายตนขึ้นมาเพื่อเรียกร้องให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสนับสนุน

3. การประมวลข่าวสาร เพื่อใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (information gathering in the campaign) ประเด็นนี้มีความสำคัญต่อการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก โดยผู้สมัครจะใช้ polls, การแสดงความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ ตามคอลัมภ์หนังสือพิมพ์ เป็นเครื่องมือเพื่อให้ทราบถึงค่านิยมของประชาชนต่อผู้สมัครในแต่ละช่วงเวลา จุดอ่อนจุดแข็งของตนและคู่แข่ง เพื่อปรับปรุงยุทธวิธีในการหาเสียงให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงเวลา

ส่วนขั้นตอนในการหาเสียง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน กล่าวคือ²⁷

1. ขั้นการสำรวจเบื้องต้น (Surfacing) เพื่อประเมินสถานภาพของตนเอง และวางแผนการรณรงค์หาเสียง, เทคนิค, เริ่มสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองให้ตนเองดูดีและเหมาะสมกับตำแหน่ง ฯลฯ

2. ขั้นการเลือกตั้งขั้นต้น (Primaries) ซึ่งผู้สมัครจะต้องทำให้ตนได้รับการยอมรับจากพรรคและสมาชิกพรรคที่ตนสังกัด วิธีการที่จะทำให้พรรคยอมรับ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมหาทุนให้กับพรรค ฯลฯ เพื่อให้ผู้สมัครคนนั้นเป็นผู้ที่มีความโดดเด่นที่สุดในพรรค²⁸

3. ขั้นการเป็นตัวแทนขอพรรค เป็นขั้นตอนที่ผู้สมัครจะต้องทำให้ตัวเองได้รับการเสนอชื่อและผ่านความเห็นชอบจากมติของที่ประชุมพรรค (Nominating Conventions) เพื่อให้ตัวเองเป็นตัวแทนของพรรคในการเลือกตั้ง²⁹

4. ขั้นการเลือกตั้งทั่วไป (The General Election) ช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่มีการดำเนินกิจกรรมในการหาเสียงเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็น การปราศรัยหาเสียง, การตั้งชบวนหาเสียง, การอภิปราย, การทำป้ายโปสเตอร์หาเสียง, การติดสติ๊กเกอร์, การหยั่งคะแนนเสียง, การหาเสียงผ่านสื่อสารมวลชนต่างๆ ฯลฯ³⁰

ในงานวิจัยขั้นนี้ศึกษาการเมืองอันหมายถึง การต่อสู้, แข่งขัน, ร่วมมือกันของผู้สมัครแต่ละฝ่ายในขั้นตอนของการรณรงค์หาเสียง จึงมุ่งศึกษาว่าปัจจัย, บริบทในการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็น

²⁷ Judith S. Trent and Robert Friedenberg, *Political Campaign Communication : Principles and Practices*, pp. 24 – 61.

²⁸ Ibid., pp. 35 – 38.

²⁹ Ibid., pp. 48 – 49.

³⁰ Ibid., p. 61.

ยุทธวิธี – ยุทธศาสตร์, คุณสมบัติของผู้สมัคร, กฎหมายและกติกากำหนดเลือกตั้ง, นโยบาย ฯลฯ ทำให้ผู้สมัครประสบความสำเร็จได้อย่างไร เนื่องจากเป็นการศึกษาการเมืองท้องถิ่นในสังคมไทยที่มีรายละเอียดวัฒนธรรม, กฎหมาย, ความคิดความเชื่อแตกต่างจากสังคมอื่นๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ขั้นตอนและองค์ประกอบในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั้ง 4 ประการ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นอัน

สอดคล้องกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของสังคมได้เป็นอย่างดี

สรุป งานวิจัยชิ้นนี้ได้ นำแนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งก็คือการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง และการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมาใช้เป็นกรอบในการอธิบายถึงกระบวนการทางการเมืองภายในการเมืองท้องถิ่น ที่แสดงออกมาผ่านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง การต่อสู้แข่งขันกันของผู้สมัครโดยวิธีการต่างๆ นั้น จะเป็นเครื่องชี้วัดทิศทางในการพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น หลังจากได้มีการพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงกติกากำหนดเลือกตั้ง, การควบคุมการเลือกตั้ง, การเปลี่ยนวิธีการเลือกตั้งจากการเลือกตั้งทางอ้อมมาเป็นการเลือกตั้งทางตรงก็เพื่อประโยชน์ของประชาชนที่จะสามารถเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนได้โดยตรง, มีการเมืองที่โปร่งใสตรวจสอบได้มากขึ้น และเหนือสิ่งอื่นใดเป็นการปูพื้นฐานประชาธิปไตยจากระดับท้องถิ่นสู่ระดับประเทศ อันเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยตามแนวทางที่เหมาะสมและถูกต้องที่สุด

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์

James C. Scott³¹ ได้ให้คำจำกัดความของความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างคนในสังคมที่มีฐานะบทบาทต่างกัน และอาจพิจารณาเป็นแบบหนึ่งของความสัมพันธ์แบบ dyadic (ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 คน) ซึ่งเป็นความผูกพันของมิตรภาพแบบประโยชน์ใช้สอย โดยคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงกว่าหรือเรียกว่า “ผู้อุปถัมภ์” (patron) จะใช้อิทธิพลและสิ่งที่มีตนมีอยู่คุ้มครอง ให้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้ง 2 อย่างแก่ผู้ที่มีฐานะต่ำกว่าหรือเรียกว่า “ผู้รับอุปถัมภ์” (client) ซึ่งผู้ได้รับการอุปถัมภ์ก็มักจะต้องตอบแทนผู้อุปถัมภ์ด้วยการให้ความจงรักภักดีแบบช่วยเหลือตอบแทน ซึ่งทั้งนี้รวมทั้งการอุทิศตนรับใช้แก่ผู้อุปถัมภ์

กล่าวได้ว่าความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์ – ผู้รับอุปถัมภ์ จะเกิดขึ้นเมื่อมีบุคคล 2 คน หรือตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งมีความแตกต่างกันในเรื่องของความร่ำรวย, อำนาจ/อิทธิพลทางการเมือง,

³¹James C. Scott ใน ธีรยุทธ บุญมี, “ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย,” เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย หน่วยที่ 1-7. (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533), หน้า 199.

ความมั่นคง และสถานทางสังคม โดยที่ฝ่ายหนึ่ง(ผู้อุปถัมภ์)จะมีมากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง(ผู้รับอุปถัมภ์) ทั้ง 2 ฝ่ายได้มีความสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ กล่าวคือ ผู้อุปถัมภ์จะอาศัยทรัพยากรที่ตนมีอยู่ให้ประโยชน์ หรือปกป้อง หรือทั้ง 2 อย่าง ให้แก่ผู้ได้อุปถัมภ์ของตน โดยหวังจะได้ผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้ได้อุปถัมภ์ในรูปแบบของความจงรักภักดี, การทำงานให้ หรือช่วยเหลือในทางการเมือง เป็นต้น เมื่อผู้รับอุปถัมภ์ได้ให้ความช่วยเหลือหรือบริการแก่ผู้อุปถัมภ์แล้ว สิ่งที่ผู้ได้อุปถัมภ์จะได้รับตอบแทนกลับมา คือ การให้ความคุ้มครอง, การช่วยเหลือทางด้านวัตถุ หรืออาชีพการงาน เป็นต้น ดังนั้น ความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ฝ่ายนี้จึงขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ที่ต่างฝ่ายต่างต้องการและคาดหวังว่าจะได้รับจากอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อผู้รับอุปถัมภ์รับเอาวัตถุหรือบริการโดยไม่สามารถตอบแทนคืนให้กับผู้อุปถัมภ์ได้เต็มที่ ทำให้เกิด “หนี้สินทางใจ” ที่ผูกพันบุคคลนั้นเข้ากับผู้อุปถัมภ์ รูปแบบการตอบแทนผู้อุปถัมภ์ของผู้รับอุปถัมภ์นั้นมักจะเริ่มจากการตอบแทนในทางเศรษฐกิจ ไปสู่การตอบแทนทางสังคม และการตอบแทนทางการเมืองในที่สุด³² เช่น กลุ่มการเมืองท้องถิ่นสร้าง เครือข่ายความสัมพันธ์อุปถัมภ์เพื่อใช้ประโยชน์ในการเลือกตั้ง โดยการอาศัยอำนาจ, ตำแหน่งทางการเมืองที่มีอยู่ให้ผลประโยชน์เฉพาะหน้าบางอย่างแก่ประชาชนที่ยากจน เช่น อาหาร, ยารักษาโรค หรืออาชีพการงาน ให้ประชาชนที่ยากจนนั้นนิยมชมชอบ และรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณกลุ่มการเมืองนั้นๆ ที่ได้หยิบยื่นสิ่งของตนเองขาดแคลนมาให้ จึงตอบแทนโดยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับกลุ่มการเมืองที่ช่วยเหลือตน เป็นต้น³³

ความสัมพันธ์อุปถัมภ์กับสังคมไทย

อคิน รพีพัฒน์³⁴ ได้กล่าวว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นลักษณะเด่นประการหนึ่งของสังคมไทย เนื่องจากเป็นสังคมที่มีการกำหนดสถานภาพของบุคคลลดหลั่นจากบนมาสู่ล่าง กล่าวคือ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีโครงสร้างที่เน้นความแตกต่างระหว่างฐานะ ตำแหน่ง ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์ที่มีฐานะตำแหน่งสูงกว่า และผู้ได้อุปถัมภ์ที่มีฐานะต่ำกว่า นอกจากนี้ ระบบ

³²Prudhisan Jumbala Edition by Somsakdi Xuto, **Government and Politics of Thailand** (New York : Oxford University Press, 1987), p. 111.

³³Valeria Brusco, Marcelo Nazareno and Susan Stokes, **Clientelism and Democracy : An analysis of ecological data from Argentina**, (Paper presented for delivery at the 2001 Annual Meeting of the American Political Science Association, San Francisco, August 30 – September 2, 2001), p. 11. ดูใน <http://pro.harvard.edulindex.htm>.

³⁴อคิน รพีพัฒน์ ใน อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธ์, **ระบบอุปถัมภ์** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 3-4.

อุปถัมภ์ยังเป็นผลมาจากความเชื่อของสังคมไทยในเรื่องบุญ – กรรม และเรื่องของการตายแล้วเกิดใหม่ เช่น ความเชื่อที่ว่าผู้เกิดมาท่ามกลางเงินทอง ทรัพย์สิน อำนาจวาสนา เป็นเพราะผลบุญ ที่ทำไว้แต่ชาติปางก่อน เหตุที่คนเราเกิดมาไม่เท่าเทียมกันเพราะบุญบารมีอันได้สะสมไว้แต่ปางก่อน เมื่อมีการยึดถือความแตกต่างในระดับสูง – ต่ำของฐานะ ตำแหน่งเป็นหลัก เราจึงพบว่าความสัมพันธ์ของบุคคลที่แตกต่างกันเป็นแบบแผนที่มีความสำคัญยิ่งในการจัดระเบียบสังคมในด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ที่สำคัญและเห็นได้ง่ายที่สุดคือความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่-ผู้น้อย หรือความสัมพันธ์แบบลูกพี่-ลูกน้อง อันเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานความไม่เสมอภาคในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

ลักษณะของความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ ประกอบไปด้วย³⁵

1. การแลกเปลี่ยนที่ไม่สมดุล เกิดจากผู้อุปถัมภ์มักจะมีทรัพย์สิน อำนาจ และสถานภาพมากกว่าผู้รับอุปถัมภ์ เหตุเพราะผู้อุปถัมภ์มักจะเป็นผู้ควบคุมหรือผูกขาดทรัพยากร (Resource) ที่สำคัญๆ เช่น เงิน, อำนาจ, อิทธิพล, สถานะทางเศรษฐกิจสังคม และความมั่นคง ทำให้คนอื่นๆ ที่ไม่มีทรัพยากรเหล่านี้จำใจหรือเต็มใจเข้าไปพึ่งพาผู้อุปถัมภ์ เพื่อขอใช้ทรัพยากรเหล่านั้น กระบวนการแลกเปลี่ยนที่ไม่สมดุลจึงเริ่มต้นขึ้น ในที่สุดผู้ที่เข้าไปพึ่งพิงผู้ที่มีทรัพยากรก็ตกเป็นผู้รับการอุปถัมภ์

2. ความสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์นั้นต้องเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับการอุปถัมภ์ ผลประโยชน์ที่แลกเปลี่ยนกันจึงเป็นผลประโยชน์ที่เฉพาะเจาะจงเป็นการส่วนตัว ผลจากการแลกเปลี่ยนที่ไม่สมดุลทำให้เกิดความรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณ ความจงรักภักดี เช่น เมื่อผู้รับการอุปถัมภ์ต้องการเงิน หรือต้องการให้มีคนช่วยติดต่อ, ไกล่เกลี่ย พูดจากับผู้มีอำนาจอื่นๆ เขาก็จะรู้สึกว่าเขาจะต้องพึ่งพาอาศัยผู้อุปถัมภ์ของเขา ส่วนผู้อุปถัมภ์ก็จะรู้ว่า “คนของเขา” ก็จะช่วยเหลือเขาในยามที่เขาต้องการ หรือการเอื้อประโยชน์ต่อกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับพ่อค้า เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจที่จะให้ผลประโยชน์แก่พ่อค้า พ่อค้าก็ให้เงินหรือสิ่งของการแลกเปลี่ยน เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์แบบรอบด้านหรือซับซ้อน ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์จะมีลักษณะไม่แน่นอนตายตัวเหมือนความสัมพันธ์แบบเป็นทางการ ผู้อุปถัมภ์ก็อาจจะมีความสัมพันธ์กับผู้รับการอุปถัมภ์ของตนได้ในหลายลักษณะและซับซ้อน เช่น จากการให้เช่าทรัพย์สิน, อาศัยความผูกพันระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง, อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพ่อของผู้รับการอุปถัมภ์ ฯลฯ ความสัมพันธ์ที่มี

³⁵ เรียบเรียงจาก Carl Lande ใน ชัยอนันต์ สมุทวณิช, การเมืองกับการบริหาร (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2523), หน้า 39-40. และ James C. Scott ใน อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คูวินทร์พันธ์, ระบบอุปถัมภ์, หน้า 48-51.

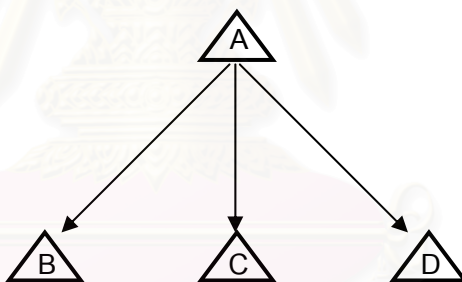
ที่มาอันหลากหลายและซับซ้อนนี้ทำให้เกิดการตอบแทนหรือการแลกเปลี่ยนกันอย่างหลากหลายและรอบด้าน เช่น ผู้อุปถัมภ์อาจขอให้ผู้รับการอุปถัมภ์ช่วยเหลือกิจการตน ผู้รับการอุปถัมภ์ก็อาจขอให้ผู้อุปถัมภ์ช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ตน เป็นต้น

4. เป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเปราะบาง เพราะขึ้นอยู่กับตัวบุคคลมากกว่าหลักการ ดังนั้น การที่จะรักษาเสถียรภาพของความสัมพันธ์ไว้ให้ได้ก็จะต้องมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกันอยู่อย่างต่อเนื่อง ตราบใดที่แต่ละฝ่ายต่างก็มีสิ่งที่อีกฝ่ายหนึ่งต้องการจะได้ แต่ถ้าเมื่อใดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้ง 2 ฝ่ายไม่พอใจ ผู้รับการอุปถัมภ์อาจเปลี่ยนผู้อุปถัมภ์ใหม่ได้หากเขาเห็นว่าผู้อุปถัมภ์เดิมไม่สามารถให้ผลประโยชน์กับผู้รับการอุปถัมภ์ได้อีกต่อไป

รูปแบบและโครงสร้างของความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์³⁶

โครงสร้างระบบอุปถัมภ์แบบกลุ่ม (Patronage – Client Cluster)

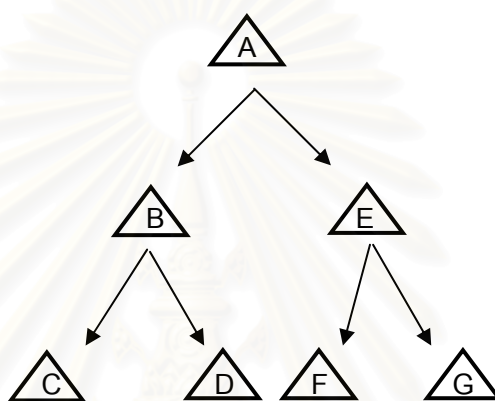
แผนภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์เพียงสายเดียวหรือกลุ่มเดียว

ถึงแม้ว่าความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์จะเป็นความสัมพันธ์แบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคล 2 คน (dyads) แต่ก็อาจมีการขยายเครือข่ายออกไปเชื่อมโยงไปยังผู้รับการอุปถัมภ์คนอื่นๆ เป็นการรวมเอาสายสัมพันธ์แบบกลุ่มมารวมกันไว้โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่บุคคลเดียว ภายในกลุ่มก็ยังคงมีความไม่เท่าเทียมกันในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ และยังคงความสัมพันธ์ในลักษณะแนวตั้งไว้ เราเรียกความสัมพันธ์เช่นนี้ว่า “ผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์แบบพีระมิด” (patron – client pyramid) ดังแผนภาพที่ 2

³⁶ อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุณินทร์พันธ์, ระบบอุปถัมภ์, หน้า 57.

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างระบบอุปถัมภ์แบบพีระมิด” (patron – client pyramid)

ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ในรูปแบบนี้ เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้อุปถัมภ์ A และผู้รับการอุปถัมภ์ B, ระหว่างผู้รับอุปถัมภ์ B และผู้รับอุปถัมภ์ C, B และ F ก็จะไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง และ A ก็ไม่จำเป็นจะต้องมีความสัมพันธ์โดยตรงกับ C D F G H³⁷

การที่ผู้อุปถัมภ์จะให้ความช่วยเหลือหรือให้ผลประโยชน์แก่ผู้รับการอุปถัมภ์ได้นั้น ผู้อุปถัมภ์จะต้องมีทรัพยากรหรือผลประโยชน์อยู่ 3 ลักษณะ คือ³⁸

1. ความรู้และทักษะ

³⁷ เรียบเรียงจาก Prudhisan Jumbala Edited by Somsakdi Xuto, *Government and Politics of Thailand*, p. 112. และ James C. Scott ใน อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คูวินทร์พันธ์, *ระบบอุปถัมภ์*, หน้า 57.

³⁸ James C. Scott ใน อโนทัย วัฒนาพร, “การเมืองและกระบวนการนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคเหนือ,” (สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527), หน้า 13-14.

2. การควบคุมโดยตรงเหนือทรัพย์สิน หรือสิทธิในปัจจัยต่างๆ เช่น เงิน, การเป็นเจ้าของธุรกิจหรือกิจการต่างๆ ซึ่งสามารถใช้เพื่อสร้างความจงรักภักดีจากผู้ที่มีฐานะต่ำกว่าตนได้

3. การควบคุมโดยอ้อมเหนือทรัพย์สินหรืออำนาจหน้าที่บางด้าน เช่น การอยู่ในตำแหน่งทางการเมืองหรือการปกครอง แล้วผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองการปกครองนั้นอาศัยอำนาจ, ความชอบธรรมของตนสร้างผู้รับอุปถัมภ์ เป็นต้น

ทรัพยากรของผู้อุปถัมภ์ทั้ง 3 ประการนี้ ยังเป็นตัวกำหนดขนาดของเครือข่ายอุปถัมภ์, การมีอยู่ และความต่อเนื่องยั่งยืนของเครือข่ายอุปถัมภ์นั้นๆ ด้วย กล่าวคือ หากผู้อุปถัมภ์ตาย ทรัพยากรทั้ง 3 ประการของเขาลดลง หรือผู้อุปถัมภ์ไปตัดหรือลดผลประโยชน์ของกลุ่มผู้รับอุปถัมภ์ลงไป จำนวนผู้รับอุปถัมภ์ภายในเครือข่ายของเขาก็จะลดลงด้วย เหตุเพราะกลุ่มอุปถัมภ์นี้เป็นกลุ่มที่ขึ้นอยู่กับคนๆ เดียว ไม่ได้ขึ้นกับลักษณะของคนทั้งกลุ่ม การดำรงอยู่ของกลุ่มจึงขึ้นอยู่กับผู้อุปถัมภ์ที่เป็นศูนย์กลางของกลุ่ม³⁹ ด้วยเหตุนี้ การเปลี่ยนแปลงใดๆ ของผู้อุปถัมภ์ที่เป็นศูนย์กลางของกลุ่ม มักจะส่งผลต่อการดำรงอยู่ของกลุ่มอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น (โปรดดูแผนภาพที่ 2 ประกอบ) หาก A ไม่สามารถตอบสนองความต้องการหรือให้ผลประโยชน์ที่เพียงพอแก่ B และ F ซึ่งเป็นผู้อุปถัมภ์ระดับรองในเครือข่ายของเขาได้ ทั้ง B และ F ก็จะออกจากเครือข่ายของ A พร้อมทั้งผู้รับการอุปถัมภ์ของทั้ง 2 คน (C, D, F และ G, H, I) ส่งผลให้เครือข่ายความสัมพันธ์อุปถัมภ์ของ A อ่อนแอลง ในที่สุดอาจนำไปสู่การสลายตัวของเครือข่ายความสัมพันธ์อุปถัมภ์ของ A ได้ในที่สุด

การตอบแทนที่ผู้รับการอุปถัมภ์ให้แก่ผู้อุปถัมภ์ของตนนั้นสามารถตอบแทนได้ 4 ทาง⁴⁰ คือ

1. การตอบแทนด้านแรงงานหรือด้านวัตถุ เช่น ในบางโอกาสผู้รับการอุปถัมภ์ก็จะนำเอาสิ่งของมากำหนดแก่ผู้อุปถัมภ์เพื่อแสดงถึงความผูกพัน, ความจงรักภักดี หรือตอบแทนโดยการทำงานให้แก่ผู้อุปถัมภ์ เป็นต้น

2. ช่วยเหลือในการต่อสู้ เช่น การเป็นพรรคพวกช่วยเหลือเมื่อผู้อุปถัมภ์ของตนถูกรังแกจากฝ่ายอื่น เป็นต้น

³⁹Lucian M. Hanks, "The Thai Social Order as Entorage and Circle," In G. William Skinner and A. Thomas Kirsch (eds.), *Change and Persistence in Thai Society* (Ithaca : Cornell University Press, 1975), pp. 198-199. ใน นกตล สุคนธวิท, "พรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่น : ผลประโยชน์และฐานอำนาจ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 41.

⁴⁰โปรดดู James C. Scott ใน ธีรยุทธ บุญมี, *ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย*, หน้า 207.

3. การช่วยเหลือตอบแทนทางการเมือง เช่น การเป็นห้วคะแนนให้กับผู้อุปถัมภ์, การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ หรือให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเมืองในด้านอื่นๆ ให้กับผู้อุปถัมภ์ เป็นต้น

4. การตอบแทนเชิงพิธีกรรมหรือศาสนา อันเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดี เช่น การที่ผู้ได้อุปถัมภ์ต้องไปรดน้ำผู้อุปถัมภ์ในวันเกิดหรือวันสงกรานต์, การไปร่วมงานและช่วยงานในการประกอบพิธีที่ผู้อุปถัมภ์จัดขึ้น

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์⁴¹

แม้ว่าความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์มีลักษณะรอบด้านและซับซ้อน ทำให้ระบบอุปถัมภ์มีลักษณะยืดหยุ่น และปรับตัวได้ตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แต่กระบวนการสร้างความเป็นทันสมัย (modernization) และการพัฒนาทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยม อาจทำให้ความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปได้ กล่าวคือ

- ความสัมพันธ์จะเปลี่ยนแปลงจากลักษณะหลากหลาย (Multiplex) มาสู่เฉพาะด้านมากขึ้น จากเดิมที่ผู้อุปถัมภ์จะเป็นเหมือนผู้ให้ความคุ้มครองอย่างรอบด้าน แต่ผู้อุปถัมภ์ในยุคใหม่มีแนวโน้มที่จะมีทรัพยากร, อิทธิพลที่แคบลง และมีลักษณะเฉพาะตัวมากขึ้น เช่น มีอิทธิพลทางการเมือง

- ความสัมพันธ์ของกลุ่มผู้อุปถัมภ์แบบใหม่มีลักษณะทางจิตใจน้อยลง เน้นวัตถุมากกว่าจิตใจ ส่งผลให้รูปแบบการแลกเปลี่ยนเป็นการแลกเปลี่ยนเชิงวัตถุหรือการใช้สอย (Instrumental Exchange) เป็นหลัก และมักจะอยู่บนพื้นฐานของเงินและการคาดค่านวณเรื่องผลได้ผลเสียมากกว่าที่จะคำนึงถึงความต่อเนื่องถาวร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ภายใต้สังคมสมัยใหม่ที่มีความซับซ้อน และความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบไปจากในอดีต แต่ก็มิได้หมายความว่าความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์จะค่อยๆ เลือนหายไป วูลฟ์⁴² ได้เสนอว่า ภายใต้ความซับซ้อนของสังคมสมัยใหม่ ความสัมพันธ์ของญาติครอบครัว เพื่อน ยังคงอยู่และซับซ้อนยิ่งขึ้น ในเรื่องระบบอุปถัมภ์เขาได้เสนอว่าจะเกิดขึ้นเมื่อ การตอบแทนกันอย่างเท่าเทียมกันนั้นได้เสียสมดุลไป นั่นคือ ความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันหมดไป กลายเป็นความสัมพันธ์ที่ฝ่ายหนึ่งมีทรัพยากรมากพอที่จะอุปถัมภ์คู่สัมพันธ์อีกฝ่ายหนึ่งได้

ความสัมพันธ์อุปถัมภ์กับการเลือกตั้ง

⁴¹ธีรยุทธ บุญมี, ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย, หน้า 213-215.

⁴²Eric R. Wolf ใน อมรา พงศาพิชญ์ และ ปรีชา คุณินทร์พันธ์, ระบบอุปถัมภ์, หน้า 353.

Scott⁴³ ได้กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วการแข่งขันทางการเมืองหรือการเลือกตั้งนั้นได้แปรรูปความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์ได้อย่างน้อย 4 ทางด้วยกัน คือ

1. ช่วยปรับปรุงอำนาจต่อรองของผู้รับอุปถัมภ์ต่อผู้อุปถัมภ์ ในการเลือกตั้ง ผู้รับอุปถัมภ์ได้รับทรัพยากรทางการเมืองใหม่โดยที่การลงคะแนนเสียงหรือการไม่ลงคะแนนเสียงนั้นมีผลกระทบต่อผู้ต้องการได้ตำแหน่ง คะแนนเสียงนี้ก็สามารกลายเป็นผลประโยชน์ที่ควรได้รับของผู้รับอุปถัมภ์

2. ส่งผลสนับสนุนให้เกิดบูรณาการในระดับแนวตั้งของโครงสร้างแบบผู้อุปถัมภ์จากระดับหมู่บ้านจนถึงรัฐบาลกลาง ในการเลือกตั้งระดับชาติพรรคการเมืองหรือเข้าสู่กระบวนการที่เป็นทางการมากขึ้น เช่น จากการศึกษาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2547 พบว่าผู้สมัครซึ่งอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์พยายามสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ขึ้นภายในชุมชนต่างๆ พร้อมกับนำผู้รับการอุปถัมภ์เข้าสู่ตำแหน่ง/โครงสร้างที่เป็นทางการของชุมชน เช่น กลุ่มสตรี กรรมการชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข หรือพยายามชักจูงผู้ที่อยู่ในตำแหน่งแกนนำชุมชนอยู่แล้วให้เข้ามาเป็นพรรคพวกหรือผู้รับการอุปถัมภ์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้สมัครในการเลือกตั้ง เพราะสามารถเปลี่ยนอำนาจในเชิงความสัมพันธ์อุปถัมภ์ให้กลายเป็นคะแนนเสียงได้

3. นำไปสู่การสร้างกลุ่มผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์แบบปิรามิด (new patron – client pyramids) และทำให้ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์กลายเป็นการเมือง กล่าวคือ ผู้อุปถัมภ์ท้องถิ่นก็จะพยายามยิ่งขึ้น ในการผูกความสัมพันธ์กับคนอื่นให้มาเป็นผู้รับการอุปถัมภ์ เพื่อให้ฐานะของตนในการเลือกตั้งเข้มแข็งขึ้น เป็นการพยายามเปลี่ยนอำนาจส่วนตัวให้มาเป็นอำนาจทางการเมืองในรูปของคะแนนเสียง

4. ช่วยเสริมสร้างให้กลุ่มอุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ที่เป็นกลุ่มตรงข้ามกันยังคงอยู่ได้ในระดับท้องถิ่น

สำหรับประเทศไทย Scott กล่าวว่า การแปรผันทั้ง 4 ข้อนี้อาจจะไม่เป็นไปตามที่กล่าวไว้ทั้งหมด เช่น ในประเทศไทยคะแนนเสียงของผู้รับอุปถัมภ์อาจไม่สำคัญพอที่จะปรับปรุงฐานะการต่อรองกับผู้อุปถัมภ์

ในส่วนของสังคมไทย ในกระบวนการเลือกตั้ง ถ้าหากผู้สมัครเป็นผู้นำในเชิงอุปถัมภ์มากไปด้วยอิทธิพลและบารมี ซึ่งมีผู้รับอุปถัมภ์อยู่ภายใต้สายสัมพันธ์ของตนเองจำนวนมาก นั่นคือมีพรรค

⁴³James C. Scott ใน อมรา พงศาพิชญ์ และ ปรีชา คุวินทร์พันธ์, ระบบอุปถัมภ์, หน้า 100-106.

พวก หรือเพื่อนคอยช่วยเหลือทั้งในเรื่องของจำนวนคะแนนเสียงที่อยู่ในมือ หรือการช่วยหาเสียงให้ ยิ่งถ้ามีผู้รับอุปถัมภ์หรือพรรคพวกกระจายไปในทุกๆ พื้นที่ทั่วเขตเลือกตั้ง เขาก็จะมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งมากกว่าคนอื่นๆ และเนื่องจากกลุ่มความสัมพันธ์อุปถัมภ์เหล่านี้ มักจะเป็นกลุ่มที่ใหญ่โตมีสมาชิกมากมาย แต่กลับมีความสัมพันธ์กันในแนวดิ่ง จึงเกิด “ตัวกลาง” ที่เป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์ที่เป็นศูนย์กลางกับผู้รับอุปถัมภ์ที่เป็นประชาชนทั่วไป ในกระบวนการเลือกตั้งเรียกคนที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางนี้ว่า “หัวคะแนน”

หัวคะแนนเป็นผู้ที่มีบทบาทและเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในกระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง นับแต่การสร้างเสียงและเปลี่ยนเสียงให้เป็นคะแนน หัวคะแนนยังกำหนดหน้าที่ผู้ให้ข่าวสารการเมือง ช่วยเหลือ ชักนำ และควบคุมให้ประชาชนมาลงคะแนนเสียงในวันเลือกตั้ง หัวคะแนนจึงเปรียบเสมือนแขนขาที่สำคัญของนักการเมืองในการประสานงานและติดต่อกับประชาชน เพื่อปลุกกระดม กระตุ้นให้ประชาชนเหล่านั้นดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามที่นักการเมืองผู้นั้นต้องการ⁴⁴

ความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

สมบัติ จันทรวงศ์ ได้แบ่งประเภทของหัวคะแนนตามลักษณะของความสัมพันธ์ที่หัวคะแนนมีกับผู้สมัคร และตามบทบาทหน้าที่ของหัวคะแนน เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ⁴⁵ คือ

1. หัวคะแนนหลักหรือหัวคะแนนระดับหนึ่ง ได้แก่บุคคลที่มีความผูกพันสนิทสนมกับตัวผู้สมัครในทางใดทางหนึ่งมาก่อนการเลือกตั้ง เช่น อาจเป็นญาติพี่น้อง คนที่เคยมีบุญคุณเคยอุปถัมภ์กันมาก่อน หรือเป็นบุคคลที่ผู้สมัครไว้วางใจเชื่อใจได้ว่าการสนับสนุนของตนโดยสุจริตไม่ได้หวังอามิสสินจ้างตอบแทนในรูปใดรูปหนึ่งในทันที นอกจากนี้ หัวคะแนนระดับนี้ยังต้องเป็นบุคคลที่กว้างขวาง มีสมัครพรรคพวก หรือคนรู้จักในท้องถิ่นมาก และรู้ดีในลีลาบางของการเมืองในท้องถิ่นดีพอที่จะช่วยกลั่นกรองคัดเลือกคนที่เข้ามาช่วยงานหาเสียงของผู้สมัครได้อย่างถูกต้อง หัวคะแนนระดับหนึ่งนี้ปกติแล้วจะไม่ลงไปสัมผัสกับชาวบ้านในระดับของการ “แปรเสียงให้เป็นคะแนน” โดยตรง แต่จะเป็นคนที่เป็นตัวกลางติดต่อและควบคุมหัวคะแนนในระดับต่างๆ ให้แก่ผู้สมัครอีกทีหนึ่ง

⁴⁴พิชัย แก้วสำราญ, สมเจตน์ นาคเสวี และวรวิทย์ บารู, การเลือกตั้งปัดตานี ปี 2529 ศึกษากรณีกระบวนการหาเสียงและระบบหัวคะแนน (กรุงเทพฯ : มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, 2531), หน้า 97.

⁴⁵สมบัติ จันทรวงศ์, การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2529, หน้า 47-48.

2. หัวคะแนนในระดับรองหรือระดับล่าง ได้แก่ บุคคลที่ไม่ได้มีความผูกพันสนิทสนมกับตัวผู้สมัครในทางใดทางหนึ่งมาก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง หรือถ้ามีก็เป็นเพียงความสัมพันธ์แบบผิวเผิน แต่หัวคะแนนรองอาจมีความสัมพันธ์ที่สนิทสนมหรือเคยมีการเกื้อกูลอุปถัมภ์กันมาก่อนกับหัวคะแนนหลัก และการเข้ามาทำงานให้แก่ผู้สมัครก็เป็นการร้องขอหรือสั่งงานจากหัวคะแนนหลัก โดยที่ตัวผู้สมัครและหัวคะแนนระดับล่างอาจไม่เคยพบปะกันเลยก็ได้ ในการทำงานของหัวคะแนนระดับนี้ ปกติแล้วจะคาดหวังค่าจ้างหรือค่าตอบแทน

เพิ่มพงษ์ ชวลิต ได้แบ่งประเภทของหัวคะแนน โดยเน้นระดับของความผูกพันและความใกล้ชิดกับผู้สมัคร สามารถแบ่งหัวคะแนนได้ 3 ประเภท⁴⁶ ได้แก่

1) กลุ่มหัวคะแนนที่เป็นเครือญาติพี่น้องของผู้สมัคร ถือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกับผู้สมัครมากที่สุด การอาศัยความสัมพันธ์อันดีเครือญาติทำให้มีผลประโยชน์กับผู้สมัคร และมีส่วนช่วยเหลือผู้สมัครในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในทุกรูปแบบมากที่สุด ความผูกพันดังกล่าวมีผลให้หัวคะแนนเหล่านี้มีความซื่อสัตย์ต่อผู้สมัครมากที่สุดเช่นเดียวกัน

2) กลุ่มหัวคะแนนที่เป็นเพื่อนฝูงหรือเป็นกลุ่มคนที่รู้จักกับผู้สมัครโดยตรง กลุ่มบุคคลประเภทนี้ไม่ใช่เครือญาติกับผู้สมัคร แต่เป็นบุคคลที่ผู้สมัครรู้จักโดยตรง การช่วยเหลือผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับของความผูกพันที่มีต่อผู้สมัคร

3) กลุ่มหัวคะแนนที่ได้รับการแนะนำมาอีกต่อหนึ่ง หัวคะแนนประเภทนี้ไม่มีความผูกพันโดยตรงกับผู้สมัคร หากแต่ได้รับคำแนะนำมาจากกลุ่มหัวคะแนนประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 จากความผูกพันที่น้อยกว่า 2 ประเภทแรก อาจประเมินในขั้นต้นว่าอาจจะมีปัญหาต่อความมั่นคงในการรักษาคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัคร

พิชัย แก้วสำราญ, สมเจตน์ นาคเสวี และวรวิทย์ บารู ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัครว่า ส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ (patron – client) บางครั้งความสัมพันธ์ก็อาจเป็นความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการเป็นเพื่อน/เป็นผู้ที่เคยช่วยเหลือสนิทสนมกันมาก่อนผู้สมัครอาจเคยช่วยเหลือหัวคะแนนในเรื่องต่างๆ เช่น เงิน หรือการอำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการ และเรื่องอื่นๆ ยามที่หัวคะแนนเดือดร้อน ถูกคุกคามจากราชการ กลุ่มอิทธิพลท้องถิ่น หรือนักเลง ผู้สมัครอาจเคยช่วยเหลือหัวคะแนนให้พ้นจากเรื่องเดือดร้อนนั้น ในทางกลับกัน หัวคะแนนก็จะพยายามช่วยเหลือผู้สมัครในการรณรงค์หาเสียง

⁴⁶เพิ่มพงษ์ ชวลิต, “การบริหารคะแนนเสียงกับการเลือกตั้ง : กรณีศึกษาการเลือกตั้งทั่วไป ปี 2529,” (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารรัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), หน้า 85-86.

เลือกตั้ง ทั้งนี้ เพราะความรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณ ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครกับหัวหน้าคณะแนกก็เป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวที่มีสถานะค่อนข้างจะมั่นคงโดยขึ้นอยู่กับความไว้วางใจกันและกัน ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็มีผลประโยชน์มาแลกเปลี่ยนกัน นั่นหมายความว่า การที่ผู้สมัครให้เงินแก่หัวหน้าคณะเป็นค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เขาก็จะมั่นใจว่าเงินนี้จะไม่ถูกหัวหน้านำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ส่วนหัวหน้าคณะก็คาดหวังว่าเมื่อเขาช่วยเหลือผู้สมัครในการหาเสียงต่อไปเขาก็จะสามารถพึ่งพิง ขอความช่วยเหลือจากผู้สมัครได้ในยามที่ตนเดือดร้อน⁴⁷

กล่าวโดยสรุปแล้ว ทั้ง สมบัติ, เพิ่มพูน และพิชัย และคณะ ต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครกับหัวหน้าคณะนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์อุปถัมภ์ที่เริ่มจากการเป็นญาติ เป็นเพื่อน การเป็นผู้มีพระคุณต่อกัน ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็มีการแลกเปลี่ยน หรือคาดหวังผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากอีกฝ่ายหนึ่งตอบแทนกันกลับมา เช่น หัวหน้าคณะช่วยผู้สมัครในการเลือกตั้ง

เมื่อผู้สมัครได้รับเลือกตั้งก็จะให้ความช่วยเหลือหัวหน้าคณะตอบแทนจากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครกับหัวหน้าคณะได้พัฒนารูปแบบขึ้นจากเดิมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่สามารถสลายตัวได้อย่างง่ายดาย เมื่อไม่มีผลประโยชน์แลกเปลี่ยนระหว่างกัน ผู้สมัครจึงได้แสวงหาแบบแผนหรือแนวทางขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ นั่นคือ การนำความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เข้าสู่โครงสร้างที่เป็นทางการ จึงเท่ากับว่าผู้สมัครฯ และหัวหน้าคณะมีความสัมพันธ์กันทั้งในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ(ผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์) และรูปแบบที่เป็นทางการ(ผู้บริหารเทศบาลกับแกนนำชุมชน)

ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าคณะกับประชาชน อาจแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ ⁴⁸

1. ความสัมพันธ์ในลักษณะของความเป็นญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง หรือคนเคยรู้จักคุ้นเคย
2. ความสัมพันธ์ทางอาชีพ คือ มีอาชีพเดียวกัน มีความเกี่ยวพัน แลกเปลี่ยนพึ่งพากัน
3. ความสัมพันธ์ในลักษณะของการพัฒนา มีการเกี่ยวข้อง ช่วยเหลือ ร่วมมือกันในการพัฒนาต่างๆ

เมื่อหัวหน้าคณะกับประชาชนมีความสัมพันธ์กันในลักษณะความเป็นเครือญาติ เป็นเพื่อน หรือรู้จักกัน มีการร่วมมือช่วยเหลือ พึ่งพากันในด้านต่างๆ เวลาที่มีการเลือกตั้ง หัวหน้าคณะก็มักจะ

⁴⁷พิชัย แก้วสำราญ, สมเจตน์ นาคเสวี และวรวีทย์ บารู, การเลือกตั้งปัดตานี ปี พ.ศ. 2529 ศึกษากรณีกระบวนการหาเสียงและระบบหัวหน้าคณะ , หน้า 105.

⁴⁸ชาติรี จันทรวิระชัย ใน สมโภชน์ ศรีโกชน์สมบุญ, “การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ของหัวหน้าคณะ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534), หน้า 40-41.

อาศัยความสัมพันธ์เหล่านี้แนะนำ หรือชักจูงประชาชนให้ลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่เขาสนับสนุนอยู่ ดังนั้น ถ้าหากผู้สมัครคนใดมีหวัคະແນທີ່มีเครือข่ายกว้างขวาง ครอบคลุมพื้นที่เลือกตั้งมากเท่าใด เขาก็ย่อมมีสิทธิ์ที่จะชนะการเลือกตั้งมากขึ้นเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ แนวทางการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจึงต้องให้ความสนใจกับหวัคະແນซึ่งมักจะดำรงตำแหน่งผู้นำชุมชนระดับต่างๆ เพื่อให้เขาเหล่านั้นระดมประชาชนให้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตามคำแนะนำของหวัคະແນ⁴⁹

แนวความคิดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน

งานวิจัยนี้ได้นำแนวความคิดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนมาเป็นส่วนที่สนับสนุนแนวความคิดความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ เพื่อให้การวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในรูปแบบความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ อันเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลถึงการแสดงออกซึ่งวิธีการ, พฤติกรรมต่างๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เช่น การที่ประชาชนไปออกเสียงเลือกตั้งให้กับผู้ใดผู้หนึ่งเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์หรือรางวัลที่ผู้สมัครจะมอบให้⁵⁰

แนวความคิดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนนั้น George Homans ได้อธิบายว่ามนุษย์จะคบหากันหรือไม่หรือใกล้ชิดเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับ การตอบสนองความต้องการและประโยชน์ซึ่งกันและกัน ความต้องการและประโยชน์จึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนที่อยู่ร่วมกัน การสูญเสียผลประโยชน์ การได้รับรางวัล และการได้กำไร เป็นความรู้สึกสำนึกพื้นฐานในการคบหาสมาคม คนเราจะแสดงพฤติกรรมต่อผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นการให้บริการกับอีกฝ่าย หรือการกระทำอย่างใดๆ ก็ตาม ก็เพื่อจะทำให้ตนเองได้รับประโยชน์มากที่สุด แม้นตนเองจะสูญเสียอะไรไปบ้างก็เป็นการสูญเสียเพียงเล็กน้อย⁵¹ ยกตัวอย่างเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์ที่ต่างกัน

⁴⁹วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, “การศึกษาพฤติกรรมกาเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538,” รายงานเสนอฝ่ายวิเคราะห์และวางแผน คณะกรรมการองค์การกลางกาเลือกตั้ง, (กรุงเทพฯ : ไม่ปรากฏที่พิมพ์, 2538), หน้า 27.

⁵⁰Anthony Downs in Ruth A. Wallace and Alison Wolf, *Contemporary Sociological Theory : Continuing the Classical Tradition* (New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1986), p. 147.

⁵¹สุวิทย์ รุ่งวิสัย, “พฤติกรรมกาลงคะแนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอมืองเชียงใหม่ 2526,” อ้างใน สมศักดิ์ พุกษาไพบุลย์, “การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2531,” (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการ มหาวิตายาลัยธรรมศาสตร์, 2532), หน้า 56.

ยื่นอุบายผลประโยชน์ที่ต่างฝ่ายก็ต่างคาดหวังให้อีกฝ่ายตอบสนองให้กับตน เช่น ผู้อุปถัมภ์ให้ความช่วยเหลือในด้านเงินทอง, ความคุ้มครอง ฯลฯ แก่ผู้รับการอุปถัมภ์ ผู้อุปถัมภ์ก็หวังว่าจะได้รับความจงรักภักดี, การตอบสนองเมื่อผู้อุปถัมภ์ร้องขอ ส่วนผู้รับการอุปถัมภ์ก็หวังที่จะได้รับเงินทอง ความคุ้มครอง อาชีพการงานจากผู้อุปถัมภ์เช่นกัน

นอกจากนี้ Homans ยังได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการแลกเปลี่ยน (Exchange Behaviorism) โดยชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมของมนุษย์เราในสังคมประกอบไปด้วยหน่วย (elements) ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. กิจกรรม (activities) คือ การกระทำต่างๆ ของมนุษย์ในสถานการณ์ที่กำหนดเพื่อมุ่งประสงค์รางวัล
2. การกระทำระหว่างกัน (interaction) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ในหน่วยกิจกรรมเพื่อต้องการรางวัลและหนีการลงโทษ
3. ความรู้สึก (sentiments) เป็นสภาพจิตภายใต้ตัวบุคคลในกิจกรรมและการกระทำระหว่างกัน เช่น ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ⁵²

ส่วน Peter M. Blau ได้ให้คำจำกัดความของการแลกเปลี่ยนทางสังคมว่า บุคคลเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กันในสังคมเพราะพวกเขาต่างก็มองหาและต้องการผลประโยชน์ตอบแทนจากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม ในขณะที่เดียวกันผลประโยชน์ก็เป็นตัวดึงดูดให้บุคคลอื่นๆ ในสังคมเข้ามาคบหากับบุคคลนั้นๆ การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกันจึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้สายสัมพันธ์ของบุคคลดำรงอยู่ได้

ในขณะที่เดียวกันผู้ที่ได้รับประโยชน์จากความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ผู้ได้รับประโยชน์ก็จะตกอยู่ใต้พันธะ, ข้อผูกมัด (Obligation) จะต้องตอบแทนผลประโยชน์กลับไปสู่ผู้ให้เช่นกัน แต่ในหลายๆ ครั้งการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ภายใต้สายสัมพันธ์ของบุคคลดำเนินอยู่ภายใต้ความไม่แน่นอน บุคคลไม่อาจแน่ใจว่าจะได้รับผลประโยชน์, รางวัลที่ให้กับผู้รับกลับคืนมา ดังนั้นคนเราจึงได้สร้าง “ข้อผูกมัดทางสังคม (Social Obligation)” ขึ้นเพื่อรับรองความไม่แน่นอนนั้น การใช้ข้อผูกมัดทางสังคมในหลายๆ กรณี เช่น หากผู้ใดที่ได้รับความช่วยเหลือหรือผลประโยชน์จากอีกคน

⁵² ภูซงค์ กุลชลบุตร, แนวความคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยาในยุคเริ่มต้น, (ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2528), หน้า 177 – 178.

หนึ่งแล้ว แต่ไม่ตอบแทน เขาก็จะถูกกล่าวหาว่าอกตัญญู การถูกกล่าวหาว่าอกตัญญูนั้นก็นับเป็น
หนึ่งในบทลงโทษทางสังคมเพื่อเตือนไม่ให้ลืมข้อผูกมัดทางสังคมที่มีอยู่⁵³

Blau ยังได้สรุปพฤติกรรมของบุคคลว่ามีลักษณะดังนี้คือ⁵⁴

1. พฤติกรรมของบุคคลโดยมากมักจะเป็นการหาเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการ
ของตนเอง ซึ่งจะทำให้ได้ก็โดยการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
 2. การที่จะได้เป้าหมายดังกล่าว บุคคลจะต้องค้นหาวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น
เป้าหมายหรือรางวัลแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ
 - 2.1 รางวัลที่เห็นได้ภายนอก (Extrinsic reward) ได้แก่ เงินทอง สินค้า บริการ เป็นต้น
 - 2.2 รางวัลที่อยู่ภายใน (Intrinsic reward) มีลักษณะเป็นนามธรรม ได้แก่ ชื่อเสียง
เกียรติยศ ความรัก ความนับถือ ความผูกพัน จงรักภักดี และความซื่อสัตย์ เป็นต้น
- จากประเด็นดังกล่าว เมื่อนำมาพิจารณาในแง่ของการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครและ
หวัคະແນທີ່ມັກຈະນິຍມໃຊ້ການແລກປ່ຽນຜົນປະໂຫຍັນກັບหวัคະແນຂອງຕົນ ในกรณีของผู้สมัครกับ
หวัคະແນ และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับประชาชนโดยตรงในกรณีของผู้สมัครและหวัคະແນ
กล่าวคือ ผู้สมัครและหวัคະແນจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนประชาชนเพื่อให้ประชาชนไป
ลงคะแนนเสียงเลือกตนเป็นการตอบแทน ผลประโยชน์ที่ผู้สมัครหรือหวัคະແນให้กับประชาชนก็มี
อยู่ 2 ประเภท คือ
- ผลประโยชน์ที่มองเห็นได้ เช่น การที่ผู้สมัครได้ให้เงินกับหวัคະແນเพื่อไปซื้อเสียงกับ
ประชาชน การให้เงินหรือสิ่งของในรูปแบบอื่นๆ เช่น การสร้างถนน สะพาน สร้างสาธารณูปโภคให้กับ
ชุมชน เป็นต้น
 - ผลประโยชน์ที่อยู่ภายใน ซึ่งเป็นผลประโยชน์ที่มองไม่เห็น เช่น ความรัก, ความศรัทธา,
ความชื่นชอบที่ประชาชนมีต่อผู้สมัครหรือหวัคະແນ ประชาชนส่วนหนึ่งจึงตอบแทนด้วยการไป
ลงคะแนนเสียงให้

Blau ได้กล่าวอีกว่า ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนอาจนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียม
กัน ในกรณีที่ฝ่ายหนึ่งให้ประโยชน์ได้มากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งฝ่ายที่ตอบแทนได้น้อยกว่าก็จะใช้การ

⁵³Peter M. Blau, *Inequality and Heterogeneity : Primitive Theory of Social Structure* (London : Collier Macmillan Publishers, 1977), pp. 140 – 141.

⁵⁴ภุชงค์ กุลชลบุตร, *แนวความคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยาในยุคเริ่มต้น*, หน้า 179.

ยอมตกอยู่ใต้อำนาจเป็นการแลกเปลี่ยน นั่นคือผู้ที่มีทรัพยากรน้อยกว่าก็จะยอมตกอยู่ใต้อำนาจ และอิทธิพลของผู้มีทรัพยากรมากกว่า 55

อำนาจในลักษณะนี้หมายถึงการที่คนคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งสามารถให้รางวัล – ลงโทษ, กำหนด – เปลี่ยนแปลง(บางส่วนหรือทั้งหมด)การกระทำหรือทางเลือกของคนอื่นๆ ได้ อิทธิพลเป็นความสามารถของบุคคลที่จะตัดสินใจหรือกำหนดทิศทางบางส่วนในการกระทำและทางเลือกของบุคคลอื่นๆ ภายในชุดของการกระทำหรือทางเลือกที่มีอยู่ 56

การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียมกันดังกล่าว สามารถเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ที่ผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์ต่างก็มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน เช่น ผู้อุปถัมภ์ให้สิ่งของ, ความช่วยเหลือ, เงินทองแก่ผู้รับการอุปถัมภ์ ส่วนผู้รับการอุปถัมภ์ก็ตอบแทนโดยการซื้อสัตย์ จงรักภักดี เป็นต้น แต่ในการแลกเปลี่ยนนั้น ผู้อุปถัมภ์จะเป็นผู้ที่ให้ประโยชน์ได้มากกว่าผู้รับการอุปถัมภ์ ผู้รับการอุปถัมภ์จึงยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้อุปถัมภ์ โดยมีข้อผูกมัดทางสังคม เช่น ความเชื่อ ค่านิยม ที่ผู้รับการอุปถัมภ์จะต้องตอบสนองต่อความต้องการของผู้อุปถัมภ์เมื่อผู้อุปถัมภ์ร้องขอ เช่น การที่ผู้ใต้อุปถัมภ์พร้อมจะทำหน้าที่ช่วยบรรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครที่เป็นผู้อุปถัมภ์ เป็นหัวคะแนน หรือการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้อุปถัมภ์ เป็นต้น

สรุป

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นถึงแนวความคิดที่จะใช้เพื่อเป็นกรอบในการอธิบายการเมือง เรื่องการบรรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ คือ 1. แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการบรรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง 2. แนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ 3. แนวความคิดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงทั้ง 3 แนวคิด แล้วนำมาปรับใช้กับการวิจัยได้ดังนี้ โดยเริ่มจากความสัมพันธ์ของคนในสังคมไทยที่ยังมีความสัมพันธ์ในลักษณะของความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์อยู่มาก ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์นี้จะมีผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์ เป็นต้น โดยที่ผู้อุปถัมภ์นั้นมักจะเป็นผู้ถือครองทรัพยากรต่างๆ ไว้ในมือ เช่น เงินทอง, สิ่งของ ฯลฯ การถือครองนั้นก็ย่อมทำให้ผู้อุปถัมภ์มีอำนาจและอิทธิพลเหนือคนอื่นๆ ไปโดยปริยาย ธรรมชาติของการมีอำนาจและอิทธิพลที่ย่อมจะต้องมีผู้มาพึ่งพิงมากมาย นั่นก็คือผู้รับการอุปถัมภ์

⁵⁵Peter M. Blau, *Inequality and Heterogeneity : Primitive Theory of Social Structure*, pp. 141 – 142.

⁵⁶R.J. Mokken and F.N. Stokman, "Power and Influence as Political Phenomena". *Power and Political Theory*, Edited by Brian Barry, (The Pitman Press Ltd., 1976), pp. 46.

การจะเป็นผู้อุปถัมภ์ หรือผู้รับการอุปถัมภ์กันได้นั้นก็จะถูกแบ่งแยกโดยการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน ผู้ที่ให้ผลประโยชน์มากกว่าที่อีกฝ่ายหนึ่งตอบแทนให้ก็เป็นผู้อุปถัมภ์

ในแง่ของการเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่างก็ส่งผลถึงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นวิธีการ, ยุทธศาสตร์, แนวทาง, ช่องทาง ในการหาเสียง เช่น ผู้อุปถัมภ์ซึ่งมักจะผันตัวไปเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้อุปถัมภ์คนนี้มีอำนาจ, มีอิทธิพล และมีผู้รับการอุปถัมภ์ในสังกัดของตนอยู่เป็นจำนวนมาก ก็ส่งผลต่อวิธีการหาเสียงที่อาจเน้นการใช้ห้วคະແນเป็นช่องทางในการเข้าถึงประชาชน หรือในกรณีที่ผู้สมัครเคยดำรงตำแหน่งบริหารมากมายก็อาจจะใช้การหาเสียงระยะยาว เช่น การสร้างถนน, สะพาน, ไฟฟ้า ให้แก่ชุมชนเพื่อหาฐานการเมือง เป็นต้น ในส่วนของผู้สมัครที่ไม่ได้เป็นผู้ที่มีอำนาจและอิทธิพล ไม่มีผู้รับการอุปถัมภ์ของตน วิธีการหาเสียงของเขาก็จะต้องใช้วิธีการที่เป็นทางการมากกว่า เช่น การเน้นนโยบาย, การปราศรัย, การเดินเคาะประตูบ้าน เป็นต้น

แต่ในปัจจุบันผลจากการตรากฎหมายเลือกตั้งขึ้นใหม่ส่งผลต่อความไม่แน่นอนของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่อาจเปลี่ยนไปตามห้วคະແນ ทำให้ผู้สมัครแสวงหาแบบแผนหรือแนวทางขึ้นเพื่อเข้าร่วมกับความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ นั่นคือ การส่ง/สนับสนุนลูกน้องหรือผู้รับการอุปถัมภ์เข้าดำรงตำแหน่งต่างๆ ในชุมชน ซึ่งเท่ากับเป็นการใช้ระบบและกลไกรัฐเข้ามาช่วยเพื่อประโยชน์ในด้านคะแนนเสียง

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์จึงสัมพันธ์กับการรณรงค์หาเสียงในฐานะปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดรูปแบบและวิธีการในการหาเสียง เช่น ผู้สมัครที่ต้องการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ก็ต้องใช้วิธีการหาเสียงระยะยาวด้วยวิธีการที่เปิดเผยและไม่เปิดเผย เช่น แจกเงิน/สิ่งของการกำหนดนโยบายให้ตรงกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด เป็นต้น หากสามารถจัดตั้งเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์สำเร็จก็จะส่งผลถึงรูปแบบและปริมาณของการรณรงค์หาเสียงในช่วงการรณรงค์อย่างเป็นทางการ เช่น ผู้สมัครแทบจะไม่ออกมาหาเสียงเลย เพราะมีเครือข่ายอุปถัมภ์ทำหน้าที่เป็นช่องทางในการหาเสียงให้อยู่แล้ว และความสำคัญของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์อีกประการหนึ่งคือ เป็นปัจจัยที่เป็นตัวตัดสินผลแพ้ชนะ(แม้นโยบายจะเริ่มมีบทบาทและทวีความสำคัญมากขึ้นก็ตาม) ยืนยันได้จากงานวิจัยฉบับนี้ที่ผู้ชนะซึ่งมีเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์แทบจะไม่ออกมาหาเสียง ตรงข้ามกับผู้สมัครฯ ลำดับที่ 2 ที่ออกมาหาเสียงอย่างหนักและมีนโยบายที่ละเอียดครอบคลุม แต่สิ่งที่เขาไม่มีก็คือเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์

ประวัติการจัดตั้งและการเลือกตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่

มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. ประวัติการจัดตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่
2. สภาพสังคมของเทศบาลนครเชียงใหม่
3. การเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่
4. ประวัติและภูมิหลังของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2547

1. ประวัติการจัดตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่

การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล เกิดขึ้นในสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยทรงเห็นถึงความสำคัญของการปกครองแบบเทศบาลว่าเป็นรากฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยโปรดเกล้าฯ ให้ร่างกฎหมายเทศบาลขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2473¹ ต่อมาทรงมีพระราชดำริให้ตั้งคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติเทศบาลขึ้นในปี พ.ศ. 2474 เมื่อคณะกรรมการร่างเสร็จแล้วก็น่าจะเสนอตามขั้นตอน แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองเสียก่อน ร่างกฎหมายดังกล่าวจึงมิถูกตราขึ้น

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ความคิดที่จะจัดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนได้รับการพิจารณาว่าเป็นเรื่องสำคัญ เพราะนอกจากจะเป็นการดำเนินการตามอุดมคติของระบอบประชาธิปไตยที่ พลเมืองจะต้องมีส่วนร่วมในการปกครองด้วยแล้ว คณะราษฎรยังมุ่งประสงค์ที่จะใช้การปกครองแบบกระจายอำนาจ เพื่อเป็นเครื่องมือเผยแพร่รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ และยังเป็นการฝึกให้ประชาชนมีการเรียนรู้ทางการเมืองอีกด้วย รัฐบาลจึงได้ตรากฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลขึ้นเป็นครั้งแรก เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476” พระราชบัญญัตินี้ได้จัดให้มีเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล ซึ่งรัฐบาลมีความต้องการที่จะยกฐานะตำบลต่างๆ ที่มีอยู่ประมาณ 4,800 ตำบล ขึ้นเป็นเทศบาลตำบลทั้งหมด แต่ในความเป็นจริง รัฐบาลไม่สามารถจะดำเนินการได้ตามเป้าหมาย รัฐบาลได้พยายามแก้ไขอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เทศบาลมีความ

¹สมโชติ อ๋องสกุล, “เทศบาลนครเชียงใหม่ มิติทางประวัติศาสตร์,” (โครงการวิจัยประวัติศาสตร์ชุมชนในเชียงใหม่, นิตยสารพลเมืองเหนือ (2 – 8 กุมภาพันธ์ 2547) : 32 – 34.

เจริญก้าวหน้ามากขึ้น² ต่อมาในปี พ.ศ. 2496 ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2496 เป็นกฎหมายที่ใช้กับเทศบาลมาเป็นระยะเวลายาวนานถึง 46 ปี ต่อมาในปี 2542 คณะรัฐมนตรีสมัยนายชวน หลีกภัย ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้ลงมติรับหลักการการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ด้วยการเสนอขอแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2496 ที่ให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม(จากสภาเทศบาล)มาเป็นนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง อันเป็นการเปิดทางให้เป็นไปได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 มาตรา 285 วรรค 3 หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้กำหนดไว้ว่า คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น³

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543 เนื้อหาสาระอยู่ที่การเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงโดยประชาชน ในขณะที่เดียวกันก็เปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตเทศบาลว่าจะมีเจตนารมณ์ในการกำหนดรูปแบบการบริหารอย่างไร โดยให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในเทศบาลนั้น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้จัดทำประชามติในเขตเทศบาลนั้นว่าจะกำหนดให้การบริหารเทศบาลใช้รูปแบบคณะเทศมนตรี โดยสภาเทศบาลเหมือนที่เคยใช้ในอดีต หรือนายกเทศมนตรีโดยตรง⁴ ส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้งและการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้เป็นไปได้ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543 มาตรา 48 ทวิ)

ตัวเมืองเชียงใหม่ได้รับการยกฐานะเป็นสุขาภิบาลเมืองเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2458 ตามผลของพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) ที่ให้จัดตั้งสุขาภิบาลตามหัวเมือง

²สุรเชษฐ นีเยี่ยมทั้ง, “ลักษณะและพัฒนนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น เทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2517 – 2537,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538), หน้า 47.

³ประโภชน์ สภาวสุ, “การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงในประเทศไทย,” (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), บทคัดย่อ.

⁴มาตรา 14 พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 117 ตอนที่ 41 ก. 12 พฤษภาคม 2543.

ต่างๆ 35 แห่ง การจัดการปกครองในรูปแบบสุขาภิบาลที่จัดตั้งในสมัยรัชกาลที่ 5 ดังกล่าว ถ้าดูจากภายนอก คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ในทางกฎหมายและทางปฏิบัติ องค์การนี้อยู่ในการควบคุมของข้าราชการส่วนกลางอย่างสิ้นเชิง เพราะคณะกรรมการของสุขาภิบาลเมืองเชียงใหม่ต่างเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาคทั้งสิ้น คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดเมือง นายอำเภอ ครู และกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน⁵

ต่อมา ได้รับการยกฐานะจากสุขาภิบาลเมืองเชียงใหม่ขึ้นเป็นเทศบาลตามพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ประกาศเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2478 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ตอนที่ 80 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2478 นับว่าเป็นเทศบาลนครแห่งแรกในประเทศไทย เดิมมีพื้นที่ในความรับผิดชอบประมาณ 17.5 ตารางกิโลเมตร และในปี พ.ศ. 2526 ได้ขยายพื้นที่เพิ่มเป็น 40 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 14 ตำบล⁶

แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 4 แขวง คือ

1. แขวงกาวิละ
2. แขวงศรีวิชัย
3. แขวงเม็งราย
4. แขวงนครพิงค์

2. สภาพสังคมของเทศบาลนครเชียงใหม่

ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในเมืองเชียงใหม่ในช่วงเวลาสามทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และประชากรแก่เมืองเชียงใหม่

สังคมเมืองเชียงใหม่ที่เรียบง่าย ถูกการเติบโตทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงจนทำให้เกิดความสับสน และเร่งรีบ⁷ นอกจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ผลจากการพัฒนาที่กระจุกตัวอยู่

⁵ธเนศวร์ เจริญเมือง, รายงานการศึกษาเรื่อง การขยายตัวของเมืองในภาคเหนือ กรณีศึกษาการบริหารของเมืองเชียงใหม่, (ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540), หน้า 29.

⁶แผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. 2547, หน้า -2/2-

⁷ดวงจันทร์ อภาวัชรุตม์, เชียงใหม่ในกระแสการเปลี่ยนแปลง, (ศูนย์ศึกษาปัญหาเมืองเชียงใหม่, 2537), หน้า 123.

เฉพาะในเขตเมือง โดยเฉพาะในเขตเทศบาล ได้ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในฐานะทางสังคม, อาชีพ ของประชากร ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม กว้างๆ ด้วยกันคือ

1. กลุ่มชนชั้นสูง
2. กลุ่มชนชั้นกลาง
3. กลุ่มผู้มีรายได้และการศึกษาน้อย

1) **ชนชั้นสูง** ได้แก่พวกข้าราชการและนักการเมืองในตำแหน่งบริหาร นักธุรกิจที่มีฐานะร่ำรวย โดยเฉพาะผู้ที่มาจากตระกูลเก่าแก่ของเชียงใหม่⁸ ในช่วงปี พ.ศ. 2501 – 2503 ผู้บริหารสภาเทศบาลส่วนใหญ่ก็มาจากกลุ่มคนเหล่านี้

2) **ชนชั้นกลาง** หมายถึง ข้าราชการ, ผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา, เจ้าของธุรกิจขนาดกลางและเล็ก เป็นต้น คนกลุ่มนี้ได้พัฒนาและเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว จากผลของนโยบายพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์กลางของภูมิภาค โดยเฉพาะ กลุ่มข้าราชการที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2535 พบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีหน่วยงานบริหารทั้งสิ้น 256 หน่วย เป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาค 35 หน่วย หน่วยงานปกครองท้องถิ่น 27 หน่วย และหน่วยบริหารจากส่วนกลางที่มาตั้งหน่วยงานในจังหวัดเชียงใหม่ถึง 194 หน่วย⁹ ทำให้เทศบาลมีประชากรที่เป็นข้าราชการเพิ่มมากขึ้น และการที่เศรษฐกิจเติบโตมากขึ้น ก่อให้เกิดธุรกิจ/กิจการทั้งขนาดกลางและขนาดเล็กขึ้นมากมาย ก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับตลาดแรงงานที่ขยายตัวตามภาวะเศรษฐกิจ สถาบันการศึกษาจึงต้องเร่งผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของตลาด ในปี พ.ศ. 2534 อำเภอเมืองมีวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยอยู่ถึง 9 แห่ง ชนชั้นกลางจึงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว

กลุ่มชนชั้นสูงและชนชั้นกลางของเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่กระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ของเทศบาล และมีความเป็นอยู่ที่ดีด้วยผลของการพัฒนาศักยภาพของเมืองเชียงใหม่¹⁰ และคนกลุ่มนี้

⁸เวียงรัฐ นิตีโพธิ์, “อิทธิพลในการเมืองท้องถิ่นไทย : ศึกษากรณีเมืองเชียงใหม่,” (วารสารสังคมศาสตร์ 31 (กรกฎาคม – ธันวาคม) : 191.

⁹ธเนศวร์ เจริญเมือง, 100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440 - 2540 (กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2540 หน้า 344.

¹⁰อิงชนิษฐ์ ศิริภาพันท์, “แนวโน้มการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเชียงใหม่ 12 พฤศจิกายน 2538 ศึกษากรณีแขวงเม็ງราย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538), หน้า 88 – 89.

สามารถเลือกที่จะไม่พึ่งพิงการบริหารจากเทศบาลด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การหลีกเลี่ยงสภาพปัญหาของตัวเมืองด้วยการซื้อบ้านจัดสรรแถบชานเมือง หรือสามารถออกจากเมืองได้ในทุกวันหยุดด้วยระยะทางและระยะเวลาที่ไม่ยาวนาน คนกลุ่มนี้จึงแทบจะไม่ต้องพึ่งพิงการบริหารงานของเทศบาล ด้วยเหตุที่สามารถปลีกตัวออกจากสภาพปัญหาของเมืองได้ตลอดเวลาที่ต้องการ คนกลุ่มนี้จึงไม่ต้องใช้ชีวิตอยู่ในเมืองตลอดเวลาและผจญกับปัญหาของเมืองอันเกิดจากการบริหารงานของเทศบาล ดังนั้น คนกลุ่มนี้จึงมักจะไม่ค่อยให้ความสนใจต่อการเมืองในระดับเทศบาลเท่าใดนัก เห็นได้จากจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่มีผู้ไปใช้สิทธิเกินครึ่งหนึ่งเพียงเล็กน้อย มีเพียงการเลือกตั้งในปี 2538 เท่านั้น ที่กลุ่มชนชั้นกลางและสูงมีบทบาทในการเลือกตั้งอย่างเด่นชัดด้วยแรงกระตุ้นจากปัญหาขยะและการบริหารงานของผู้บริหารในขณะนั้น¹¹ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงอัตราการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่(ร้อยละของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง)

ปี	อัตราการใช้สิทธิ	ผู้ได้รับเลือกตั้งเสียงข้างมาก
2517	28.5	ประชาสันติ
2523	22.6	ประชาสันติ
2528	37.2	อานันท์ภูมิ
2533	42.2	อานันท์ภูมิ
2538	53.5	นวรรัฐพัฒนา
2542	53.66	เชียงใหม่คุณธรรม
2547	51.42	เชียงใหม่คุณธรรม

¹¹จิรวิทย์ ไทภูวไพบูลย์, “พัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษาการเมือง ‘อานันท์ภูมิ’ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538), หน้า 125.

3) **กลุ่มผู้มีรายได้และการศึกษาน้อย** ส่วนใหญ่ได้แก่ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด¹² จากการสำรวจชุมชนแออัดในปี 1996 พบว่าในเขตเทศบาลมีชุมชนทั้งสิ้น 66 ชุมชน ในจำนวน 58 ชุมชนที่ได้สำรวจมีประชากรอยู่ 6,730 ครอบครัว หรือประมาณ 26,057 คน (14% ของประชากรทั้งหมด)¹³ ปัจจุบัน(พ.ศ. 2537) มีจำนวน 77 ชุมชน

ชุมชนของเมืองเชียงใหม่เกิดขึ้นจากนโยบายของรัฐบาลกลาง ที่ให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการปกครอง ศูนย์กลางการศึกษาในภาคเหนือ ศูนย์กลางการท่องเที่ยว ฯลฯ เมืองเชียงใหม่จึงเป็นแหล่งดึงดูดคนให้เข้ามาทำงาน หรืออยู่อาศัยจำนวนมาก¹⁴ จึงก่อให้เกิดชุมชนแออัดขึ้น

ชุมชนแออัดในเมืองเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามการครอบครองที่ดิน¹⁵ ดังนี้

1) ชุมชนเก่าที่ตั้งอยู่รอบวัด ชุมชนประเภทนี้เป็นชุมชนที่เก่าแก่ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.9 ของชุมชนทั้งหมด สาเหตุที่กลายเป็นชุมชนแออัดเนื่องจาก ประชาชนในชุมชนเดิมไม่สามารถขยับสถานะของตนก้าวข้ามพื้นที่ทางสังคมเดิมได้ บ้านเรือนของลูกหลานจึงขยายตัวอยู่รอบๆ จนกระทั่งกลายเป็นชุมชนแออัด

2) ชุมชนเช่าที่ หรือส่วนใหญ่เช่าที่ การเช่าที่ส่วนใหญ่ เช่าที่ทางศาสนสถานและเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 18.9 ของชุมชนทั้งหมด ส่วนใหญ่อายุชุมชนอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี

3) ชุมชนบุกรุก หรือส่วนใหญ่บุกรุก ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนประเภทนี้มาจากการอพยพย้ายถิ่นเข้ามา การบุกรุกส่วนใหญ่จะบุกรุกที่ดินของทางเทศบาล ชุมชนบุกรุกคิดเป็นร้อยละ 43.2 ของชุมชนทั้งหมด

¹²ถูกจัดตั้งขึ้นตามแผนแม่บทกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2530 – 2534 เรื่อง แผนงานย่อยพัฒนาองค์การและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โปรดดู พิเชิต ลักษณะสมพงศ์, “ชุมชนย่อยกับการพัฒนาเทศบาล,” เทศาภิบาล (มกราคม 2530), และ ชุมชนตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544.

¹³“การสำรวจจัดทำผังบริเวณชุมชนเมืองเชียงใหม่เสนอต่อสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง,” (ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) อ้างใน เวียงรัฐ นิติโพธิ์, “อิทธิพลในการเมืองท้องถิ่นไทย : ศึกษากรณีเมืองเชียงใหม่,” : หน้า 193.

¹⁴ดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์, **เชียงใหม่ : เอกนครระดับภาค**, (โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539), หน้า 7.

¹⁵อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์, “วิวัฒนาการของชุมชนแออัด และองค์การชุมชนแออัดในเมืองกรณีศึกษาเมืองเชียงใหม่,” ใน อคิน รพีพัฒน์ (บรรณาธิการ), **ชุมชนแออัด : องค์ความรู้กับความเป็นจริง** (กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2542), หน้า 77 – 78.

ความสำคัญของกลุ่มผู้มีรายได้และการศึกษาน้อยที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่อการเลือกตั้งระดับเทศบาลและระดับประเทศ ชุมชนอยู่ในฐานะของฐานเสียงที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชัยชนะในการเลือกตั้ง ฐานเสียงจากชุมชนเริ่มทวีความสำคัญมากขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 ที่เทศบาลเริ่มจดทะเบียนแต่งตั้งชุมชนแออัด ตามคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย และเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่องค์กรจัดตั้งที่เคยเป็นฐานเสียงให้กับกลุ่มการเมืองท้องถิ่น เช่น กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน, กลุ่มหนุ่มสาว ได้ลดบทบาทและกิจกรรมทางการเมืองลงมาจนหมดไป เหลือเพียงกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีเท่านั้น

การรับรองให้ชุมชนแออัดมีตัวตนในทางกฎหมาย และด้วยสภาพพื้นที่ที่มีขอบเขตแน่นอน มีประชากรเป็นกลุ่มก้อนอย่างชัดเจน สามารถสร้างความนิยมได้ง่าย นอกจากนั้น การจัดตั้งชุมชนยังทำให้โครงสร้างการบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการที่ขึ้นตรงกับทางเทศบาล เป็นการง่ายที่นักการเมืองท้องถิ่นจะเข้ามาดูแลประสานงานกับผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนอย่างเป็นทางการ ในสภาพที่ชุมชนไม่ได้รับการบริการอย่างเพียงพอ การได้ประสานงานกับทางเทศบาลจึงเปรียบเสมือนการที่ชุมชนมีที่พึ่ง โดยเฉพาะในกรณีของชุมชนบุกรุก การถูกจัดตั้งเท่ากับเป็นการรับรอง ปรับเปลี่ยนสถานะในการครอบครองที่ดินที่ไม่ถูกต้อง ให้ถูกต้องขึ้น ประชาชนสามารถอยู่อาศัยบนที่ดินโดยไม่ต้องถูกขับไล่ ประเด็นดังกล่าวนี้สามารถเพิ่มความนิยมให้กับคณะมนตรีได้ง่าย¹⁶ จึงเกิดปรากฏการณ์ที่ฝ่ายบริหารพยายามที่จะจัดตั้งชุมชนย่อยในสมัยของตนให้มากที่สุด ส่งผลให้จำนวนของชุมชนย่อยของเทศบาลนครเชียงใหม่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากมีเพียง 13 ชุมชนในปี 2533¹⁷ เป็น 77 ชุมชน ในปี 2547

เทศบาลนครเชียงใหม่ มีอัตราผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะคนจำนวนมากไม่เห็นว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลอย่างไร¹⁸ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งจึงมักจะจำกัดอยู่เฉพาะในหมู่ของผู้มีรายได้และการศึกษาน้อย ที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างๆ ฉะนั้น หากนักการเมืองคนใดสามารถทำให้ชุมชนเป็นฐานเสียงได้ นักการเมืองคนนั้นย่อมมีโอกาสที่จะชนะการเลือกตั้ง

¹⁶ เวียงรัฐ นิติโพธิ์, “อิทธิพลในการเมืองท้องถิ่นไทย : ศึกษากรณีเมืองเชียงใหม่,” : 210.

¹⁷ ธีรพันธุ์ อนุমানราชธน, “สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น การหาเสียงของกลุ่มการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ 2533,” ใน รายงานการสัมมนาวิชาการ เรื่อง “ปัญหาการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล” วันที่ 23 กันยายน 2533, (โครงการศึกษาการเลือกตั้ง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2533), หน้า 9.

¹⁸ เวียงรัฐ นิติโพธิ์, “อิทธิพลในการเมืองท้องถิ่นไทย : ศึกษากรณีเมืองเชียงใหม่,” : 211.

3. **การเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่**
แบ่งออกเป็น 3 ช่วงใหญ่ๆ โดยให้ความเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างการปกครองตามพระราชบัญญัติเทศบาลฉบับต่างๆ และการเลือกตั้งเป็นตัวแบ่ง ดังนี้

3.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลก่อนการใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (2478 – 2496)

3.2 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (2496 – 2542)

3.3 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล(ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2542

3.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลก่อนการใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (2478 – 2496)

ปี 2478 – 2496 ก่อนการใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 คณะผู้บริหารนครเชียงใหม่ มาจากการเลือกตั้งและแต่งตั้ง ส่วนใหญ่ผู้ที่ได้รับตำแหน่งผู้บริหารจะเป็นข้าราชการแทบทั้งสิ้น โดยได้รับการแต่งตั้งจากส่วนกลาง และมักมีอัตราส่วนมากกว่าสมาชิกประเภทที่ 1 ที่ส่วนใหญ่จะเป็นชนชั้นนำในท้องถิ่น ตำแหน่งนายกเทศมนตรีได้แก่ นายวรการ บัญชา ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 4 ปี และเป็นนายกเทศมนตรีคนแรกของเทศบาลนครเชียงใหม่, หลวงศรีประกาศ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 14 ปี และนายภิญโญ อินทวิวัฒน์ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 4 ปี

3.2 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2 4 9 6

ระยะแรก พ.ศ. 2496 – 2499 พระราชบัญญัติยังกำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการแต่งตั้งและเลือกตั้ง ครั้งหนึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน อีกครั้งหนึ่งมาจากการแต่งตั้งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2 4 9 9 ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติให้สมาชิกสภาเทศบาลประกอบด้วย สมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นผลให้สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม กล่าวคือ ประชาชนเลือกสมาชิกสภาเทศบาล(สท.) จำนวน 24 คน จาก 4 แขวง สภาเทศบาลก็จะไปเลือกสรรนายกเทศมนตรีจากสมาชิกสภาเทศบาล ดังนั้น เทศบาลจึงมีรูปแบบการปกครองแบบสภา – นายกเทศมนตรี(the Council – Mayor Form) ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชาธิปไตยแบบรัฐสภา นั่นคือ อำนาจการปกครองจะอยู่ที่สภานิติบัญญัติ สภาเป็นผู้เลือกหรือถอดถอนฝ่ายบริหาร

ด้วยการควบคุม ตรวจสอบ และอนุมัตินโยบาย และโครงการต่างๆ¹⁹ ในระหว่างปี พ.ศ. 2501 – 2503 ซึ่งเป็นระยะแรกของการมีสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ สมาชิกสภาในขณะนั้นเป็นการต่อสู้กันของ 2 กลุ่มการเมืองที่รวมตัวกันแบบหลวมๆ คือ กลุ่มของ ร.อ.หลวงสำเร็จ และกลุ่มเชียงใหม่ก้าวหน้า ผู้ก่อตั้งประกอบด้วย นายเรือง นิมมานเหมินทร์, นายชุนห์ พุกกะชาติกุล และนายสมบุญ จันทรบัญญา ผลปรากฏว่า นายเรือง นิมมานเหมินทร์ ได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่

20

ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้สั่งยุบสภาเทศบาล และแต่งตั้งข้าราชการประจำเข้ามาดำรงตำแหน่งในสภาท้องถิ่น โดยปลัดจังหวัดดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ส่วนคณะเทศมนตรี ประกอบด้วย นายอำเภอ ผู้กำกับการตำรวจ และอธิการบดีมหาวิทยาลัย จนถึงปี พ.ศ. 2 5 0 7 จึงมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลอีกครั้งหนึ่ง

ในช่วงปี พ.ศ. 2507 – 2517 สภาเทศบาลและการบริหารงานตกอยู่กับกลุ่มของนายทิม โชตนา ในช่วง 10 ปี มีเหตุการณ์ทางการเมืองต่างๆ เกิดขึ้น กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2501 เกิดการรวมตัวกันของกลุ่มของ ร.อ.หลวงสำเร็จ กับกลุ่มเชียงใหม่ก้าวหน้า โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มพัฒนาเวียงพิงค์” ภายใต้การนำของ เจ้าสุริยวงศ์ ณ เชียงใหม่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2512 สมาชิกกลุ่มหนึ่งของกลุ่มพัฒนาเวียงพิงค์ ได้แยกตัวออกมาตั้งกลุ่มใหม่ คือ “กลุ่มประชาสันติ” โดยมี ร.อ.นพ.กนก รัตน์ เป็นหัวหน้ากลุ่ม กลุ่มประชาสันติในระยะแรกนี้ เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันอย่างหลวมๆ สมาชิกของกลุ่มส่วนใหญ่ประกอบไปด้วย

อดีตข้าราชการและนักธุรกิจ

21

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในปี พ.ศ. 2517 ในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีกลุ่มการเมืองเข้าแข่งขันทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาสันติ, กลุ่มพัฒนาเชียงใหม่(ซึ่งแยกตัวออกจากกลุ่มประชาสันติ), กลุ่มฝ่ายค้านสิบแรงแข่งขัน และกลุ่มพลังเชียงใหม่ ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า กลุ่มประชาสันติชนะการเลือกตั้งอย่างเด็ดขาด

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในปี 2 5 2 3 เป็นการต่อสู้แข่งขันกันระหว่างกลุ่มการเมือง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาสันติ, กลุ่มจรรโลงธรรม, กลุ่มกิจประชา และกลุ่มอานันทภูมิ แต่ในความเป็นจริงเป็นการต่อสู้ระหว่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาสันติ และกลุ่มอานันทภูมิ กลุ่มประชา

¹⁹ธเนศวร์ เจริญเมือง, 100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440 - 2540, หน้า 54 – 55.

²⁰อิงชนิษฐ์ ศิริภาพันท์, “แนวโน้มการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเชียงใหม่ 12 พฤศจิกายน 2538 ศึกษากรณีแขวงเม็งราย,” หน้า 34.

²¹เรื่องเดียวกัน.

สันติ ซึ่งเป็นกลุ่มบริหารเทศบาลในสมัยที่แล้ว ผู้สมัครส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลมาก่อน หัวหน้ากลุ่มประชาสันติ ได้แก่ ร.อ.นพ.กนก รัตนัย การเลือกตั้งในครั้งนี้มีกลุ่มการเมืองใหม่ที่นำจับตามอง และจะทวีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ในการเลือกตั้งครั้งต่อๆ มา คือ

“กลุ่มอานันทภูมิ”

กลุ่มอานันทภูมิ เป็นกลุ่มการเมืองที่เปลี่ยนสภาพจากกลุ่มนอพลร่วมกับกลุ่มมวลชนอนุรักษ์นิยมवादอื่น ๆ เช่น กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน ไทยอาสาป้องกันชาติ และกลุ่มหนุ่มสาว²² ผู้ก่อตั้งและให้การสนับสนุนทางการเงิน คือ นายธวัช ตันตรานนท์ นักธุรกิจระดับแนวหน้าของจังหวัดเชียงใหม่และเจ้าของห้างสรรพสินค้าที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ นายธวัช ตันตรานนท์ ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่ม โดยมีนายวรกร ตันตรานนท์ บุตรชายนายธวัช ดำรงตำแหน่งเลขานุการกลุ่มและผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ผลการเลือกตั้งครั้งนั้นปรากฏว่า กลุ่มประชาสันติ ได้สมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 21 คน กลุ่มอานันทภูมิ 2 คน และกลุ่มจรรโลงธรรมอีก 1 คน ต่อมา

กลุ่มจรรโลงธรรมและกลุ่มกิจประชาได้สลายตัวไป

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลปี พ.ศ. 2528 การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการต่อสู้แข่งขันระหว่างกลุ่มการเมือง 2 กลุ่มอย่างชัดเจน คือ กลุ่มประชาสันติ และกลุ่มอานันทภูมิ ผลการเลือกตั้งครั้งนั้นปรากฏว่า กลุ่มอานันทภูมิ ได้รับชัยชนะ ได้สมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 14 คน ส่วนกลุ่มประชาสันติ ได้สมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 10 คน²³ ต่อมาได้มีการจัดตั้งคณะเทศมนตรี โดยมีนายวรกร ตันตรานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี เหตุที่กลุ่มอานันทภูมิได้รับชัยชนะเนื่องจากกลุ่มมีความพร้อมทั้งในด้านเงินทุน จำนวนสมาชิกที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีกลุ่มมวลชน เช่น กลุ่มหนุ่มสาว ประชาชน และแกนนำในชุมชนเป็นฐาน²⁴ นอกจากนั้นสมาชิกจะได้รับสวัสดิการหลายอย่าง เช่น ค่าทำศพ ค่าจัดงานศพ ของขวัญวันเกิด ค่ารักษาพยาบาล การเลี้ยงดูปู่เฒ่าอย่างดี

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²² จีรวิทย์ ไทภูวไพบูลย์, “พัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษาการเมือง ‘อานันทภูมิ’ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่,” หน้าเดียวกัน.

²³ สุรเชษฐ์ เนียมทัง, “ลักษณะและพัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น เทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2517 – 2537,” หน้า 50 – 51.

²⁴ นายวรกร ตันตรานนท์ ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มหนุ่มสาวควบคู่ไปกับตำแหน่งในกลุ่มอานันทภูมิ.

ในแต่ละครั้งที่มีการประชุมสมาชิก²⁵ ส่วนกลุ่มประชาชนได้เกิดความแตกแยกภายในอย่างรุนแรง จนเป็นเหตุให้กลุ่มฝ่ายแพ้การเลือกตั้ง

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในปี พ.ศ. 2528 เป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวครั้งยิ่งใหญ่ในเทศบาลนครเชียงใหม่ กล่าวคือ อำนาจในการบริหารเทศบาลได้เปลี่ยนจากกลุ่มประชาชนที่บริหารเทศบาลมากกว่า 20 ปี ประสบความพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งเป็นครั้งแรกให้กับกลุ่มอำนาจนิยม

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลปี พ.ศ. 2533 ในการเลือกตั้งครั้งนี้มีกลุ่มการเมืองเข้าแข่งขัน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอำนาจนิยม, กลุ่มประชาชน และกลุ่มพลังคุณธรรม แต่ก็ยังคงเป็นการต่อสู้ระหว่างกลุ่มการเมือง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชน และกลุ่มอำนาจนิยม กลุ่มประชาชนหวังที่จะเข้าไปบริหารเทศบาลอีกครั้งหนึ่งหลังจากพ่ายแพ้ในสมัยที่แล้ว ส่วนกลุ่มอำนาจนิยมก็เร่งสร้างความนิยมและความมั่นคงของคะแนนเสียง เพื่อรักษาชัยชนะ ด้วยการปูฐานเสียงมวลชนไว้ได้อย่างแน่นหนา ทั้งจากพนักงานภายในเทศบาล และจากชุมชนที่ทางกลุ่มอำนาจนิยมในฐานะผู้บริหารเทศบาลได้จัดตั้งขึ้นทั้งหมด

1 3 ชุมชน

แบบแผนของการหาเสียงในการเลือกตั้ง แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ แบบเปิดเผยไม่ขัดต่อกฎหมาย และการหาเสียงด้วยวิธีที่ไม่เปิดเผย/ผิดกฎหมาย วิธีการเปิดเผย เช่น การใช้คัทเออร์, โปสเตอร์, ป้ายผ้า, ปราศรัยในตลาด, แผ่นพก, สติกเกอร์, ใบปลิว, เดินเคาะประตูบ้าน ไปจนถึงโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์และวิทยุ ส่วนการหาเสียงด้วยการใช้วิธีการที่ไม่เปิดเผย/ผิดกฎหมาย กล่าวคือ มีการนำจุดอ่อนของการบริหารงานต่างๆ ของกลุ่มประชาชนมาเป็นตัวชี้หน้า²⁶, การซื้อเสียงด้วยจำนวนเงินตั้งแต่ 50 – 200 บาท ต่อหนึ่งเสียง, การใช้ความรุนแรง เช่น ทูบปั้มน้ำมัน ปาระเบิด ใบปลิวโจมตีคู่แข่ง โทรศัพท์ข่มขู่ แทรกแซงการปราศรัย, การย้ายทะเบียนบุคคลอื่นเข้ามาในเขตเทศบาล เป็นต้น

ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า กลุ่มอำนาจนิยมได้รับเลือกตั้งเข้ามา 16 คน ส่วนกลุ่มประชาชนได้รับเลือกตั้งจำนวน 8 คน กลุ่มอำนาจนิยมจึงชนะการเลือกตั้งได้เสียงข้างมากในสภาเทศบาล นายวรกร ตันตรานนท์ จึงดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีต่อไปอีก 1 สมัย

²⁵ อิงชินธุ สิริภาพันท์, “แนวโน้มการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเชียงใหม่ 12 พฤศจิกายน 2538 ศึกษากรณีแขวงเม้งราย,” หน้า 40.

²⁶ “ศึกชิงเจ้าสำนักเจดีย์ขาว,” หนังสือพิมพ์สยามโพสต์ (23 ตุลาคม 2538) : 9.

²⁷ ธนัน อนุমানราชธน, “สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น การหาเสียงของกลุ่มการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ 2533,” หน้า 8 – 10.

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลปี พ.ศ. 2538 เป็นการเลือกตั้งครั้งสำคัญที่เปลี่ยนแปลงชั่วคราวของกลุ่มผู้บริหารงานเทศบาลอีกครั้งหนึ่ง กล่าวคือ กลุ่มอานันทภูมิและนายวรกร ตันตรานนท์ ที่ครองอำนาจในการบริหารเทศบาลในตำแหน่งนายกเทศมนตรีมาถึง 10 ปี (ปี 2528 - 2538) พ่ายแพ้กลุ่มนวัตรัฐพัฒนาที่เป็นกลุ่มการเมืองใหม่อย่างถล่มทลาย กลุ่มนวัตรัฐพัฒนาได้รับเลือกตั้งเข้ามาทั้งหมด 24 เสียง ส่วนกลุ่มอานันทภูมิไม่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแม้แต่คนเดียว กลุ่ม นวัตรัฐพัฒนา มาจากความต้องการของ พล.ต.อินทรัตน์ ยอดบางเตย หรือ “เสธ.ม่อย” ที่ต้องการเข้ามามีบทบาทในการเมืองท้องถิ่น แม้จะไม่ได้ลงรับสมัครโดยตรงแต่ก็ได้ส่งนางบุษบา ยอดบางเตย ภรรยาของสมัครสมาชิกสภาเทศบาล ส่วนหัวหน้ากลุ่ม คือ พ.อ.สกล กลันทะกะสุวรรณ

กลุ่มนวัตรัฐพัฒนา เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มคน 3 กลุ่มด้วยกัน คือ

- ตระกูลบูรณุปกรณ์ ซึ่งเป็นเจ้าของธุรกิจค้าขายของที่ระลึกที่ใหญ่ที่สุดรายหนึ่งของเชียงใหม่
- เจ้าของโรงแรมดิเอ็มเพรส และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
- ชมรมจตุรภักดิ์ เป็นกลุ่มธุรกิจที่เกิดจากการรวมตัวของบรรดาพี่บัว ชาীবัว
- สมาชิกบางส่วนของกลุ่มประชาสันติ ซึ่งเป็นคู่แข่งกลุ่มอานันทภูมิมาโดยตลอด แต่กลุ่มเริ่มถดถอยลงเรื่อยๆ สมาชิกคนสำคัญของกลุ่มหลายคนจึงผันไปร่วมกับกลุ่มนวัตรัฐพัฒนา²⁸

นอกจากนี้กลุ่มนวัตรัฐพัฒนายังได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มทหารที่ถูกมองว่าเป็นผู้มีอิทธิพล โดยมี พล.ต.อินทรัตน์ ยอดบางเตย และ พ.ต.เฉลิมชัย มัจฉากล่า เป็นแกนนำ รวมถึงได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มนักวิชาการ องค์กรนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เปื้อนหน้าต่อการบริหารงานของกลุ่มอานันทภูมิ

ส่วนสาเหตุของความพ่ายแพ้ของกลุ่มอานันทภูมิก็นื่องมาจากปัจจัย 3 ประการ คือ

- ความเบื่อหน่ายการบริหารงานของกลุ่มอานันทภูมิที่แม้จะบริหารงานมากกว่า 10 ปี แต่ไม่ค่อยมีผลงาน เช่น ปัญหาขยะ ประกอบกับปัญหาการคอร์รัปชั่นและการบริหารงานผิดพลาดในหลายๆ โครงการ เช่น การเซ็นอนุมัติสร้างโครงการสี่สวนคอมเพล็กซ์, การขยายทาง

²⁸“โค่นแชมป์เก่าเทศบาลเชียงใหม่ พลิกโฉมหน้าธุรกิจท้องถิ่น,” หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับพิเศษ (14 พฤศจิกายน 2538) : 1,3.

²⁹“ล้างบาง สท.ผูกขาดเจดีย์ขาว วรกร ตันตรานนท์ คีกรู้หนัก,” หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ (11 กันยายน 2538) : 13.

เท่าไรท์บาร์ชาร์, ปัญหาเรื่องถนนสายต่างๆ ที่ทางเทศบาลชุดผิดจรรยาเพื่อวางท่อระบายน้ำ
ทางเทศบาลดำเนินการล่าช้าจนสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน ³⁰

- กลยุทธ์ในการหาเสียงของกลุ่มนวัตรัฐพัฒนาที่มีทั้งแบบเปิดเผยและไม่เปิดเผย วิธีการ
เปิดเผย เช่น การชูประเด็นการหาเสียงด้วยประโยค “ก้าวกลุ่มเก่า เลือกลุ่มใหม่”, การหาเสียงโดย
การโจมตีจุดบกพร่องในการบริหารงานของกลุ่มอำนาจท้องถิ่น ³¹, หัวคะแนนของกลุ่มอำนาจ
ในสองวันสุดท้าย ³², ไปปลิวโจมตีการแก้ปัญหาขยะของกลุ่มอำนาจท้องถิ่น, การซื้อเสียง ³³, โทรศัพท์
ข่มขู่ ³⁴ เป็นต้น

- ความพร้อมด้านการเงินของตระกูลบุญอุปการณ์ และได้รับการสนับสนุนจากนัก
ธุรกิจ นักวิชาการ และนักการเมืองระดับชาติ เช่น ตระกูลวงศ์วรรณ และภาคเกษม เป็นต้น ³⁵

หลังได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง และเข้าบริหารงานเทศบาลได้ไม่นาน กลุ่มนวัตรัฐ
พัฒนา ก็เกิดความแตกแยกภายใน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มของนางบุษบา ยอดบางเตย, กลุ่มของ
พ.อ.สกล และกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมของพี่น้องตระกูลบุญอุปการณ์ สาเหตุความแตกแยกเกิดจาก
การแทรกแซงการบริหารงานโดยคนในตระกูล “ยอดบางเตย”, ปัญหาผลประโยชน์ระหว่างผู้บริหาร

³⁰“โค่นอำนาจท้องถิ่น ยึดตึกเจดีย์ขาว,” หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ (15 มีนาคม 2538) :
25.

³¹อินทร์ศร พรหมมินทร์, “พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล
เชียงใหม่ ปี 2538,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538), หน้า 64.

³²“อุดรพันธ์ จันทรวโรจน์ ยึดตำแหน่งพ่อเลี้ยงหมายเลข 1,” หนังสือพิมพ์ผู้จัดการราย
สัปดาห์ (31 ธันวาคม 2544) : A5.

³³“เลือกตั้ง สท.นครเชียงใหม่เดือด! ขั้วเก่ากลายร่างบดขยี้อำนาจท้องถิ่น,” หนังสือพิมพ์คู่แข่ง
รายวัน (10 พฤศจิกายน 2538) : A7.

³⁴“พูดว่าที่ สท.เชียงใหม่ สมาชิกที่มอำนาจท้องถิ่น,” หนังสือพิมพ์สยามโพสต์ (27 กันยายน
2538) : 9

³⁵“ชี้ชะตานวัตรัฐพัฒนาในมรสุมมาเฟีย – การเมือง,” หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ, (15
กรกฎาคม 2539) : 55., “เลือกตั้ง สท.นครเชียงใหม่เดือด! ขั้วเก่ากลายร่างบดขยี้อำนาจท้องถิ่น,” :
หน้าเดียวกัน., “ล้างบาง สท.ผูกขาดเจดีย์ขาว วรกร ตันตรานนท์ คีคหนัก,” หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ
รายวัน (11 กันยายน 2538) : 13.

เทศบาลไม่ลงตัว³⁶ และสาเหตุที่สำคัญที่สุดคือ ชาวมาเฟียไนท์บาร์ซาร์ที่มี “พล.ต.อินทรีตัน” และพวกพ้องตกเป็นผู้ต้องหา ชาวดังกล่าวถูกเผยแพร่อย่างกว้างขวาง กระทั่งต่อความน่าเชื่อถือของกลุ่มนวัตรัฐพัฒนาเป็นอย่างมาก จนในที่สุด กลุ่มบุญอุปกรณ์ พร้อมสมาชิกอีก 7 คน ได้แยกตัวออกมาตั้งกลุ่มการเมืองใหม่ ใช้ชื่อว่า “กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม” หลังจากนั้นก็เกิดการต่อสู้กันภายในกลุ่มผู้บริหารเทศบาลอย่างต่อเนื่อง จนในที่สุด “กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม” ซึ่งมีนายปกรณ์ บุญอุปกรณ์ เป็นหัวหน้ากลุ่มได้เข้ามาบริหารเทศบาล นายปกรณ์ ได้ตำแหน่งนายกเทศมนตรีหมดวาระการดำรงตำแหน่งเพื่อรอการเลือกตั้งครั้งใหม่

37

การเลือกตั้งปี 2542 หลังการแตกแยกของกลุ่มนวัตรัฐพัฒนา และการต่อสู้แย่งชิงตำแหน่งผู้บริหารเทศบาล จนในที่สุดกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมของนายปกรณ์ บุญอุปกรณ์ ได้เข้ามาบริหารเทศบาล บทบาทของกลุ่มนวัตรัฐพัฒนาก็เริ่มลดน้อยลง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ในปี 2542 มีกลุ่มการเมืองท้องถิ่นลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 5 กลุ่มคือ กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม กลุ่มนวัตรัฐพัฒนา กลุ่มอานันทภูมิ กลุ่มรักเชียงใหม่³⁸ และกลุ่มพลังชาวเชียงใหม่³⁹ แต่โดยรวมๆ แล้วเป็นการต่อสู้ระหว่างกลุ่มการเมือง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม และกลุ่มอานันทภูมิ กลุ่มทั้ง 2 กลุ่ม มีความได้เปรียบเสียเปรียบอยู่ที่การเข้าถึงประชาชน กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมได้ลงพื้นที่เข้าหาประชาชนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในชุมชน จนสามารถสร้างฐานเสียงของกลุ่มขึ้นมาได้ ส่วนกลุ่มอานันทภูมิ จากการพ่ายแพ้การเลือกตั้งในสมัยที่แล้ว ส่งผลให้การ

³⁶“ศึกชิงอำนาจ ผลประโยชน์ พิสูจน์ความจริงใจนักการเมืองท้องถิ่น,” หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (2 เมษายน 2542) : 17,18.

³⁷“เกมน้ำเน่าระดับคลาสสิก เทศบาลนครเชียงใหม่ เคราะห์ร้ายของประชาชน,” หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (15 เมษายน 2542) : 23.

³⁸กลุ่มรักเชียงใหม่เป็นการรวมตัวของนักธุรกิจตระกูลเก่าแก่ของเชียงใหม่ เช่น ตระกูลชุตินา และนิมมานเหมินท์ หัวหน้ากลุ่ม คือ นายชุมพล ชุตินา เลขานุการกลุ่ม คือ นายสุรชัย เดียวสวัสดิพิงษ์ นักธุรกิจและน้องชายอดีตประธานหอการค้า นอกจากนี้ กลุ่มรักเชียงใหม่ยังมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับพรรคประชาธิปัตย์ โดยนายชวน หลีกภัย เดินทางมาเปิดป้ายกลุ่มรักเชียงใหม่.

³⁹ก่อตั้งโดยนายมนต์ชัย เทศะแพทย์ ทายาทเจ้าของหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ระดับท้องถิ่น.

เข้าหาประชาชนขาดตอนลง หัวคะแนนของกลุ่มก็ย้ายไปสังกัดกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม ดังนั้น
กลุ่มอำนาจภูมิจึงน่าจะเสียเปรียบกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมในเรื่องดังกล่าว ⁴⁰

ส่วนแบบแผนในการหาเสียงในการเลือกตั้งที่มีทั้งแบบเปิดเผย และไม่เปิดเผย มีดังนี้
แบบเปิดเผย เช่น

- การโฆษณาหาเสียงผ่านทางสื่อสารมวลชนแขนงต่างๆ กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมใช้สื่อ
วิทยุท้องถิ่นของเชียงใหม่และโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ ลำปาง โหมประชาสัมพันธ์กลุ่ม
ในระยะ 3 เดือนสุดท้าย ส่วนกลุ่มอำนาจภูมิ มีสื่อสิ่งพิมพ์ คือ หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ ซึ่งนาย
วรกร ตันตรานนท์ หัวหน้ากลุ่มอำนาจภูมิ เป็นผู้ก่อตั้ง ⁴¹

- การใช้สโลแกนในการหาเสียง กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมใช้สโลแกน “พูดจริงทำจริงไม่
ทิ้งประชาชน”⁴² และหยิบความสำเร็จของการแก้ปัญหาขยะล้นเมืองได้ภายใน 7 วัน มาเป็นผลงาน
สำคัญในการหาเสียง⁴³ กลุ่มอำนาจภูมิใช้สโลแกน “วิสัยทัศน์กว้างไกล ก้าวสู่ปี 2000” ที่เป็นการชี้
ให้ประชาชนได้เห็นถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกลุ่มให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น โดยไม่ได้สื่อถึง
นโยบายของกลุ่มแต่อย่างใด⁴⁴ นอกจากสโลแกนแล้ว กลุ่มอำนาจภูมียังได้จัดทำป้ายหาเสียงตั้งไว้
ตามถนนสายต่างๆ โดยมีข้อความเป็นต้นว่า “ร่วมกู้วิกฤติเมืองเชียงใหม่ ต้องอย่าให้มาเพียงครอง
เมือง”, “ร่วมกู้วิกฤติเมืองเชียงใหม่ อย่าให้ใครหลอก”⁴⁵, “ร่วมใจไม่เลือกพวกคอรับขึ้น” เป็นต้น ส่วน
กลุ่มพลังชาวยุโรปเชียงใหม่, กลุ่มนวัตรัฐพัฒนา, กลุ่มรักเชียงใหม่ ต่างก็เน้นประเด็นการต่อต้านการซื้อ
สิทธิขายเสียง การเข้าไปเพื่อคอรับขึ้น และการต่อต้านการใช้กลวิธีสกปรกในการหาเสียง ข้อสังเกต

⁴⁰“ถอดรหัสเลือกตั้งสท.เชียงใหม่พื้นที่อันตรายที่มหาดไทยจับตา,” หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
(29 พฤศจิกายน 2542) : 12.

⁴¹“ชูติมา – นิมนานเหมินทร์ ออกโรงตั้งขั้วใหม่ชิงเทศบาลเวียงพิงค์,” หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ
รายวัน (22 พฤศจิกายน 2542) : 13.

⁴²“ถอดรหัสเลือกตั้ง สท.เชียงใหม่พื้นที่อันตรายที่มหาดไทยจับตา,” : หน้าเดียวกัน.

⁴³“เลือกตั้งสท.เชียงใหม่ระอุ งดมาตรการพิเศษกันโกง,” หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน (15
ธันวาคม 2542) : 13.

⁴⁴“จับตาเลือกตั้งสท.เชียงใหม่ 5 ทีมดังเปิดศึกแย่งสำนักเจดีย์ขาว,” หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
(19 กรกฎาคม 2542) : 12.

⁴⁵“กลุ่มอำนาจภูมิมิรวมทีมสมัครสท. ‘วรกร’ กร้าวจะยึดเทศบาลฯ สกัดมาเพียงครองเมือง,”
หนังสือพิมพ์แนวหน้า (19 พฤศจิกายน 2542) : 18.

คือ ในการหาเสียงของทั้ง 5 กลุ่ม แทบจะไม่มีกลุ่มใดที่นำเสนอเรื่องของนโยบายสาธารณะเลย ทั้ง 5 กลุ่ม มุ่งเน้นแต่การปราบคอร์รัปชัน, การทุจริต เพียงประการเดียว ⁴⁶

การหาเสียงโดยใช้วิธีการที่ไม่เปิดเผย

- มีการซื้อเสียงผ่านระบบห้วคะแนน มีการให้เงินกับชาวบ้านที่มาถือป้ายสนับสนุน หัวละ 200 บาท การซื้อเสียงจะยิ่งเข้มข้นขึ้น โดยเฉพาะในช่วงก่อนวันลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ช่วงเริ่มต้นจ่าย 300 บาท แต่จำนวนเงินจะเพิ่มเป็น 2,000 – 3,000 บาท ในช่วงคืนก่อนการลงคะแนนเสียง ⁴⁷

- มีการใช้มือปืนรับจ้างต่างถิ่นเข้ามาเคลื่อนไหวในการเลือกตั้ง ⁴⁸ และมีรายงานแจ้งว่า มีการข่มขู่ผู้สมัคร โดยนายวรกร ตันตราพันธ์ หัวหน้ากลุ่มอานันท์ภูมิ ได้ทำหนังสือร้องเรียนต่อนายกรัฐมนตรี ให้ดูแลพฤติกรรมของ พ.ต.เฉลิมชัย มัจฉากล่า หรือผู้พันตั้ง กล่าวหาว่ามีพฤติกรรมข่มขู่ผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลเชียงใหม่ ⁴⁹

- ใช้ระบบการจัดตั้งห้วคะแนน โดยมีรายงานว่า ผู้สมัครฯ บางรายนำชาวบ้านในบางชุมชนไปพักผ่อนและจัดเลี้ยงหลายครั้ง

- การจัดตั้งฐานเสียงในชุมชน ทั้งกลุ่มอานันท์ภูมิและกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมต่างก็ใช้วิธีการนี้ ⁵⁰ ด้วยการให้เงินสนับสนุนในงานพิธีต่างๆ ในชุมชน, การให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ แก่ชุมชน ⁵¹ รวมถึงการจัดตั้งชุมชนใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น

- การทำลายป้ายหาเสียง ปราบกฏว่าป้ายหาเสียงของผู้สมัครฯ บางรายถูกปลดออก, เผาไฟทิ้ง หรือทำลายป้ายด้วยวิธีการต่างๆ ⁵²

⁴⁶“เลือกตั้งสท.เชียงใหม่ระอุ จัดมาตรการพิเศษกันโกง,” : หน้าเดียวกัน.

⁴⁷“ห้วคะแนนผวาหนักกลัวถูกขู่ ทุ้มเงินสู้กันแลก คินหมาหอน ราคาขึ้นหัวละ 3 พัน,” หนังสือพิมพ์แนวหน้า (6 ธันวาคม 2542) :18.

⁴⁸“ถอดรหัสเลือกตั้ง สท.เชียงใหม่พื้นที่อันตรายที่มหาดไทยจับตา,” : หน้าเดียวกัน.

⁴⁹“ตั้งกรรมการสอบ ‘ผู้พันตั้ง’ โดนร้องขู่สท.เชียงใหม่,” หนังสือพิมพ์ข่าวสด (23 ธันวาคม 2542) :12.

⁵⁰“เลือกตั้งสท.เชียงใหม่ระอุ จัดมาตรการพิเศษกันโกง,” : หน้าเดียวกัน.

⁵¹“ห้วคะแนนผวาหนักกลัวถูกขู่ ทุ้มเงินสู้กันแลก คินหมาหอน ราคาขึ้นหัวละ 3 พัน,” : หน้าเดียวกัน.

⁵²“ศึก สท.เชียงใหม่เริ่มระอุรุนแรง มือมืดกวาดป้ายหาเสียงเผาทิ้ง,” หนังสือพิมพ์แนวหน้า (20 ธันวาคม 2542) : 18.

ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมเป็นผู้ชนะการเลือกตั้งด้วยจำนวนที่ไม่ได้เด็ดขาด คือ ได้รับเลือกตั้ง 18 คน ส่วนกลุ่มอานันทภูมิได้รับเลือกตั้ง 6 คน ส่วนสาเหตุของความพ่ายแพ้ของกลุ่มอานันทภูมิ คือ กลุ่มอานันทภูมิได้ใช้ฐานเสียง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนซึ่งต้องแบ่งเสียงกับกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม ซึ่งใช้วิธีการนี้เช่นกัน⁵³ แต่เชียงใหม่คุณธรรมได้เปรียบกลุ่มอานันทภูมิ ด้วยการลงพื้นที่สม่ำเสมอ และเป็นผู้บริหารสมัยที่ผ่านมา มีผลงานช่วยเหลือชุมชนมากมาย ในขณะที่กลุ่มอานันทภูมิห่างเหินกับชุมชนเพราะการพ่ายแพ้การเลือกตั้งในปี 2538 และปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ “เงินทุน” ที่กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมมีความพร้อมมากกว่า

การพ่ายแพ้การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ 2 ครั้งติดต่อกัน ส่งผลกระทบต่อสถานะ, ศักยภาพ, บทบาท และความสำคัญของกลุ่มอานันทภูมิในการเมืองระดับเทศบาลที่ลดลงไปเรื่อยๆ 54

การเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ผ่านมา เป็นการเลือกตั้งที่มีแบบแผนในการหาเสียงทั้งในรูปแบบที่เปิดเผยและไม่เปิดเผย เช่น การซื้อเสียง การจัดตั้งฐานเสียงในชุมชน การข่มขู่ เป็นต้น แต่ประเด็นสำคัญ คือ กลุ่มแต่ละกลุ่มที่เข้ามาบริหารเทศบาลแทบจะไม่มีกลุ่มใดเลยที่นำเสนอนโยบายสาธารณะแก่ประชาชนอย่างจริงจัง ชัยชนะในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง (โดยเฉพาะในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา) มักจะขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มใดสามารถใช้วิธีการ กลยุทธ์ในการหาเสียงแบบไม่เปิดเผยได้ดีที่สุด

การต่อสู้ของกลุ่มต่างๆ ในการเลือกตั้งระดับเทศบาลของเทศบาลนครเชียงใหม่ ในระยะแรกๆ การต่อสู้ยังไม่รุนแรงนัก อาจเป็นด้วยงบประมาณของเทศบาลมีจำนวนน้อยมากเพียง 20 – 30 ล้านบาท ครั้งหนึ่งของงบประมาณก็หมดไปกับเงินเดือนของข้าราชการและลูกจ้างของเทศบาล ทำให้ผู้สมัครมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะได้รับ ผู้สมัครจึงไม่ค่อยสนใจ⁵⁵ แต่ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะงบประมาณของเทศบาลที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี บวกกับเงินนอกงบประมาณที่เป็นเงินกู้ เช่น เงินกู้จากโครงการ OECF จากประเทศญี่ปุ่น,

⁵³ การแย่งชิงการจัดตั้งคะแนนเสียงในชุมชน เข้มข้นถึงขั้นว่า ในแต่ละชุมชนจะมีป้ายผ้าสนับสนุนของกลุ่มทั้งสองกันบ้านเว้นบ้าน แสดงให้เห็นชัดเจนว่า บ้านหลังนี้เลือกกลุ่มใด (“เลือกตั้ง สท.เชียงใหม่ระอุ จัดมาตรการพิเศษกันโกง,” : หน้าเดียวกัน).

⁵⁴ จีรวิทย์ ไทภูวไพบูลย์, “พัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษาการเมือง ‘อานันทภูมิ’ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่,” หน้าเดียวกัน.

⁵⁵ อิงชนิษฐ์ ศิริภาพันท์, “แนวโน้มการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เชียงใหม่ 12 พฤศจิกายน 2538 ศึกษากรณีแขวงเม็งราย,” หน้า 35.

เงินสนับสนุนจากรัฐบาล, เงินจากโครงการต่างๆ ของรัฐบาลที่นำมาลงในพื้นที่ของเทศบาล โดยเฉพาะในสมัยรัฐบาลของ พ.ต.ต.ทักษิณ ชินวัตร และในอนาคต เทศบาลมีแนวโน้มที่จะได้รับงบประมาณเพิ่มมากขึ้นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่รัฐบาลกลางต้องจัดสรรรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 5 ของรายได้ของรัฐบาลในปี 2 5 4 9 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงรายจ่ายของเทศบาลนครเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2540 – 2546

ปีงบประมาณ	รวมรายจ่ายทั้งสิ้น
2540	428,430,930.87
2541	662,250,175.79
2542	433,238,676.15
2543	634,166,526.44
2544	604,806,114.82
2545	1,078,696,159.43
2546	614,231,200.00

3.3 การเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2543 ได้แก้ไขรูปแบบการปกครองแบบสภา – นายกเทศมนตรี ที่เป็นการเลือกผู้บริหารโดยอ้อมของพระราชบัญญัติเทศบาล 2596 มาเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง (มาตรา 48 ทวิ) แบบนายกเทศมนตรีเข้มแข็ง(the Strong Mayor Form) ที่เป็นรูปแบบที่เพิ่มอำนาจให้กับนายกเทศมนตรี และเป็นรูปแบบที่แบ่งแยกอำนาจบริหารและนิติบัญญัติอย่างชัดเจน ประกอบไปด้วย

- ฝ่ายบริหาร - นายกเทศมนตรี 1 คน ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และรองนายกเทศมนตรี โดยการแต่งตั้งของนายกเทศมนตรี จากบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกสภาเทศบาลไม่เกิน 4 คน(กรณีเทศบาลนคร) (มาตรา 4 8 อัญญา)
- ฝ่ายนิติบัญญัติ - สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาล โดยการเลือกตั้งจากประชาชน จำนวน 24 คน(กรณีเทศบาลนคร) (มาตรา 15)

รูปแบบการปกครองนี้ เป็นการเพิ่มอำนาจให้กับฝ่ายบริหาร สภาทำหน้าที่นิติบัญญัติ เพียงอย่างเดียว สภาจึงไม่มีอำนาจเลือกหรือถอดถอนผู้บริหารเหมือนกับพระราชบัญญัติเทศบาล 2596 ส่วนนายกเทศมนตรีเป็นผู้คุมอำนาจการบริหาร, การกำหนดนโยบาย, การแต่งตั้งถอดถอน

รองนายกเทศมนตรี(ผู้บริหาร)ฝ่ายต่างๆ

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกเทศบาลปี 2 5 4 7 จึงนับเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรกของเทศบาลนครเชียงใหม่ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 5 คน ดังนี้ คือ

1. นายบุญเลิศ นุญญปกรณ์	ผู้สมัครเบอร์ 1
2. ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์	ผู้สมัครเบอร์ 2
3. นายวรกร ตันตรานนท์	ผู้สมัครเบอร์ 3
4. นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์	ผู้สมัครเบอร์ 4
5. นางบุษราพร ศุภรัักษ์จินดา	ผู้สมัครเบอร์ 5

4. ประวัติและภูมิหลังของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ.

2547

4.1 หมายเลข 1 : นายบุญเลิศ นุญญปกรณ์

ประวัติ _____ ภูมิหลัง _____

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาโท รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปริญญาตรี บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- _____ ชั้นมัธยม จากโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

- ประธานบริษัทและกรรมการบริหารบริษัทเชียงใหม่พัฒนา จำกัด, บริษัทเชียงใหม่
สุดาลักษณ์ จำกัด, บริษัทช่างคลานพร็อพเพอร์ตี้ จำกัด, บริษัทสวนป่าสุดาลักษณ์
จำกัด และบริษัทเชียงใหม่เวย์ จำกัด
- 2543 ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลในนามกลุ่มนวัตรัฐพัฒนาและเทศมนตรีสำนัก
การคลัง

- 2 พุทธศักราช 2543 นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ในสังกัดของกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม ต่อจากน้องชาย นายปกรณ บวรณุปกรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดเชียงใหม่ พรรคไทยรักไทย และหัวหน้ากลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม⁵⁶

เครือข่ายธุรกิจของตระกูลบวรณุปกรณ ของนายบุญเลิศ สร้างความได้เปรียบทางการเมืองให้กับนายบุญเลิศ ในเรื่องของเงินลงทุนที่จะใช้ในทางการเมือง เนื่องจากเครือข่ายธุรกิจของตระกูลบวรณุปกรณ มีทั้งกิจการโรงแรมหลายแห่ง, ร้านขายของที่ระลึก, ธุรกิจส่งออก, ไม้แกะสลัก มีเงินหมุนเวียนปีละนับพันล้านบาท ทำให้นายบุญเลิศไม่มีความจำเป็นต้องพึ่งพาเงินลงทุนจากใคร ประกอบกับผลของนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลการค้ายาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายอื่นๆ ของรัฐบาลกลางส่งผลกระทบต่อสมาชิกบางคนในกลุ่ม และคู่แข่งคนอื่นๆ ที่ต้องพึ่งพาเงินลงทุนจากสิ่งผิดกฎหมาย ทุนของคนเหล่านี้จึงลดน้อยลง ทุนของนายบุญเลิศยังเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมในการเลือกตั้ง และดึงเอาสมาชิกของกลุ่มอื่นๆ มาร่วมกับกลุ่มของตน การควบคุมทุนจึงเป็นการควบคุมสมาชิกในกลุ่มไปโดยปริยาย⁵⁷ กลุ่มของนายบุญเลิศจึงมีความเป็นเอกภาพและมีความพร้อมมากกว่าคู่แข่งคนอื่นๆ เพราะนอกจากควบคุมสมาชิกได้แล้ว ยังสามารถควบคุมเครือข่าย หัวคะแนนที่อยู่ในมือสมาชิกของกลุ่มเข้ามารวมไว้เป็นเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของนายบุญเลิศเอง เครือข่ายของนายบุญเลิศจึงขนาดใหญ่โตและกว้างขวาง

ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นายบุญเลิศ ลงสมัครในนามผู้สมัครอิสระ และไม่ประกาศทีมผู้บริหารที่จะมาดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี แม้นายบุญเลิศจะลงสมัครรับเลือกตั้งแบบอิสระไม่สังกัดกลุ่มไหน แต่ในสายตาของประชาชนทั่วไปแล้ว นายบุญเลิศ ก็ยังคงมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมอย่างแยกไม่ออก ด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น ขณะดำรงตำแหน่งเทศมนตรี ฝ่ายการคลัง และนายกเทศมนตรี ก็สังกัดกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม นายปกรณ บวรณุปกรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดเชียงใหม่ พรรคไทยรักไทย หัวหน้ากลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม ก็เป็นน้องชายของนายบุญเลิศ นโยบายของทั้งนายบุญเลิศ และกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมก็มีความคล้ายคลึงกัน(เทียบจากแผนพัฒนาฯ) การติดโปสเตอร์ ป้ายโฆษณาหาเสียงก็จะติดควบคู่กันเสมอ(โปรดดูภาคผนวกที่ 20)

⁵⁶ สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บวรณุปกรณ, นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่, 27 สิงหาคม 2546.

⁵⁷ ยศ สันตสมบัติ, "วัฒนธรรมการเมืองไทยในยุคทักษิณนิยม," นิตยสารฟ้าเดียวกัน 2 (มกราคม ถึง มีนาคม 2547) : 61.

ความคิดเห็นของนายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์ ต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง นายบุญเลิศ กล่าวว่า “ผมคิดว่าเป็นโอกาสที่ดีและเป็นโอกาสที่เหมาะสมกับเชียงใหม่เป็นอย่างยิ่งที่เราจะได้มีการใช้การเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในการที่จะทำให้การเลือกตั้งนายกโดยตรงเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีการแบ่งแยกอำนาจปกครองอย่างชัดเจนระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ ต่อไปนี้ผมในฐานะของนายกเทศมนตรีแล้วก็คงไม่จำเป็นต้องไปฟังเสียงของสมาชิกสภาเทศบาลมาก ในสมัยก่อน นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งแบบทางอ้อม ทำให้เราต้องกังวลกับเสียงของสภา แต่การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง(strong major) เป็นนายกที่มีความแข็งแกร่งในด้านการทำงาน บทบาทก็จะโดดเด่นขึ้นมาโดยที่ไม่ต้องไปฟังสภา ไม่ต้องมองสีหน้าของสมาชิกสภาที่พร้อมจะมาโหวตล้มเรา”⁵⁸

4.2 หมายเลข 2 : นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ (หัวหน้ากลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่) ประวัติ - ภูมิหลัง

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาเอก ด้านผังเมือง(Ph.D. in Urban Planning) RMIT จากประเทศ ออสเตรเลีย
- ปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)
- ปริญญาตรี สถาปัตยกรรมศาสตร์ จาก Mapua Institute of Technology ประเทศ

ฟิลิปปินส์

- ปวส. วิทยาลัยเทคนิคพายัพ แผนกช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม
- ชั้นมัธยม จากโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

ในอดีต นายนิวัตรเคยดำรงตำแหน่งเทศมนตรีฝ่ายช่างและฝ่ายการศึกษาของเทศบาลนครเชียงใหม่ ในสมัยของนางบุษบา ยอดบางเตย และกลุ่มนวรัฐพัฒนา⁵⁹
ปัจจุบัน ประกอบอาชีพสถาปนิก, ธุรกิจส่วนตัว และดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่

⁵⁸สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์.

⁵⁹“นิวัตร ตันตยานุสรณ์ ขอชิงตำแหน่งนายกเล็กเวียงพิงค์,” หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก (29 กรกฎาคม 2546) : 38.

ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นายนิวัตร ได้คะแนนเป็นอันดับที่สอง คือ 7,843 คะแนน (อันดับที่หนึ่ง 33,658 คะแนน) และถูกคาดหมายในช่วงก่อนการเลือกตั้งว่าจะเป็นคู่แข่งคนสำคัญของนายบุญเลิศ

บุญฤปกรณ์

ที่มาและจุดประสงค์ของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่

กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่มีที่มาจากกรณีเริ่มของ นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ ที่ต้องการจะตั้งกลุ่มการเมืองกลุ่มใหม่ที่สนองตอบและสอดคล้องกับแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2530 ที่ว่า “เชียงใหม่เป็นเมืองพิเศษ จะทำอะไรต้องพิเศษ อย่าทำอะไรง่าย” เพื่อให้เป็นไปตามพระราชดำริ จึงได้มีการรวมตัวเป็นกลุ่มการเมืองท้องถิ่นขึ้นในเดือนเมษายน

2

5

4

6

นายนิวัตร ได้แสดงจุดยืนในการลงสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีครั้งนี้ว่า ต้องการแสดงวิสัยทัศน์ในการบริหารบ้านเมืองแบบใหม่ ไม่ใช่การนั่งบประมาณมาละเลงเล่น โดยเฉพาะการพัฒนาสาธารณูปโภคนอกเหนือความจำเป็น จนกลายเป็นการทำลายเอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงใหม่ นักการเมืองท้องถิ่นก็ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการพัฒนาผังเมือง หากมีระบบจัดการที่ดีก็จะเป็นจุดขายที่สำคัญ⁶⁰ กล่าวโดยสรุปคือ กลุ่มถูกตั้งขึ้นมาจากแนวพระราชดำริ จุดประสงค์ของกลุ่ม คือ การมีแนวนโยบาย และแนวทางการปฏิบัติต่างๆ เช่น การพัฒนาสาธารณูปโภคโดยคำนึงถึงผังเมืองและเอกลักษณ์ของเมืองเชียงใหม่ เป็นต้น⁶¹

ความเห็นต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง นายนิวัตรเห็นด้วยกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง เพราะรูปแบบการปกครองแบบสภานายกเทศมนตรีก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ กล่าวคือ สร้างความด้อยเสถียรภาพทางการเมือง เกิดการแก่งแย่ง ชิงดีชิงเด่น มักใหญ่ใฝ่สูง สร้างความปั่นป่วนให้เกิดขึ้นกับระบบการบริหารงานทางการเมือง เพราะทุกคนก็อยากเป็นนายกฯ อยากเป็นเทศมนตรี บ่อยครั้งสมาชิกสภาเทศบาลก็รวบรวมพรรคพวกแล้วล้มชุดเก่าลง ทั้งๆ ที่บางทีแล้วก็มีความรู้ความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง ไม่มีองค์ความรู้ วิสัยทัศน์ หรือความซื่อสัตย์สุจริต และสำคัญที่สุดคือ ไม่มีความสามารถตรงกับภารกิจของเทศบาล เมื่อเข้าไป

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน.

⁶¹ ในขณะนั้นเทศบาลกำลังมีข่าวในเรื่องของการบริหารงานไม่โปร่งใสในหลายๆ โครงการ และกำลังถูกตรวจสอบ ร้องเรียนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนภายในจังหวัด ประชาชนหลายๆ กลุ่มเริ่มไม่พอใจในการบริหารงานของเทศบาล.

บริหารก็เกิดปัญหา การเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรงจึงเป็นการแก้ปัญหาเหล่านี้ ทั้งนี้เพื่อที่ผู้บริหารนั้นสามารถแสดงความสามารถ วิทยาลัยของตนเองและทีมงานให้ประชาชนได้เลือก ⁶²

ในการเลือกตั้งปี 2547 นายนิวัตร ได้นำเสนอรายชื่อผู้บริหารทั้ง 4 คน และทีมที่ปรึกษาอีก 4 คน ไว้ล่วงหน้า โดยนายนิวัตรกล่าวว่า ทีมผู้บริหารของตนเป็นตัวแทนจากกลุ่มอาชีพ และเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในด้านนั้นๆ เช่น นายแพทย์, นักศึกษา, นักกฎหมาย, นักบริหาร เป็นต้น ทั้ง 8 คน ประกอบด้วย ⁶³

- 1 .**ดร.อนุสรณ์ คุณานุสรณ์ P h . D . (รองนายกฯ)**
ผู้อำนวยการสถาบันแมคเคนเพื่อการฟื้นฟูสภาพโรงพยาบาลแมคเคน
ปริญญาเอก (Ph.D.Bus.Ads.) University of Mississippi, USA
ปริญญาโท MBA University of Noth Texas, texas, USA
ปริญญาตรีเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2 . **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขตไท ลังการ์พินธุ์ P h . D . (รองนายกฯ)**
คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ
ปริญญาเอก (P h . D . L a w) มหาวิทยาลัยอริซонаประเทศอังกฤษ
นิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 3 .**นางสาวนิตยา หว่างไพบลูย์ (รองนายกฯ)**
ทนายความ
ประธานโครงการสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชนภาคเหนือ เครือข่ายมูลนิธิ
เพื่อนหญิง
ที่ปรึกษาทางกฎหมายของอิสลาม ประจำจังหวัดเชียงใหม่
ปริญญาตรี นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 4 .**นายแพทย์สมภาร วิจารย์ปรีชา M . D . (รองนายกฯ)**
แพทย์ศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2 5 1 9
แพทย์ผู้ชำนาญด้านเวชปฏิบัติทั่วไป พ.ศ. 2 5 2 7 จากแพทย์สภา
แพทย์ผู้ชำนาญด้านเวชศาสตร์ป้องกัน พ.ศ. 2 5 3 2 จากแพทย์สภา

⁶²สัมภาษณ์ นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์, 1 ธันวาคม 2546.

⁶³ข้อมูลจากแผ่นพับหาเสียงของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่.

ทีมที่ปรึกษา

ประกอบด้วย

1. **นายบัญญัติ อินทรธนู** (อดีตผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษาศาสนาและ
วัฒนธรรมเขตการศึกษา 8)
2. **ดร.วิชัย วงศ์ไชย** (อาจารย์พิเศษภาควิชาชีวเคมี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)
3. **นายบุญคิด วัชรศาสตร์**(ครุภิมิปัญญาไทย สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ)
4. **อาจารย์เฉลิม เลหาหะเพ็ญแสง** (อดีตผู้อำนวยการสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตภาคพายัพ)

4 . 3 หมายเลข 3 : นายวรกร ตันตรานนท์
ประวัติ - ภูมิหลัง

ประวัติการศึกษา

- INSTITUTE DR SCHMIDE, DE TUDES COMMERCIALES ET
L I N G U I S T Q U E S , S W I S S Z E R L A N D
- ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปริญญาตรี สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยโยนก

ประวัติการทำงาน

- หัวหน้ากลุ่มอำนวยการ
- นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ 2 สมัย (ระหว่างปี 2528 - 2538)
- สมาชิกสภาเทศบาลแขวงเมือง (2 5 4 2 - 2 4 ธันวาคม 2 5 4 6)⁶⁴

นายวรกรมีภูมิหลังเป็นนักธุรกิจชื่อดังในจังหวัดเชียงใหม่ ทายาทกลุ่ม**ตันตราภรณ์** อดีต
เจ้าของตลาดค้าปลีกของจังหวัดเชียงใหม่ หลังจากการนับคะแนน นายวรกรได้คะแนนเป็นลำดับที่
3 คือ 5 , 0 7 7 คะแนน

ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี 2547 นายวรกรได้ให้เหตุผลที่
ตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้ว่า หากการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นเหมือนทุกๆ ครั้งที่ผ่านมา เขา
คงจะไม่ลงสมัครแน่นอน แต่ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่การเลือกตั้งได้เปลี่ยนไปเป็นการเลือกตั้งฝ่าย
บริหารและนิติบัญญัติแยกจากกัน ทำให้นายวรกรสามารถดึงบุคคลที่ดีมีความสามารถเข้ามา
ทำงานได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าบุคคลที่เลือกสรรมาจะอยู่สายใคร ไม่ต้องโดนแรงจาก

⁶⁴ ข้อมูลจากแผ่นพับของนายวรกร ตันตรานนท์.

ภายนอกมาบังคับ⁶⁵ และเขายังให้เหตุผลเพิ่มเติมอีกว่า ต้องการจะเป็นทางเลือกใหม่ให้กับประชาชน ไม่ให้ถูกผูกขาดโดยตระกูลใดตระกูลหนึ่ง และเขามั่นใจว่าชาวเชียงใหม่ต้องพิจารณาเลือกคนที่โปร่งใสเข้าไปบริหารงานเทศบาล เนื่องจากผู้บริหารชุดเก่าบริหารผิดพลาดไว้หลายอย่าง ซึ่งขณะนี้ทราบว่าจะมีหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอิสระเข้าไปตรวจสอบ⁶⁶ และต้องการแก้ปัญหาหลายอย่าง เช่น การกำจัดขยะที่ไม่คืบหน้าและโรงบำบัดน้ำเสียมูลค่ากว่า 100 ล้านบาทที่ไม่ได้ใช้งาน⁶⁷

ในการเลือกตั้งปี พ.ศ 2547 นายวรกรลงในนามอิสระ โดยให้เหตุผลว่า ต้องการแสดงความโปร่งใสให้ตรวจสอบได้ และไม่เห็นว่าการบริหารโดยไม่มีสมาชิกสภาเทศบาล ไม่ใช่ปัญหาแต่อย่างใด ตรงกันข้ามหากสมาชิกสภาเป็นพวกเดียวกัน ปัญหาจะตามมา⁶⁸ ส่วนในเรื่องของทีมบริหาร นาย วรกรกล่าวว่า “ทีมผู้บริหารผมมีแล้ว แต่ยังไม่เปิดเผย เพราะเบอร์ 1 (นายบุญเลิศ) เขายังไม่เปิดเผย
ผมก็ยังไม่เปิดเผยเช่นกัน⁶⁹

ความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง

นายวรกร กล่าวว่า “เห็นด้วยครับ เป็นผลดีต่อการเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนได้เลือกคนที่ต้องการ เพื่อให้เข้าไปบริหารงานเทศบาล ในอดีตต้องอาศัยพวกมาก สภาเป็นผู้เลือกนายก คนที่อยากเป็นนายกต้องพยายามหาสมาชิกสภาเทศบาลมาเป็นพวกจำนวนมากๆ จะได้เป็นนายกฯ ตอนนี้ไม่ต้องแล้วครับ อย่างผมไม่ได้ส่งใครเลยก็สามารถลงเป็นตัวเลือกให้ประชาชนเลือกเข้าไปบริหารได้...”⁷⁰

⁶⁵ ข้อมูลจากเอกสารหาเสียงของนายวรกร ตันตรานนท์.

⁶⁶ “ปิดรับสมัครชิงนายกเล็ก 5 เสือมั่นใจว่าเก้าอี้ผู้บริหาร,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (8 มกราคม 2547) : 1, 2, 11.

⁶⁷ “ศึกชิงเจดีย์ขาวเริ่มศึกคักแล้ว,” : หน้าเดียวกัน.

⁶⁸ “ไหว้ก๊นนายกฯ เจดีย์ก๊ว เทียบฟอร์ม 3 ผู้สมัคร,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (26 มกราคม – 1 กุมภาพันธ์ 2547) : 18.

⁶⁹ สัมภาษณ์ นายวรกร ตันตรานนท์, 11 มกราคม 2547.

⁷⁰ เรื่องเดียวกัน.

4 . 4 หมายเลข 4 : นายสุรัชย์ เลี้ยวสวัสดิพงษ์
ประวัติ - ภูมิหลัง

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาตรี แขนงวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมโยธา (Bsc. Civil Engineering)
จากประเทศอังกฤษ
- มัธยมศึกษา จากโรงเรียนปรีณิสรอยแยลส์วิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

นายสุรัชย์ เลี้ยวสวัสดิพงษ์ เป็นนักธุรกิจชั้นนำคนหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าของกิจการร้านอาหาร “เดอะ แกลลอรี” กรรมการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ 3 สมัย จนถึงปัจจุบัน(มกราคม 2547) ผู้เริ่มก่อตั้งและอดีตผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์พลเมืองเหนือ และประธานชมรมรักเชียงใหม่⁷¹ ภูมิหลังทางครอบครัว นายสุรัชย์เป็นน้องชายของนายदनัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์ อดีตประธานหอการค้าและนักธุรกิจส่งออก ตัวของนายสุรัชย์เองก็ดำรงตำแหน่งกรรมการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ถึง 3 สมัย นายสุรัชย์จึงน่าจะมีความได้เปรียบผู้สมัครรายอื่นในเรื่องฐานเสียงและการสนับสนุนจากนักธุรกิจในพื้นที่เชียงใหม่ โดยเฉพาะนักธุรกิจซีกของหอการค้า 72

ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี 2547 นายสุรัชย์ได้คะแนนเป็นอันดับที่ 4 คือ 1 , 2 1 0 คะแนน ที่มาและจุดประสงค์ของกลุ่มรักเชียงใหม่

⁷¹ชมรมรักเชียงใหม่เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนระดับท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีที่มาจากกลุ่มการเมืองที่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมื่อ 4 ปีก่อน เมื่อแพ้การเลือกตั้ง กลุ่มรักเชียงใหม่ก็เปลี่ยนบทบาทมาเป็นชมรม มีบทบาทคอยตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล เป็นแกนนำในการเคลื่อนไหว จัดเวทีสาธารณะร่วมกับกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนอื่นๆ ร่วมกับประชาชนในการตรวจสอบ คัดค้าน การดำเนินงานหลายๆ โครงการของทางเทศบาล เช่น การสร้างสะพานลอยข้ามสี่แยกสนามบิน, เคลื่อนไหวคัดค้านโครงการก่อสร้างอาคารที่ทำการเทศบาลแห่งใหม่ ที่มีขนาดความสูงถึง 12 ชั้น ริมแม่น้ำปิง จนทำให้โครงการนี้ถูกสั่งชะลอการก่อสร้างไปในที่สุด.

⁷²“เชียงใหม่คุณธรรมเลี้ยงยี่दनนายกเล็กเวียงพิงค์,” หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (20 มกราคม 2547) : 15.

กลุ่มรักเชียงใหม่เป็นการรวมตัวกันของผู้ที่มีความห่วงใยในบ้านเมือง ต้องการเห็นเชียงใหม่มีการเจริญเติบโต ขยายตัวอย่างถูกต้องทาง จึงจัดตั้งกลุ่มขึ้น โดยมีสมาชิกส่วนหนึ่งมาจากสมาชิกของชมรมรักเชียงใหม่(รวมถึงตัวของนายสุรัชย์เอง) สรุป คือ กลุ่มรักเชียงใหม่พัฒนามาจากกลุ่มการเมืองที่เคยเสนอตัวลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว เมื่อแพ้การเลือกตั้งกลุ่มรักเชียงใหม่ได้เปลี่ยนบทบาทจากกลุ่มการเมือง มาสู่ชมรมรักเชียงใหม่ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนระดับท้องถิ่น เมื่อการเลือกตั้งในปี 2547 ชมรมก็เปลี่ยนกลับมาเป็นกลุ่มการเมืองอีกครั้ง นายสุรัชย์เป็นผู้สมัครจำนวน 1 ใน 2 ราย ที่มีการนำเสนอทีมผู้บริหาร คือ รองนายกเทศมนตรี 4 คน และเลขานุการ 1 คน ไว้ล่วงหน้าตั้งแต่ช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ประกอบด้วย

1. **นางชมพูนุท โทสินธิติ** (มัธยมศึกษา โรงเรียนเวียงนาเซลิวิทย์วิทยาลัย) นักธุรกิจ หุ้นส่วน สุริวงส์บู๊คเซนเตอร์(ร้านหนังสือที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่) สมาชิกเครือข่ายเชียงใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาจราจร, นักเคลื่อนไหว และคัดค้านการสร้างการวางยกระดับแยกสนามบินและช่วงสิงห์ และการสร้างอาคารที่ทำการเทศบาลหลังใหม่ที่มีความสูง 1 2 ชั้น
2. **นายสุรศักดิ์ ภูประเสริฐ** (ปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, เนติบัณฑิตไทย) กรรมการสภาพนายความจังหวัดเชียงใหม่
3. **นายณัฐกร กลั่นทะกะสุวรรณ** (ปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยพายัพ) มีประสบการณ์ช่วยงานทางการเมือง พ.อ.(พิเศษ)สกล กลั่นทะกะ-สุวรรณ (อดีตนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ในสมัยกลุ่มนวัตรัฐพัฒนาของ นางบุษบา ยอดบางเตย) และอดีตนายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยพายัพ
4. **นางอรัญญา เวียนทอง** (ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต เอกวิชาสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช) อดีตนางสาวเชียงใหม่ ประจำปี 2532, ประธานชมรมนักศึกษา มสธ. 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน
5. **นางนภารัตน์ เจริญรัตน์** เลขานุการ (ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) สมาชิกชมรมรักเชียงใหม่, วิทยากรจังหวัด โครงการประชาศึกษาและชุมชนสัมพันธ์ หลักสูตรการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทุจริต

⁷³ ข้อมูลจากแผนพบหาเสียงของกลุ่มรักเชียงใหม่.

4 . 5 หมายเลข 5 : นางบุษราพร ศุภรัศมิ์จินดา (สมัครในนามผู้สมัครอิสระ)

ภูมิหลัง

นางบุษราพร เป็นนักธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ บริษัท ทศภรณ์ จำกัด ด้านครอบครัว นางบุษราพร นับว่าเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนายบุญเลิศ(ผู้สมัครฯ หมายเลข 1)พอสมควร เพราะนางบุษราพรเคยเป็นพี่สะใภ้ของนายบุญเลิศมาก่อน 74

นายบุญเลิศได้ให้คำตอบเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า “สมัยก่อนนั้นเขาเคยเป็นพี่สะใภ้ผม ซึ่งจริงๆ เขาก็มีความตื่นตัวทางการเมือง ที่นี้เขามาลงสมัครแล้วเขามาถอยหลัง... เขาบอกไม่เอาดีกว่า เพราะเขาคิดว่า ถ้าเขาหาเสียงไปเรื่อยๆ คงไม่มีประโยชน์ และจะเป็นการตัดคะแนนเสียงของผมไปด้วย เขาก็เลยถอย ผมคิดว่าประเด็นความสัมพันธ์คงไม่เกี่ยว เพราะว่าทุกๆ คนมีความต้องการจะเป็นอะไรสักอย่าง ถ้าเขาจะสมัครและเสียเงินแล้วเขาก็มีสิทธิ” 75

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ปี พ.ศ.2547 จึงเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2543 ของเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่นอกจากจะเป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีจากเลือกทางอ้อมมาเป็นการเลือกตั้งทางตรงแล้ว ยังเป็นครั้งแรกที่การเลือกตั้งระดับเทศบาลอยู่ภายใต้การดูแลควบคุม จัดการของ กกต.สิ่งต่างๆ เหล่านี้ จึงน่าจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ทิศทางการหาเสียงและการเลือกตั้ง ดังรายละเอียดที่จะกล่าวถึงในส่วนต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁷⁴สัมภาษณ์นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม พ.ศ. 2547.

⁷⁵สัมภาษณ์นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม พ.ศ. 2547.

การหาเสียงระยะยาวก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

การศึกษาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนเป็นครั้งแรก และเป็นครั้งแรกอีกเช่นกันที่ กกต. เข้ามาควบคุมดูแล การเลือกตั้ง การวิจัยเรื่องนี้จึงมีความน่าสนใจว่าปัจจัยดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อรูปแบบและวิธีการ รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง รวมถึงผลของการเลือกตั้งอย่างไร

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ในปี 2547 นี้ มีผู้สมัครจำนวน 5 คน ภายในระยะเวลาเกือบ 30 วัน ก่อนวันเลือกตั้ง (วันที่ 2 – 31 มกราคม 2547) เป็นช่วงเวลาที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้เป็นช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ ผู้สมัคร แต่ละคนต่างก็ใช้วิธีการในการหาเสียงต่างๆ กันไป แต่วิธีการหลักๆ ที่ผู้สมัครฯ ใช้ในการเลือกตั้ง แบ่งได้ดังนี้

1. วิธีการหาเสียงที่เปิดเผยถูกกฎหมาย และเป็น การหาเสียงในช่วงระยะเวลาสั้นๆ แบ่งเป็นวิธีย่อยๆ ดังนี้
 - การปราศรัยหาเสียง
 - การหาเสียงโดยการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ การติดโปสเตอร์ แผ่นป้ายหาเสียง แผ่นพับ การ์ดอย่าเบอร์ การใช้รถกระจายเสียง(รถแห่) อินเทอร์เน็ต
 - การเดินเคาะประตูบ้าน
 - การชี้แจงนโยบายตามองค์กรต่างๆ
2. วิธีการหาเสียงที่ไม่เปิดเผย ซึ่งมีทั้งวิธีที่ถูกกฎหมาย ผิดกฎหมาย และก้ำกึ่งเป็นการหา เสียงระยะยาว แบ่งเป็นวิธีย่อยๆ ได้ดังนี้
 - การแจกเงิน สิ่งของ การจัดเลี้ยง
 - การพาประชาชนในชุมชนไปดูงานต่างจังหวัด
 - การสร้าง ขยาย และปรับปรุงเครือข่ายอุปถัมภ์
 - อาศัยกลไกอำนาจรัฐให้มีความได้เปรียบในการเลือกตั้งเหนือผู้สมัครคนอื่น

ผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547 ปรากฏว่าผู้สมัครเบอร์ 1 คือ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ เป็นผู้ชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนนทิ้งห่าง ผู้ที่ได้คะแนนลำดับที่ 2 ถึง 3 เท่าตัว ชัยชนะ อย่างท่วมท้นนี้ย่อมเป็นสิ่งสะท้อนแง่มุมที่งานวิจัยชิ้นนี้จะต้องเข้าไปศึกษา กล่าวคือ เขาหาเสียง อย่างไรจึงได้รับการเลือกตั้ง ส่วนอีกแง่มุมหนึ่งที่งานวิจัยชิ้นนี้จะไม่ละเลย คือ ในแง่มุมของผู้แพ้ ซึ่ง

นอกจากจะศึกษาว่าเพราะอะไรเขาถึงแพ้การเลือกตั้ง สิ่งที่สำคัญกว่าการพ่ายแพ้ นั่นก็คือ คะแนนเสียงที่เขาได้รับจากการเลือกตั้งในครั้งนี้ เพราะคนที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกผู้ที่แพ้การเลือกตั้งก็นับเป็นคนอีกกลุ่มหนึ่งในเทศบาลนครเชียงใหม่ และก็ได้สะท้อนทิศทางความเปลี่ยนแปลงบางอย่างในการเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่ให้เราได้เห็น สาเหตุมาจากการเลือกตั้งครั้งนี้ผู้ที่แพ้การเลือกตั้งเป็นผู้ที่ให้การนำเสนอและต่อสู้ในเชิงนโยบายสาธารณะเป็นหลัก

การศึกษาการเมืองในการเลือกตั้ง ในส่วนของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ นั้น จะต้องศึกษาถึงกระบวนการการรณรงค์หาเสียง, วิธีการหาเสียง, การตั้งองค์กรหาเสียง, ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าคะแนน – ผู้สมัครรับเลือกตั้ง – ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, นโยบายของผู้สมัคร นำไปสู่ผลลัพธ์ คือ ผลการเลือกตั้ง การศึกษาทำความเข้าใจประเด็นเหล่านี้ให้ชัดเจนจึงจำเป็นจะต้องแยกศึกษาวิเคราะห์ตามผู้สมัครแต่ละคน และแบ่งการหาเสียงออกเป็นช่วงเวลาเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงภาพรวม และทิศทางของการเมืองในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่อีกครั้ง

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ในครั้งนี้มี 5 คน คือ

1. นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์	ผู้สมัครเบอร์ 1
2. ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์	ผู้สมัครเบอร์ 2
3. นายวรกร ตันตรานนท์	ผู้สมัครเบอร์ 3
4. นายสุรชัย เดียวสวัสดิพงษ์	ผู้สมัครเบอร์ 4
5. นางบุษราพร ศุภรัักษ์จินดา	ผู้สมัครเบอร์ 5

ในช่วง 30 วัน ก่อนการเลือกตั้ง มีผู้สมัครเพียง 4 คน ที่ออกมาหาเสียง คือ เบอร์ 1 – เบอร์ 4 และผู้ที่ออกมาหาเสียงมากที่สุด คือ เบอร์ 2,3,4 แต่ผู้ที่ออกมาหาเสียงมากที่สุดกลับไม่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ผู้ที่ชนะการเลือกตั้ง คือ เบอร์ 1 ที่แทบจะไม่ได้ออกมาหาเสียงในการรณรงค์หาเสียงเลย แต่กลับได้รับชัยชนะทั้งห่างคู่แข่งถึง 3 เท่าตัว ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น การได้รับชัยชนะของเขานั้นอาจมาจากหลายๆ ปัจจัย เช่น ความเข้าใจถึงรูปแบบความสัมพันธ์ของคนไทยแล้วใช้ให้เป็นประโยชน์ การเตรียมการหาเสียงในระยะยาว ฯลฯ

ดังนั้นการศึกษาวิธีการหาเสียงเฉพาะในช่วงการรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการเพียง 30 วัน จึงไม่เพียงพอที่จะตอบคำถามและวิเคราะห์ชัยชนะหรือความพ่ายแพ้ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

บทนี้จึงเป็นการแยกวิเคราะห์หรืออธิบายวิธีการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครฯ ทั้ง 5 คน ในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพื่อแสดงให้เห็นวิธีการที่ผู้สมัครฯ ใช้หาเสียงกับประชาชนอันจะส่งผลเชื่อมโยงไปถึงวิธีการที่ผู้สมัครฯ คนต่างๆ ใช้หาเสียงในช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง รวมถึงผลแพ้ชนะการเลือกตั้งในที่สุด

การวิเคราะห์จะแบ่งประเด็นการศึกษาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งตามผู้สมัครแต่ละคนไว้
ดังนี้ คือ

1. การจัดองค์การหาเสียง
2. ยุทธศาสตร์การหาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
3. ยุทธวิธี/วิธีการการหาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

โดยแบ่งช่วงเวลาในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งออกเป็น 2 ช่วง คือ

3.1 ระยะเวลาช่วงก่อน 60 วัน ก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง

3.2 ช่วง 60 วันก่อนถึงวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง (คณะกรรมการการเลือกตั้งเข้ามาดูแล ควบคุมการเลือกตั้ง)

ในส่วนท้าย จะเป็นการสรุปบรรยากาศก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ

1. ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ หมายเลข 1 : นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์

นายบุญเลิศเป็นผู้ที่ได้รับการคาดหมายว่าจะเป็นผู้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งด้วยความพร้อมทั้งในด้านเงินทุน ผลงาน เครือข่ายฐานเสียงเหนือกว่าผู้สมัครคนอื่นๆ มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การจัดองค์การหาเสียง
2. ยุทธวิธีการหาเสียงและการแบ่งประชากรเลือกตั้งในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
3. วิธีการหาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แบ่งได้เป็น 2 ช่วง คือ
 - 3.1 ช่วงระยะเวลาก่อน 60 วัน ก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง
 - 3.1.1 วิธีการหาเสียงกับชนชั้นสูงและชนชั้นกลาง
 - 3.1.2 วิธีการหาเสียงกับชนชั้นล่าง
 - 3.2 ช่วง 60 วัน ก่อนถึงวันครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารเทศบาล
4. การบริหารงานที่ผิดพลาดของนายบุญเลิศ
5. สรุป

1. การจัดองค์การหาเสียง

นายบุญเลิศ ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามผู้สมัครอิสระ ไม่มีสำนักงานที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านการเลือกตั้งให้กับนายบุญเลิศเองโดยตรง แต่มีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบไว้ 4 พื้นที่

ตามจำนวนของแขวง โดยในแต่ละแขวงก็จะมีบุคคลของกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมรับผิดชอบ อาจกล่าวได้ว่าการจัดองค์การหาเสียงของนายบุญเลิศในครั้งนี้เป็นองค์การหาเสียงที่แฝงอยู่กับกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมโดยไขกลไกและผู้ที่ทำหน้าที่ในการหาเสียงคนเดียวกัน เช่น นายปกรณ์ บูรณุปกรณ์ หัวหน้ากลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม เป็นผู้วางแผนและให้การสนับสนุนนายบุญเลิศในการเลือกตั้ง¹ มีนายมนัส ศิริมหาธาดา เป็นเลขานุการของกลุ่ม คอยทำหน้าที่ในการดูแลจัดการการเลือกตั้ง² และในแต่ละแขวงจะมีแกนนำคอยรับผิดชอบแยกไปในแต่ละแขวง³ กล่าวคือ แขวงศรีวิชัย คือ นายพลสวัสดิ์ วรรณวิทย์, แขวงกาวิละ คือ นายชาติรี เชื้อมโนชาญ⁴, แขวงนครพิงค์ คือ นายเสาร์คำ จอมภักดี, นส. พรฤดี พุทธิศรี และนายทัศนัย บูรณุปกรณ์⁵ และแขวงเม็ງราย คือ นายสุรัช ม่วงน้อย

2. ยุทธศาสตร์การหาเสียงของนายบุญเลิศในช่วงก่อนการรณรงค์เลือกตั้ง

ก่อนที่จะวิเคราะห์ถึงยุทธวิธีการหาเสียงนั้น สิ่งที่มีความจำเป็นและเป็นสิ่งที่นำไปสู่ยุทธวิธีการหาเสียง คือ

- การแบ่งประชากรเลือกตั้ง
- ยุทธศาสตร์ในการหาเสียงเลือกตั้ง

การแบ่งประชากรเลือกตั้ง นายบุญเลิศ ได้แบ่งประชากรเลือกตั้งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามความต้องการ(need)⁶

1. ประชากรระดับสูง
2. ประชากรระดับกลาง
3. ประชากรระดับล่าง

¹“วัดพลังชุมชนชายไทยรักไทย,” หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (26 มกราคม 2547) : 29.

²“บุญเลิศ สั่งรับมือเลือกตั้งให้มนัสลาออก จัดทัพสู้ศึก,” หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (5 กันยายน 2546) : 21.

³สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์, บูรณุปกรณ์, นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่, 27 สิงหาคม 2546.

⁴“จับตาเลือกตั้ง สท.เชียงใหม่ 5 ทีมดังเปิดศึกแย่งสำนักเจดีขาว,” หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (19 กรกฎาคม 2542) : 12.

⁵“เชียงใหม่คุณธรรมเล็งยึดนายกเล็กเวียงพิงค์,” หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (20 มกราคม 2547) : 15.

⁶สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์, 27 สิงหาคม 2546 และ 30 มกราคม 2547.

สำหรับยุทธศาสตร์ในการหาเสียงที่ใช้กับคนแต่ละกลุ่มในช่วงก่อนการเลือกตั้งนั้น นายบุญเลิศ ได้แบ่งออกเป็น 3 ยุทธศาสตร์ใหญ่ๆ คือ

1. สร้างกระแสความนิยมจากกลุ่ม A และ B (medium – high)⁷ โดยเน้นการนำเสนอผลงานที่ผ่านมาของนายบุญเลิศเพื่อสร้างกระแสความนิยมให้เกิดขึ้นกับชนชั้นกลางและสูง⁸

2. สร้างฐานคะแนนจัดตั้งและสร้างความนิยมกับคนระดับล่าง โดยผ่านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ เครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ดังกล่าวมาจากผู้สมัครฯ (นายบุญเลิศ) ได้สร้างความผูกพัน ช่วยเหลือประชาชนมาเป็นเวลานาน จนเกิดความสัมพันธ์ในแง่บุญคุณกับนายบุญเลิศทั้งในฐานะที่เป็นทางการคือ ประชาชนกับนายกเทศมนตรี และความสัมพันธ์ส่วนตัวคือ ประชาชนกับตัวของนายบุญเลิศเอง เมื่อถึงเวลาเลือกตั้ง คะแนนจากคนกลุ่มนี้จึงมีความแน่นอนว่าจะเลือกใครหรือเรียกคะแนนเสียงแบบนี้ว่า “ฐานคะแนนเสียงจัดตั้ง” ประกอบด้วยคำ 2 คำ ที่สื่อถึงวิธีการหาเสียงที่นายบุญเลิศใช้ คือ

ฐานคะแนนเสียง หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้ลงคะแนนเสียงและมีแบบแผนในการเลือกตั้งที่แน่นอนว่าจะเลือกผู้สมัครคนใด พรรคใดล่วงหน้าก่อนที่จะมีการกำหนดวันเลือกตั้ง⁹ เหตุที่ผู้วิจัยใช้คำว่า “ฐานคะแนนเสียงจัดตั้ง” ด้วยเหตุผลที่นายบุญเลิศใช้ทั้งวิธีการสร้างฐานเสียงที่ถูกต้องตามหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นจะพึงทำได้ ส่วนอีกวิธีการหนึ่ง นายบุญเลิศได้ใช้วิธีการที่หมิ่นเหม่ที่จะฝ่าฝืนกฎหมาย ควบคู่กันไปด้วย เช่น การแจกเงิน/สิ่งของ จัดเลี้ยง และอื่นๆ ฯลฯ ซึ่งเป็นวิธีการจัดตั้งคะแนนเสียง เพียงแต่เปลี่ยนช่วงเวลาการให้ผลประโยชน์ในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงแทนที่จะเป็นช่วงไม่กี่วันก่อนการเลือกตั้ง เมื่อนายบุญเลิศใช้ 2 วิธีดังกล่าวควบคู่กัน จึงไม่สามารถจะใช้คำใดคำหนึ่งเพียงลำพังได้

คนระดับล่าง ในที่นี้ก็หมายถึงประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อยในเขตเมืองทั้ง 68 แห่งที่กระจายอยู่ในแขวงทั้ง 4 แขวง ของเทศบาลนครเชียงใหม่ คะแนนเสียงจากคนกลุ่มนี้มีความสำคัญในฐานะเป็นตัวตัดสินผลแพ้ชนะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาหลายๆ ครั้ง ด้วยเหตุที่ว่า แม้ประชาชนในชุมชนจะเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งประมาณ 28 – 30%

⁷ กลุ่ม A หมายถึง ชนชั้นสูง

กลุ่ม B หมายถึง ชนชั้นกลาง.

⁸ สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

⁹ ชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม, “การสร้างและรักษาฐานคะแนนเสียงของพรรคพลังธรรมในเขตกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 10.

หรือประมาณ 30,000 – 35,000 คน¹⁰ ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 109,695 คน แต่จากข้อมูลของการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ มีผู้ใช้สิทธิเพียง 53.65% ในปี พ.ศ. 2542 และ 51.72% ในปี พ.ศ. 2547 จากสถิติของผู้ไปใช้สิทธิ ปรากฏว่า หน่วยเลือกตั้งที่มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่เป็นประชาชนชั้นกลางและสูง เช่น หน่วยเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปรากฏว่ามีผู้ใช้สิทธิเพียง 43.9% (3,592 คน จาก 8,182 คน) ในจำนวนนี้มีผู้ไม่ประสงค์จะเลือกใครเป็นนายกเทศมนตรี 1,134 คน¹¹ ด้วยเหตุนี้ คะแนนเสียง 30,000 – 35,000 เสียงของประชาชนในชุมชนจึงมีผลต่อชัยชนะในการเลือกตั้งอย่างยิ่ง

ประชาชนในชุมชนนับเป็นฐานเสียงที่สำคัญของนายบุญเลิศ ส่วนการสร้างคะแนนจัดตั้งนั้น นายบุญเลิศไม่ยอมรับว่าเขาใช้วิธีการนี้ โดยกล่าวว่า “ตอนนี้ถ้าจะพูดถึงคะแนนจัดตั้งนั้นไม่ได้แล้ว คำว่าคะแนนจัดตั้งนั้น ต้องมาจากคะแนนที่เรามีการซื้อเสียง ตอนนี้เราก็อยู่ภายใต้กติกาเดียวกัน เรื่องการซื้อเสียงผมว่าเราลืมไปได้เลย ใครซื้อเสียงก็โง่ และต้องโดนใบแดงแน่นอน”¹²

จากคำให้สัมภาษณ์นายบุญเลิศจำกัดช่วงเวลาที่จะไม่ซื้อเสียงหรือกระทำการใดๆ อันจะหมิ่นเหม่ต่อการซื้อเสียงในช่วงที่ กกต. เข้ามาควบคุมเท่านั้น โดยไม่ได้กล่าวถึงช่วงเวลาก่อนที่ กกต. จะเข้ามาควบคุมดูแลการเลือกตั้งแต่อย่างใด จากการสังเกตการณ์เก็บข้อมูลของผู้วิจัยเกี่ยวกับวิธีการที่นายบุญเลิศใช้ในการหาและรักษาฐานคะแนนจากประชาชนในชุมชนของเขานั้น นายบุญเลิศใช้เครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เป็นเครื่องมือ และวิธีการในการสร้างฐานเสียงและคะแนนจัดตั้ง (ฐานคะแนนเสียงจัดตั้ง) แม้ว่าเขาจะไม่ได้นำเงินไปซื้อเสียงประชาชนในชุมชนใดๆ ในช่วงการเลือกตั้งเลย¹³ แต่นายบุญเลิศยอมรับว่า ในการบริหารงานของเขาก็อาจทำให้ประชาชนกับตัวเขามีความสัมพันธ์กันในเชิงอุปถัมภ์ได้ โดยนายบุญเลิศได้กล่าวว่า “สมัยก่อนนั้น ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ก็ต้องแยกเป็น 2 เรื่อง อย่างทุกวันนี้ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ผมมีอยู่แล้ว เพราะจากการที่เราเข้าไปประชุมกับเขา การที่เขามีความต้องการอะไร แล้วเราก็ตอบสนองให้ นั่นคือความสัมพันธ์อุปถัมภ์ และผมถือว่าเป็นหน้าที่ที่ผมจะต้องทำอยู่แล้ว ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญ

¹⁰ สัมภาษณ์ รศ.ดร. ธเนศวร์ เจริญเมือง, อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2 กันยายน 2546.

¹¹ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ “ระบบบริหารงานของท้องถิ่นแบบใหม่ของเทศบาลในทศวรรษหน้า,” ณ common room ชั้น 4 ตึก 3 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, (6 กุมภาพันธ์ 2547).

¹² สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

¹³ สัมภาษณ์ หัวหน้าคะแนนและประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 5 คน.

ในการเลือกตั้งครั้งนี้ด้วย แต่ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่ใช้เงินซื้อเสียงนั้นไม่มีแล้ว และผมได้เปรียบเทียบเพราะผมเป็นนายกเทศมนตรี โอกาสที่ผมจะไปอุปถัมภ์เขาในเชิง provide ทุกอย่างนั้นก็เป็นที่ที่การซื้อเสียงล้มไปได้เลย ไม่ต้องพูดถึง¹⁴

ข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า การซื้อเสียงในช่วงเลือกตั้งทำไม่ได้ แต่สามารถทดแทนวิธีการสร้างความสัมพันธ์โดยใช้เงินนี้ด้วยการสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์โดยใช้ความช่วยเหลือ, โครงการแก้ปัญหา, รวมถึงโครงการต่างๆ ให้กับชุมชนแทนตัวเงิน และสามารถทำได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะช่วงก่อนที่ กกต. จะเข้ามาควบคุมดูแลการเลือกตั้ง

สิ่งที่น่าศึกษาคือ วิธีการสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของนายบุญเลิศ ว่านายบุญเลิศใช้วิธีการใดบ้างในการสร้าง – ขยายเครือข่ายเชิงอุปถัมภ์ของนายบุญเลิศได้อย่างไร

เมื่อผู้สมัครมีกลุ่มเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการหาเสียงแล้ว ทั้ง 2 สิ่งนี้ ก็จะนำไปสู่ยุทธวิธี (วิธีการในการหาเสียงเลือกตั้ง) ยุทธวิธีในการเลือกตั้งนั้นก็สามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธี คือวิธีการหาเสียงที่เปิดเผยหรือการหาเสียงในเชิงกว้างและถูกกฎหมาย และวิธีการที่ไม่เปิดเผยหรือการหาเสียงในเชิงลึก ที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลาและกลุ่มเป้าหมายดังนี้

3. วิธีการหาเสียงของนายบุญเลิศในช่วงเวลาก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แบ่งได้ 2 ช่วง คือ 3.1 ช่วงก่อน 60 วัน ก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร (ช่วงก่อน กกต. จะเข้ามาควบคุมดูแลการเลือกตั้ง) และ 3.2 ช่วง 60 วัน ก่อนถึงวันครบวาระของผู้บริหาร (กกต. มีอำนาจเข้ามาควบคุมดูแลการเลือกตั้ง)

3.1 ช่วงก่อน 60 วัน ก่อนที่จะหมดวาระการดำรงตำแหน่ง (ช่วงก่อนที่ กกต. จะเข้ามาควบคุมการเลือกตั้ง)

เหตุที่จะต้องทิ้งช่วงว่างในช่วง 60 วัน ก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันที่มีการสมัครรับเลือกตั้ง ก็เนื่องมาจากช่วงนี้เป็นช่วงที่ กกต. มีอำนาจ หน้าที่เข้ามาดูแลสอดส่องพฤติกรรมของผู้สมัคร ผู้สมัครจึงได้ยุติบทบาทการเคลื่อนไหวในการหาเสียง เพราะเกรงกลัวการถูกลงโทษจาก กกต.

กรณีของผู้สมัครหมายเลข 1 นั้น ได้มีการหาเสียงมาตลอดระยะเวลา 4 ปี การหาเสียงจึงเป็นการหาเสียงในระยะยาวโดยใช้วิธีการและกลยุทธ์ที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่มเป้าหมายที่ผู้สมัครได้วางไว้ ดังนี้

3.1.1. วิธีการ/กลยุทธ์สร้างความกระแสมโนมจากกลุ่ม A และ B หรือกลุ่ม medium – high (ชนชั้นสูงและชนชั้นกลาง) ส่วนใหญ่ใช้วิธีการหาเสียงในเชิงกว้าง, เปิดเผย และถูกกฎหมาย ดังนี้

¹⁴ สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

3.1.1.1 มีการพบปะประชาชนตามแขวงต่างๆ ทุกวันศุกร์หมุนเวียนไปในแต่ละแขวงเพื่อสอบถามความต้องการ, ปัญหาของประชาชน เพื่อนำข้อเรียกร้องมาปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด

3.1.1.2 เป็นวิทยากรรับเชิญ ในการประชุมต่างๆ มีประเด็นสำคัญ คือ การแสดงวิสัยทัศน์ และนโยบายและสิ่งที่คุณจะทำในอนาคต ประกอบกับนายบุญเลิศเป็นคนที่มีบุคลิกอ่อนน้อมไม่ถือตัว ไม่มีพิธีรีตอง ประชาชนสามารถเข้าพบได้ง่าย¹⁵ ทำให้คนกลุ่ม A และ B มีทัศนคติที่ดีต่อนายบุญเลิศ

3.1.1.3 ใช้กลยุทธ์หรือวิธีการเสนอภาพลักษณ์คนที่จริงจังตั้งใจทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลงานมากมาย โดยการให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพชีวิตให้กับชนชั้นกลาง นายบุญเลิศมีความเห็นว่าโครงการ ที่เน้นด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่ดีในกลุ่มนี้ต้องการมากที่สุด ตัวอย่างของกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้เพื่อสร้างความนิยมให้เกิดขึ้นในกลุ่ม medium – high เช่น พัฒนาคุณภาพอากาศ – น้ำ, จัดการระบบน้ำเสีย, การจัดถนนคนเดิน, ไซน้าทาว์น, การตกแต่งเมืองให้สวยงาม, การทำเมืองเชียงใหม่ให้น่าอยู่, โครงการร้อยสายไฟฟ้าลงใต้ดิน, สร้างสวนสาธารณะแห่งใหม่, การแก้ปัญหาการจราจร ฯลฯ¹⁶ โดยประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานของตัวนายบุญเลิศผ่านทางช่องทาง/สื่อต่างๆ, สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ, ปฏิทิน, การให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชน

3.1.1.4 วิธีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาลในการกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาในประเด็นต่างๆ เช่น

- การกำหนดนโยบายที่ใช้ในการบริหารงานของเทศบาลขณะนายบุญเลิศดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี และการกำหนดนโยบายเพื่อใช้เป็นนโยบายที่จะนำเสนอต่อประชาชนในช่วงเลือกตั้ง นายบุญเลิศ และกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม มิได้เป็นผู้กำหนดนโยบายเพียงฝ่ายเดียว แต่ได้นำเอากลุ่มนักวิชาการ, ประชาชนผู้สนใจ, NGO เข้ามาร่วม โดยการหยิบยกประเด็นปัญหาของเมืองขึ้นมาให้หลายๆ ฝ่ายแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางแก้ไข เมื่อได้ข้อสรุป นายบุญเลิศและกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม ก็นำข้อสรุปนั้นมาเป็นนโยบายของเทศบาล(ขณะที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่) และเป็นนโยบายในการหาเสียงต่อไป¹⁷

¹⁵สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

¹⁶สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 27 สิงหาคม 2546.

¹⁷จากการสังเกตการณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ “จรรยาอย่างใด...ถึงจะเปิงใจหมู่เฮา,” ณ ห้องประชุมอาคารรวมวิจัยและบัณฑิตศึกษา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, (30 สิงหาคม 2546).

- มีการดึงเอาประชาชนหลายๆ กลุ่มทั้งจากชุมชน, กลุ่มพ่อค้า, นักธุรกิจ, นายธนาคาร ฯลฯ เข้ามาร่วมร่างวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเชียงใหม่ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (5 ปี, 10 ปี, 15 ปี) โดยให้แต่ละกลุ่มเสนอปัญหา, ความต้องการของตน ต่อจากนั้นคณะผู้บริหารเทศบาล (กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม) และตัวแทนกลุ่มต่างๆ ก็จะร่วมกันระดมความคิด และร่วมกันร่างวิสัยทัศน์ของเทศบาลนครเชียงใหม่¹⁸

การดึงเอานักวิชาการ, NGO, (ชนชั้นกลางและสูง) เข้ามาเสนอและช่วยกำหนดนโยบายทำให้นายบุญเลิศและกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมได้ประโยชน์อย่างน้อย 2 ประการ คือ

- นายบุญเลิศและกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม สามารถกำหนดนโยบายได้ตรงกับความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอย่างแท้จริง

- เป็นการเสริมจุดแข็งของกลุ่มในเรื่องของภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น เพราะกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมถูกมองว่าเป็นกลุ่มการเมืองที่มักจะดูแลเอาใจใส่เฉพาะประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชน(กลุ่มคนที่พื้นฐานเสียงของนายบุญเลิศและกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม) การดึงเอานักวิชาการ, NGO เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย, ทิศทางการบริหารของเทศบาล จึงส่งผลดีต่อกลุ่มในแง่ของการยอมรับ รวมถึงเป็นการขยายกลุ่มเป้าหมายในการเลือกตั้งให้ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม

3.1.1.5 มีการติดป้ายผ้าทั้งขนาดใหญ่(ประมาณ 4 x 1.5 เมตร) และขนาดเล็ก (กว้าง 13 เซนติเมตร ยาว 1.3 เมตร) ตามถนนสายต่างๆ และที่อยู่อาศัยของประชาชนผู้ที่สนับสนุนนายบุญเลิศ (โปรดดูภาคผนวกที่ 1,2,3) บนแผ่นป้ายเขียนข้อความต่างๆ เช่น “บุญเลิศ คนทำงานเพื่อบ้านเมือง” และมีการพิมพ์วันที่พิมพ์ไว้ตรงมุมขวาของแผ่นป้ายไว้ด้วย การติดป้ายผ้าโฆษณาดังกล่าวนำไปสู่ข้อสังเกตหลายๆ ประการ ประการแรก ผู้สมัครได้กระทำการติดป้ายผ้าในช่วงก่อนที่ กกต. จะเข้ามาใช้อำนาจดูแลควบคุมจัดการการเลือกตั้ง และการพิมพ์วันที่ที่อยู่นอกระยะเวลาการควบคุมของ กกต. ก็เพื่อจะเน้นว่า การหาเสียงโดยการติดป้ายผ้าอยู่นอกขอบเขตการดูแลและการคำนวณเงินที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร

ประการที่สอง ผู้สมัคร(นายบุญเลิศ)ไม่ได้เขียนข้อความให้ประชาชนเลือกตนเองอย่างชัดเจน แต่เน้นการใช้วิธีการโฆษณาเพื่อแสดงภาพลักษณ์ และใส่ภาพลักษณ์(encode) ของคนทำงานของตนให้กับประชาชน การแสดง, การสร้างและใส่ภาพลักษณ์คนขยันขันแข็ง ตั้งใจทำงานนั้นสอดคล้องกับข้อมูลในการทำวิจัยอิสระ(individual study) ในระดับบัณฑิตศึกษาของ

¹⁸ สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 27 สิงหาคม 2546.

นายบุญเลิศ ที่บอกว่า คนเชียงใหม่ส่วนใหญ่จะเลือกผู้สมัครโดยดูจากผลงานของผู้สมัครคนนั้นๆ เป็นหลักถึง 60%¹⁹

การสื่อ, ส่งสาร ของผู้สมัครผ่านข้อความ “บุญเลิศ คนทำงานเพื่อบ้านเมือง” ติดตามถนนสายหลักๆ และตามบ้านเรือนของประชาชน(ในกรณีป้ายผ้าขนาดเล็ก) นับเป็นการสื่อสารที่หวังผลได้ เพราะหากนายบุญเลิศสามารถทำให้ประชาชนเชื่อว่าเขาเป็นคนที่มีความสามารถตามที่นายบุญเลิศต้องการสื่อก็จะส่งผลให้ประชาชนกลุ่มอื่นๆ นอกจากคนในระดับล่างหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเลือกเขาในวันเลือกตั้ง สิ่งเหล่านี้แสดงถึงการเตรียมการและการวางแผนระยะยาวของผู้สมัคร

3.1.1.6 การพยายามดึงเอากระแสความนิยมในพรรคไทยรักไทยและตัวนายกรัฐมนตรียิ่งขึ้นมาเพื่อช่วยสร้างกระแสจากคนในระดับ A และ B โดยการนำเอาประเด็นที่อยู่ในความสนใจของกลุ่ม A และ B เช่น การชำระหนี้ IMF ก่อนกำหนดของรัฐบาล, การทำสงครามกับยาเสพติด, การทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยใช้ป้ายโฆษณาที่มีข้อความในเชิงสนับสนุน เห็นด้วยกับประเด็นเหล่านี้ พร้อมกับนำเอาบุคคลสำคัญต่างๆ เช่น นายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย, ผู้ว่าราชการจังหวัด, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเชียงใหม่ เขต 1 (น้องชายผู้สมัคร) และรูปหรือชื่อของนายบุญเลิศเองเข้ามาประกอบไว้ในป้ายโฆษณานั้นๆ (โปรดดูภาคผนวกที่ 4-8) จุดมุ่งหมายก็เพื่อใช้กระแสความนิยมในตัวนายกรัฐมนตรียิ่งขึ้น, ผลงาน และนโยบายของรัฐบาลมาใช้เป็นช่องทางในการหาเสียง ประโยชน์ที่นายบุญเลิศได้รับก็คือ ประชาชนคุ้นเคยและรู้จักนายบุญเลิศมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการดึงเอากระแสความนิยมประชาชนที่มีต่อตัวนายกรัฐมนตรียิ่งขึ้นหรือผลงาน, นโยบายของพรรคไทยรักไทย แต่อาจยังไม่ได้ตัดสินใจเลือกใครในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ให้หันมาสนับสนุนนายบุญเลิศ ด้วยเหตุที่พรรคไทยรักไทยไม่ได้ส่งใครในนามพรรคมาลงสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ การดึงกระแสความนิยมในตัวนายกรัฐมนตรียิ่งขึ้นและพรรคไทยรักไทย, การแสดงภาพความเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องกับพรรคไทยรักไทยจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถดึงกระแสความนิยมพรรคไทยรักไทยมาสร้างคะแนนเสียงให้กับนายบุญเลิศ

ปรากฏการณ์การสร้างคะแนนนิยมดังกล่าวเห็นได้ชัดในการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่นๆ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ผู้สมัครแต่ละคนจะนำโลโก้พรรคไทยรักไทยมาติดกับป้ายหาเสียงของตน โดยหวังว่าประชาชนที่นิยมพรรคไทยรักไทยจะเลือกตนเองเนื่องจากตนมีความเกี่ยวข้อง, เชื่อมโยง, เป็นผู้สมัครของพรรค เป็นต้น

¹⁹สัมภาษณ์นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

วิธีการของการนำประเด็นที่อยู่ในความสนใจหรือประเด็นที่ประชาชนนิยม แล้วนำชื่อหรือรูปของนักการเมืองประกอบเข้ากับป้ายโฆษณา เป็นวิธีการที่นักการเมืองระดับต่างๆ ใช้กันโดยทั่วไป แม้จะไม่ใช่วิธีการโฆษณาหาเสียง หรือชักชวนให้ประชาชนไปเลือกตั้งให้กับตนเอง โดยตรง ในเบื้องต้นอาจต้องการแค่ให้ประชาชนรู้จักหน้าตา, คુંเคย, จำชื่อของผู้สมัครได้ แต่ในที่สุดแล้วก็จะส่งผลต่อการลงคะแนนเสียงของประชาชนให้กับผู้สมัครที่เขาคุ้นเคย หรือเป็นคนของพรรคที่เขาให้ความสนับสนุน ในกรณีของเทศบาลนครเชียงใหม่มีข้อน่าสังเกต คือ ในช่วงปี 2543 – 2544 ซึ่งเป็นช่วงต้นๆ ของวาระการดำรงตำแหน่ง ไม่ปรากฏแผ่นป้ายประเภทดังกล่าว แต่เมื่อถึงช่วง 1 ปีก่อนหมดวาระการดำรงตำแหน่งกลับปรากฏป้ายโฆษณาลักษณะดังกล่าว และมีมากยิ่งขึ้นใน 1 – 2 เดือนก่อนช่วงที่ กกต.จะมีอำนาจเข้ามาดูแลการเลือกตั้ง(60 วันก่อนหมดวาระ) ยิ่งไปกว่านั้น ในช่วงของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งบริเวณที่ติดป้ายโฆษณาดังกล่าวในบางจุดก็ กลายเป็นที่ติดป้ายโฆษณาหาเสียงของนายบุญเลิศ เราจึงพอที่จะสามารถตีความถึงเจตนาในการ ใช้แผ่นป้ายโฆษณาลักษณะดังกล่าวว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของ

ผู้สมัคร

3.1.1.7 การหาเสียงกับชนชั้นกลาง โดยเน้นเจาะกลุ่มบุคลากรและนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นพื้นที่ที่มีชนชั้นกลางรวมกันเป็นกลุ่มก้อนมากที่สุด และมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนมาก(เกินกว่า 8,000 เสียง) ส่วนในพื้นที่อื่นๆ ก็จะมีชนชั้นกลาง กระจายกันไปไม่เป็นกลุ่มก้อนอย่างชัดเจน ประชากรในเขตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ใหญ่ๆ คือ นักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัย โดยมีนักศึกษาเป็นประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มากที่สุด พื้นที่ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงเป็นพื้นที่ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีทุกคนให้ ความสนใจ โดยเฉพาะนายบุญเลิศ เขาได้กล่าวถึงความสำคัญของพื้นที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ว่า “มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นที่รวมของประชาชนส่วนใหญ่ของเทศบาลนครเชียงใหม่ แต่ก็ออกมาใช้ สิทธิใช้เสียงน้อย”²⁰ การหาเสียงก็จะเน้นไปที่นักศึกษา โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น

- สร้างความเชื่อมโยงระหว่างนายบุญเลิศกับนักศึกษาเพื่อสร้าง ความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน นายบุญเลิศสร้างความคุ้นเคยกับนักศึกษาโดยใช้ความเป็นรุ่นพี่รุ่นน้อง เข้ามาเป็นตัวเชื่อม เช่น งานรับน้องรถไฟ ผู้สมัครก็จะติดป้ายมีข้อความ “ยินดีต้อนรับลูกช้าง จากพี่ โต๊ะรุ่น 18”²¹ การกระทำดังกล่าวมีนัยทางการเมืองแฝงอยู่ บนแผ่นป้ายแม้จะไม่มีข้อความใดที่เป็น

²⁰ สัมภาษณ์นายบุญเลิศ บุญอุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

²¹ สัมภาษณ์ รศ.ดร. ธเนศวร์ เจริญเมือง, อ้างแล้ว.

การหาเสียง แต่การสร้างความเป็นรุ่มร่ามน้อย – พวกเดียวกัน เมื่อมองในเชิงการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเลือกตั้งก็เป็นการขยายคะแนนเสียงของนายบุญเลิศเอง ด้วยเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มาจากจังหวัดอื่น ไม่มีความรู้จักเกี่ยวข้องกับผลงานของนายบุญเลิศ แต่จะต้องใช้สิทธิเลือกตั้ง การเลือกโดยอาศัยเหตุผลจึงเป็นไปได้ยาก ดังนั้น หากผู้สมัครรายใดอยากได้คะแนนเสียงจากส่วนนี้ วิธีหนึ่งที่ยั่งยืนที่สุด คือ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างตัวผู้สมัครกับนักศึกษาให้ได้ การอาศัยความเป็นรุ่มร่ามน้อยก็เป็นอีกวิธีหนึ่ง

- จัดการประชุมตามหอพักนักศึกษา เป็นการประชุมเพื่ออธิบายและให้ความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของนักศึกษา บทบาทหน้าที่ของเทศบาลและนายกเทศมนตรี²² การประชุมนี้จัดขึ้นในช่วงก่อนวันที่ 24 ตุลาคม 2546 (60 วัน ก่อนถึงวันครบวาระ) การจัดประชุมดังกล่าวจึงมีความน่าสนใจทั้งในแง่ช่วงเวลา เนื้อหา และเป้าหมาย การจัดประชุมลักษณะดังกล่าวด้านหนึ่งก็เป็นการให้ความรู้ทางการเมืองแก่นักศึกษา แต่ในแง่ช่วงเวลการจัดประชุมเท่ากับเป็นการแนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งไปในตัว

3.1.2. การสร้างฐานเสียงจัดตั้งและการสร้างค่านิยมกับคนระดับล่าง

คะแนนเสียงจากกลุ่มฐานเสียงจัดตั้ง มักจะเป็นตัวตัดสินผลแพ้ชนะในเวทีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ ฐานเสียงจัดตั้งเหล่านี้มักจะมีมาจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด 68 แห่งในเขตเทศบาล²³ ชุมชน 68 แห่งนี้กระจายตัวอยู่แทบจะเต็มพื้นที่ 40 ตารางกิโลเมตรของเทศบาลนครเชียงใหม่²⁴ และมีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนประมาณ 28 – 30% ของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดในเขตเทศบาล และผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมักจะเป็นผู้ออกไปใช้สิทธิมากกว่าชนชั้นกลางเสียอีก ตัวอย่างเช่น เขตเลือกตั้งภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีผู้ใช้สิทธิเพียง 43.9%²⁵ หากผู้สมัครคนใดสามารถช่วงชิงฐานเสียงในส่วนนี้เป็นของตนได้ก็เท่ากับ

ผู้สมัครคนนั้นแทบจะชนะการเลือกตั้งก่อนที่จะมีการเลือกตั้งเสียอีก

²² สัมภาษณ์นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์. อ่างแล้ว, 30 มกราคม 2547.

²³ “วัดพลังชุมชนชายไทยรักไทย,” : หน้าเดียวกัน.

²⁴ ชุมชนของเทศบาลนครเชียงใหม่ถูกจัดตั้งขึ้นด้วยจุดประสงค์ทางการเมือง โดยเฉพาะการเป็นฐานเสียงให้กับฝ่ายบริหาร (ข้อสรุปจาก ศักดา กันหาเวียง, “การจัดตั้งชุมชนย่อยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่,” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2535).

²⁵ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ “ระบบบริหารงานของท้องถิ่นแบบใหม่ของเทศบาลในทศวรรษหน้า,”.

ตารางที่ 3 ตัวอย่างแสดงความแน่นอนของฐานคะแนนเสียงจัดตั้งจากการเปรียบเทียบผล
คะแนนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ชื่อ	คะแนน
นายปกรณ์ บุรณุปกรณ์	33,605
นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์	33,658

ที่มา : ข้อมูล สถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อสังเกตจกตาราง

คือ

ก) ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 2 คน ชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนนที่ใกล้เคียงกันอย่างยิ่ง ทั้งๆ ที่จำนวนผู้ใช้สิทธิแตกต่างกัน กล่าวคือ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2544 เขต 1 มีผู้ใช้สิทธิ 85,553 คน จากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 123,457 คน (69.30%)²⁶ ส่วนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่มีผู้ใช้สิทธิ 56,728 คน จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 1 0 9 , 6 9 5 คน (5 1 . 7 2 %)

แม้จะมีความแตกต่างกันด้านเขตเลือกตั้งระหว่างการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กล่าวคือ เขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย ต.ช้างเผือก ต.สุเทพ ต.ศรีภูมิ ต.ป่าตัน ต.ช้างม่อย ต.พระสิงห์ ต.ช้างคลาน ต.หายยา และ ต.แม่เหียะ ส่วนเทศบาลนครเชียงใหม่ ประกอบด้วย 14 ตำบล คือ ต.ช้างม่อย ต.พระสิงห์ ต.ช้างคลาน ต.หายยา ต.ศรีภูมิ ต.วัดเกต ต.สุเทพบางส่วน ต.ป่าแดดบางส่วน ต.ฟ้าฮ่าม ต.หนองป่าครั่งบางส่วน ต.ท่าศาลาบางส่วน ต.ป่าตัน ต.หนองหอยบางส่วน และ ต.ช้างเผือกบางส่วน เท่ากับพื้นที่ 6 พื้นที่ของเทศบาลไม่อยู่ในเขตเลือกตั้งที่ 1 (ต.วัดเกต ต.ป่าแดดบางส่วน ต.ฟ้าฮ่าม ต.หนองป่าครั่งบางส่วน ต.ท่าศาลาบางส่วน ต.หนองหอยบางส่วน)

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงว่า ถึงแม้จะมีจำนวนผู้ใช้สิทธิต่างกันเท่าใดก็ตาม แต่ก็ไม่กระทบกับผลคะแนนของนายบุญเลิศและน้องชายแต่อย่างใด

²⁶ ข้อมูลสถิติและผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544, สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, หน้า 97.

ข) คะแนนที่นายบุญเลิศและน้องชายได้รับแสดงนัยบางประการเกี่ยวกับความสม่ำเสมอและความแน่นอนของคะแนนเสียงว่ามีที่มาจากประชาชนกลุ่มเดียวกันหรือไม่ ข้อมูลจากการเลือกตั้งพบว่า กลุ่มชนชั้นกลางในเขตเทศบาลไม่ค่อยออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่าใดนัก เช่น หน่วยเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีผู้ไม่ไปใช้สิทธิถึง 56.1% และในจำนวนผู้ไปใช้สิทธินั้นก็มิผู้ลงคะแนนเสียงในช่องไม่เลือกผู้ใดอีก 31.57%²⁷ จึงน่าจะอนุมานถึงผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิส่วนใหญ่คือผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน และจากจำนวน 20 – 30% ของผู้มีสิทธิ(20,000 – 30,000 คน) พ้องกับคะแนนเสียงที่นายบุญเลิศและน้องชายได้รับ จากสถิติดังกล่าว จึงพอที่จะเห็นภาพความสำคัญของฐานเสียงจัดตั้งในชุมชนอันจะเป็นตัวชี้ผลแพ้ชนะในการเลือกตั้งไม่ว่าจะในระดับชาติหรือท้องถิ่นของเทศบาลนครเชียงใหม่

28

รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 และการเข้ามาควบคุมการเลือกตั้งของ กกต.ทำให้การหาเสียงในระยะยาว(ช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียง) มีความสำคัญมากที่สุด เพราะการใช้หัวคะแนนซื้อเสียงช่วงก่อนวันเลือกตั้งไม่สามารถกระทำได้ เมื่อผู้สมัครไม่สามารถใช้หัวคะแนนเป็นเครื่องมือในการซื้อเสียงได้อีกต่อไป หลักประกันว่าจะชนะการเลือกตั้งจึงอยู่ที่การหาเสียงในระยะยาว

สำหรับผู้สมัครหมายเลข 1 เขาได้ให้น้ำหนักในการหาเสียงในช่วงก่อนการเลือกตั้งมากที่สุด โดยเฉพาะกับประชาชนในกลุ่มกลางหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด โดยนายบุญเลิศได้แบ่งสัดส่วนของคะแนนเสียงที่เขาคาดว่าจะได้รับออกเป็น 2 ส่วน คือ 1 แบบ 1 “กระแส” “คะแนนเสียงที่ผมได้มาจากคนระดับ A กับ B (medium – high) กระแสที่เขาจะเลือกคนทำงานคนที่บริหารเมืองแบบที่เข้าตาเขา อันนี้เรียกว่ากระแส อีกส่วนหนึ่งที่จะได้มาคงจะได้จากคนระดับล่าง เพราะผมเป็นคนที่ไม่ทำให้พวกเขาที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไปขัดเขย่งสิ่งที่เขาคิดว่าเขาไม่ได้รับความเป็นธรรมในสังคม..... ผมคิดว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้ส่วนหนึ่งก็คงมาจากฐานเสียงในชุมชนที่เราให้โอกาสและสนับสนุนเขา..... ตรงนี้ก็จะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผมคิดว่าฐานเสียงผมในส่วนหนึ่งคงจะมาจากชุมชน และส่วนหนึ่งคงจะมาจากกระแส”²⁹ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นายบุญเลิศ ได้แบ่งฐานเสียงของเขาโดยให้คำจำกัดความที่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่าเขาได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ความมั่นคงแน่นอนของคะแนนเสียงไว้ต่างระดับอย่างชัดเจน ใช้คำว่า “กระแส” กับกลุ่ม A,B แสดง

²⁷ ธิเนศวร์ เจริญเมือง, “จากกรณี 1 กุมภาพันธ์ ถึง 14 มีนาคม,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (16 – 22 กุมภาพันธ์ 2547) : 22.

²⁸ เอกกมล สายจันทร์, “วิเคราะห์บทเรียนเลือกตั้ง ‘ใคร’ ถ่วงประชาธิปไตย,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (9 – 15 กุมภาพันธ์ 2547) : 9.

²⁹ สัมภาษณ์นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

ถึงความไม่แน่นอน ผันแปรได้ง่าย แต่กับคะแนนเสียงอีกกลุ่มหนึ่งที่มาจากคนระดับล่างเขาใช้คำว่า “ฐานเสียง” เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว ฐานเสียงย่อมมีความมั่นคงแน่นอนมากกว่ากระแส (ซึ่งเราได้อธิบายถึงวิธีการสร้างกระแสของนายบุญเลิศไว้แล้วในส่วนที่ผ่านมา) จึงน่าสนใจว่าเขาใช้ยุทธวิธีใดในการหาเสียงเพื่อสร้างฐานเสียงในกลุ่มคนระดับล่างในบริบทการเมืองและการเลือกตั้งในปัจจุบัน

วิธีการที่นายบุญเลิศใช้ในการหาเสียงระยะก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งกับคนในระดับล่างเพื่อสร้างฐานเสียงและคะแนนจัดตั้ง มีวิธีการต่างๆ ที่เปิดเผย/ถูกกฎหมาย และไม่เปิดเผย ดังนี้

วิธีการเปิดเผย/ถูกกฎหมาย

3.1.2.1 การลงพื้นที่พบปะประชาชนตามชุมชนต่างๆ ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่านายบุญเลิศ ได้ทำการหาเสียงมาตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี มีการพบปะประชาชนตามชุมชนต่างๆ อาทิตย์ละ 1 ครั้ง หมุนเวียนกันไปในแต่ละแขวง ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างความพึงพอใจและความนิยมชมชอบต่อผู้สมัครได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการคือ ในทุกๆ วันศุกร์ นายบุญเลิศ(นายกเทศมนตรีในขณะนั้น) ได้จัดให้มีการพบปะประชาชนในแต่ละแขวง โดยจะมีการประชุมทุกๆ สัปดาห์ โดยจะประกาศสถานที่และเวลาให้ประชาชนทราบล่วงหน้า และยิ่งไปกว่านั้นทุกอาทิตย์ ผู้สมัครจะเชิญประธานชุมชนทั้ง 68 ชุมชนมาประชุมกัน โดยแบ่งการประชุมเป็น 4 ครั้ง ครั้งละประมาณ 15 – 18 ชุมชน (แบ่งตามแขวง) มาประชุมพูดคุยกันในประเด็นของปัญหาและความต้องการของประชาชนเพื่อที่เทศบาลจะได้อบสนอง, แก้ไขปัญหาความต้อการนั้นๆ 30

การพบปะประชาชนเป็นการสื่อสารกันโดยตรงและใกล้ชิดระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร(อันมีผลต่อคะแนนนิยมที่จะแปรเป็นคะแนนเสียงในอนาคตของผู้สมัคร) มีประโยชน์หลายๆ ด้าน เช่น

- ในด้านของรูปธรรมการเสนอความต้องการโดยตรงจากประชาชนและได้รับการตอบสนองจากผู้บริหารสูงสุดของเทศบาลในทันที แ่งหนึ่งก็เป็นการสร้างผลงานในเชิงประจักษ์ให้ประชาชนได้เห็น และสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนเป็นอันมาก

- ในด้านของจิตใจ(นามธรรม) การพบปะกับประชาชนก็เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารเทศบาล(ผู้สมัครรับเลือกตั้ง)คอยดูแลเอาใจใส่ประชาชนสม่ำเสมอ ไม่ได้ทอดทิ้งบวกกับบุคลิกของนายบุญเลิศที่เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพ³¹ ก็ยิ่งทำให้ประชาชนชื่นชอบมาก

³⁰สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 27 สิงหาคม 2546.

³¹“เลือกตั้งนายกฯ เทศบาลนครเชียงใหม่เข้มขัน แชมป์เก่ายังมาแรงอดีตนายกกลดลุยเดี่ยว,” หนังสือพิมพ์แนวหน้า (27 มกราคม 2547) : 18.

ขึ้นไปอีก โดยเฉพาะประชาชนในชุมชนซึ่งส่วนมากมีฐานะยากจน ไม่ค่อยได้รับการเหลียวแล หรือให้เกียรติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่าใดนัก เมื่อประชาชนพบผู้สมัครที่ให้เกียรติ ไม่ถือตัว ไม่ทอดทิ้งปัญหา – ความต้องการของคนในชุมชน เข้าถึงประชาชนตลอดเวลา ก็ยิ่งเพิ่มความชื่นชอบในตัวผู้สมัครมากขึ้นไปอีก

32

3.1.2.2 การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหาร โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับชุมชนเอง ในช่วงที่ผู้สมัครดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนกับทางเทศบาล โดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนชุมชน(ประธานชุมชน)เป็นผู้เสนอแผนงาน, โครงการ ที่เป็นปัญหา/ความต้องการของชุมชนเสนอต่อเทศบาล เทศบาลก็จะนำปัญหานั้นมาร่างเป็นนโยบายและแผนงานพัฒนาของเทศบาล แล้วจึงนำนโยบาย/แผนงานนั้นๆ ไปแนะนำ ซึ่งแจ่มกับทางชุมชนอีกครั้ง³³ เช่น โครงการฝึกอาชีพ, ส่งเสริมอาชีพ, การก่อสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น

รัฐบาล, ผู้บริหาร ไม่ว่าจะในระดับใดที่สามารถนำเอาปัญหาความต้องการที่ประชาชนเรียกร้องมาสร้างเป็นนโยบาย จากนโยบายสู่การปฏิบัติ แน่หน่อนว่านโยบาย/โครงการนั้นๆ ย่อมจะเป็นนโยบาย/โครงการที่ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด หากมองในแง่ของผลงาน รัฐบาลหรือผู้บริหารนั้นๆ ก็จะเป็นรัฐบาล/ผู้บริหารที่มีผลงานเด่นชัด และประชาชนชื่นชอบมากที่สุดตามไปด้วย และเมื่อถึงเวลาเลือกตั้งประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ย่อมจะต้องเลือกพรรค/กลุ่มการเมืองที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของชุมชนของตน และมีผลงานให้กับชุมชนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

3.1.2.3 การสร้างความนิยมและเครือข่ายความสัมพันธ์อุปถัมภ์ของนายบุญเลิศขึ้นในชุมชน ด้วยวิธีการดังนี้ คือ

- สร้าง/ทำเครือข่ายอุปถัมภ์ให้มีลักษณะที่เป็นทางการ
- ส่งโครงการต่างๆ สูชุมชนโดยผ่านสายอุปถัมภ์ที่แฝงอยู่จัดโครงการสร้างที่เป็นทางการอย่างสม่ำเสมอ

³² สัมภาษณ์ ประธานกลุ่มสตรีชุมชนระแกง และนางศรี(นามสมมุติ) ประชาชนในชุมชนระแกง และนางเยาว์(นามสมมุติ) ประชาชนในชุมชน 5 ธันวาคม, 22 พฤศจิกายน 2546.

³³ สัมภาษณ์ ประธานชุมชนแม่หยวก ชุมชนใจแก้ว ชุมชนการเคหะ ชุมชนศรีวิชัย ชุมชนใจแก้ว, 28 ธันวาคม 2547 และสัมภาษณ์นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 27 สิงหาคม 2546.

- การสร้างความนิยมและสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์โดยตรงระหว่าง นายบุญเลิศกับประชาชน โดยวิธีการ เช่น การแจกเงิน, สิ่งของ, จัดเลี้ยง, พาไปท่องเที่ยว ดูงาน เป็นต้น

ผลจากรัฐธรรมนูญ, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2543, พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง และการเข้ามาควบคุมดูแลการเลือกตั้งของกกต. ส่งผลให้การซื้อเสียงและการประมูลหัวคะแนนในช่วงก่อนวันลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแทบจะเป็นไปไม่ได้และสู้เสี่ยงต่อการได้รับใบเหลือง - แดง จากกกต. ฉะนั้น ผู้ที่ต้องการจะชนะการเลือกตั้ง จึงต้องใช้วิธีการสร้างความนิยมและระดมหัวคะแนนในระยะเวลา เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจดจำและชื่นชอบตนเองมากกว่าคู่แข่งคนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านผลงาน, นโยบาย, ความชื่นชอบส่วนตัว ฯลฯ

ตามปกติลักษณะของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์จะเป็นความสัมพันธ์ ส่วนตัวระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับการอุปถัมภ์ เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีลักษณะไม่แน่นอนตายตัวหรือเฉพาะเจาะจงอยู่กับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนั้น ยังเป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเปราะบางขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและความต่อเนื่องในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน

ความไม่มั่นคงของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในการเลือกตั้งมี 3 ประเด็นใหญ่ๆ คือ

- ก) คน ที่เป็นผู้รับการอุปถัมภ์มีความไม่มั่นคงสามารถเปลี่ยนแปลงผู้อุปถัมภ์ได้ เนื่องจากผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์มีความสัมพันธ์กันแบบส่วนตัวไม่เป็นทางการ
- ข) ผลประโยชน์ ที่ใช้แลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับการอุปถัมภ์
- ค) ผู้สมัคร(ผู้อุปถัมภ์หลัก)และประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง ความสัมพันธ์ในเครือข่ายอุปถัมภ์ เป็นความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง ประชาชนในฐานะผู้รับการอุปถัมภ์ จึงมักจะไม่ปฏิสัมพันธ์กับผู้สมัครโดยตรง แต่กลับมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับหัวคะแนนหรือผู้อุปถัมภ์ระดับรองแทน ดังนั้น ถ้าหากหัวคะแนนหันไปสนับสนุนผู้สมัครคนอื่นๆ ที่ไม่ใช่ นายบุญเลิศ หัวคะแนนเสียงของผู้รับการอุปถัมภ์ในเครือข่ายของหัวคะแนนคนนั้นก็ไปตามหัวคะแนนไปด้วย โดยที่ นายบุญเลิศไม่สามารถควบคุมได้

วิธีการหาเสียงของนายบุญเลิศในการแก้ปัญหาความไม่มั่นคงของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทั้ง 3 ประเด็น พร้อมกับสร้างความมั่นคงของฐานเสียง มีดังต่อไปนี้

- ก) การแก้ปัญหาเรื่องคนที่ไม่แน่นอนก็เพราะรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กันแบบไม่เป็นทางการ เป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ไม่มีข้อผูกมัดหรือสายการบังคับบัญชาใดๆ มาบังคับให้ต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน นายบุญเลิศแก้ปัญหาโดย “การนำ/สร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ให้มีลักษณะเป็นทางการมากขึ้น” วิธีการ คือ

- สร้าง/ทำเครือข่ายอุปถัมภ์ในชุมชนต่างๆ ให้มีลักษณะเป็นทางการ แล้วสนับสนุนคนของตนเองเข้าไปดำรงตำแหน่ง³⁴ หรือชักจูงผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่ได้อยู่ฝ่ายตนให้เข้ามาสนับสนุน/อยู่ในเครือข่าย ลักษณะที่เป็นทางการขึ้นในแง่ไม่ได้หมายความว่าลักษณะความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์จะหายไป ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ/ส่วนตัวยังคงมีอยู่ เพียงแต่แฝงตัวอยู่ในโครงสร้าง/ความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเป็นทางการ มีสายการบังคับบัญชาในระบบราชการอย่างชัดเจนควบคู่ไปกับความสัมพันธ์ส่วนตัวในเชิงอุปถัมภ์

การดึงเครือข่ายอุปถัมภ์ให้มีลักษณะเป็นทางการหรือการดึงเครือข่ายอุปถัมภ์ออกจากพื้นที่สี่เทาแห่งความคลุมเครือ กระทำโดยการนำหรือสนับสนุนช่วยเหลือ, ล็อบบี้คะแนนเสียงทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับผู้อุปถัมภ์ระดับรองหรือพรรคพวกในเครือข่ายอุปถัมภ์ของตนเข้าดำรงตำแหน่งต่างๆ ในชุมชน เช่น ประธานชุมชน³⁵, ตำรวจอาสา, อาสาสมัครส่งเสริมสาธารณสุขหมู่บ้าน, กลุ่มสตรี³⁶ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ทางราชการรับรองอย่างเป็นทางการ และมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเบอร์ 1 ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี

ตำแหน่งอีกตำแหน่งที่มีความสำคัญโดยเฉพาะในการเลือกตั้ง คือ ตำแหน่ง “ประธานชุมชน” ตำแหน่งนี้นับเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญที่สุดในชุมชน โดยมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนนั้นๆ ผู้ที่จะได้รับเลือกก็ต้องเป็นผู้ที่ประชาชนให้ความนับถือ เป็นคนดี และที่สำคัญที่สุด คือ ต้องเป็นผู้ที่สามารถส่งผ่านปัญหา/ความต้องการของชุมชนไปสู่ผู้บริหารเทศบาล และปัญหานั้นได้รับการตอบสนอง ฉะนั้น บารมีและประสิทธิภาพของประธานชุมชนจึงเป็นปัจจัยหลักในการเลือกประธานชุมชนของประชาชน ในแง่ของการเลือกตั้งประธานชุมชนมีความสำคัญยิ่ง เพราะสามารถจะมีอิทธิพลหรือชักจูงการตัดสินใจเลือกของประชาชนใน

³⁴ เอกกมล สายจันทร์, “วิเคราะห์บทเรียนเลือกตั้ง ‘ใคร’ ถ่วงประชาธิปไตย,” : หน้าเดียวกัน.

³⁵ เรื่องเดียวกัน.

³⁶ 1. สัมภาษณ์ นาย จ. (นามสมมุติ), หัวคะแนนระดับกลางคนหนึ่งในแขวงเมืองรายซึ่งถูกคาดหวังว่าจะดำรงประธานชุมชนที่กำลังจะถูกจัดตั้งขึ้นใหม่, 15 มกราคม 2547.

2. สัมภาษณ์ ประธานชุมชนชุมชนหนึ่งในแขวง ศรีวิชัย, 28 ธันวาคม 2547. กล่าวว่า “ปัจจุบันหัวคะแนนคือคณะกรรมการชุมชนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม”.

3. สัมภาษณ์ ประธานชุมชนชุมชนหนึ่งในแขวงนครพิงค์, 28 ธันวาคม 2547. กล่าวว่า “ปัจจุบัน ประธาน หรือ แกนนำชุมชน กลายเป็นหัวคะแนนไปโดยปริยาย”.

ชุมชนได้³⁷ การตั้งประธานชุมชนให้เป็นพวกของตน หรือนำ/สนับสนุนคนของตนขึ้นเป็นประธานชุมชน³⁸ โน้มน้าวใจให้หันมาสนับสนุนกลุ่มของตน ส่วนใครที่ไม่ยอม แม้จะไม่มีวิธีการกำจัดทางตรง แต่ก็มีมาตรการที่ใช้ลดประสิทธิภาพของผู้ไม่สนับสนุน เพื่อครั้งหน้าจะไม่ได้รับการเลือกตั้งอีก คือ การเรียกร้องปัญหาความต้องการของชุมชนจะต้องเรียกร้องผ่านการรับรองของประธานชุมชน แล้วส่งต่อไปยังสมาชิกสภาเทศบาลในแขนงของตน แล้วสมาชิกสภาเทศบาลก็นำไปเสนอต่อผู้บริหารอีกทอดหนึ่ง หากว่า สมาชิกสภาเทศบาลต้องการลดความน่าเชื่อถือหรือประสิทธิภาพของประธานชุมชนใดๆ ก็สามารถทำได้โดยการถ่วงเวลาหรือไม่เสนอปัญหา ประธานชุมชนผู้นั้นก็จะไม่มีประสิทธิภาพในสายตาประชาชนไปโดยปริยาย

การตั้งประธานชุมชนที่มีได้สังกัดนายบุญเลิศให้มาสนับสนุนนายบุญเลิศ และนำเอาผู้รับการอุปถัมภ์ของตน(ผู้อุปถัมภ์ระดับรอง)หรือหัวคะแนนระดับต่างๆ เข้าดำรงตำแหน่งที่เป็นทางการมีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนถูกต้องตามกฎหมาย ช่วยแก้ปัญหาความไม่มั่นคงของความสัมพันธ์ส่วนตัว เพราะรูปการณ์นี้ ผู้สมัคร(ผู้อุปถัมภ์)กับผู้รับการอุปถัมภ์(ผู้อุปถัมภ์ระดับรอง)จะมีความสัมพันธ์กันทั้งในแง่อุปถัมภ์(ไม่เป็นทางการ) และเป็นทางการ คือ ผู้บริหารท้องถิ่นกับผู้ใต้บังคับบัญชา

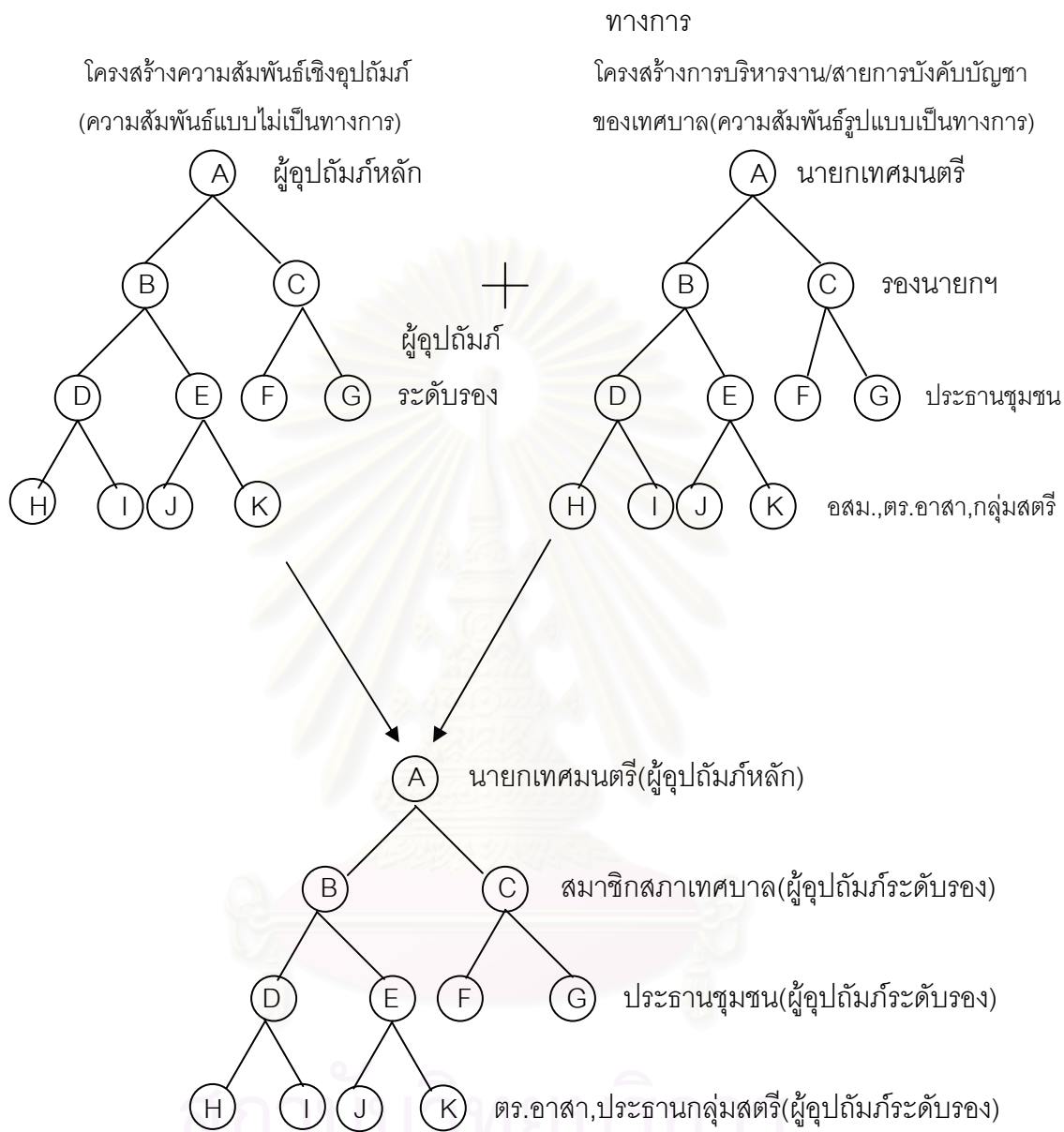
ดังรูปภาพต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³⁷ สัมภาษณ์ ประธานชุมชน 5 ธันวาคม, 15 มกราคม 2547. และประธานชุมชนแม่หยวก และประธานชุมชนใจแก้ว, 28 ธันวาคม 2547.

³⁸ ประธานชุมชนหลายๆ ชุมชนเป็นสมาชิกกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม หรือเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนพรรคไทยรักไทยเขต 1 จังหวัดเชียงใหม่ เป็นน้องชายของผู้สมัคร และเป็นหัวหน้ากลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม และผู้สมัครก็สังกัดกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมมาโดยตลอด.

แผนภาพที่ 3 แผนภาพแสดงสถานะความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่ถูกนำเข้ามาในโครงสร้างที่เป็น

การนำเครือข่ายอุปถัมภ์ของตนมาไว้ในรูปแบบที่เป็นทางการ นอกจากจะแก้ไขเรื่องความไม่แน่นอนในเรื่อง “คน” แล้ว ยังเป็นการให้ผลประโยชน์โดยตรง คือ ตำแหน่งทางสังคม/การเมือง แก่ผู้รับการอุปถัมภ์ของตน (ผู้อุปถัมภ์ระดับรอง) ซึ่งถือเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่งที่ผู้อุปถัมภ์จะต้องมีเพื่อสร้างความมั่นคงให้เครือข่ายอุปถัมภ์ของตน

- ข) ผลประโยชน์ที่ใช้แลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับการอุปถัมภ์
 - การส่งโครงการรูปแบบต่างๆ สู่ชุมชนโดยผ่านสายอุปถัมภ์ที่แฝงอยู่ในโครงสร้างที่เป็นทางการอย่างสม่ำเสมอ

การนำ/สร้างสายอุปถัมภ์ของตนให้เข้าดำรงตำแหน่งต่างๆ ในชุมชน ผู้สมัครรับเลือกตั้งเบอร์ 1 (นายกเทศมนตรี/ผู้อุปถัมภ์หลัก) สามารถแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ให้กับผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆ ในชุมชน(ผู้รับการอุปถัมภ์ระดับรอง)ได้อย่างสม่ำเสมอในรูปแบบของโครงการ, นโยบาย, งบประมาณ, การแก้ปัญหา, การสนองตอบความต้องการของประชาชนในชุมชน, ความช่วยเหลือต่างๆ ฯลฯ อันเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติและสั่งการลงมาตามสายการบังคับบัญชา ส่วนในอีกแง่หนึ่ง การนำคนในสายความสัมพันธ์อุปถัมภ์ของตนเข้ามาดำรงตำแหน่งต่างๆ ในชุมชนทำให้เครือข่ายความสัมพันธ์อุปถัมภ์ที่แฝงอยู่ในโครงสร้างที่เป็นทางการนั้นได้กลายเป็นช่องทางในการส่งผ่านผลประโยชน์ที่**ถูกต้อง, ต่อเนื่อง** และผู้อุปถัมภ์หลัก (ผู้บริหารท้องถิ่น, นายกเทศมนตรี)**สามารถควบคุมได้**

ถูกต้อง เนื่องจาก เป็นสิ่งที่ผู้บริหารท้องถิ่นมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องพัฒนาท้องถิ่นและตอบสนองปัญหา/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตน การพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องที่ถูกต้องตามกฎหมาย สามารถใช้งบประมาณได้อย่างถูกต้อง

ต่อเนื่อง การส่งผ่านแผนงาน, โครงการ, งบประมาณในการพัฒนาชุมชน ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอและมีความต่อเนื่อง ด้วยงบประมาณที่ใช้มาจากงบประมาณแผ่นดินจึงมีความต่อเนื่องและมั่นคง ไม่เหมือนกับการพึ่งพาเงินหรือทรัพยากรของผู้อุปถัมภ์หลักเพียงฝ่ายเดียวอาจจะหมดได้และมีความต่อเนื่องน้อยกว่า

สามารถควบคุมได้ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 ว่า ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์จะต้องเป็นความสัมพันธ์ที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับการอุปถัมภ์ในทุกระดับ ถึงแม้ว่าสิ่งที่แลกเปลี่ยนกันนั้นอาจไม่สมดุลกันก็ตาม อีกประการหนึ่งคือ ความมั่นคงยั่งยืนของสายสัมพันธ์อุปถัมภ์นั้นขึ้นอยู่กับทรัพยากรของผู้อุปถัมภ์ ทรัพยากรที่ผู้อุปถัมภ์ยังคงมีทรัพยากรที่มากพอและสามารถควบคุมการแลกเปลี่ยนได้จึงมีความสำคัญยิ่ง

กล่าวโดยรวม คือ การสนับสนุน, ช่วยเหลือ, ทั้งทางตรงและทางอ้อมกับพรรคพวกหรือคนในเครือข่ายอุปถัมภ์ของตนให้เข้าไปดำรงตำแหน่งต่างๆ ในชุมชน นอกจากจะเป็นการให้ผลประโยชน์โดยตรง คือ ตำแหน่งทางการเมืองและตำแหน่งทางสังคมให้กับพรรคพวก/ผู้รับการอุปถัมภ์ของตนแล้ว ยังเป็นการเพิ่มอำนาจและการถือครองทรัพยากรเพียงพอที่จะกลายเป็นผู้อุปถัมภ์รายย่อยภายในชุมชนนั้นๆ

การส่งผ่านผลประโยชน์ก็มีความต่อเนื่องและถูกต้องมากขึ้น โดยใช้รูปแบบของงบประมาณและโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงมาสู่ชุมชนตามโครงสร้างอย่างเป็นทางการ(ที่มีเครือข่ายอุปถัมภ์แอบแฝงอยู่) ความแน่นอน สม่ำเสมอ ของงบประมาณโครงการจึงมีมากกว่าการอาศัยเงินหรือผลประโยชน์ส่วนตัวของผู้อุปถัมภ์ที่อาจจะมีที่มาที่ไม่ค่อย

โปร่งใส นัก หรืออาจหมดลงได้ง่ายๆ และอาจจะตกลงไปในขณะส่งผ่านไปตามเครือข่ายอุปถัมภ์ การใช้งบประมาณแผ่นดินจึงย่อมมีความถูกต้อง แน่นอน และสม่าเสมอมากกว่า ส่งผลให้รูปแบบการ แลกเปลี่ยนผลประโยชน์เปลี่ยนไปจากการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับการอุปถัมภ์ที่มีความสัมพันธ์แบบส่วนตัวไม่เป็นทางการ มาสู่รูปแบบการอุปถัมภ์ที่ เกษีเยร เตชะพีระ เรียกว่า “การอุปถัมภ์โดยรัฐอย่างถูกกฎหมาย”³⁹

วิธีการส่งผ่านผลประโยชน์ โดยนำผลประโยชน์ไปผูกติดกับตำแหน่งที่เป็นทางการ มีใช้ตัวบุคคล มีข้อดีอีกประการ คือ ไม่มีใครสามารถที่จะผูกขาดการเป็นผู้อุปถัมภ์รายย่อยในชุมชนได้ หากใครไม่จงรักภักดี หรือไม่ยอมเข้าเป็นพวกเดียวกันแล้ว ผู้นั้นก็อาจถูกกดดันให้ออกจากตำแหน่ง(ทรัพยากรอำนาจและแหล่งทุน)ในไม่ช้า วิธีการเช่นการทำให้บุคคลนั้นดูไม่มีศักยภาพที่จะเสนอปัญหาระยะสั้น – ยาวของชุมชนให้เทศบาลแก้ไขได้ การพ้นจากตำแหน่งจึงเท่ากับเป็นการหลุดพ้นจากแหล่งเงิน อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์จากโครงการต่างๆ ของเทศบาลและหน่วยงานอื่นๆ ให้กับประชาชนในชุมชน เช่น การกู้เงินจากกองทุนต่างๆ, การจัดคนไปดูงาน, การจัดเลี้ยง รวมถึงผลประโยชน์อื่นๆ ตามไปด้วย ในที่สุดศักยภาพและบทบาทแกนนำในกิจกรรมต่างๆ ของผู้อุปถัมภ์ในระดับชุมชนก็จะหมดลงไปโดยปริยาย ผู้รับการอุปถัมภ์(ประชาชน)ในชุมชนก็จะย้ายไปสังกัดผู้นำชุมชนคนใหม่ต่อไป เครือข่ายของผู้อุปถัมภ์รายย่อยนั้นก็สลายไปพร้อมๆ กับ

ตำแหน่งบริหารในชุมชน

ด้วยวิธีดังกล่าว ทำให้นายบุญเลิศแก้ไขปัญหาความไม่ถูกต้อง ความต่อเนื่องของผลประโยชน์ที่แลกเปลี่ยนกันในเครือข่ายอุปถัมภ์ได้ ซ้ำยังสามารถควบคุมเครือข่ายอุปถัมภ์ของตนไว้ได้ เครือข่ายของนายบุญเลิศจึงมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพสูงกว่าเครือข่ายความสัมพันธ์อุปถัมภ์ที่อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวเพียงอย่างเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³⁹ เกษีเยร เตชะพีระ, “ระบอบทักษิณ,” นิตยสารฟ้าเดียวกัน 2 (มกราคม – มีนาคม 2547)

ตารางที่ 4 ตารางสรุปงบประมาณของเทศบาลนครเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2546

	จำนวน
1) รายรับ	637,299,500 บาท
2) รายจ่าย	614,231,200 บาท
2.1) รายจ่ายทั่วไป	566,706,500 บาท
2.2) รายจ่ายเฉพาะ	47,524,700 บาท

ตารางที่ 5 ตารางสรุป งบประมาณที่จะลงสู่ชุมชน เกี่ยวกับงบประมาณของเทศบาลนครเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2 5 4 6

หมวดงบประมาณ	จำนวน
งบประมาณรายจ่ายทั่วไป	566,706,500 บาท
หักค่าใช้จ่ายในการบริหารบุคลากร	180,178,010 บาท
งบประมาณสุทธิคงเหลือ	386,528,490 บาท
งบประมาณจาก 34 โครงการที่ลงสู่ชุมชน ⁴⁰ (คิดเป็นร้อยละ 4.3 ของงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่)	16,620,000 บาท

ที่มา : เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2546 ของเทศบาลนครเชียงใหม่

หมายเหตุ : 1) งบประมาณที่จะลงสู่ชุมชนอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทางเทศบาลยังได้ตั้งงบประมาณสำรองจ่ายจำนวน 25,000,000 บาท หากงบประมาณที่ตั้งไว้ไม่เพียงพอ

2) โครงการ 34 โครงการนี้ ไม่ได้นับรวมโครงการเกี่ยวกับสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของสำนักงานช่างที่ประชาชนในชุมชนอาจร้องขอเป็นโครงการเร่งด่วนระหว่างปีงบประมาณ

⁴⁰ รายชื่อโครงการ โปรดดูที่ภาคผนวก.

การส่งโครงการผ่านเครือข่ายอุปถัมภ์ของตนนอกจากจะเป็นการส่งผ่านเงิน + อำนาจรัฐ + การดูแล เพื่อทดแทนการซื้อเสียงแล้ว⁴¹ ยังมีการปรับตัวในการรับโครงการที่จะส่งสู่ชุมชนรูปแบบใหม่ขึ้นอีกรูปแบบหนึ่ง คือ “การรับเหมาโครงการโดยชุมชน” มีวิธีการ คือ เมื่อเทศบาลนำโครงการลงสู่ชุมชน โดยเฉพาะโครงการเกี่ยวกับการก่อสร้างสาธารณูปโภค เช่น การสร้างที่ทำการชุมชน หรือลานกีฬาชุมชน ประชาชนในชุมชนก็จะเป็นผู้รับเหมาโครงการของทางเทศบาลเอง โดยถ้าไรจากการรับเหมา ก็จะนำมาพัฒนาชุมชน⁴² รูปแบบดังกล่าวมีผลให้เม็ดเงินอยู่ในชุมชน ไม่ได้ตกเป็นของผู้รับเหมา เมื่อมองในแง่การเมือง การให้ชุมชนรับเหมาโครงการ สร้างผลดีในแง่ของทัศนคติของประชาชนในชุมชนที่มีต่อนายกเทศมนตรี แล้วจำนวนเงินที่ให้ลงมาอย่างสม่ำเสมอ

จึงช่วยให้การซื้อเสียงเฉพาะในช่วงเลือกตั้งลดความจำเป็นลง

ค) การแก้ปัญหาผู้สมัครและประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง การรู้จักหรือการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยอาศัยความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์ ซึ่งนับเป็นช่องทางที่สำคัญช่องทางหนึ่งในการสร้างฐานเสียงและคะแนนจัดตั้ง อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ในเครือข่ายอุปถัมภ์นั้นเป็นความสัมพันธ์ในแนวตั้ง เป็นผลให้ประชาชนไม่มีปฏิสัมพันธ์หรือรู้จักกับผู้สมัครโดยตรง ผู้ที่ประชาชนรู้จักหรือมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกลับกลายเป็นหัวคะแนน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้อุปถัมภ์ในระดับของนั่นเอง ซึ่งเป็นอันตรายและเสี่ยงต่อการแพ้การเลือกตั้ง หากจะต้องเลือกผู้บริหารโดยตรง ความเสี่ยงอีกประการหนึ่ง หากหวังพึ่งแต่หัวคะแนนก็คือ ช่วงเลือกตั้งหรือช่วงที่กกต. เข้ามามีอำนาจควบคุมการเลือกตั้งเป็นช่วงสุญญากาศที่ผู้สมัครที่เป็นผู้อุปถัมภ์ใหญ่ควบคุมหัวคะแนนได้ยาก หากมีใครสามารถชักชวนชี้้นำให้ผลประโยชน์ที่มากกว่าให้กับหัวคะแนนเพื่อให้ไปสนับสนุนคู่แข่งคนอื่นแล้ว อาจส่งผลถึงการแพ้/ชนะเลือกตั้ง⁴³ เพื่อแก้ไขจุดอ่อนของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ผู้สมัครจึงต้องส่งนโยบาย,

⁴¹ สัมภาษณ์ ประธานชุมชน 5 ธันวาคม, 1 กันยายน 2547. สรุปได้ว่าในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีในปี 2547 นี้ ไม่มีการซื้อเสียงในรูปแบบของหัวคะแนน แต่ทดแทนด้วยการนำโครงการลงสู่ชุมชน.

⁴² สัมภาษณ์ นาย ก.(นามสมมุติ), ประธานชุมชน ชุมชนหนึ่งในแขวงเมืองราย, 1 กันยายน 2547.

⁴³ เนื่องจากประชาชน(ผู้รับการอุปถัมภ์)ไม่ได้รู้จักกับผู้สมัครโดยตรง แต่รู้จักใกล้ชิดกับหัวคะแนน และได้รับผลประโยชน์หรือความคุ้มครองจากหัวคะแนน ดังนั้น ประชาชน(ผู้รับการอุปถัมภ์)จึงไม่มีความเกรงใจ, ผูกพัน, รักดี, เป็นหนี้บุญคุณต่อผู้สมัคร แต่กลับรู้สึกเช่นนั้นกับหัวคะแนนซึ่งมักเป็นผู้อุปถัมภ์โดยตรงของประชาชน การชักจูงจึงอาจเกิดขึ้นได้).

ผลงาน, ผลประโยชน์ ในเชิงประจักษ์ให้ลงไปสู่ประชาชนระดับล่างด้วยตัวเองโดยตรง เพื่อสร้างความสัมพันธ์อุปถัมภ์โดยตรงระหว่างตัวผู้สมัครกับประชาชน ซึ่งเป็นการวิครอนอำนาจการขึ้นนำของหัวหน้าคณะ, ประธานชุมชน, แกนนำในชุมชน ในช่วงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งควบคุมได้ยาก

วิธีการที่ผู้สมัครเบอร์ 1 ใช้เพื่อสร้างความนิยม และสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์โดยตรงระหว่างตัวผู้สมัครกับประชาชน มีดังนี้

3.1.2.4

การแจกสิ่งของให้ประชาชนในชุมชน ของที่แจกมีตั้งแต่ของใช้ประจำวัน เช่น เสื้อ, ผ่ากั้นเปื้อน, ชันน้ำ, น้ำดื่ม, สมุดสำหรับเด็กนักเรียน โดยของทุกชิ้นจะพิมพ์ชื่อหรือใบหน้าของนายบุญเลิศ และวันที่กำกับไว้เสมอเพื่อป้องกัน กกต. (โปรดดูภาคผนวกที่ 12-14) ในบางครั้งก็จะให้เป็นตัวเงินอยู่ในรูปของสินน้ำใจและค่าเดินทาง เช่น ในกรณีของการให้เงินแก่ผู้ที่มาช่วยในขบวนรดน้ำดำหัวนายบุญเลิศ และน้องชาย(ซึ่งผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ก็คือประชาชนที่อยู่ในชุมชน)

การแจกสิ่งของและเงิน(ในบางครั้ง)ให้กับประชาชนในชุมชนซึ่งส่วนมากก็เป็นผู้ที่มีฐานะยากจน และมักจะเป็นกลุ่มคนที่ไม่ได้รับประโยชน์หรือการเหลียวแลจากรัฐเท่าใดนัก ความต้องการของคนกลุ่มนี้จึงยังคงวนเวียนอยู่ที่ความต้องการในปัจจุบันที่เป็นความจำเป็นพื้นฐานโดยทั่วไป จะพูดในแง่ของ SES. (Socio Economic Statas) ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่แม้จะถูกจัดให้อยู่ในประเภทที่มี SES. ต่ำ(การศึกษาน้อย, รายได้ค่อนข้างต่ำ) แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนของเทศบาลนครเชียงใหม่จะตัดขาดจากการเมืองในทางตรงกันข้าม ชีวิตของคนในชุมชนเกี่ยวพันกับการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะเทศบาลจะส่งผลถึงความมั่นคง, ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนโดยตรง แต่จากข้อจำกัดเรื่องของฐานะ, การศึกษา, ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเมืองที่ค่อนข้างน้อย ทำให้มุมมองและความต้องการของคนในชุมชนจำกัดวงอยู่แค่ความจำเป็นขั้นพื้นฐานและผลประโยชน์เฉพาะหน้าของตนหรือชุมชนของตนเท่านั้น

ดังนั้น การได้รับผลประโยชน์เฉพาะหน้า ที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในชุมชนและเป็นรูปธรรมจากนักการเมืองที่หยิบยื่นให้กับคนในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ก็สร้างความรู้สึกนิยมชมชอบ ความรู้สึกที่ตัวเองไม่ถูกทอดทิ้งจากนักการเมืองผู้ให้ผลประโยชน์ จนในที่สุดก็กลายเป็นความผูกพัน, ชื่นชอบ, จงรักภักดีต่อนักการเมืองผู้นั้น

ในแง่ของการสื่อสารทางการเมืองและการวางแผนโฆษณาหาเสียง เลือกตั้ง การแจกสิ่งของที่มีการพิมพ์ชื่อ, ใบหน้าของผู้สมัครลงบนสิ่งของที่แจกในช่วงก่อนการ

⁴⁴ บทสรุปจากการสัมภาษณ์ประธานชุมชนเกือบทุกชุมชนที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์.

เลือกตั้งเพียงไม่กี่เดือน หรือไม่กี่สัปดาห์ก่อนที่ กกต. จะเข้ามามีอำนาจควบคุม นอกจากชื่อ, ใบหน้าแล้ว ในกรณีของผ้ากันเปื้อนของพ่อค้า – แม่ค้าในตลาดต่างๆ ภายในเขตเทศบาล ผู้สมัครจะเพิ่มข้อความต่างๆ เข้าไปด้วย เช่น “ลดขยะ ลดมลพิษ เพื่อชีวิตคนเชียงใหม่”, “บุญเลิศ บุญอุปการณีนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่” (โปรดดูภาคผนวกที่ 15-16) การแจ่งสิ่งของที่มีชื่อผู้สมัครติดอยู่ก็เท่ากับเป็นการสร้างป้ายโฆษณาหาเสียงไปในตัว เมื่อประชาชนไปจับจ่ายซื้อ – ขายสินค้าในตลาดย่อมตกเป็นผู้รับสื่ออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บ่อยๆ เข้าก็กลายเป็นความคุ้นเคยและจำผู้สมัครได้โดยปริยาย ซึ่งก็จะมีผลในเวลาเลือกตั้งกับกลุ่มคนที่จะเลือกนายกเทศมนตรีจากผู้สมัครที่ตนจำได้หรือคุ้นเคย

ในประเด็นนี้มีสิ่งที่น่าสนใจ และควรจะต้องตั้งคำถามอยู่ 2 ประเด็นด้วยกัน คือ 1) พฤติกรรมการแจ่งของในนามของนักการเมืองแต่ใช้งบประมาณของเทศบาลซึ่งเป็นเงินภาษีของประชาชนในการจัดซื้อถูกต้องหรือไม่ และ 2) การแจ่งเงินช่วงก่อนการเลือกตั้งถือเป็นการซื้อเสียงหรือไม่

1) พฤติกรรมการแจ่งสิ่งของที่พิมพ์ชื่อของนักการเมืองแต่ใช้งบประมาณของเทศบาลซึ่งเป็นเงินภาษีของประชาชนนั้นถูกต้องหรือไม่ และควรมีบทลงโทษอย่างไรที่รุนแรงมากกว่าการเรียกเงินคืนของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน(สตง.) ด้วยเหตุที่พฤติกรรมนี้เป็นสิ่งที่นักการเมืองไทยในทุกระดับกระทำอย่างเป็นปกติ การนำเงินภาษีของประชาชนมาใช้ในการโฆษณาหาเสียงในรูปแบบนี้เป็นการลงทุนทางการเมืองที่ตัวนักการเมืองแทบจะไม่ต้องเสียอะไร หากถูกตรวจสอบอย่างมากที่สุดก็แค่คืนเงินให้ สตง. แต่เมื่อเทียบกับผลตอบแทนทางการเมืองที่นักการเมืองได้รับ เช่น ความนิยมชมชอบ, การได้โฆษณาตนเองกับประชาชน ถือว่าคุ้มค่า เพราะ สตง. ไม่สามารถเรียกสิ่งของที่นักการเมืองได้แจ่งให้กับประชาชนไปแล้วกลับคืนมาได้ เช่นเดียวกับไม่สามารถเรียกความนิยม, ความชื่นชอบจากประชาชนที่ได้รับของแจ่งคืนมาได้ เป็นต้น จะมีประชาชนสักกี่คนที่จะรู้ว่านักการเมืองของพวกเขาทำผิดระเบียบราชการ นำเงินภาษีของประชาชนมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการเมืองของตนเอง นอกจากนั้นยังสร้างความไม่เท่าเทียม ได้เปรียบเสียเปรียบเกิดขึ้นระหว่างผู้สมัครเบอร์ 1 ที่ดำรงตำแหน่งบริหารกับผู้สมัครคนอื่นๆ ที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

ประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นคำถามที่ต้องถกเถียงกันต่อไป

2) การแจ่งเงินช่วงก่อนการเลือกตั้งถือเป็นการซื้อเสียงล่วงหน้าหรือไม่

ในกรณีของผู้สมัครเบอร์ 1 ได้มีการแจ่งเงินให้กับผู้เข้าร่วมในงานรดน้ำดำหัวนายกเทศมนตรี(ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง) และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 1 จังหวัดเชียงใหม่(น้องชายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง) คนละ 80 บาท ในงานปี 2546 และคนละ 40 บาท ในงานปี 2547 โดยแจ่งผ่านผู้รวบรวมประชาชนให้มาเข้าร่วมหรือเรียกว่า “หัวหน้าสาย” ซึ่งก็มักเป็น

ประธานชุมชน หัวหน้าสายจะเป็นผู้จัดทำบัญชีผู้เข้าร่วมในสายหรือในชุมชนของตน เมื่อรับเงิน/สิ่งของแล้ว หัวหน้าสายก็จะนำไปแจกจ่ายลูกแถวของตนอีกต่อหนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าบัญชีรายชื่อ

ประชาชนในชุมชนที่มาเข้าร่วมกับประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงในกรณีของหัวคะแนนเป็นบัญชีเดียวกัน การแจกเงิน/สิ่งของดังกล่าว หากมองในอีกแง่หนึ่งก็มีวิธีการคล้ายคลึงกับการจ่ายเงินซื้อเสียงเลือกตั้ง ผิดกันก็แต่ช่วงเวลาเท่านั้น คำถามคือ กฎหมายหรือกกต. จะสามารถจัดการกับสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร เนื่องจากพฤติกรรมก็แทบจะเป็นการซื้อเสียง กกต. สมควรหรือไม่ที่จะจำกัดระยะเวลาเพียงช่วงใดช่วงหนึ่งเท่านั้น ในเมื่อพฤติกรรมดังกล่าวหากทำในช่วง 60 วันก่อนการเลือกตั้งก็จะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

3.1.2.5 การหาเสียงโดยการลงพื้นที่เข้าร่วมในงานประเพณีต่างๆ ของชุมชน เช่น งานทอดผ้าป่า, งานบุญของชุมชน(เฉพาะกรณีที่ชุมชนเชิญผู้สมัครมาร่วม) โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานศพ⁴⁵ ที่ผู้สมัครได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุกงานของชุมชน เริ่มตั้งแต่การส่งพวงหรีดเข้าร่วมแสดงความเสียใจ, จัดหาน้ำดื่ม, เป็นเจ้าภาพสังฆทาน, จัดรถแห่ศพ(โปรดดูภาคผนวกที่9) ส่งตัวแทน(สมาชิกสภาเทศบาลของแขวงนั้นหรือเทศมนตรี)เข้าร่วมฟังการสวดอภิธรรม⁴⁶ แต่หากผู้ตายเป็นประธานชุมชน หัวคะแนน หรือบุคคลสำคัญในชุมชน นายบุญเลิศก็จะมาร่วมงานด้วยตัวเอง การเข้าร่วมในงานประเพณีต่างๆ นอกจากจะเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชุมชนแล้ว ยังเป็นการหาเสียงไปในตัว และเป็นการสร้างความรู้สึกผูกพันหรือความรู้สึกในเชิงบุญคุณให้เกิดขึ้นกับประชาชนที่อยู่ในชุมชน ยิ่งถ้าหากเป็นกรณีงานศพ การเข้าไปช่วยเหลือ/มีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นจนจบงานย่อมจะส่งผลดีในเชิงจิตวิทยาต่อญาติๆ ของผู้เสียชีวิตไม่มากนักน้อย จากคนที่เกลียดหรือไม่ชอบก็จะกลายเป็นเฉยๆ บางที่เฉยๆ ก็จะมีรู้สึกดีต่อผู้สมัคร ส่วนพวกที่ชื่นชอบในตัวผู้สมัครอยู่แล้วก็จะรู้สึกดีขึ้น เป็นหนี้บุญคุณของผู้สมัคร เป็นต้น ความรู้สึกต่างๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นความรู้สึกที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างผู้สมัครกับประชาชน(ที่อาศัยอยู่ในชุมชน)โดยตรงทั้งสิ้น

3.1.2.6 การจัดเลี้ยงในงานเทศกาลต่างๆ เช่น งานรดน้ำดำหัวผู้บริหาร(นายบุญเลิศและน้องชาย) ที่จัดขึ้นทุกๆ ปี ในช่วงวันสงกรานต์ โดยพิธีการจะเริ่มต้นจากประชาชนในชุมชนจากแขวงกาวิละ นครพิงค์ เม็งราย และศรีวิชัยมารวมตัวกัน ขณะที่มีการรวมตัวก็จะมีแจกเงิน(ถูกเรียกว่าเป็นค่าเดินทาง) (โปรดดูภาคผนวกที่ 17) เมื่อจัดขบวนเรียบร้อยแล้ว ก็เคลื่อนขบวนไปสู่เทศบาลนครเชียงใหม่ เมื่อขบวนมาถึงบริเวณพิธีก็จะมีการต้อนรับ ต่อจากนั้นก็จะมีพิธีรดน้ำดำหัว

⁴⁵“อีก 3 วันเลือกตั้ง,” หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (29 มกราคม 2547) : 3.

⁴⁶ปกรณ บวรณูปกรณ, เทปบันทึกคำกล่าวเปิดการฝึกอบรมดูงาน ตำรวจอาสาฯ เทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเพชรบุรี, 25 พฤษภาคม 2546.

ผู้บริหารเทศบาล(นายบุญเลิศ) และน้องชาย(สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 1 จังหวัดเชียงใหม่) บริเวณโดยรอบงานก็จะมีซุ้มอาหาร เครื่องดื่ม(ทั้งสุราและน้ำอัดลม)เลี้ยงผู้มาร่วมงาน ฟรีตลอดงาน (โปรดดูภาคผนวกที่ 18) การจัดเลี้ยงดังกล่าวสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชนผู้เข้าร่วมงานเป็นอย่างมาก จากการสอบถามผู้เข้าร่วมต่างกล่าวว่า “รู้สึกชื่นชอบการจัดเลี้ยงแบบนี้มากและมาเป็นประจำทุกปี” และเมื่อถามต่อไปว่า รู้สึกอย่างไรกับการรดน้ำดำหัว ส่วนหนึ่งกล่าวว่า “รู้สึกดีที่ได้มาแสดงความขอบคุณที่นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดูแลชุมชนมาโดยตลอด และรู้สึกดีกับการต้อนรับ”⁴⁷

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ พบว่า การจัดเลี้ยงในงานพิธีดังกล่าว ได้สร้างความพึงพอใจแก่ประชาชนที่เข้าร่วมงาน และรู้สึกดีที่นายบุญเลิศและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ถึงแม้จะทราบว่าป็นงานพิธีที่จัดในนามและงบประมาณของเทศบาล⁴⁸ แต่คนที่ประชาชนรู้จักกลับเป็นตัวนายบุญเลิศและน้องชาย แทนที่จะเป็นตัวองค์กร คือ เทศบาลนครเชียงใหม่

ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับประชาชนผู้เข้าร่วมงานดังกล่าวเป็นความรู้สึกนิยมชมชอบ ผูกพันใกล้ชิดกับนายบุญเลิศโดยตรง ความรู้สึกดังกล่าวจึงเป็นการลดช่องว่างหรือจุดอ่อนของความสัมพันธ์ในแนวคิดในความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ลง เนื่องจากผู้รับการอุปถัมภ์กับผู้อุปถัมภ์หลักได้มีปฏิสัมพันธ์/รู้จักใกล้ชิดกันมากขึ้น การจัดเลี้ยงจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาที่ผู้อุปถัมภ์หลักและผู้รับการอุปถัมภ์ระดับรอง – ล่าง ไม่มีปฏิสัมพันธ์หรือความรู้สึกผูกพันระหว่างกันลงไปได้

3.1.2.7 การนำประธาน แกนนำ รวมถึงประชาชนในชุมชนไปทัศนศึกษาดูงานทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด⁴⁹ ตลอดระยะเวลาที่นายบุญเลิศและน้องชายดำรงตำแหน่งนายก

⁴⁷สัมภาษณ์ นาย ศ., นาย อ., นาง ย., (นามสมมุติ), ผู้เข้าร่วมงานรดน้ำดำหัวคณะผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ ประจำปี 2547 จำนวน 3 คน.

⁴⁸ในปี 2546 ทางเทศบาลได้ตั้งงบประมาณโครงการรดน้ำดำหัวคณะผู้บริหารระดับสูงและผู้สูงอายุในชุมชนไว้ 400,000 บาท และ 500,000 บาท ในปี 2547 (ข้อมูลจากเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ของเทศบาลนครเชียงใหม่, หน้า -3/43- และแผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ประจำปี พ.ศ. 2547 จัดทำโดย กองวิชาการและแผนงานงานวิจัยและประเมินผล งานวิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลนครเชียงใหม่, หน้า -6/112-).

⁴⁹สัมภาษณ์ รศ.ดร.ธเนศวร์ เจริญเมือง, สัมภาษณ์ ผู้สมัครเบอร์ 2 – 4, และ “ระว่างตาอยู่เข้าวินเขต 1 เชียงใหม่,” หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (1 กันยายน 2543) : 16.

เทศมนตรี⁵⁰ ได้มีการนำประธานชุมชน, แกนนำ และประชาชนในชุมชนไปทัศนศึกษาดูงานมาโดยตลอด ส่วนงบประมาณที่ใช้ก็นำมาจากโครงการต่างๆ ของทางเทศบาล เช่น ในปีงบประมาณ 2546 มีการตั้งงบประมาณไว้สำหรับโครงการที่เป็นการศึกษาดูงานในปีงบประมาณ 2546 ไว้ 9,470,000 บาท และในปี 2547 ขึ้นต่ำประมาณ 9,750,000 บาท⁵¹ ซึ่งครอบคลุมทุกตำแหน่งในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นประธาน, แกนนำ, กลุ่มสตรี – แม่บ้าน, อสม., อสตร. และประชาชนในชุมชนเอง

การไปทัศนศึกษา/ฝึกอบรม/ดูงานก่อให้เกิดประโยชน์ใน 2 ด้านด้วยกัน ด้านหนึ่ง คือ ประโยชน์ในด้านการบริหารงานของเทศบาล เนื่องจากบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรม, ศึกษา, ดูงานมาแล้วก็ย่อมที่จะนำความรู้ที่ตนได้เรียนรู้มา มาใช้ในการทำงานร่วมกับทางเทศบาล อีกด้านหนึ่ง คือ ผลประโยชน์ทางการเมือง คือความนิยมชมชอบของประชาชนผู้เข้าร่วมดูงานต่อ

ตัวของนายบุญเลิศ

ปกติแล้ว เมื่อคนเราได้รับผลประโยชน์ ในที่นี้คือการไปศึกษาดูงาน ซึ่งก็คือ การไปท่องเที่ยว⁵² ผู้ที่ได้ไปก็ย่อมมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ให้โอกาส ยิ่งถ้าคนเหล่านั้นเป็นประชาชนในชุมชนที่ส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้มีรายได้น้อย การได้ไปเที่ยวโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ก็ย่อมเกิดความประทับใจ

พึงพอใจ

ต่อผู้ที่ให้โอกาสเป็นธรรมดา

ประเด็นที่จะนำมาวิเคราะห์ พิจารณาต่อไป คือ การทัศนศึกษา/ฝึกอบรม/ดูงานของทางเทศบาล มีความโน้มเอียงเพื่อผลประโยชน์ในการบริหารหรือจัดเพื่อผลประโยชน์ในทางการเมือง จากการสอบถามผู้ไปทัศนศึกษาดูงานหลายๆ คนถึงความรู้ที่ได้ และความประทับใจที่พวกเขาได้รับ หลายๆ คนตอบว่า “รู้สึกประทับใจในการดูแลที่จัดให้เป็นอย่างดี”⁵³ และจากการบันทึกเสียงคำกล่าวเปิดการฝึกอบรม⁵⁴ ที่ช่วยตัดสินใจว่าการจัดทัศนศึกษา ฝึกอบรม ดูงานนั้น มีความโน้มเอียงที่จะจัดขึ้นเพื่อผลประโยชน์ทางการบริหารหรือเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง เช่น

⁵⁰ ธีเนศวร์ เจริญเมือง, “บ้านเกิดเมืองนอน,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (9-15 กุมภาพันธ์ 2547), หน้า 22., และวันชัย ปัญญาโน, “อำนาจแห่งการไหวต,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (2-8 กุมภาพันธ์ 2547) : 7.

⁵¹ แผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. 2547, หน้า 6/64 – 6/110.

⁵² สัมภาษณ์ ประธานชุมชน 2 แห่งในแขวงศรีวิชัยและกาวิละ.

⁵³ สัมภาษณ์ ผู้ที่เคยเข้าร่วมเดินทางไปศึกษาดูงาน, 11 กันยายน 2546.

⁵⁴ เทปบันทึกคำกล่าวเปิดงานเลี้ยงในโครงการฝึกอบรมดูงานของตำรวจอาสา เทศบาลนครเชียงใหม่.

“ต่อไปนี่ขอเชิญ...บุคคลที่พวกเราจัดว่าเป็นผู้รักสิ่งแวดล้อมพร้อมพัฒนา
 ส่วนข้างหน้าด้วยความตั้งใจ... นายกโดยตรงของเราแน่นอน 1 กุมภาพันธ์
 2 5 4 7 ท่านบุญเลิศ บุญอุปกรณ์”

ผู้เข้าร่วมในงานนั้นนอกจากจะมีตำรวจอาสาแล้วยังมีประธานชุมชนและกรรมการชุมชนไป
 ร่วมด้วย เนื้อหาในตอนแรกของคำกล่าวเปิด นายบุญเลิศ ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
 และดูงานในครั้งนี้ และขอให้ตำรวจอาสาที่มาดูงานทุกคนได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้พัฒนาชุมชน
 ของตนเอง

เมื่อนายบุญเลิศกล่าวจบ นายปกรณ์ บุญอุปกรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 เขต 1 จังหวัดเชียงใหม่ น้องชายของนายบุญเลิศที่ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับกิจการของเทศบาล ได้
 ขึ้นกล่าวต่อ ดังนี้

“...นายกบุญเลิศ ยืนเคียงข้างพี่น้องตลอดมา ผมยังไม่เคยเห็นนายกคน
 ไหนยืนเคียงข้างพี่น้องประชาชนเหมือนนายกบุญเลิศ เช่น ไปงานศพทุกศพ... .
 บ้านน้ำท่วม นายบุญเลิศก็ไปแจกของ...ผมยังไม่เคยเห็นนักการเมืองท้องถิ่นคน
 ไหนยืนอยู่เคียงข้างประชาชนในเวลาที่ไม่ใช่เวลาเลือกตั้ง...นักการเมืองคนอื่น เมื่อ
 ยามพี่น้องอยู่อย่างนี้มันยังไม่มา ไม่เห็นสักกลุ่ม...วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 47...จะชนะหรือไม่
 ชนะขึ้นอยู่กับพี่น้องตำรวจอาสาของผมนี่แหละ แคไปเอามาคนละ 25 เสียง ก็
 10,000 เสียงแล้วครับพี่น้อง...แล้วยังชุมชนอีก 70 กว่าชุมชน ไปถามเลยครับทุก
 ชุมชนเขาบอกว่าจะเลือกนายกบุญเลิศและกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมยกทีม... หากพี่
 น้องเลือกบุญเลิศ เลือกปกรณ์ ผมจะเอาบข ลงเชียงใหม่ 8,000 ล้านบาท... พี่เป็น
 นายกเทศมนตรี น้องเป็น ส.ส. เชียงใหม่ น้องหางงบประมาณมาให้พี่...”

ในตอนท้ายของพิธีเปิดมีการนำผู้เข้าร่วมดูงานกล่าวพร้อมกันว่า “นายกบุญเลิศแบเบอร์ แบเบอร์
 บุญเลิศ”

“คุณธรรมยกทีม”

55

คำกล่าวข้างต้น เมื่อเทียบสัดส่วนของเนื้อหาในคำกล่าวแล้ว เนื้อหาส่วนใหญ่
 เป็นการโฆษณาทางการเมืองและยกย่องตัวบุคคล อีกทั้งเนื้อหายังเป็นการกล่าวในฐานะตัวแทน
 กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมและนายบุญเลิศเองมากกว่าการกล่าวในฐานะของเทศบาลหรือตัวแทนของ
 องค์การ ทั่วๆ ที่งบประมาณที่ใช้เป็นงบประมาณของเทศบาลซึ่งเป็นภาษีของประชาชน ข้อความ
 จากเทปบันทึกเสียงดังกล่าว สามารถที่จะให้สัดส่วนความโน้มเอียงได้ว่า การจัดฝึกอบรม/

⁵⁵ เรืองเดียวกัน.

ทัศนศึกษา/ดูงานนั้น มีแนวโน้มที่จะใช้เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง นั่นคือ ความนิยมชมชอบ, ความรู้สึกผูกพัน, การมีบุญคุณต่อกันมากกว่าผลประโยชน์ในการบริหารที่มีการกล่าวถึงเพียงส่วนเดียวเท่านั้น 56

นอกจากพาไปทัศนศึกษา/ฝึกอบรม/ดูงานในต่างจังหวัดแล้ว นายบุญเลิศยังได้จัดทัศนศึกษาดูงานภายในจังหวัดด้วย เช่น

- การพาผู้สูงอายุไปทัศนศึกษาภายในจังหวัด เช่น หอศิลป์เมืองเชียงใหม่, สนามบิน นายบุญเลิศ กล่าวขณะให้สัมภาษณ์ว่า “ผมจะพยายามสร้างความเท่าเทียมกันในสังคมระดับล่างมากขึ้น เช่น...ผมจัดเอารถบัส...ไปรับคนแก่คนชราที่อยู่ในชุมชนออกมาดูสิ่งที่เขาไม่เคยเห็น เช่น หอศิลป์...อันนี้เป็นสิ่งที่ผมคิดว่าเขาได้ไปชดเชยในสิ่งที่เขาขาดไป ผมได้พาคนแก่บางคนไปดูสนามบิน...ผมคิดว่าอยากให้คนที่อยู่ในสังคมระดับล่างได้มีโอกาสเปิดมุมมอง...และแน่นอนผมคิดว่าในการเลือกตั้ง คนทุกคนที่ได้รับการดูแลจากเราก็คงจะคิดว่าเราเป็นคนที่เหมาะสมจะเป็นผู้นำของเขา 57

- การช่วยเหลือผู้ยากไร้ที่อยู่อาศัยในชุมชน และการนำของไปแจกเมื่อชุมชนประสบเหตุน้ำท่วม เป็นต้น 58

การจัดเลี้ยง, การทัศนศึกษา/ฝึกอบรม/ดูงาน ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัดในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นหลายครั้งตลอดระยะเวลาในการบริหารงานของนายบุญเลิศ จำนวนของผู้เข้าร่วมก็มีเพิ่มมากขึ้นด้วย บางคนได้ไปทัศนศึกษา/ฝึกอบรม/ดูงานมากกว่า 1 ครั้ง จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ประชาชนในชุมชนจะมีทัศนคติที่ดี, มีความผูกพันในแง่บุญคุณโดยตรงต่อนายบุญเลิศ การจัดโครงการดังกล่าวจึงเป็นการขยายเครือข่ายของนายบุญเลิศเอง ไม่เฉพาะแต่ผู้เข้าร่วมเท่านั้นแต่ยังขยายไปยังเครือข่าย ครอบครัวของผู้เข้าร่วมอีกด้วย ในที่สุดแล้ว เมื่อถึงเวลาเลือกตั้งความรู้สึกเหล่านี้ก็จะแปรเปลี่ยนเป็นคะแนนเสียง หากมีกรณีที่แกนนำชุมชนหรือหัวหน้าจะ

เปลี่ยนไปสนับสนุนบุคคลอื่นก็ไม่แน่ว่าผู้รับการอุปถัมภ์ในเครือข่ายของแกนนำชุมชนคนนั้นจะลงคะแนนเสียงตามทั้งหมด ด้วยเหตุที่ผู้รับการอุปถัมภ์ในระดับล่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน

⁵⁶สัมภาษณ์ ประธานชุมชนในแขวงเมืองราย แขวงกาวิละ จำนวน 2 ชุมชน, 28 มกราคม 2548 ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดูงานว่า เป็นการไปท่องเที่ยวมากกว่า การไปดูงาน.

⁵⁷สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

⁵⁸“เลือกตั้งนายกฯ เทศบาลนครเชียงใหม่เข้มข้น แซมปีเก่ายังมาแรง อดีตนายกฯ ลงลุยเดี่ยว,” : หน้าเดียวกัน.

ชุมชนนั้นได้มีความรู้สึกผูกพันในแง่บุญคุณกับนายบุญเลิศโดยตรงไปแล้ว แทนนำชุมชนหรือหัวคะแนนจึงไม่สามารถควบคุมคะแนนเสียงเลือกตั้งในเครือข่ายของตนได้อย่างเบ็ดเสร็จอีกต่อไป

การจัดเลี้ยง, ทักนักศึกษาดูงาน แม้จะดูว่าไม่มีการใช้เงินซื้อเสียง แต่กลับมีความซับซ้อนกว่าการใช้เงินไปซื้อโดยตรง การจัดเลี้ยง/ดูงานจึงเป็นเหมือนการติดสินบน/ค่าจ้างให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แตกต่างกันก็แค่วิธีการที่ไม่ผิดกฎหมายและช่วงเวลาก่อนการเลือกตั้งเท่านั้น

นอกจากวิธีการต่างๆ แล้วยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นตัวสนับสนุนให้นายบุญเลิศสามารถลดบทบาทของหัวคะแนนลงได้สำเร็จ คือ นโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด ทำให้เงินของหัวคะแนนที่ส่วนใหญ่มักจะมีที่มาจากธุรกิจที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายลดลง จนอาจไม่เพียงพอให้รักษาเครือข่ายของตน หัวคะแนนจึงจำเป็นต้องหันไปพึ่งพาเงินงบประมาณจากโครงการต่างๆ ที่นำมาจากผู้ชุมชนแทน นโยบายดังกล่าวส่งผลให้หัวคะแนนอ่อนแอลง ทั้งในแง่ของทรัพยากร(เงิน) และอำนาจการต่อรองที่ในอดีตสามารถต่อรองกับนักการเมืองได้ โดยเฉพาะในช่วงเลือกตั้งซึ่งอาจจะมีนักการเมืองคนอื่นหยิบยื่นผลประโยชน์ให้มากกว่า ซึ่งในปัจจุบันไม่สามารถทำได้ เนื่องจาก

1. เงิน - อิทธิพลของหัวคะแนนน้อยลง เนื่องจากนโยบายของรัฐบาล หัวคะแนนมีเงินไม่พอที่จะรักษาเครือข่ายอุปถัมภ์ของตนไว้ได้ โครงการจึงกลายเป็นแหล่งทุนหลักแหล่งเดียวที่มีอยู่
2. กฎหมายของกต. ที่ทำให้การซื้อเสียงในช่วงเลือกตั้งและการประมูล หัวคะแนนทำไม่ได้
3. การปรับตัวของนักการเมืองที่
 - นำเอาความสัมพันธ์อุปถัมภ์มาสวมทับตำแหน่งที่เป็นทางการในชุมชน เพราะรู้ว่าผลประโยชน์คือโครงการ ใครที่จะได้รับผลประโยชน์ก็ต้องอยู่ในตำแหน่ง ถ้าไม่อยู่ในตำแหน่งก็จะถูกตัดออกจากสาย/ท่อส่งลำเลียงผลประโยชน์ ในที่สุดก็จะหมดความสำคัญไป
 - การสร้างความสัมพันธ์อุปถัมภ์โดยตรงกับประชาชน หัวคะแนนจึงไม่สามารถจะขึ้นมาได้อย่างเด็ดขาดอีกต่อไป

ปัจจัยทั้ง 3 ข้อดังกล่าว ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับหัวคะแนนที่ไม่ค่อยมั่นคงนัก และนักการเมืองไม่สามารถควบคุมได้มาสู่ความสัมพันธ์อุปถัมภ์ระหว่างนักการเมืองกับหัวคะแนนที่มั่นคงในรูปแบบของท่อที่มีการส่งผ่านเงิน/โครงการตลอดเวลา ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่ท่อต่อถึงก็จะดูดซับผลประโยชน์จากงบประมาณโครงการที่ส่งลงมา โดยที่หัวคะแนนแทบจะไม่มีโอกาสในการต่อรองกับนักการเมืองเลย เพราะถ้าหากมีท่าที่ไม่รักดี นักการเมืองอาจไม่ส่งโครงการลงมา ศักยภาพที่เคยมีในชุมชนก็จะหมดไป ในที่สุดก็จะถูกตัดออกไปจากตำแหน่งท่อส่งโครงการ

ปัจจัยในข้อที่ 1 และ 2 ยังสร้างความได้เปรียบให้กับนายบุญเลิศในเรื่องของคู่แข่งทางการเมือง เพราะถ้าหากใครคิดเป็นคู่แข่ง ซึ่งฐานเสียงในชุมชนนั้นจะต้องลงพื้นที่ตลอดระยะเวลา 4 ปี และไม่สามารถทุ่มเงินซื้อห้วคะแนนในช่วงเลือกตั้งเหมือนในอดีตได้ การลงพื้นที่ให้ทั่วถึงต้องใช้เงินจำนวนมาก ผู้ที่ประกอบอาชีพสุจริตคงไม่มีใครกล้าใช้เงินมากมายขนาดนั้น ส่วนพวกเจ้าพ่อหรือผู้มีอิทธิพลประกอบธุรกิจผิดกฎหมาย เงินทุนก็ร่อยหรอลง จากมาตรการปราบปรามผู้มีอิทธิพลและยาเสพติดของรัฐบาลกลาง เงินจึงมีไม่เพียงพอที่จะใช้สร้างฐานเสียง การซื้อห้วคะแนนก็ทำไม่ได้ เพราะหากซื้อไว้ก่อนช่วง 60 วัน การซื้อเสียงก็ไม่ได้ผลด้วยเงื่อนไขของเวลาที่นานเกินไป และคงไม่มีห้วคะแนนคนไหนที่กล้าทำ เพราะห้วคะแนนเองก็กลัวที่จะถูกตัดจากสถานะที่ตนเป็นอยู่ในขณะนี้ เพราะถ้าในสมัยหน้านายบุญเลิศชนะการเลือกตั้ง ห้วคะแนนที่ช่วยเหลือคู่แข่งย่อมถูกตัดออกจากตำแหน่ง และภาพพจน์ของห้วคะแนนในสายตาของประชาชนในชุมชนก็จะเสีย ถูกมองว่าเป็นคนทรยศ เพราะประชาชนที่ได้รับความช่วยเหลือมีความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์กับนายบุญเลิศโดยตรงก็มีอยู่มากน้อย จากปัจจัยต่างๆ ที่ได้กล่าวมาประมวลได้ว่านายบุญเลิศมีความได้เปรียบเหนือผู้สมัครรายอื่นๆ ในเรื่องความมั่นคงของฐานเสียงจัดตั้งในชุมชน

3.2 การหาเสียงช่วงระยะเวลา 60 วันก่อนถึงวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง

ในช่วงนี้ไม่มีการแจกสิ่งของ, จัดเลี้ยง, ดูงาน, การไปร่วมงานประเพณี/เทศกาลต่างๆ ฯลฯ ตามวิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงของ กกต. จึงดูเหมือนว่าในช่วงนี้ไม่มีการต่อสู้กันทางการเมือง แต่ในความเป็นจริงแล้วนายบุญเลิศยังคงมีการเตรียมความพร้อมแข่งชิงความได้เปรียบ เพื่อให้ตนชนะการเลือกตั้งอยู่ตลอดเวลา ด้วยวิธีการดังนี้

3.2.1 การตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 หมวด 3 มาตรา 19 ได้กำหนดตัวผู้รับผิดชอบการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่งตั้งหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น (ปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ) ให้มีอำนาจตามมาตรา 20 ในการดำเนินกิจกรรมการเลือกตั้งต่างๆ กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีหน้าที่ที่จะดูแลการดำเนินการเลือกตั้ง, การนับคะแนน (ในกรณีของเทศบาลนครเชียงใหม่ การเลือกตั้งครั้งนี้ได้นับคะแนนแบบรวมเขต) ของหน่วยตนเองให้เรียบร้อย อำนาจของกรรมการประจำหน่วยที่มีความสำคัญประการหนึ่ง คือ การใช้วิจักษณ์ญาณในการตัดสินว่าบัตรใดเป็นบัตรดีหรือบัตรเสียในการนับคะแนน ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าทาง กกต. จะไม่มีการชี้แจงให้ความรู้แก่กรรมการประจำหน่วยเกี่ยวกับลักษณะของบัตรดีและบัตรเสีย หรือไม่มีการควบคุมการนับคะแนนโดยประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ส่วนมากมาจากข้าราชการครู) และตัวแทนจากองค์กรกลางคอยสังเกตการณ์ ให้คำแนะนำ แต่จากการ

สังเกตการณ์ตามหน่วยเลือกตั้งหลายๆ หน่วยก็พบบัตรลักษณะก้ำกึ่งระหว่างบัตรดีและบัตรเสีย การตัดสินจึงเป็นวิจารณญาณของกรรมการประจำหน่วย ดังนั้น การนำคนที่ เป็นพวกเดียวกันเข้าไปทำหน้าที่กรรมการประจำหน่วยจึงช่วยเพิ่มความได้เปรียบให้กับฝ่ายตน จึงเกิดปรากฏการณ์ที่บางหน่วยเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเป็นคนของหัวหน้าคะแนนหรือประธานชุมชนที่สนับสนุนนายบุญเลิศ

59

เมื่อถึงเวลานับคะแนนในวันเลือกตั้ง ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์การนับคะแนนในหลายๆ หน่วยก็พบว่า กรรมการประจำหน่วยใช้วิจารณญาณในทางที่เป็นคุณให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนชื่นชอบ

3.2.2

การชั่งชั่งจุดตั้งป้ายโฆษณาหาเสียง

ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ กกต.ได้กำหนดจุดที่ผู้สมัครสามารถตั้งป้ายโฆษณาหาเสียงขนาดใหญ่ไว้เพียง 14 จุด ในขณะดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี นายบุญเลิศ ได้จับจองเช่าพื้นที่ติดตั้งป้ายกับทางเทศบาลอย่างถูกต้อง และติดป้ายหาเสียงในวันที่ 26 ธันวาคม 2546 (หมดวาระวันที่ 25 ธันวาคม 2546) (โปรดดูภาคผนวกที่ 19) ส่วนผู้สมัครรายอื่นๆ ได้รับทราบเรื่องการติดตั้งป้าย ในวันที่ 2 มกราคม 2547 ปรากฏว่าพื้นที่กว่า 90% ถูกนายบุญเลิศจับจองไปแล้ว แสดงว่า นายบุญเลิศมีการเตรียมการไว้ก่อนจะมีการประกาศการเลือกตั้ง และอาศัยความได้เปรียบในเรื่องของกลไกอำนาจรัฐระดับท้องถิ่น มีโอกาสรับรู้ข่าวสารข้อมูลมากกว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่นๆ โดยทำการจับจองที่ติดป้ายโฆษณาหาเสียงก่อนผู้สมัครคนอื่นๆ ผลทำให้ป้ายของนายบุญเลิศมีขนาดใหญ่กว่าป้ายหาเสียงของผู้สมัครรายอื่นๆ เป็นการอาศัยกลไกอำนาจรัฐระดับท้องถิ่นเพื่อสร้างความได้เปรียบให้กับตัวเอง ถึงแม้จะเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายทุกประการก็ตาม ในทางจริยธรรม ผู้สมัครทุกคนควรมีสิทธิเท่าเทียมกันอย่างแท้จริง ไม่ควรมีผู้สมัครคนใดอาศัยอำนาจหน้าที่เอื้อประโยชน์ให้กับตนเองในการเลือกตั้ง

60

⁵⁹จากการร่วมสังเกตการณ์ในงานอบรมให้ความรู้แก่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ณ สนามกีฬาสมโภชน์ เชียงใหม่ 700 ปี 20-21 มกราคม 2547 ผู้วิจัยได้เข้าร่วมงานฝึกอบรมดังกล่าว พบว่า กรรมการประจำหน่วยหลายหน่วยที่อยู่คนละแขวงซึ่งไม่น่าที่จะสนิทกันได้ แต่กลับรู้จักสนิทสนมคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี เมื่อสอบถามหัวหน้าที่พาผู้วิจัยไปสังเกตการณ์ ก็ได้รับคำตอบว่าเป็นหัวหน้าคะแนนในแขวงอื่น.

⁶⁰ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ “การบริหารงานท้องถิ่นแบบใหม่ของเทศบาลในทศวรรษหน้า.”.

การเหลือพื้นที่ให้ผู้สมัครรายอื่นเพียงเล็กน้อย ไม่เพียงพอแม้แต่จะติดป้ายที่มีรูปของผู้สมัคร เป็นการตัดโอกาสของผู้สมัครรายอื่นๆ ที่ประชาชนรู้จักไม่มาก จึงน่าจะเป็นประโยชน์กับฝ่ายที่ได้เปรียบ

การติดป้ายหาเสียงเพียง 14 จุด โดยทางกต. อ้างว่า เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่รกรุงรัง⁶¹ แต่ในอีกด้านหนึ่ง การเปิดโอกาสให้ติดป้ายหาเสียงได้มากขึ้น และได้ทั่วไป น่าจะกระตุ้นคนเชียงใหม่ให้สนใจติดตามการเลือกตั้งและถกเถียงกันในเรื่องนโยบายในการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ของผู้สมัครแต่ละคนได้มากกว่า⁶² เมื่อเทียบกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการติดป้ายหาเสียงกันอย่างมากมาย ซึ่งสร้างบรรยากาศการเลือกตั้งให้คึกคัก สร้างความรู้ความเข้าใจและแรงจูงใจแก่ประชาชนให้ไปเลือกตั้ง

4. การบริหารงานผิดพลาด ทุจริต ไม่โปร่งใส : จุดอ่อนของนายบุญเลิศ

การบริหารงานตลอดระยะเวลา 3 ปี ของนายบุญเลิศ ได้มีผลงานที่สร้างความเจริญและพัฒนาเมืองเชียงใหม่ในหลายๆ ด้านมากมาย แต่ก็มีหลายโครงการที่มีปัญหาในเรื่องของความโปร่งใสที่ถูกตรวจสอบ/ร้องเรียน โดยองค์กรเอกชนต่างๆ ภายในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

4.1. การก่อสร้างซุ้มเฉลิมพระเกียรติ สตง.ได้รับหนังสือร้องเรียนจึงเข้าตรวจสอบเมื่อตรวจสอบจึงพบว่า ซุ้มเฉลิมพระเกียรติ 5 แห่งนั้น มีการออกแบบก่อสร้างไม่เหมาะสมกับพื้นที่, การกำหนดราคากลางจ้างงาน, การจัดทำประมาณการราคาวัสดุก่อสร้าง, การยื่นขอประกวดราคา รวมถึงการควบคุมงานก่อสร้างไม่ถูกต้อง รัฐต้องสูญเสียเงินสูงเกินกว่าความเป็นจริงเกือบ 800,000 บาท คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจึงมีมติให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เพื่อหาผู้รับผิดชอบ จัดให้คืนเงินแก่เทศบาลและให้พิจารณาโทษตามกฎหมายกับผู้เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี⁶³

4.2. โครงการวางท่อผันน้ำในคลองแม่ข่าสู่คูเมือง(งบประมาณ 38 ล้านบาท) เพื่อแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของคูเมือง เนื่องจากขาดน้ำหมุนเวียน แต่จากสภาพภูมิประเทศที่มีความลาดเอียงทำให้การผันน้ำต้องสูบน้ำจากที่ต่ำขึ้นที่สูง ประกอบกับน้ำในคลองแม่ข่ามีสภาพเน่า

⁶¹สัมภาษณ์ นายนิรันดร์ คำเสมานันท์, ผู้อำนวยการคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดเชียงใหม่, 27 มกราคม 2547.

⁶²ธเนศวร์ เจริญเมือง, “เชียงใหม่ในรอบเดือนมกราคม,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (2 – 8 กุมภาพันธ์ 2547) : 22.

⁶³“สตง.เตรียมเชือดเทศบาลเชียงใหม่ ฐานจัดจ้างผิดๆ รัฐสูญเสียเงิน 8 แสน,” หนังสือพิมพ์แนวหน้า (15 สิงหาคม 2545) : 12,10.

เสีย อาจทำให้น้ำในคูเมืองเน่าเสียไปด้วย และทำให้เทศบาลสิ้นเปลืองงบประมาณในส่วนของการจ่ายค่าไฟฟ้า เทศบาลเองก็ไม่ได้มีการตั้งงบประมาณสำหรับจ่ายค่าไฟฟ้า ตัวอย่างโครงการต่อท่อน้ำเพื่อดึงน้ำจากแม่น้ำปิงบริเวณสะพานรัตนโกสินทร์เข้ามายังคลองแม่ข่า โครงการนี้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากเทศบาลมีงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับจ่ายค่าไฟฟ้าในการสูบน้ำ

64

4.3. ปัญหาการขนถ่ายขยะ โดยในเรื่องนี้ นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเชียงใหม่ ได้เข้ายื่นหนังสือต่อฝ่ายค้านในสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อขอให้ดำเนินการตรวจสอบติดตามปัญหาการขนถ่ายขยะของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างที่พักและขนถ่ายขยะจากเทศบาล ซึ่งทางกรมธ., ป.ป.ช. และสตง. สรุปว่า บริษัทเอกชนได้ทำผิดสัญญา สมควรจะเรียกเงินคืนจากทางบริษัท แต่เทศบาลยังเพิกเฉยและพยายามเบี่ยงเบนประเด็นให้เป็นความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของราชการ

65

4.4. กรณีโครงการก่อสร้างตึกสำนักงานอาคารที่ทำการเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่บริษัทที่ชนะการประมูล(บริษัท วังสิงห์คาวีวิศวกรรม จำกัด) เป็นบริษัทของภรรยาและบุตรสาวของผู้อำนวยการกองช่างในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการนี้โดยตรง ราคาที่ประมูลได้ต่ำกว่าอันดับที่ 2 ไปเพียง 79,997.20 บาท และราคาประมูลต่ำกว่าราคากลางเพียง 119,997.20 บาท เท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีข้อสงสัยในกรณีที่เทศบาลรีบร้อนเปิดซองประกวดราคา ทั้งๆ ที่ยังหาสถานที่ก่อสร้างไม่ได้และยังไม่มีมีการปรับราคาแบบแปลนจาก 12 ชั้น มาเป็น 8 ชั้น ซึ่งรัฐอาจได้ประโยชน์มากกว่าการต่อรองปรับลดราคากับเอกชนที่ชนะการประกวดราคาจากแบบแปลนเดิม

66

4.5. การบุปล็อกตัวหนอนในถนนราชดำเนินตลอดสาย โดยทางเทศบาลอ้างว่าเพื่อส่งเสริมกิจกรรมถนนคนเดินและเพื่อความสวยงาม เทศบาลได้นำตัวหนอนลงปูถนนโดยฉาบพื้นถนนเดิมออกและไม่ได้มีการปูพื้นถนนใหม่ เพียงแต่มีการนำทรายมารองตัวบล็อกเท่านั้น ตามปกติแล้ว ถนนสายนี้เป็นถนนสายหลักและมีรถวิ่งอยู่เป็นประจำไม่ต่ำกว่าวันละ 1,000 คัน

⁶⁴“ขอร้องอย่าทำ...เลิกคิดไปเลย,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 2 (29 กรกฎาคม – 4 สิงหาคม 2545) : 8 – 10.

⁶⁵“ไฉนเทศบาลเชียงใหม่ ปล่อยให้ความผิยัดเข้าราชการ,” หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ (25 มิถุนายน 2545) : 5.

⁶⁶“เปิดอีกปมตึกเทศบาลเชียงใหม่ส่อแว่วฮั้ว – คนในठीฮุ่นบริษัท,” หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน (28 พฤษภาคม 2545) : 13.

(โปรดดูภาคผนวกที่ 18) จะมีก็แต่เพียงวันอาทิตย์เท่านั้นที่ถนนถูกกันไว้สำหรับจัดกิจกรรมถนนคนเดิน เมื่อพิจารณาการใช้งานของถนน ทางเทศบาลก็น่าที่จะทราบว่าถนนไม่เหมาะสมที่จะใช้บล็อค ปัจจุบันถนนจึงอยู่ในสภาพทรุดโทรม บางแห่งทรุดตัว เป็นอันตรายต่อผู้ขับขี่ยานพาหนะ นอกจากนี้กรณีนี้แล้วยังมีการขุดปรับผิวถนนหลายสายทั้งที่ยังมีสภาพดี

5. สรุป การหาเสียงของนายบุญเลิศในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง(การหาเสียงระยะยาว)

แม้ว่านายบุญเลิศจะมีปัญหาในเรื่องการบริหารงาน/โครงการบางโครงการที่ไม่โปร่งใส และถูกกล่าวหาว่าไม่รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือองค์กรเอกชนภายในจังหวัดเชียงใหม่ การบริหารงานที่ไม่โปร่งใสต่างๆ ในโครงการที่ได้กล่าวไปแล้วในส่วนที่ผ่านมา อาจทำให้นายบุญเลิศมีภาพลักษณ์ที่ไม่ค่อยดี ไม่เป็นที่ชื่นชอบของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่บางส่วน อย่างไรก็ตาม จากความพร้อมในการเตรียมตัว การลงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการวางแผนกลยุทธ์ในการหาเสียงอย่างดี สามารถครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ได้ทั่วถึง กล่าวคือ

1. ประชากรในระดับ medium – high (หรือกลุ่ม A+B) นายบุญเลิศใช้วิธีการสร้างกระแสนิยม โดยใช้ผลงาน ประเด็นทางการเมืองต่างๆ ที่กลุ่มเหล่านี้สนใจ เช่น การตกแต่งเมือง พัฒนาคุณภาพชีวิต รวมถึงนโยบาย มาเป็นตัวประชาสัมพันธ์ ผ่านช่องทาง คือ สื่อต่างๆ รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มคนเหล่านี้อย่างสม่ำเสมอ จนในที่สุด นายบุญเลิศก็สามารถสร้างกระแสนิยมในผลงานและการเป็นคณทำงานของตนได้สำเร็จ ซึ่งมีวิธีการโดยสรุป ดังนี้

1.1 ลงพื้นที่พบปะประชาชนตามแขวงต่างๆ ทุกวันศุกร์ หมุนเวียนกันไป
แต่ละแขวง

1.2 เป็นวิทยากรรับเชิญ

1.3 เสนอ/สร้างภาพลักษณ์คนจริงจัง ตั้งใจทำงานเพื่อบ้านเมือง

1.4 เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่างนโยบายร่วมกับ
ทางเทศบาล ทั้งนโยบายในการบริหารงานและนโยบายที่จะใช้
นำเสนอต่อประชาชนในช่วงเลือกตั้ง

1.5 การติดตั้งป้ายผ้าที่พิมพ์ข้อความต่างๆ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ เช่น
“คนทำงานเพื่อบ้านเมือง”

1.6 สร้างความเชื่อมโยงกับพรรคไทยรักไทย โดยเขียนข้อความสนับสนุน
ประเด็นที่เป็นนโยบายของพรรคไทยรักไทยที่ประชาชนสนใจติดตาม

1.7 การจัดกิจกรรมให้ความรู้ทางการเมือง(หาเสียง)กับกลุ่มชนชั้นกลาง
ที่ใหญ่ที่สุด คือ บุคลากรและนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. ส่วนประชากรในระดับล่าง(ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่)นั้น นายบุญเลิศได้ใช้วิธีการสร้างคะแนนเสียงจัดตั้งและสร้างความนิยมในคนระดับล่าง เพื่อใช้เป็นฐานเสียง การให้ได้มาซึ่งฐานเสียง นายบุญเลิศได้ใช้ทั้งวิธีการหาเสียงที่เปิดเผย/ถูกกฎหมาย เช่น ผลงาน นโยบาย นำโครงการลงสู่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เอาใจใส่ดูแลชุมชนอย่างดี ควบคู่ไปกับวิธีการหาเสียงที่ไม่เปิดเผย โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่รวมถึงงบประมาณของเทศบาลมาใช้ในเชิงหาเสียงให้กับตนเอง เช่น การแจกเงิน/สิ่งของ, การจัดเลี้ยง และการพาไปดูงานต่างจังหวัด เป็นต้น ผลของการใช้การหาเสียงทั้งเปิดเผยและไม่เปิดเผยดังกล่าว ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนรู้สึกผูกพันกับนายบุญเลิศ ทั้งในแง่ของผลงานและในเชิงความสัมพันธ์อุปถัมภ์ สิ่งนี้ ประชาชนตอบแทนแลกเปลี่ยนผลงานและความดูแลเอาใจใส่ในเชิงอุปถัมภ์ก็คือ คะแนนเสียงที่จะลงให้กับนายบุญเลิศในวันเลือกตั้งนั่นเอง วิธีการที่นายบุญเลิศใช้เพื่อสร้างคะแนนเสียงจัดตั้งและสร้างความนิยมโดยสรุป ดังนี้

1.1 ลงพื้นที่พบปะประชาชนในชุมชนต่างๆ

1.2 เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาชุมชนของตน

1.3 สร้างความนิยมและเครือข่ายอุปถัมภ์ของตัวนายบุญเลิศเองขึ้นในชุมชน โดยมีวิธีการดังนี้

1.3.1 สร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ให้มีลักษณะเป็นทางการขึ้นในชุมชนต่างๆ แล้วนำคนของตนเองเข้าไปดำรงตำแหน่ง

1.3.2 ส่งผ่านโครงการต่างๆ สู่ชุมชนผ่านสายอุปถัมภ์ที่แฝงอยู่ในโครงสร้างที่เป็นทางการของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

1.3.3 แจกเงิน/สิ่งของให้กับประชาชน(ในช่วงก่อน 60 วัน ก่อนหมดวาระ)

1.3.4 เข้าร่วมงานประเพณีต่างๆ ของคนในชุมชน

1.3.5 จัดเลี้ยงในงานเทศกาลต่างๆ

1.3.6 พาประชาชนไปทัศนศึกษา/ฝึกอบรมดูงานต่างจังหวัด

1.4 การจัดตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

1.5 การใช้กลไกอำนาจรัฐสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันพื้นที่ในการติดป้ายโฆษณาหาเสียง

ด้วยวิธีการหลากหลายในการหาเสียงล่วงหน้าทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผย ซึ่งครอบคลุมกลุ่มคนทุกกลุ่มในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และทำมาตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ถึงแม้จะขาดความโปร่งใสในการบริหารงานในบางโครงการ และมีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยดีนักกับประชาชนบางส่วน รวมถึงองค์กรอิสระหลายๆ กลุ่มในจังหวัดเชียงใหม่ แต่เมื่อมีการจัดทำโพลสำรวจความคิดเห็นในโครงการรณรงค์ให้ความรู้นโยบายสาธารณะเมืองเชียงใหม่ของมูลนิธิพัฒนาสถาบันเมืองได้เปิดเผยข้อมูลดังนี้ บุคคลที่ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมที่จะเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่(จากจำนวนแบบสอบถาม 11,078 ชุด) อันดับหนึ่ง คือ นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์ 4,996 คะแนน, อันดับสอง คือ รศ.ดร.ธเนศวร์ เจริญเมือง 1,667 คะแนน, อันดับสาม คือ นางชมพูนุช โทสินธิติ 1,148 คะแนน, อันดับสี่ นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ 1,048 คะแนน,... และอันดับแปด คือ นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงศ์ 551 คะแนน⁶⁷ โดยช่วงระยะเวลาในการทำโพลก็อยู่ในช่วงก่อนการเลือกตั้งเพียงไม่กี่เดือน ซึ่งน่าจะเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จในการหาเสียงล่วงหน้าของนายบุญเลิศได้เป็นอย่างดี

2. ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ หมายเลข 2 : นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ (หัวหน้ากลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่)

มีประเด็นที่น่าสนใจ

คือ

1. การจัดการหาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
2. ยุทธศาสตร์การหาเสียงและการแบ่งประชากรเลือกตั้งในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
3. ยุทธวิธี/วิธีการการรณรงค์หาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
 - 3.1 ช่วงระยะเวลา ก่อน 60 วันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง(กต.ยังไม่มีอำนาจเข้ามาดูแล จัดการ ควบคุมการเลือกตั้ง
 - 3.2 ช่วง 60 วัน ก่อนถึงวันครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารเทศบาล
4. สรุป

1. องค์การหาเสียงของนายนิวัตร ในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

⁶⁷“โพล ชาวเชียงใหม่ จี้แก้ชชะล้นเมือง,” หนังสือพิมพ์ข่าวสด (13 สิงหาคม 2546) : 33.

ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง(ก่อนการรณรงค์หาเสียง) นายนิวัตร ได้วางโครงสร้าง, ตำแหน่ง รวมถึงกำหนดหน้าที่ของตำแหน่งต่างๆ ไว้ แต่ยังมีได้กำหนดตัวบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่ง ดังนี้

แผนภาพที่ 4 แผนภาพแสดงโครงสร้างองค์กรหาเสียงของนายนิวัตรในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง องค์กรหาเสียงของนายนิวัตร ยังไม่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง มีเพียงโครงสร้างและบุคคลในบางตำแหน่ง แต่ยังไม่มีการกำหนดกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงใดๆ ที่มาจาก องค์กรหาเสียงของนายนิวัตร กิจกรรมการหาเสียงในช่วงเลือกตั้งจึงมีที่มาจาก การดำเนินกิจกรรมของนายนิวัตรเองเท่านั้น

พร้อมกันนี้ นายนิวัตรได้วางตัวบุคคลที่จะเป็นทีมผู้บริหาร(รองนายกเทศมนตรี)ของกลุ่ม เชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ไว้ โดยบุคคลนั้นจะต้องมีคุณสมบัติ คือ มีคุณวุฒิที่เหมาะสม, มีความซื่อสัตย์สุจริต, เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของสังคม ประกอบด้วย

1. ดร.	นิวัตร	ตันตยานุสรณ์
2. ดร.อนุสรณ์		คุณานุสรณ์
3. ดร.เขตไท		ลังการพิันธ์
4. น.พ.สมจารย์		วิจารณ์ปรีชา
5. อาจารย์เฉลิม		เลาหเพ็ญแสง

การที่นายนิวัตร เคยดำรงตำแหน่งเทศมนตรีฝ่ายช่างและการศึกษาในสมัยกลุ่มนวัตรัฐพัฒนาของนางบุษบา ยอดบางเตย ภรรยา 'เสธม้อย' พล.ต.อินทรัตน์ ยอดบางเตย นายนิวัตรจึงถูกสื่อมวลชนและหลายๆ ฝ่ายมองว่าเป็นคนสนิทและมีสายสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับ พล.ต.อินทรัตน์ ยอดบางเตย⁶⁹ แต่จากการสอบถามนายนิวัตร ถึงประเด็นข้อกล่าวหาดังกล่าว นายนิวัตรให้การปฏิเสธ โดยกล่าวว่า ตนไม่ได้ติดต่อกับนางบุษบา และพล.ต.อินทรัตน์มาเป็นเวลานาน และกลุ่ม เชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ของตนก็มีความเป็นกลาง ไม่ได้มีความเกี่ยวพันหรือได้รับความช่วยเหลือจากผู้ใด

2. ยุทธศาสตร์การหาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ก่อนที่จะวิเคราะห์ถึงยุทธวิธีการหาเสียงของนายนิวัตรได้นั้น จำเป็นต้องวิเคราะห์ในสิ่งต่อไปนี้ก่อน

- การแบ่งประชากรเลือกตั้ง
 - ยุทธศาสตร์ในการหาเสียงเลือกตั้ง
- การแบ่งประชากรเลือกตั้ง

นายนิวัตรได้แบ่งประชากรเลือกตั้งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

⁶⁹“เลือกตั้งนายกฯ เทศบาลเชียงใหม่เข้มขัน แชมป์เก่ายังมาแรง อดีตนายกฯ ลงลุยเดี่ยว,” : หน้าเดียวกัน, และ “เชียงใหม่คุณธรรม เล็งยึดนายกเล็ก เวียงพิงค์,” หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (20 มกราคม 2547) : 15.

⁷⁰สัมภาษณ์ นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์.

⁷¹แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ระยะเวลาช่วงก่อน 60 วัน ที่ผู้บริหารจะหมดวาระ และช่วงระหว่าง 60 วัน ก่อนผู้บริหารหมดวาระ ซึ่งกกต. มีอำนาจเข้ามาควบคุมดูแลการเลือกตั้ง.

1. ระดับสูง หมายถึง ผู้บริหารในองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ประมาณ 5% ของประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
2. ระดับกลาง หมายถึง นักศึกษา, ครู/อาจารย์, ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ, พ่อค้าที่อยู่ติดถนนหรืออยู่ในศูนย์การค้า ประมาณ 65 - 70 % ของประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
3. ระดับล่าง หมายถึง กลุ่มผู้ใช้แรงงาน, ประชาชนที่อยู่ในชุมชนเมือง(ชุมชนแออัด) ประมาณ 20 - 25 % ของประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเป้าหมายของกลุ่มอยู่ที่ระดับกลางและสูง

72

ยุทธศาสตร์ในการหาเสียง(ในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง)

ด้วยเหตุที่กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ เป็นกลุ่มที่เพิ่มจะถูกตั้งขึ้นในเดือนเมษายน 2546 และยังเน้นกลุ่มเป้าหมายการหาเสียงไปที่กลุ่มคนระดับกลางและระดับสูง ยุทธศาสตร์ในช่วงแรก คือ “การพยายามประชาสัมพันธ์ตัวของนายนิวัตร์และกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ให้เป็นที่รู้จักแก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะประชาชนในระดับกลางและระดับสูง” นำไปสู่

3. ยุทธวิธี/วิธีการในการรณรงค์หาเสียงของนายนิวัตร์ **ต้นตยานุสรณ์**

3.1 ระยะเวลาก่อน 60 วัน ที่ผู้บริหารจะหมดวาระ (ช่วงก่อนที่ กกต. จะเข้ามาดูแลควบคุมการเลือกตั้ง) มีวิธีการดังนี้

3.1.1 ประกาศและเปิดตัวต่อสาธารณะชน นายนิวัตร์และกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ได้เปิดตัวครั้งแรกในวันที่ 15 เมษายน 2546 โดยการร่วมขบวนแห่คำหว่านผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในวันสงกรานต์ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้าร่วมขบวนและนักท่องเที่ยวได้ทำความรู้จักกับกลุ่ม

73

ขบวนแห่คำหว่านผู้ว่าราชการของจังหวัดเชียงใหม่ นั้นเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ มีขบวนและผู้เข้าร่วมที่มาจากประชาชนทุกระดับในจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ขบวนตัวแทนของหน่วยราชการต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่, องค์กรเอกชน บริษัทห้างร้านต่างๆ, ตัวแทนประชาชนจากชุมชน, และนักท่องเที่ยวทั้งชาวเชียงใหม่และนักท่องเที่ยวจากต่างจังหวัด ฯลฯ การเปิดตัวในงานนี้ นับว่าเป็นการประชาสัมพันธ์กลุ่มและตัวของนายนิวัตร์ได้เป็นอย่างดี เพราะทุกคนที่เข้าร่วมขบวนคำหว่านย่อมจะต้องรู้จักกลุ่มและนายนิวัตร์ไม่มากก็น้อย และเมื่อมองถึงกลุ่มเป้าหมายของนายนิวัตร์ ซึ่งก็คือ คนระดับกลางและสูงแล้ว งานรณรงค์คำหว่านผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นงานที่รวมเอาชนชั้นกลางและสูงมาไว้รวมกันมากที่สุดงานหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีทั้งข้าราชการ ผู้บริหารทั้งองค์กรภาครัฐ

⁷² สัมภาษณ์ นายนิวัตร์ ต้นตยานุสรณ์.

⁷³ เรืองเดียวกัน.

และเอกชน บริษัทห้างร้านต่างๆ นักศึกษา พ่อค้า ประชาชน การไปร่วมงานจึงเป็นการ
 ประชาสัมพันธ์ตัวของนายนิวัตและกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ต่อกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี

3.1.2 เปิดเผยตัวต่อสื่อในฐานะว่าที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาล
 นครเชียงใหม่ โดยนายนิวัตได้เปิดเผยตัวต่อสื่อเป็นครั้งแรกในเดือนกรกฎาคม 2546 และมีข่าว
 เกี่ยวกับตัวของนายนิวัตและกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่อย่างสม่ำเสมอ⁷⁴ เนื้อหาข่าวมีการเสนอ
 ประวัติการศึกษา ประวัติการทำงานทั้งในด้านอาชีพและประวัติการทำงานทางการเมือง และ
 ผลงาน รวมถึงนโยบายและวิสัยทัศน์ของนายนิวัต เช่น การกำหนดผังเมืองใหม่ พัฒนาเชียงใหม่
 ให้เป็นเมืองประวัติศาสตร์ คงเอกลักษณ์ล้านนาไว้ เป็นต้น⁷⁵

การเปิดเผยตัวต่อสื่อของนายนิวัตก็เป็นไปตามยุทธศาสตร์และ
 กลุ่มเป้าหมายที่นายนิวัตได้วางไว้ จากการสัมภาษณ์ นายนิวัตให้ความสำคัญกับสื่อในฐานะของ
 ช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับประชาชน ด้วยเหตุผลที่สื่อเป็นช่องทางที่จะกระจายสาร(ข่าว)ของ
 เขาได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง และตรงเป้าหมาย คือ ชนชั้นกลางและสูงได้มากที่สุด

3.2 ช่วง 60 วันก่อนถึงวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง (กต.จะเข้ามาดูแลควบคุมการ
 เลือกตั้ง)

นายนิวัตและกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ใช้วิธีการต่างๆ ดังนี้

3.2.1. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มผ่านทางเว็บไซต์ (www.cmlovecm.org)
 โดยเริ่มเปิดตัวเว็บไซต์ในเดือนธันวาคม 2546 ซึ่งเว็บเพจประกอบด้วย ชื่อ – สัญลักษณ์ของกลุ่ม,
 ทีมผู้บริหาร, นโยบายของกลุ่ม, เว็บบอร์ด และข่าวความเคลื่อนไหวภาพกิจกรรมของกลุ่ม เว็บไซต์
 เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งที่สามารถสื่อถึงคนระดับกลาง – สูง ซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่ม และ
 ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของกลุ่มการเมืองแบบใหม่ เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับประชาชนได้
 กลุ่มยังสามารถใช้เว็บไซต์ตอบปัญหา แสดงนโยบาย แสดงภาพกิจกรรม ฯลฯ ได้อย่างอิสระ โดยมี
 ค่าใช้จ่ายต่ำ ดังนั้น เว็บไซต์จึงเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการประชาสัมพันธ์ต่อคนระดับกลาง – สูง

⁷⁴“เลือกตั้ง ส.ท.เชียงใหม่เดือด,” หนังสือพิมพ์แนวหน้า (9 กรกฎาคม 2546) : 18.

⁷⁵“นิวัต ตันตยานุสรณ์,” หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก (29 กรกฎาคม 2546) : 38. และ “ศึก
 ชิงเจ็ดชัยชาวเริ่มศึกคักแล้ว,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 2 (1 – 7 ธันวาคม 2546) : 11.

ที่ได้ผล 2 ทาง คือ ทั้งการอ่านและการสื่อสารระหว่างกลุ่มกับผู้อ่านได้ในรูปของการแสดงความ
 คิดเห็นของผู้อ่าน 76

3.2.2. เริ่มพบปะประชาชนตามแขวงต่างๆ ทางกลุ่มเริ่มพบปะประชาชนตามแขวง
 ต่างๆ ทั้งเขตเทศบาล ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2546 เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักกลุ่ม
 เชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่และตัวนายนิวัตเองมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การพบปะประชาชนในช่วงนี้
 ของนายนิวัตและกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ยังไม่เข้มข้นนัก ด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากร ประกอบ
 กับนายนิวัตไม่ได้เน้นการหาเสียงในช่วงก่อนการเลือกตั้ง เน้นเพียงแต่การประชาสัมพันธ์ให้กลุ่ม
 เป็นที่รู้จักเท่านั้น

4. **สรุปการหาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง : นายนิวัต ดันตยานุสรณ์**

ด้วยเหตุที่กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่เป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นมาภายในระยะเวลาไม่นาน(8 เดือน
 ก่อนการเลือกตั้ง) ความพร้อมของกลุ่มจึงมีน้อยเมื่อเทียบกับนายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ และกลุ่ม
 เชียงใหม่คุณธรรม ที่ดำรงตำแหน่งมาถึง 2 สมัย ประกอบกับทางกลุ่มได้เน้นกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่คน
 ระดับกลาง – ระดับสูง วิธีการหาเสียงจึงเป็นวิธีการหาเสียงที่เปิดเผย/ถูกกฎหมาย โดยเน้นไปที่การ
 สื่อสารมวลชนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์, เว็บไซต์ มากกว่าการใช้วิธีการหาเสียงแบบไม่
 เปิดเผย เช่น การใช้วิธีสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ซึ่งมักเป็นวิธีที่ใช้ในการหาเสียงของคนระดับ
 ล่าง

3. **ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ หมายเลข 3 : นายวรกร ดันตรานนท์**

มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ

1. การจัดการหาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
2. ยุทธศาสตร์การหาเสียงและการแบ่งประชากรเลือกตั้งในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียง
 เลือกตั้ง
3. ยุทธวิธี/วิธีการการรณรงค์หาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
 - 3.1 ช่วงระยะเวลา ก่อน 60 วันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง(กต.ยังไม่มี

⁷⁶นิวัต ดันตยานุสรณ์, “สรุปและวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่
 และสมาชิกสภาเทศบาลของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ ในการเลือกตั้งวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547,”
 หน้า 5. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่).

การแบ่งประชากรเลือกตั้ง

นายวกรได้แบ่งประชากรเลือกตั้ง(กลุ่มเป้าหมาย)ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มชนชั้นสูง

2. กลุ่มชนชั้นกลาง

3. กลุ่มชนชั้นล่าง ส่วนใหญ่คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน

นายวกรได้คาดหวัง ประเมินสัดส่วนคะแนนเสียงที่ตนคาดว่าจะได้รับ ดังนี้ กลุ่มชนชั้นล่าง จะขอแบ่งคะแนนเสียงประมาณ 25% ของกลุ่มนี้ และคาดหวังว่าชนชั้นกลางและสูงที่ต้องการจะเห็นการเปลี่ยนแปลง คงจะออกมาใช้สิทธิ หากตนจะชนะหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงก็จะเกิดจากชนชั้นกลางและชนชั้นสูงมากกว่า

80

ยุทธศาสตร์ในการหาเสียง(ในช่วงก่อนวันรับสมัครเลือกตั้ง)

นายวกรไม่ได้วางยุทธศาสตร์ในการหาเสียงใดๆ ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง เป็นเพราะในช่วงก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง นายวกรเคยให้สัมภาษณ์กับสื่อว่าตนจะไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้อีกแล้ว⁸¹ ประกอบกับสถานะศักยภาพความมั่นคงของกลุ่มอำนาจที่มีเสถียรภาพหลังจากตกเป็นฝ่ายค้านในสภาในการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว และต่อมาสมาชิก 3 คน ก็หันไปร่วมมือกับกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม กลุ่มอำนาจที่มีจึงเหลืออยู่เพียง 3 คน ตัวของนายวกรเองก็ถูกจับตามองตลอดช่วงก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งว่าจะลงสมัครหรือไม่ แต่นายวกรเองก็ไม่เคยแสดงท่าทีอย่างเปิดเผยว่าตนจะลงสมัครในครั้งนี้อย่างไร⁸² ท่าทีที่ไม่ชัดเจนจนถึงวันรับสมัครเลือกตั้งเท่ากับว่าก่อนหน้านี้ นายวกรไม่ได้ดำเนินกิจกรรมใดๆ ในเชิงการเตรียมตัวหาเสียง นอกจากบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาล

83

3. ยุทธวิธี/วิธีการในการหาเสียงเลือกตั้งในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

3.1 ระยะเวลาช่วงก่อน 6 0 วัน ที่ผู้บริหารจะหมดวาระลง

3.2 ช่วงระหว่าง 6 0 วัน ก่อนที่วันครบวาระของผู้บริหาร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸⁰สัมภาษณ์ นายวกร ตันตรานนท์.

⁸¹“เก้าอี้แห่งศักดิ์ศรี นายกโดยตรงเชียงใหม่,” : หน้าเดียวกัน.

⁸²เรื่องเดียวกัน. และ “วัดผลลงชุมชนชาวไทยรักไทย,” : หน้าเดียวกัน.

⁸³สัมภาษณ์ ประชาชนหลายๆ คนในแขวงเมืองรายอันเป็นแขวงที่เขาเป็นสมาชิกสภาเทศบาลอยู่ พบว่า นายวกรแทบจะไม่มีการลงพื้นที่พบปะประชาชนในแขวงเลย.

สำหรับนายวกร จะรวมทั้ง 2 ช่วงไว้ด้วยกัน เนื่องจาก ช่วงเวลาก่อนจะมีการรับสมัครเลือกตั้งนั้น นายวกรไม่ได้แสดงตัวว่าจะลงสมัคร รวมทั้งไม่ได้มีการโฆษณาหาเสียงใดๆ เลย นอกจากการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาเทศบาลเท่านั้น

4. สรุปการหาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ของนายวกร ต้นตรานนท์

เมื่อเทียบความพร้อมของนายวกรกับเบอร์ 1 และเบอร์ 2 นั้น นายวกรถือว่าเป็นรอง เพราะนายวกรไม่ได้มีการหาเสียงในระยะยาว หรือหาเสียงในช่วงก่อนการเลือกตั้งเลย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าในเบื้องต้น นายวกรได้ตัดสินใจไม่คิดที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง จึงทำให้นายวกรไม่ได้มีการวางแผนการหาเสียงในช่วงก่อนการเลือกตั้งไว้แต่อย่างใด

4. ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ เบอร์ 4 : นายสุรัชย์ เลี้ยวสวัสดิพงษ์

มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ

1. การจัดการหาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
 2. ยุทธศาสตร์การหาเสียงและการแบ่งประชากรเลือกตั้งในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
 3. ยุทธวิธี/วิธีการการรณรงค์หาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
 - 3.1 ช่วงระยะเวลาก่อน 60 วันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง(กต.ยังไม่มีอำนาจเข้ามาดูแล จัดการ ควบคุมการเลือกตั้ง
 - 3.2 ช่วง 60 วัน ก่อนถึงวันครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารเทศบาล
4. สรุป

1. การจัดการหาเสียงของนายสุรัชย์ เลี้ยวสวัสดิพงษ์ในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

กลุ่มรักเชียงใหม่ ได้ประกาศตัวว่าจะลงสมัครรับเลือกตั้ง ก่อนรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพียงไม่นาน เพราะฉะนั้น ในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง จึงไม่มีการจัดการหาเสียงเพื่อช่วยสนับสนุนในการหาเสียงระยะยาวของนายสุรัชย์แต่อย่างใด

2. ยุทธศาสตร์การหาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

84

⁸⁴แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ระยะเวลาช่วงก่อน 60 วัน ที่ผู้บริหารจะหมดวาระ และช่วงระหว่าง 60 วัน ก่อนผู้บริหารหมดวาระ ซึ่งกต. มีอำนาจเข้ามาควบคุมดูแลการเลือกตั้ง.

ก่อนที่จะวิเคราะห์ถึงยุทธวิธีในการหาเสียงนั้น จำเป็นต้องวิเคราะห์ในสิ่งต่อไปนี้ก่อน

- การแบ่งประชากรเลือกตั้ง
- ยุทธศาสตร์ในการหาเสียงเลือกตั้ง

การแบ่งประชากรเลือกตั้ง

นายสุรชัยได้แบ่งประชากรเลือกตั้งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้การศึกษา อายุ ทัศนคติ ต่อการเมือง ความรู้ความเข้าใจในทางการเมือง เป็นตัวจัดแบ่งได้ดังนี้

1. คนรุ่นเก่า คือ คนที่ถูักนักการเมืองครอบงำ ไม่เข้าไปตรวจสอบการทำงานของเทศบาล
2. คนรุ่นใหม่ เป็นคนที่มีการศึกษา มีความรู้ทางการเมือง และมีวิจรณ์ญาณตัดสินใจเองได้ว่าสิ่งไหนผิดหรือถูก โดยคนรุ่นใหม่ของนายสุรชัยนั้นไม่จำเป็นต้องมาจากชั้นกลางหรือสูงเท่านั้น คนรุ่นใหม่อาจเป็นเยาวชนหรือผู้ที่อยู่ในชุมชนก็ได้

3. ยุทธวิธีในการหาเสียงในช่วงก่อนการเลือกตั้ง

กลุ่มรักเชียงใหม่ของนายสุรชัย ได้เปลี่ยนบทบาทกลับมาเป็นกลุ่มการเมืองท้องถิ่นก่อนหน้าวันรับสมัครเลือกตั้งเพียงไม่กี่วัน จึงไม่มีการวางยุทธศาสตร์และวิธีการในการหาเสียงล่วงหน้าในช่วงก่อนการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม กลุ่มรักเชียงใหม่เป็นกลุ่มการเมืองที่พัฒนาขึ้นมาจาก องค์กรพัฒนาเอกชนระดับท้องถิ่น คือ ชมรมรักเชียงใหม่ การเคลื่อนไหวของชมรมรักเชียงใหม่จึง

กลายเป็นยุทธศาสตร์และวิธีการหาเสียงล่วงหน้าของกลุ่มรักเชียงใหม่ไปโดยปริยาย

วิธีการที่กลุ่มรักเชียงใหม่(ชมรมรักเชียงใหม่)ใช้ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง คือ เป็นแกนนำในการจัดเวทีสาธารณะ จัดเสวนาในประเด็นต่างๆ ของเมืองเชียงใหม่ แต่จะเน้นหนักในประเด็นที่เป็นปัญหาของเมือง เช่น ปัญหาสะพานลอยข้ามแยกสนามบิน หรือการสร้างอาคารที่ทำการเทศบาลแห่งใหม่ริมฝั่งแม่น้ำปิง ทางชมรมรักเชียงใหม่เป็นแกนนำในการรณรงค์จัดเวทีสาธารณะร่วมกับกลุ่มนักเคลื่อนไหวและองค์กรต่างๆ เพื่อคัดค้านโครงการก่อสร้างของทางเทศบาล จนทำให้เกิดกระแสคัดค้านจากสื่อมวลชนทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่นรวมถึงประชาชนบางส่วน จนในที่สุดก็

สามารถยับยั้งโครงการของเทศบาลได้

4. สรุป การหาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ของนายสุรชัย เลียวสวัสดิพงษ์

ชมรมรักเชียงใหม่ จึงมีบทบาทเป็นฝ่ายที่คอยตรวจสอบการบริหารงานของทางเทศบาล การเคลื่อนไหวตรวจสอบคัดค้านโครงการต่างๆ ของทางเทศบาล แต่แม้จะสามารถยับยั้งโครงการที่

ไม่ถูกต้องโปร่งใสได้ แต่บทบาทดังกล่าวก็ไม่ใช่ที่รู้จักอย่างแพร่หลาย มีแต่ผู้รู้จักเพียงกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น ส่งผลให้กลุ่มรักเชียงใหม่เป็นที่รู้จักเพียงในคนกลุ่มเล็กๆ กลุ่มหนึ่งในเขตเทศบาลเท่านั้น เมื่อเทียบความได้เปรียบเสียเปรียบกับผู้สมัครเบอร์ 1, 2, 3 แล้ว นายสุรัชย์เสียเปรียบผู้สมัครคนอื่นๆ ทั้งหมด ทั้งในแง่ของความพร้อม, ความรู้จัก, ระยะเวลาในการเตรียมตัว ถึงแม้จะมีผลงานแต่ก็ไม่แพร่หลาย โอกาสชนะการเลือกตั้งจึงมีน้อยที่สุดในบรรดาผู้สมัครทั้ง 4 คน

5. ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ เบอร์ 5 : นางบุษราพร ศุภรักษ์จินดา (สมัครในนามผู้สมัครอิสระ)

ในจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีทั้งหมด 5 คน นางบุษราพร เป็นผู้สมัครคนเดียวที่ไม่เคยมีบทบาททางการเมืองใดๆ มาก่อน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาและระหว่างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและในช่วงเลือกตั้ง นางบุษราพรไม่มีความเคลื่อนไหวทางการเมืองใดๆ ผู้วิจัยจึงไม่สามารถนำเสนอและวิเคราะห์ในส่วนของคุณางบุษราพรได้

สรุปบรรยากาศในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

บรรยากาศเต็มไปด้วยความเงียบเหงาไม่คึกคัก ในช่วง 6 เดือนก่อนจะถึงช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีป้ายประชาสัมพันธ์ที่กำลังจะมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงน้อยมาก เมื่อเทียบกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่มีการเสนอข่าวอย่างคึกคัก สื่อทั้งระดับท้องถิ่นหรือส่วนกลางแทบจะไม่มีการเสนอข่าวการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ทั้งๆ ที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองอันดับ 2 ของประเทศ จึงน่าจะได้รับความสนใจจากสื่อมากกว่านี้

ด้านผู้สมัครรับเลือกตั้งตลอดปี 2546 ที่ผ่านมามีแต่เพียงนายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หมายเลข 1 เพียงคนเดียวเท่านั้นที่ประกาศตัวว่าจะลงสมัครรับเลือกตั้งอย่างแน่นอน ในขณะที่ผู้สมัครคนอื่นๆ ก็ยังไม่มีท่าทีที่ชัดเจนว่าจะลงสมัครหรือไม่ กว่าที่จะมีความชัดเจนว่าใครจะลงสมัคร ก็ล่วงเลยมาถึงช่วงเดือนธันวาคม

ในแง่ของกระแสนิยมและความพร้อม นายบุญเลิศ มีกระแสความนิยมที่สูงมาก เนื่องจากผลงานการลงพื้นที่หาเสียงล่วงหน้า และฐานคะแนนที่มั่นคงจากประชาชนในชุมชน ส่วนทางด้านความพร้อม นายบุญเลิศก็มีความพร้อมเหนือผู้สมัครรายอื่นๆ กล่าวคือ ตลอดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี 2546 (ยกเว้นช่วง 60 วัน ที่ กกต.เข้ามาดูแลควบคุม) นายบุญเลิศได้มีการเตรียมความพร้อมด้านการลงพื้นที่, มีการประชุมพบปะสังสรรค์

ห้วคะแนนบ่อยครั้ง⁸⁵ พากันไปเที่ยวต่างจังหวัดและต่างประเทศ ส่วนผู้สมัครคนอื่นที่จะลงแข่งขันมีความเคลื่อนไหวไม่มากนัก มีเพียงการออกเอกสารบรรยายเท่านั้น⁸⁶

จากความพร้อมและกระแสนิยมดังกล่าว ส่งผลให้นายบุญเลิศมีคะแนนความนิยมเหนือผู้สมัครรายอื่นๆ จากการทำแบบสอบถามในโครงการรณรงค์ให้ความรู้นโยบายสาธารณะเมืองเชียงใหม่โดยมูลนิธิพัฒนาสถาบันพัฒนาเมือง ในช่วงเดือนสิงหาคม พบว่า นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ เป็นคนที่ประชาชนเห็นว่าเหมาะสมที่สุดที่จะเป็นนายกเทศมนตรี มากกว่าผู้สมัครคนอื่น⁸⁷ และในช่วง 28 - 30 ธันวาคม 2546 ได้มีการทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจำนวน 300 คน ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลสำรวจพบว่า บุคคลที่ประชาชนยังให้ความนิยมเป็นอันดับแรก คือ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ ร้อยละ 33 อันดับสอง คือ นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ ร้อยละ 8.2 และนายวรกร ตันตรานนท์ ร้อยละ 4 . 8⁸⁸

ด้านหน่วยงานราชการ เริ่มมีการเตรียมตัวจัดการเลือกตั้ง โดยเทศบาลนครเชียงใหม่ได้มีการจัดอบรมผู้นำชุมชนของทุกชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเลือกตั้ง⁸⁹ เริ่มมีการให้ความรู้แก่ประชาชนด้านนโยบายสาธารณะและการเลือกตั้ง โดยมูลนิธิพัฒนาสถาบันพัฒนาเมือง เป็นต้น

⁸⁵“ศึกเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเชียงใหม่ไร้คู่แข่ง,” หนังสือพิมพ์บ้านเมือง (15 กันยายน 2546) :15.

⁸⁶ธเนศวร์ เจริญเมือง, “บ้านเกิดเมืองนอน,” : 22.

⁸⁷ได้รับคะแนน 4,996 คะแนน จากแบบสอบถาม 11,078 ชุด ส่วนนายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ได้ 2,048 คะแนน นายสุรัชย์ เลี้ยวสวัสดิพงษ์ได้ 551 คะแนน.

⁸⁸“โพลชี้คะแนนนิยม ‘บุญเลิศ’ นำแล้ว,” หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (29 มกราคม 2547) : 21.

⁸⁹“ติวผู้นำ 71 ชุมชน ในนครเชียงใหม่รับมือเลือกตั้งนายกเล็กโดยตรง,” หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (5 พฤศจิกายน 2546) : 21.

การรณรงค์หาเสียงในช่วงเวลาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ
และบทวิเคราะห์

ช่วงเวลาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

เป็นช่วงเวลาที่เริ่มการหาเสียงอย่างเป็นทางการอย่างแท้จริง เนื้อหาในบทนี้จะเป็นการ
กล่าวถึงวิธีการหาเสียงที่ผู้สมัครใช้ในการหาเสียงไปพร้อมกับบทวิเคราะห์

ช่วงเวลาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง สามารถแบ่งช่วงเวลาตามเหตุการณ์ได้ ดังนี้

1. ช่วงวันรับสมัครเลือกตั้ง (2–6 มกราคม 2547)
2. ช่วงระยะเวลาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (2 – 31 มกราคม 2547) ซึ่งแบ่งออก
ได้เป็น 3 ช่วงย่อยๆ คือ 2.1 ช่วงต้นฤดูการรณรงค์หาเสียง 2.2 ช่วงกลางของการรณรงค์
หาเสียง และ 2.3 ช่วงปลายของการรณรงค์หาเสียง หรือช่วง 10 วันสุดท้ายก่อนถึงวัน
เลือกตั้ง

3. สรุปลงและวิเคราะห์ 1 เดือน แห่งการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
4. วันลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (1 กุมภาพันธ์ 2547)
5. ผลการเลือกตั้ง

1. ช่วงวันรับสมัครเลือกตั้ง

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้กำหนดวันให้ผู้ที่ต้องการจะลง
สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี ได้ลงสมัครตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม 2547 ถึง วันที่ 6 มกราคม
2 5 4 7

การนำเสนอจะนำเสนอตามลำดับหมายเลขของผู้สมัครรับเลือกตั้งดังนี้

- 1.1 นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์
- 1.2 นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์
- 1.3 นายวรกร ตันตราพันธ์
- 1.4 นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์
- 1.5 นางบุษราพร ศุภรักษ์จินดา

1.6 สรุปลงวันรับสมัครเลือกตั้ง

วันที่ 2 มกราคม 2 5 4 7
ในวันที่ 2 มกราคม 2547 มีผู้มาสมัคร 2 ราย คือ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ และนายนิวัตร
ตันตยานุสรณ์

1.1 นายบุญเลิศ

บุญปกรณ์

ในวันรับสมัครมีประเด็นที่น่าเสนอดังนี้

- 1.1.1 นโยบาย และสโลแกนที่ใช้ในการหาเสียง
- 1.1.2 การแบ่งกลุ่มเป้าหมาย/ประชากรเลือกตั้ง
- 1.1.3 ยุทธศาสตร์ในการหาเสียงช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 1.1.4 การจัดองค์กรหาเสียงของนายบุญเลิศในช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 1.1.5 ประเด็นข้อสังเกต และการวิเคราะห์ในวันรับสมัคร

นายบุญเลิศ บุญปกรณ์ เดินทางมาถึงเทศบาลนครเชียงใหม่(จุดรับสมัคร) เป็นรายแรก พร้อมด้วยผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และนายปกรณ์ บุญปกรณ์ หัวหน้ากลุ่ม เชียงใหม่คุณธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดเชียงใหม่ พรรคไทยรักไทย¹

เหตุผลที่ลงสมัครในนามอิสระ นายบุญเลิศกล่าวว่า “ผมเลือกลงอิสระ เพราะเกรงว่า บางครั้งถ้าลงในนามกลุ่มแล้ว บุคคลในกลุ่มบางคนทำอะไรผิดพลาดไปจะมาถึงเราด้วย... ผมให้ความระมัดระวังเรื่องข้อกฎหมาย ค่อนข้างจะละเอียดกว่าคนอื่น” ส่วนเหตุผลที่ไม่ประกาศรายชื่อฝ่ายบริหาร นายบุญเลิศกล่าวว่า “ผมเกร็งมากเรื่องกฎหมาย กกต. สมมุติว่าผมประกาศว่า ผมจะเอา นาย ก, นาย ข, นาย ค มาเป็น Party list ของผม ผมประกาศไปแล้ว แต่พอถึงเวลา ผมไม่สามารถ นำเขามาเป็นรองนายกฯ ได้ ด้วยอาจจะติดด้วยเหตุเงื่อนไขการเมืองบางอย่าง... หรือเราคิดว่าไม่เหมาะสม แล้วในเวลานั้นเราก็จะไม่เลือกเขา ก็จะโดนคู่ต่อสู้ร้องเรียนว่าหลอกลวงประชาชน ซึ่งเข้าข้อ 1 ใน 11 ข้อ ส่วนที่ 2 ผมอยากจะมีความคิดเห็นในการตัดสินใจมากกว่า...และรัฐธรรมนูญก็ไม่ได้กำหนดว่าจะต้องเสนอผู้บริหาร...”²

- 1.1.1นโยบาย และสโลแกนที่ใช้ในการหาเสียง

นายบุญเลิศลงสมัครรับเลือกตั้งโดยใช้สโลแกน “**คนทำงานเพื่อบ้านเมือง**”³ พร้อมกับชูนโยบาย “**ทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่อันดับ 1 ของประเทศ**” เป็นนโยบายหลักที่จะใช้ในการหาเสียง⁴

¹“เก้าอี้แห่งศักดิ์ศรี นายกโดยตรงเชียงใหม่,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (12 – 18 มกราคม 2547) : 8 – 11.

²สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุญปกรณ์, นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่, 30 มกราคม 2547.

³เป็นข้อความเดียวกับข้อความบนป้ายผ้าที่ติดอยู่ตามถนนและชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในช่วงเดือน สิงหาคม – กันยายน 2546. (โปรดดูภาคผนวกที่1,2).

ส่วนนโยบายทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่ของนายบุญเลิศ 7 ข้อ ดังนี้

1. พื้นระบบขนส่งมวลชน

- รถนักเรียนปลอดภัย
- รถรางรอบเมือง
- รถบัสประจำทาง
- เชื่อมโยงทุกเส้นทาง

2. จัดการขยะถาวร

- แยกขยะพื้นชุมชน
- โรงงานกำจัดขยะถาวร
- จัดเก็บรวดเร็วทุกพื้นที่
- เปลี่ยนขยะเหลือใช้เป็นรายได้ชุมชน

3. พิทักษ์สิ่งแวดล้อม

- บำบัดน้ำเสียทุกคูคลอง
- ปลุกต้นไม้ใหญ่เต็มพื้นที่เมือง
- สร้างจิตสำนึกการใช้น้ำร่วมกันอย่างยั่งยืน
- กำจัดฝุ่นถนน

4. พลิกคุณภาพชีวิต

- สวนสาธารณะโรงแรมรถไฟ
- คลินิกชุมชน
- ลานกีฬา 77 แห่ง
- ตลาดสดไร้สารพิษ
- กองทุนสุขภาพ
- หน่วยป้องกันสาธารณสุขภัยฉุกเฉิน 24 ชั่วโมง

5. เชื่อมมิติการศึกษา

- ใช้เทคโนโลยีการศึกษา
- พื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. รักษาศิลปวัฒนธรรม

- พิพิธภัณฑ์ชุมชน
- พื้นภาษาเมือง
- พิทักษ์โบราณสถาน
- สืบวัฒนธรรมประเพณี

7. ธรรมภิบาล

- ประชาชนร่วมตัดสินใจ
- ตรวจสอบได้
- เสมอภาค
- บริหารโปร่งใส
- เป็นธรรม
- มุ่งประโยชน์สาธารณะ

(ที่มา : แผ่นพับหาเสียงของนายบุญเลิศ นุรณุปกรณ์)

1.1.2

1.)กลุ่มคนระดับ A }

การแบ่งกลุ่มเป้าหมายประชากรเลือกตั้ง

กลุ่ม Medium - high

⁴“บุญเลิศได้เบอร์ 1 ประกาศชัดทำงานเพื่อบ้านเมือง,” หนังสือพิมพ์สยามนิวิสต์ (มกราคม 2547) : 1, 10.

2.)กลุ่มคนระดับ B

3.)กลุ่มคนในระดับล่าง ที่ส่วนมาก คือ คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด

1.1.3 ยุทธศาสตร์ในการหาเสียงช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

1.)หาเสียงด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้โดนใบเหลือง – ใบแดง จาก กกต.

2.)เข้าถึงประชาชนเพื่อย้ำผลงาน สร้างกระแสความนิยมในกลุ่ม A และ B

3.)แปลงเครือข่ายอุปถัมภ์ หัวคะแนนที่สร้างไว้ในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียง

ให้เป็นช่องทางในการหาเสียงกับคนในระดับล่าง พร้อมกับเผยแพร่ข่าวสารทางการเมือง และระดมคะแนนเสียงในวันเลือกตั้ง⁵

1.1.4 การจัดองค์กรหาเสียงของนายบุญเลิศในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

องค์กรหาเสียงของนายบุญเลิศประกอบไปด้วย

หัวหน้ากลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม นายปกรณ์ บุรณุปกรณ์ เป็นผู้คิด/วางแผนในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง⁶

ผู้ประสานงาน หรือเลขานุการกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม นายมนัส ศิริมหาราชทำหน้าที่ประสานงานในเรื่องต่างๆ รวมถึงการวางแผนเตรียมการเลือกตั้ง⁷ ซึ่งมีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบไว้ 4 พื้นที่ ตามจำนวนแขวง โดยในแต่ละแขวงก็จะมีบุคคลของกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติและประสานงานซึ่งเป็นบุคคลเดียวกับในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง⁸

นายบุญเลิศแม้ลงสมัครในนามผู้สมัครอิสระด้วยเหตุผลทางกฎหมาย โดยไม่ได้ตัดขาดจากกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม การจัดองค์กรหาเสียงของนายบุญเลิศก็ยังคงอิงอยู่กับกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม นายบุญเลิศใช้ บุคลากรในการหาเสียง รวมถึงองค์กรหาเสียงแฝงอยู่กับกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม โดยใช้กลไกและผู้ที่ทำหน้าที่ในการหาเสียงร่วมกัน เช่น ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลทุกแขวงของกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม เมื่อลงพื้นที่หาเสียงเคาะประตูบ้าน ก็จะแจกแผ่นพับหาเสียงของนายบุญเลิศควบคู่กับกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมเสมอ

1.1.5 ประเด็นข้อสังเกตและการวิเคราะห์ในวันรับสมัคร

⁵สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

⁶"วัดพลังชุมชนไทยรักไทย," หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (26 มกราคม 2547) : 29 และ "เชียงใหม่คุณธรรมเล็งยึดนายกเล็ก เวียงพิงค์," : หน้าเดียวกัน.

⁷"บุญเลิศ สัมภาษณ์เลือกตั้งให้ มนต์ ลาออกจัดทัพสู้ศึก," หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (5 กันยายน 2546) : 21.

⁸สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 27 สิงหาคม 2546.

1.1.5.1 แม้ครั้งนี้ นายบุญเลิศจะลงสมัครรับเลือกตั้งในนามผู้สมัครอิสระ แต่ก็ไม่ได้ตัดขาดภาพลักษณ์หรือความเชื่อมโยงกับกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมแต่ประการใด เช่น มาสมัครพร้อมกัน, ติดตั้งป้ายหาเสียงควบคู่กัน(โปรดดูภาคผนวก19,21,27-28), นายบุญเลิศเป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีของกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม, น้องชายของนายบุญเลิศเป็นหัวหน้ากลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม และจากการให้สัมภาษณ์ของนายบุญเลิศเอง ที่ให้เหตุผลในการลงสมัครในนามอิสระก็เพราะกลัวจะได้รับใบเหลืองหรือใบแดงจาก กกต. หากเกิดกรณีที่ผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลคนใดของกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมทำผิดกฎหมายของ กกต.เท่านั้น

1.1.5.2 พยายามที่จะดึงพรรคไทยรักไทยเข้ามาเกี่ยวข้อง แม้พรรคไทยรักไทยจะไม่ส่งนายบุญเลิศลงสมัครในนามพรรคพรรคก็ตาม⁹ เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่ากระแสความนิยมของพรรคไทยรักไทยในจังหวัดเชียงใหม่มีสูงมาก หากผู้สมัครคนใดลงสมัครในนามพรรคไทยรักไทยหรือพรรคไทยรักไทยให้การสนับสนุนก็ย่อมมีแนวโน้มที่จะได้เปรียบฝ่ายตรงข้าม ถึงจะไม่ได้ลงสมัครในนามพรรค แต่การนำเอาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทยของจังหวัดเชียงใหม่มาให้กำลังใจ จึงน่าจะเป็นการสร้างกระแสความเชื่อมโยงกับพรรคไทยรักไทยได้เป็นอย่างดี ทำให้นายบุญเลิศมีความได้เปรียบผู้สมัครรายอื่นๆ มากขึ้น นอกเหนือจากความได้เปรียบในเรื่องของผลงานการบริหารที่ต่อเนื่องกันถึง 2 สมัย สามารถเรียกเสียงสนับสนุนจากประชาชนโดยเฉพาะประชาชนในชุมชนแออัดได้เป็นอย่างดี

1.1.5.3 การวางแผนและเตรียมพร้อมในวันเลือกตั้ง การที่นายบุญเลิศมาสมัครเป็นคนแรกจึงได้หมายเลข 1 เป็นหมายเลขประจำตัว ที่ให้ผลดีในเชิงจิตวิทยา และจดจำได้ง่าย เวลาหาเสียง ด้วยเหตุที่การเลือกตั้งปี 2547 นับเป็นการเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรงเป็นครั้งแรก และเป็นครั้งแรกอีกเช่นกันที่ใช้บัตรเลือกตั้ง 2 ใบ ประชาชนบางส่วนอาจเกิดความสับสน การได้หมายเลขที่จำง่าย จึงน่าจะส่งผลดีต่อคะแนนเสียงของนายบุญเลิศ

1.1.5.4 นโยบายเน้นความเป็นรูปธรรม ทำได้ และจับต้องได้

แม้นโยบายของนายบุญเลิศจะไม่มีรายละเอียดแสดงขั้นตอนวิธีการดำเนินการ, แต่จากการพิจารณานโยบายดังกล่าวก็จะเห็นว่านโยบายของนายบุญเลิศเน้นในด้านกายภาพ เช่นการก่อสร้างต่างๆ และเน้นนโยบายที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ และเป็นนโยบายที่ผู้บริหารท้องถิ่นสามารถทำได้ นายบุญเลิศได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางนโยบายของตนเองว่า “นโยบายสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผมคิดว่าหากเราพูดไป เราจะต้องทำให้ได้ ผมไม่สามารถจะพูดได้ว่านโยบายสาธารณะของผมเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เพราะเชียงใหม่เป็นจังหวัดใหญ่ มีองค์ประกอบของ

⁹“วัดพลังชุมชนช่วยไทยรักไทย,” : หน้าเดียวกัน.

ความแตกต่างทั้งด้านความคิด, วัฒนธรรม เพราะฉะนั้น นโยบายแต่ละอย่างที่เราจะออกมาใช้ต้อง เป็นนโยบายที่สามารถจับต้องได้ และเป็นรูปธรรมที่สุด¹⁰

เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองใหญ่ที่มีปัญหามากมาย แต่ปัญหาจำเป็นเร่งด่วนที่ประชาชน ต้องการให้แก้ไขมากที่สุด 5 อันดับแรกเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. ปัญหารถติด 2. ปัญหา ชยะ 3. ปัญหารั่วรั้นอันตรายลั่วสุ่ม 4. ปัญหาอากาศเสีย และ 5 ปัญหายาเสพติด¹¹ เมื่อนำปัญหา ดังกล่าวมาเทียบกับนโยบายของนายบุญเลิศก็พบว่า นโยบายของนายบุญเลิศครอบคลุมความ ต้องการของประชาชน นอกจากนั้น เมื่่อมองลำดับการจัดวางนโยบายเทียบกับลำดับของปัญหา ยังมีความสอดคล้องกันอีกด้วย นั้นแสดงถึงการเตรียมตัว วางแผน จัดลำดับความสำคัญของ นโยบายมาเป็นอย่างดี ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ตารางแสดงการจัดลำดับนโยบายของนายบุญเลิศ เปรียบเทียบกับปัญหาที่ประชาชน ต้องการให้นายกเทศมนตรีแก้ไข

นโยบายลำดับที่	ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไข มากที่สุดจาก มาก - น้อย
1. พื้นระบบขนส่งมวลชน, รถนักเรียน, รถบัส ประจำทาง, รถราง, เชื่อมโยงเส้นทาง	1. ปัญหาการจราจรติดขัด
2. จัดการขยะถาวร, แยกขยะ, จัดเก็บทุกพื้นที่, โรงงานกำจัดขยะถาวร, เปลี่ยนขยะเป็นรายได้	2. ปัญหาขยะ
3. พลิกคุณภาพชีวิต	3. รั่วรั้นลั่วสุ่ม
4. พิทักษ์สิ่งแวดล้อม	4. ปัญหาอากาศเสีย
5. พลิกคุณภาพชีวิต	5. ยาเสพติด

จากตารางดังกล่าว แสดงว่า นโยบายของนายบุญเลิศจึงเป็นนโยบายที่เข้าใจง่าย เป็นไป ได้ไม่เพ้อฝัน และสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน

¹⁰สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

¹¹ข้อมูลจากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนตามโครงการรณรงค์ให้ความรู้และ ผลักดันนโยบายสาธารณะเมืองเชียงใหม่โดยมูลนิธิพัฒนาสถาบันพัฒนาเมือง. และ "โพลชี้ คะแนนนิยม 'บุญเลิศ' นำลิ่ว," หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (29 มกราคม 2547) : 21.

1.1.5.5 การไม่เปิดเผยรายชื่อทีมผู้บริหาร นายบุญเลิศ เลือกที่จะไม่ประกาศรายชื่อทีมผู้บริหาร เพราะหากประกาศไปแล้ว บุคคลนั้นไม่ได้ดำรงตำแหน่งอาจถูกร้องเรียนว่าหลอกลวงประชาชนได้ และยังเป็นกรเพิ่มอำนาจต่อรองของนายบุญเลิศกับผู้ที่จะมาเป็นรองนายกเทศมนตรีฝ่ายต่างๆ ซึ่งส่วนมากคนเหล่านี้คือ หัวคะแนนระดับหัวหน้าแขวง หรือผู้รับการอุปถัมภ์ระดับรองของนายบุญเลิศ การไม่ประกาศรายชื่อนอกจากจะไม่เป็นการผูกมัดตัวเองแล้ว ยังสามารถรวมอำนาจในการต่อรองมาไว้ที่ตัวนายบุญเลิศทั้งหมด เนื่องจากพรบ.เทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543 กำหนดรูปแบบการบริหารของเทศบาลที่กำหนดให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้เลือกรองนายกเทศมนตรี และรองนายกเทศมนตรีจะต้องไม่มาจากสมาชิกสภาเทศบาล(มาตรา 48 อัญฐ) ดังนั้น หากนายบุญเลิศไม่เลือกใคร ผู้นั้นก็จะมีตำแหน่งทางการเมืองใดๆ แต่หากนายบุญเลิศเปิดเผยรายชื่อ ผู้มีรายชื่ออาจตั้งเงื่อนไขในการต่อรองได้ในภายหลัง นอกจากนั้นแล้ว ยังเป็นการช่วยให้ได้คะแนนเสียงมากขึ้นจากความไม่รู้ของประชาชน เนื่องจากมีเทศมนตรี(เดิม)บางคนบริหารงานไม่ค่อยโปร่งใสสักในสายตาของประชาชนบางส่วน แต่เมื่อไม่เห็นรายชื่ออยู่ในผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล ประชาชนบางส่วนก็คิดว่าบุคคลผู้นั้นถูกตัดออกไป (ประชาชนยังเข้าใจว่า รองนายกเทศมนตรีและเทศมนตรียังคงมาจากสมาชิกสภาเทศบาลเช่นเดิม) จึงตัดสินใจายขึ้นที่จะเลือกนายบุญเลิศ¹²

1.2 กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ โดยนายนิวัตร ตันตยานุสรณ์

ในวันรับสมัครมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

- 1.2.1 นโยบาย และสโลแกนที่ใช้ในการหาเสียง
- 1.2.2 การแบ่งกลุ่มเป้าหมาย/ประชากรเลือกตั้ง
- 1.2.3 ยุทธศาสตร์ในการหาเสียงช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 1.2.4 การจัดองค์กรหาเสียงของนายนิวัตรในช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 1.2.5 ประเด็นข้อสังเกต และการวิเคราะห์ในวันรับสมัคร

ในเวลา 9.10นาฬิกา กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ โดยนายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ หัวหน้ากลุ่ม และว่าที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี นำคณะและว่าที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล นายนิวัตรได้รับหมายเลข 2 เป็นหมายเลขประจำตัว

¹²สัมภาษณ์ ประชาชน 3 ใน 5 รายที่ใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว ณ เขตเลือกตั้งโรงเรียนพุทธโคถกณ, 1 กุมภาพันธ์ 2547.

1.2.1 นโยบาย และสโลแกนที่ใช้ในการหาเสียง

นายนิวัตรและกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ มีวิสัยทัศน์(สโลแกน) คือ “นำธรรมสู่การเมือง ละอายต่อบาป และปราบคอรัปชั่น” ส่วนนโยบายหลักที่ทางกลุ่มเน้น คือ “การบริหารโดยธรรม” เนื่องจากนายนิวัตรเคยเป็นอดีตผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ รู้ดีว่าการบริหารที่ไม่ใช้ธรรมจะก่อให้เกิดความแตกแยกของ 2 ฝ่าย คือ ข้าราชการและประชาชน นายนิวัตรจึงต้องการจะสร้างความ เป็นธรรมให้กับข้าราชการและประชาชน โดยจะไม่มีกิมกีนตามน้ำ ไม่มีกิมกีนหัวคิวทุกประเภท ข้าราชการทุกคนจะได้รับการบริหารอย่างเป็นธรรม ถ้าไม่ทำเช่นนี้ เชียงใหม่จะเกิดความแตกแยก เหมือนที่ผ่านมา¹³

นโยบาย 6 ข้อ ของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ โดยสรุปดังนี้¹⁴

1. นโยบายบริหารโดยธรรม

-นำธรรมสู่การเมือง หมายถึงการฟื้นฟูธรรมชาติของชีวิต โดยวิธีทำจิตใจให้สงบ ทำกายให้สะอาดบริสุทธิ์ ตามหลักของพระศาสนา โดยให้ผู้บริหารและข้าราชการเป็นตัวอย่าง “

-ละอายต่อบาป

-ปราบคอรัปชั่น ปราบปรามตามกฎหมาย และป้องกัน โดยการปลูกจิตสำนึก

ให้ผู้บริหารระดับสูง พนักงาน ข้าราชการเทศบาลมีคุณธรรม พอเพียง และละอายต่อบาป

2. นโยบายภาษีเป็นธรรม

● ปรับปรุงอัตราภาษีบำรุงท้องที่ใหม่ให้เป็นธรรมแก่ทุกกิจการ

● เปิดช่องทางกรเรียกภาษีได้ไต่ของผู้บริหารและข้าราชการ

ทำให้เทศบาลมีงบประมาณในการพัฒนาเมืองเพิ่มขึ้น

3. นโยบายชุมชนเมือง

● ตั้งเงินกองทุนสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน 300,000 บาท ต่อปี

● จัดการขยะอย่างเป็นระบบและจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนเมืองให้เป็นระเบียบ

4. นโยบายพัฒนาเมืองพิเศษ 3 เมืองใน 1 นคร

สร้างเชียงใหม่ให้เป็นเมืองประวัติศาสตร์ เมืองอุทยาน และ ท่องเที่ยวไปพร้อมๆกัน

5. นโยบายด้านการศึกษา

จัดให้มีการพัฒนาเยาวชน และ โรงเรียนเทศบาลให้มีคุณภาพ

¹³“เก้าอี้แห่งศักดิ์ศรี นายกโดยตรงเชียงใหม่,” : หน้าเดียวกัน.

¹⁴ นโยบายโดยละเอียด โปรดดูภาคผนวก.

6. นโยบายด้านสาธารณสุข

เสนอวิสัยทัศน์ “สร้าง นำ ช่อม” คือการสร้างเสริมสุขภาพให้ดีกว่าก่อนที่จะต้องช่อมแซม เพื่อเป็นการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ โดยกำหนดนโยบายสาธารณสุขเชิงรุก เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลมีสุขภาพดีถ้วนหน้า

ในวันรับสมัคร นายนิวัตรยังได้นำเสนอรายชื่อผู้บริหารและที่ปรึกษา จำนวน 8 คน ดังนี้

ทีมผู้บริหาร ประกอบด้วย

1. ดร.อนุสรณ์ คุณานุสรณ์ Ph.D. (รองนายกฯ)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขตไท ลังการพิณัฐ Ph.D. (รองนายกฯ)
3. นางสาวนิตยา หว่างไพบุลย์ (รองนายกฯ)
4. นายแพทย์สมอาจารย์ วิจารณ์ปรีชา M.D. (รองนายกฯ)

ทีมที่ปรึกษา ประกอบด้วย

1. นายบัญญัติ อินทรธนู
2. ดร.วิชัย วงศ์ไชย
3. นายบุญคิด วัชรศาสตร์
4. อาจารย์เฉลิม เลานะเพ็ญแสง

1.2.2 การแบ่งกลุ่มเป้าหมาย/ประชากรเลือกตั้ง

ในช่วงการรณรงค์หาเสียง ก็ยังคงแบ่งเป็น 3 กลุ่ม เช่นเดียวกับช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง คือ

1. ระดับสูง หมายถึง ผู้บริหารในองค์กรเอกชน, ผู้มีฐานะร่ำรวย, ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรภาครัฐ/เอกชน
2. ระดับกลาง คือ ระดับนักศึกษา, ครู/อาจารย์, พนักงานในบริษัทเอกชน, ข้าราชการ, พ่อค้า
3. ระดับล่าง คือกลุ่มผู้ใช้แรงงาน พวกที่อยู่ในชุมชนแออัดทั้งหลาย

เป้าหมายของกลุ่มยังคงอยู่ที่ชนชั้นกลางและสูงที่รวมกันมีประมาณ 65 – 70% ของผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง¹⁵

1.2.3 ยุทธศาสตร์ในการหาเสียงในช่วงรณรงค์หาเสียง แบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1) การสร้างความเชื่อถือ ได้อาศัยบุคลากรฝ่ายบริหารที่มีคุณวุฒิสูง มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานมาดี ไม่มีประวัติต่างพร้อยด้านทุจริต ได้อาศัยเวทีการปราศรัย แสดงถึงภูมิหลังของ

¹⁵ สัมภาษณ์ นายนิวัตร ดันตยานุสรณ์, 1 ธันวาคม 2546.

แต่ละคน ช่วงนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 10 วัน ให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือทั้งฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาเทศบาล

2) การสร้างความเชื่อฟัง ได้ใช้เวลาช่วงนี้ 10 วัน โดยเน้นนโยบายของกลุ่ม “นำธรรมสู่การเมือง ละอายต่อบาป ปราศจรรยาวัช” วิธีการผ่านนโยบายด้านสื่อสิ่งพิมพ์และการปราศรัย

3) การสร้างความมั่นใจ ในช่วงสุดท้ายใช้เวลา 10 วัน เร่งระดมสร้างกระแสแห่งความมั่นใจ โดยการระดมสมาชิกสภาเทศบาลทั้ง 4 แขวง ออกปราศรัยพร้อมชู 2 นิ้ว ซึ่งหมายถึงการเน้นเบอร์ 2 เพื่อเป็นกระแสสื่อถึงความมั่นใจ¹⁶

1.2.4 การจัดองค์การหาเสียงของในชวงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง คือ นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ ทำหน้าที่ในการวางยุทธศาสตร์และกลุ่มเป้าหมายในการหาเสียง, คัดเลือก กลั่นกรอง และชักชวนบุคคลที่เหมาะสมร่วมกับกลุ่มที่ปรึกษา ให้เข้ามาร่วมเป็นทีมผู้บริหาร ส่วนในกรณีของผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล ใช้วิธีเชิญชวนผู้ที่มีความรักบ้านเมือง มาลงสมัครเป็นสมาชิกสภาเทศบาลทั้ง 4 แขวง¹⁷ นายนิวัตรยังเป็นผู้ริเริ่มและกลั่นกรองแนวคิดและนโยบายต่างๆ พร้อมทั้งวิธีการ แผนการในการหาเสียง และงบประมาณด้วย

- ศูนย์อำนวยการการเลือกตั้ง มีนายสุทธิพล สามคำ ดำรงตำแหน่งผู้จัดการการเลือกตั้ง โดยมีหน้าที่ แสวงหา/กำหนดสถานที่ที่จะปราศรัย, ประสานงานกับสมาชิก ว่าที่สมาชิกสภาเทศบาล, ประสานงานกับสื่อมวลชน นักศึกษา องค์กร/สถาบันต่างๆ ในเรื่องของการปราศรัยหาเสียง และแจกเอกสารแผ่นพับ ใบปลิวในการหาเสียง

- ศูนย์ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง มีนายจักรวาล วรรณวงษ์ (อดีตแกนนำองค์กรการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่) เป็นผู้ควบคุม ทำหน้าที่กระจายสื่อทั้งพื้นที่เทศบาล โดยใช้อาสาสมัครจากนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสถาบันราชภัฏเชียงใหม่

- ผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลในแต่ละแขวง จะรับผิดชอบหน้าที่ในการนำร่องเดินหาเสียงไปตามที่ต่างๆ เช่น ในชุมชน พร้อมกับแจกเอกสาร ใบปลิวในการหาเสียงควบคู่กันไปด้วย

โครงสร้างองค์การหาเสียงของนายนิวัตรสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

¹⁶นิวัตร ตันตยานุสรณ์, “สรุปและวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ และสมาชิกสภาเทศบาลของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ ในการเลือกตั้งวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547,” หน้า 3.

¹⁷“ศึกชิงเจดีย์ขาวเริ่มศึกคักแล้ว,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 2 (1 - 7 ธันวาคม 2546) : 11.

แผนภาพที่ 5 แผนภาพแสดงโครงสร้างองค์กรหาเสียงของนายนิวัตร์ ตันตยานุสรณ์¹⁸

1.2.5 ประเด็นข้อสังเกตและการวิเคราะห์ในวันรับสมัคร 5 ประเด็น ดังนี้

1.2.5.1 นโยบายของนายนิวัตร์และกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่มีคำอธิบาย รวมถึงขั้นตอนการปฏิบัติค่อนข้างละเอียด เมื่อเทียบกับผู้สมัครรายอื่นๆ ที่มีเพียงแต่หัวข้อนโยบายเท่านั้น นโยบายสำคัญของนายนิวัตร์(การบริหารโดยธรรม) จะเน้นหนักไปในด้านนามธรรม(จิตใจ)มากกว่ารูปธรรม หรือวัตถุประสงค์เสียประการสำคัญของนโยบายที่เน้นในเรื่องของนามธรรม(จิตใจ) คือ เป็นนโยบายที่ปฏิบัติและวัดผลในเชิงประจักษ์ได้ยาก และเมื่อเทียบความสอดคล้องของนโยบายกับความต้องการของประชาชนตามผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนโดยมูลนิธิพัฒนาสถาบันเมือง พบว่า ปัญหาเร่งด่วนที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ 1. ปัญหารถติด 2. ปัญหาขยะ 3. ปัญหาวัยรุ่นอันธพาลมั่วสุม 4. ปัญหาอากาศเสีย และ 5 ปัญหายาเสพติด ซึ่งปัญหาความต้องการเร่งด่วนดังกล่าว ไม่ได้เป็นนโยบายที่นายนิวัตร์ให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ จุดนี้อาจทำให้นายนิวัตร์เสียเปรียบผู้สมัครรายอื่นๆ โดยเฉพาะนายบุญเลิศ

1.2.5.2 กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ถูกกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม ใ้กกลยุทธส่งผู้สมัครคั้น ทำให้หมายเลขของผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ในแต่ละแขวง

¹⁸สัมภาษณ์ นายนิวัตร์ ตันตยานุสรณ์. และนิวัตร์ ตันตยานุสรณ์. "สรุปและวิเคราะห์ผล การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่และสมาชิกสภาเทศบาลของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ ในการเลือกตั้งวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547," : 4.

ไม่เหมือนกัน เช่น แขนงนครพิงค์ หมายเลข 10 – 12 และแขนงเม็ງราย หมายเลข 8 – 10 สิ่งที่เกิดปกติที่พบ คือ ผู้สมัครที่มาลงสมัครที่ได้หมายเลข 7 ของแขนงเม็ງราย ปรากฏว่าเป็นผู้สมัครในกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม¹⁹ นายนิวัตรได้ให้สัมภาษณ์ว่า ตนถูกเล่นให้เสียผลการเมืองของอีกฝ่ายยื่นสมัครกัน จนทำให้เบอร์ที่ได้รับไม่ต่อเนื่องในทุกแขนง²⁰

การส่งผู้สมัครกัน ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องความสับสนให้กับประชาชนอย่างแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแขนงนครพิงค์(ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่)ที่นายนิวัตรและกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่มีฐานเสียงค่อนข้างหนาแน่น โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษา²¹ ส่วนในแขนงเม็ງรายก็เป็นแขนงที่ในการเลือกตั้งครั้งนี้แล้ว กลุ่มอานันท์ภูมิของนายวรกร ได้รับชัยชนะเป็นสมาชิกสภาเทศบาลทั้ง 6 คน ดังนั้น 2 แขนงนี้ จึงนับเป็นจุดอ่อนที่กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมต้องสร้างความได้เปรียบให้มากที่สุด

1.2.5.3. กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่เป็นเพียงกลุ่มเดียวที่มียุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียงเป็นขั้นตอนโดยละเอียดตามช่วงเวลา 1 เดือน แห่งการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ในขณะที่ผู้สมัครรายอื่นๆ ไม่มีการกำหนดอย่างชัดเจนแต่อย่างใด

1.2.5.4. กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ของนายนิวัตรได้นำเสนอทีมผู้บริหาร(รองนายกเทศมนตรี) สร้างความแตกต่างจากผู้สมัครหมายเลข 1 และ 3 ที่ไม่ได้นำเสนอทีมผู้บริหารต่อประชาชน การนำเสนอผู้บริหารได้กลายมาเป็นจุดเด่น/จุดขายอีกจุดหนึ่งของนายนิวัตร นอกเหนือจากนโยบายของกลุ่ม ซึ่งเป็นการแสดงถึงความจริงใจ ความพร้อม และความมุ่งมั่นตั้งใจในการจะเข้าไปทำงานให้กับประชาชน ด้านรายชื่อทีมผู้บริหารของนายนิวัตร ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ และเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีคุณวุฒิ ภาพลักษณ์ที่ดี ไม่มีผลงานเก่าให้ถูกตำหนิ

การเปิดเผยรายชื่อและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่ในรายชื่อทีมผู้บริหาร เป็นการแสดงถึงความจริงใจ และความพร้อมของนายนิวัตร จึงน่าที่จะสร้างความพึงพอใจให้กับกลุ่มชนชั้นกลาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁹“เก้าอี้แห่งศักดิ์ศรี นายกโดยตรงเชียงใหม่,” : หน้าเดียวกัน.

²⁰สัมภาษณ์ นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์.

²¹หน่วยเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นจุดเดียวที่คะแนนของนายนิวัตรไม่ถูกนายบุญเลิศทิ้งห่าง คือ นายบุญเลิศ ได้ 1,082 คะแนน นายนิวัตร ได้ 989 คะแนน จากจำนวนผู้ไปใช้สิทธิ 3,592 คน และไม่เลือกใครเป็นนายกฯ 1,134 คน (“เชียงใหม่คุณธรรมเล็งยึดนายกเล็กเวียงพิงค์,” : หน้าเดียวกัน).

และสูงที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของนายนิวัตร์ ให้เกิดความสนใจ และไปเลือกตั้ง และลงคะแนนเสียงให้กับนายนิวัตร์ในที่สุด

เมื่อวิเคราะห์นโยบายสำคัญ รวมถึงทีมผู้บริหารของนายนิวัตร์แล้ว ล้วนแต่เป็นการมุ่งตอบสนองความต้องการของกลุ่มชนชั้นกลางและสูงเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นที่นายนิวัตร์จะต้องทำหากต้องการชนะการเลือกตั้ง เพราะสถานการณ์ในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงของนายนิวัตร์เสียเปรียบนายบุญเลิศในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น ผลงาน, ความพร้อม โดยเฉพาะฐานเสียงในชุมชนของนายบุญเลิศที่มีความมั่นคง ยากที่ใครจะเข้าไปแบ่งคะแนนมาได้

การเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารจากช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียง จากนายเฉลิม เลาหะเพ็ญแสง มาเป็นนางสาวนิตยา ห่วงไพบุลย์ ในด้านหนึ่งก็อาจเป็นการปรับเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น แต่อีกด้านหนึ่ง ก็สะท้อนถึงความไม่พร้อมของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่เช่นกัน

วันที่ 3 มกราคม 2547

ในวันที่ 3 มกราคม 2547 มีผู้มาสมัครรับเลือกตั้งเพียง 1 ราย คือ นายวรกร ตันตรานนท์ อดีตนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลฝ่ายค้านจากกลุ่มอานันท์ภูมิที่เพิ่งจะหมดวาระ

1.3 นายวรกร ตันตรานนท์

นายวรกรลงสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีในนามผู้สมัครอิสระ นายวรกรให้เหตุผลว่า ต้องการให้สมาชิกสภาเทศบาลตรวจสอบได้อย่างเต็มที่ เพื่อความโปร่งใส²² และเห็นว่าที่ผ่านมา ผู้บริหารชุดเก่าบริหารงานอย่างมีเงื่อนไขบางอย่าง หลายโครงการก็กำลังอยู่ในมือ ปปช.²³

นายวรกรได้รับหมายเลข 3 เป็นหมายเลขประจำตัว นโยบายที่จะนำเสนอต่อประชาชนมีเพียงสั้นๆ คือ "บริหารงานโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมบริหารท้องถิ่นมากที่สุด"²⁴ แต่ไม่ได้เสนอนโยบายโดยละเอียดแต่อย่างใด จนกระทั่งล่วงเลยมาจนถึงช่วงกลาง (11 – 20 มกราคม 2547) ของการรณรงค์หาเสียงจึงมีการพิมพ์นโยบายลงบนแผ่นพับ, โบปปลิว, การ์ดอย่าเบอร์ ฯลฯ

ในวันรับสมัครมีประเด็นที่นำเสนอ ดังนี้

1.3.1 นโยบาย และสโลแกนที่ใช้ในการหาเสียง

1.3.2 การแบ่งกลุ่มเป้าหมาย/ประชากรเลือกตั้ง

²²สัมภาษณ์ นายวรกร ตันตรานนท์, 11 มกราคม 2547.

²³"โค้งสุดท้าย 5 ผู้สมัครว่าที่นายก," หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (25 มกราคม 2547) : 3.

²⁴"ปกรณ ชั่วรับบริหาร นครเชียงใหม่," หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน (9 มกราคม 2547) : 22.

- 1.3.3 ยุทธศาสตร์ในการหาเสียงช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 1.3.4 การจัดองค์รณรงค์หาเสียงของนายวรกรในช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 1.3.5 ประเด็นข้อสังเกต และการวิเคราะห์ในวันรับสมัคร

1.3.1 นโยบาย และสโลแกนที่ใช้ในการหาเสียง

นโยบายของนายวรกร 9 ข้อ มีดังนี้

1. จัดตั้งกองทุนชุมชน ชุมชนละ 500,000 บาท
2. ลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน
3. ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลให้ทัดเทียมกับโรงเรียนเอกชน
4. ปรับปรุงสวนหลวง ร.9 ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่ง โดยจะดำเนินการจัดให้มีการสร้างพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำและอุทยานไม้ดอกไม้ประดับ
5. ร่วมกับรัฐบาลในการดูแลและพัฒนาคลองแม่ข่าให้ใสสะอาด
6. แก้ไขปัญหาขยะอย่างเป็นรูปธรรม
7. ปรับปรุงผิวจราจรในเขตเทศบาลทั้งถนนหลักและถนนซอย
8. สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาทุกศาสนา
9. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่²⁵

นายวรกรเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งอีกรายหนึ่งที่ไม่ขอเปิดเผยรายชื่อทีมผู้บริหาร(รองนายกฯ) โดยให้เหตุผลไว้ 2 ประการ คือ 1) มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมายเลข 1 (นายบุญเลิศ) ไม่ได้เปิดเผยรายชื่อทีมผู้บริหาร(รองนายกฯ) ตนเองจึงไม่ขอเปิดเผยเช่นเดียวกัน²⁶ 2) เพราะตนต้องการแยกอำนาจออกจากฝ่ายนิติบัญญัติอย่างชัดเจน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดสามารถตรวจสอบการทำงานของนายวรกรได้อย่างเต็มที่²⁷

1.3.2 การแบ่งประชากรเลือกตั้งและกลุ่มเป้าหมายในช่วงการรณรงค์หาเสียง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

²⁵นโยบายจากไบปลิว, แผ่นพับหาเสียง, การ์ดย้ำเบอร์ ในช่วงกลางของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (ช่วงวันที่ 11 – 20 มกราคม 2547).

²⁶สัมภาษณ์ นายวรกร ดันตรานนท์.

²⁷"วรกร ดันตรานนท์ เปิดใจชู ปรีชา พัฒนถาบุตร เป็นกุนชื้อ," หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (27 มกราคม 2547) : 1,11.

1. ชั้นสูง
2. ชั้นกลาง
3. ชั้นล่าง

กลุ่มเป้าหมายที่นายวรกรเน้นและให้ความสำคัญ คือ กลุ่มชนชั้นสูงและชนชั้นกลาง ส่วนกลุ่มประชาชนระดับล่าง โดยเฉพาะในชุมชน นายวรกรวางเป้าหมายขอคะแนนเสียงไว้เพียงประมาณ 25%

1.3.3 ยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียง

นายวรกรได้วางยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียงไว้สั้นๆ คือ “พบปะประชาชนให้ได้มากที่สุด” เพราะว่าประชาชนยังคงสับสนในการเลือกนายกเทศมนตรีโดยตรงกับสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งเป็นของใหม่ และเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของเทศบาลนครเชียงใหม่²⁸

1.3.4 การจัดองค์รณรงค์หาเสียงในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลนครเชียงใหม่ปี 2547 นายวรกรไม่มีการจัดองค์กรหรือหน่วยงานใดๆ ที่จะช่วยสนับสนุนในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีเพียงนายอุดมศักดิ์ ชุขสังข์สิทธิ์ ทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อประสานงานเรื่องต่างๆ เช่น การจัดรถแห่, สถานที่ในการหาเสียง และประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ นายวรกรได้กล่าวถึงองค์รณรงค์หาเสียงของเขา ดังนี้ “องค์รณรงค์หาเสียงของผม คือ การจัดแบ่งคนออกเป็นกลุ่มๆ กระจายกันออกไปแจกนโยบาย แผ่นพับ การ์ด ย้ำเบอร์ ตามแขวงต่างๆ แต่พื้นที่กว้างมาก เราไม่สามารถไปได้ทุกที่ เราจะเน้นไปที่จุดใหญ่ๆ เช่น ตลาด ชุมชน”²⁹ และนายวรกรยังได้กล่าวถึงรูปแบบการหาเสียงของตนเองในเวทีกลางที่สภาหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้จัดว่า “ผมหาเสียงแบบคนเดียว”³⁰

1.3.5 ข้อสังเกตและการวิเคราะห์ในวันรับสมัคร 4 ประเด็น ดังนี้

1.3.5.1 ไม่มีการนำเสนอนโยบายใดๆ ในวันสมัคร กว่าที่จะประกาศนโยบายก็ล่วงเลยไปถึงช่วงกลางของการรณรงค์หาเสียง ถือเป็นเรื่องแปลกสำหรับผู้ที่มิประสบการณ์ทางการเมืองมายาวนานอย่างนายวรกร ซึ่งอาจทำให้นายวรกรเสียเปรียบผู้สมัครรายอื่นๆ ในแง่ของความ

²⁸ สัมภาษณ์ นายวรกร ตันตรานนท์.

²⁹ เรื่องเดียวกัน.

³⁰ การแถลงนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ในการประชุมสามัญคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ สมัยที่ 14 ครั้งที่ 10/2546, 20 มกราคม 2547.

พร้อม และยิ่งเสียเปรียบมากขึ้นเมื่อนายวรกรเน้นกลุ่มชนชั้นสูง-กลางเป็นกลุ่มเป้าหมายในการเลือกตั้งเนื่องจากกลุ่มคน 2 กลุ่มดังกล่าว เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับนโยบาย

1.3.5.2 ไม่มีการเปิดเผยทีมผู้บริหาร

1.3.5.3 นโยบายที่ใช้เป็นจุดขายในการหาเสียง คือ การบริหารงานโปร่งใส ไม่ได้ถูกบรรจุไว้ในนโยบายทั้ง 9 ข้อ ของนายวรกรที่ออกมาในช่วงกลางของการรณรงค์หาเสียงไม่มีส่วนไหนที่จะเน้นนโยบายบริหารงานอย่างโปร่งใส นโยบายที่ใช้ในช่วงต้นและช่วงกลางของการรณรงค์หาเสียงจึงไม่สอดคล้องกัน

เมื่อมองเรื่องความจำเป็นก่อนหลัง ปัญหาการทุจริตคอรัปชันไม่ใช่ปัญหาเร่งด่วนที่ประชาชนในเขตเทศบาลต้องการให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้แก้ปัญหา³¹ และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่แน่ชัดว่า ผู้บริหารเดิมทุจริตมากพอที่สร้างกระแสต่อต้านจากประชาชน

การกระทำ 3 ประการข้างต้นของนายวรกร ทำให้นายวรกรเสียเปรียบคู่แข่งคนอื่นๆ โดยเฉพาะการช่วงชิงคะแนนเสียงจากชนชั้นสูงและชนชั้นกลาง การไม่นำเสนอนโยบายในวันสมัคร ไม่เปิดเผยรายชื่อของคณะผู้บริหาร นายวรกรจึงไม่สามารถสร้างความโดดเด่น จุดขายเหมือนนายบุญเลิศหรือแม้กระทั่งนายนิวัตรได้

1.3.5.4 การหาเสียงแบบไม่มีรูปแบบของนายวรกร ที่ใช้ผู้ประสานงานกิจกรรมต่างๆ เพียงคนเดียว การหาเสียงเพียงคนเดียวโดยไม่มีหน่วยที่สนับสนุนการเลือกตั้ง ไม่มีผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลตามแขวงต่างๆ และไม่มีทีมผู้บริหารเท่ากับไม่มีเครือข่ายในการหาเสียง จึงเป็นการยากที่นายวรกรจะหาเสียงได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตเทศบาลภายในระยะเวลาเพียง 1 เดือน หากมีผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล ทีมผู้บริหาร หรือหน่วยสนับสนุนการรณรงค์หาเสียง เครือข่าย ตัวบุคคลที่จะช่วยกระจายลงพื้นที่หาเสียง การหาเสียงก็จะสามารถทำได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตเทศบาลมากกว่าการหาเสียงเพียงคนเดียว

วันที่ 6 มกราคม 2547 เป็นวันสุดท้ายของการรับสมัคร ปรากฏว่ามีผู้มาสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเพิ่มอีก 2 คน คือ นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์ และนางบุษราพร ศุภรักษ์จินดา

1.4 นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์

ในวันรับสมัครมีประเด็นที่น่าเสนอดังนี้

³¹ ข้อมูลจากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนตามโครงการรณรงค์ให้ความรู้และผลักดันนโยบายสาธารณะเมืองเชียงใหม่โดยมูลนิธิพัฒนาสถาบันพัฒนาเมือง. และ "โพลชี้คะแนนนิยม 'บุญเลิศ' นำลิ่ว," : หน้าเดียวกัน.

- 1.4.1 นโยบาย และสโลแกนที่ใช้ในการหาเสียง
- 1.4.2 การแบ่งกลุ่มเป้าหมาย/ประชากรเลือกตั้ง
- 1.4.3 ยุทธศาสตร์ในการหาเสียงช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 1.4.4 การจัดองค์กรหาเสียงของนายสุรชัยในช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 1.4.5 ประเด็นข้อสังเกต และการวิเคราะห์ในวันรับสมัคร

นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์ ได้นำทีมผู้บริหาร(รองนายกฯ) มาสมัครรับเลือกตั้งเป็นลำดับที่ 4 ได้หมายเลขประจำตัวหมายเลข 4 พร้อมกับเสนอทีมผู้บริหาร คือ รองนายกเทศมนตรี 4 คน และ เลขานุการ 1 คน ประกอบด้วย

1. นางชมพูนุท ไทสินธิติ
2. นายสุรศักดิ์ ภูประเสริฐ
3. นายณัฐกร กลั่นทะกะสุวรรณ
4. นางอรัญญา เวียนทอง
5. นางนภารัตน์ เจริญรัตน์ เลขานุการ

นายสุรชัย ได้กล่าวถึงเหตุผลในการลงสมัครรับเลือกตั้งว่า “ตั้งใจจะลงสมัครรับเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ครั้งนี้มานานแล้ว เนื่องจากเห็นว่าเชียงใหม่เป็นเมืองหลวง อันดับ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่จึงควรจะถูกพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง โดยจะต้อง เป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นเพียงแต่ชื่อ และขยายตัวในทิศทางที่ผิด สิ่งที่สำคัญขณะนี้ คือ เชียงใหม่ต้องมีกรวางแผนที่ดีเพื่อรองรับการเจริญเติบโตจากโครงการต่างๆ ที่รัฐบาลกลางส่ง ลงมา หากไม่มีการดูแลโครงสร้างพื้นฐานที่ดีรองรับ จะเกิดความวุ่นวายมาก”³²

1.4.1 นโยบาย และสโลแกนที่ใช้ในการหาเสียง

นายสุรชัยได้ใช้ประโยค “ร่วมสร้างวัฒนธรรมการเมืองใหม่” เป็นสโลแกนและคำขวัญในการเลือกตั้ง พร้อมกับชูนโยบาย “จะทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่อันดับหนึ่งของภูมิภาค ปัญหา จราจรต้องแก้ไขอย่างรีบด่วน รถเมลิ่งเป็นสิ่งจำเป็น จะต้องเกิดขึ้นให้ได้ การขยายเมืองต้องเป็นไป อย่างถูกทิศถูกทาง”³³

³²“เก้าอี้แห่งศักดิ์ศรี นายกโดยตรงเชียงใหม่,” : หน้าเดียวกัน.

³³จากแผ่นพับหาเสียงของกลุ่มรักเชียงใหม่ และ “ชิงนายกเทศบาล รวม 5 คน,”. หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (8 มกราคม 2547) : 1,2,15.

นโยบายของนายสุรชัย มี 6 ข้อ ดังนี้

1. แก้ปัญหาจราจรติดขัด จัดรถเมล์บริการตรงต่อเวลา
 - จัดระบบรถเมล์ที่มีประสิทธิภาพสูง ราคาถูก ปลอดภัย ตรงต่อเวลา
 - สร้างระบบคมนาคมหลายรูปแบบที่เอื้อต่อวิถีชีวิตในเมือง
2. อนุรักษ์และพัฒนาเมืองอย่างมีทิศทาง คงความเป็นเอกลักษณ์
 - สร้างเมืองใหม่และบูรณะเมืองเก่า สร้างสรรค์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเชิงนิเวศน์ที่ไม่ทำลายวัฒนธรรมอันมีค่าของเมืองเชียงใหม่
 - สร้างคุณภาพชีวิต ปลอดภัย
3. ลดปริมาณมลพิษในอากาศฝุ่นควันและเสียง จัดตั้งศูนย์รับปัญหาตลอด 24 ชั่วโมง
 - พัฒนาการศึกษ พัฒนาโรงเรียนเทศบาล
 - ปรับปรุงและจัดระบบการให้บริการสาธารณะสุขเทศบาลให้ทันสมัย บริการ
4. แก้ปัญหาขยะเรื้อรัง จัดระบบกำจัดขยะครบวงจรที่ยั่งยืน
 - ขยะจะต้องถูกกำจัดด้วยวิธีไม่เพิ่มมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมโดยเด็ดขาด
5. บริหารงานโปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วม

- สร้างระบบการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานได้ตลอดเวลา เปิดเผยข้อมูลการทำงาน การจัดซื้อการจัดจ้างต่อ สาธารณะ มีฐานข้อมูล เรียกดูได้ตลอดเวลา
- สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการเลือกตั้ง ไม่ทุ่มทุน ไม่ถอนทุน

1.4.2 การแบ่งกลุ่มเป้าหมาย/ประชากรเลือกตั้ง

นายสุรชัยยังคงแบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม เช่นเดียวกับช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียง โดยใช้การศึกษา อายุ ทักษะคติทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเป็นตัวจัดแบ่ง ได้ดังต่อไปนี้

1. คนรุ่นเก่า หมายถึง คนที่ถูกนักการเมืองครอบงำความคิด คนกลุ่มนี้จึงไม่เข้าไปมีบทบาทในการเข้าไปตรวจสอบการทำงานของเทศบาล
2. คนรุ่นใหม่ หมายถึง คนที่มีการศึกษามีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และมีวิจรณ์ญาณ ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ว่าสิ่งไหนถูกหรือผิด ในที่นี้คนรุ่นใหม่ของนายสุรชัยนั้นไม่จำเป็นจะต้องมาจากชนชั้นกลางและสูงเท่านั้น คนรุ่นใหม่อาจเป็นเยาวชน หรือผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน (ชุมชนแออัดในเขตเมือง) ก็ได้

กลุ่มเป้าหมายของนายสุรชัย คือ “กลุ่มคนรุ่นใหม่” นายสุรชัยได้ให้เหตุผลในการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ “ในชุมชนเราจะเข้าไปเจาะฐานเสียง คงจะเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก เพราะถูกปูทาง ถูกครอบงำในบางส่วน...”³⁴

1.4.3 ยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียง

กลุ่มรักเชียงใหม่มียุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียง คือ “ทางกลุ่มจะพยายามออกพื้นที่เข้าหาคนรุ่นใหม่ หรือคนที่มีการศึกษาให้มากที่สุด”³⁵ ซึ่งก็สอดคล้องกับบทบาทในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เช่น การจัดเวทีสาธารณะหรือตรวจสอบการบริหารของเทศบาล ทั้งเป็นการสร้างคนรุ่นใหม่ขึ้นมาอีกจำนวนหนึ่ง

1.4.4 การจัดองค์การหาเสียงในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

กลุ่มรักเชียงใหม่ของนายสุรชัย ไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือจัดแบ่งหน้าที่ออกเป็นฝ่ายอย่างชัดเจน มีเพียงนางนภารัตน์ เจริญรัตน์ เลขานุการกลุ่มรักเชียงใหม่ ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานให้กับกลุ่มเท่านั้น นายสุรชัย กล่าวว่า “กลุ่มไม่มีการจัดแบ่งหน้าที่เป็นฝ่ายหรือหน่วยงานอย่างชัดเจน กลุ่มเราเป็นกลุ่มเล็กๆ ส่วนมากจะออกไปหาเสียงพร้อมกัน หรือใครถนัดในด้านไหนหรือพื้นที่ไหนก็ไปทำด้านนั้น”³⁶

1.4.5 ข้อสังเกตและการวิเคราะห์ในวันรับสมัคร

1.4.5.1 นายสุรชัยเป็น 1 ใน 2 คนที่เปิดเผยรายชื่อทีมผู้บริหาร(รองนายกฯ) จากจำนวนผู้สมัคร 5 คน แม้การเปิดเผยทีมผู้บริหาร เป็นการแสดงออกถึงความพร้อม ความจริงใจ และความชัดเจนให้ประชาชนได้เห็นว่าจะมาดำรงตำแหน่งฝ่ายบริหารประกอบไปด้วยผู้ใดบ้าง

แต่เมื่อเทียบทีมผู้บริหารของนายสุรชัยกับทีมบริหารของนายนิวัตรแล้ว นับว่านายสุรชัยเสียเปรียบ ในเรื่องของคุณสมบัติด้านคุณวุฒิ, การศึกษา, ประสบการณ์, และการเป็นที่รู้จักของประชาชนชาวเชียงใหม่มากกว่า จะมีก็แต่เพียงนางสาวชมพูนุทและตัวของนายสุรชัยเองเท่านั้น ที่มีผลงานและชื่อเสียงโดดเด่นพอที่จะเทียบกับทีมผู้บริหารของนายนิวัตรได้

1.4.5.2 การแบ่งกลุ่มประชากรเลือกตั้งของนายสุรชัย แตกต่างจากผู้สมัครรายอื่นๆ ที่แบ่งประชากรตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ, สังคม และการศึกษา แต่นายสุรชัย ใช้ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ทศนคติทางการเมือง การถูกครอบงำทางการเมือง มาเป็นหลักในการแบ่งประชากรเลือกตั้ง ช่วยให้นายสุรชัยสามารถขยายกลุ่มเป้าหมายของตนได้มากขึ้น ครอบคลุม

³⁴ สัมภาษณ์ นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์, 15 มกราคม 2547.

³⁵ เรื่องเดียวกัน.

³⁶ เรื่องเดียวกัน.

ทุกกลุ่ม เพราะการแบ่งดังกล่าว ทำให้นายสุรชัยสามารถที่จะก้าวพ้นเส้นแบ่งทางสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ในขณะที่ผู้สมัครรายอื่นๆ จำกัดกลุ่มเป้าหมายอยู่แค่คนในระดับใดระดับหนึ่ง เช่น คนระดับชนชั้นกลางและสูง ส่วนคนในระดับล่างที่ถึงแม้ว่าจะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเป็นอย่างดี ไม่ได้ถูกครอบงำโดยนักการเมือง แต่คนกลุ่มนี้มักจะถูกเหมารวมอยู่ในชนชั้นล่าง³⁷ จึงมักจะถูกละเลยจากผู้สมัครรายที่เน้นคะแนนเสียงจากชนชั้นกลางและสูง เท่ากับว่าผู้สมัครที่เน้นกลุ่มชนชั้นกลางและสูง ทำคะแนนเสียงหายไปส่วนหนึ่ง การแบ่งแบบของนายสุรชัย ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม แม้ว่าคนๆ นั้นจะอาศัยอยู่ในชุมชนก็ตาม

1.4.5.3 นโยบายทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองนำอยู่อันดับหนึ่งในภูมิภาคของกลุ่มรักเชียงใหม่ มีความคล้ายคลึงกับนโยบายทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองนำอยู่อันดับหนึ่งของนายบุญเลิศ แต่ก็มีความแตกต่างกันในรายละเอียด ตรงที่ การให้น้ำหนักในเรื่องหลักๆ 4 เรื่องคือ 1) รถเมล์จะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน 2) เชียงใหม่จะต้องมีการวางแผนในการขยายตัวและการเจริญเติบโตของเมืองเป็นไปอย่างมีทิศทาง 3) ต้องแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมืองเชียงใหม่ 4) มีความโปร่งใส สุจริตในการบริหารงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีนโยบายสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องมีการดำเนินการเป็นอย่างแรก คือ นโยบาย “เชียงใหม่จะต้องมีรถเมล์อย่างแน่นอน”

1.5 นางบุษราพร ศุภรักษ์จินดา

นางบุษราพร ศุภรักษ์จินดา ลงสมัครในนามผู้สมัครอิสระ และได้รับหมายเลข 5 เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวที่ไม่มีภาระหนี้ ไม่มีภาระหนี้ ไม่มีภาระหนี้ ไม่มีแม่กระทั่งไปปลิวไปสเตอร์ หรือแผ่นพับหาเสียงใดๆ และเป็นผู้สมัครเพียงรายเดียวที่สื่อมวลชน รวมถึงผู้วิจัยเองไม่สามารถติดต่อเพื่อขอสัมภาษณ์ หรือสอบถามข้อมูลด้านต่างๆ ได้จึงไม่มีใครทราบว่านางบุษราพรมีนโยบายอะไรที่จะนำเสนอต่อประชาชน มีภูมิหลังอย่างไร จบการศึกษาจากที่ใด ฯลฯ

ข้อมูลคร่าวๆ เกี่ยวกับภูมิหลังของนางบุษราพร มีเพียงแต่การประกอบอาชีพ คือ เป็นนักธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์อยู่ที่บริษัททศภรณ์จำกัด ส่วนเหตุผลที่ลงสมัครรับเลือกตั้งก็เพราะเป็นคนเชียงใหม่ เป็นโอกาสที่ดีที่จะได้รับใช้บ้านเมือง³⁸ ส่วนข้อมูลในเชิงลึกพบว่า นางบุษราพร มีความ

³⁷ เป็นจุดอ่อนของแนวความคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม.

³⁸ “เก้าอี้แห่งศักดิ์ศรี นายกโดยตรงเชียงใหม่,” : หน้าเดียวกัน.

เกี่ยวข้องกับผู้สมัครหมายเลข 1 คือ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ กล่าวคือ นางบุษราพรเป็นอดีตพี่สะใภ้ของนายบุญเลิศ³⁹

1.5.1 ข้อสังเกตและการวิเคราะห์ในวันรับสมัคร

มีประเด็นคำถามที่ถูกตั้งขึ้นอย่างมากมายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการลงสมัครรับเลือกตั้งของนางบุษราพร ว่าเป็นกลยุทธ์ทางการเมืองอย่างหนึ่งหรือไม่ เพราะนางบุษราพรไม่มีการนำเสนอนโยบาย หรือดำเนินกิจกรรมการหาเสียงใดๆเลย

เมื่อบวกกับความเกี่ยวพันกับนายบุญเลิศ ทำให้สื่อหลาย ๆ ฉบับมองว่า เหตุผลที่แท้จริงในการลงสมัครของนางบุษราพรในครั้งนี้เป็นกลยุทธ์การวางแผนทางการเมือง เพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาด หากนายบุญเลิศพลาดพลั้งได้ใบเหลืองหรือใบแดง คะแนนเสียงในส่วนของนายบุญเลิศก็อาจเทไปให้กับนางบุษราพรแทนนายบุญเลิศก็ได้⁴⁰

นายบุญเลิศได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นความเกี่ยวพันกับนางบุษราพรว่า “ผู้สมัครเบอร์ 5 ...สมัยก่อนนั้น เขาเคยเป็นที่สะใภ้ผม จริงๆ แล้วเขาก็มีความตื่นตัวทางการเมือง เขาก็อยากจะลงสมัคร ส่วนที่เขามาลงสมัครแล้วเขามาถอยหลัง โดยเขาบอกว่าไม่เอาดีกว่า เขาคิดว่าถ้าเขาหาเสียงไปเรื่อยๆ คงจะไม่มีประโยชน์ แล้วก็เป็นการตัดคะแนนของผมด้วย เขาก็เลยถอยไปจุดหนึ่ง... ผมคิดว่าคงไม่เกี่ยว เพราะทุกๆ คนมีความต้องการที่จะเป็นอะไรสักอย่าง ถ้าเขาจะสมัคร เขายอมเสียเงินในการสมัคร เขาก็มีสิทธิในการสมัครซึ่งก็ O.K. แล้ว”⁴¹

1.6 สรุปวันรับสมัครเลือกตั้ง

1.6.1 ด้านนโยบาย ผู้สมัครหมายเลข 1 – 4 มีนโยบายสำคัญและสโลแกน ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³⁹สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

⁴⁰“เลือกตั้งนายกฯ เทศบาลนครเชียงใหม่เข้มข้น แชมป์เก่ายังมาแรง อดีตนายกกลุญเดี่ยว,” หนังสือพิมพ์แนวหน้า (27 มกราคม 2547) : 18.

⁴¹สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

ตารางที่ 7 ตารางสรุปสโลแกนและนโยบายสำคัญที่ผู้สมัครใช้ในการรณรงค์หาเสียง

ผู้สมัคร	สโลแกน	นโยบาย
นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์	คนทำงานเพื่อบ้านเมือง	ทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองนำอยู่อันดับ 1 ของประเทศไทย โดย 1. พัฒนาระบบขนส่งมวลชน 2. จัดการขยะ ถาวร 3. พิกัดสิ่งแวดล้อม 4. ผลักดัน ภาพชีวิต 5. เชื่อมมิติการศึกษา 6. รักษา ศิลปวัฒนธรรม
นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์	นำธรรมสู่การเมือง ละอายต่อบาป ปราบคอร์รัปชัน	1. บริหารโดยธรรม 2. ภาษีเป็นธรรม 3. นโยบายชุมชนเมือง 4. นโยบายพัฒนา เมืองพิเศษ 5. นโยบายด้านการศึกษา 6. นโยบายสาธารณสุข สร้าง นำ ช่อม
นายวรกร ตันตราพันธ์	1. นายจะไปรุ่งใส ต้องยอมให้สภา ตรวจสอบได้ 2. เชียงใหม่ต้องพัฒนา ชาวประชาต้อง เป็นสุข	1. จัดตั้งกองทุนชุมชนฯ ละ 500,000บาท 2. ลดช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจน 3. ส่งเสริม พัฒนาการศึกษาระดับ เทศบาลให้ทัดเทียมกับ รร. เอกชน 4. ปรับปรุงสวนหลวง ร.9 5. ร่วมกับ รัฐบาลในการดูแลและพัฒนาคลอง แม่ข่าย 6. แก้ปัญหาขยะอย่างเป็น รูปธรรม 7. ปรับปรุงมิวจราจรในเทศบาล 8. สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยว กับศาสนาทุกศาสนา 9. ส่งเสริมการท่องเที่ยว ของจว.เชียงใหม่
นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์	ร่วมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่	ทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองนำอยู่อันดับ หนึ่งของภูมิภาค โดย 1. แก้ปัญหา จราจรติดขัด จัดรถเมล์บริการตรงเวลา 2. อนุรักษ์และพัฒนาเมืองอย่างมีทิศทาง คงความเป็นเอกลักษณ์ 3. สร้าง คุณภาพชีวิต ปลอดภัย 4. แก้ไข ปัญหาขยะเรื้อรัง 5. บริหารงานโปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วม 6. สร้างวัฒนธรรม ใหม่ในการเลือกตั้ง ไม่ทุ่มทุน ไม่ถอน ทุน
นางบุษราพร ศุภรักษ์จินดา	-	-

นโยบายของผู้สมัครทุกคน ก็จะมีเนื้อหาครอบคลุมปัญหาสำคัญ ของเมืองเชียงใหม่ เช่น ปัญหาการจราจร, รถเมล์, ปัญหาขยะ, ปัญหาฝุ่นละออง/มลพิษ, การวางผังเมือง, การศึกษา, การอนุรักษ์ศิลปและวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีรายละเอียดแตกต่างกันออกไป

ในส่วนขงรายละเอียดของนโยบายนั้น นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ ผู้สมัครหมายเลข 2 มีรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ ไว้โดยละเอียดมากกว่าผู้สมัครคนอื่นๆ และยังได้เพิ่มและเน้นนโยบายในเชิงนามธรรมมากกว่านโยบายเชิงรูปธรรม

1.6.2 ประชากรเลือกตั้งและกลุ่มเป้าหมายที่ผู้สมัครแต่ละคนวางไว้เพื่อใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง สรุปได้ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ตารางแสดงการแบ่งประชากรเลือกตั้งและกลุ่มเป้าหมายในการหาเสียงของผู้สมัครนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547

ผู้สมัคร	ประชากรเลือกตั้ง	กลุ่มเป้าหมาย
นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์	1. ระดับ A (High) 2. ระดับ B (Medium) 3. ระดับล่าง	ครอบคลุมทั้ง 3 กลุ่ม
นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์	1. ระดับสูง 2. ระดับกลาง 3. ระดับล่าง	กลุ่มคนระดับสูงและกลาง
นายวรกร ตันตรานนท์	1. ระดับสูง 2. ระดับกลาง 3. ระดับล่าง	กลุ่มคนระดับสูงและกลาง รวมถึงชนชั้นล่างบางส่วน
นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์	1. คนรุ่นเก่า 2. คนรุ่นใหม่ (ใช้การศึกษา, ความกระตือรือร้น/ความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง การถูกครอบงำ ทางความคิดจากนักการเมืองเป็นตัวแบ่ง)	คนรุ่นใหม่
นางบุษราพร ศุภรัักษ์จินดา	-	-

1.6.3 เครือข่ายและผลงานของผู้สมัครในการเลือกตั้ง

เครือข่ายและผลงานเป็นเรื่องสำคัญ ผู้สมัครคนใดมีเครือข่ายและผลงานของตนเองมากกว่าผู้สมัครคนอื่น ๆ ย่อมมีความได้เปรียบที่จะคว้าชัยชนะในการเลือกตั้ง

นายบุญเลิศผู้สมัครหมายเลขที่ 1 เป็นผู้สมัครเพียงรายเดียวที่มีเครือข่ายที่กว้างขวาง และฐานเสียงที่มั่นคง มีความได้เปรียบเหนือผู้สมัครคนอื่น ๆ เนื่องจากดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีมาก่อน จึงมีผลงานมากมาย เมื่อรวมกับเครือข่ายของนายบุญเลิศ ที่ประกอบไปด้วย สมาชิกกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมที่กระจายตัวอยู่ในทุกชุมชน (สมาชิกสภาเทศบาลทุกแขวง, ประธานชุมชน, ประชาชนทั่วไป) ในขณะที่เครือข่ายของผู้สมัครรายอื่นๆ มีเพียงเล็กน้อย หรือแทบจะไม่มีเลย

1.6.4 ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของผู้สมัครแต่ละรายที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นเหมือนแผนแม่บทในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียงยังเป็นตัวกำหนดวิธีการในการรณรงค์หาเสียงอีกด้วย สามารถสรุปยุทธศาสตร์และวิธีการหาเสียงของผู้สมัครฯ ได้ดังตารางที่ 9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงยุทธศาสตร์และวิธีการที่ผู้สมัครฯ ทุกคนใช้ในการรณรงค์หาเสียง

ผู้สมัคร	ยุทธศาสตร์	วิธีการ
นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. Play safe 2. เข้าถึงประชาชนเพื่อสร้างกระแสในกลุ่ม A+B เข้าถึงคนกลุ่มล่างเพื่อย้ำถึงผลงาน 3. ใช้เครือข่ายอุปถัมภ์เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารทางการเมือง และระดมคะแนนเสียงเลือกตั้ง 	แผ่นป้ายหาเสียง, รถแห่, แผ่นพับ, การ์ดอย่าเบอร์, เดินเคาะประตูบ้าน
นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความเชื่อถือระยะเวลา 10 วันแรก 2. สร้างความเชื่อฟังระยะเวลา 10 วัน ต่อมา 3. สร้างความมั่นใจระยะเวลา 10 วันสุดท้าย 	แผ่นพับ(5 ฉบับ), แผ่นป้ายหาเสียง, โปสเตอร์ และหุ่นไล่กาติดตามเสาไฟฟ้า, การ์ดอย่าเบอร์, การปราศรัย, เดินเคาะประตูบ้านพบปะประชาชน,รถแห่, เว็บไซต์, แลงนโยบายบนเวทีกลางที่จัดโดยองค์กรต่างๆ
นายวรกร ตันตรานนท์	พบปะประชาชนให้ได้มากที่สุด	แผ่นพับ, แผ่นป้ายหาเสียง,แผ่นพับ, เดินเคาะประตูบ้านพบปะประชาชน,รถแห่, แลงนโยบายบนเวทีกลางที่จัดโดยองค์กรต่างๆ
นายสุรัชย์ เลี้ยวสวัสดิพงษ์	พยายามออกพื้นที่เข้าหาคนรุ่นใหม่หรือคนที่มีการศึกษาให้มากที่สุด	แผ่นพับ,แผ่นป้ายหาเสียง,รถแห่เดินเคาะประตูบ้านพบปะประชาชน,แลงนโยบายบนเวทีกลางที่จัดโดยองค์กรต่างๆ
นางบุษราพร ศุภรักษ์จินดา	-	ไม่มีการหาเสียง

2. ช่วงระยะเวลาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (2 – 31 มกราคม 2547)

ในช่วงนี้แบ่งออกเป็น 3 ช่วงย่อยๆ ช่วงละ 10 วัน ดังนี้

2.1. ช่วงต้นของการรณรงค์ เป็นช่วงการเริ่มต้นหาเสียง ผู้สมัครแต่ละคนจะเริ่มดำเนินการตามยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่ตนได้วางไว้ เช่น เริ่มมีการติดโปสเตอร์, แผ่นป้าย, แจกแผ่นพับแก่ประชาชน, เริ่มมีการปราศรัยหาเสียง, เริ่มการเดินทางเคาะประตูบ้าน, เริ่มใช้เครือข่ายทางการเมือง และเครือข่ายอุปถัมภ์ของผู้สมัครฯ ในการเผยแพร่ข่าวสารทางการเมือง หาเสียง และระดมคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในช่วงนี้นับว่าการต่อสู้ของผู้สมัครยังไม่เข้มข้น เพียงแต่ต้องการบอกกับประชาชนว่าตนนั้นลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้

2.2. ช่วงกลางของการรณรงค์ ในระยะนี้การต่อสู้แข่งขันของผู้สมัครแต่ละคนจะเป็นไปอย่างเข้มข้น มีการปรับปรุงวิธีการหาเสียงต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และการแข่งขันของแต่ละคน

2.3. ช่วงปลายของการรณรงค์หรือช่วง 10 วันสุดท้าย ก่อนจะถึงวันลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ช่วงนี้ผู้สมัครจะมีการต่อสู้กันอย่างเข้มข้น ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสร้างกระแสความนิยม, การปราศรัยที่เพิ่มจำนวนความถี่ขึ้น, เคาะประตูบ้านพบปะประชาชน, การใช้เครือข่ายทางการเมืองและความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระดมคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น ในช่วงนี้ทีมงานของผู้สมัครจะต้องทำงานอย่างหนัก เพื่อจะรักษาคะแนนเสียงของฝ่ายตนไว้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเร่งให้ประชาชนที่ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะเลือกใครหันมาเลือกฝ่ายตน และที่สำคัญที่สุด คือ พยายามทำให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งให้มากที่สุด

วิธีการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครทั้ง 4 หมายเลข ในช่วงรณรงค์หาเสียง

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงปี 2547 ของเทศบาลเชียงใหม่ เป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรก และเป็น การเลือกตั้งครั้งแรกของเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ กกต.เข้ามาดูแลควบคุมการเลือกตั้งเช่นกัน ผลจากการเข้ามาดูแลควบคุมการเลือกตั้งของ กกต.นี้เอง ที่ทำให้ในช่วงของการรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการ ผู้สมัครฯ ทุกรายต่างใช้วิธีการที่ไม่ผิดกฎหมาย(ไม่นับช่วงเวลาก่อนที่ กกต.จะเข้ามามีอำนาจควบคุมดูแลการเลือกตั้ง) ด้วยเกรงมาตรการลงโทษของ กกต.

วิธีการที่ผู้สมัครฯ ใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี 2547 มีดังนี้

- การใช้สิ่งพิมพ์และภาพประชาสัมพันธ์

ป้ายโฆษณาหาเสียง มีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่(ป้ายคัทเอาท์) ป้ายโฆษณาเป็นวิธีการหาเสียงที่ได้รับความนิยมที่สุด อาจเป็นด้วยวัฒนธรรมการหาเสียงของพรรคการเมือง รวมถึง

การเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนที่ติดอยู่กับป้ายหาเสียงมาช้านาน ป้ายจึงไม่ได้เพียงทำให้ประชาชนจดจำผู้สมัครฯ ได้เท่านั้น ป้ายยังเป็นการตอกย้ำความทรงจำให้ประชาชน เพื่อให้จดจำผู้สมัครได้ในเวลาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

กกด. ท้องถิ่นของเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้กำหนดจุดติดตั้งแผ่นป้ายหาเสียงไว้ทั้งสิ้นเพียง 14 จุด การติดตั้งแผ่นป้ายโฆษณาหาเสียง ผู้สมัครฯ หลายๆ คน เริ่มมีการติดตั้งแผ่นป้ายโฆษณาหาเสียงตามจุดต่างๆ เสร็จเรียบร้อย 2 – 3 วันก่อนวันรับสมัคร ป้ายโฆษณาหาเสียง(คัทเอ๊าท์) ของผู้สมัครแต่ละคนก็จะมีสีสันทันที่แตกต่างกันไป ส่วนข้อความบนแผ่นป้ายก็จะเป็นการแจ้ง/สื่อให้ประชาชนทราบชื่อ, หมายเลขของผู้สมัคร, คำขวัญ, สโลแกนของแต่ละคน, วันลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และรูปของผู้สมัครบนแผ่นป้ายบางจุด แต่ข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ ขนาดของป้าย ที่ผู้สมัครหมายเลข 1 ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด และมีความโดดเด่นเหนือผู้สมัครรายอื่นๆ (โปรดดูภาคผนวกที่ 26-27)⁴² น.พ.ปริทรรศ ศิลปกิจ(รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวนปรุง) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับป้ายหาเสียงว่า “ทั้งรู้ตัวและไม่รู้ สิ่งเร้าที่มีความถี่สูงๆ นั้นย่อมมีโอกาสมากกว่าสิ่งเร้าที่มีความถี่ต่ำ ป้ายโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมืองนั้น... น่าจะมีส่วนตอกย้ำความทรงจำอยู่มาก เพราะในทางจิตวิทยา ถ้าหากเรามีการตอกย้ำอยู่บ่อยๆ... ก็น่าจะมีผล แต่คนจะเลือกหรือไม่นั้นก็ ต้องดูปัจจัยอื่นร่วมด้วย⁴³ นอกเหนือจากความสำคัญของป้ายโฆษณาหาเสียงข้างต้นแล้ว สถานที่ในการติดตั้งป้ายก็มีความสำคัญ ในการเลือกตั้งครั้งนี้กำหนดให้ติดได้เพียง 14 จุด ดังนั้น หากป้ายของใครเด่นสะดุดตา ผู้สมัครรายนั้นก็จะได้เปรียบเหนือผู้สมัครคนอื่นๆ

ใบปลิวและแผ่นพับหาเสียง เป็นแผ่นกระดาษอ่อนหลายขนาด แต่ทุกขนาดจะบรรจุรายละเอียดของผู้สมัครเพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของตัวผู้สมัคร พร้อมทั้งสร้างความรู้จักและความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นในตัวผู้รับสาร ใบปลิวและแผ่นพับหาเสียงมักประกอบไปด้วย รูปของผู้สมัครและทีมผู้บริหาร, หมายเลขพร้อมเครื่องหมายกากบาท, คำขวัญ, นโยบาย, ประสบการณ์, ทีมงาน, การให้ความรู้ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง, ข้อความจูงใจให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น ข้อดีของใบปลิวและแผ่นพับหาเสียง คือสามารถนำไปแจกในสถานที่ที่มีคนมาก ใบปลิวผู้สมัครอาจทำออกมาเพียงชุดเดียวหรือหลายชุดก็ได้ โดยดูความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมายและงบประมาณ⁴⁴

⁴²รายละเอียดโปรดดูในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง.

⁴³ปริทรรศ ศิลปกิจ. “ป้ายหาเสียง สงครามโฆษณาการเมืองกับยุทธวิธีสร้าง Brand ของพรรค,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 2 (29 ธันวาคม 2547 – 4 มกราคม 2548) : 17.

⁴⁴สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, แนวความคิดในการหาเสียงเลือกตั้ง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประสิทธิ์ภัณฑ์แอนด์พริ้นติ้ง, 2545), หน้า 180.

แผ่นพับ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่เป็นสีเหลืองผืนผ้าขนาดเล็ก มักทำด้วยกระดาษแข็ง สำหรับพับใส่กระเป๋าสตางค์ หรือกระเป๋าเสื้อ อาจทำอย่างดีด้วยการพิมพ์หลายสีหรือเคลือบมันเพื่อให้สะดุดตาและทนทาน ส่วนใหญ่มักจะพิมพ์ข้อความสั้นๆ ย้ำเตือนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจดจำชื่อ และหมายเลขของผู้สมัคร และวันเลือกตั้ง นอกจากนั้นอาจมีข้อความสั้นๆ เพื่อสะท้อนถึงตัวผู้สมัคร ซึ่งอาจจะเป็นภาพและข้อความเดียวกันกับป้ายโปสเตอร์หาเสียง แม้กระนั้นแผ่นพับก็ยังคงให้ความสำคัญกับหมายเลขของผู้สมัครฯ มากกว่าอย่างอื่นจนมักถูกเรียกว่า “การ์ดอย่าเบอร์”⁴⁵

รถแห่ หมายถึง การจัดรถหาเสียงเป็นขบวนแห่ออกไปตามท้องถนนรอบๆ เมือง เพื่อดึงดูดความสนใจและย่นระยะเวลาการเดินทางหาเสียง รถจะถูกตกแต่งโดยการติดตั้งป้ายหาเสียง และมีการใช้เครื่องขยายเสียง เทปบันทึกเสียง บันทึกถ้อยคำ/ข้อความ⁴⁶ เพื่อให้ประชาชนที่ผ่านไปมา (ผู้รับสาร) เกิดความสนใจ

- การปราศรัยหาเสียง หมายถึง การพูดในที่ชุมนุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการโน้มน้าวจิตใจของประชาชนให้เชื่อถือคล้อยตามและพึงพอใจในตัวผู้สมัคร ที่สำคัญที่สุด คือ ให้ผู้ฟังไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้ปราศรัย นอกจากจะจูงใจ (persuade) ประชาชนแล้ว ผู้ปราศรัยจะต้องวิเคราะห์ลักษณะกลุ่มเป้าหมายของคนที่มาพร้อมฟังการปราศรัยเพิ่มเติมขึ้นอีกข้อหนึ่ง เพื่อป้องกันมิให้การปราศรัยสูญเปล่า ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ แก่ผู้ปราศรัย

เนื้อหาของ การปราศรัยหาเสียง มักจะมีด้วยกัน 7 ส่วน ดังนี้คือ 1) การพูดให้ข่าวสาร 2) การแนะนำวิธีการใช้สิทธิเลือกตั้ง 3) การพูดเพื่อจูงใจ 4) การโจมตี 5) การกล่าวแก้ 6) คำพูดเพื่อให้สนุก 7) คำขวัญ⁴⁷ แต่การที่กฎหมายของ กกต. ได้กำหนดลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงของ กกต. (โปรดดูภาคผนวก) จึงทำให้เนื้อหาของ การปราศรัยเหลืออยู่เพียง 1) การพูดให้ข่าวสาร 2) การแนะนำวิธีการใช้สิทธิเลือกตั้ง 3) การพูดเพื่อจูงใจ 4) คำพูดเพื่อให้สนุก และคำขวัญ

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน.

⁴⁶ สามารถใช้ถ้อยคำ/ข้อความในการหาเสียงได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ไม่สามารถใช้เสียงเพลงประกอบได้ เนื่องจากผู้สมัครเกรงว่าจะเข้าข่ายการจิดมหรสพให้กับประชาชน ซึ่งผิดกฎหมายการเลือกตั้งของ กกต.

⁴⁷ สมบัติ จันทรวงศ์, การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเขต, หน้า 97, 102 – 105.

- การเดินเคาะประตูบ้านพบปะประชาชน เป็นวิธีการที่จำเป็นต่อผู้สมัครฯ เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้สมัครรายใหม่ เพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกใกล้ชิด สนับสนุนกับประชาชนได้ในระยะเวลาอันสั้น และสร้างภาพพจน์ที่ดีกับตัวผู้สมัครฯ เป็นผู้ที่ชาวบ้านสามารถเข้าถึงได้

- การแถลงนโยบายในเวทีกลางที่องค์กรต่างๆ จัดขึ้น เป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ผู้สมัครฯ ได้ชี้แจงนโยบายของตนโดยละเอียด เพิ่มเติมจากหัวข้อนโยบายสั้นๆ ที่พิมพ์ลงในแผ่นพับหรือใบปลิวหาเสียง ในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีองค์กรที่จัดเวทีขึ้นเพียง 4 เวที คือ 1) หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ 2) มณฑลทหารบกที่ 33 3) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ 4) สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ และไม่ปรากฏว่ามีเวทีใดที่ กกต. ท้องถิ่นเป็นผู้จัด โดยทางผู้อำนวยการ กกต. จังหวัดเชียงใหม่ ได้ให้เหตุผลที่ไม่ได้จัดเวทีกลางให้ผู้สมัครฯ แถลงนโยบายเพราะเกรงว่าหากผู้สมัครฯ คนใดคนหนึ่งทำผิดกฎหมาย เช่น พุดส่อเสียด, สัญญาว่าจะให้ กกต. ในฐานะผู้จัดก็จะถูกฟ้องร้อง⁴⁸ ด้วยเหตุผลดังกล่าว การได้เวที, การเถียงกันในประเด็นนโยบายระหว่างผู้สมัครฯ จึงไม่เกิดขึ้น เวทีกลางของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ปี 2547 จึงเป็นแต่เพียงเวทีให้ผู้สมัครฯ แถลงนโยบายเท่านั้น และมีผู้เข้าร่วมฟังอยู่เพียงคนไม่กี่คน

- เว็บไซต์ เว็บไซต์ เป็นสื่อและเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการหาเสียงโดยเฉพาะกลุ่มคนระดับกลางและสูง นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของผู้สมัครฯ ให้ดูทันสมัย

- การใช้เครือข่ายอุปถัมภ์, หัวข้อคะแนนที่ได้จัดตั้งไว้ในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียง เป็นช่องทางในการกระจายข่าวสารทางการเมืองและหาเสียง เพื่อรักษาฐานเสียง และระดมคะแนนเสียงในวันเลือกตั้ง มีผู้สมัครฯ เพียงรายเดียว คือ นายบุญเลิศ ผู้สมัครหมายเลข 1 ที่ใช้วิธีการนี้ ด้วยเหตุที่เขาเป็นผู้สมัครเพียงคนเดียวที่มีความพร้อมมากกว่าผู้สมัครคนอื่น ๆ ทั้งด้านผลงาน เครือข่าย และฐานเสียง

ประกอบกับการเข้ามาควบคุมดูแลการเลือกตั้งของ กกต. รวมถึงการควบคุมการนำเสนอข่าวของสื่อต่างๆ ที่จะต้องวางตัวเป็นกลาง ทำให้สื่อไม่กล้าเสนอข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้งมากนัก ดังนั้น เมื่อไม่มีสื่อคอยกระตุ้นบรรยากาศ หรือคอยส่งข่าวสารทางการเมือง เครือข่ายจึงกลายเป็นช่องทางที่เหมาะสมและสำคัญในการส่งข่าวสารทางการเมืองจากผู้สมัครฯ สู่ประชาชน แทนการนำเสนอข่าวและการหาเสียงผ่านสื่อ

⁴⁸ สัมภาษณ์ นายนิรันดร์ คำเสมานันท์, ผู้อำนวยการคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดเชียงใหม่, 27 มกราคม 2547.

2.1 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในช่วง 10 วันแรก

เป็นการนำเสนอวิธีการหาเสียงจำแนกตามผู้สมัครแต่ละคน ประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้

2.1.1 หมายเลข 1 นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์

2.1.2 หมายเลข 2 นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์

2.1.3 หมายเลข 3 นายวรกร ตันตราพันธ์

2.1.4 หมายเลข 4 นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์

2.1.5 สรุปและวิเคราะห์การหาเสียง 10 วันแรกของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี 2547 บรรยากาศดูจะไม่คึกคักเท่ากับการเลือกตั้งครั้งก่อนๆ หรือการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แต่กระนั้นผู้สมัครต่างต่อสู้กันโดยใช้วิธีการหาเสียงที่เหมาะสมกับตนเอง มีการปรับเปลี่ยนวิธีการและสื่อในการหาเสียงอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ก็เพื่อความสามารถในการแข่งขัน และช่วงชิงความได้เปรียบให้กับฝ่ายตนเองให้ได้มากที่สุด เพื่อชัยชนะในการเลือกตั้ง

ใน 10 วันแรกของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งผู้สมัครทั้ง 4 คน(ยกเว้นเบอร์ 5) ได้ทำการรณรงค์หาเสียงด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

2.1.1 หมายเลข 1 นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์ ใช้วิธีการหาเสียง 5 วิธีดังนี้

2.1.1.1 แผ่นป้ายโฆษณาหาเสียงทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่

นายบุญเลิศเป็นผู้สมัครรายแรกและรายเดียวที่มีการเตรียมพร้อมในด้านป้ายคัทเอ๊าท์หาเสียง จนสามารถติดตั้งป้ายคัทเอ๊าท์หาเสียงตามจุดต่างๆ เสริจเรียบร้อยก่อนหน้าวันรับสมัคร ทั้งๆ ที่ยังไม่ทราบหมายเลขประจำตัว

ป้ายหาเสียงของนายบุญเลิศ ใช้สีน้ำเงินเข้มเกือบดำเป็นสีพื้น(ซึ่งเป็นสีเดียวกับสีของกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม) ประกอบไปด้วยข้อความ “ในวันอาทิตย์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547 โปรดเลือก คนทำงานเพื่อบ้านเมือง เบอร์ ๑ บุญเลิศ บูรณุปกรณ์ เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่” พื้นที่ส่วนใหญ่ของแผ่นป้ายจะเป็นส่วนของหมายเลขและชื่อของนายบุญเลิศ (โปรดดูภาคผนวกที่ 19,27)

ป้ายคัทเอ๊าท์รูปแบบดังกล่าว มีทั้งขนาดเล็ก(แต่ก็ยังมีความใหญ่กว่าผู้สมัครรายอื่น) และขนาดใหญ่ ติดกระจายตามจุดต่างๆ 14 จุดของเมืองเชียงใหม่⁴⁹ ในกรณีป้ายขนาดใหญ่ก็จะมีการพิมพ์รูปภาพของนายบุญเลิศลงบนแผ่นป้ายด้วย

⁴⁹ กกต.ท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่กำหนดจุดติดตั้งป้ายไว้เพียง 14 จุด.

จากขนาด, ท่าเลที่ตั้ง, ข้อความที่เด่นสะดุดตาว่าผู้สมัครรายอื่นๆ ป้ายของนายบุญเลิศจึงมีแนวโน้มที่จะตอกย้ำความทรงจำของประชาชน ได้มากกว่าป้ายของกลุ่มคู่แข่ง การจดจำอาจจะส่งผลต่อการตัดสินใจจะลงคะแนนของประชาชนในวันเลือกตั้งได้

2.1.1.2 โปสเตอร์/แผ่นพับหาเสียง

นายบุญเลิศ บุญอุปกรณ์ ได้ใช้แผ่นพับหาเสียงขนาด 7.5 x 13 เซนติเมตร 2 แบบด้วยกัน คือ กระดาษแข็งเคลือบมัน 4 สี ใช้สีน้ำเงินเป็นสีพื้น และกระดาษอ่อนพิมพ์ 2 สีไม่เคลือบมัน (โปรดดูภาคผนวกที่ 30,31) แผ่นพับทั้ง 2 แบบ ประกอบไปด้วย ชื่อและหมายเลขของนายบุญเลิศ, คำขวัญ(สโลแกน)ในการหาเสียงที่เน้นภาพลักษณ์ “คนทำงานเพื่อบ้านเมือง”, ประวัติ, ผลงาน, ประสบการณ์การทำงาน, นโยบาย, รูปถ่ายของนายบุญเลิศ และข้อความที่ตอกย้ำการทำงานและบริหารโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้ง 2 ฉบับ มีจุดที่แตกต่างกัน 2 จุด คือ แผ่นพับ 4 สี ไม่มีหมายเลขประจำตัวของนายบุญเลิศและไม่ระบุวันเลือกตั้ง แต่ทั้ง 2 จุดนี้มีอยู่ในแผ่นพับ 2 สี ดังนั้นแผ่นพับพิมพ์ 2 สี น่าจะถูกทำขึ้นเพื่อแก้ไขสิ่งที่ตกหล่นไปในแผ่นพับ 4 สี เพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.1.1.3 แผ่นพับ

นายบุญเลิศใช้แผ่นพับ 2 แบบในการหาเสียง 2 แบบด้วยกัน คือ

แบบแรก กระดาษแข็ง เคลือบมัน พิมพ์ 4 สี ขนาด 7 x 10.5 เซนติเมตร ประกอบไปด้วยข้อความ “วันอาทิตย์ที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 โปรดเลือก บุญเลิศ บุญอุปกรณ์ เบอร์ ๑ เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่” (โปรดดูภาคผนวกที่ 28) แผ่นพับของนายบุญเลิศจึงประกอบไปด้วย 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ 1) วันเลือกตั้ง 2) ชื่อและหมายเลข ที่กินพื้นที่กว่า 80% ของแผ่นพับ และ 3) ตำแหน่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง

แบบที่ 2 เป็นกระดาษแข็ง เคลือบเงา พิมพ์ 4 สี ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ขนาด 14 x 21 เซนติเมตร โดยใช้สีน้ำเงินเป็นสีพื้น ด้านหน้าประกอบไปด้วย วันเลือกตั้ง, คำขวัญ (สโลแกน)ในการหาเสียงของนายบุญเลิศ “คนทำงานเพื่อบ้านเมือง”, ชื่อและหมายเลข (ใช้พื้นที่กว่า 70%), และตำแหน่งในการลงสมัครรับเลือกตั้ง

ด้านหลังประกอบไปด้วยรูปถ่ายขนาดใหญ่ของนายบุญเลิศ, ข้อความประกาศเจตนารมณ์ในการบริหารงาน, ประวัติ และประสบการณ์ (โปรดดูภาคผนวกที่ 32)

แผ่นพับแบบที่ 2 ของนายบุญเลิศ หากดูจากขนาดแล้วพบว่ามีความใหญ่กว่าแผ่นพับโดยทั่วไป แต่เมื่อดูองค์ประกอบแล้วกลับมีลักษณะของแผ่นพับอย่างครบถ้วน เช่น เน้นเฉพาะชื่อ หมายเลข รูปถ่าย สโลแกนในการหาเสียง เป็นต้น ขนาดของแผ่นพับที่มีความใหญ่กว่าปกติดังกล่าวก็คงทำขึ้นให้มีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหลักของนายบุญเลิศ คือ ชนชั้นล่าง ซึ่งเป็น

กลุ่มที่เป็นฐานเสียงที่สำคัญที่สุด เพราะเมื่อองค์กรประกอบของแผ่นพกดขนาดใหญ่แล้วแผ่นพกดดังกล่าวมีจุดประสงค์หลักก็เพียงให้ผู้รับจดจำหมายเลขของนายบุญเลิศให้ได้ในเวลาลงคะแนนเสียงเท่านั้น เพราะแผ่นพกดดังกล่าว ไม่ได้มีการกล่าวถึงนโยบาย, เหตุผลในการลงสมัคร หรือผลงานใดๆเลย เป็นแต่เพียงการเน้นให้จำรูป และหมายเลขได้เท่านั้น ส่วนการชี้แจงนโยบายไม่มีความสำคัญเนื่องจาก กลุ่มชนชั้นล่างที่เป็นฐานเสียงดังกล่าว ได้ตัดสินใจเลือกนายบุญเลิศไว้ตั้งแต่ก่อนการเลือกตั้ง การทำให้ประชาชนจำหมายเลขเพื่อลงคะแนนได้ถูก จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

2.1.1.4 รถแห่

รถแห่ของนายบุญเลิศ ติดแผ่นป้ายหาเสียงด้านข้างทั้ง 2 ด้าน และด้านหลัง แผ่นป้าย ประกอบด้วย รูปถ่าย, ชื่อและหมายเลขของนายบุญเลิศ(ใช้ตัวเลขไทย), วันที่เลือกตั้ง, คำขวัญ “คนทำงานเพื่อบ้านเมือง”(โปรดดูภาคผนวกที่ 22) พร้อมกับเปิดเทปบันทึกเสียงที่อ่านตามข้อความบนป้ายหาเสียง ส่วนด้านหลัง ก็จะติดแผ่นป้ายมีข้อความว่า“บุญเลิศ เบอร์ 1”

2.1.1.5 การเดินเคาะประตูบ้านพบปะประชาชน

รูปแบบการเดินหาเสียงเคาะประตูบ้านของนายบุญเลิศมี 2 แบบ แบบแรก คือ ตัวของนายบุญเลิศลงพื้นที่ไปเคาะประตูบ้านพบปะประชาชนด้วยตัวเอง เพื่อแจกสื่อสิ่งพิมพ์ในการหาเสียง พร้อมกับย้ำถึงผลงานที่ทำมาตลอดการดำรงตำแหน่ง ส่วนแบบที่ 2 คือ ใช้ผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมเป็นตัวแทน โดยแนบใบปลิว/แผ่นพับของนายบุญเลิศควบคู่ไปกับแผ่นพับ/แผ่นพกดของผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล

2.1.2 หมายเลข 2 นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ ใช้วิธีการหาเสียง 8 วิธีดังนี้

2.1.2.1 แผ่นป้ายโฆษณาหาเสียงทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่

ป้ายหาเสียงของนายนิวัตร ใช้สีเหลืองเป็นพื้น (สีเหลืองเป็นสีของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่) เพื่อสื่อถึงนโยบายหลัก คือ นโยบายนำธรรมสู่การเมือง และสโลแกน “นำธรรมสู่การเมือง ละอายต่อบาป ปรารถนาธรรม” ของกลุ่มฯ

ด้วยเหตุที่พื้นที่ในการติดตั้งป้ายหาเสียงทั้ง 14 จุด ได้ถูกนายบุญเลิศ ผู้สมัครหมายเลข 1 จับจองไว้เกือบทั้งหมด ป้ายหาเสียงของนายนิวัตรจึงจำต้องมีขนาดเล็กกว่าป้ายของนายบุญเลิศหลายสิบเท่า(โปรดดูภาคผนวกที่ 26,27) ส่งผลถึงพื้นที่ในการเขียนข้อความ บางป้ายมีขนาดเล็กมากจนไม่มีพื้นที่ให้กับนโยบาย, คำขวัญ(สโลแกน) หรือแม้กระทั่งนามสกุลของนายนิวัตรเอง ป้ายจึงประกอบไปด้วย ชื่อและหมายเลขเท่านั้น (โปรดดูภาคผนวกที่ 34,37)

ส่วนป้ายที่มีขนาดใหญ่(แต่ก็ยังมีขนาดเล็กกว่าป้ายของนายบุญเลิศหมายสิบเท่า) ก็จะมีพื้นที่ให้กับข้อความอื่นๆ ได้บ้าง เช่น “ดร.นิวัตร เบอร์ 2 เป็นนายกเทศมนตรี” (โปรดดูภาคผนวกที่ 26)

2.1.2.2 ป้ายผ้า

เหตุจากความเสียเปรียบเรื่องป้ายหาเสียง นายนิวัตร จึงทดแทนโดยการใช้ป้ายผ้า ทั้งขนาดเล็กและใหญ่ติดตามสถานที่ของเอกชน ป้ายผ้าดังกล่าวก็ยังคงใช้สีเหลืองเป็นสีพื้น ประกอบไปด้วยข้อความ “กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ นำธรรมสู่การเมือง ละอายต่อบาปปราบคอร์รัปชัน อาสาพี่น้องเข้าบริหารเทศบาลนครเชียงใหม่” (โปรดดูภาคผนวกที่ 40,41) ส่วนป้ายผ้าขนาดใหญ่มีเพียงจุดเดียว(โปรดดูภาคผนวกที่ 42) ประกอบไปด้วยข้อความดังนี้ ส่วนแรก คือ ชื่อกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ ต่อมาคือ คำขวัญ, สโลแกนของกลุ่ม ส่วนที่สามคือ ชื่อ “ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ เบอร์ 2 เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่” และวันเลือกตั้ง 1 กุมภาพันธ์ 2547

เมื่อประเมินจากขนาด, ที่ตั้ง ของแผ่นป้ายหาเสียงของนายนิวัตร นับว่าเสียเปรียบนายบุญเลิศมาก เมื่อคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงในการเดินทางสัญจรไปมา ผู้ที่ใช้รถใช้ถนนแทบจะไม่มีโอกาสที่จะเห็นป้ายโฆษณาหาเสียงของนายนิวัตร หากไม่ตั้งใจที่จะมองหาจริงๆ ซึ่งผิดกับป้ายของนายบุญเลิศที่แม้จะไม่ตั้งใจมองหาก็สามารถมองเห็นได้อย่างง่ายดาย ป้ายหาเสียงของนายบุญเลิศจึงมีแนวโน้มที่จะสามารถสร้างความจดจำได้มากกว่าป้ายหาเสียงของนายนิวัตร ตรงนี้อาจส่งผลถึงคะแนนเสียงได้ บวกกับนายนิวัตรลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นครั้งแรก การทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจดจำได้จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง แต่นายนิวัตรก็ไม่สามารถทำได้ด้วยข้อจำกัดเรื่องพื้นที่และทำเลติดตั้งป้าย จึงน่าจะมีผลต่อคะแนนเสียงของนายนิวัตรไม่น้อย

2.1.2.3 ใบปลิว/แผ่นพับหาเสียง

แผ่นพับหาเสียงของนายนิวัตรได้ถูกแบ่งออกเป็น 5 ฉบับ มีเนื้อหาต่อเนื่องเป็นตอนๆ ในช่วง 10 วันแรก นายนิวัตรและกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ ออกแผ่นพับหาเสียงฉบับที่ 1 และ 2 แผ่นพับหาเสียงดังกล่าวมีลักษณะเป็นแผ่นกระดาษอ่อน พิมพ์ 4 สี พื้นหลังเป็นสีเหลือง สื่อถึงกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่และธรรม อันเป็นนโยบายหลัก (นำธรรมสู่การเมือง) แผ่นพับมีขนาด 14 x 21 เซนติเมตร (โปรดดูภาคผนวกที่ 47) ด้านหน้าของแผ่นพับประกอบด้วย การยกข้อความพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับเมืองเชียงใหม่, รูปของนายนิวัตรและทีมผู้บริหาร, ชื่อของนายนิวัตร “ดร. นิวัตร ตันตยานุสรณ์”, ชื่อกลุ่ม และวันเลือกตั้ง ด้านในเป็นการอธิบายคำขวัญ(สโลแกน), นโยบาย และข้อความโน้มน้าวให้ผู้มีสิทธิออกมาใช้สิทธิเพื่อทำให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และด้านหลังประกอบไปด้วย รายชื่อ, คุณวุฒิ/ประสบการณ์ของนายนิวัต, ทีมผู้บริหาร(รองนายกฯ) และทีมที่ปรึกษา

จากยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อถือในนโยบายและทีมผู้บริหาร และการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชนชั้นกลางและสูง จึงทำให้เนื้อหาในแผ่นพับสอดคล้องกับความต้องการของชนชั้นกลาง เช่น การยกข้อความพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, การเน้นนำเสนอทีมผู้บริหารที่เป็นบุคคลที่มาจากชนชั้นกลางและสูง มีคุณวุฒิ/การศึกษาในระดับสูง (ภาพบนแผ่นพับเป็นภาพที่ผู้สมัครและทีมบริหารใส่ชุดครุยเพื่อเป็นการเน้นภาพลักษณ์ด้านคุณวุฒิการศึกษา) นโยบายที่เน้น เช่น การวางผังเมือง ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นนโยบายที่ไม่วนเวียนอยู่เพียงปัญหาเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือปัญหาเชิงรูปธรรมเท่านั้น เพราะประเด็นที่คนระดับกลางถึงสูงให้ความสนใจ มักจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับการทุจริต, คุณภาพชีวิต, การพัฒนาเมือง มากกว่าปัญหาเร่งด่วนเชิงรูปธรรม เช่น การซ่อมแซมผิวการจราจร, น้ำไหล ไฟสว่าง

การสร้างความเชื่อถือโดยอาศัยนโยบายและทีมผู้บริหาร จึงน่าจะตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ได้เป็นอย่างดี

2.1.2.4 แผ่นพับ

แผ่นพับของนายนิวัต เป็นกระดาษแข็ง เคลือบมัน พิมพ์ 4 สี ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ขนาด 10.3 x 7.5 เซนติเมตร โดยใช้สีเหลืองเป็นสีพื้น เพื่อสื่อถึงกลุ่มฯ และนโยบาย ด้านหน้าประกอบไปด้วย ชื่อและสัญลักษณ์ของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่, คำขวัญ, รูปถ่ายของนายนิวัตในชุดครุย, ชื่อ "ดร.นิวัต ตันตยานุสรณ์" และหมายเลขของนายนิวัต, รายชื่อทีมผู้บริหาร และย้ำวันเลือกตั้ง ส่วนด้านหลังเป็นรูปถ่ายและหมายเลขของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่(โปรดดูภาคผนวกที่ 46)

2.1.2.5 รถแห่

รถแห่ของนายนิวัต ติดแผ่นป้ายสีเหลืองซึ่งเป็นสีของกลุ่มทั้ง 2 ด้าน แผ่นป้ายหาเสียงที่ติดตั้งบนรถแห่ประกอบไปด้วย ชื่อกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่, ชื่อและหมายเลขของนายนิวัต, รูปถ่ายของนายนิวัตพร้อมทีมผู้บริหาร คำขวัญ/สโลแกนของกลุ่มฯ และวันเลือกตั้ง ส่วนด้านล่างเป็นชื่อ หมายเลข และรูปถ่ายของผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล (โปรดดูภาคผนวกที่ 38,39) ขณะรถวิ่ง ก็จะมีเปิดเทปบันทึกเสียงที่อ่านตามข้อความบนป้ายหาเสียง หากจอดอยู่กับที่ เช่น ตลาดข้อความในเทปบันทึกเสียงก็จะเปลี่ยนไปเป็นข้อความแนะนำตัวของนายนิวัตและทีมรองนายกฯ ส่วนแรกจะเป็นการกล่าวแนะนำตัวเอง, กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ และความตั้งใจในการลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยยกพระราชดำรัสมาอ้างอิง, เป้าหมาย/ความตั้งใจในการรวมตัวของกลุ่ม, แนะนำทีมผู้บริหารและตำแหน่งของแต่ละคนหากชนะการเลือกตั้ง, ประวัติของนายนิวัต, ชี้แจงราย

ละเอียดของนโยบายทั้ง 6 ข้อ และสุดท้ายเป็นการโน้มน้าวชักจูงให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งพร้อมกับเลือกนายนิวัตติเป็นนายกเทศมนตรี เพื่อให้เชียงใหม่ปราศจากการคอร์รัปชัน (รายละเอียดโปรดดูภาคผนวก)

2.1.2.6 การปราศรัยหาเสียง

ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีปี 2547 มีผู้สมัครเพียงคนเดียวที่ใช้วิธีการปราศรัยหาเสียง คือ นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์(เนื้อหาโดยละเอียด โปรดดูในภาคผนวก)

สถานที่และเวลาที่ใช้ปราศรัย คือ ตามสถานที่ชุมนุมชนต่างๆ เช่น ตลาด หมู่บ้าน ทั้งเช้าและเย็น หมุนเวียนกันไป ด้านเนื้อหาการปราศรัยของนายนิวัตร ในช่วง 10 วันแรก เป็นไปตามยุทธศาสตร์การหาเสียงที่ได้วางไว้ (การสร้างความเชื่อถือ) โดยเน้นหนักไปที่การกล่าวถึงภูมิหลังของนายนิวัตร, ทีมผู้บริหาร และผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ควบคู่ไปกับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของกลุ่มเชียงใหม่มีรักษ์เชียงใหม่

การปราศรัยของนายนิวัตรใช้ “คำเมือง” ในการกล่าวปราศรัย การใช้ภาษาถิ่น ให้นผลดีในเชิงจิตวิทยา กล่าวคือ ผู้ฟังจะรู้สึกเป็นกันเองกับผู้สมัคร, ผู้ฟังจะรู้สึกว่าผู้สมัครเป็นพวกเดียวกับตน และยังแสดงว่าผู้สมัครเป็นคนในพื้นที่ ไม่ใช่คนที่โยกย้ายมาจากที่อื่น การเป็นคนในพื้นที่ก็ย่อมจะต้องทราบปัญหาในพื้นที่ได้ดีกว่า

การปราศรัยเริ่มต้นด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และแนะนำวิธีการใช้สิทธิ เนื้อหาส่วนต่อมาเป็นการแนะนำตัวผู้สมัครและทีมงาน โดยเน้นไปที่วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานผ่านสโลแกน “3 ดร. 1 หมอ 1 ทนาย” เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับนายนิวัตรและทีมผู้บริหาร ต่อมาเป็นการเกริ่นนำให้รายละเอียดและอธิบายนโยบายของกลุ่ม และสุดท้ายเป็นการกล่าวคำขวัญ(สโลแกนกลุ่ม) และข้อความเพื่อโน้มน้าวชักจูงให้ผู้ฟังไปลงคะแนนเสียงให้กับนายนิวัตร ด้วยประโยค “ขอโอกาสให้คนดีได้มีโอกาสเข้าไปบริหารบ้านเมือง”

เนื้อหาของการปราศรัยของนายนิวัตร แม้จะเป็นไปตามยุทธศาสตร์และกลุ่มเป้าหมายที่ได้วางไว้ แต่ก็น่าจะมีปัญหาเรื่องประสิทธิผลเพราะเมื่อดูสถานที่ที่นายนิวัตรไปปราศรัย คือ ตลาดสดต่างๆ ปัญหาคือ ตลาดสดเป็นสถานที่ที่มีประชาชนหลายระดับและส่วนใหญ่จะเป็นคนระดับล่าง แต่เนื้อหาการปราศรัยถูกสร้างขึ้นเพื่อเน้นหาเสียงกับชนชั้นกลางและสูง ทำให้เนื้อหาการปราศรัยไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เพราะชนชั้นล่างคงไม่มีเวลามาสงสัยว่า จะมีที่ดื่อกเตอร์หรือจบการศึกษามาสูงแค่ไหน สิ่งที่ชนชั้นล่างสนใจคือ เขาจะได้อะไรจากคนๆ นั้นหากคนนั้นเป็นนายกเทศมนตรีต่างหาก และบางทีการหาเสียงโดยเน้นที่ความสูงส่งของวุฒิการศึกษาของผู้สมัครฯ และทีมงาน ก็เป็นตัวสร้างความแปลกแยก และภาพลักษณ์ที่ไม่ดีติดดินเกิดขึ้นระหว่างนายนิวัตรกับ

ประชาชน เสี่ยงจากการปราศรัยก็เป็นการสร้างความรำคาญให้กับประชาชน จนอาจจะส่งผลให้ไม่เลือกนายนิวัตร์ได้

นอกจากนั้น พ่อค้า – แม่ค้า คนที่มาจับจ่ายซื้อของในตลาดก็ไม่ได้อาศัยอยู่ใน เขตเทศบาล การปราศรัยส่วนหนึ่งจึงสูญเปล่า

ปัญหาเรื่องของการวางแผนด้านสถานที่ปราศรัยของนายนิวัตร์ จึงน่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เขาพ่ายแพ้การเลือกตั้ง เพราะแทนที่นายนิวัตร์จะเน้นการปราศรัยในสถานที่ที่เป็นแหล่งชุมนุมของชนชั้นกลาง เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่ในช่วงต้นๆ ของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มากกว่าที่จะไปโหมปราศรัยหาเสียงตามตลาดสด

2.1.2.7 การเดินเคาะประตูบ้านพบปะประชาชน

นายนิวัตร์พยายามที่จะเดินเคาะประตูบ้านพบปะประชาชนให้ได้มากที่สุด ด้วยการลงไปพบปะประชาชนทุกวัน ดังนั้น ทีมบริหารและผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลจึงต้องกระจายตัวออกเดินพบปะกับประชาชนให้มากที่สุด เพื่อชดเชยความเป็นรองในเรื่องของการเป็นผู้สมัครหน้าใหม่ที่ประชาชนไม่ค่อยรู้จัก

2.1.2.8 เว็บไซต์

มีเพียงนายนิวัตร์เพียงคนเดียวที่ใช้เว็บไซต์เป็นสื่อในการรณรงค์หาเสียง(www.cmlovecm.org) เนื้อหาของเว็บไซต์ประกอบไปด้วย ที่มาของกลุ่ม, นโยบาย, รายละเอียดของทีมผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล, ภาพกิจกรรม, กระตุ้/เว็บบอร์ด

การใช้เว็บไซต์หาเสียงก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาเสียงกับชนชั้นกลางและสูง อันเป็นกลุ่มเป้าหมายของนายนิวัตร์

2.1.3 หมายเลข 3 นายวรกร ตันตราพันธ์ ใช้วิธีการหาเสียง 6 วิธีดังนี้

2.1.3.1 แผ่นป้ายโฆษณาหาเสียงทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่

นายวรกรเป็นผู้สมัครอีกรายหนึ่งที่ถูกเงื่อนไขเรื่องพื้นที่ติดตั้งป้ายหาเสียงเช่นเดียวกับนายนิวัตร์(ผู้สมัครหมายเลข 2) ส่งผลให้ขนาดป้ายหาเสียงของนายวรกรมีขนาดไม่ต่างจากของนายนิวัตร์เท่าใดนัก(ขนาดเล็กกว่านายบุญเลิศหลายสิบเท่า) ป้ายโฆษณาหาเสียงของนายวรกรใช้สีเขียวอ่อนเป็นสีพื้น (โปรดดูภาคผนวกที่ 19,27) พื้นที่ส่วนใหญ่ของป้ายเป็นส่วนของชื่อและหมายเลข อีก 20% เป็นข้อความ “ต่อไปนี้ต้องพัฒนายิ่งกว่า”

2.1.3.2 ด้วยเหตุขนาดและจุดติดตั้งป้ายไม่เพียงพอ “ป้ายผ้า” จึงถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่มจำนวนป้ายหาเสียง ป้ายผ้าของนายวรกรถูกติดตั้งไว้หน้าร้าน 7-ELEVEN แทบจะทุกร้านในเขตเทศบาล ก็เพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะได้พบเห็นป้ายหาเสียงของนายวรกรได้ง่ายและบ่อย

ยิ่งขึ้น ป้ายผ้าของนายวกรประกอบไปด้วย(โปรดดูภาคผนวกที่ 55)รูปของนายวกร, ชื่อ และหมายเลข “วกร ตันตรานนท์ เบอร์ 3”, ข้อความ “ผมว่า...เชียงใหม่ต้องพัฒนาได้มากกว่านี้” และสโลแกน “นายกจะโปร่งใสต้องยอมให้สภาตรวจสอบได้”

2.1.3.3 ใบปลิว/แผ่นพับหาเสียง

นายวกรใช้ “ใบปลิว” (โปรดดูภาคผนวกที่ 59) เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ฉบับแรกในการเปิดตัวต่อสาธารณชน ใบปลิวของนายวกรเป็นกระดาษอ่อนขนาด A4 พิมพ์ 2 สี ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ส่วนหัวของใบปลิวประกอบไปด้วยชื่อและหมายเลขของนายวกร ด้านหน้าเป็นการแนะนำตัว, ให้ความรู้เรื่องของการกระจายอำนาจ, ชี้แจงสาเหตุข้อผิดพลาดในการบริหารขณะที่นายวกรดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี, เหตุผลในการลงสมัครรับเลือกตั้ง และข้อความขอร้องให้ประชาชนให้โอกาสกลับไปเป็นนายกเทศมนตรีอีกครั้ง ส่วนด้านหลัง จะเป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีแบบใหม่ และส่วนสุดท้าย เป็นการย้ำวันเลือกตั้งพร้อมกับชักจูงให้ประชาชนเลือกนายวกร ตันตรานนท์ หมายเลข 3 เป็นนายกเทศมนตรี เหตุผลสำคัญของการออกใบปลิวฉบับนี้ก็เพื่อชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงสาเหตุที่นายวกรบริหารงานล้มเหลว นั้นเป็นเพราะระบบ ไม่ได้เกิดจากความบกพร่องของตัวนายวกรเอง

2.1.3.4 แผ่นพับ

แผ่นพับของนายวกร เป็นกระดาษแข็ง เคลือบมัน พิมพ์ 4 สี ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ขนาด 10 x 7 เซนติเมตร ใช้สีเขียวเป็นสีพื้น(โปรดดูภาคผนวกที่ 56) ประกอบไปด้วยข้อความเชิงตั้งคำถามถึงการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ ต่อด้วยข้อความ “ต้องพัฒนายิ่งกว่า”, รูปถ่ายของนายวกร, ชื่อและหมายเลข, และคำขวัญ/สโลแกน ด้านหลังเป็นประวัติและประสบการณ์การทำงาน

2.1.3.5 รถแห่

นายวกร ติดป้ายหาเสียงทั้ง 2 ด้านของตัวรถ ประกอบไปด้วยข้อความว่า “ผมว่าเชียงใหม่ต้องพัฒนายิ่งกว่านี้”, ชื่อ, หมายเลข, รูปถ่าย และตำแหน่งที่ลงสมัคร ส่วนด้านล่างเป็นคำขวัญ, สโลแกนของนายวกร “นายกจะโปร่งใส ต้องยอมให้สภาตรวจสอบได้” (โปรดดูภาคผนวกที่ 57)

2.1.3.6 การเดินเคาะประตูบ้านพบปะประชาชน

ผู้สมัครหมายเลข 3 มียุทธศาสตร์การหาเสียง คือ “การพบปะประชาชนให้ได้มากที่สุด” ดังนั้นวิธีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์นี้มากที่สุด คือ การลงพื้นที่เคาะประตูบ้านพบปะประชาชน คณะของนายวกรประกอบไปด้วยตัวของนายวกรและลูกหลาน การใช้ลูกหลาน/เครือ

ญาติมาช่วยแจกจ่ายใบปลิว/แผ่นพับหาเสียงเป็นหลักฐานยืนยันว่า นายวรกรไม่ได้มีการจัดตั้งองค์
กรหาเสียงใดๆ

ในช่วง 10 วันแรก นายวรกรได้เดินพบปะประชาชนตามพื้นที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตลาดสด,
ชุมชน, บ้านเรือนโดยทั่วๆ ไป เป็นประจำทุกวัน ขณะที่ยื่นใบปลิวหรือแผ่นพับให้ ก็จะพูดชักจูงให้
ประชาชนไปลงคะแนนให้ เช่น "อย่าลืมเลือกวรกร เบอร์ 3 นะครับ" "สมัยที่แล้วเป็นสท.เขต
อื่นๆ จึงไม่ได้มาดูแล แต่ถ้าเป็นนายกฯ ก็จะดูแลได้ทั่วถึง"

นายวรกรมีข้อได้เปรียบเหนือผู้สมัครหมายเลข 2 และ 4 ตรงที่นายวรกรเคยดำรง
ตำแหน่งนายกเทศมนตรีมาก่อน ประชาชนจึงสามารถจดจำนายวรกรได้ง่ายกว่านายนิวัตรและ
นายสุรชัย ดังนั้น หากพบปะประชาชนได้มากขึ้นเท่าใด โอกาสในการได้คะแนน ก็จะมีมากยิ่งขึ้น

2.1.4 หมายเลข 4 นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์ ใช้วิธีการหาเสียง 5 วิธีดังนี้

2.1.4.1 แผ่นป้ายโฆษณาหาเสียงทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่

นายสุรชัยเป็นผู้สมัครฯ อีกรายที่ประสบปัญหาเรื่องพื้นที่และขนาดของป้ายหา
เสียงเช่นเดียวกับผู้สมัครฯ หมายเลข 2 และ 3 ป้ายหาเสียงของนายสุรชัยจึงเป็นป้ายขนาดเล็ก
ใกล้เคียงกับผู้สมัครฯ หมายเลข 2 และ 3

ป้ายหาเสียงของนายสุรชัยใช้สีเขียวเป็นสีพื้น เพื่อที่จะสื่อถึงนโยบายแก้ไขปัญหา
การจราจร ปัญหามลพิษ ป้ายประกอบไปด้วย (โปรดดูภาคผนวกที่ 62,63)

- นโยบายที่เป็นจุดขาย คือ "แก้ไขวิกฤตจราจร มีรถเมล์" และ "ผมจะทำ
เชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างแท้จริง" มีการใช้คำว่า "อย่างแท้จริง" แทนคำว่า "อันดับ 1"
คงเป็นเพราะไม่ต้องการให้ประชาชนเกิดความสับสนระหว่างนายสุรชัยกับนายบุญเลิศ ที่ต่างก็ชู
นโยบาย ทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่เหมือนกัน นายสุรชัยจึงใช้คำว่า "อย่างแท้จริง" เพื่อตอกย้ำ
ว่านโยบายของตนเองเท่านั้นที่จะสร้างเชียงใหม่ให้เป็นเมืองที่น่าอยู่มากกว่าเมืองเชียงใหม่ของนาย
บุญเลิศ

- ชื่อและหมายเลข "สุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์ เบอร์ 4 เป็นนายกเทศมนตรี"

- ข้อความ ให้ความรู้เกี่ยวกับบัตรเลือกตั้ง เช่น สีของบัตรที่ใช้เลือกนายกเทศมนตรี

คือ "บัตรสีน้ำตาล" นายสุรชัยคงเล็งเห็นว่าการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งนี้เป็นครั้งแรก
ที่ใช้บัตร 2 ใบในการเลือกตั้ง คงจะสร้างความสับสนให้กับประชาชนไม่น้อย จึงได้เน้นสีของบัตร
เลือกตั้งนายกเทศมนตรีไว้บนป้ายหาเสียงด้วย

2.1.4.2 ป้ายผ้า มีเพียงจุดเดียว ตั้งอยู่บนถนนท่าแพ ประกอบด้วยข้อความ “เชียงใหม่ ต้องมีรถเมล์” “เลือกสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์ เบอร์ 4 เป็นนายกเทศมนตรี” (โปรดดูภาคผนวกที่ 63)

2.1.4.3 ใบปลิว/แผ่นพับหาเสียง

แผ่นพับของนายสุรชัย เป็นกระดาษอ่อนพิมพ์ 4 สี ขนาด 14.5 x 21.5 เซนติเมตร ใช้สีเขียวเป็นสีพื้น(โปรดดูภาคผนวกที่ 66) เพื่อสื่อถึงนโยบายการทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่อันดับหนึ่งของภูมิภาค ที่จะต้องมีรถเมล์ และปลอดภัย ด้านหน้า ประกอบไปด้วยข้อความให้ประชาชนไปใช้สิทธิเพื่อร่วมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่, รูปถ่ายของนายสุรชัย, ชื่อ และหมายเลข และประเด็นนโยบายที่นายสุรชัยเน้นและให้ความสำคัญ ส่วนด้านในประกอบไปด้วย นโยบายทั้ง 6 ข้อ, รูปถ่าย-ประวัติ-ประสบการณ์ และแนวคิดของทีมผู้บริหารทั้ง 6 คน ด้านหลังเป็นส่วนของรูปถ่ายของนายสุรชัย ประวัติ และการภาพถ่ายของนายสุรชัยและทีมผู้บริหาร(รองนายกฯ)

2.1.4.4 รถแห่

นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์ ดัดแปลงรถยนต์ส่วนตัวของตนเองเป็นรถแห่ โดยใช้ป้ายหาเสียงขนาดเล็กสีเขียวติดไว้บนหลังคารถ ประกอบไปด้วย ชื่อกลุ่มรักเชียงใหม่, ชื่อและหมายเลขของนายสุรชัย, ประเด็นนโยบายที่เป็นจุดขาย เช่น เชียงใหม่ต้องมีรถเมล์ (โปรดดูภาคผนวกที่ 65)

2.1.4.5 การเดินเคาะประตูบ้านพบปะประชาชน

นายสุรชัยมียุทธศาสตร์การหาเสียง กล่าวคือ “การพบปะประชาชนให้ได้มากที่สุด” ดังนั้นวิธีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์มากที่สุด คือ การเดินพบปะประชาชนตามที่ต่างๆ นายสุรชัย และทีมผู้บริหารได้มีการแบ่งพื้นที่ให้รองนายกแต่ละคนแยกย้ายกระจายกันไปลงพื้นที่พบปะประชาชน พร้อมกับพูดชักจูงโน้มน้าวให้ประชาชนลงคะแนนเสียงให้ เช่น “อย่าลืม สุรชัย เบอร์ 4 นะครับ” เป็นต้น

2.1.5 สรุปและวิเคราะห์การหาเสียง 10 วันแรกของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ประกอบด้วย 3 ประเด็น ดังนี้

2.1.5.1 บรรยากาศของการเลือกตั้งในช่วง 10 วันแรก

2.1.5.2 บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2.1.5.3 วิธีการหาเสียงของผู้สมัคร

2.1.5.1 บรรยากาศของการเลือกตั้งในช่วง 10 วันแรก : บทบาทของสื่อ

บทบาทของสื่อ : บรรยากาศการเลือกตั้งเรียบเรียงจากหนังสือบางฉบับให้คำจำกัดความว่า “เรียบเรียงราวกับปาฐา” สื่อ ทั้งหนังสือพิมพ์และวิทยุในระดับท้องถิ่นเองก็แทบจะไม่ได้ให้ความสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับการเลือกตั้งมากเท่ากับการเลือกตั้งปี 2542 และ 2538⁵⁰ กล่าวคือ ในช่วง 10 วันแรกของการรณรงค์หาเสียง(2 – 10 มกราคม 2547) มีข่าวการเลือกตั้งลงตามสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่นเพียง 6 ข่าว⁵¹ ยิ่งไปกว่านั้น ไม่มีข่าวใดที่มีการวิเคราะห์วิจารณ์การเลือกตั้ง/ผู้สมัคร ด้วยเกรงจะเป็นการให้คุณให้โทษแก่ผู้สมัคร เมื่อลงข่าวน้อย เนื้อหาของข่าวก็เป็นเพียงการสื่อให้ผู้อ่านทราบว่ามีใครลงสมัครรับเลือกตั้งบ้างเท่านั้น ไม่มีการวิจารณ์ ไม่มีแม้กระทั่งรายละเอียดนโยบายของผู้สมัครแต่ละคน สื่อจึงไม่ได้ทำหน้าที่ให้ข้อมูลที่เพียงพอเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกผู้สมัครแก่ประชาชน บทบาทของสื่อในช่วง 10 วันแรก จึงไม่กระตุ้นให้เกิดบรรยากาศที่คึกคัก ไม่ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีข้อมูลในการถกเถียงเกี่ยวกับนโยบาย ผลงาน และตัวของผู้สมัครฯ แต่อย่างใด

2.1.5.2 บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง : บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เป็นบทบาทที่มีความสำคัญในการกำหนดทิศทางการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก ด้วยเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจควบคุม จัดการการเลือกตั้ง แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ กกต. จังหวัดและ กกต. ท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่เกรงตรงเข้มงวดจนเกินไป เช่น ปราบสื่อมิให้สื่อเขียนวิจารณ์ถึงการเลือกตั้ง รวมถึงตัวผู้สมัคร ซึ่งในความเห็นของกกต.จังหวัดเชียงใหม่และ กกต.ท้องถิ่นของเทศบาล ถือว่าเป็นการให้คุณให้โทษแก่ผู้สมัครรายใดรายหนึ่ง ข้อห้ามดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุหลักสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สื่อเสนอข่าวการเลือกตั้งเพียงเล็กน้อย และการกำหนดจุดติดแผ่นป้ายหาเสียงเพียง 14 จุด โดยอ้าง

⁵⁰วันชัย ปัญญาโน, “ปาฐาและฝึการเมืองแบบเหี้ยๆ,” : 7.

⁵¹ “บุญเลิศ ได้เบอร์ 1 ประกาศชัดทำงานเพื่อบ้านเมือง,” หนังสือพิมพ์สยามนิวส์ (มกราคม 2547) : 1,10.

2 วัจน์ นาคราช, “สมัครครบทุกแขวง 24 คน เชียงใหม่คุณธรรมความพร้อมสูง”. หนังสือพิมพ์สยามนิวส์ (มกราคม 2547) :12.

3 “ชิงนายกเทศบาลรวม 5 คน,” หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (8 มกราคม 2547) : 1,2,15.

4 “เปิดรับสมัครชิงนายกเล็ก 5 เสือมั่นใจว่าเก้าอี้ผู้บริหาร,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (8 มกราคม 2547) : 1,2,11.

5 “มองจุดนี้ด้วย,” หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (9 มกราคม 2547) : 8.

6 “ปกครอง ชั่วบริหาร นครเชียงใหม่,” หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน (9 มกราคม 2547) : 22.

ความเป็นระเบียบเรียบร้อย⁵² ดุลยพินิจของ กกต. จึงมีผลต่อบรรยากาศการเลือกตั้งและวิธีการเลือกตั้งอย่างยิ่ง หากเปรียบเทียบกับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ก็ จะเห็นความแตกต่างของการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 2 แห่งอย่างชัดเจน คำถามคือ เหตุใดกรุงเทพมหานครจึงมีบรรยากาศคึกคัก/ตื่นตัวแตกต่างกับเทศบาลนครเชียงใหม่ ทั้งๆ ที่ก็ถูกควบคุมโดย กกต. เช่นเดียวกัน, ทำไมกรุงเทพมหานคร ผู้สมัครฯ สามารถติดป้ายหาเสียงได้แทบทุกจุด และเหตุใดสื่อจึงสามารถเสนอข่าวการเลือกตั้งผู้ว่ากรุงเทพมหานคร, จัดเวทีอภิปรายเผยแพร่ในโทรทัศน์ หรือวิทยุได้อย่างคึกคัก แต่การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่กลับทำไม่ได้

การรณรงค์ให้ประชาชนไปเลือกตั้งของ กกต. ในช่วง 10 วันแรก มีการติดป้ายผ้าตามถนนหนทางต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547 และติดตั้งป้ายขนาดใหญ่ไว้ที่ประตูเชียงใหม่ มีเนื้อหาอ้างกฎหมายพระราชบัญญัติการเลือกตั้งท้องถิ่นมาตรา 114 เตือนประชาชนว่าผู้ใดกล่าวโทษบิดเบือนผู้อื่นว่ากระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้งจะต้องได้รับโทษ คำถามคือ ป้ายผ้าที่เชิญชวนคนไปใช้สิทธิและชี้แจงว่าบัตรสีไหนเลือกสมาชิกสภาเทศบาลหรือนายกเทศมนตรี ให้ความรู้หรือแฉคิดอะไรกับประชาชนบ้าง นอกจากการไปกากบาท หรือ กกต. ไม่สนใจเลยว่า ประชาชนจะมีข้อมูลอะไรไปกากบาท ขอแค่ให้คนไปเลือกตั้งตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ก็พอ คำถามอีกข้อหนึ่งคือ จุดประสงค์ในการติดตั้งป้ายขนาดใหญ่ มาตรา 114 เป็นการลดทอนผลการตรวจสอบการเลือกตั้งของประชาชนหรือไม่ เพราะบางที่การให้ข้อมูลว่าผู้สมัครฯ กระทำการทุจริต การหาหลักฐานที่ชัดเจนเป็นไปได้ยาก และคงไม่มีผู้สมัครคนใดที่เฝ้าระวังหลักฐานไว้ให้ กกต. ตรวจสอบ เมื่อประชาชนไม่มีหลักฐาน จึงไม่กล้าให้ข้อมูลกับทาง กกต. สิ่งที่ กกต. ควรจะทำ คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนแจ้งข้อมูลอย่างเต็มที่มากกว่าการห้ามปราม แล้ว กกต. จึงค่อยมาคัดกรอง สืบสวน ข้อมูลดังกล่าวอีกครั้ง

2.1.5.3 วิธีการหาเสียงของผู้สมัครฯ

1) ป้ายหาเสียงในช่วงต้นการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ผู้สมัครฯ ต่างก็มีการติดป้ายหาเสียงกันอย่างคึกคัก โดยที่ผู้สมัครหมายเลข 1 มีความได้เปรียบผู้สมัครรายอื่นๆ เพราะสามารถติดตั้งป้ายหาเสียงขนาดใหญ่ได้⁵³ ส่วนผู้สมัครหมายเลข

⁵² สัมภาษณ์ นายนิรันดร์ คำเสมานันท์.

⁵³ ผู้สมัครหมายเลข 1 ได้ทำการติดตั้งป้ายโฆษณาของทางเทศบาลทั้ง 14 จุด ไว้ก่อนวันรับสมัคร โดยไม่มีผู้สมัครรายใดรับทราบ ผู้สมัครรายอื่นๆ ได้รับทราบการติดตั้งป้าย เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2547 เมื่อไปติดป้ายพื้นที่ที่โดนจับจองไปกว่า 90% เหลือพื้นที่เพียง 10% ให้ผู้สมัคร 3 คน

2,3,4 ไม่สามารถติดตั้งป้ายหาเสียงขนาดใหญ่ได้ จึงมีการปรับตัวเพื่อต่อสู้เพื่อลดความเสียเปรียบ เช่น การเน้นแต่หมายเลขให้ประชาชนได้เห็นมากที่สุด หรือการใช้ป้ายผ้าติดตามที่ต่างๆ เพื่อใช้ความถี่มาทดแทนเรื่องของขนาด เป็นต้น

2) สื่อสิ่งพิมพ์, แผ่นพับ, ใบปลิว และแผ่นพก

ผู้สมัครฯ ต่างใช้ใบปลิว และแผ่นพับเพื่อชี้แจงนโยบาย แนะนำตัวเองหรือทีมผู้บริหารต่อประชาชน ซึ่งใบปลิวของผู้สมัครแต่ละคนต่างก็มีความแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องของขนาด, นโยบาย, สีสันทัน ทั้งนี้ก็เพื่อจะใช้สีของแผ่นพับหรือใบปลิวสะท้อนถึงตัวผู้สมัครฯ, นโยบายให้มากที่สุด

ทั้งนี้ก็เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างภาพลักษณ์ และความโดดเด่นเหนือคู่แข่ง และตรงตามกลุ่มเป้าหมายที่ผู้สมัครแต่ละคนได้วางไว้

3) รถแห่

สิ่งที่แตกต่างกันในเรื่องการใช้รถแห่ คือ ความถี่ กล่าวคือ ผู้สมัครหมายเลข 2 และ 3 ซึ่งเป็นฝ่ายที่เสียเปรียบทั้งเรื่องป้ายหาเสียง, การประชาสัมพันธ์ตัวเองในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียง และฐานเสียงที่เป็นรอง นายบุญเลิศ หมายเลข 1 เป็นอย่างมาก ดังนั้น ผู้สมัครทั้ง 2 หมายเลข จึงได้ใช้รถแห่วิ่งหาเสียงในจำนวนรอบที่มากกว่า เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวและจดจำผู้สมัครให้มากที่สุด(โดยเฉพาะผู้ที่ยังไม่ตัดสินใจว่าจะเลือกใคร เพราะถ้าเป็นคนที่ตัดสินใจแล้ว การใช้รถแห่ก็ จะไม่เกิดประโยชน์อะไร) และจดจำ

4) การปราศรัยหาเสียง มีเพียงนายนิวัตรผู้สมัครหมายเลข 2 ที่หาเสียงด้วยวิธีการนี้ นายบุญเลิศได้ให้เหตุผลที่ไม่ใช่การปราศรัยว่า “ผมคงไม่ไปหาเสียงแบบขึ้นรถกระบะแล้วไปตะโกนตามสี่แยกหรือตลาด ผมคิดว่าไม่ได้ผล เพราะคนฟังไม่มีสมาธิกับการพูดของเรา อีกประการหนึ่งคือ ในบางจุด เช่น ตลาดในตอนเช้าๆ คนที่ไปซื้อของมักจะไม่ใช้คนในพื้นที่เทศบาล จะเป็นคนที่มาจากรอบนอกเป็นส่วนใหญ่ ผมคิดว่าการปราศรัยแบบนี้จึงไม่ได้ผล”⁵⁴

5) การเดินเคาะประตูบ้านพบปะประชาชน

ในช่วง 10 วันแรก ผู้สมัครฯ แต่ละคนจะเน้นการลงพื้นที่พบปะชาวบ้านแบบปูพรม คือ ไม่เจาะจงไปยังกลุ่มเป้าหมายของตนเองอย่างชัดเจน แต่เน้นที่ความครอบคลุมทุกพื้นที่ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ พร้อมกับแจกแผ่นพับ/ใบปลิว, แผ่นพก ให้กับประชาชนควบคู่กันไป เพื่อแสดงให้เห็นความตั้งใจในการลงแข่งขัน การเดินหาเสียงตามบ้านเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้สมัครรับ

แบ่งกัน (ข้อมูลจากการประมวลข้อสงสัยที่ผู้สมัครหมายเลข 2,3,4 ยื่นฟ้องต่อ กกต. ภายหลังจากการเลือกตั้ง).

⁵⁴ สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

เลือกตั้งได้หาเสียงใกล้ชิดกับประชาชน ได้รับรู้ถึงความเป็นอยู่ และปัญหาของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

6) เว็บไซต์ มีเพียงนายนิวัตรผู้สมัครหมายเลข 2 เพียงรายเดียวที่ใช้วิธีการดังกล่าว เหตุเพราะนายนิวัตรมีกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่ชนชั้นสูงและชนชั้นกลาง การสร้างภาพลักษณ์โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

นายนิวัตรเป็นผู้สมัครฯ ที่ใช้วิธีการหาเสียงมากที่สุด ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ, รถแห่, การปราศรัย, เว็บไซต์, การเดินเคาะประตูบ้าน ส่วนผู้สมัครหมายเลข 3 และ 4 เน้นการเดินพบปะประชาชนควบคู่ไปกับการแจกแผ่นพับ ใบปลิว แผ่นพับของตนเอง

ผู้สมัครหมายเลข 2,3,4 ยังได้ทำการออกหาเสียงอย่างเข้มข้นตั้งแต่ 10 วันแรก เพราะรู้สถานการณ์ว่าพวกตนเป็นรองนายบุญเลิศ ผู้สมัครหมายเลข 1 เป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องเครือข่าย, ฐานเสียงจัดตั้ง, ความรู้จัก, ผลงาน ผู้สมัครหมายเลข 2,3,4 จึงต้องหันไปใช้วิธีการต่างๆ เช่น การปราศรัย, การเดินเคาะประตูบ้าน เพื่อสร้างความรู้จักและการจดจำจากประชาชน ชดเชยที่ตนเสียเปรียบ ในขณะที่นายบุญเลิศก็พยายามใช้วิธีการและกลยุทธ์ต่างๆ ในหาเสียง เพื่อสร้างความได้เปรียบให้มากที่สุด

2.2 ช่วง 10 วันกลางฤดูการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ประกอบด้วย 5 หัวข้อ ดังนี้

2.2.1 การหาเสียงของผู้สมัครหมายเลข 1 นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์

2.2.2 การหาเสียงของผู้สมัครหมายเลข 2 นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์

2.2.3 การหาเสียงของผู้สมัครหมายเลข 3 นายวรกร ตันตรานนท์

2.2.4 การหาเสียงของผู้สมัครหมายเลข 4 นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์

2.2.5 สรุปและวิเคราะห์การหาเสียงช่วงกลางฤดูการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ในช่วงวันที่ 11 – 20 มกราคม 2547 ผู้สมัครฯ ต่างก็หาเสียงกันอย่างคึกคักมากยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่ก็ยังคงใช้วิธีการหาเสียงเช่นเดียวกับในช่วง 10 วันแรกของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แต่ก็ผู้สมัครฯ บางคนได้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์, วิธีการในการหาเสียงขึ้นมาใหม่เพื่อช่วงชิงความได้เปรียบ และแก้ไขจุดบกพร่องของตัวเองวิธีการหาเสียงที่เพิ่มขึ้นมาในช่วงกลางฤดูกาลหาเสียง คือ “การจัดให้มีการแถลงนโยบายของผู้สมัครฯ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2547 ในการประชุมสามัญคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ สมัยที่ 14 ครั้งที่ 10/2546 มีผู้สมัครฯ เข้าร่วมแถลงนโยบายเพียง 3 คน คือ นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ หมายเลข 2, นายวรกร ตันตรานนท์ หมายเลข 3 และ

นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์ หมายเลข 4 (โปรดดูภาคผนวกที่ 68) ส่วนนายบุญเลิศไม่ได้เข้าร่วมโดย
แจ้งว่าอยู่ต่างประเทศ

ส่วนการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และวิธีการรณรงค์หาเสียงที่ผู้สมัครใช้ในช่วงกลางฤดูกาล
รณรงค์หาเสียง มีดังนี้

2.2.1 หมายเลข 1 นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ ใช้วิธีการหาเสียง 4 วิธีดังนี้

วิธีการหาเสียงของนายบุญเลิศส่วนใหญ่ก็ยังคงใช้วิธีการหาเสียงวิธีการเดียวกับช่วง 10 วัน
แรก เช่น ป้ายโฆษณาหาเสียง, ป้ายผ้า, แผ่นพับ, รถแห่, ลงพื้นที่เคาะประตูบ้านพบประชาชน ซึ่งจะ
ไม่นำมากล่าวถึงอีก อย่างไรก็ตามในช่วงกลางการรณรงค์หาเสียง นายบุญเลิศได้มีการปรับเปลี่ยน
วิธีการหาเสียง และเพิ่มรูปแบบวิธีการหาเสียงรูปแบบใหม่ ดังนี้

2.2.1.1 ป้ายโฆษณาหาเสียง – แผ่นพับ – แผ่นพก

มีนายบุญเลิศ ยังคงใช้แผ่นพับ, ใบปลิว และแผ่นพก ชุดเดียวกันกับในช่วง 10 วัน
แรก แต่ได้มีการปรับปรุงหมายเลขในแผ่นพับ/แผ่นพกให้เป็นตัวเลขอารบิกแทนตัวเลขไทย เนื่องจาก
จากตัวเลขในบัตรเลือกตั้งใช้ตัวเลขอารบิก หากยังคงใช้ตัวเลขไทยเช่นเดิม อาจทำให้ประชาชนเกิด
ความความสับสน โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชนชั้นล่าง (โปรดดูภาคผนวกที่ 26 เปรียบเทียบ
กับภาคผนวกที่ 27, 22 กับ 24 และ 28 กับ 29)

2.2.1.2 รถแห่

นายบุญเลิศได้มีการปรับเปลี่ยนแผ่นป้ายที่ติดด้านข้างรถแห่เพียงเล็กน้อยในส่วน
ของตัวเลข จากเลขไทยเป็นเลขอารบิกเท่านั้น

2.2.1.3 เคาะประตูบ้านพบปะประชาชน

นายบุญเลิศไม่ได้ใหม่ลงพื้นที่เคาะประตูบ้านพบปะประชาชนเหมือนผู้สมัครราย
อื่นแต่อย่างใด โดยให้เหตุผลว่าตนได้หาเสียงมาอย่างสม่ำเสมอตลอด 4 ปี ในช่วงที่คนอื่นหาเสียง
มากๆ ตนก็หาเสียงน้อยลง เพราะถ้าหาเสียงมากๆ ก็ล่อแหลมต่อการผิดกฎหมายเลือกตั้ง⁵⁵ นาย
บุญเลิศจึงได้หันไปใช้ตัวแทน คือ ผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลของกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม เป็นตัว
แทนในการลงพื้นที่พบประชาชน และให้ผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลแจกจ่ายแผ่นพับ/แผ่นพกหา
เสียงของนายบุญเลิศควบคู่กับแผ่นพับของกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม วิธีการดังกล่าวจึงเป็นวิธีการที่
ปลอดภัยและเป็นไปตามยุทธศาสตร์การหาเสียงแบบระวังตัว

2.2.1.4 วิธีการหาเสียงโดยใช้เครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เป็นเครื่องมือและช่องทาง
ในการหาเสียง

⁵⁵ สัมภาษณ์นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

นายบุญเลิศเริ่มใช้วิธีการหาเสียงในเชิงลึกแบบไม่เป็นทางการ วิธีการคือ แปรเครือข่ายอุปถัมภ์และฐานเสียงจัดตั้งที่ได้สร้างไว้ ตั้งแต่ช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงให้เป็นเครื่องมือและช่องทางในการส่งข่าวสารทางการเมืองและการหาเสียง

ในบรรยากาศการเลือกตั้งที่การสื่อสารแบบวงกว้าง (Mass communication) ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างเต็มที่ ด้วยถูกจำกัดจากข้อห้ามของกกต. การสื่อสารระหว่างผู้สมัครกับประชาชนจึงเหลือเพียงการสื่อสารแบบวงแคบ (Mini communication)⁵⁶ ผ่านทางป้ายหาเสียง แผ่นพับ แผ่นพก ฉะนั้นหากผู้สมัครฯ ต้องการที่จะหาเสียงกับประชาชนได้มากๆ เหมือนสื่อสารผ่านสื่อมวลชน การใช้เครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เป็นช่องทางจึงเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด วิธีการคือ ผู้อุปถัมภ์ระดับรอง เช่น สมาชิกสภาเทศบาล, หัวคะแนน, สมาชิกกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมที่กระจายอยู่ตามชุมชนต่างๆ ที่เป็นฐานเสียงของนายบุญเลิศ จะทำหน้าที่หาเสียง ลงมาตามเครือข่ายหรือครอบครัวของตนแบบตัวต่อตัว ตัวอย่างเช่น แกนนำในชุมชนให้ข่าวสาร แนะนำผลงานของนายบุญเลิศต่อประชาชนหรือคนในเครือข่าย ประชาชนในเครือข่ายก็จะนำข่าวสารดังกล่าวเผยแพร่ให้กับครอบครัวของแต่ละคนต่อไป วิธีการดังกล่าว ทำให้ข่าวสารของนายบุญเลิศกระจายตัวกว้างขวางจนแทบจะไม่ต้องพึ่งพาสื่อแขนงใด และยังมีประสิทธิภาพและความแน่นอน เพราะแฝงอิทธิพลการโน้มน้าวชักจูงจากบุคคลที่อยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ ในขณะที่การหาเสียงของผู้สมัครคนอื่นไม่มีความแน่นอนว่าจะครอบคลุมประชาชนได้ทั้งหมดหรือไม่ อีกทั้งการส่งข้อความผ่านสื่อที่เปิดเผย ถูกกฎหมายก็ไม่สามารถประกันความแน่นอนว่าทั้งหมดจะแปรเป็นคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนนั้นๆ ซึ่งผิดกับการโฆษณาหาเสียงโดยใช้เครือข่ายอุปถัมภ์เป็นช่องทางหาเสียงที่จะแฝงไปด้วยความรู้สึกในแง่ของบุญคุณ ที่ผู้รับการอุปถัมภ์(ประชาชนในเครือข่าย)จะต้องตอบแทนสิ่งที่ผู้อุปถัมภ์ร้องขอ ในกรณีนี้ คือ คะแนนเสียง

สถาบันวิทยบริการ

⁵⁶Mass คือ ประชาชนทั้งสังคม ประกอบไปด้วยประชาชนที่เป็นตัวแทนของทุกสังคม, ศาสนา, เชื้อชาติของประเทศ พวกเขาไม่จำเป็นจะต้องรู้จักกัน หรือมีความคิดเห็นเช่นเดียวกัน

“Mass media” หมายถึง การสื่อสารมวลชน เน้นที่โทรทัศน์, วิทยุ, หนังสือพิมพ์, นิตยสาร, วารสาร สามารถสื่อสารให้กับประชาชนเป็นจำนวนมากในการสื่อ เพียงครั้งเดียว

“Mini communication” เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการสื่อสาร เช่น โปสเตอร์, แผ่นพับ, ใบปลิว สามารถสื่อสารกับประชาชนได้ในวงแคบ

(โปรดดู Judith S. Trent and Robert V. Friedenberg, Political Campaign Communication Principle and Practics, pp. 125 – 126).

2.2.2 หมายเลข 2 นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์

ส่วนใหญ่รูปแบบ/วิธีการที่นายนิวัตรใช้ในช่วง 10 วันกลางฤดูการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีวิธีการและรายละเอียดเหมือนกันช่วง 10 วันแรก อย่างไรก็ตาม นายนิวัตรก็ได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการ/รายละเอียดในการหาเสียงให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และสถานการณ์ 3 วิธี ดังนี้

2.2.2.1 แผ่นพับ

นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ มียุทธศาสตร์ในการหาเสียงในช่วงนี้คือ "สร้างความเชื่อฟัง" โดยเน้นไปที่นโยบายของกลุ่ม นายนิวัตรได้จัดพิมพ์แผ่นพับหาเสียงชุดที่ 3 และ 4 แจกจ่ายให้กับประชาชน(โปรดดูภาคผนวกที่ 48,49) แผ่นพับในชุดที่ 3 และ 4 ส่วนใหญ่มีลักษณะขนาด สีสันเหมือนกับแผ่นพับหาเสียงฉบับที่ 2 แต่มีจุดแตกต่างอยู่ที่การเพิ่มหมายเลขของนายนิวัตรตรงส่วนหน้าของใบปลิว, เพิ่มชื่อและหมายเลขของสท.ทุกแขวง และเนื้อความในแผ่นพับที่มีเนื้อหาเป็นการอธิบายนโยบายข้อ 2 – 4 (จากจำนวน 6 ข้อ) คือ นโยบายภาษีเป็นธรรม นโยบายชุมชนเมือง และนโยบายพัฒนาเมืองพิเศษ และแผ่นพับฉบับที่ 4 อธิบายนโยบายข้อ 2 ที่เหลือ คือ นโยบายด้านการศึกษา และสาธารณสุข

การปรับเปลี่ยนดังกล่าวจึงเป็นความพยายามของนายนิวัตรที่จะแก้ไขข้อบกพร่องของแผ่นพับฉบับที่ 1 และ 2 และแก้ไขสถานการณ์ที่เสียเปรียบในประเด็นความสับสนเกี่ยวกับหมายเลขของผู้สมัครสท.ของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่

2.2.2.2 การปราศรัยหาเสียง

เนื้อหาการปราศรัยในช่วงกลางฤดูการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ได้ถูกปรับเปลี่ยนไปตามยุทธศาสตร์ "สร้างความเชื่อฟัง" โดยเน้นเนื้อหาการปราศรัยไปที่การอธิบายนโยบายของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ สามารถแบ่งเนื้อหาการปราศรัยออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

1. อ้างอิงหลักฐานทางวิชาการถึงลักษณะของนายกที่ดีและความสำคัญของนายกเทศมนตรี มีเนื้อหาประมาณ 10% ของเนื้อหาการปราศรัย⁵⁷
2. ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง วิธีการใช้สิทธิเลือกตั้ง และการบริหารงานแบบ Strong – Mayor มีเนื้อหาประมาณ 11% ของเนื้อหาการปราศรัย
3. แนะนำทีมผู้บริหาร มีเนื้อหาประมาณ 10% ของเนื้อหาการปราศรัย
4. ปัญหาของเมืองเชียงใหม่ มีเนื้อหาประมาณ 28% ของเนื้อหาการปราศรัย

⁵⁷วิธีคิดคือ ถอดความจากการปราศรัยว่าทั้งหมดมีว่ากี่บรรทัด แล้วนำเนื้อหาตรงส่วนนั้นๆ มาเทียบเป็นสัดส่วนต่อจำนวนบรรทัดทั้งหมด.

5. นโยบายของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ มีเนื้อหาประมาณ 50% ของเนื้อหาการปราศรัย

6. ชักชวนให้คนไปใช้สิทธิโดยเลือกนายนิวัตร และกล่าวขอบคุณ

เนื้อหาส่วนที่เพิ่มเติมขึ้นจากสัปดาห์แรก คือ การให้ความรู้เรื่องของการเลือกตั้ง

และวิธีการเลือกตั้ง และวิธีการบริหารงานแบบ Strong – Mayor เนื่องจากประชาชนยังมีความสับสนต่อการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นอย่างมาก ทั้งๆ ที่ใกล้จะถึงวันเลือกตั้งเพียงไม่กี่วัน⁵⁸

2.2.2.3 การแถลงนโยบาย แสดงวิสัยทัศน์ของผู้สมัครฯ

จัดขึ้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2547 โดยคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ใน

การประชุมสามัญคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ สมัยที่ 14 ครั้งที่ 10/2546

นายนิวัตร ดันตยานุสรณ์ หมายเลข 2 ขึ้นกล่าวแถลงนโยบาย วิสัยทัศน์เป็นคน

2 (มีการใช้สื่อประกอบการแถลง) มีเนื้อหาโดยสรุปดังนี้

- เบื้องต้นได้แนะนำที่มาของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ ว่าเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นเพื่อ

ต้องการจัดการเมืองเชียงใหม่ ส่วนประเด็นนโยบายก็มาจากการพยายามจับเอาประเด็นปัญหาของเมืองเชียงใหม่มาเป็นหลัก

- ชี้แจง/อธิบายวิสัยทัศน์ของกลุ่ม นายนิวัตรได้อธิบายว่า การบริหารงานในทุกระดับหากไม่ใช้ธรรมะ มุ่งแต่เงินเพียงอย่างเดียว ก็จะทำให้เกิดความแตกแยก ผู้ที่ได้ผลประโยชน์จะมีความสุข อยู่อย่างพุ่มพุย ส่วนผู้ที่ละอายต่อบาปก็จะได้ไม่ได้รับการพิจารณา

- อธิบาย ชี้แจงนโยบาย หากนายนิวัตรได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารงานเทศบาล

จะต้องไม่มีการกินหัวคิว, กินตามน้ำ, ชักกันอย่างเด็ดขาด งบประมาณก็จะไม่มีการใช้อย่างผิดประเภท

- สร้างความเป็นธรรมทางการค้าด้วยการปรับภาษีท้องถิ่น ปรับปรุงอัตราภาษีท้องถิ่นใหม่ให้มีความยุติธรรม และเปิดช่องทางภาษีได้ไต่เต้

- ตั้งกองทุนสนับสนุนกิจกรรมชุมชน กองทุนละ 300,000 บาท งบประมาณของกองทุนมาจากการป้องกันกัญชา การใช้งบประมาณผิดประเภท และการปรับปรุงอัตราภาษีท้องถิ่น

ใหม่

- แก้ปัญหาขยะและน้ำเสีย

- การจัดผังเมืองเฉพาะ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) เมืองประวัติศาสตร์ 2) เมือง

อุทยาน และ 3) เมืองท่องเที่ยว

⁵⁸“เลือกตั้งระบบใหม่,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (28 มกราคม 2547) : 5.

- แสดงความเป็นห่วงในทิศทางการพัฒนาของเมืองเชียงใหม่ที่จะต้องรองรับ

โครงการขนาดใหญ่จากทางรัฐบาล

- นายนิวัตร์ได้กล่าวถึงความพร้อมในด้านบุคลากร คือ ทีมรองนายกเทศมนตรีที่ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความพร้อมที่จะเข้าบริหารงานหากคณะกรรมการเลือกตั้ง

ในตอนท้ายได้ตอบคำถามของคณะผู้จัดในกรณีปัญหาการจลาจลติดขัด และการส่งเสริมการการท่องเที่ยวของย่านไนท์บาร์ซาร์ นายนิวัตร์ได้ตอบปัญหาเรื่องของการจลาจลว่า หากตนได้เป็นผู้บริหารจะเข้าไปจัดการให้เชียงใหม่มีรถเมล์ให้ได้พร้อมกับจัดระเบียบรถแดง(รถสองแถว) ในระยะแรกให้วิ่งเป็นสายคล้ายกับรถเมล์ ส่วนเรื่องส่งเสริมการท่องเที่ยวย่านไนท์บาร์ซาร์ นายนิวัตร์จะทำการปรับปรุงภูมิทัศน์และมีการปิดถนนด้านหน้าเพื่อทำให้เป็นย่านของคนเดินเท้า

2.2.3 หมายเลข 3 นายวรกร ดันตรานนท์ ใช้วิธีการหาเสียง 4 วิธี ดังนี้

ช่วง 10 วันกลางฤดูการรณรงค์หาเสียง นายวรกรได้เปลี่ยนกลยุทธ์ในการหาเสียงแทบทั้งหมด อันเป็นผลจากการเชิญนายปรีดา พัฒนถาบุตร เข้ามาเป็นประธานที่ปรึกษา

นายปรีดา พัฒนถาบุตร อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี มีนายดำรงจติดตามชื่อ ทักษิณ ชินวัตร ปัจจุบันนายปรีดา ยังคงเป็นบุคคลที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้ความเคารพนับถือ เป็นบุคคลสำคัญที่คอยให้คำปรึกษาเรื่องการเมืองและการบริหารราชการแก่ พ.ต.ท.ทักษิณ⁵⁹

นายวรกรได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ที่เชิญนายปรีดา พัฒนถาบุตร มาดำรงตำแหน่งประธานที่ปรึกษาว่า ตนศรัทธาการทำงานของนายปรีดา จึงต้องการให้นายปรีดามาเป็นที่ปรึกษา และหากตนได้รับเลือกตั้ง นายปรีดาจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการคัดเลือกทีมงานผู้บริหารให้กับตนเอง จะไม่เกิดปัญหาในการบริหารเหมือนตอนที่เคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี⁶⁰

รูปแบบ/วิธีการที่นายวรกรใช้ในช่วง 10 วันกลางฤดูการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีรายละเอียดดังนี้

2.2.3.1 ป้ายโฆษณาหาเสียง

นายวรกร ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบสีสັນ ข้อความบนแผ่นพับและแผ่นพับใหม่ทั้งหมด พร้อมกับเพิ่มส่วนของนโยบาย (ซึ่งเป็นการเผยแพร่นโยบายอย่างละเอียดเป็นครั้งแรกตั้งแต่ลง

⁵⁹“ปรีดา พัฒนถาบุตร เกจิอาจารย์การเมือง,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (25 มกราคม 2547) : 1,11.

⁶⁰“วรกร ดันตรานนท์ เปิดใจชู ปรีชา พัฒนถาบุตร เป็นกุนซือ,” : 1,11.

สมัคร) เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับกลยุทธ์ในการหาเสียงใหม่ และการเข้ามาของประธานที่ปรึกษา

ป้ายโฆษณาหาเสียงของนายวรกรได้เปลี่ยนรูปแบบ จากเดิมที่สีพื้นของป้ายเป็นสีเขียวก็เปลี่ยนเป็นสีขาว มีรูปของนายปรีดา พัฒนถาบุตร ควบคู่ไปกับรูปของนายวรกร สโลแกนบนแผ่นป้ายหาเสียงก็เปลี่ยนไป จาก “นายกจะโปร่งใส ต้องยอมให้สภาตรวจสอบได้” และ “ที่ผ่านมา เชียงใหม่พัฒนาแค่ไหน ต่อไปนี้ต้องพัฒนายิ่งกว่า” เป็น “เชียงใหม่ต้องพัฒนา ชาวประชาต้องเป็นสุข” (โปรดดูภาคผนวกที่ 58)

2.2.3.2 แผ่นพับหาเสียง นับเป็นครั้งแรกเช่นกันที่นายวรกรได้จัดทำแผ่นพับหาเสียงขึ้น โดยมีลักษณะเป็นกระดาษอ่อนเคลือบมัน พิมพ์ 4 สี ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ขนาด 23 x 8 เซนติเมตร ลักษณะคล้ายกับสติ๊กเกอร์หาเสียง ด้านหน้ามีรูปถ่ายและข้อความเหมือนกับป้ายโฆษณาหาเสียงทุกประการ ส่วนด้านหลังประกอบไปด้วยนโยบาย 9 ข้อ และบทบาทหน้าที่ของนายกเทศมนตรี(โปรดดูภาคผนวกที่ 60)

2.2.2.3 แผ่นพับและรถแห่ ก็มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบจากในช่วง 10 วันแรก โดยแผ่นพับและแผ่นป้ายที่ติดบนรถแห่แบบใหม่นี้มีสีและองค์ประกอบอื่นๆ เหมือนกับแผ่นพับและป้ายโฆษณาหาเสียงทุกประการ (โปรดดูภาคผนวกที่ 61)

การนำ นายปรีดา พัฒนถาบุตร เข้ามาเป็นที่ปรึกษา ด้านหนึ่งเป็นการปรับกลยุทธ์เพื่อพยายามสร้างความเชื่อมโยงกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เพื่อหวังดึงคะแนนจากประชาชนที่ชื่นชอบ พ.ต.ท.ทักษิณ ส่วนอีกด้านหนึ่งก็เป็นการแสดงถึงความไม่พร้อมของนายวรกรออกมาอย่างชัดเจนด้วยเช่นกัน การปรับเปลี่ยนอาจทำให้ประชาชนเกิดความสับสนและไม่มั่นใจในตัวนายวรกร และอาจจะส่งผลถึงภาพลักษณ์ของนายวรกรในสายตาประชาชน โดยเฉพาะชนชั้นกลาง (ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของนายวรกร)ว่าเป็นคนที่ไม่มั่นคง ไม่มีการเตรียมพร้อม การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ดังกล่าวค่อนข้างจะมีความเสี่ยงสูงต่อผลคะแนนของนายวรกรเอง

2.2.3.4 การแถลงนโยบาย แสดงวิสัยทัศน์ของผู้สมัครฯ

จัดขึ้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2547 โดยคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ในการประชุมสามัญคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ สมัยที่ 14 ครั้งที่ 10/2546

นายวรกร ตันตราพันธ์ หมายเลข 3 ขึ้นกล่าวเป็นคนแรก มีเนื้อหาโดยสรุป คือ

- อธิบายถึงสยละเจียดของนโยบาย นายวรกรกล่าวว่า เมื่อได้รับเลือกตั้ง จะจัดตั้งกองทุนชุมชน ชุมชนละ 500,000 บาท และดูแลเรื่องค่าแรงขั้นต่ำ
- ด้านการศึกษา จะเพิ่มงบประมาณด้านการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลทั้ง 11 แห่ง
- สร้างสวนสาธารณะให้มีจำนวนมากขึ้น

- ปัญหาขยะ จะใช้วิธีการใหม่ โดยจะแยกขยะเปียกนำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก ส่วนขยะแห้งนำไปอัดเป็นแผ่น ใช้ทำบ้านหรือขายนำเงินเข้าเทศบาล
- ปัญหาเรื่องผิวจราจร จะแก้ไขให้ผิวจราจรของถนนทุกสายให้มีสภาพดี
- ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของทุกๆ ศาสนา
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อให้เมืองพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ตอนท้ายได้ตอบคำถามของผู้จัดเกี่ยวกับปัญหาอดีต นายวรกรเสนอแนวทางแก้ไข

คือ ขยายถนนและตัดถนนสายใหม่

2.2.4 หมายเลข 4 นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์

นายสุรชัยแทบไม่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการ รูปแบบของสื่อหาเสียงเพิ่มเติมจากช่วง 10 วันแรกแต่อย่างใด มีแต่เพียงการไปเข้าร่วมแถลงนโยบายเท่านั้นที่เพิ่มเติมเข้ามา

2.2.4.1 การแถลงนโยบาย แสดงวิสัยทัศน์ของผู้สมัครฯ

วันที่ 20 มกราคม 2547 โดยคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ในการ

ประชุมสามัญคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ สมัยที่ 14 ครั้งที่ 10/2546

เบื้องต้นนายสุรชัยได้กล่าวอธิบายนโยบาย "ทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่ อันดับหนึ่งในเอเชีย" ว่าเป็นเรื่องที่ไม่ยากหากตั้งใจจะทำ โดยเริ่มจากการสังเกตปัญหาของเมืองว่าเมืองเชียงใหม่กำลังประสบปัญหาเรื่องใดบ้าง

เมืองน่าอยู่ในความหมายของนายสุรชัย คือ เมืองที่รถไม่ติด อากาศบริสุทธิ์ ไม่มีมลพิษจากการเผาขยะ ไอเสียรถยนต์ จะต้องเป็นเมืองที่สวยงามอย่างแท้จริง มิใช่เมืองน่าอยู่ด้วยการเอากระถางต้นไม้มาตั้งทั่วเมือง สิ่งแรกที่นายสุรชัยจะทำหากได้รับเลือกตั้ง คือ เชียงใหม่จะต้องมีรถเมล์ที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย ได้มาตรฐาน ส่วนเรื่องอากาศเสียที่มาจากการเผาขยะของประชาชน นายสุรชัยจะแก้ปัญหาโดยการออกเทศบัญญัติควบคุมการเผาขยะ พร้อมกับจัดโซนนิ่งเขตเมืองขึ้นใหม่ และวางแผนรับมือกับการพัฒนาจากโครงการต่างๆ ของรัฐบาลที่ไหลบ่าลงสู่เมืองเชียงใหม่

2.2.5 สรุป ข้อสังเกต และวิเคราะห์ช่วงกลางฤดูกลางหาเสียงเลือกตั้ง

ประกอบด้วย 4 ประเด็น ดังนี้

2.2.5.1 บรรยายภาพโดยรวม

2.2.5.2 บทบาทของสื่อมวลชน

2.2.5.3 บทบาทการดำเนินงานของกกต.

2.2.5.4 วิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

2.2.5.1 บรรยากาศโดยรวม : บรรยากาศการเลือกตั้งโดยรวม คึกคักขึ้นเพียงเล็กน้อยจากช่วง 10 วันแรก แต่ที่น่าเป็นห่วงยิ่งกว่า คือ ประชาชนบางส่วนยังไม่ทราบและไม่เข้าใจการเลือกตั้งและวิธีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีแบบใหม่⁶¹ (เห็นได้จากสถิติของบัตรเสียที่มีกว่า 6.15%)

2.2.5.2 บทบาทของสื่อมวลชน : สื่อมวลชนทุกแขนงไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แทบจะไม่มีการเผยแพร่ข่าวสารการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ หนังสือพิมพ์ในช่วง 10 วัน มีการลงข่าวการเลือกตั้งเพียง 10 ข่าว⁶² และจากจำนวนข่าว 10 ข่าว มีเพียง 1 ข่าว ที่เป็นข่าวจากหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง และไม่มีข่าวขึ้นใดเลยที่น่าเสนอนโยบายของผู้สมัครโดยละเอียด สื่อมวลชนจึงมีบทบาทน้อยมากในการให้ข้อมูลแก่ประชาชนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

มาตรการของ กกต. จำกัดให้มีเพียงการสื่อสารในวงแคบๆ (Mini Communication) ส่งผลให้ผู้สมัครหน้าใหม่เสียเปรียบเจ้าของตำแหน่งเดิมในเรื่องของผลงาน และ

⁶¹“เลือกตั้งระบบใหม่,” : หน้าเดียวกัน.

⁶² 1. “เลือกตั้ง...นายกเทศมนตรีโดยตรง...,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (12 มกราคม 2547) : 3.

2. “ขอความเป็นธรรม,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (17 มกราคม 2547) : 3.

3. “3 ข้อของ...กกต.,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (19 มกราคม 2547) : 3.

4. “ชาวเชียงใหม่,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (12 มกราคม 2547) : 2.

5. “เคาะประตูบ้านชวนไปเลือกตั้ง,” หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (19 มกราคม 2547) : 2.

6. “กกต.เชียงใหม่จัดประชุมผู้นำหมู่บ้าน,” หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (20 มกราคม 2547) : 3.

7. “เก้าอี้แห่งศักดิ์ศรี นายกโดยตรงเชียงใหม่,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 2 (12 – 18 มกราคม 2547) : 8 – 11.

8. วันชัย ปัญญาโน, “ป่าช้าและฝึการเมืองแบบเหี้ยๆ,” นิตยสารพลเมืองเหนือ, 2 (19 – 25 มกราคม 2547) : 7.

9. ธเนศวร์ เจริญเมือง, “เชียงใหม่ในยุคนายกเทศมนตรีเลือกตั้งโดยตรง,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 2 (19 – 25 มกราคม 2547) : 22 – 23.

10. “เชียงใหม่คุณธรรมเล็งยึดนายกเล็กเวียงพิงค์,” หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (20 มกราคม 2547) : 15.

การจดจำของประชาชน เพราะการสื่อสารในวงแคบ(Mini Communication)นั้น สื่อ เช่น ป้ายโฆษณา แผ่นพับไม่สามารถสื่อสารกับคนจำนวนมากด้วยการสื่อสารเพียงครั้งเดียวเหมือนกับการสื่อสารผ่านสื่อสารมวลชนแขนงต่างๆ ดังนั้นประชาชนที่ไม่เคยพบเห็นสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครฯ ก็จะไม่มีความที่รู้จักผู้สมัครฯ รายใหม่ได้เลย และแม้จะอยู่ในสภาวะการสื่อสารในวงแคบ ผู้สมัครอื่นๆ ก็ยังคงเสียเปรียบนายบุญเลิศอยู่ดี จากจำนวนและขนาดของป้ายหาเสียงเมื่อบวกกับเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่กว้างขวาง นายบุญเลิศจึงเป็นผู้สมัครเพียงรายเดียวที่สามารถหาเสียงได้อย่างครอบคลุมทั้งเชิงลึกและเชิงกว้าง เข้าถึงประชากรทุกกลุ่ม นายบุญเลิศจึงยังคงความได้เปรียบเหนือผู้สมัครฯ คนอื่นๆ ในช่วงกลางของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

2.2.5.3 บทบาทการดำเนินงานของ กกต. : กกต. ขึ้นป้ายประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งบนถนนทุกสายและตามทางแยกต่างๆ⁶³ รวมถึงจัดประชุมให้ผู้นำชุมชนและตัวแทนชาวบ้านให้เข้าใจวิธีเลือกแบบใหม่⁶⁴ แต่ก็ไม่ได้ผลมากนัก เพราะกกต. ไม่ได้เตรียมการประชาสัมพันธ์ในระยะยาว

2.2.5.4 วิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ในช่วงกลางของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครส่วนใหญ่ก็ยังคงใช้วิธีการรณรงค์หาเสียงเช่นเดียวกับช่วงแรก เพียงแต่มีความถี่ที่เพิ่มมากขึ้น และมีผู้สมัครบางคนได้เพิ่มวิธีการหาเสียง พร้อมทั้งรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์และวิธีการในการรณรงค์หาเสียงให้เหมาะสมกับสถานการณ์การแข่งขันให้มากยิ่งขึ้น เช่น การเพิ่มสถานที่ปรึกษา การปรับเปลี่ยนรูปแบบของแผ่นพับ แผ่นพก ป้ายโฆษณาหาเสียงของนายวรกร ตันตรานนท์ ผู้สมัครฯ หมายเลข 4, การหาเสียงในเชิงลึกโดยใช้เครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ การปรับเปลี่ยนตัวเลขจากไทยเป็นอารบิก การพิมพ์แผ่นพับฉบับใหม่ของนายนิวัตร ผู้สมัครฯ หมายเลข 2 เป็นต้น

ส่วนวิธีการหาเสียงแบบใหม่ที่เพิ่มขึ้นในช่วงกลางฤดูกาลการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง คือ การใช้เครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เป็นเครื่องมือและช่องทางในการหาเสียง และการแถลงนโยบายและวิสัยทัศน์ของผู้สมัครฯ ซึ่งมีผู้สมัครฯ เข้าร่วมแถลงนโยบายเพียง 3 คน คือ นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ หมายเลข 2, นายวรกร ตันตรานนท์ หมายเลข 3 และนายสุรชัย เสียวสวัสดิพงษ์ หมายเลข 4 มีเนื้อหาโดยรวม อธิบายแสดงวิสัยทัศน์ของผู้สมัครแต่ละคนผ่านทางนโยบาย เน้นเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยวและปัญหาการจราจร ซึ่งเกี่ยวข้องกับสภาพหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผู้จัดให้มีการแถลงนโยบายในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เข้าร่วมฟังการแถลงนโยบาย มีความเห็นว่า นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ ชี้แจงและตอบคำถามได้ดีกว่าผู้สมัครคนอื่นๆ ด้วยนโยบายชัด

⁶³“เคาะประตูบ้านชวนไปเลือกตั้ง,” หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (19 มกราคม 2547) : 2.

⁶⁴“กกต.เชียงใหม่จัดประชุมผู้นำชุมชน,” หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (20 มกราคม 2547), หน้า

เจน ละเอียด ครอบคลุมปัญหาของเมืองทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อย่างไรก็ตาม การแถลงนโยบายครั้งนี้มีเพียงผู้ร่วมรับฟังไม่เกิน 20 คน การแถลงนโยบายจึงน่าจะไม่มีผลอะไรมากนักต่อคะแนนเสียง

การนำนายปรีดา เข้ามาในช่วงกลางการรณรงค์หาเสียง ในด้านหนึ่งก็คือ การปรับกลยุทธ์เพื่อพยายามสร้างความเชื่อมโยงกับ พ.ต.ท.ทักษิณ เพื่อหวังดึงคะแนนจากประชาชนที่ชื่นชอบ พ.ต.ท.ทักษิณ ส่วนอีกด้านหนึ่งก็แสดงถึงความไม่พร้อมของนายวรกร การปรับเปลี่ยนอาจทำให้ประชาชนสับสนและไม่มั่นใจในตัวนายวรกร ซึ่งการปรับเปลี่ยนอาจสร้างภาพลักษณ์ให้กับนายวรกรว่าเป็นคนที่ไม่มั่นคง โหลเล ขาดความเป็นผู้นำ การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ของนายวรกรครั้งนี้ค่อนข้างมีความเสี่ยงสูงต่อผลแพ้ชนะในการเลือกตั้ง

2.3 ช่วง 10 วันสุดท้ายของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

2.3.1 การหาเสียงของผู้สมัครหมายเลข 1 นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์

2.3.2 การหาเสียงของผู้สมัครหมายเลข 2 นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์

2.3.3 การหาเสียงของผู้สมัครหมายเลข 3 นายวรกร ตันตรานนท์

2.3.4 การหาเสียงของผู้สมัครหมายเลข 4 นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์

2.3.5 สรุปการหาเสียงช่วง 10 วันสุดท้ายของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ช่วง 10 วันสุดท้าย ผู้สมัคร หมายเลข 2, 3, 4 ต่างเร่งหาเสียงกันอย่างเข้มข้น ตั้งแต่เช้าจรดค่ำ ด้วยวิธีการต่างๆ ส่วนผู้สมัคร หมายเลข 2, 3, 4 ต่างเร่งออกมาหาเสียงกันอย่างเข้มข้น ส่วนทางกับทิศทางการหาเสียงของนายบุญเลิศ ผู้สมัคร หมายเลข 1 ที่แทบจะไม่ออกมาหาเสียงด้วยตัวเองเลย มีก็แต่เพียงให้นักศึกษาหรือผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลของกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมเป็นตัวแทนในการแจกแผ่นพับหาเสียงแทน ในช่วง 10 วันสุดท้าย องค์กรต่างๆ ได้จัดเวทีกลางแถลงนโยบายควบคู่ไปกับการแสดงวิสัยทัศน์ (เพื่อสร้างให้เกิดบรรยากาศของการถกเถียงเชิงนโยบายที่ขาดหายไป) 3 เวที คือ

1) ผู้สมัครนายกเทศมนตรีแถลงนโยบาย วันศุกร์ที่ 30 มกราคม 2547 ณ ตึก อมช.

มีผู้สมัครเข้าร่วมเข้าร่วมเพียง 3 คน คือ นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ หมายเลข 2 นายวรกร ตันตรานนท์ หมายเลข 3 และนายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์ หมายเลข 4 โดยเนื้อหาการอภิปรายแบ่งเป็น 3 ช่วง

ช่วงแรก เป็นการแนะนำตัวของผู้สมัครแต่ละคน

ช่วงที่สอง ให้ผู้สมัครนำเสนอนโยบายและนโยบายเฉพาะที่จะใช้สำหรับมหาวิทยาลัย เชียงใหม่และนักศึกษา

ช่วงที่สาม เป็นการตอบคำถามของผู้สมัคร คำถามที่เน้นเป็นพิเศษ คือ ปัญหาผังเมือง เชียงใหม่ ผู้สมัครฯ ทุกคนต่างตอบคำถามไปในทิศทางเดียวกัน คือ เชียงใหม่ต้องการการจัดวางผังเมืองอย่างเร่งด่วน วิธีการคือการจัดโซนนิ่งให้ชัดเจน นายนิวัตรได้นำเสนอแผนการจัดโซนนิ่ง และปฏิรูปมิทซ์ในเมืองในระยะสั้น และได้นำเสนอการวางผังเมืองในระยะยาว

เวทีกลางที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมฟังไม่เกิน 70 คน ดังนั้น การแถลงนโยบายดังกล่าว จึงไม่น่าจะมีผลกระทบมากนัก ทั้งในแง่ของคะแนนเสียงและการกระตุ้นให้นักศึกษาออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2) แนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้กับกำลังพลและครอบครัว วันที่ 28 มกราคม 2547 ณ มณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ(โปรดดูภาคผนวกที่ 69)มีผู้เข้าร่วมรับฟัง ประมาณ 150 คน

เริ่มต้นด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้สมัครฯ แต่ละคนได้แนะนำตัวเอง ทีมบริหาร(หากมี)และนโยบายให้กับกำลังพล เนื้อหารายละเอียดนโยบายที่ผู้สมัครฯ แต่ละคนแถลงมีความคล้ายคลึงกับเนื้อหาที่ได้แถลงไว้ในเวทีกลางที่จัดโดยสภาหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ จึงจะไม่นำมากล่าวถึงอีก แต่จะเสนอเฉพาะส่วนสุดท้าย คือ การตอบคำถามของผู้สมัครแต่ละราย ในส่วนของการหาเสียงของผู้สมัครแต่ละคน

3) การแถลงนโยบายและแนะนำตัวผู้สมัครฯ จัดโดยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ วันที่ 31 มกราคม 2547(โปรดดูภาคผนวกที่ 71)

การแถลงนโยบายของผู้สมัครฯ ในสถาบันราชภัฏถือเป็นเวทีสุดท้ายที่ผู้สมัครฯ จะสามารถหาเสียงได้ สถานที่จัดเวทีกลาง คือ โรงอาหารของสถาบัน บรรยากาศของการแถลงนโยบาย แม้จะมีนักศึกษาพลุกพล่าน แต่ก็ยากที่จะบอกได้ว่านักศึกษาที่เข้ามาในบริเวณโรงอาหารเข้ามาเพื่อใช้บริการหรือเข้ามาเพื่อฟังการแถลงนโยบายของผู้สมัครฯ

การแถลงนโยบายเริ่มด้วยการให้ผู้สมัครฯ แนะนำตนเอง

ส่วนที่ 2 เป็นการพูดถึงนโยบายโดยละเอียดของผู้สมัครแต่ละคน

ส่วนที่ 3 เป็นการตอบคำถาม ซึ่งทางผู้จัดได้ทำขึ้นและมาจากคำถามจากผู้เข้าร่วมรับฟัง เนื้อหาที่ผู้สมัครนำเสนอเป็นเนื้อหาเดียวกับเวทีกลาง 2 ครั้งแรกจึงจะไม่นำมากล่าวถึงอีก แต่จะเสนอเฉพาะส่วนสุดท้าย คือ การตอบคำถาม ซึ่งจะอยู่ในส่วนของการหาเสียงของผู้สมัครแต่ละคน

เป็นที่น่าสังเกตว่าทุกเวทีการแถลงนโยบายทั้ง 3 ครั้ง จะมีเพียงผู้สมัคร 3 คนที่เข้าร่วมในทุกเวที มีเพียงนายบุญเลิศ ผู้สมัครหมายเลข 1 เท่านั้นที่ไม่เข้าร่วมในเวทีใดๆเลย นายบุญเลิศ

ให้เหตุผลที่ไม่เข้าร่วม เพราะ “การแถลงนโยบายเท่ากับเป็นการสัญญาว่าจะให้ ล่อแหลมต่อการฉ้อโกงของ กกต. ในบางเวทีก็มีความไม่เป็นกลาง ในบางเวทีนายบุญเลิศก็มีเหตุขัดข้องไม่สามารถไปร่วมได้ ประเด็นสำคัญคือ นายบุญเลิศมองว่า ในแต่ละเวทีจะมีผู้ฟังไม่มาก และส่วนใหญ่ที่มาฟัง เช่น ในมณฑลทหารบกที่ 33 เป็นผู้ที่ไม่มีสิทธิในการเลือกตั้ง...ฟังไปก็ไม่ได้ประโยชน์⁶⁵”

ใน 10 วันสุดท้ายของการรณรงค์หาเสียง กลุ่มเป้าหมายที่ผู้สมัครทุกคนพยายามจะช่วงชิงคะแนนเสียง คือ กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มนักศึกษาและบุคคลากรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นแหล่งรวมคะแนนเสียงจากชนชั้นกลางที่เป็นกลุ่มก้อนมากที่สุด โดยมีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งถึง 8,182 คน เป็นสาเหตุให้ผู้สมัครฯ ทุกคนโดยเฉพาะผู้สมัครฯ ที่มีกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่ชนชั้นกลาง จำเป็นจะต้องพยายามใช้ทุกวิถีทางเพื่อแย่งชิงคะแนนเสียงจากกลุ่มนักศึกษาให้ได้มากที่สุด แต่แทนที่บรรยากาศการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะคึกคัก แต่กลับถูกกลบด้วยงานพิธีการต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย, งานพระราชทานปริญญาบัตร ฯลฯ ประกอบกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ห้ามมิให้ผู้สมัครติดแผ่นป้ายโปสเตอร์หาเสียง และนำรถเข้ามาหาเสียงในเขตมหาวิทยาลัย⁶⁶ ผลคือ ความสนใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถูกดึงให้จดจ่อกับงานพิธี แทนที่จะเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

แต่ถึงกระนั้นผู้สมัครฯ ทุกคน(ยกเว้นหมายเลข 5) ก็ยังคงมุ่งที่จะหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อดึงให้นักศึกษาให้ออกมาใช้สิทธิและเลือกตนเองให้มากที่สุด ซึ่งวิธีการและสื่อที่ผู้สมัครใช้ในการหาเสียง มีรายละเอียดจำแนกตามผู้สมัครฯ เป็นรายๆ ดังนี้

2.3.1 หมายเลข 1 นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์

ประกอบด้วย 2 หัวข้อใหญ่ ดังนี้

2.3.1.1 การหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.3.1.2 การหาเสียงในพื้นที่อื่นๆ

2.3.1.1 การหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่งที่นายบุญเลิศให้ความสำคัญและได้ลงพื้นที่เข้าพบนักศึกษาตามหอพักต่างๆ ตั้งแต่ช่วงก่อนที่ กกต. จะเข้ามามีอำนาจควบคุมดูแลการเลือกตั้ง การหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในช่วง 10 วันสุดท้ายของการรณรงค์หาเสียง นายบุญเลิศใช้วิธีการหาเสียง ดังนี้คือ

⁶⁵ สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 30 มกราคม 2547.

⁶⁶ ธเนศวร์ เจริญเมือง, “บ้านเกิดเมืองนอน,” : 22.

- การแจกแผ่นพับหาเสียง นายบุญเลิศ ไม่ได้เดินแจกจ่ายแผ่นพับด้วยตัวเอง แต่

ให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นผู้แจกจ่ายแผ่นพับแทน ลักษณะ/รูปแบบของแผ่นพับหาเสียงที่แจกให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีลักษณะ และสีสันแตกต่างจากแผ่นพับ/แผ่นพกหาเสียงที่นายบุญเลิศใช้กับพื้นที่อื่นๆ กล่าวคือ แผ่นพับหาเสียงที่ใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยรวมๆ แล้วไม่มีลักษณะที่เป็นทางการเหมือนกับแผ่นพับ/แผ่นพกรูปแบบอื่นๆ ของนายบุญเลิศ แผ่นพับที่แจกกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีขนาด 7.5×10 เซนติเมตร พับ 5 ทบ เป็นกระดาษแข็ง พิมพ์ 4 สี เคลือบมัน สีสันสดใส ใช้สีม่วง (สีประจำมหาวิทยาลัยเชียงใหม่) เป็นองค์ประกอบหลัก(โปรดดูภาคผนวกที่ 33) จุดเด่น คือ การใช้ตัวอักษรแบบวัยรุ่นและยังใช้สรรพนามแทนตัวของนายบุญเลิศกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ว่า “พี่และน้อง”

ด้านหน้า เป็นรูปถ่ายของนายบุญเลิศในอริยาบทที่ยิ้มแย้ม ไม่ดูเคร่งขรึมเหมือนกับรูปถ่ายบนแผ่นพับอื่นๆ มีข้อความระบุวันเลือกตั้ง ด้านล่างของภาพ มีชื่อ - นามสกุล หมายเลขของนายบุญเลิศ พร้อมกับชื่อเล่น “พี่โต๊ะ” ด้านล่างสุดเป็นประวัติการศึกษา เพื่อเน้นให้เห็นความเป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ด้านใน ประกอบด้วยข้อความเกริ่นนำแสดงถึงความภูมิใจของนายบุญเลิศที่ได้เป็น “ลูกช้าง” ต่อมาเป็นการให้คำแนะนำในการใช้ชีวิต(ที่ไปพ้องกับสโลแกนคนทำงานเพื่อบ้านเมืองของนายบุญเลิศ)ด้วยสำนวนที่เหมือนกับพี่สอนน้อง ส่วนต่อไปเป็นรูปถ่ายกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลงท้ายด้วยข้อความชักชวนให้นักศึกษาไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และนโยบายเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ของนายบุญเลิศ คือ “การเปิดช่องทางให้นักศึกษาเข้าถึงกระบวนการตัดสินใจ เพื่อเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดนโยบายของเทศบาลในส่วนที่กระทบกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่”

แผ่นพับหาเสียงของนายบุญเลิศที่ใช้แจกจ่ายหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีลักษณะที่ 1) เมื่อดูสีสัน แบบอักษร สรรพนาม โดยรวมๆ แล้วจึงเป็นแผ่นพับที่ใช้เจาะกลุ่มวัยรุ่น โดยเฉพาะไม่เน้นเนื้อหา นโยบาย ซึ่งเป็นเรื่องที่ค่อนข้างน่าเบื่อสำหรับคนวัยนี้ 2) นายบุญเลิศหาเสียง โดยใช้วิธีการพยายามสร้างลักษณะร่วม, ความรู้สึกผูกพันเป็นพวกเดียวกัน โดยอาศัยความเป็นรุ่นพี่รุ่นน้องเป็นตัวเชื่อม ลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์แบบส่วนตัวอันเป็นความสัมพันธ์ที่สังคมไทยให้ความสำคัญ⁶⁷ และก็อาจจะนำมาซึ่งคะแนนเสียงในที่สุด

2.3.1.2 วิธีการรณรงค์หาเสียงในพื้นที่อื่นๆ

⁶⁷ กนก วงศ์ตระหง่าน, การเมืองในระบอบประชาธิปไตยไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528), หน้า 335 – 338.

ในพื้นที่อื่นๆ นอกเหนือจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสื่อในการหาเสียง ส่วนวิธีการหาเสียงก็ยังคงเน้นการใช้ตัวแทนและการใช้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เป็นช่องทางในการหาเสียงเหมือน 20 วันที่ผ่านมา มีรายละเอียดดังนี้

- การใช้วิธีการหาเสียงที่ไม่เป็นทางการ/การหาเสียงในเชิงลึก

การหาเสียงเชิงลึก หรือแบบไม่เป็นทางการ เป็นวิธีการหาเสียงอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญ และมีการดำเนินการหาเสียงอย่างคึกคัก ควบคู่ไปกับการหาเสียงแบบเป็นทางการ นายบุญเลิศเป็นผู้สมัครเพียงคนเดียวที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะใช้วิธีการ “แปรเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ และฐานเสียงจัดตั้งที่นายบุญเลิศได้สร้างไว้ตั้งแต่ก่อนการรณรงค์หาเสียง มาใช้เป็นช่องทางในการหาเสียงและระดมคะแนนเสียงใน 10 วันสุดท้าย

ในช่วงสุดท้ายของการรณรงค์หาเสียง เครือข่ายความสัมพันธ์อุปถัมภ์และฐานเสียงจัดตั้งของนายบุญเลิศ ทำหน้าที่หาเสียงแทนตัวของนายบุญเลิศ เครือข่ายความสัมพันธ์อุปถัมภ์และฐานเสียงจัดตั้งของนายบุญเลิศจะกระจายตัวครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตเทศบาล โครงสร้างของเครือข่ายดังกล่าวมีรูปแบบเช่นเดียวกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ผู้อุปถัมภ์ระดับรองๆ เช่น ประธาน แกนนำชุมชนบางส่วนก็จะกลายเป็น “หัวคะแนน” ระดับต่างๆ⁶⁸ ทำหน้าที่เป็น “ตัวกลาง” ในการส่งผ่านข่าวสารการเลือกตั้งลงมาเป็นทอดๆ เมื่อถึงวันเลือกตั้ง หากประชาชนสอบถามว่าจะเลือกใคร หัวคะแนน(ประธาน, กรรมการชุมชนที่อยู่ในเครือข่าย)ก็จะทำหน้าที่แนะนำประชาชนให้เลือกนายบุญเลิศ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ เช่น เอาใจใส่ชุมชน, ไม่เคยทอดทิ้ง เป็นต้น⁶⁹

การให้คำแนะนำ ชักจูง และระดมคนไปลงคะแนนเสียงให้กับนายบุญเลิศของหัวคะแนนที่อยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ มีพลังในการชักจูงสูงกว่าสื่อมวลชน เนื่องจากสถานะอีกสถานะหนึ่งของตัวกลาง/หัวคะแนนก็คือ ผู้อุปถัมภ์ซึ่งมีความผูกพันในเชิงบุญคุณกับผู้รับการอุปถัมภ์ (ประชาชน) ดังนั้น คำแนะนำจึงเปรียบเสมือนการร้องขอความช่วยเหลือ อันแฝงไว้ด้วยมิติในเชิงบุญคุณที่ผู้รับการอุปถัมภ์มักจะทำตามเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน ตอบแทน ความช่วยเหลือของผู้อุปถัมภ์(ตัวกลางและหัวคะแนน)

⁶⁸ หัวคะแนนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี 2547 ไม่มีบทบาทเป็นผู้แจกจ่ายเงิน หรือสิ่งของ เพื่อซื้อเสียงอีกต่อไป หัวคะแนนจะเปลี่ยนบทบาทเป็นตัวกลางในการส่งข่าวสาร ชักจูงโน้มน้าวให้ประชาชนไปเลือกตั้ง และลงคะแนนเสียงให้กับนายบุญเลิศ.

⁶⁹ สัมภาษณ์ ประธานชุมชน ชุมชนหนึ่งในแขวงกาวิละ และประธานชุมชน ชุมชนหนึ่งในแขวงศรีวิชัย, 28 ธันวาคม 2547.

2.3.2 หมายเลข 2 นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์

ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ดังนี้

2.3.1.1 การหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.3.1.2 การหาเสียงในพื้นที่อื่นๆ

2.3.2.1 การหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กลุ่มชนชั้นกลาง โดยเฉพาะบุคลากรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของนายนิวัตรและกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ ดังนั้น นายนิวัตรจึงให้ความสำคัญกับการหาเสียงกับคนกลุ่มนี้เป็นอย่างยิ่ง วิธีการหาเสียงก็มีทั้งการใช้ใบปลิว, การปราศรัย, เดินลงพื้นที่พบปะนักศึกษา และร่วมในเวทีกลางแถลงนโยบาย

- ใบปลิวหาเสียง นายนิวัตรใช้ใบปลิว 3 แบบในการหาเสียง

แบบที่ 1 (โปรดดูภาคผนวกที่ 51) เป็นใบปลิวออกในนามของชมรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมใจ ลักษณะเป็นใบปลิวพิมพ์ 2 สี เนื้อหาประกอบด้วยประเด็นคำถาม – คำตอบ 10 ข้อ เกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง เช่น ความสำคัญ, การบริหารงาน, วิธีการเลือกตั้ง, บทบาทของนักศึกษาในการเลือกตั้ง เป็นต้น ด้านล่างของใบปลิว ระบุวันเวลา สถานที่เลือกตั้ง และข้อความชักชวนให้นักศึกษาลงคะแนนให้กับนายนิวัตร ซึ่งเป็น “รุ่นพี่” ที่มีทีมผู้บริหาร(รองนายกฯ) เป็น “รุ่นพี่” อีกหลายคน

ใบปลิวแบบที่ 2 (โปรดดูภาคผนวกที่ 52) ออกในนามวารสารกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ฉบับพิเศษ ใบปลิวหาเสียงมีขนาด 17.5 x 27 เซนติเมตร ด้านหน้ามีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ที่มา เจตนารมณ์ และอุดมการณ์ของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ 2) จุดยืนในการผลักดันนโยบายสาธารณะเพื่อนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เช่น ผลักดันรถไมโครบัสเส้นทางระหว่างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับตัวเมือง, ตั้งศูนย์ทะเบียนราษฎรในพื้นที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น 3) นโยบาย 6 ข้อ ของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ 4) ภาพกิจกรรมของนายนิวัตร

ด้านหลังแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) ถ้อยแถลงถึงพี่น้องชาวมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เนื้อหามีใจความแสดงความตั้งใจที่จะนำความรู้โดยเฉพาะด้านผังเมืองและสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์กับเมืองเชียงใหม่ พร้อมกับแสดงความภูมิใจที่เป็น “ศิษย์เก่า” มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และรายชื่อทีมรองนายกฯ ที่เห็นว่าหลายคนเป็นศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2) ประวัติของ “ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์” พร้อมรูปถ่าย โดดเน้นที่วุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก และครอบครัว 3) ข้อความเรียกร้องให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ช่วยกันเปลี่ยนเชียงใหม่เป็นเมืองพิเศษ

ใบปลิวแบบที่ 3 (โปรดดูภาคผนวกที่ 53) ด้านหน้าเป็นจดหมายจาก โอบอลส์ ตันตยานุสรณ์ บุตรชายของ "ดร.นิวัต" นักร้องนำวงดนตรีชื่อดังวงหนึ่ง ถึงนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เพื่อเชิญชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พร้อมคำแนะนำให้เลือกผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ

ด้านหลัง เป็นจดหมายเปิดผนึก จากนายจักวาล วรรณวงษ์ อดีตนายกสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2535 ถึงนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีเนื้อหาขอการสนับสนุน "ดร.นิวัต" ที่เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ และที่สำคัญอย่างยิ่งยังเป็นศิษย์เก่า "รุ่นพี่ ลูกช้างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่" "ดร.นิวัต" มีคุณสมบัติพร้อมมีความเชี่ยวชาญด้านผังเมืองและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ทีมงานยังประกอบด้วย "สามด็อกเตอร์" หนึ่งนายแพทย์ และหนึ่ง นักกฎหมายสตรี"

ใบปลิวทั้ง 3 ฉบับของนายนิวัต เน้นนำเสนอ 3 ประเด็น ที่คล้ายคลึงกันคือ

- 1) นโยบายและคุณวุฒิของนายนิวัตที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีทีมผู้บริหารที่ล้วนแต่เป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิ
- 2) พยายามสร้างความเชื่อมโยงกับกลุ่มนักศึกษา โดยใช้ความเป็นรุ่นพี่ – รุ่นน้องเป็นตัวเชื่อม
- 3) นำนักร้องวัยรุ่นซึ่งเป็นบุตรชายของนายนิวัต มาช่วยดึงดูดความสนใจและดึงคะแนนเสียงจากกลุ่มนักศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น

- การปราศรัย

นายนิวัตได้ทำการปราศรัยหาเสียงบริเวณหลังมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เป็นแหล่งร้านค้าที่มีนักศึกษามาใช้บริการหนาแน่น เนื้อหาการปราศรัยก็เน้นที่วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกของ "ดร.นิวัต" พร้อมกับคุณวุฒิที่บริหาร(รองนายกฯ) และนโยบายหลัก 6 ข้อ ของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ โดยเน้นที่นโยบายนำธรรมสู่การเมือง และยังมีกรนำเสนอนโยบายเฉพาะที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สุดท้ายเป็นการชักชวนให้นักศึกษาไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

- เว็บไซต์ www.cmlovecm.org

นายนิวัตได้ใช้เว็บไซต์เป็นสื่อที่ใช้หาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Internet เป็นสื่อที่ชนชั้นกลางและนักศึกษาใช้อยู่เป็นประจำ ดังนั้น การหาเสียงผ่านเว็บไซต์ นักศึกษามีโอกาสที่จะเข้าถึงได้มากกว่าใบปลิว/แผ่นพับ และยังเป็นการเสริมภาพลักษณ์ของนายนิวัตให้ดูเป็นคนทันสมัย

- ผู้สมัครนายกเทศมนตรีแถลงนโยบาย วันศุกร์ที่ 30 มกราคม 2547 ณ ดิโกมช.
- การเดินพบปะนักศึกษา

“ดร.นิวัตร์” ได้เดินพบปะพร้อมแจกใบปลิว/แผ่นพับหาเสียงกับนักศึกษาทั้งบริเวณ หลังและหน้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่(โปรดดูภาคผนวกที่ 43) ในช่วง 10 วันที่เหลือ นายนิวัตร์ได้ลงพื้นที่พบนักศึกษาถึง 5 ครั้งและยังไม่นับการเข้าร่วมในเวทีกลางที่องค์การนักศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ผู้สมัครฯ ได้แถลงนโยบายและวิสัยทัศน์ (นายนิวัตร์เป็นผู้สมัคร 1 ใน 3 ราย ที่เข้าร่วมแถลงนโยบาย รายละเอียดจะกล่าวในส่วนต่อไป)

2.3.2.2 วิธีการรณรงค์หาเสียงในพื้นที่อื่นๆ

ส่วนใหญ่ นายนิวัตร์ก็ยังคงใช้วิธีการหาเสียงเหมือนกับ 20 วันที่ผ่านมา เพียงแต่ทวีความถี่ขึ้น และได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบ และเนื้อหาในสื่อหาเสียงบางประเภท เช่น

- แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์หาเสียง

การปรับเปลี่ยนสื่อการหาเสียงเป็นไปตามยุทธศาสตร์ “การสร้างความมั่นใจ”

แผ่นพับหาเสียง นายนิวัตร์ได้พิมพ์แผ่นพับหาเสียงฉบับที่ 5 อันเป็นแผ่นพับที่เป็น การสรุปนโยบายทั้ง 6 ข้อ และเป็นการสรุปเนื้อหาในแผ่นพับหาเสียงตั้งแต่ฉบับที่ 1 – 4 แผ่นพับ ฉบับที่ 5 (โปรดดูภาคผนวกที่ 50) ด้านหน้าเป็นภาพจำลองแนวทางการพัฒนาคูเมืองโดยรอบให้ เป็นเมืองอุทยาน ซึ่งเป็นหนึ่งในนโยบายพัฒนาเมืองพิเศษ ด้านล่างของภาพมีรูปถ่ายของนายนิวัตร์ , ชื่อและหมายเลข, รายชื่อทีมผู้บริหาร(รองนายกฯ) และวันเลือกตั้ง ส่วนด้านหลัง ครึ่งหนึ่งเป็นภาพ ตัดอธิบายแนวทางการพัฒนาคูเมืองตามภาพจำลองที่อยู่ด้านหน้าของแผ่นพับหาเสียง อีกครึ่งหนึ่งที่ เหลือเป็นการสรุปนโยบายของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ทั้ง 6 ด้าน และสุดท้าย เป็นข้อความโน้มน้าวให้ประชาชนไปใช้สิทธิและเลือกนายนิวัตร์และกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่เป็นนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล

- โปสเตอร์หาเสียง นายนิวัตร์ได้ใช้โปสเตอร์ติดตามเสาไฟฟ้าทุกต้นในเขตเทศบาล (โปรดดูภาคผนวกที่ 36) โปสเตอร์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นกระดาษอ่อน พิมพ์ 4 สี ใช้สีเหลืองเป็นสี พื้น โปสเตอร์แบ่งเป็น 2 ส่วน ครึ่งหนึ่งจะเป็นรูปถ่ายของนายนิวัตร์ พร้อมทีมผู้บริหาร เพื่อสร้างภาพ ลักษณะความน่าเชื่อถือและเน้นจุดขายที่คุณสมบัติของนายนิวัตร์และทีมงาน มีข้อความเชิญชวนให้ ประชาชนเลือกนายนิวัตร์เป็นนายกเทศมนตรี “โปรดเลือกเบอร์ 2 ดร. นิวัตร์ ดันตยานุสรณ์” ส่วนที่เหลือเป็นชื่อ รูปถ่ายของผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ทุกแขวง

- สื่อหุ่นไล่กา (โปรดดูภาคผนวกที่ 44,45) นายนิวัตร์ได้ใช้สื่อหุ่นไล่กาที่มีโปสเตอร์หาเสียงติดอยู่บนตัวหุ่น โปสเตอร์ใช้สีเหลืองเป็นสีพื้น ซึ่งเป็นสีที่สื่อถึงกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่

บนโปสเตอร์แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่โปสเตอร์เน้นที่สุด คือ คำว่า “เปลี่ยน” จุดประสงค์ก็เพื่อสร้างกระแสให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหาร⁷⁰

- การเข้าร่วมเวทีกลางเพื่อแนะนำตัวผู้สมัครฯ, แลกงนโยบาย และแสดงวิสัยทัศน์ ซึ่งจัดโดยองค์กรต่างๆในช่วง “10 วันสุดท้าย” 3 เวที

1) ผู้สมัครนายกเทศมนตรีแถลงนโยบาย วันศุกร์ที่ 30 มกราคม 2547 ณ ตึก อมช.
(รายละเอียดได้กล่าวไปแล้ว)

2) แนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้กับกำลังพลและครอบครัว วันที่ 28 มกราคม 2547 ณ มณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในช่วงต้นว่าเนื้อหาที่ผู้สมัครนำเสนอมีความคล้ายคลึงกันทุกครั้ง แตกต่างกันเฉพาะส่วนสุดท้ายซึ่งถือเป็นการวัดวิสัยทัศน์ของผู้สมัครอย่างแท้จริง นั่นคือ การตอบคำถามของผู้สมัครแต่ละราย โดยนายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ หมายเลข 2 ได้รับคำถาม 2 ข้อ คือ

ข้อ 1 จะมีวิธีการใดที่จะแก้ปัญหาการจราจรติดขัดของเมืองเชียงใหม่

นายนิวัตรตอบว่า ประเด็นการจราจรเป็นประเด็นปัญหาใหญ่ เทศบาลไม่มีศักยภาพพอที่จะจัดระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ได้ สิ่งที่เราจะทำได้คือ การปรับปรุงรถแดงให้มีเส้นทางวิ่งที่แน่นอนเหมือนรถเมล์ แล้วจึงค่อยประสานกับรัฐบาลกลาง เพื่อขอระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่

ข้อ 2 จะแก้ปัญหาการจอดรถไม่เป็นระเบียบได้อย่างไร

นายนิวัตรตอบคำถามนี้โดยโยงไปที่นโยบายในแผนพัฒนาเชิงฉบับที่ 3 ที่แก้ปัญหาการจอดรถไม่เป็นระเบียบ โดยจัดระเบียบทางเท้าและติดมิเตอร์เก็บค่าจอดรถ

3.) การแถลงนโยบายและแนะนำตัวผู้สมัครฯ จัดโดยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ วันที่ 31 มกราคม 2547

ครั้งนี้ก็เป็นอีกครั้งที่เนื้อหาที่ผู้สมัครนำเสนอแทบจะไม่แตกต่างอะไรจากแผนพับ เพียงแต่เพิ่มในรายละเอียด ดังนั้นจึงจะนำเสนอเฉพาะการตอบคำถามของผู้สมัครแต่ละราย

คำถามแรก คือ แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด นายนิวัตร เน้นไปที่การให้การศึกษาที่มีคุณภาพ โดยจะพัฒนาให้โรงเรียนเทศบาลเป็นสถาบันที่มีคุณภาพ สามารถที่จะ

⁷⁰นิวัตร ตันตยานุสรณ์, “สรุปและวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ และสมาชิกสภาเทศบาลของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ ในการเลือกตั้งวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547,”

หล่อหลอมเด็กให้เป็นผู้ที่มีสุนทรียภาพ ไม่ว่าจะ เป็นทางด้านดนตรี หรือกีฬา เมื่อเด็กเป็นผู้ที่มีสุนทรียภาพก็จะเป็นอันธพาล

คำถามที่ 2 คือ ผู้สมัครฯ คิดว่าตนเองมีคุณสมบัติอะไรที่เหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี นายนิวัตร ตอบคำถามโดยเน้นคุณสมบัติ ขณะดำรงตำแหน่งเทศมนตรีที่ไม่เคยมีประวัติคอร์รัปชัน และคุณสมบัติส่วนตัวที่เป็นสถาปนิก เป็นนักผังเมืองที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก และมีทีมบริหาร(รองนายกฯ) ที่ล้วนแต่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ จึงน่าจะมีความพร้อมมากที่สุด

2.3.3 หมายเลข 3 นายวรกร ตันตรานนท์

ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ดังนี้

2.3.1.1 การหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.3.1.2 การหาเสียงในพื้นที่อื่นๆ

2.3.3.1 การหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แม้นายวรกรจะมีกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่ชนชั้นกลางและคนรุ่นใหม่ แต่การหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลับไม่เข้มข้นเหมือนผู้สมัครฯ รายวัน(หมายเลข 1 และ 2) การหาเสียงของผู้สมัครหมายเลข 3 มีเพียงการพบปะนักศึกษา แจกแผ่นพับ(รูปแบบเดียวกับที่แจกประชาชนในพื้นที่อื่นๆ ไม่ได้มีการจัดทำรูปแบบเฉพาะ) และการเข้าร่วมในเวทีกลางเพื่อแถลงนโยบายและแสดงวิสัยทัศน์ที่จัดโดยองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เท่านั้น

2.3.3.2 วิธีการรณรงค์หาเสียงในพื้นที่อื่นๆ

ส่วนการรณรงค์หาเสียงในพื้นที่อื่นๆ นายวรกรก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการหาเสียง และรูปแบบของสื่อให้แตกต่างไปจากช่วงกลางฤดูการหาเสียงแต่อย่างใด ส่วนการหาเสียงที่เพิ่มเติมเข้ามาก็มีเพียงการแถลงนโยบายบนเวทีกลางเท่านั้น ดังนี้

- การเข้าร่วมเวทีกลางเพื่อแนะนำตัวผู้สมัครฯ, แถลงนโยบาย และแสดงวิสัยทัศน์ ซึ่งจัดโดยองค์กรต่างๆในช่วง "10 วันสุดท้าย" 3 เวที คือ

1) ผู้สมัครนายกเทศมนตรีแถลงนโยบาย วันศุกร์ที่ 30 มกราคม 2547 ณ

ตึก อมช.

2) แนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้กับกำลังพลและครอบครัว

ควั วันที่ 28 มกราคม 2547 ณ มณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในข้างต้นว่าเนื้อหาที่ผู้สมัครนำเสนอมีความคล้ายคลึงกันทุกครั้ง แตกต่างกันเฉพาะส่วนสุดท้ายซึ่งถือเป็นการวัดวิสัยทัศน์ของผู้สมัครอย่างแท้จริง นั่นคือ การตอบคำถามของผู้สมัครแต่ละราย โดย นายวรงค์ ตันตรานนท์ ได้รับคำถาม 2 ข้อ

ข้อ 1 ปัญหาเรื่องถนน นายวรงค์ ตอบคำถามนี้ว่า หากเป็นนายกเทศมนตรีจะดูแลสภาพถนนให้ดี ไม่ให้ถนนอยู่ในสภาพที่เป็นอันตรายเหมือนในปัจจุบัน

ข้อ 2 วิธีการลดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย นอกจากค่าแรงขั้นต่ำแล้วยังมีวิธีการใดอีกบ้าง นายวรงค์ตอบคำถามข้อนี้ว่า นอกจากค่าแรงแล้ว อีกวิธีหนึ่ง คือ ให้เงินคนจนไปพัฒนาตนเอง

3) การแถลงนโยบายและแนะนำตัวผู้สมัครฯ จัดโดยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ วันที่ 31 มกราคม 2547 ครั้งนี้ก็อีกเช่นกันที่เนื้อหานโยบายที่นำเสนอแทบไม่แตกต่างจากแผ่นพับ เพียงแต่เพิ่มในรายละเอียดเท่านั้น จึงจะนำเสนอเฉพาะการตอบคำถามของผู้สมัครแต่ละราย

คำถามแรก คือ แนวทางการแก้ไขปัญหายัยรุ่นอันธพาล นายวรงค์มีแนวทางแก้ไขโดยใช้ "ครอบครัว" ครอบครัวที่อบอุ่นนั้นก็จะเป็นตัวปลูกฝังค่านิยมให้แก่เยาวชนตั้งแต่เด็ก ต่อมาคือการส่งเสริมให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดี เมื่อเด็กมาจากครอบครัวที่อบอุ่นและได้รับการศึกษาที่ดีก็绝不会ทำตัวเป็นอันธพาล

คำถามที่สอง คือ ผู้สมัครฯ คิดว่าตนเองมีคุณสมบัติอะไรที่เหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี นายวรงค์ ตอบคำถามโดยเน้นเรื่องความดี ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เคยถูกร้องเรียนว่าทุจริตขณะดำรงตำแหน่งซึ่งแตกต่างจากผู้บริหารชุดปัจจุบัน

2.3.4. หมายเลข 4 นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์

ประกอบด้วย 2 หัวข้อใหญ่ ดังนี้

2.3.1.1 การหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.3.1.2 การหาเสียงในพื้นที่อื่นๆ

2.3.4.1 การหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นายสุรชัย มีกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่ชนชั้นกลางและคนรุ่นใหม่ แต่การหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลับไม่เข้มข้นเหมือนผู้สมัครฯ หมายเลข 1 และ 2 การหาเสียงของผู้สมัครหมายเลข 4 มีเพียงการพบปะนักศึกษา แจกแผ่นพับ(รูปแบบเดียวกับที่แจกประชาชนในพื้นที่

อื่นๆ ไม่ได้มีการจัดทำรูปแบบเฉพาะ) และการเข้าร่วมในเวทีกลางเพื่อแถลงนโยบายและแสดงวิสัยทัศน์ที่จัดโดยองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เท่านั้น

2.3.4.2 วิธีการรณรงค์หาเสียงในพื้นที่อื่นๆ

การหาเสียงในช่วง 10 วันสุดท้าย ของนายสุรชัยส่วนใหญ่ก็ยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการและสื่อหาเสียง มีแต่เพียงการเข้าร่วมแถลงนโยบายใน 3 เวที เพิ่มเติมขึ้นมา

- การเข้าร่วมเวทีกลางเพื่อแนะนำตัวผู้สมัครฯ, แถลงนโยบาย และแสดงวิสัยทัศน์ซึ่งจัดโดยองค์กรต่างๆในช่วง "10 วันสุดท้าย" 3 เวที คือ

1) ผู้สมัครนายกเทศมนตรีแถลงนโยบาย วันศุกร์ที่ 30 มกราคม 2547 ณ ตึก อมช. (รายละเอียดได้กล่าวไปแล้วในหัวข้อการหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

2) แนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้กับกำลังพลและครอบครัว วันที่ 28 มกราคม 2547 ณ มณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในข้างต้นว่าเนื้อหาที่ผู้สมัครนำเสนอมีความคล้ายคลึงกันทุกครั้ง แตกต่างกันเฉพาะส่วนสุดท้ายซึ่งถือเป็นการวัดวิสัยทัศน์ของผู้สมัครอย่างแท้จริง นั่นคือ การตอบคำถามของผู้สมัครแต่ละราย โดยนายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์ หมายเลข 4 ได้รับประเด็นคำถาม คือ

ข้อ 1 มีนโยบายสังคมเกี่ยวกับปัญหาคนเร่ร่อนอย่างไร

นายสุรชัยตอบประเด็นดังกล่าว โดยเริ่มอธิบายที่มาของคนเหล่านี้ว่า ส่วนมากเป็นคนต่างด้าว, ชาวเขา วิธีแก้คือ ต้องมีการจัดระเบียบ และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

ข้อ 2 มีนโยบายอย่างไรต่อปัญหาสถานบันเทิงที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม

นายสุรชัยตอบคำถามดังกล่าวว่า จะต้องมีการจัดระบบโซนนิ่ง นำสถานบันเทิงไปอยู่รวมกันให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และมีมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

ข้อ 3 นายสุรชัยมีแนวทางอย่างไรที่จะทำให้ค่ายกาวิละมีความเจริญก้าวหน้า

นายสุรชัยตอบว่า จะสร้างโรงยิม เพื่อส่งเสริมและเพิ่มโอกาสให้กับกำลังพลในการพัฒนาเชิงกีฬาต่อไป

3) การแถลงนโยบายและแนะนำตัวผู้สมัครฯ จัดโดยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ วันที่ 31 มกราคม 2547 ครั้งนี้ก็อีกเช่นกันที่เนื้อหาของนโยบายที่นำเสนอแทบไม่แตกต่างจากแผ่นพับ เพียงแต่เพิ่มในรายละเอียดเท่านั้น จึงจะนำเสนอเฉพาะการตอบคำถามของผู้สมัครเท่านั้น

คำถามแรก คือ แนวทางการแก้ไขปัญหาวัยรุ่นอันธพาล นายสุรชัย มีแนวทางแก้ปัญหา คือ จัดสร้างสถานที่ให้วัยรุ่นได้มีพื้นที่ในการแสดงออกผ่านกิจกรรมที่ถูกต้อง เช่น กีฬา หากวัยรุ่นมีสถานที่แสดงออก วัยรุ่นก็จะไม่มีความรู้สึกเก็บกดที่จะผลักดันให้เป็นอันธพาลอีกต่อไป

คำถามที่สอง คือ ผู้สมัครฯ คิดว่าตนเองมีคุณสมบัติอะไรที่เหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี นายสุรชัย กล่าวว่าคุณสมบัติของตน คือ เป็นคนเสียสละ เป็นผู้ที่มีการประสพการณ์จากการทำงานในหลายๆ ประเทศ สามารถนำประสพการณ์เหล่านั้นมาใช้เป็นประโยชน์ในการบริหาร

การหาเสียงของผู้สมัครที่หาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ตารางสรุปและเปรียบเทียบวิธีการหาเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้หาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชื่อ	หมายเลข	วิธีการ												
		วิธีการเชิงกว้าง-เปิดเผย-ถูกกฎหมาย											เชิงลึก - ไม่เปิดเผย	
		แผ่นพับ	ใบปลิว	แผ่นพก	ป้ายผ้า	โปสเตอร์	ป้ายหาเสียง	เดินพบปะ	รถแห่	ปราศรัย	แถลงนโยบาย เวทีกลาง	เว็บไซต์	แปรเครือข่ายอุปถัมภ์ เป็นเครื่องมือหาเสียง	
นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์	1	✓												
นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์	2	✓	✓					✓		✓	✓	✓		
นายวรกร ตันตรานนท์	3	✓						✓			✓			
นายสุรัชย์ เลี้ยวสวัสดิพงษ์	4	✓						✓			✓			
นางบุษราพร ศุภรัักษ์จินดา	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2.3.5 สรุปช่วง 10 วันสุดท้ายของการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ประกอบด้วย 4 ประเด็น ดังนี้

2.3.5.1 บทบาทของสื่อ

2.3.5.2 บทบาทการทำงานของกกต.

2.3.5.3 วิธีการที่ผู้สมัครใช้หาเสียงในช่วง 10 วัน สุดท้ายของการณรงค์หาเสียง

2.3.5.4 บรรยากาศก่อนวันลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

2.3.5.1. บทบาทของสื่อ หนังสือพิมพ์ส่วนกลางและท้องถิ่นที่เผยแพร่ข่าวสารการเลือกตั้ง

ในช่วง 10 วันสุดท้าย เผยแพร่ข่าวการเลือกตั้งเพียง 17 ข่าว 3 ใน 17 เป็นการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง¹ เนื้อหาของข่าวส่วนใหญ่เป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนให้เห็นถึงความ

¹1. “โค้งสุดท้าย 5 ผู้สมัครว่าที่ผู้บริหารสำนักเจดีย์ขาวเชียงใหม่,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่ นิวส์ (25 มกราคม 2547) : 3.

2. “ปริดา พัฒนถาบุตร เกจิอาจารย์การเมือง,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่ นิวส์ (25 มกราคม 2547) : 1,11.

3. “ไขว่ก้นนายกฯ เจดีย์ก๊ว เทียบฟอร์ม 3 ผู้สมัคร,” นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (26 มกราคม – 1 กุมภาพันธ์ 2547) :18 – 19.

4. “วัดพลังชุมชนชายไทยรักไทย,” หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (26 มกราคม 2547) : 29.

5. “เลือกตั้งนายกฯ เทศบาลเชียงใหม่เข้มข้น,” หนังสือพิมพ์แนวหน้า (27 มกราคม 2547) : 18.

6. “โพลชี้คะแนนนิยมบุญเลิศนำลิ่ว,” หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (29 มกราคม 2547) : 21.

7. “วรกร ตันตรานนท์ เปิดใจชู ปริชา พัฒนถาบุตร เป็นกุนชื้อ,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่ นิวส์ (27 มกราคม 2547) : 1,11.

8. “กกต. เชียงใหม่,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่ นิวส์ (27 มกราคม 2547) : 3.

9. “เลือกคนดีเป็นศรีบ้านเมือง,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่ นิวส์ (27 มกราคม 2547) : 5.

10. “นักวิชาการ มช. ชวนประชาชนไปเลือกตั้งนายกเล็ก,” หนังสือพิมพ์อ่างแก้ว ฉบับพิเศษวันพระราชทานปริญญาบัตร (28 มกราคม 2547) : 22 – 23.

11. “เลือกตั้งระบบใหม่,” หนังสือพิมพ์เชียงใหม่ นิวส์ (28 มกราคม 2547) : 5.

12. “อีก 3 วันเลือกตั้ง,” หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (29 มกราคม 2547) : 3.

สำคัญของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง และมีเพียงข่าวเดียวจากจำนวน 17 ข่าว ที่นำเสนอ นโยบายของผู้สมัครฯ แต่ละคนโดยละเอียด สื่อจึงไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกผู้สมัครแก่ประชาชนอย่างเพียงพอ ประชาชนบางส่วนจึงตกอยู่ในภาวะไม่รู้ว่า จะเลือกใคร

2.3.5.2 บทบาทการทำงานของ กกต. ในช่วง 10 วันสุดท้ายของการรณรงค์หาเสียง กกต. ท้องถิ่นและกกต. จังหวัด เร่งประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งโดยใช้ใบปลิว แผ่นพับ ป้ายโฆษณา ป้ายผ้า รถเคลื่อนที่² และนำนักศึกษาจำนวน 200 คน ออกเคาะประตูเชิญชวนให้ไปใช้สิทธิ พร้อมแจกเอกสารอธิบายวิธีการเลือกตั้ง³

การรณรงค์ของ กกต. เพิ่งจะเข้มข้นก่อนถึงวันเลือกตั้งเพียง 3 วัน ซึ่งไม่เพียงพอที่จะกระตุ้นให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามเป้าหมาย(70%) ที่ กกต. ได้วางไว้ หาก กกต. ต้องการให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิตามเป้าหมาย กกต. ต้องใช้การประชาสัมพันธ์ในระยะเวลายาวนานกว่านี้ อีกทั้ง กกต. เองก็ไม่ควรจำกัดตัวเองอยู่เพียงการดึงคนให้ออกไปเลือกตั้ง, จับผิดผู้สมัคร หรือให้ประชาชนกากบาทให้ถูก เป็นต้น กกต. ควรจะทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างเต็มที่ถึงภาระหน้าที่ของผู้ที่จะเข้าไปบริหารท้องถิ่น การบริหารงาน ที่มาของทีมงานบริหาร นโยบายสาธารณะ การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นกว่าการไปเลือกตั้งเสียอีก

2.3.5.3 วิธีการที่ผู้สมัครฯ ใช้ในช่วงสุดท้ายของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

1) สรุปและข้อสังเกต วิเคราะห์เปรียบเทียบการหาเสียงกับนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่

13. "เทศบาลนำนักศึกษาเคาะประตูบ้านชวนเลือกตั้ง," หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (29 มกราคม 2547) : 1 – 2.

14. "ตื่นเกิด," หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (30 มกราคม 2547) : 5.

15. "1 กุมภาพันธ์ เลือกตั้ง," หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (30 มกราคม 2547) : 5.

16. "ตั้งเป้าผู้ใช้สิทธิ 70% เลือกตั้งนายกเทศมนตรี," หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (30 มกราคม 2547) : 3.

17. "ประชาชนได้อะไรจากการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง," หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (30 มกราคม 2547) : 8.

²"เทศบาลนำนักศึกษาเคาะประตูบ้านชวนเลือกตั้ง," : 1 – 2.

³"กกต. เชียงใหม่จัดประชุมผู้นำชุมชน," : 3.

ด้วยเหตุที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นที่รวมของชนชั้นกลางที่เป็นกลุ่มก้อนที่สุดในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จึงไม่แปลกที่ผู้สมัครฯ จะให้ความสำคัญ หาเสียงกับนักศึกษาอย่างเข้มข้น และดึง/สร้างจุดเด่นให้กับตนเองให้มากที่สุดเพื่อให้ได้คะแนนเสียงจากคนกลุ่มนี้ ดังนี้

- ด้านความหลากหลายและความถี่ในการหาเสียง นายนิวัตร หมายเลข 2 ใช้วิธีการหลากหลายที่สุด เช่น ไบปลิว 3 ฉบับ การเดินพบปะแจกแผ่นพับ การปราศรัย และการเข้าร่วมแถลงนโยบาย อันดับต่อมา คือ นายบุญเลิศผู้สมัครฯ หมายเลข 1 ที่แม้จะไม่ได้ออกมาหาเสียงด้วยตนเอง แต่ก็ได้นำแผ่นพับที่ออกแบบมาสำหรับนักศึกษาโดยเฉพาะ ส่วนผู้สมัคร 2 คนที่เหลือ แม้จะมีการลงพื้นที่พบปะนักศึกษา แต่จำนวนครั้งที่ลงพื้นที่ก็น้อยกว่านายนิวัตร(โปรดดูตารางที่10)

- การสร้างความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน โดยอาศัยความเป็นรุ่นพี่รุ่นน้อง เหตุผลที่ต้องใช้การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวดังกล่าว คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นคนต่างจังหวัด นักศึกษาแทบจะไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ กับชุมชน หรือประชาชนในเขตเทศบาล นักศึกษาจึงไม่มีข้อมูล ผลงาน ความเชื่อมโยงกับผู้สมัคร ดังนั้น วิธีการที่ดีที่สุดและรวดเร็วที่สุดที่จะสร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้สมัครกับนักศึกษา คือ การสร้างความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน เพื่อทดแทนข้อมูลในเรื่องผลงานและนโยบาย

- จุดขาย นายบุญเลิศ และนายนิวัตร ต่างใช้แผ่นพับในรูปแบบต่างๆ รวมถึงความเป็นรุ่นพี่รุ่นน้องเป็นจุดขาย แต่นายนิวัตรมีจุดขายเพิ่มเติมที่คุณวุฒิระดับปริญญาเอก(ใช้คำว่า ดร.) ทิมงานเต็มไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ การนำเสนอนโยบายที่ละเอียดถี่ถ้วน

2) วิธีการรณรงค์หาเสียงในพื้นที่อื่นๆ

- สื่อสิ่งพิมพ์ในช่วง 10 วันสุดท้าย

นายนิวัตร เป็นผู้สมัครเพียงรายเดียวที่ได้เพิ่มชนิดและรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ในการหาเสียง นอกเหนือจากแผ่นพับ/ไบปลิวที่ใช้ในช่วงกลางของการรณรงค์หาเสียง(ไม่นับแผ่นพับ/ไบปลิวที่ใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ทิศทางของสื่อสิ่งพิมพ์เน้นไปที่การสร้างกระแสให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหาร สร้างกระแสให้ประชาชนจดจำนายนิวัตรให้ได้จากสีของโปสเตอร์ที่ติดทุกๆ เสาไฟฟ้า เพื่อทดแทนป้ายหาเสียง 14 จุด ที่นายนิวัตรเสียเปรียบ และสุดท้ายเป็นการสร้างกระแสให้คนไปเลือก “ดร.นิวัตร” เป็นนายกเทศมนตรี

- รถแห่

ช่วง “โค้งสุดท้าย” ผู้สมัครทุกคนต่างใหม่ใช้สื่อชนิดนี้อย่างเข้มข้น สามารถที่จะพบเห็นรถแห่ของผู้สมัครหมายเลขต่างๆ ได้บ่อยขึ้นกว่าช่วงที่ผ่านมา ส่วนป้ายโปสเตอร์บนรถแห่ก็ยังคงข้อความเดิมเหมือนกับในช่วงกลางของการรณรงค์หาเสียง เพียงแต่เพิ่มจำนวนรอบความถี่เท่านั้น

- การปราศรัยหาเสียง ยังคงมีเพียงนายนิวัตร ผู้สมัครหมายเลข 1 เพียงรายเดียว ที่ใช้การปราศรัยหาเสียง ซึ่งเนื้อหาที่จะเน้นการอธิบาย ชี้แจงนโยบายให้กับประชาชน

- เคาะประตูบ้านพบปะประชาชน ในขณะที่นายบุญเลิศ ผู้สมัคร หมายเลข 1 แทบจะไม่ออกมาหาเสียง อาจเรียกได้ว่า ไม่ออกมาหาเสียงด้วยตัวเองเลย ส่วนผู้สมัครหมายเลข 2,3,4 ที่เสียเปรียบนายบุญเลิศในทุกทางต่างก็ใช้ช่วงเวลา "10 วันสุดท้าย" เร่งเดินเคาะประตูบ้าน พบปะประชาชนให้มากที่สุด โดยระดมทีมงานกระจายตัวลงพื้นที่พบปะประชาชน แจกแผ่นพับหาเสียงให้ได้มากที่สุดเท่าที่ศักยภาพของผู้สมัครฯ แต่ละคนจะสามารถทำได้ โดยคาดหวังว่าประชาชน โดยเฉพาะชนชั้นกลางจะออกมาใช้สิทธิให้มากที่สุด เพื่อคานกับคะแนนเสียงจัดตั้งจากชุมชน

- การเข้าร่วมเวทีกลางเพื่อแนะนำตัวผู้สมัครฯ, แลกงนโยบาย และแสดงวิสัยทัศน์ ซึ่งจัดโดยองค์กรต่างๆในช่วง "10 วันสุดท้าย" 3 เวที การแถลงนโยบายของผู้สมัครบนเวทีกลาง โดยองค์กรต่างๆ มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียง 3 คน เท่านั้น ที่มาเข้าร่วมทุกครั้งในทุกเวที

เป้าหมายในการจัดการแถลงนโยบาย คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะของผู้สมัครเพียงพอที่จะกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศในการถกเถียงกันในเรื่องนโยบายสาธารณะของผู้สมัครแต่ละราย แต่จากจำนวนของผู้เข้าร่วมรับฟังทั้ง 4 ครั้ง รวมกันไม่น่าจะมีจำนวนเกิน 250 คน (สมาคมหอการค้า 17 คน, มณฑลทหารบก 150 คน, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไม่เกิน 50 คน และสถาบันราชภัฏที่มีผู้ตั้งใจฟังเพียงไม่กี่คน) สื่อท้องถิ่นเช่น หนังสือพิมพ์ ก็ไม่ได้มีบทบาทในการเผยแพร่ข่าวและเนื้อหาของแถลงนโยบายแต่อย่างใด การแถลงนโยบายจึงไม่น่าจะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในแง่ของคะแนนเสียงเท่าใดนัก

- การหาเสียงเชิงลึกแบบไม่เป็นทางการ มีเพียงผู้สมัครหมายเลข 1 นายบุญเลิศ เท่านั้นที่มักใช้วิธีการนี้ด้วยการลดการหาเสียงเชิงกว้าง/เปิดเผยด้วยตัวเองลง และเน้นการหาเสียงโดยใช้เครือข่ายความสัมพันธ์อุปถัมภ์ และฐานเสียงจัดตั้งที่มีความเข้มแข็งของตนเองเป็นช่องทางในการหาเสียงและระดมคะแนนเสียง โดยมี "ตัวกลาง" หรือหัวคะแนนเป็นผู้ที่เก็บรวบรวมข่าวสารทางการเมือง และระดมให้คนไปลงคะแนนเสียงให้กับนายบุญเลิศในวันเลือกตั้ง

เครือข่ายดังกล่าวของนายบุญเลิศ มีความกว้างขวางครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ในชุมชน 68 แห่ง และเป็นเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งด้วย 1) การจัดวางเครือข่ายแฝงไว้กับโครงสร้างการบริหารที่เป็นทางการของเทศบาล มีการส่งผ่านผลประโยชน์ผ่านเครือข่ายโดยตลอด ผลประโยชน์ที่ส่งผ่านเสมือนเป็นการจ่าย "สินบน" ล่วงหน้าก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง และ 2) ประชาชนที่เป็นฐานเสียงจัดตั้งของนายบุญเลิศ ซึ่งเป็นกลุ่มที่จะออกมาลงคะแนนเสียงอย่างแน่นอน เพื่อเป็นการตอบแทน แลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ความเอาใจใส่ที่นายบุญเลิศเคยหยิบยื่นให้

2.3.5.4 บรรยากาศก่อนวันลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

บรรยากาศของการเลือกตั้งก็ยังคงไม่คึกคักเท่าที่ควรจะเป็นในช่วงโค้งสุดท้าย ผู้สมัครฯ ต่างก็เร่งหาเสียงด้วยวิธีการต่างๆ ส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นวิธีการที่เปิดเผย เช่น การใช้แผ่นพับ, รถแห่ในการหาเสียง มีเพียงผู้สมัครฯ เพียงรายเดียว คือ นายบุญเลิศ ผู้สมัครฯ หมายเลข 1 ที่ใช้วิธีการหาเสียงทั้งวิธีการเปิดเผยและการหาเสียงในเชิงลึกลับควบคู่กันไป แต่ในช่วงสุดท้ายได้เน้นการหาเสียงในเชิงลึกลับมากกว่าวิธีการที่เปิดเผย/ถูกกฎหมาย

3. สรุป และวิเคราะห์ 1 เดือน แห่งการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ประกอบด้วยประเด็น 5 ประเด็น ดังนี้

3.1 บรรยากาศการรณรงค์หาเสียง : บทบาทของสื่อ กกต. และวิธีการหาเสียง

3.2 บทบาทของ กกต. ตลอดระยะเวลา 1 เดือน ของการรณรงค์หาเสียง

3.3 วิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งตลอดระยะเวลา 1 เดือนของการรณรงค์หาเสียง

3.1 บรรยากาศการรณรงค์หาเสียง : บทบาทของสื่อ กกต. และวิธีการหาเสียง

บรรยากาศการรณรงค์หาเสียงไม่คึกคักเท่าที่ควรจะเป็น สื่อโดยเฉพาะวิทยุและหนังสือพิมพ์มีการเสนอข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้งเพียงเล็กน้อย และในจำนวนข่าวการเลือกตั้งแทบจะไม่มี การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครโดยละเอียด ทั้งในแง่ของผลงาน ประวัติส่วนตัว และนโยบาย แทบจะทุกเล่มบอกกับประชาชนเพียงว่าต้องเลือกคนที่เป็นคนดี แต่ปัญหา คือ การเป็นคนดีมิใช่คุณสมบัติเพียงอย่างเดียวที่ผู้บริหารจะต้องมี การเลือกคนไปทำงานทางการเมืองควรจะเลือกจากนโยบาย ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และชีวิตส่วนตัวของผู้สมัคร เพราะประชาชนต้องเลือกคนเข้าไปทำงาน ไม่ใช่ความรู้ความสามารถ⁴ คนดีจึงเป็นเพียงคุณสมบัติอย่างหนึ่งซึ่งจะทำให้ผู้บริหารงาน บริหารงานอย่างไร่งไรไม่ทุจริต การเป็นคนดีจึงไม่ใช่คุณสมบัติเพียงข้อเดียวและไม่ใช่ว่าข้อแรกเหมือนดังที่สื่อส่วนใหญ่เสนอ

เมื่อสื่อนำเสนอข่าวน้อย ไม่มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครฯ ให้กับประชาชน ส่งผลให้เกิด กระแส/ความตื่นตัวในการถกเถียงเรื่องนโยบายสาธารณะในการพัฒนาเมืองเชียงใหม่อย่างมาก ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเชียงใหม่บางส่วนจึงตกอยู่ในภาวะ “ไม่รู้จะเลือกใคร”

⁴ธเนศวร์ เจริญเมือง, “เชียงใหม่ในรอบเดือนมกราคม,” นิตยสารพลเมืองเหนือ, 3 (2 – 8 กุมภาพันธ์ 2547) : 22 – 23.

สื่อได้ให้เหตุผลในการไม่เสนอข่าวการเลือกตั้ง, นโยบาย, ประวัติ, ผลงานของผู้สมัครฯ แต่
 ละคนโดยละเอียด ก็เนื่องมาจาก “ข้อกำหนดของ กกต.” ที่คอยควบคุมสื่อ ถ้าสื่อนำเสนอข่าวอาจ
 ถูกฟ้องร้องว่าเข้าข่ายให้คุณให้โทษแก่ผู้สมัครซึ่งมีโทษจำคุก⁵ ในมุมมองของผู้วิจัย เห็นว่าข้ออ้าง
 ของสื่อเป็นสาเหตุเพียงส่วนเดียว จริงอยู่ กกต. ได้มีข้อกำหนดห้าม แต่สื่อก็สามารถเสนอข่าวในเชิง
 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย ประสบการณ์ ผลงานของผู้สมัครฯ แต่ละคนตามความเป็นจริงอย่าง
 ละเอียดได้ โดยไม่ต้องมีข้อความแสดงความคิดเห็น แล้วปล่อยให้ประชาชนใช้วิจารณญาณในการ
 พิจารณาข้อมูลต่างๆ ด้วยตนเอง

3.2 บทบาทของ กกต. ตลอดระยะเวลา 1 เดือน ของการรณรงค์หาเสียง

การปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. จังหวัด โดยเฉพาะ กกต. ท้องถิ่น(เทศบาลนครเชียงใหม่)ที่แทนที่
 จะมีบทบาทส่งเสริมให้เกิดความตื่นตัวและบรรยากาศของการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่การ
 ปฏิบัติหน้าที่ของกกต. หลายครั้งกลับกลายเป็นอุปสรรคขัดขวางการมีส่วนร่วมหรือกระตุ้นให้ประชา
 ชนเกิดความตื่นตัวเสียเอง เช่น ไม่มีการเตรียมการประชุมสัมพันธ์การเลือกตั้งในระยะยาว

การโหมประชาสัมพันธ์ในระยะเวลาสั้นๆ เพียง 1 เดือน โดยใช้งบประมาณถึง 10 ล้านบาท
 แต่ก็ไม่สามารถกระตุ้นประชาชนให้ออกไปใช้สิทธิตามเป้าหมายที่ กกต. ท้องถิ่นของเทศบาลได้วาง
 ไว้ (70% ประชาชนออกไปใช้สิทธิเพียง 51.42% เท่านั้น(56,728 คน จาก 109,678 คน)⁶)

- การอนุญาตให้ติดแผ่นป้ายหาเสียงเพียง 14 จุด โดยอ้างเหตุผลเพื่อความเป็น
 ระเบียบเรียบร้อย ไม่เกะกะรกหูรกตา การกำหนดให้ติดตั้งป้ายหาเสียงได้เพียง 14 จุด ทำให้คน
 จำนวนมากที่ไม่ได้เดินทางหมดโอกาสที่จะได้เห็นป้าย การเปิดโอกาสให้ติดป้ายหาเสียงได้มาก
 และติดตั้งได้ทั่วไปน่าจะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนสนใจการเลือกตั้งได้มากกว่า

การกำหนดให้ติดตั้งป้ายหาเสียงได้เพียง 14 จุด ในสภาวะที่ประชาชนไม่ค่อยรู้ว่
 จะมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี การกระทำดังกล่าว จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายที่ได้เปรียบและ
 มีอำนาจมากกว่า⁷

- กกต. ไม่จัดเวทีกลาง เพื่อให้ผู้สมัครฯ แลกเปลี่ยนนโยบาย โดยได้ให้เหตุผลว่า “ข้อ 1
 กกต. กลางไม่ให้ทำ และ 2 ถ้าทำแล้วหากมีการกระทำผิดบนเวที เช่น ใส่ร้ายป้ายสี, สัญญาว่าจะให้
 กกต. ผู้จัดก็ต้องรับผิดชอบร่วมรับผิดชอบด้วย...กกต. จึงไม่กล้าจัด⁸

⁵“อีก 3 วันเลือกตั้ง,” : หน้าเดียวกัน.

⁶“หึง! มือดีช่วยย้ายเมือง กกต. ประเดิมปีเลือกตั้งท้องถิ่นไม่สวย,” นิตยสารพลเมืองเหนือ3
 (9 – 15 กุมภาพันธ์ 2547) : 8, 10 – 11.

⁷ธเนศวร์ เจริญเมือง, “เชียงใหม่ในรอบเดือนมกราคม,” : หน้าเดียวกัน.

- การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง โดยกกต. ห้องถิ่นของเทศบาลที่ได้มีการประชุม สัมมนาผู้นำชุมชนและตัวแทนประชาชนทุกแขนงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่ ได้มีการประชุมกว่า 10 ครั้ง⁹ แล้วจึงให้ผู้นำชุมชนนำความรู้ไปขยายต่อ¹⁰ คำถามคือ ทำไมจะต้องเน้นการให้ความรู้เฉพาะผู้นำชุมชนและคนในชุมชน ทำไมกกต. ห้องถิ่นของเทศบาลไม่ ใช้งบประมาณในการจัดประชุมกว่า 10 ครั้งดังกล่าวไปใช้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งในสื่อ สารมวลชนแขนงอื่นที่สามารถสื่อสารกับประชาชนได้กว้างขวางมากกว่าคนเพียงกลุ่มเดียว หรือ เป็นเพราะคนในชุมชนมีความสำคัญต่อคะแนนเสียงของผู้ใดผู้หนึ่ง หากมีบัตรเสียจากประชาชนใน ชุมชนมากจะกระทบกับคะแนนเสียงของผู้สมัครฯ รายหนึ่งรายใด

- การติดตั้งป้ายขนาดใหญ่บริเวณหน้าประตูเชียงใหม่ อ้างกฎหมายพระราช บัญญัติการเลือกตั้งท้องถิ่น มาตรา 114 ที่มีใจความเตือนประชาชนว่าผู้ใดกล่าวโทษ บิดเบือนผู้ อื่นว่ากระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้งจะต้องได้รับโทษ ประเด็นคือ ป้ายดังกล่าวแทนที่ กกต. จะใช้ ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง แต่กลับใช้มุ่งการมีส่วนร่วมดูแลสอดส่องการเลือกตั้งของประชาชน

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าปัญหาที่ใหญ่ที่สุดในการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. คือ

1) “กกต. ตีความอำนาจตามกฎหมายของตนเองแคบจนเกินไป” เป็นสาเหตุของ ข้อห้ามนานับประการ เช่น ไม่จัดเวทีกลางเพราะกลัวถูกฟ้อง, ปราบสื่อไม่ให้ลงข่าวการเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นการให้คนให้โทษ ใส่ร้ายป้ายสีผู้สมัคร, ไม่มีบทบาทส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ เกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง การบริหารงานของนายกฯ ที่มาของผู้บริหาร(รอง นายกฯ) ที่มีความแตกต่างจากรูปแบบสภานายกเทศมนตรีที่ประชาชนคุ้นเคย ทั้งๆ ที่หน้าที่ส่วนนี้ เป็นหน้าที่ของกกต. และมีความสำคัญ¹¹มากยิ่งขึ้นกว่าการพยายามให้คนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวนมากๆ

2) ปัญหาเรื่องบุคลากร โดยเฉพาะ “ปลัดเทศบาล” ที่กฎหมายบัญญัติแต่งตั้งให้ ดำรงตำแหน่ง “ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ”¹² เป็นที่ทราบกัน โดยทั่วไปว่า การนำข้าราชการประจำมาดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมือง การดำรงความเป็น

⁹สัมภาษณ์ นายนิรันดร์ คำเสมานันท์.

⁹“เคาะประตูบ้านชวนไปเลือกตั้ง,” หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (19 มกราคม 2547) : 2.

¹⁰สัมภาษณ์ นายนิรันดร์ คำเสมานันท์.

¹¹ไพสิฐ พาณิชกุล ใน “วิเคราะห์หาเสียงเลือกตั้งใครถ่วงประชาธิปไตย,” : 9.

¹²ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหาร ท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ข้อ 46.

กลางย่อมเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะกรณีที่สามารถคาดการณ์ได้ว่าผู้มีอำนาจคนเดิมจะกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งอีกครั้ง แม้จะไม่มีผลกระทบที่แสดงออกถึงความไม่เป็นกลางอย่างเด่นชัดก็ตาม เช่น เหตุใดจึงให้ติดป้ายหาเสียงเพียง 14 จุด ในขณะที่การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้สมัครสามารถติดป้ายหาเสียงได้ทั่วไป หรือเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งแบบเจาะลึก ใช้งบประมาณ 10 ล้านบาท¹³ ในการจัดประชุมให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน ป้ายผ้า เคาะประตูรณรงค์ แทนที่จะใช้งบประมาณรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนแบบกว้างผ่านสื่อมวลชนต่างๆ ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2546 เวลาจำกัด - สื่อแบบเจาะลึกที่มีปัญหาเรื่องความไม่ทั่วถึง จึงน่าจะมีประสิทธิภาพน้อยกว่าการประชาสัมพันธ์ในเชิงกว้าง

3) การที่ กกต.ตีความกฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ควบคุมไม่ให้เกิดการสื่อสารมวลชน(Mass media) จำกัดให้เหลือเพียงการสื่อสารแบบวงแคบ (Mini communication) เมื่อไม่มีการแถลงนโยบาย ไม่มีการได้วาทิ ไม่มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ไม่มีข้อมูลโดยละเอียดของผู้สมัคร ไม่มีรายการในวิทยุและโทรทัศน์ เพื่อสร้างประเด็นการเลือกตั้งให้กลายเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจ ประชาชนจึงไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะชนชั้นกลางซึ่งเป็นกลุ่มที่ถูกคาดหวังจากผู้สมัครหลายๆ คนว่าถ้าหากชนชั้นกลางออกมาใช้สิทธิก็จะสามารถชนะคะแนนที่มาจากฐานเสียงจัดตั้งได้

การปฏิบัติงาน การใช้ดุลยพินิจหลายประเด็นของ กกต.ท้องถิ่นดังกล่าวจึงถูกตั้งคำถามว่าเอื้อประโยชน์ให้กับผู้สมัครรายใดหรือไม่¹⁴

3.3 วิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งตลอดระยะเวลา 1 เดือนของการรณรงค์หาเสียงตามตารางที่ 11

¹³“หึง! มือดีช่วยย้ายเมือง กกต.ประเดิมปีเลือกตั้งท้องถิ่นไม่สวย,” : หน้าเดียวกัน.

¹⁴ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ “ระบบการบริหารงานท้องถิ่นแบบใหม่ของเทศบาลในทศวรรษหน้า”.

ตารางที่ 11 ตารางสรุปและเปรียบเทียบวิธีการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ผู้สมัคร หมายเลข	วิธีการ																																			
	วิธีการเชิงกว้าง – เปิดเผย - ถูกกฎหมาย															เชิงลึก - ไม่เปิดเผย																				
	แผ่นพับ			ใบปลิว			แผ่นพก			ป้ายผ้า			โปสเตอร์			ป้ายหาเสียง			เดินพบปะ			รถแห่			ปราศรัย			แถลงนโยบาย เวทีกลาง			เว็บไซต์			แปรเครือข่ายอุปถัมภ์เป็น เครื่องมือหาเสียง		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3			
1	✓	✓	✓				✓	✓	✓							✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓											✓	✓
2	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓						
3		✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓												
4	✓	✓	✓				✓	✓	✓							✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓									
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ : 1 =10 วันแรกของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง, 2 =10 วันกลางของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง, 3 =10 วันสุดท้ายของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

3.3.1 การหาเสียงในเชิงกว้าง เปิดเผย ถูกกฎหมาย

ด้วยสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ/ใบปลิว, ป้ายโฆษณาหาเสียง(ที่นายบุญเลิศได้เปรียบผู้สมัครฯ คนอื่นๆ), ป้ายผ้า, แผ่นพก, เดินเคาะประตูบ้านพบปะประชาชนเป็นวิธีการที่ผู้สมัครทุกหมายเลขใช้ในการหาเสียง และการเข้าร่วมแถลงนโยบายบนเวทีกลาง เป็นวิธีการที่ผู้สมัครฯ หมายเลข 2 - 4 ใช้ในการหาเสียง ยกเว้นแต่เพียงผู้สมัครฯ หมายเลข 1 ที่ไม่ได้เข้าร่วมแม้แต่ครั้งเดียว

ส่วนจำนวนครั้ง, ปริมาณ และความหลากหลายในการหาเสียงนั้น นายนิวัตร ผู้สมัครหมายเลข 2 ได้ออกตระเวนหาเสียงมากกว่าผู้สมัครฯ คนอื่นๆ เช่น มีการปราศรัยตามสถานที่ต่างๆ ทั้งช่วงเช้า - เย็น, เดินเคาะประตูบ้านพบปะประชาชนทุกวันทุกพื้นที่ทุกชุมชน, แผ่นพับหาเสียงถึง 5 แบบ ไม่รวมแผ่นพกและโปสเตอร์หาเสียง ส่วนนายบุญเลิศ ผู้สมัครฯ หมายเลข 1 ผู้ชนะการเลือกตั้งหาเสียงด้วยตนเองน้อยมาก การแจกแผ่นพับ/แผ่นพกหาเสียงก็ใช้ตัวแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 2 สัปดาห์สุดท้ายนายบุญเลิศ แทบจะไม่ออกมาหาเสียง ทิศทางการหาเสียงของนายบุญเลิศจึงสวนทางกับผู้สมัครฯ ที่เหลือ

3.3.2 วิธีการหาเสียงในเชิงลึก/ไม่เปิดเผย

การเปรียบเทียบจากตารางที่ 14 พบว่าสิ่งที่แตกต่างระหว่าง ผู้สมัครหมายเลข 1 ผู้ชนะการเลือกตั้ง กับผู้สมัครคนอื่นๆ คือ การหาเสียงในเชิงลึก/ไม่เปิดเผย หากผู้สมัครคนใดมีศักยภาพพอที่จะใช้ ผู้สมัครคนนั้นก็อาจไม่จำเป็นต้องเน้นการหาเสียงด้วยวิธีการที่เปิดเผยถูกกฎหมายก็เป็นได้ เช่นเดียวกับนายบุญเลิศที่ใช้วิธีการหาเสียงแบบเปิด-เผยถูกกฎหมายน้อยกว่าผู้สมัครคนอื่นๆ ก็ตาม

วิธีการหาเสียงในเชิงลึกนี้สัมพันธ์กับการไม่ออกมาหาเสียงของนายบุญเลิศ กล่าวคือ นายบุญเลิศเป็นผู้สมัครฯ เพียงรายเดียวที่ความพร้อมและศักยภาพเพียงพอที่จะใช้วิธีการนี้ นายบุญเลิศได้ใช้เครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ และฐานเสียงที่ได้จัดตั้งเอาไว้ด้วยวิธีการต่างๆ (ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในส่วนการหาเสียงระยะยาวก่อนช่วงการรณรงค์หาเสียง) แปรมาเป็นช่องทางในการรณรงค์หาเสียงและระดมคะแนนเสียง ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพการหาเสียงภายใต้ข้อกำหนดของ กกต. เป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ในขณะที่ผู้สมัครฯ คนอื่นๆ ถูกจำกัดให้หาเสียงได้ เพียงไม่กี่วิธีการ การสื่อสารผ่านสื่อสารมวลชนก็ไม่สามารถทำได้ ป้ายหาเสียงซึ่งเป็นสื่อที่ประชาชนจะเห็นได้ง่ายที่สุดและมากที่สุด ในภาวะเช่นนี้ก็ถูกนายบุญเลิศจับจองจนแทบจะไม่มีพื้นที่ติดตั้งป้าย การหาเสียงจึงถูกบีบเหลือเพียงการปราศรัย เดินเคาะประตูบ้าน แจกแผ่นพับ ซึ่งไม่มีทางครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตเทศบาลได้ภายในเวลา 1 เดือน ในขณะที่เครือข่ายของนายบุญเลิศกว้างขวางครอบคลุมทุกพื้นที่ในทุกแขวงโดยเฉพาะชุมชน เครือข่ายเหล่านี้เป็นเครือข่ายของฐาน

เสียงที่ถูกจัดตั้งด้วยผลงานควบคู่ไปกับผลประโยชน์ต่างๆ ที่นายบุญเลิศมอบให้ กลุ่มฐานเสียงจัดตั้งเหล่านี้ได้ตัดสินใจล่วงหน้าก่อนการเลือกตั้งอยู่แล้วว่าจะเลือกนายบุญเลิศ โดยตัวกลางหรือหัวคะแนน หรืออีกฐานะหนึ่งก็คือผู้อุปถัมภ์ระดับรองในเครือข่าย จึงมีหน้าที่ในการส่งความเคลื่อนไหว ย้ำเตือนให้ประชาชนที่เป็นฐานเสียงให้ไปเลือกตั้ง และให้คำแนะนำ ชักจูงประชาชนให้ไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครฯ ที่ตนสังกัด โดยคำแนะนำของหัวคะแนน, ตัวกลาง หรือผู้อุปถัมภ์ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนเป็นอย่างมาก ประชาชนมักจะปฏิบัติตามด้วยความเกรงใจ และต้องการตอบแทนความช่วยเหลือที่เคยได้รับ¹

บรรยากาศการเลือกตั้งเงียบเหงา คนชั้นกลางไม่ตื่นตัว แต่เครือข่ายที่มองไม่เห็นกลับมีความคึกคักและมีความแน่นอน นี่จึงเป็นสาเหตุที่นายบุญเลิศไม่จำเป็นจะต้องโฆษณาเสียงเหมือนกับผู้สมัครฯ รายอื่นๆ และจากการเลือกตั้งหลายๆ ครั้งของไทย พบว่า ผู้สมัครฯ คนใดที่มีเครือข่ายมากเท่าใด ผู้สมัครฯ คนนั้นย่อมจะมีโอกาสที่จะชนะการเลือกตั้งมากขึ้นเท่านั้น

4. วันลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ประกอบด้วย 2 หัวข้อ คือ

4.1 เงื่อนไขการนับคะแนนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ปี 2547

4.2 การนับคะแนนของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

4.1 เงื่อนไขการนับคะแนนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ปี 2547

วิธีการนับคะแนนเลือกตั้งของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ปี 2547 ยังคงใช้การนับคะแนน หน่วยเลือกตั้งนั้นๆ² ไม่ได้มีการนับคะแนนรวมศูนย์เหมือนกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งจึงทำให้การใช้ “หัวคะแนน” “ตัวกลาง” หรือการจัดตั้งฐานเสียง ยังคงใช้ได้ และมีความสำคัญในการเลือกตั้ง เพราะ “หัวคะแนน” “ตัวกลาง” สามารถที่จะตรวจสอบ คาดการณ์คะแนนเสียงจากคะแนนในหน่วยเลือกตั้งได้

¹สัมภาษณ์ ประธานชุมชนคนหนึ่งในแขวงกาวิละ และประธานชุมชนคนหนึ่งในแขวงศรีวิชัย, 28 มกราคม 2548.

²มาตรา 87 ของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ปี 2545 และข้อ 82 ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 120 ตอนที่ 6 ก. วันที่ 17 มกราคม 2546.

4.2 การนับคะแนนของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในส่วนของการแต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วย ที่ส่วนหนึ่งเป็นคนของหัวคะแนนที่จัดส่งไปปฏิบัติหน้าที่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจพิจารณาว่าบัตรใดเป็นบัตรดี และบัตรใดเป็นบัตรเสีย จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัย พบว่า มีกรรมการบางหน่วยใช้วิจารณญาณในการพิจารณาบัตรดี บัตรเสีย โดยโน้มเอียงพิจารณาให้เป็นคนแก่ผู้สมัครที่ตนชื่นชอบ/สังกัด

5. ผลการเลือกตั้ง

ประกอบไปด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

5.1 ปัจจัยที่ทำให้นายบุญเลิศชนะการเลือกตั้ง

5.1.1. ความพร้อม

5.1.2. กลไกอำนาจรัฐระดับท้องถิ่น

5.1.3. เงินทุน

5.1.4. ผลงาน

5.1.5. บรรยากาศการเลือกตั้งที่เงียบเหงา

5.2 วิเคราะห์ความพ่ายแพ้ของนายนิวัตร ต้นตยานุสรณ์

ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547 มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ตารางแสดงผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่

หมายเลข	ชื่อ	คะแนน	อันดับที่
1	นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์	33,658	1
2	นายนิวัตร ต้นตยานุสรณ์	7,843	2
3	นายวรกร ตันตรานนท์	5,077	3
4	นายสุรชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์	1,210	4
5	นางบุษราพร ศุภรักษ์จินดา	582	5

ผลการเลือกตั้งปรากฏว่านายบุญเลิศ ผู้ที่แทบจะไม่ได้ออกมาหาเสียงในช่วงรณรงค์หาเสียง ได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้นด้วยคะแนนที่สูงกว่านายนิวัตรที่ออกมาหาเสียงอย่างหนัก ถึงเกือบ 5

เท่า สามารถสรุปและวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้นายบุญเลิศชนะการเลือกตั้งจากข้อมูลที่ทำการศึกษาได้ ดังนี้

5.1 ปัจจัยที่ทำให้นายบุญเลิศชนะการเลือกตั้ง

5.1.1 ปัจจัยด้านความพร้อม นายบุญเลิศ เป็นผู้สมัครที่มีความพร้อมมากที่สุด ด้วยมีเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์และฐานเสียงจัดตั้งที่ครอบคลุม มั่นคง และทำการระดมคะแนนเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากข้อมูลการวิจัยจึงช่วยยืนยันว่า การหาเสียงในระยะยาวนั้น มีความสำคัญมากกว่าการหาเสียงในช่วงรณรงค์หาเสียงเพียงระยะเวลาสั้นๆ

การหาเสียงของนายบุญเลิศมีการวางแผนอย่างดีครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยการหาเสียงกับกลุ่มชนชั้นกลางและสูง ควบคู่ไปกับการหาเสียงกับชนชั้นล่าง ด้วยวิธีการสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ และฐานคะแนนเสียงจัดตั้งกับกลุ่มชนชั้นล่าง และการดำเนินการสร้างกระแสความนิยมกับกลุ่มชนชั้นกลางและสูง

การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ และฐานคะแนนเสียงจัดตั้งด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การทำเครือข่ายอุปถัมภ์ให้มีลักษณะเป็นทางการ, แจกสิ่งของ, นำประชาชนไปศึกษาดูงาน(ท่องเที่ยว) เป็นต้น ส่วนการดำเนินการสร้างกระแสความนิยมกับกลุ่มชนชั้นกลางและสูง ด้วยวิธีการ เช่น การดำเนินนโยบาย, การลดมลพิษ, การจัดตกแต่งเมืองให้สวยงาม, เปิดโอกาสให้ชนชั้นกลางและสูงนำปัญหาความต้องการของตนเองมาสร้างเป็นนโยบายของเทศบาล หรือสร้างภาพลักษณ์ “คนทำงาน” ของนายบุญเลิศ เป็นต้น

5.1.2. ปัจจัยด้านกลไกอำนาจรัฐระดับท้องถิ่นที่คอยเอื้อประโยชน์ให้ เช่น ความได้เปรียบในการจับจองป้ายโฆษณาหาเสียง, กกต.ท้องถิ่นที่มีปลัดเทศบาลเป็นผู้อำนวยความสะดวก กกต.ท้องถิ่น อนุญาตให้ติดตั้งป้ายเพียง 14 จุด, การจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง, การโหมประชาสัมพันธ์เพียงระยะเวลาสั้นๆ ให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิ โดยไม่อธิบายว่า เมื่อเลือกนายกเข้าไปแล้ว นายกจะต้องเลือกบุคคลอีก 4 คนที่มีใช้สมาชิกสภาเทศบาลเป็นรองนายกฯ ประชาชนโดยทั่วไปยังคงมีความเข้าใจว่ารองนายกฯ หรือเทศมนตรี(เดิม) จะต้องมาจากผู้ที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลเหมือนกับการเลือกตั้งสภา – นายกเทศมนตรี จุดนี้เป็นประโยชน์กับนายบุญเลิศตรงที่เทศมนตรีเดิมบางคนมีภาพที่ไม่ค่อยโปร่งใสหนักในสายตาประชาชน เมื่อไม่ปรากฏชื่ออยู่ในผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล บวกกับภาพลักษณ์ที่ดีของนายบุญเลิศในสายตาของประชาชน ส่งผลให้นายบุญเลิศได้คะแนนจากประชาชนในส่วนนี้เพิ่มขึ้น

5.1.3. ปัจจัยด้านเงินทุน นายบุญเลิศ มีพื้นฐานเป็นนักธุรกิจชั้นนำของเมือง เชียงใหม่ จึงมีความพร้อมในเรื่องเงินทุนส่วนตัวมากกว่าผู้สมัครรายอื่น

5.1.4. ปัจจัยด้านผลงาน นายบุญเลิศเคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ย่อมมีผลงานมากมาย ผลงานที่มากมายก็เป็นปัจจัยสร้างความนิยมให้กับประชาชนได้เช่นกัน

5.1.5. บรรยากาศการเลือกตั้งที่เงียบเหงา ประชาชนไม่รู้จักรู้จักผู้สมัครคนอื่น นายบุญเลิศจึงได้เปรียบในแง่ของการเป็นที่รู้จักมากที่สุด

จากปัจจัย 5 ข้อดังกล่าว ชี้ให้เห็นทิศทางทางการเมืองและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ ในการเลือกตั้งครั้งนี้การหาเสียงระยะยาว, การใช้วิธีการที่ไม่เปิดเผย, การเอื้อประโยชน์โดยกลไกอำนาจรัฐ, การใช้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ – ฐานเสียงจัดตั้ง และชนชั้นล่างยังเป็นจุดซึ่งผลแพ้ชนะในการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งในครั้งนี้ ได้แสดงให้เห็นว่า การหาเสียงเริ่มมีการเน้นมิติด้านนโยบายมากยิ่งขึ้นควบคู่ไปกับการสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ การจัดตั้งฐานคะแนนเสียง

แม้ กกต. จะเข้ามาควบคุมการดูแลการเลือกตั้ง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การใช้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ – การจัดตั้งฐานคะแนนเสียง จะหมดไป ตัวผู้สมัครฯ และผู้ที่อยู่ในเครือข่ายต่างก็มีการปรับตัวให้รับกับการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น การทำเครือข่ายหัวคะแนนให้เป็นการมากขึ้น, การส่งผ่านผลประโยชน์ ก็จะทำผ่านโครงการที่ถูกต้อง, การแจกผลประโยชน์ต่างๆ เช่น เงิน, การพาไปดูงาน, จัดเลี้ยง ที่เคยทำในช่วงก่อนการเลือกตั้ง ก็เปลี่ยนมาทำในช่วงก่อน 60 วัน ก่อนการเข้ามาควบคุมดูแลการเลือกตั้งของ กกต. เท่านั้น วิธีการจึงยังคงเหมือนเดิม เพียงแต่เปลี่ยนเวลาเท่านั้น

5.2 วิเคราะห์ความฟ่ายแพ้ของนายนิวัตร ตันตยานุสรณ์

ผู้วิจัยจะขอวิเคราะห์ความฟ่ายแพ้ของนายนิวัตรเพียงรายเดียว เนื่องจากนายนิวัตรได้ลำดับที่ 2 การหาเสียงของนายนิวัตรก็เป็นกรณีที่น่าสนใจและแตกต่างจากนายบุญเลิศอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ในช่วงการรณรงค์หาเสียง ขณะที่นายบุญเลิศแทบจะไม่ออกมาหาเสียง แต่นายนิวัตรออกหาเสียงด้วยวิธีการที่เปิดเผยทุกวิธี เช่น พบปะประชาชนอย่างเข้มข้นทุกวันตั้งแต่เช้าจรดค่ำ แต่ถูกนายบุญเลิศทิ้งห่างด้วยคะแนนเกือบ 5 เท่า นายนิวัตรได้ประเมินความฟ่ายแพ้ของตนเองว่ามีสาเหตุจาก 1) ทางกลุ่มไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ล่วงหน้ากับประชาชนเลย 2) ไม่มีคะแนนเสียง

จัดตั้งแม้แต่คะแนนเดียว 3) ยังไม่มีผลงานการช่วยเหลือมาก่อน 4) ใช้ระยะเวลาหาเสียงน้อยจนเกินไป³

แต่ในความเห็นของผู้วิจัย มองว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้นายนิวัตรพ่ายแพ้ คือ “การไว้ใจชนชั้นกลางมากเกินไป” นายนิวัตรหวังว่าชนชั้นกลางจะออกไปเลือกตั้งกันเป็นจำนวนมาก แต่ในความเป็นจริงแล้ว ชนชั้นกลางในเชียงใหม่ออกไปเลือกตั้งน้อยมาก เช่น ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไปใช้สิทธิไม่ถึงกึ่งหนึ่ง(43.9%) และในจำนวนไม่ถึงกึ่งหนึ่งนั้น ลงคะแนนช่องไม่เลือกผู้ใดอีก 31.57% (1,134 คน ใน 3,592 คน) ปรัชญาการณดังกล่าว สามารถอธิบายได้ ดังนี้ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เหตุที่ไม่ไปเลือกตั้ง เพราะไม่รู้จักผู้สมัครฯ มหาวิทยาลัยก็ไม่ส่งเสริมบรรยากาศเท่าใด เช่น ห้ามผู้สมัครหาเสียงในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนชนชั้นกลางของเชียงใหม่ไม่ไปเลือกตั้งเพราะคนเหล่านี้ไม่ได้พึ่งพิงและใช้ชีวิตในเขตเทศบาลตลอดเวลา คนเหล่านี้ตอนเช้าก็เข้ามาทำงานในเมือง ตอนเย็นก็กลับไปบ้านจัดสรรที่อยู่แถบชานเมือง พวกที่อยู่ในเมือง วันเสาร์และวันอาทิตย์ก็สามารถหลบไปพักผ่อนตามสถานที่ต่างๆ ภายนอกเขตเทศบาล หลักฐานคือ ปรัชญาการณประชากรของเทศบาลนครเชียงใหม่ลดลงประมาณ 3 หมื่นคนจาก 4 ปีที่แล้ว ทั้งๆ ที่เชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยว เป็นเมืองหลวงอันดับ 2 ของประเทศจึงไม่น่าจะมีประชากรลดลง ประกอบกับแนวคิดของชนชั้นกลางว่าการเลือกตั้งเป็นเพียงพิธีกรรมที่รู้ผลอยู่แล้วว่าผู้ใดจะชนะการเลือกตั้ง ทั้งหมดนี้จึงเป็นต้นเหตุที่ชนชั้นกลางในจังหวัดเชียงใหม่ไม่ออกไปใช้สิทธิ⁴

ย้อนกลับมาที่สาเหตุของการพ่ายแพ้ของนายนิวัตร ที่เกิดจากการไว้ใจชนชั้นกลางมากเกินไป สาเหตุอีกประการหนึ่งคือ นายนิวัตรกำหนดนโยบายจากชุดความคิดอุดมการณ์ประชาธิปไตยของชนชั้นกลาง โดยลืมไปว่า ประชาชนชั้นล่างที่เป็นคนส่วนมากที่ไปเลือกตั้ง ก็มีชุดความคิดอุดมการณ์ประชาธิปไตยของตนเองอยู่เช่นกัน ซึ่งอาจจะจำกัดอยู่แค่เพียงความต้องการขั้นพื้นฐาน นโยบายของนายนิวัตรจึงจับต้องไม่ได้ ไม่จำเป็น และดูห่างไกลจากชนชั้นล่างผู้ไปเลือกตั้ง ประกอบกับภาพลักษณ์ของผู้มีการศึกษาสูง แยกแยะไปจากชาวบ้านทั่วๆ ไป จนอาจส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ไม่ติดดิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³นิวัตร ตันตยานุสรณ์, “สรุปและวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ และสมาชิกสภาเทศบาลของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ ในการเลือกตั้งวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547,” : 7.

⁴ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ “ระบบการบริหารงานท้องถิ่นแบบใหม่ของเทศบาลในทศวรรษหน้า,”.

ด้วยเหตุปัจจัยต่างๆ รวมถึงความไม่พร้อมของคู่แข่ง ส่งผลให้นายบุญเลิศได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งอย่างท่วมท้นที่สุดในที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้

1. บรรยายการเลือกตั้ง
2. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
3. องค์การหาเสียง
4. ผลการเลือกตั้ง และความเปลี่ยนแปลง
 - 4.1 ความเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบวิธีการรณรงค์หาเสียง และการพิสูจน์สมมุติฐาน
 - 4.2 ความเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัคร หัวคะแนน และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการพิสูจน์สมมุติฐาน
5. การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ วิเคราะห์เปรียบเทียบกับ การเลือกตั้งระดับชาติ
6. ข้อเสนอแนะ

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2547 เป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงเป็นครั้งแรกของเทศบาลนครเชียงใหม่ และเป็น การเลือกตั้งครั้งแรกภายใต้บทบัญญัติหลาย ๆ มาตราของรัฐธรรมนูญปี 2540 ว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่น เช่น มาตรา 258 ที่ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรง, มาตรา 144 วรรค 1 บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น มาตรา 285 วรรค 7 บัญญัติให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น

จากบทบัญญัติหลาย ๆ มาตราที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ได้ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการเลือกตั้งท้องถิ่น 3 ประการใหญ่ๆ คือ

- 1) การเปลี่ยนแปลงกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่นจากพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2482 มาเป็น พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และตามด้วยข้อกำหนด ประกาศ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่ได้กำหนดลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงอย่างละเอียด เพิ่มเติมจากมาตรา 64 ของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2482 และมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

พ.ศ. 2545 และสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปอีกประการหนึ่ง คือ “ระยะเวลาในการบังคับใช้กฎหมายเลือกตั้ง” จากเดิมที่กำหนดให้กฎหมายเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อได้มีประกาศการเลือกตั้ง แต่ปัจจุบันกฎหมายได้ขยายระยะเวลาการบังคับใช้เริ่มตั้งแต่ช่วง 60 วันก่อนถึงวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง (ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งจากการครบวาระการดำรงตำแหน่ง) รวมถึงความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการลงโทษผู้ฝ่าฝืน เช่น การให้ใบเหลือง ใบแดง

2) รูปแบบของเทศบาลที่เดิมใช้รูปแบบสภานายกเทศมนตรี(นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม) มาเป็นแบบนี้นายกเทศมนตรีเข้มแข็ง(นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน)

3) การบริหารการเลือกตั้งที่เปลี่ยนผู้มีอำนาจดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้ง จากกระทรวงมหาดไทยมาเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ทั้งหมดได้ส่งผลให้เกิดเงื่อนไข กรอบ กติกา ในการหาเสียงที่ผู้สมัครจำเป็นจะต้องปรับวิธีการหาเสียงตาม เช่น การเน้นการหาเสียงในระยะยาวแทนที่การโหมหาเสียงในระยะสั้น พยายามสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ด้วยกลยุทธ์หรือผลประโยชน์ก่อนที่กฎหมายเลือกตั้งจะมีผลบังคับใช้ เพื่อแทนที่การซื้อเสียงที่ไม่อาจทำได้ในช่วงเลือกตั้ง และการเลือกนายกเทศมนตรีโดยตรงบีบให้ผู้สมัครต้องเร่งสร้างผลงานและนโยบายในการพัฒนาเมือง เพื่อใช้ในการรณรงค์หาเสียง ในช่วงเวลารณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการ กฎหมายยังได้กำหนดวิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงไว้ ซึ่งหลาย ๆ วิธีเป็นวิธีที่ผู้สมัครเคยใช้ในการหาเสียงครั้งก่อนๆ เช่น การซื้อเสียง กล่าวโจมตีฝ่ายตรงข้าม เป็นต้น แต่ไม่สามารถทำได้ในการเลือกตั้งครั้งนี้ เทากับกฎหมายบีบให้ผู้สมัครจำต้องใช้นโยบายในการหาเสียง

งานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาว่าความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้ส่งผลต่อรูปแบบวิธีการหาเสียง และรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัคร หัวคะแนน และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างไร การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2547 มีผู้เสนอตัวลงสมัครรับเลือกตั้งจำนวน 5 คน และแต่ละคนได้รับคะแนนเสียง ดังนี้คือ

1. นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลข 1 ได้คะแนน 33,658 คะแนน
2. นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลข 2 ได้คะแนน 7,843 คะแนน
3. นายวรกร ตันตรานนท์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลข 3 ได้คะแนน 5,077 คะแนน
4. นายสุรัชย์ เลี้ยวสวัสดิพงษ์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลข 4 ได้คะแนน 1,210 คะแนน
5. นางบุษราพร ศุภรักษ์จินดา ผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลข 5 ได้คะแนน 582 คะแนน

1.

บรรยากาศการเลือกตั้ง

บรรยากาศการเลือกตั้งไม่คึกคักอย่างที่ควรจะเป็นด้วยปัจจัย 2 ประการคือ บทบาทของ กกต. ในช่วงก่อน-ระหว่างการรณรงค์หาเสียง และ บทบาทของสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ทั้งส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น

ตลอดปี 2546 กกต. และสื่อมวลชนแขนงต่างๆ แทบจะไม่มีการประชุมสัมพันธัมภ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้แก่ประชาชนในวงกว้าง คงมีเพียงการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการเลือกตั้งแก่ตัวแทนของชุมชน

ในระหว่างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งแม้ กกต. จะเร่งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งแต่ก็สายเกินไป เมื่อบวกกับบทบาทหลายๆประการของ กกต.เอง ที่ไม่กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวในทางการเมือง เช่น จำกัดจุดติดตั้งป้ายหาเสียง ไม่จัดเวทีกลาง ตักเตือนสื่อว่า การนำเสนอข่าวของผู้สมัครอาจถูกฟ้องร้องว่าเข้าข่ายให้ข้อมูลเท็จแก่ผู้สมัคร จึงมีส่วนทำให้สื่อเสนอข่าวการเลือกตั้งน้อยลง เมื่อสื่อเสนอข่าวการเลือกตั้งน้อย ไม่อาจกระตุ้นให้ประชาชนสนใจการเลือกตั้งได้

2.

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

การรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2547 เริ่มต้นขึ้นมาเป็นเวลานานก่อนระยะเวลาการรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการ วิธีการที่ใช้มีทั้งรูปแบบที่เปิดเผย-ถูกกฎหมาย และวิธีการที่ไม่เปิดเผยด้วยกลยุทธ์ต่างๆ ส่วนจะใช้วิธีไหนก็ขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มประชากรเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งประชากรของเทศบาลนครเชียงใหม่แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ ชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง และ ชนชั้นล่าง ซึ่งหมายถึง ประชาชนผู้มีรายได้ การศึกษาน้อยที่มักอาศัยอยู่ในชุมชนเมืองทั้ง 7 7 แห่ง ในเขตเทศบาล

วิธีการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2547 เป็นการหาเสียงด้วย 2 วิธีการใหญ่ๆ คือ

1. การหาเสียงด้วยวิธีการเปิดเผย – ถูกกฎหมาย ทั้งในช่วงก่อนและระหว่างการรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการ ด้วยวิธีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ปรากฏิตยสาร เดินพบปะประชาชน แถลงนโยบายบนเวทีกลาง รูปแบบและเนื้อหาของ การหาเสียงเน้นไปที่การหาเสียงในเชิงนโยบาย

2. การหาเสียงด้วยวิธีการที่ไม่เปิดเผย เน้นไปที่การใช้กลยุทธ์ต่างๆ เช่น การแจกเงิน – สิ่งของที่มีวันที่กำกับ (โดยวันที่ดังกล่าวอยู่นอกเหนือจากระยะเวลาที่กฎหมายมีผลบังคับใช้), พาประชาชนในชุมชนและหวัคะแนนไปท่องเที่ยวศึกษาดูงาน, การสร้าง – ขยายเครือข่าย ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ การนำเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ให้มีลักษณะเป็นทางการ ผู้สมัครฯ พยายามสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับประชาชนโดยตรง การตั้งกรรมการประจำ

หน่วยเลือกตั้ง และการแปรเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ให้เป็นช่องทางในการหาเสียงและระดมคะแนนเสียง เป็นต้น

การหาเสียงในช่วงก่อนการรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการ ที่เรียกว่าการหาเสียงระยะยาว มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงรายเดียวนั้น คือ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ ที่หาเสียงในช่วงเวลานี้อย่างจริงจังและสม่ำเสมอ ส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่นมีความเคลื่อนไหวเพียงเล็กน้อย

วิธีการที่ใช้หาเสียงกับกลุ่มชมชั้นสูงและชนชั้นกลางผู้สมัครมักจะใช้วิธีการหาเสียงที่เปิดเผย-ถูกกฎหมายเช่นการหาเสียงโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ การเข้าร่วมทำกิจกรรมร่วมกับคนทั้งสองกลุ่ม การปราศรัยหาเสียง การหาเสียงด้วยนโยบาย เป็นต้น

วิธีการที่ใช้หาเสียงกับประชาชนในชุมชนผู้มีรายได้-การศึกษาน้อย ผู้สมัครรับเลือกตั้งมักจะใช้วิธีการที่เปิดเผย-ถูกกฎหมายควบคู่กับวิธีการที่ไม่เปิดเผย วิธีการเปิดเผย ได้แก่การสร้างผลงาน การให้ความช่วยเหลือ ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของเทศบาล เป็นต้น แต่ถึงกระนั้นหัวใจของการหาเสียงระยะยาวของเทศบาลนครเชียงใหม่อยู่ที่ การสร้างประชาชนในชุมชนผู้มีรายได้-การศึกษาน้อยให้กลายเป็น "ฐานคะแนนเสียง" ด้วยการใช้กลยุทธ์วิธีการที่ไม่เปิดเผย เช่นการสร้างฐานคะแนนเสียงด้วย ให้ความช่วยเหลือ หรือผลประโยชน์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ แจกเงิน สิ่งของ การนำเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ให้เข้าสู่โครงสร้างที่เป็นทางการ ด้วยการสนับสนุนให้คนในเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่ตนไว้ใจเข้าดำรงตำแหน่งแกนนำในชุมชน หรือชักจูงให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งแกนนำอยู่แล้วให้มาสนับสนุนผู้สมัคร แล้วจึงอาศัยโครงสร้างการบริหารที่เป็นทางการระหว่างเทศบาลกับชุมชนดังกล่าว ส่งผ่านผลประโยชน์ในรูปแบบงบประมาณและโครงการต่างๆลงสู่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ วิธีการดังกล่าวจึงคล้ายกับเป็นการหาเสียงโดยแอบแฝงกับโครงการและงบประมาณของรัฐ ตัวอย่างที่ชัดเจนคือโครงการศึกษาดูงาน เป็นที่น่าสังเกตว่าการหาเสียงแบบไม่เปิดเผยด้วยการใช้กลยุทธ์ต่างๆได้หยุดลงในปลายเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นระยะเวลา 60 วันก่อนถึงวันครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร ซึ่งกฎหมายเลือกตั้งมีผลบังคับใช้ แต่ก็ยังมีการใช้กลยุทธ์ อาศัยความได้เปรียบเรื่องของอำนาจรัฐสร้างความได้เปรียบด้วยการนำคนในเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์หรือคนของหัวคะแนน ของผู้สมัครมาดำรงตำแหน่งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในบางหน่วย (เพื่อหวังประโยชน์จากการใช้ดุลพินิจพิจารณาบัตรดีบัตรเสีย) และการจับจองพื้นที่ติดตั้งป้ายหาเสียงก่อนผู้สมัครคนอื่นๆ เป็นต้น

เมื่อถึงช่วงเวลาการรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการ (วันที่ 2-31 มกราคม 2547) รูปแบบวิธีการที่ผู้สมัครใช้ ส่วนใหญ่คือวิธีการหาเสียงแบบเปิดเผย-ถูกกฎหมาย เช่น การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆในการหาเสียง (ป้ายโฆษณาหาเสียง แผ่นพับ แผ่นปก ป้ายผ้า ใบปลิว ฯลฯ) การเดินพบปะ

ประชาชน รดแห่ เข้าร่วมแนะนำตัวผู้สมัครเพื่อแถลงนโยบายตามเวทีที่องค์กรต่างๆจัดขึ้น(มีเพียงผู้สมัครหมายเลข 2,3และ4เท่านั้นที่เข้าร่วมในทุกๆเวที) และการปราศรัยหาเสียง(ผู้สมัครหมายเลข 2 เพียงคนเดียวที่ใช้การปราศรัยหาเสียง) โดยสิ่งที่คุณสมัครเน้นนำเสนอในช่วงการรณรงค์หาเสียงด้วยวิธีการที่เปิดเผย คือ “นโยบาย”

นโยบายที่นำเสนอ เริ่มมีความเปลี่ยนแปลงแตกต่างไปจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในปี พ.ศ.2542 ที่ผู้สมัครไม่เน้นนำเสนอประเด็นนโยบายสาธารณะ มีเพียงการหาเสียงโจมตีกัน ประเด็นที่ทุกกลุ่มนำเสนอก็มุ่งเน้นเพียงประเด็นต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง แต่ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2547 ที่ผู้สมัครเริ่มนำเสนอประเด็นนโยบายที่เป็นจุดขายให้มีความแตกต่างกัน แบ่งออกได้เป็น 2กลุ่มคือ 1)กลุ่มที่เน้นการแก้ปัญหาทางกายภาพเฉพาะหน้าของเมือง เช่น เชียงใหม่ต้องมีรถเมล์ การทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่ 2) กลุ่มที่เน้นการแก้ปัญหาในเชิงนามธรรม เช่น การนำธรรมสู่การเมือง เป็นต้น หลักฐานอีกประการที่แสดงให้เห็นถึงการเริ่มหาเสียงโดยใช้นโยบายเป็นหลัก คือการหาเสียงของผู้สมัครที่ได้รับคะแนนเป็นลำดับ2 ซึ่งเป็นผู้สมัครที่แทบจะไม่ได้หาเสียงในระยะยาว ไม่มีเครือข่ายฐานคะแนนเสียง ไม่มีการใช้วิธีการ/กลยุทธ์ที่ไม่เปิดเผยใดๆในการหาเสียง การหาเสียงมุ่งเน้นนำเสนอ นโยบาย ความพร้อมและคุณสมบัติของทีมบริหาร คะแนนที่ได้รับจึงมาจากการเลือกนโยบายเป็นสำคัญ นับเป็นครั้งแรกก็ได้ที่ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนเป็นลำดับที่ 2 เป็นผู้สมัครที่ใช้เพียงวิธีการหาเสียงที่เปิดเผย เพราะจากประวัติการเลือกตั้งที่ผ่านมาพบว่า ผู้สมัครฯ ที่ใช้เพียงวิธีการหาเสียงแบบเปิดเผยมักจะได้คะแนนเป็นลำดับท้ายๆ แสดงให้เห็นว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนหนึ่งเริ่มที่จะเลือกผู้สมัครฯ เพราะนโยบายของเขา แม้กระทั่ง ผู้สมัครฯ ที่ชนะการเลือกตั้งก็ยังไม่ให้ความสำคัญกับนโยบายควบคู่ไปกับการใช้กลยุทธ์/วิธีการหาเสียงที่ไม่เปิดเผย เห็นได้จากกระบวนการร่างนโยบายจัดลำดับความสำคัญของนโยบายตามลำดับความรุนแรงของปัญหาเมืองเชียงใหม่ นอกจากนั้นที่มาของนโยบายก็มาจากการเปิดโอกาสให้ตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในเขตเทศบาล เช่น นักธุรกิจ นักวิชาการ ประชาชนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการร่างนโยบายด้วย

จากการศึกษายังได้พบอีกว่า การเลือกผู้สมัครฯ จากนโยบายนั้นไม่จำกัดอยู่เฉพาะในชนชั้นสูง – กลางเท่านั้น ทิศทางดังกล่าวยังได้ขยายไปสู่ชนชั้นล่างด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ผู้สมัครที่ชนะการเลือกตั้งได้นำนโยบายมาเป็นส่วนหนึ่งในวิธีการสร้างฐานคะแนนเสียงควบคู่ไปกับการให้ผลประโยชน์ต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์

กล่าวได้ว่าการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2547 เป็นการเลือกตั้งที่ไม่มีการซื้อเสียงเกิดขึ้นในช่วงรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการ ซึ่งอยู่ในระยะเวลาที่กฎหมายเลือกตั้งมีผลบังคับใช้ แต่มิได้หมายความว่า การหาเสียงด้วยวิธีการที่ไม่เปิดเผยไม่ได้ถูกนำมาใช้

ในช่วงดังกล่าว การใช้วิธีการที่ไม่เปิดเผยด้วยกลยุทธ์ยังคงมีอยู่เพียงแต่มีการปรับตัวมิให้เข้าข่ายกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง วิธีการคือ นำเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่มีฐานะเป็นกลุ่มฐานคะแนนเสียง ที่ผู้สมัครได้ใช้กลยุทธ์ต่างๆ จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ก่อนที่ กกต. จะเข้ามาดูการเลือกตั้งและก่อนที่กฎหมายเลือกตั้งจะมีผลบังคับใช้ แปรให้เป็นช่องทางในการหาเสียง และระดมคะแนนเสียงในวันเลือกตั้ง นอกจากนี้เครือข่ายฐานคะแนนเสียงยังเป็นตัวกำหนดปริมาณความถี่ของการรณรงค์หาเสียงในทิศทางที่ผูกผัน กล่าวคือ หากผู้สมัครคนใดมีเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ (ฐานคะแนนเสียง) ที่กว้างขวาง มั่นคง ผู้สมัครคนนั้นก็แทบจะไม่ต้องออกมาหาเสียงด้วยตนเองในช่วงการหาเสียงอย่างเป็นทางการ ในทางตรงกันข้าม หากผู้สมัคร รายใดไม่มีเครือข่ายที่กว้างขวางมั่นคง ผู้สมัครรายนั้นก็ต้องออกมาหาเสียงในช่วงการหาเสียงอย่างเป็นทางการให้มากที่สุด ความผูกผันดังกล่าวนี้จะยิ่งเด่นชัดมากขึ้นในการเลือกตั้งที่สื่อสารมวลชนเข้ามามีบทบาทในการเผยแพร่ข่าวสารการเลือกตั้งเพียงเล็กน้อย หรือประชาชนในพื้นที่ไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

3.

องค์กรหาเสียง

องค์กรหาเสียง เป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อชัยชนะในการเลือกตั้ง เนื่องจากองค์กรหาเสียงเป็นตัวกำหนดยุทธศาสตร์และประสานงาน-บริหารการหาเสียงให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ที่ได้วางไว้ การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2547 มีผู้สมัครเพียง 2 ราย ที่มีการจัดองค์กรหาเสียง ความแตกต่าง คือ ผู้สมัครฯ ที่ชนะการเลือกตั้งมีองค์กรหาเสียงที่แอบแฝงอยู่กับกลุ่มการเมืองท้องถิ่นและเป็นองค์กรหาเสียงที่มีเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์รองรับ ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบพื้นที่ต่างๆ ในองค์กรหาเสียงมีความเกี่ยวพันกันทั้งในสถานะความสัมพันธ์ที่เป็นทางการตามตำแหน่งโครงสร้างภายในกลุ่มการเมือง และสถานะความสัมพันธ์ในแง่ผู้อุปถัมภ์-ผู้รับการอุปถัมภ์ ส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเป็นลำดับ 2 มีองค์กรหาเสียงที่ไม่มีเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์มารองรับ บุคคลตำแหน่งต่างๆ ในองค์กรมีความสัมพันธ์กันเฉพาะในรูปแบบที่เป็นทางการเท่านั้น

ประสิทธิภาพที่มากกว่าขององค์กรหาเสียงแบบใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นเครื่องยืนยันว่ารูปแบบความสัมพันธ์ส่วนตัวยังคงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเลือกตั้ง

4. ผลการเลือกตั้ง และความเปลี่ยนแปลง

ผลจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง กฎหมายเลือกตั้ง การเข้ามาดูแล จัดการการเลือกตั้งของ กกต. ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ 2 ประการ ดังนี้ คือ

4.1 ความเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบวิธีการรณรงค์หาเสียง

4.2 ความเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัคร หัวคะแนน และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

4.1 ความเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบวิธีการรณรงค์หาเสียง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นการต่อสู้กันระหว่างกลุ่มการเมือง 2 กลุ่มหลักๆ เช่น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2538 เป็นการต่อสู้ระหว่างกลุ่มอานันท์ภูมิกับกลุ่มนวิรัฐพัฒนา ต่อมาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2542 ก็เป็นการต่อสู้ระหว่างกลุ่มอานันท์ภูมิกับกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม วิธีการรณรงค์หาเสียงที่นำมาใช้มีทั้งวิธีการที่เปิดเผย-ถูกกฎหมาย เช่น การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ การปราศรัย เดินพบปะประชาชน และวิธีการที่ไม่เปิดเผย เช่น การใช้หัวคะแนน การซื้อเสียง การจัดตั้งฐานเสียงในชุมชน การใช้ความรุนแรง ช่มชู้ฝ่ายตรงข้าม การกักตัวหัวคะแนนฝ่ายตรงข้าม นำประชาชนบางส่วนในชุมชนไปท่องเที่ยวดูงานต่างจังหวัด การจัดเลี้ยง เป็นต้น แต่ถึงแม้จะใช้การหาเสียง 2 วิธีควบคู่กัน แต่วิธีที่มีความสำคัญและมักจะเป็นตัวตัดสินผลแพ้ชนะอยู่ที่วิธีการที่ไม่เปิดเผย โดยใช้กลยุทธ์รูปแบบต่างๆ อีกทั้งยังไม่ปรากฏว่ากลุ่มการเมืองที่ใช้เฉพาะวิธีการที่เปิดเผย-ถูกกฎหมายหาเสียง จะเป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้กลุ่มการเมืองท้องถิ่นในอดีตมุ่งเน้นไปที่การใช้วิธีการ/กลยุทธ์ทางการเมืองที่ไม่เปิดเผย ส่วนการหาเสียงด้วยวิธีการที่เปิดเผยกลายเป็นส่วนประกอบที่จำเป็นจะต้องมีเท่านั้น ด้วยการให้น้ำหนักความสำคัญของวิธีการหาเสียงส่งผลให้กลุ่มการเมืองต่างๆ ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือมุ่งเน้นที่จะนำเสนอนโยบายสาธารณะต่อประชาชนอย่างจริงจัง ส่วนใหญ่มุ่งที่จะนำประเด็นที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชนในขณะนั้น หยิบขึ้นมาใช้เป็นจุดขายในการหาเสียง เช่น ก่อนการเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2542 เทศบาลนครเชียงใหม่ประสบกับความวุ่นวายเรื่องการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างผู้บริหาร การทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาผู้มีอิทธิพล เมื่อถึงเวลาเลือกตั้งกลุ่มการเมืองแทบจะทุกกลุ่มจึงนำประเด็นดังกล่าวมาใช้ในการหาเสียง ตัวอย่าง กลุ่มอานันท์ภูมิใช้คำขวัญ “วิสัยทัศน์สู่ปี 2000” เพื่อสื่อถึงการปรับโครงสร้างกลุ่มให้มีความทันสมัย¹ หรือ “ร่วมกู้วิกฤตเมืองเชียงใหม่ ร่วมใจไม่เลือกมาเฟียครองเมือง” “ร่วมใจไม่เลือกพวกคอรัปชัน” เป็นต้น ส่วนกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม ได้ใช้ความสำเร็จในการแก้ปัญหาขยะมาเป็นจุดขาย โดยไม่ได้เน้นนำเสนอโยบาย กลุ่มพลังชาวเชียงใหม่ นำเสนอเรื่องของการซื้อสิทธิขายเสียง โดยรณรงค์ไม่ให้ชาวเชียงใหม่ร่วมมือกับพวกขายเสียงเพื่อถวายเป็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กลุ่มรัก

¹“จับตาเลือกตั้งสท.เชียงใหม่ 5 ทีมดังเปิดศึกแย่งสำนักเจดีย์ขาว,” หนังสือพิมพ์สยามรัฐ, (19 กรกฎาคม 2542), หน้า 12.

เชียงใหม่ ได้ใช้สัญลักษณ์ “หยุดซื้อขายเสียง” บรรยายการหาเสียงโดยรวมดูเหมือนว่าจะถูกปกคลุมไปด้วยการใช้กลยุทธ์ การหาเสียงที่ไม่เปิดเผยและการต่อต้านการขายเสียงมากกว่าการนำเสนอประเด็นนโยบายสาธารณะใดๆ²

ส่วนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2547 ที่เป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงเป็นครั้งแรกของเทศบาลนครเชียงใหม่ และเป็นครั้งแรกอีกเช่นกันที่การเลือกตั้งอยู่ภายใต้กฎหมายการเลือกตั้งและการดูแลควบคุมการเลือกตั้งของกกต. มาตรการต่างๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดทิศทางความเปลี่ยนแปลงในวิธีการรณรงค์หาเสียงในทิศทางที่ดีขึ้นและคงเดิม

ทิศทางที่ดีขึ้น จากการวิจัยพบว่า

- ผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเสนอนโยบายในเชิงพันธสัญญา(commitment)ต่อประชาชนมากขึ้น เห็นได้จากการเริ่มมีความแตกต่างกันในนโยบายที่เป็นจุดขายของผู้สมัครแต่ละคน ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็เป็นผลสืบเนื่องมาจากวิธีการเลือกตั้งที่กฎหมายเลือกตั้งได้บัญญัติห้ามผู้สมัครหาเสียงด้วยวิธีการบางวิธี เช่น ห้ามผู้สมัครหาเสียงด้วยการใส่ร้ายป้ายสี โจมตีผู้สมัครคนอื่น เมื่อรวมกับการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารท้องถิ่นจากรูปแบบสภามาสู่แบบนายกเทศมนตรีเข้มแข็ง ผู้สมัครทุกคนจึงถูกกดดันให้ต้องเสนอนโยบาย เพราะไม่สามารถหาเสียงโจมตีคู่แข่งโดยการหยิบยกความบกพร่องมาใช้ได้อีกต่อไป

- การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ปี พ.ศ. 2547 เป็นการเลือกตั้งที่ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียงเกิดขึ้นในช่วงของการรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการ นับเป็นครั้งแรกในช่วงเวลาที่ผ่านมา แต่ทั้งนี้ก็ได้หมายความว่า การซื้อเสียงจะหมดไป เพียงแต่กระบวนการซื้อเสียงได้มีการปรับตัวตามกฎหมายเลือกตั้งไปด้วย ทั้งในเรื่องของระยะเวลาและรูปแบบของผลประโยชน์ ซึ่งจะกล่าวถึงในส่วนต่อไป

ด้วยเหตุที่นักการเมืองไม่สามารถซื้อเสียงในช่วงของการรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการได้ ดังนั้น นักการเมืองที่จะชนะการเลือกตั้งได้ต้องเป็นนักการเมืองที่ประชาชนรู้จัก มีผลงาน ผู้สมัครประเภทฉาบฉวยแบบนักเลือกตั้งที่มุ่งหวังจะชนะชนะด้วยการซื้อเสียงไม่สามารถทำได้ สรุปคือกฎหมายบีบให้ผู้สมัครจะต้องหาเสียงในระยะยาว หาเสียงโดยนำเสนอโยบายจึงจะมีสิทธิเป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง

²“เลือกตั้งสท.เชียงใหม่ ระวังดมาตรการพิเศษกันโกง,”. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน, (15 ธันวาคม 2542), : 13.

การปรับตัวในทิศทางที่แยกลง มีดังนี้

- ในขณะที่กฎหมายเลือกตั้งได้ปรับตัวให้ทันกับกลยุทธ์ วิธีการหาเสียงที่ไม่โปร่งใส แต่นักการเมืองเองก็ได้ปรับกลยุทธ์ วิธีการในการหาเสียงให้ซับซ้อนแบบยลโดยที่กฎหมายไม่สามารถเอาผิดได้ เช่น การพิมพ์วันที่ที่อยู่นอกเหนืออำนาจของกฎหมายเลือกตั้งและกดลงบนสิ่งของที่แจกให้กับประชาชน การกระทำดังกล่าวหากทำในช่วง 60 วัน ก่อนวันหมดวาระการดำรงตำแหน่ง หรือทำในช่วงของการรณรงค์หาเสียงย่อมเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายเลือกตั้งอย่างแน่นอน แต่หากกระทำก่อนระยะเวลาดังกล่าวก็จะไม่ผิดกฎหมายเลือกตั้ง การกระทำดังกล่าวไม่ว่าจะในระยะเวลาไหนก็คือการซื้อเสียงรูปแบบหนึ่ง ต่างกันตรงที่จะผิดกฎหมายหรือไม่เท่านั้นเอง

- การซื้อเสียง การจัดตั้งฐานคะแนนเสียงยังคงมีอยู่แต่ใช้กลยุทธ์/วิธีการที่ซับซ้อนแบบยลกว่าการให้เงินแก่หัวคะแนน เพื่อไปซื้อเสียงกับประชาชนโดยตรงเหมือนในอดีต จากการศึกษาพบว่าวิธีการซื้อเสียงที่ผู้สมัครใช้ เช่น นำงบประมาณของเทศบาลมาใช้หาเสียงให้ตนเองด้วยการจัดซื้อสิ่งของแจกจ่ายให้กับประชาชน พาประชาชนไปทัศนศึกษาดูงานทั้งในและต่างจังหวัด การกระทำต่างๆ เหล่านี้เป็นวิธีการที่หมิ่นเหม่ต่อคุณธรรมทางการเมือง แต่ไม่ผิดกฎหมาย นักการเมืองที่ดำรงตำแหน่งฝ่ายบริหารสามารถที่จะทำได้เพราะเขามีบทบาททั้งบทบาทนักการเมืองและบทบาทผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งมีความชอบธรรมที่จะใช้งบประมาณของทางราชการในการดำเนินงานต่างๆ ที่ไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย โดยสรุปแล้ว การซื้อเสียงยังคงมีอยู่เพียงแต่ได้ปรับเปลี่ยนช่วงเวลา วิธีการและตัวผลประโยชน์(ได้แก่ เงิน ผลประโยชน์ในเชิงจิตวิทยา)เท่านั้น เท่ากับว่าด้านหนึ่งกฎหมายทำให้เกิดการปรับตัวในรูปแบบวิธีการหาเสียงในทิศทางที่ดีขึ้น แต่อีกด้านหนึ่งกฎหมายก็ทำให้วิธีการหาเสียงแบบผิดกฎหมายหรือไม่เปิดเผยปรับตัวไปในแนวทางใหม่ คือ “ทำให้ถูกกฎหมาย” เช่น ปรับวิธีการซื้อเสียงด้วยเงินของผู้สมัครเองมาเป็นการซื้อเสียงแอบแฝงในรูปแบบของค่าตอบแทนการเข้าร่วมในงานพิธี หรือการจัดเลี้ยง และพาไปท่องเที่ยวในรูปแบบของการศึกษาดูงาน เป็นต้น

ส่วนในช่วงการรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการก็มีการใช้กลยุทธ์ทางการเมืองที่ไม่เปิดเผยด้วยการนำเครือข่ายฐานคะแนนเสียงที่จัดตั้งไว้ก่อนหน้าช่วงการรณรงค์หาเสียงแปรมาเป็นคะแนนเสียง โดยมีหัวคะแนนเป็นตัวคอยกระตุ้น ย้ำเตือนประชาชนให้เลือกผู้สมัครฯ ที่หัวคะแนนสังกัด เป็นต้น

สมมุติฐานการศึกษา

ข้อแรก

จากเนื้อความข้างต้นนำมาสู่การพิสูจน์สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า ผลจากการเปลี่ยนแปลงกฎหมายเลือกตั้ง วิธีการเลือกตั้ง และรูปแบบการบริหาร ทำให้การรณรงค์หาเสียงเปลี่ยนแปลงไปด้วย จากที่เคยเน้นการ

ใช้กลยุทธ์ทางการเมือง มาเป็นวิธีการหาเสียงในเชิงนโยบายควบคู่ไปกับการใช้กลยุทธ์ทางการเมืองนั้น ตรงตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้

4.2 ความเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัคร หัวคะแนน และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เดิมยึดโยงอยู่ด้วยความสัมพันธ์ส่วนตัวในรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ จนกระทั่งการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ปี 2547 ผู้สมัครฯ หัวคะแนน และประชาชนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ก็ยังคงผูกพันกันด้วยความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์

อย่างไรก็ตาม ผลจากกฎหมายเลือกตั้ง, วิธีการเลือกตั้ง และกต.ก็ได้ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้ง หัวคะแนน และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แม้กระทั่งภายในตัวรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เอง ดังนี้

- ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบในความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์

จากเดิมที่ผู้สมัครฯ หัวคะแนน และประชาชน มีความสัมพันธ์กันในแนวดิ่งตามรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ซึ่งความสัมพันธ์ในรูปแบบดังกล่าว ผู้สมัครรับเลือกตั้งกับประชาชนมีความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างกันน้อยมาก ประชาชนจะมีปฏิสัมพันธ์กับหัวคะแนนหรือผู้อุปถัมภ์โดยตรงของตนมากกว่า ส่วนผู้สมัครเองก็จะมีปฏิสัมพันธ์เฉพาะกับหัวคะแนนหรือผู้อุปถัมภ์ระดับรองเพียงเท่านั้น ซึ่งก็เพียงพอและเหมาะสมกับการเลือกตั้งที่สามารถใช้การซื้อเสียงในช่วงเวลาไม่กี่วันก่อนวันลงคะแนน แต่สำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้ไม่สามารถทำได้ ดังนั้น ผู้สมัครฯ ที่ยังต้องการใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล(ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์)จึงต้องมีการปรับตัวในเรื่องของรูปแบบความสัมพันธ์และผลประโยชน์ ดังนี้

สร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์โดยตรงกับประชาชนเพื่อป้องกันความไม่มั่นคงของหัวคะแนนที่อาจเปลี่ยนไปเข้าข้างฝ่ายตรงข้าม การสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์โดยตรง เป็นการพยายามลดความสำคัญของหัวคะแนนหรือตัวกลางลง ผู้สมัครจึงมีปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์โดยตรงกับประชาชนมากขึ้น โดยอาศัยทั้งอำนาจในการบริหารงบประมาณของเทศบาลรวมถึงนโยบาย การส่งผ่านผลประโยชน์นี้เป็นการส่งโดยจากผู้บริหารสู่ประชาชนโดยแทบจะไม่ผ่านหัวคะแนนซึ่งมีฐานะเป็นตัวกลาง

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครฯ หัวคะแนน กับประชาชนส่วนหนึ่ง จึงมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ซึ่งถือเป็นลักษณะความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบหนึ่ง โดยมีผลประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายต่างหิบบิ้นแลกเปลี่ยนให้แก่กันเป็นตัวเชื่อมโยงผู้สมัครฯ หัวคะแนน (ตัวกลาง) และประชาชนเข้าไว้ด้วยกัน

อย่างไรก็ดี ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ยังมีความสัมพันธ์อีกรูปแบบหนึ่งระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับประชาชนให้เห็นเด่นชัด นั่นคือ ประชาชนเลือกผู้สมัครโดยไม่มีความสัมพันธ์ส่วนบุคคลใดๆ มาเชื่อมโยงทั้ง 2 ฝ่าย เหตุที่สามารถระบุนรูปแบบความสัมพันธ์รูปแบบนี้ออกมาได้อย่างชัดเจนก็เพราะมีผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีได้มีเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนตัวใดๆ กับประชาชนก่อนหน้าการเลือกตั้ง และยังใช้วิธีการหาเสียงแบบเปิดเผย เน้นการหาเสียงในเชิงนโยบายเพียงวิธีการเดียว³ ดังนั้น ประชาชนที่เลือกผู้สมัครฯ จึงเป็นการเลือกด้วยเหตุผลด้านนโยบาย คุณสมบัติของผู้สมัคร ไม่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวใดๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง

ทิศทางการปรับตัวดังกล่าว เป็นสัญญาณให้เห็นทิศทางการเลือกตั้งที่จะเป็นไปในทางที่ดีขึ้น แม้จะเป็นเพียงส่วนน้อยและไม่เพียงพอให้ผู้สมัครฯ ที่ใช้วิธีการหาเสียงแบบเปิดเผยและหาเสียงในเชิงนโยบายชนะการเลือกตั้ง ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ที่ต้องการให้มีการปฏิรูปการเมืองและการเลือกตั้ง แต่ก็เป็นสัญญาณที่ดีว่าสิ่งที่รัฐธรรมนูญต้องการให้เกิดขึ้นได้เริ่มแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด แม้จะเป็นการเลือกตั้งท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้งเป็นครั้งแรกก็ตาม

สมมุติฐานการศึกษา

ข้อสอง

จากเนื้อความข้างต้นนำมาสู่การพิสูจน์สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า “การเมืองเรื่องการแข่งขันหาเสียงเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ประกอบไปด้วยวิธีการ-ยุทธวิธีความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้ง หัวคะแนน และประชาชน เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์”

จากการศึกษาพบว่าวิธีการ-ยุทธวิธี ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้ง หัวคะแนน และประชาชนส่วนใหญ่ยังเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ ส่วนที่เหลือเป็นส่วนที่ไม่ได้อาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคล

สรุป

ผลจากรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในกระบวนการเลือกตั้งท้องถิ่นทั้งในด้านวิธีการหาเสียงและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัคร หัวคะแนน และประชาชน แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็ไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมทั้งหมด

ในส่วนของคุณภาพความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัคร หัวคะแนน และประชาชนนั้น ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ก็ยังคงมีอยู่และมีความสำคัญยิ่งต่อชัยชนะในการ

³ แตกต่างจากการเลือกตั้งครั้งก่อนๆ ที่ผู้สมัครทุกคนต่างก็ใช้วิธีการ กลยุทธ์ทางการเมืองแบบไม่เปิดเผย ผลแพ้ชนะจึงขึ้นอยู่กับว่าใครสามารถใช้กลยุทธ์สร้างเครือข่าย จัดตั้งหัวคะแนน ชื่อเสียงได้มีประสิทธิภาพมากกว่ากัน.

เลือกตั้ง แต่ถึงแม้จะไม่ได้ถูกทำลายลงแต่ก็ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ โดยเฉพาะรูปแบบและวิธีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ ด้านรูปแบบจากเดิมต้องคอยพึ่งพาตัวกลาง(หัวคะแนน)ก็เปลี่ยนมาเป็นการอุปถัมภ์โดยตรง หรือการนำเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เข้าสู่โครงสร้างการบริหารงานที่เป็นทางการของเทศบาลแล้วจึงใช้อำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างที่เป็นทางการนั้นมาขยายเครือข่ายอีกทอดหนึ่ง ส่วนเรื่องผลประโยชน์จากเดิมอาศัยเงินหรือทรัพยากรส่วนตัวของผู้อุปถัมภ์เป็นหลัก เปลี่ยนแปลงมาเป็นการอาศัยงบประมาณโครงการ เป็นผลประโยชน์ที่หยิบยื่นให้กับประชาชนแทน ในด้านรูปแบบวิธีการหาเสียง งานวิจัยพบว่าได้เกิดแนวทาง/รูปแบบในการหาเสียงที่ปรับวิธีการหาเสียงที่ผิดกฎหมายต่างๆ ให้กลายเป็นวิธีการที่กฎหมายไม่สามารถเอาผิดได้ ดังนั้น ในช่วงก่อน 60 วันก่อนถึงวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง เราจึงจะสามารถพบเห็นผู้สมัครใช้วิธีการจัดเลี้ยง แจกเงิน/สิ่งของ ท่องเที่ยวดูงาน รวมถึงวิธีการอื่นๆ ที่กฎหมายระบุเป็นลักษณะต้องห้ามในการหาเสียง

อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นจะยังไม่สามารถทำให้การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นไปด้วยความสุจริตยุติธรรมก็ตาม แต่กระนั้นผลของกฎหมายส่วนหนึ่งก็ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะในช่วงการรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการ ที่ไม่พบการซื้อเสียง และผู้สมัครต่างก็ใช้นโยบายในการหาเสียง

5. การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ วิเคราะห์เปรียบเทียบกับ การเลือกตั้งระดับชาติ

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ปี 2547 แม้จะเป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น แต่ก็ได้สะท้อนให้เห็นลักษณะร่วมบางประการ โดยเฉพาะวิธีการหาเสียงที่คล้ายคลึงกับวิธีการที่พรรคไทยรักไทยใช้ในการหาเสียง และการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีครั้งนี้พรรคไทยรักไทยมิได้เกี่ยวข้องโดยตรงด้วยการส่งผู้สมัครลงในนามพรรคก็ตาม แต่ปรากฏว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีรายหนึ่งเป็นพี่ชายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งของพรรคไทยรักไทย โดยที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยผู้นั้น ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่ส่งคนลงสมัครสมาชิกสภาเทศบาลในการเลือกตั้งครั้งนี้

จากความเกี่ยวข้องดังกล่าว จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะเห็นผู้สมัครนำวิธีการหาเสียงของพรรคไทยรักไทยมาใช้หาเสียงในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ทั้งวิธีการหาเสียงในระยะยาว และวิธีที่ใช้ในช่วงรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการ

การหาเสียงระยะยาว พรรคไทยรักไทยใช้นโยบายประชานิยม ส่งตรงให้กับคนชนบทรากหญ้า เช่น โครงการพักหนี้เกษตรกร 30 บาทรักษาทุกโรค โครงการเอื้ออาทรต่างๆ ควบคู่ไปกับการ

ใช้คนของพรรคลงพื้นที่เพื่อสร้างมวลชนมากพอที่จะเข้ายึดเครือข่ายเลือกตั้งเก่า หรือพัฒนาเครือข่ายเลือกตั้งใหม่ของตนเองขึ้นมาแทนที่ เท่ากับเป็นการลดการพึ่งพานายหน้า คนกลาง(นักเลือกตั้ง)ที่เป็นตัวเชื่อมต่อกับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จากนั้นค่อยๆ ปรับรื้อเครือข่ายอุปถัมภ์ในท้องถิ่นให้มาขึ้นต่อพรรค – รัฐ – รัฐบาลส่วนกลางให้มากขึ้น⁴

กรณีเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้สมัครใช้วิธีการหาเสียงที่มีความคล้ายคลึงกับพรรคไทยรักไทยอย่างยิ่ง เช่น การเน้นไปที่การหาเสียงระยะยาวด้วยการสร้างกระแสความนิยมในชนชั้นกลางและสร้างฐานเสียง – เครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับคนในระดับล่างด้วยวิธีการส่งงบประมาณและโครงการลงสู่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ แจกเงินและสิ่งของเพื่อสร้างความนิยม การใช้นโยบายที่ชุมชนเป็นผู้เสนอมาใช้เป็นเครื่องมือสร้างคะแนนเสียงกับชุมชนเอง จากการวิจัยยังพบว่าผู้สมัครได้พยายามสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์โดยตรงระหว่างผู้สมัครกับประชาชนควบคู่ไปกับการพยายามวิตรอนอำนาจ/อิทธิพลของหัวหน้าคณะแนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น นำทรัพยากร/ผลประโยชน์ผูกติดกับตำแหน่ง ประธานหรือแกนนำชุมชน ซึ่งฝ่ายบริหารสามารถควบคุมได้ทั้งคนและงบประมาณ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นการลดอำนาจการชี้้นำของหัวหน้าคณะแนทั้งสิ้น

ส่วนวิธีการหาเสียงที่ใช้ในช่วงรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการ ก็มีความคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะการไม่ออกไปหาเสียงอย่างพร่ำเพอ โดยเฉพาะการแสดงวิสัยทัศน์ที่เสี่ยงต่อการถูกยุบจนอาจจะกระทำสิ่งที่เข้าข่ายผิดกฎหมายได้

ความคล้ายคลึงในด้านวิธีการหาเสียงหรือแม้กระทั่งกลุ่มเป้าหมาย(ประชาชนระดับรากหญ้า) แสดงให้เห็นการปรับตัวของพรรคการเมือง กลุ่มการเมืองท้องถิ่น และนักการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ด้านหนึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ยังคงดำรงอยู่โดยที่กฎหมายไม่สามารถจะทำลายได้นอกจากนั้น ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ยังคงความสำคัญต่อผลแพ้ชนะเลือกตั้ง จึงพบว่า ทั้งพรรคไทยรักไทยและผู้สมัครนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ก็ยังคงใช้เครือข่ายอุปถัมภ์ในการเลือกตั้งเช่นกัน เพียงแต่ปรับรูปแบบของความสัมพันธ์ให้เข้ากับสถานการณ์และเงื่อนไขของกฎหมายเท่านั้น

อีกด้านหนึ่ง เมื่อมองลึกลงไปภายใต้ปรากฏการณ์การหลีกเลี่ยงกฎหมายของนักการเมือง โดยที่กฎหมายไม่สามารถควบคุมการเลือกตั้งให้มีความโปร่งใสสุจริตอย่างเต็มที่ ความล้มเหลวดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการการปฏิรูปการเมืองและการเลือกตั้งของไทยไม่ประสบ

⁴ เกษียร เตชะพีระ, “ระบอบทักษิณ,” นิตยสารฟ้าเดียวกัน 2 (มกราคม – มีนาคม 2547), หน้า 37 – 43.

ความสำเร็จเท่าที่ควร ต้นเหตุของปัญหาทั้งหมดก็เป็นเพราะ “เราพยายามเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองให้ก้าวหน้ากว่าวัฒนธรรมทางการเมืองที่แท้จริงของเรา”⁵ เท่ากับว่าเรามุ่งแต่จะเปลี่ยนโครงสร้างส่วนบน ซึ่งก็คือกฎหมาย โดยไม่ได้สนใจว่าโครงสร้างส่วนล่างหรือรากฐานของสังคมเป็นอย่างไร⁶ กฎหมายที่บัญญัติขึ้นขัดกับวัฒนธรรมของเราหรือไม่ เช่น สังคมไทยยังคงมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ประชาชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะในชนบทยังคงมีค่านิยมการลงคะแนนเสียงแบบเงินไม่มา กาไม่เป็น นักการเมืองและพรรคการเมืองก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องตอบสนองวัฒนธรรมทางการเมือง ค่านิยมดังกล่าวหากต้องการจะเป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง จึงไม่น่าแปลกใจเลยว่าเหตุใดการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นจึงมีวิธีการหาเสียงที่คล้ายคลึงกัน และส่งผลต่อการเลือกตั้งเช่นเดียวกัน

6.

ข้อเสนอแนะ

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจพระราชบัญญัติเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง พระราชบัญญัติเทศบาล กฎหมายเลือกตั้ง และกทต. ก็เพื่อต้องการให้เกิดการปฏิรูปการเมืองทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น อย่างน้อยที่สุดก็เพื่อให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการคัดเลือกบุคคลเข้าไปใช้อำนาจบริหารและนิติบัญญัติ ให้มีความโปร่งใสให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

จากการศึกษาการเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้พบว่า ผลจากกฎหมายได้เริ่มทำให้เกิดสัญญาณการปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น ถึงแม้จะยังมีการใช้วิธีการ/กลยุทธ์ที่ไม่เปิดเผยอยู่ก็ตาม

ประเด็นข้อเสนอแนะที่จะกล่าวถึงต่อไปจึงอาจจะเป็นแนวทางให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้การเลือกตั้งครั้งต่อไป ให้มีความถูกต้องและโปร่งใสมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีดังนี้

5.1. ต้องดึงให้ชนชั้นกลางเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะปัญหาที่สำคัญที่สุดของเทศบาลนครเชียงใหม่ขณะนี้ คือ การขาดการมีส่วนร่วมของชนชั้นกลาง ซึ่งมีที่มาจากหลายๆ ปัจจัย เช่น

- บทบาทของสื่อที่ไม่ได้นำเสนอข่าวสารการเลือกตั้งท้องถิ่นเท่าที่ควร จึงไม่กระตุ้นให้เกิดบรรยากาศการถกเถียงในประเด็นเชิงนโยบาย

⁵เกษม ศิริสัมพันธ์, “การปฏิรูปการเมือง,” หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจรายวัน, (9 มีนาคม 2547) : 8.

⁶คำณูณ สิทธิสมาน, “ภาพรวมการเมืองไทย,” หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจรายวัน, (9 มีนาคม 2547) : 8.

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กกต.ขาดการประชาสัมพันธ์ในระยะยาว
- ทศนคติของชนชั้นกลางเอง ที่มองว่าเทศบาลเป็นการปกครองที่ขาดอิสระ ถูกครอบงำจากส่วนกลาง บริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ และไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม⁷
- พื้นที่ของเทศบาลไม่สอดคล้องกับการขยายตัวด้านความเจริญของเมืองและการตั้งถิ่นฐานของชนชั้นกลาง พื้นที่ในเขตเทศบาลปัจจุบันเป็นพื้นที่ของชุมชนเกือบครึ่ง ส่วนชนชั้นกลางมีที่อยู่อาศัยนอกเขตเทศบาล จึงไม่มีสิทธิเลือกตั้ง
- ชนชั้นกลางไม่ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของเทศบาล เพราะในชีวิตประจำวันพึ่งพิงเทศบาลน้อยมาก

ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหานี้ คือ ขยายเขตเทศบาลให้สอดคล้องกับการขยายตัวของเมืองและการตั้งถิ่นฐานของชนชั้นกลาง เพื่อเพิ่มสัดส่วนชนชั้นกลางให้มากขึ้น สถาบันการศึกษาระดับต่างๆ โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาต้องสอนให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนตลอดเวลา สื่อต้องเข้ามามีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ตื่นตัวในทางการเมือง

5.2. กฎหมายและการปฏิบัติงานของกกต.

5.2.1 กฎหมายที่จะต้องแก้ไข มี 2 เรื่องหลักๆ คือ

- วิธีการนับคะแนน ที่ยังคงนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง ทำให้การซื้อขายเสียงและการตรวจเช็คคะแนนของห้วคะแนนยังคงทำได้
- ปลัดเทศบาลที่กฎหมายกำหนดให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกกต.ท้องถิ่น ปลัดเทศบาลจึงมี 2 ฐานะ คือ เป็นข้าราชการที่ต้องสนองนโยบายของฝ่ายการเมืองในช่วงก่อนการเลือกตั้ง ส่วนอีกฐานะหนึ่งก็เป็นผู้จัดการการเลือกตั้ง มีอำนาจในการใช้วินิจฉัยอนุญาตให้คุณให้โทษแก่ผู้สมัคร เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า การนำข้าราชการประจำมาข้องเกี่ยวกับเรื่องการเมืองนั้น ปัญหาที่จะต้องพบคือ “ความไม่เป็นกลางทางการเมือง” เพราะก่อนและหลังการเลือกตั้ง ข้าราชการต้องอยู่ในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาของฝ่ายการเมือง ยิ่งเป็นการเลือกตั้งที่สามารถคาดเดาได้ว่าฝ่ายบริหารเดิมจะกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งอีกครั้ง การวางตัวเป็นกลางจึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก

⁷อเนก เหล่าธรรมทัศน์, เหตุอยู่ที่ท้องถิ่น : ปัญหาการเมืองการปกครองที่ระดับชาติ อันสืบเนื่องจากการปกครองท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอ (กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์ จำกัด, 2543), หน้า 27 – 31.

เราจึงพบว่าหลายๆ ครั้ง การกระทำของกกต.ถูกตั้งคำถามว่า เชื่อประโยชน์ให้กับผู้สมัครรายใดหรือไม่

ข้อเสนอแนะ คือ แก่กฎหมายในส่วนของการนับคะแนนให้เป็นการนับคะแนนรวม เช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีให้ข้าราชการประจำเข้ามาดำรงตำแหน่งใดๆ ในกกต.ท้องถิ่นที่อาจให้คุณให้โทษแก่ผู้สมัครรายใดรายหนึ่งได้

5.2.2 การปฏิบัติงานของกกต.ไม่มีแนวทางปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ปัญหาที่การวิจัยฉบับนี้พบ คือ การปฏิบัติงานของกกต.มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นว่ากฎหมายยังเปิดโอกาสให้กับการใช้วิจารณญาณของกกต.ในแต่ละแห่งเป็นอย่างยิ่ง การใช้วิจารณญาณก่อให้เกิดการปฏิบัติที่แตกต่างกัน เช่น การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่กับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างกันอย่างมาก ระหว่างการเลือกตั้งผู้บริหารของเมืองอันดับที่ 1 และอันดับที่ 2 ของประเทศ ทั้งที่ถูควบคุมดูแล จัดการการเลือกตั้งโดยกกต.เหมือนกัน ในขณะที่กรุงเทพฯ ผู้สมัครสามารถติดตั้งป้ายหาเสียงได้อย่างอิสระ สื่อสารมวลชนสามารถลงข่าวการเลือกตั้งได้อย่างเต็มที่ สามารถจัดเวทีอภิปรายระหว่างผู้สมัคร แต่การเลือกตั้งที่เทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้สมัครถูก กกต.ควบคุมให้ติดตั้งป้ายหาเสียงได้เพียง 14 จุด สื่อถูกเตือนให้ระมัดระวังในการเสนอข่าวการเลือกตั้งอย่างเข้มงวด โดยอ้างว่าการเสนอข่าวอาจถูกฟ้องร้องเกี่ยวกับการให้คุณให้โทษผู้สมัครได้

ข้อเสนอแนะ คือ กกต.จะต้องมีมาตรการกำหนดแนวทางการปฏิบัติของกกต.ระดับต่างๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และกกต.ควรมีบทบาทส่งเสริมให้เกิดการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมให้มากที่สุด โดยมีให้การดำเนินงานของกกต.เองที่เป็นตัวปิดกั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเสียเอง

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2547 แม้จะเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรก และยังคงมีสิ่งตกค้างจากการเลือกตั้งครั้งก่อนๆ จนไม่อาจเรียกได้เต็มปากนักว่าเป็นการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม แต่ก็ได้แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นหลายๆ ประการ และยังคงมีข้อบกพร่องที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาการเลือกตั้งอยู่บ้าง ผู้วิจัยจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อเสนอแนะต่างๆ ข้างต้นจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและแนวทางแก้ไข ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะนำไปแก้ไข พร้อมกับเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานปกครองท้องถิ่นอื่นๆ นำบทเรียนจากการวิจัยไปปรับใช้ ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองและการเลือกตั้งสมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในที่สุด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- 1 กุมาภา เลือกดั้ง. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (30 มกราคม 2547) : 5.
- 3 ข้อของ...กกด. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (19 มกราคม 2547) : 3.
- กกด.เชียงใหม่จัดประชุมผู้นำหมู่บ้าน. หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (20 มกราคม 2547) : 3.
- กนก วงศ์ตระหง่าน. **การเมืองในระบอบประชาธิปไตยไทย.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- กนก วงษ์ตระหง่าน. **การเมืองในสภาผู้แทนราษฎร.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ. **การเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล.** กรุงเทพฯ : มาสเตอร์เพรส, 2531.
- กระมล ทองธรรมชาติ. **การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล.** กรุงเทพฯ : มาสเตอร์เพรส, 2531.
- กลุ่มอานันทภูมิรวมทีมสมัครสท. 'วรกร' กร้าวจะยึดเทศบาลฯ สกัดมาเพี้ยครองเมือง. หนังสือพิมพ์แนวหน้า (19 พฤศจิกายน 2542) : 18.
- การประชุมเชิงปฏิบัติการ. จรรยาอย่างใด...ถึงจะเป็ใจหมู่เฮา. (30 สิงหาคม 2546) ณ ห้องประชุมอาคารรวมวิจัยและบัณฑิตศึกษา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกษม ศิริสัมพันธ์. การปฏิรูปการเมือง. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจรายวัน (9 มีนาคม 2547) : 8.
- เกษียร เตชะพีระ. ระบอบทักษิณ. นิตยสารฟ้าเดียวกัน 2 (1 มกราคม – มีนาคม 2547) : 41.
- เก้าอี้แห่งศักดิ์ศรี นายกโดยตรงเชียงใหม่. นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (12 – 18 มกราคม 2547) : 8 – 11.
- เกมน้ำเน่าระดับคลาสสิก เทศบาลนครเชียงใหม่ เคราะห์ร้ายของประชาชน. หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (15 เมษายน 2542) : 23.
- ขอความเป็นธรรม. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (17 มกราคม 2547) : 3.
- ขอร้องอย่าทำ...เลิกคิดไปเลย. นิตยสารพลเมืองเหนือ 2 (29 กรกฎาคม – 4 สิงหาคม 2545) : 8 – 10.
- ข้อมูลจากการสัมภาษณ์. ระบบบริหารงานของท้องถิ่นแบบใหม่ของเทศบาลในทศวรรษหน้า. (6 กุมภาพันธ์ 2547) ณ common room ชั้น 4 ตึก 3 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ขู่ฆ่าว่าที่ สท.เชียงใหม่ สมาชิกทีมอานันทภูมิ. หนังสือพิมพ์สยามโพสต์ (27 กันยายน 2538) : 9.

- คำคุณ สิทธิสมาน. ภาพรวมการเมืองไทย. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจรายวัน (9 มีนาคม 2547) : 8.
 เคาะประตูบ้านชวนไปเลือกตั้ง. หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (19 มกราคม 2547) : 2.
- โค้งสุดท้าย 5 ผู้สมัครว่าที่ผู้บริหารสำนักเจดีย์ขาวเชียงใหม่. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (25 มกราคม 2547) : 3.
- โค่นแชมป์เก่าเทศบาลเชียงใหม่ พลิกโฉมหน้าธุรกิจท้องถิ่น. หนังสือพิมพ์ไทยไฟแนนเชียล (14 พฤศจิกายน 2538) : 1,3.
- โค่นอำนาจทภูมิ ยึดตึกเจดีย์ขาว. หนังสือพิมพ์ไทยไฟแนนเชียล (15 มีนาคม 2538) : 25.
- จับตาเลือกตั้งสท.เชียงใหม่ 5 ทีมดังเปิดศึกแย่งสำนักเจดีย์ขาว. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (19 กรกฎาคม 2542) : 12.
- จิววิทย์ ไทภูวไพบูลย์. พัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษากลุ่มการเมืองอำนาจทภูมิ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- จิววิทย์ ไทภูวไพบูลย์. พัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษากลุ่มการเมือง 'อำนาจทภูมิ' ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.
- ชาวเชียงใหม่. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (12 มกราคม 2547) : 2.
- ชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม. การสร้างและรักษาสถาบันคະແນນເລີຍຂອງພວກປັດທະນາໃນເຂດ ກຸງເທພມຫານຄຣ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ชัยอนันต์ สมุทวนิช. การเมืองกับการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2523.
- ชิงนายกเทศบาล รวม 5 คน. หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (8 มกราคม 2547) : 1,2,15.
- ชี้ชะตานวรัฐพัฒนาในมรสุมมาเฟีย – การเมือง. หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ, (15 กรกฎาคม 2539) : 55.
- ชุตินา – นิมนานเหมินทร์ ออกโรงตั้งขั้วใหม่ชิงเทศบาลเวียงพิงค์. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน (22 พฤศจิกายน 2542) : 13.
- เชียงใหม่คุณธรรมเลี้ยงยึดนายกเล็กเวียงพิงค์. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (20 มกราคม 2547) : 15.
- โชว์กึ่งนายกฯ เจดีย์กิว เทียบฟอร์ม 3 ผู้สมัคร. นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (26 มกราคม – 1 กุมภาพันธ์ 2547) : 18 - 19.
- ดวงจันทร์ อภาวัชรุตม์. เชียงใหม่ : เอกนครระดับภาค. โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.

ดวงจันทร์ อภาวพัชร์ตม์. **เชียงใหม่ในกระแสการเปลี่ยนแปลง**. ศูนย์ศึกษาปัญหาเมืองเชียงใหม่, 2537.

ตั้งกรรมการสอบ 'ผู้พันตั้ง' โดนร้องขู่สท.เชียงใหม่. หนังสือพิมพ์ข่าวสด (23 ธันวาคม 2542) :12.

ตั้งเป้าผู้ใช้สิทธิ 70% เลือกตั้งนายกเทศมนตรี. หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (30 มกราคม 2547) : 3.

ตีผู้นำ 71 ชุมชน ในนครเชียงใหม่รับมือเลือกตั้งนายกเล็กโดยตรง. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (5 พฤศจิกายน 2546) : 21.

ตื่นเถิด. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (30 มกราคม 2547) : 5.

ถอดรหัสเลือกตั้งสท.เชียงใหม่พื้นที่อันตรายที่มหาดไทยจับตา. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (29 พฤศจิกายน 2542) : 12.

เทศบาลนำนักศึกษาเคาะประตูบ้านชนเลือกตั้ง. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (29 มกราคม 2547) : 1 – 2.

ธัน อนุমানราชธน และภุชงค์ กุณทลบุตร. ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้อำนาจทางการเมืองกับความหมายของการเลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, พฤษภาคม 2543 : 49.

ธัน อนุমানราชธน. สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น การหาเสียงของกลุ่มการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ 2533. ใน รายงานการสัมมนาวิชาการ เรื่อง **"ปัญหาการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล"** วันที่ 23 กันยายน 2533. โครงการศึกษาการเลือกตั้ง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2533.

ธัน อนุमानราชธน. **โครงการศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2533.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. เชียงใหม่ในยุคนายกเทศมนตรีเลือกตั้งโดยตรง. นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (19 – 25 มกราคม 2547) : 22 – 23.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. จากกรณี 1 กุมภาพันธ์ ถึง 14 มีนาคม. นิตยสารพลเมืองเหนือ, 3 (16 – 22 กุมภาพันธ์ 2547) : 22.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. เชียงใหม่ในรอบเดือนมกราคม. นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (2 – 8 กุมภาพันธ์ 2547) : 22.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. เทศบาลในศตวรรษที่ 21. โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มกราคม 2541 : 122 – 123.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. เทศบาลในศตวรรษหน้า เลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง. โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ตุลาคม 2542 : 1 – 7.

- ธเนศวร์ เจริญเมือง. บ้านเกิดเมืองนอน. นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (9-15 กุมภาพันธ์ 2547) : 22.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. 100 ปีการปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440 - 2540. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2540.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. รายงานการศึกษาเรื่อง การขยายตัวของเมืองในภาคเหนือ กรณีศึกษาการบริหารของเมืองเชียงใหม่. ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สัมภาษณ์, 2 กันยายน 2546.
- ธีรยุทธ บุญมี. ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.
- นพรัตน์ ทวี. ยุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- นภดล สุคนธวิท. พรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่น : ผลประโยชน์และฐานอำนาจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : 5.
- นางเยาว์ (นามสมมุติ). ประชาชนในชุมชน 5 ธันวาคม. สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2546.
- นางศรี (นามสมมุติ). ประชาชนในชุมชนระแกง. สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2546.
- นาย ก (นามสมมุติ). ประธานชุมชน ชุมชนหนึ่ง ในแขวงเมืองราย. สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2547.
- นาย จ (นามสมมุติ). หัวคะแนนระดับกลางคนหนึ่งในแขวงเมืองราย. สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2547.
- นาย ศ, นาย อ, นาง ย (นามสมมุติ). ผู้เข้าร่วมงานรดน้ำดำหัวคณะผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ ประจำปี 2547. สัมภาษณ์.
- นักวิชาการ มช. ขวนประชาชนไปเลือกตั้งนายกเล็ก. หนังสือพิมพ์อ่างแก้ว ฉบับพิเศษวันพระราชทานปริญญาบัตร (28 มกราคม 2547) : 22 - 23.
- นิรันดร์ คำเสมานันท์. ผู้อำนวยการคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเชียงใหม่. สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2547.
- นิวัตร ตันตยานุสรณ์. สรุปและวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่และสมาชิกสภาเทศบาลของกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ ในการเลือกตั้งวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547 : 5. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่).

นิวัตร ตันตยานุสรณ์. หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก (29 กรกฎาคม 2546) : 38.

นิวัตร ตันตยานุสรณ์. สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2546.

นิวัตร ตันตยานุสรณ์ ขอชิงตำแหน่งนายกเล็กเวียงพิงค์. หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก (29 กรกฎาคม 2546) : 38.

บุญเลิศได้เบอร์ 1 ประกาศชัดทำงานเพื่อบ้านเมือง. หนังสือพิมพ์สยามนิวส์ (มกราคม 2547) : 1, 10.

บุญเลิศ บุญอุปกรณ์. นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่. สัมภาษณ์, 27 สิงหาคม 2546 และ 30 มกราคม พ.ศ. 2547.

บุญเลิศสั่งรับมือเลือกตั้งให้มันฉลาดออกจัดทัพผู้ศึก. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (5 กันยายน 2546) : 21.

ปกรณ์ ชัวร์บริหาร นครเชียงใหม่. หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน (9 มกราคม 2547) : 22.

ปกรณ์ บุญอุปกรณ์. เทปบันทึกคำกล่าวเปิดการฝึกอบรมดูงาน ตำรวจอาสาเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเพชรบุรี. (25 พฤษภาคม 2546).

ปิดรับสมัครชิงนายกเล็ก 5 เสือมั่นใจคว้าเก้าอี้ผู้บริหาร. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (8 มกราคม 2547) : 1, 2, 11.

ประชาชนได้อะไรจากการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง. หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (30 มกราคม 2547) : 8.

ประชาชนที่ใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว ณ เขตเลือกตั้งโรงเรียนพุทธิโคก. สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2547.

ประโภชน์ สภาวสุ. การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงในประเทศไทย. สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ประธานกลุ่มสตรีชุมชนระแกง. สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2546.

ประธานชุมชน 5 ธันวาคม. สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2547 และ 1 กันยายน 2547.

ประธานชุมชนการเคหะ. สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2547.

ประธานชุมชนใจแก้ว. สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2547.

ประธานชุมชนทานตะวัน. สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2547.

ประธานชุมชนแม่หยวก. สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2547.

ประธานชุมชนศรีวิชัย. สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2547.

ปรีทรรศ ศิลปกิจ. ป้ายหาเสียง สงครามโฆษณาการเมืองกับยุทธวิธีสร้าง Brand ของพรรค. นิตยสารพลเมืองเหนือ 2 (29 ธันวาคม 2547 – 4 มกราคม 2548) : 17.

ปรีดา พัฒนถาบุตร เกจิอาจารย์การเมือง. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (25 มกราคม 2547) : 1,11.
 เปิดอีกปมตึกเทศบาลเชียงใหม่ส่อแว่วอื้อ – คนในถือนั้นบริษัท. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน (28
 พฤษภาคม 2545) : 13.

แผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. 2547. กองวิชาการและแผนงาน งานวิจัย
 และประเมินผล งานวิเคราะห์นโยบายและแผนเทศบาลนครเชียงใหม่.

พรรคศักดิ์ ผ่องแผ้ว และวิสุทธ์ โพธิ์แท่น. ระบบการเลือกตั้ง ใน รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง ปัญหาและระบบการเลือกตั้งในประเทศไทย, ระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ, แนวนโยบายแห่งรัฐ สถาบันการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันเมือง. โดยคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
 ร่วมกับ คณะกรรมการวิชาการ ข้อมูล และศึกษาแนวทางการร่างกฎหมายประกอบ
 รัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ, 25 – 26 กุมภาพันธ์ 2540, 11 – 12 และ 25 – 26
 มีนาคม 2540 ณ อาคารรัฐสภา 2.

พรรคศักดิ์ ผ่องแผ้ว. **เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาพัฒนาการทางการเมืองของไทย : การ
 เลือกตั้งกับการพัฒนาการเมืองไทย หน่วยที่ 1 – 7.**
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538.

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ปี 2545.

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543.

พิชัย แก้วสำราญ และคณะ. **การเลือกตั้งปัดตานี ปี 2529 ศึกษากรณีกระบวนการหาเสียง
 และระบบห้วคะแนน.** กรุงเทพฯ : มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา,
 2531.

พิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต. **ชนชั้นกับการเลือกตั้ง : ความรุ่งเรืองและตกต่ำของสามพรรค
 การเมืองในกรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก,
 2541.

พิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต. **ระบบทุจริตเลือกตั้ง.** กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำราสถาบัน
 เทคโนโลยีสังคม(เกริก), ม.ป.ป.

พิมลจรรย์ นามวัฒน์. **เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมือง : การเลือกตั้ง.** นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.

เพิ่มพงษ์ ขวลิขิต และ ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี. **หาคะแนนอย่างไรให้ได้เป็น ส.ส..** กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2531.

- เพิ่มพงษ์ ชวลิต. การบริหารคะแนนเสียงกับการเลือกตั้ง : กรณีศึกษาการเลือกตั้งทั่วไปปี 2529. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- โพล ชาวเชียงใหม่ แจกชยะล้านเมือง. หนังสือพิมพ์ข่าวสด (13 สิงหาคม 2546) : 33.
- โพลชี้คะแนนนิยม 'บุญเลิศ' นาลิว. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ (29 มกราคม 2547) : 21.
- ภุชงค์ กุลชลบุตร. **แนวความคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยาในยุคเริ่มต้น**. ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2528.
- มองจุดนี้ด้วย," หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (9 มกราคม 2547) : 8.
- ยศ สันตสมบัติ. วัฒนธรรมการเมืองไทยในยุคทักษิณนิยม. นิตยสารฟ้าเดียวกัน 2 (1 มกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2547) : 61.
- ระเบียนคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546.
- ระวังตาอยู่เข้าวินเขต 1 เชียงใหม่. หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (1 กันยายน 2543) : 16.
- ล้างบาง สท.ผูกขาดเจดีย์ขาว วรกร ตันตรานนท์ คีกรู้หนัก. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ (11 กันยายน 2538) : 13.
- ลิขิต ธีรเวคิน. **วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- เลือกคนดีเป็นศรีบ้านเมือง. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (27 มกราคม 2547) : 5.
- เลือกตั้งนายกฯ เทศบาลนครเชียงใหม่เข้มข้น แซมบี้เก่ายังมาแรงอดีตนายกกลยุเดียว. หนังสือพิมพ์แนวหน้า (27 มกราคม 2547) : 18.
- เลือกตั้ง..นายกเทศมนตรีโดยตรง. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (12 มกราคม 2547) : 3.
- เลือกตั้งระบบใหม่. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (28 มกราคม 2547) : 5.
- เลือกตั้งสท.เชียงใหม่ระอุ จัดมาตรการพิเศษกันโกง. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน (15 ธันวาคม 2542) : 13.
- เลือกตั้ง ส.ท.เชียงใหม่เดือด. หนังสือพิมพ์แนวหน้า (9 กรกฎาคม 2546) : 18.
- เลือกตั้ง สท.นครเชียงใหม่เดือด! ขั้วเก่ากลายเป็นขั้วอำนาจันทภูมิ. หนังสือพิมพ์คู่แข่งรายวัน (10 พฤศจิกายน 2538) : A7.
- วรกร ตันตรานนท์ เปิดใจชู ปรีชา พัฒนถาบุตร เป็นคู่แข่ง. หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ (27 มกราคม 2547) : 1,11.
- วรกร ตันตรานนท์. สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2547.

- วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ. การศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538. รายงานเสนอฝ่ายวิเคราะห์และวางแผน คณะกรรมการองค์การกลางการเลือกตั้ง, กรุงเทพฯ : 2538.
- วัจน์ นาคราช. สัมภาษณ์ครบทุกแขวง 24 คน เชียงใหม่คุณธรรมความพร้อมสูง. หนังสือพิมพ์สยามนิวส์ (มกราคม 2547) :12.
- วัชรา ไชยสาร. ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544.
- วัดพลังชุมชนชาวไทยรักไทย. หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (26 มกราคม 2547) : 29.
- วันชัย ปัญญาโน. อำนวยการโหวต. นิตยสารพลเมืองเหนือ, 3 (2 – 8 กุมภาพันธ์ 2547) : 7.
- เวียงรัฐ เนติโพธิ์. อิทธิพลในการเมืองท้องถิ่นไทย : ศึกษากรณีเมืองเชียงใหม่. วารสารสังคมศาสตร์ 31 (2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2543) : 169.
- เวียงรัฐ เนติโพธิ์. จักรกลการเมืองในอเมริกา : บทเรียนเพื่อความเข้าใจอิทธิพลในการเมืองท้องถิ่นไทย. รัฐศาสตร์สาร 21 (2542) : 235.
- ไวยเทศบาลเชียงใหม่ ไขความผิยัดข้าราชการ. หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ (25 มิถุนายน 2545) : 5.
- ศักดิ์ กัณหาเวียง. การจัดตั้งชุมชนย่อยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2535.
- ศึกชิงเจดีย์ขาวเริ่มศึกคักแล้ว. นิตยสารพลเมืองเหนือ 2 (1 – 7 ธันวาคม 2546) : 11.
- ศึกชิงเจ้าสำนักเจดีย์ขาว. หนังสือพิมพ์สยามโพสต์ (23 ตุลาคม 2538) : 9.
- ศึกชิงอำนาจ ผลประโยชน์ พิสูจน์ความจริงใจนักการเมืองท้องถิ่น. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (2 เมษายน 2542) : 17,18.
- ศึกเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเชียงใหม่ไร้คู่แข่ง. หนังสือพิมพ์บ้านเมือง (15 กันยายน 2546) :15.
- ศึก สท.เชียงใหม่เริ่มระอุร้อนแรง มือมืดกวาดป้ายหาเสียงเผาทิ้ง. หนังสือพิมพ์แนวหน้า (20 ธันวาคม 2542) : 18.
- สตง.เตรียมเชือดเทศบาลเชียงใหม่ ฐานจัดจ้างผิด 8 แสน. หนังสือพิมพ์แนวหน้า (15 สิงหาคม 2545) : 12,10.
- สมบัติ จันทร์วงศ์. การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2529. มุขนิพนธ์เพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, 2530.
- สมบัติ จันทร์วงศ์. รายงานการวิจัยเรื่อง “การเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. 2539 : การศึกษายุทธศาสตร์การสร้างภาพ”. เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2540.

- สมบัติ จันทรวงศ์. **การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2529.** กรุงเทพฯ : มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, 2530.
- สมโชติ อ๋องสกุล. **เทศบาลนครเชียงใหม่ มิติทางประวัติศาสตร์. นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (2 – 8 กุมภาพันธ์ 2547) : 32 – 34.**
- สมโภชน์ ศรีโกชน์สมบุรณ์. **การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ของหัวคะแนน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.**
- สุรัชย์ เลี้ยวสวัสดิพงษ์. **สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2547.**
- สุรเชษฐ์ เนียมทัง. **ลักษณะและพัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น เทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2517 – 2537. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.**
- สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. **แนวความคิดในการหาเสียงเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประสิทธิ์ ภัณฑ์แอนด์พริ้นต์ติ้ง, 2545.**
- สุริย์ถน หิรัญรัตน์สุนทร. **ความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบการเลือกตั้งของไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 จ. สุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.**
- สุวิทย์ รุ่งวิสัย อ่างใน สมศักดิ์ พุกษ์ไพบูลย์. **การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2531. สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.**
- หึ่ง! **มือดีช่วยย้ายเมือง กกต. ประเดมิปีเลือกตั้งท้องถิ่นไม่สวย. นิตยสารพลเมืองเหนือ 3 (9 – 15 กุมภาพันธ์ 2547) : 8,10 – 11.**
- หัวคะแนนของกลุ่มอำนาจในแขวงเมืองราย. **สัมภาษณ์,**
- หัวคะแนนผวาหนักกลัวถูกอุ้ม **ทุ้มเงินสู้กันแหวก คืบหมาหอน ราคาขึ้นหัวละ 3 พัน. หนังสือพิมพ์แนวหน้า (6 ธันวาคม 2542) :18.**
- อคิน รพีพัฒน์ ใน อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธ์. **ระบบอุปถัมภ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.**
- อคิน ระพีพัฒน์, ม.ร.ว. **ชีวิตและจุดจบของสลัมกรุงเทพฯ แห่งหนึ่ง. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.**

อเนก เหล่าธรรมทัศน์. **เหตุอยู่ที่ท้องถิ่น : ปัญหาการเมืองการปกครองที่ระดับชาติอันสืบเนื่องจากการปกครองท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอ.** กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์ จำกัด, 2543.

อโนทัย วัฒนาพร. การเมืองและกระบวนการนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคเหนือ. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. วิวัฒนาการของชุมชนแออัด และองค์การชุมชนแออัดในเมือง กรณีศึกษาเมืองเชียงใหม่. ใน อคิน รพีพัฒน์ (บรรณาธิการ). **ชุมชนแออัด : องค์ความรู้กับความ เป็นจริง.** กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2542.

อัศรมศวี ทองนวล. ระบบการเลือกตั้ง ใน **รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ปัญหา และระบบการเลือกตั้งในประเทศไทย, ระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย, แนวนโยบายแห่งรัฐ สถาบันการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง.** โดย คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ คณะกรรมการวิชาการ ข้อมูล และศึกษาแนวทางการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ, 25 – 26 กุมภาพันธ์ 2540 11 – 12 และ 25 – 26 มีนาคม 2540 ณ อาคารรัฐสภา 2.

อิงชนิษฐ์ ศิริภาพันท์. แนวโน้มการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเชียงใหม่ 12 พฤศจิกายน 2538 ศึกษากรณีแขวงเมืองราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.

อินทร์ศร พรหมมินทร์. พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเชียงใหม่ ปี 2538. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.

อีก 3 วันเลือกตั้ง. หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ (29 มกราคม 2547) : 3.

อุดรพันธ์ จันทรวีโรจน์ ยึดตำแหน่งพ่อเลี้ยงหมายเลข 1. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์ (31 ธันวาคม 2544) : A5.

เอกกมล สายจันทร์. วิเคราะห์บทเรียนเลือกตั้ง 'ใคร' ถ่วงประชาธิปไตย. นิตยสารพลเมืองเหนือ, 3 (9 – 15 กุมภาพันธ์ 2547) : 9.

หนังสือภาษาอังกฤษ

- Brusco, Valeria; Nazareno, Marcelo; Stokes, Susan. **Clientelism and Democracy : An analysis of ecological data from Argentina**. Paper presented for delivery at the 2001 Annual Meeting of the American Political Science Association, San Francisco : August 30 – September 2, 2001 ดูใน <http://pro.harvard.edulindex.htm>.
- Goldenberg, Edie N., Traugott, Michael W. **Campaigning for Congress**. Washington D.C. : Congressional Quarterly Inc., 1984.
- Harrop, Martin and Miller, William L. **Elections and Voters : A Comparative Introduction**. London : Macmillan Education, 1987.
- Jumbala, Prudhisan Edition by Somsakdi Xuto. **Government and Politics of Thailand**. New York : Oxford University Press, 1987.
- Mokken, R.J. and Stokman, F.N. Power and Influence as Political Phenomena. in **Power and Political Theory**. Edited by Brian Barry. The Pitman Press Ltd., 1976.
- Norris, Pippa. Campaign Communication. in **Comparing Democracies 2 : New Challenges in the Study of Elections and Voting**. Edited by Lawrence Le Due, Richard G. Niemi and Pippa Norris, London : Sage Publications, 2002.
- Peter M. Blau. **Inequality and Heterogeneity : Primitive Theory of Social Structure**. London : Collier Macmillan Publishers, 1977.
- Trent, Judith S. and Friedenberg, Robert. **Political Campaign Communication : Principles and Practices**. New York : Praeger Publishers, 1983.
- Wallace, Ruth A. and Wolf, Alison. **Contemporary Sociological Theory : Continuing the Classical Tradition**. New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1986.

ภาคผนวก

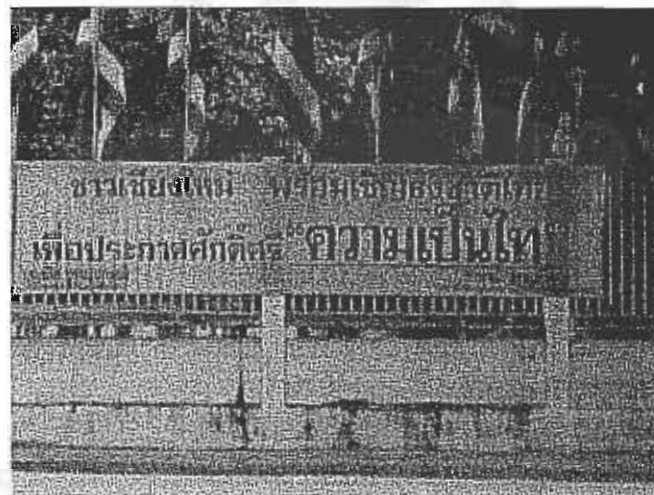
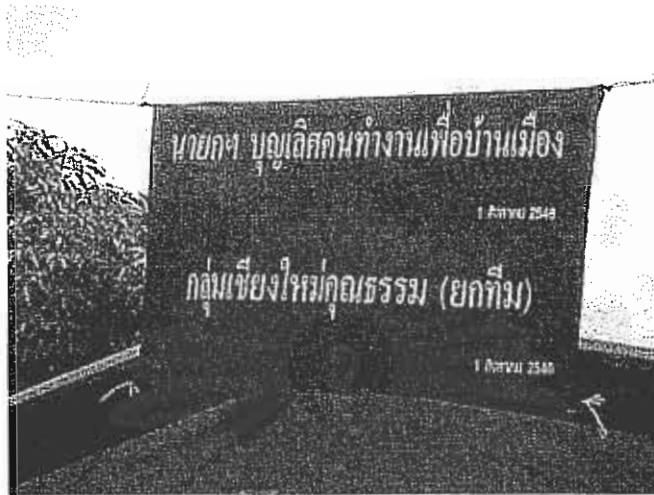
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ภาคผนวกที่ 1

ภาคผนวกที่ 2

ภาคผนวกที่ 5

ภาคผนวกที่ 6

ภาคผนวกที่ 7

ภาคผนวกที่ 8

ภาคผนวกที่ 9

ภาคผนวกที่ 10

ภาคผนวกที่ 11

ภาคผนวกที่ 12

ภาคผนวกที่ 13

ภาคผนวกที่ 14

ภาคผนวกที่ 15

ภาคผนวกที่ 16

ภาคผนวกที่ 17

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวกที่ 18

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวกที่ 19

ภาคผนวกที่ 20

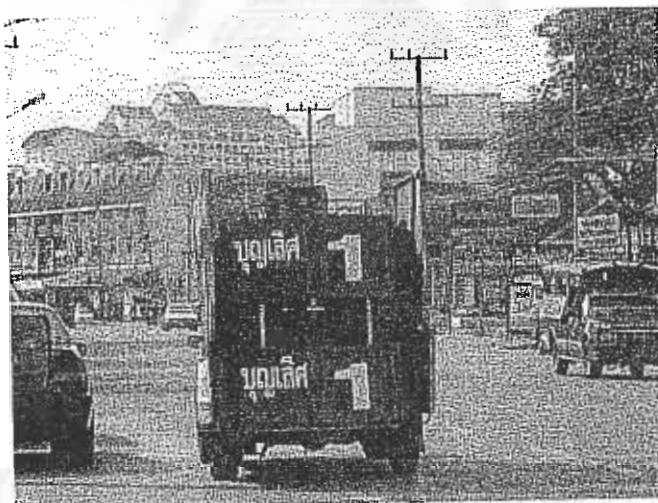
ภาคผนวกที่ 21

ภาคผนวกที่ 22

ภาคผนวกที่ 23

ภาคผนวกที่ 24

ภาคผนวกที่ 25

ภาคผนวกที่ 26

ภาคผนวกที่ 27

วันอาทิตย์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

โปรดเลือก

บุญเลิศ

บูรณุปกรณ์

เพชร

เป็น นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่

ภาคผนวกที่ 28

วันอาทิตย์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

บุญเลิศ

บูรณุปกรณ์

เพชร

เป็น นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่

ภาคผนวกที่ 29

ภาคผนวกที่ 30(1)

ผมจะขับเคลื่อนเชียงใหม่ให้ก้าวไป
พร้อมกับพลัง และเจตนาารมณ์
ของพี่น้องประชาชน

บุญเลิศ
บุรณุปกรณ์

เลือก

คนทำงาน

เลือก

บุญเลิศ
บุรณุปกรณ์

คนทำงานเพื่อบ้านเมือง

เกิด 15 ตุลาคม 2499 ตำบลช้างมอญ อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5 วิทยาลัย ปริญญาตรี
บริหารธุรกิจ ปริญญาโทรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เป็น ประธานกรรมการและกรรมการบริหาร
บ.เชียงใหม่ทีเคบราว์ จก. บ.เชียงใหม่ดูดาภัณฑ์ จก.
บ.ช้างคลานหรือเพอร์ดี จก. บ.สวนป่าดูดาภัณฑ์ จก.
บ. เชียงใหม่เวย์ จก.

2532 เป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่
2543 เป็นนายกเทศมนตรีเมืองหางดง
2543 เป็นนายกเทศมนตรีศรีนครเชียงใหม่

ภาคผนวกที่ 30(2)

ทำเรื่องใหม่ให้เขิน เมืองหน้าอยู่ 1

ของประเทศไทย
โรงเรียนประถมโรงเรียน
รถนักเรียนปลอดภัย รถบัสประจำทาง
รถรางรอบเมือง เชื้อเพลิงทุกเส้นทาง

จัดการขยะมูลฝอย

แยกขยะที่ชุมชน จัดเก็บรวดเร็วทุกพื้นที่
โรงงานกำจัดขยะถาวร
เปลี่ยนขยะเหลือใช้เป็นรายได้ชุมชน

พัฒนาสิ่งแวดล้อม

บำบัดน้ำเสียทุกจุดคลอง
สร้างจิตสำนึกการใช้น้ำร่วมกันอย่างยั่งยืน
ปลูกต้นไม้ใหญ่เพิ่มพื้นที่เมือง กำจัดฝุ่นถนน

รักษาคุณภาพชีวิต

สวนสาธารณะโรงแรมรถไฟ ตลาดสดไร้สารพิษ
คลินิกชุมชน กองทุนสุขภาพ ลานกีฬา 77 แห่ง
หน่วยป้องกันสาธารณสุขชุมชน 24 ชั่วโมง

เรื่องมีอีกกว่า 50 เรื่อง

ใช้เทคโนโลยีการศึกษา พื้นภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยกระดับคุณภาพชีวิต

พิพิธภัณฑ์ชุมชน พิพิธภัณฑ์โบราณสถาน
พื้นภาษาเมือง สืบวัฒนธรรมประเพณี

สร้างภาคีภาค

ประชาชนร่วมตัดสินใจ บริหารโปร่งใส
ตรวจสอบได้ เป็นธรรม เสมอภาค
มุ่งประโยชน์สาธารณะ

ภาคผนวกที่ 31(1)

ผมจะขับเคลื่อนเชียงใหม่ให้ก้าวไป
พร้อมกับพลัง และเจตนารมณ์
ของพี่น้องประชาชน

บุญเลิศ บุรณุปกรณ์

วันอาทิตย์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

เลือก

คนทำงาน

เลือกเบอร์

บุญเลิศ

บุรณุปกรณ์

คนทำงานเพื่อบ้านเมือง

เกิด 15 ตุลาคม 2499 ตำบลช่างม่วย อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 วิทยาลัย
บริหารธุรกิจ วิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เป็น ประธานกรรมการและกรรมการบริหาร
บ.เชียงใหม่ทัศนศาสตร์ จก. บ.เชียงใหม่สุศาลักษณ์ จก.
บ.ช่างครานพรีอเพอร์ตี จก. บ.สวนป่าสุศาลักษณ์ จก.
บ. เชียงใหม่เวย์ จก.

2542 เป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่

2543 เป็นเทศมนตรีสำนักการคลัง

2543 เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่

ภาคผนวกที่ 31(2)

ทำเชียงใหม่ให้เป็น

เมืองน่าอยู่

อันดับ
ของประเทศไทย

พัฒนาระบบขนส่งมวลชน

- ▶ รถนักเรียนปลอดภัย ▶ รถบัสประจำทาง
- ▶ รถรางรอบเมือง ▶ เชื่อมโยงทุกเส้นทาง

จัดการขยะถาวร

- ▶ แยกขยะชุมชน ▶ จัดเก็บรวดเร็วทุกพื้นที่
- ▶ โรงงานกำจัดขยะถาวร
- ▶ เปลี่ยนขยะเหลือใช้เป็นรายได้ชุมชน

พิทักษ์สิ่งแวดล้อม

- ▶ บำบัดน้ำเสียทุกคูคลอง
- ▶ สร้างจิตสำนึกการใช้น้ำร่วมกันอย่างยั่งยืน
- ▶ บล็อกต้นไม้ใหญ่เต็มพื้นที่เมือง ▶ กำจัดฝุ่นถนน

พลิกคุณภาพชีวิต

- ▶ สวนสาธารณะโรงแรมรถไฟ ▶ ตลาดสดไร้สารพิษ
- ▶ คลินิกชุมชน ▶ กองทุนสุขภาพ ▶ ลานกีฬา 77 แห่ง
- ▶ หน่วยป้องกันสาธารณภัยฉุกเฉิน 24 ชั่วโมง

เชื่อมมิติการศึกษา

- ▶ ใช้เทคโนโลยีการศึกษา ▶ หันภูมิปัญญาท้องถิ่น

รักษาศิลปวัฒนธรรม

- ▶ พิพิธภัณฑ์ชุมชน ▶ พิทักษ์โบราณสถาน
- ▶ พื้นภาษาเมือง ▶ สืบวัฒนธรรมประเพณี

ธรรมาภิบาล

- ▶ ประชาชนร่วมตัดสินใจ ▶ บริหารโปร่งใส
- ▶ ตรวจสอบได้ ▶ เป็นธรรม ▶ เสมอภาค
- ▶ มุ่งประโยชน์สาธารณะ

วันอาทิตย์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

เลือก

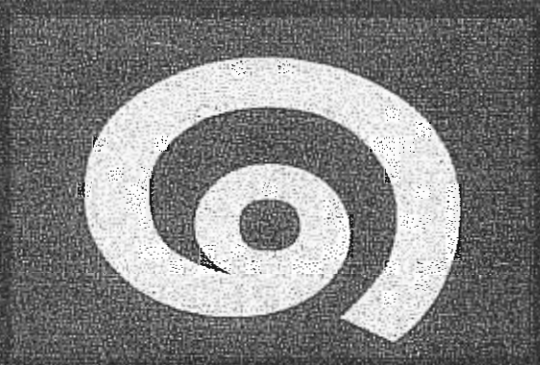
คนทำงานเพื่อบ้านเมือง

เลือก

บุญเลิศ

บุรณุปกรณ์

เบอร์

เป็น นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่

ภาคผนวกที่ 32(1)

ผมรักษาประเพณีสืบสาน
ผมตั้งใจบริหารอย่างโปร่งใส
ผมรักษาสิ่งแวดล้อมตลอดไป
ผมตั้งใจทำงานเพื่อบ้านเมือง

เกิด 15 ตุลาคม 2499 ตำบลช้างม้อย อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษามงฟอร์ตวิทยาลัย ปริญญาตรี
บริหารธุรกิจ ปริญญาโทรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

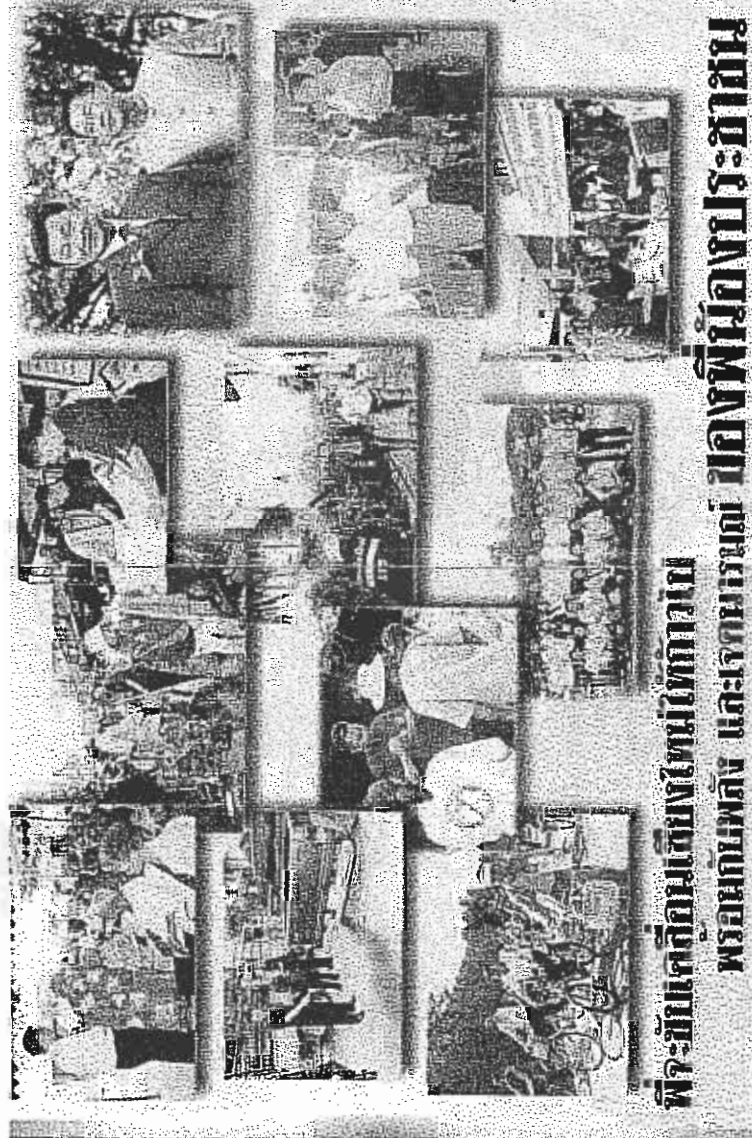
เป็น ประธานกรรมการและกรรมการบริหาร
บ.เชียงใหม่ทัศนากรณ์ จก. บ.เชียงใหม่สุดาลักษณ์ จก.
บ.ช้างคลานพรีอเพอร์ดี จก. บ.สวนป่าสุดาลักษณ์ จก.
บ.เชียงใหม่เวย์ จก.

2543 เป็นเทศมนตรีสำนักการคลัง

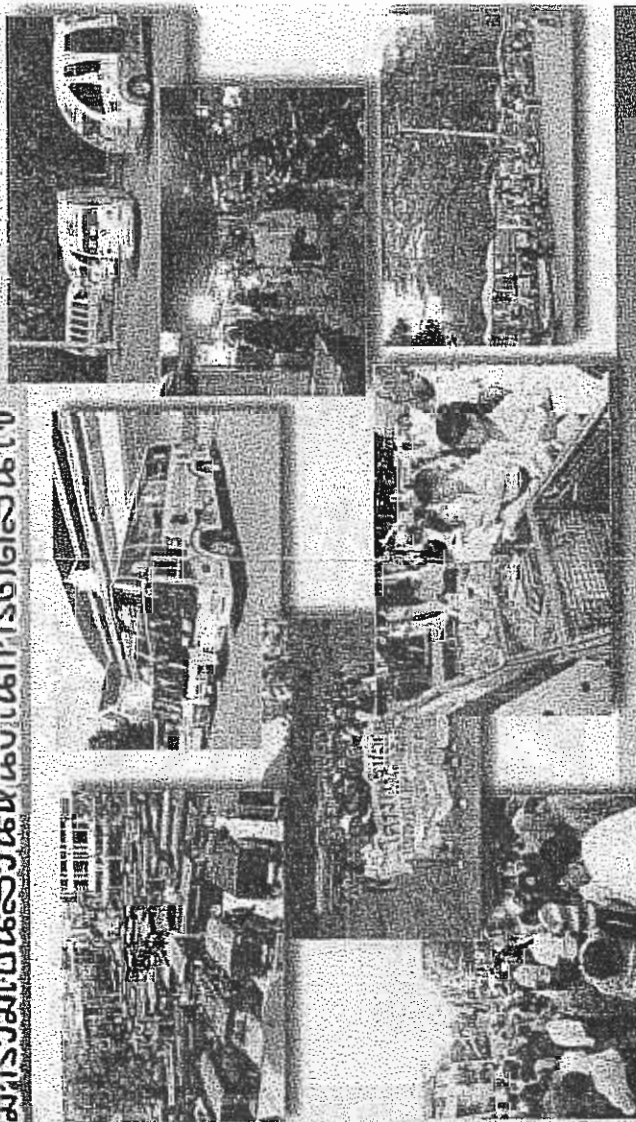
2543 เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่

ภาคผนวกที่ 33(1)

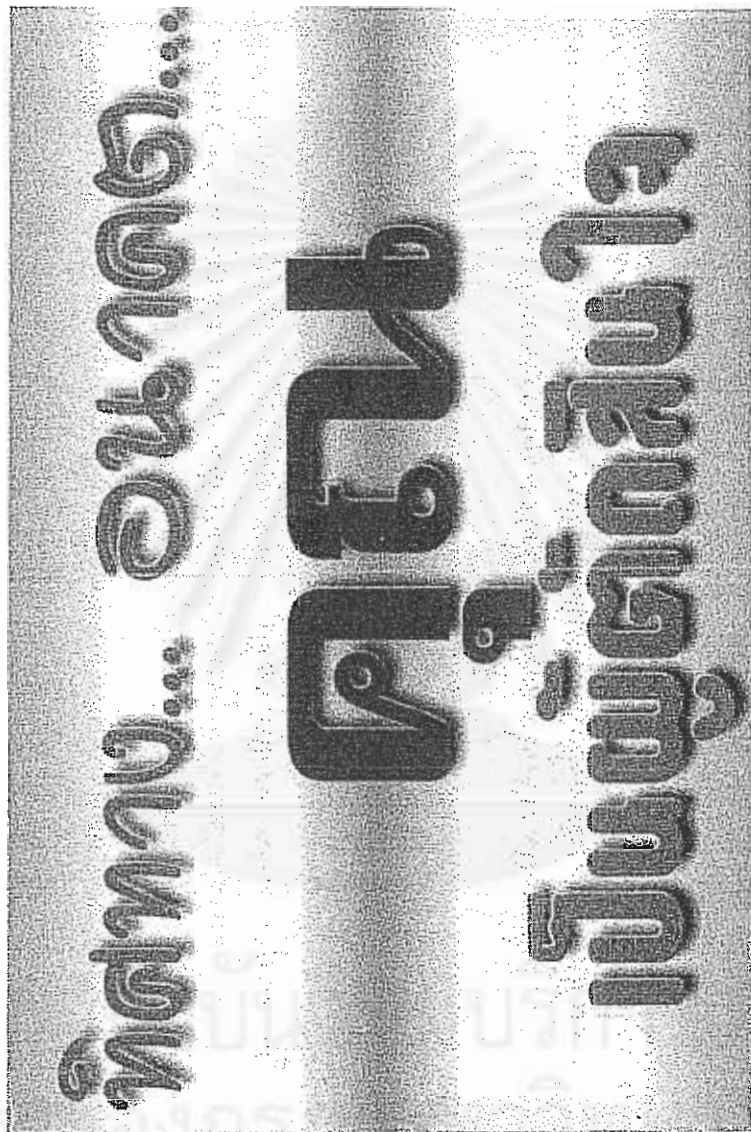

มาร่วมเป็นเพื่อนหน้างานนี้ในการตัดสินใจ

เพื่อพัฒนาสร้างสรรค์เมืองเชียงใหม่

หน้างาน... การที่เราร่วมงานกัน... เรา
 เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันแห่งชาติ... สถาบันฯ
 คือสิ่งที่สำคัญที่สุด... เรียบแต่ที่ต่อไป
 นอกๆ แต่เรายังต้องให้พร้อมสำหรับบริการต่อ
 ไปเรื่อยๆ เพื่อการไปข้างหน้าของเรา
 การศึกษาและวัฒนธรรมของเรา... เราต้องไม่
 ขาดการพัฒนาของเราและสังคม... เราต้องไม่
 ปล่อยให้ตัวเอง... การที่เราร่วมงานกัน...
 ของเรา... เราต้องไม่... เราต้องไม่...
 ที่สำคัญที่สุดคือการที่... เราต้องไม่...
 ของเรา... เราต้องไม่... เราต้องไม่...
 เรียบแต่ที่ต่อไป... เราต้องไม่...
 เรียบแต่ที่ต่อไป... เราต้องไม่...
 เรียบแต่ที่ต่อไป... เราต้องไม่...

ภาคผนวกที่ 33(4)

ภาคผนวกที่ 34

ภาคผนวกที่ 35

ภาคผนวกที่ 36

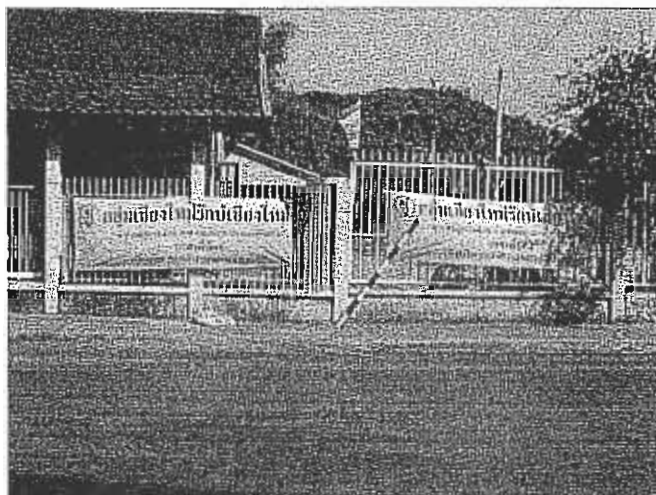
ภาคผนวกที่ 37

ภาคผนวกที่ 38

ภาคผนวกที่ 39

ภาคผนวกที่ 40

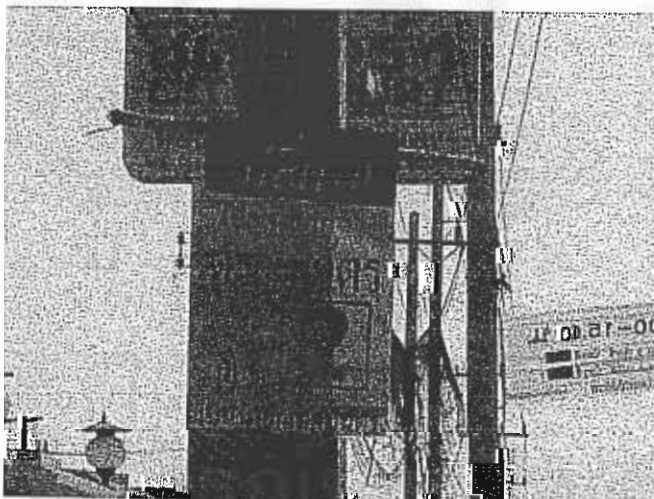
ภาคผนวกที่ 41

ภาคผนวกที่ 42

ภาคผนวกที่ 43

ภาคผนวกที่ 44

ภาคผนวกที่ 45

ภาคผนวกที่ 46

กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่
 นำธรรมสู่การเมือง ละอายต่อบาป ปราบคอร์รัปชัน

โปรดเลือก เบอร์ **2**

ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์
 เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่

ทีมผู้บริหาร

ดร.อนุสรณ์ คุณานุสรณ์ ดร.เจตไท กังการทิพย์
 นศ.เลิศา ท่วงใหญ่ดั้น นพ. สมภาร วิจารณปรีชา

วันอาทิตย์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547

กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่
 นำธรรมสู่การเมือง ละอายต่อบาป ปราบคอร์รัปชัน

โปรดเลือก สมาชิกสภาเทศบาล (สท.)

เกตุ สุกัลไท

เบอร์ **8**

จอมพล วิจิตรพร

เบอร์ **9**

อิสวีน ศรีเทพ

เบอร์ **10**

แขวงเมืองราย

วันอาทิตย์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547

กุ่มเขี้ยวใหม่รักใช้โซเชียลมีเดีย

นำธรรมสู่กาลเมือง ละลายต่อแบบ ปรากฏอริรับขึ้น

5. นโยบายด้านการศึกษา

เพื่อส่งเสริมต่อการศึกษาที่จะจูงใจทางสังคมที่ค่อนข้างสูงของประเทศไทย พ.ศ. 2560 ที่กำหนดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิด และ การบริหารงานใหม่ในเรื่องการศึกษาด้านโรงเรียนที่นำโดยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและใหม่ ๆ รวมถึงใช้โซเชียลมีเดียใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงประชาชนที่ด้อยโอกาสได้มากขึ้น

1. เป็นผู้ดูแลอบรม จัดอบรม
2. เป็นสมาชิกที่ดูแลครอบครัว กุมเขี้ยวและสังคม ปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย
3. มีจิตสำนึกต่อประชาธิปไตยมีส่วนร่วม อำนวยความสะดวกแก่สังคมและสังคม
4. เป็นผู้ที่มีทักษะกระบวนการทำงาน การติดต่อใช้เทคโนโลยีทั้งงานส่วนตัวและงาน
5. มีการพัฒนาและนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้
6. เป็นผู้ที่มีความสามารถและกล้าหาญ ใจดี ที่กล้าหาญ มีระเบียบวินัย
7. ได้รับความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ และนำประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติกับสังคมส่วน
8. เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจิตใจดี ไม่รับสินบน คบค้า และฉ้อโกง

6. นโยบายด้านสาธารณสุข

การพัฒนาสุขภาพที่ดีเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคน การดูแลสุขภาพที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตที่ดี การดูแลสุขภาพที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตที่ดี

1. ให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพที่ดี
2. ให้ความสำคัญกับสุขภาพของประชาชนโดยทั่วหน้า
3. ส่งเสริมสุขภาพของประชาชน

4. มีหน่วยงานรับผิดชอบดูแลสุขภาพของประชาชน
5. การมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลสุขภาพของประชาชน
6. ผู้ดูแลสุขภาพของประชาชน
7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของประชาชน
8. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของประชาชน
9. ผู้ดูแลสุขภาพของประชาชน

ท่านพร้อมหรือยัง ที่จะเปลี่ยนแปลง เพื่อเลือกคนดี ให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง

นำธรรมสู่กาลเมือง ละลายต่อแบบ ปรากฏอริรับขึ้น

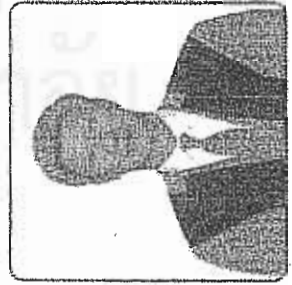
ดร.นิเวศน์ ทัศนวิทยาพันธ์ เบอร์ 2 ขอสื่อท่าน ช่วยสร้างประวัติศาสตร์ ขอใจท่าน ช่วยสร้างแผ่นดินเย็น

www.cmlovecm.org e-mail: niwettan@yahoo.com

กลุ่มวิชาชีพใหม่รักเชียงใหม่

สร้างสรรค์คู่มือ

โปรดเลือก เบอร์ 2
ดร. นวัตกรรม ตันตยานุสรณ์
 เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๑ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๑๑ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๑๓ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๑๕ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๑๖ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๑๗ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๑๘ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๑๙ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๒๐ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๒๑ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๒๒ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๒๓ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๒๔ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๒๕ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๒๖ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๒๗ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๒๘ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๒๙ เชียงใหม่
 ผู้บัญชาการกองพลที่ ๓๐ เชียงใหม่

โปรดเลือก
ทีมผู้สมัคร
สมาชิกสภาเทศบาล(สท.)
กลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่
ทุกแขวง

ภาคผนวกที่ 51

แบบสอบถาม

10 คำถาม-คำตอบ การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง

1. การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงมีความสำคัญอย่างไร?

ตอบ การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชน เพราะประชาชนเป็นผู้เลือกผู้ที่จะบริหารราชการส่วนท้องถิ่น... (text continues)

2. ข้อดีของการระบบการเลือกตั้งผู้รับราชการโดยตรง มีอะไรบ้างหรือไม่ อย่างไร?

ตอบ ข้อดีของการเลือกตั้ง คือ การที่เลือกผู้รับราชการโดยตรง ซึ่งทำให้ประชาชนได้เลือกผู้ที่จะบริหารราชการส่วนท้องถิ่น... (text continues)

3. ถ้าบุคคลหนึ่งคนได้รับเลือกทั้งโดยระบบผู้รับราชการและโดยประชาชนจะทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานหรือไม่?

ตอบ จะไม่เกิดปัญหาเลย เพราะผู้รับราชการและผู้รับเลือกโดยประชาชนเป็นคนคนเดียวกัน... (text continues)

4. ในพื้นที่บางพื้นที่หรือบางอำเภอ/ตำบล จะมีส่วนช่วยในด้านไหน?

ตอบ ในการบริหารส่วนท้องถิ่น จะสามารถแก้ไขปัญหาได้โดยเร็วขึ้น... (text continues)

5. การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงในครั้งนี้ เลือกกันอย่างไร?

ตอบ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 1 คน จะได้รับเลือกได้ 1 คน... (text continues)

6. ในส่วนของนักศึกษาม. 100 ปีจะมีสิทธิเลือกตั้ง?

ตอบ นักศึกษาม. 100 ปีที่มีอายุครบ 18 ปีขึ้นไปและมีสัญชาติไทย... (text continues)

7. ชาว มช. ควรมีสิทธิเลือกตั้งกันไหม?

ตอบ ชาว มช. ที่มีสัญชาติไทย อายุครบ 18 ปีขึ้นไปและมีสัญชาติไทย... (text continues)

8. เวลาในขณะไปใช้สิทธิจะต้องเตรียมตัวอย่างไรบ้าง?

ตอบ เตรียมบัตรประชาชน บัตรเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้ง... (text continues)

9. การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นอย่างไรบ้าง? บัตรที่ใช้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างไร?

ตอบ ตามกฎหมายกำหนดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น... (text continues)

10. ประชาชน มช. จะมีส่วนช่วยในการทำงานของเทศบาลเมือง ได้อย่างไรในการเลือกตั้งครั้งนี้?

ตอบ ในฐานะที่ทราบถึงปัญหาของท้องถิ่น... (text continues)

1. กรุณาทำแบบสอบถามนี้ไปใช้ในวันเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีเมืองมหาสารคาม... (text continues)

มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ
 มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ
 ถนนวิเศษ ๘ กรุงเทพฯ ๑๐๕๑๗

มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ
 มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ
 www.cmlovecm.org
 e-mail: niwattar@yahoo.com

วิสัยทัศน์ มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ
 องค์กรช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
 ครอบคลุมด้านสุขภาพ สังคม การศึกษา การฝึกอาชีพ การดำรงชีพ การพึ่งพาตนเอง
 การช่วยเหลือด้านกฎหมาย การช่วยเหลือด้านจิตวิทยา การช่วยเหลือด้านสังคม
 การช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การช่วยเหลือด้านศิลปวัฒนธรรม การช่วยเหลือด้านกีฬา
 การช่วยเหลือด้านอาชีพ การช่วยเหลือด้านอาชีพ การช่วยเหลือด้านอาชีพ การช่วยเหลือด้านอาชีพ

วิสัยทัศน์ มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ
 องค์กรช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
 ครอบคลุมด้านสุขภาพ สังคม การศึกษา การฝึกอาชีพ การดำรงชีพ การพึ่งพาตนเอง
 การช่วยเหลือด้านกฎหมาย การช่วยเหลือด้านจิตวิทยา การช่วยเหลือด้านสังคม
 การช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การช่วยเหลือด้านศิลปวัฒนธรรม การช่วยเหลือด้านกีฬา
 การช่วยเหลือด้านอาชีพ การช่วยเหลือด้านอาชีพ การช่วยเหลือด้านอาชีพ การช่วยเหลือด้านอาชีพ

จุดยืนในภาคประชาสังคม
 ๑. การผลักดันและประสานงานให้เกิด รมช.รพช. (รพช.โคราช) บริการฝึกศึกษานอกระบบสำหรับเด็กพิการ
 ๒. การผลักดันให้การบริหารของเทศบาลเป็นระบบ One Stop Service อย่างแท้จริง
 ๓. เปิดโอกาสให้คนพิการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง
 (ที่สมาคมเป็นต้นแบบที่ใช้ต้นแบบของท้องถิ่น)

- นโยบาย ๘ ข้อ**
๑. ส่งเสริมการศึกษาให้คนพิการได้เข้าถึงบริการการศึกษา
 ๒. ส่งเสริมสุขภาพให้คนพิการ
 ๓. ส่งเสริมอาชีพให้คนพิการ
 ๔. ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองให้คนพิการ
 ๕. ส่งเสริมการช่วยเหลือด้านกฎหมาย
 ๖. ส่งเสริมการช่วยเหลือด้านจิตวิทยา
 ๗. ส่งเสริมการช่วยเหลือด้านสังคม
 ๘. ส่งเสริมการช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ดร. นันทเดช ประจักษ์พร ขาวทอง ข้าราชการ

ในการถือกำเนิดมาบนโลกนี้โดยคง ทั้งยังมีใน
วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ นี้ ที่ได้มีความตั้งใจอย่างหนัก
ที่จะนำพาความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ โดยเฉพาะด้านอสังหาริมทรัพย์
และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง มาใช้ให้เกิดประโยชน์
สูงสุดแก่เมืองที่ตนรัก และด้วยดีความมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้
ปวงชนชาวระยองเกิดประโยชน์ในหลายๆ ด้านได้พัฒนา
ในทางตรงกันข้ามในขณะนี้

นี่เองที่ความภาคภูมิใจได้เป็น "คณบดี" คนที่
ลงสมัครรับการเลือกตั้ง ขณะนั้นในในระดับปริญญาโท สาขา
การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม จึงมีความผูกพันกับ
ตลอดมา เนื่องจากมี ครู อาจารย์ ที่เคารพนับถือหลายคน
และมีรุ่นน้องที่ใกล้ชิดอยู่กับอยู่อย่างสม่ำเสมอ

เมื่อได้มีโอกาสเสวนากับชาวบ้านโดยทางสื่อในครั้ง
จึงอยากได้งานฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย

- ๑. ดร.อนุสรณ์ สุคนธ์สุวัฒน์
คณบดีกรมฯ รุ่น ๑๖ ของสถาบันสมทบ
- ๒. ผศ.ดร.เชษฐา ธีระการธินันท์
คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- ๓. นายสรวดีนิคม ทรัพย์นิเทศย์
ประธานโครงการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ชุมชนภาคเหนือ
- ๔. นายสมชายสมชาย วิจารณ์วิชา
นายกสมาคมวิทยุ โทร. ๒๒

และผู้จัด ดร.เบอว์ ว.ม.เชย ศาสตราจารย์
คณาจารย์ระดับ ๒ วันที่ ๖ ก.พ. ขอนแก่น ๒๕๔๘

บวชสงฆ์พระวิจิตรวาทย์ คณบดีของวิทยาลัยนานาชาติ
ที่เชียงใหม่ภาควิชาสันติศึกษาของมหาวิทยาลัย

เจตน์วิไลย์ คณบดีมหาวิทยาลัย
เบอร์ ๒

**ดร. นันทเดช ประจักษ์พร
ข้าราชการ
คณบดี**

- ประวัติ
- เป็นคนเมืองใหม่ โดยกำเนิด
- ปัจจุบันประกอบอาชีพ สถาปนิก (สถาปนิกกรม หนึ่งเมือง
ชาวอเมริกัน)

- ประวัติการศึกษา
- ๑. มัธยมศึกษา โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
- ๒. บัณฑิต สาขาบริหารเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยเทคโนโลยี
๓. บัณฑิต สาขาวิศวกรรมศาสตร์ มี Master Institute of
Technology ประเทศสิงคโปร์
- ๔. บัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัย
เมืองใหม่
- ๕. บัณฑิต สาขาผังเมือง (Ph.D. in Urban Planning)
มหาวิทยาลัย FMAT เมืองบิรัน ประเทศออสเตรเลีย

- ครอบครัว
- สมรสกับ คุณหญิงนิคมพร ประจักษ์พรกุล มีบุตรชาย ๑ คน P๑
- ๑. ประจักษ์พร คณบดีมหาวิทยาลัย
ภาควิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จุฬารัตน์
- ๒. ไชยรัตน์ คณบดีมหาวิทยาลัย
ภาควิชา ศึกษาศาสตร์ Monach University เมือง เมลเบิร์น
ประเทศออสเตรเลีย
(ปัจจุบัน เป็นนักธุรกิจชาว A Cappella ๖)
- ๓. นันทเดช ข้าราชการ
ภาควิชา ศึกษาศาสตร์ จุฬารัตน์ จุฬารัตน์
กำลังศึกษาปริญญาโทเมืองใหม่
- ๔. เป็นอดีตนายกมนตรีฝ่ายสภา และนายกสภา มหาวิทยาลัย
เมืองใหม่

- ๕. นายประจักษ์พร ข้าราชการกรม ๑๖ ของสถาบันสมทบ
- ๖. อดีตประธานฝ่ายคณบดีในชั้นมหาวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่
- ๗. เคยเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนในระยอง ระดับนานาชาติหลายครั้ง
คือ โรงเรียน และสถาบันสมทบ (เชียงใหม่) เบอร์ ๒ (เชียงใหม่)

**ช่วยกันเปลี่ยน
ระยองใหม่ เป็นเมืองพิเศษ**

จากใจ คนรุ่นใหม่ สู่ใจ ชาวประชา.

โอบอลล์ ตันตยานุสรณ์ บุตรชายคนที่ 2 ของ ตร.นิวัฒน์ ตันตยานุสรณ์ เบอร์ 2
นักร้องนำ วง ACappella 7 ที่เข้าร่วมร้องเพลงในพิธีเปิดกีฬามหาวิทยาลัย
"ทองกวาวเกมส์" ครั้งที่ 31 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผมเคยคิดว่า เพลงคือ เป็นสิ่งที่โดดเด่น แต่ไม่น่าจะเห็นใครระดับโรงเรียนมาทำ
สิ่งที่ผมทำในนี้ ก็คือ นิตยสารหรือเพลงสากลแบบใหม่ในวง
นี่เองที่คุณพ่อของผม เป็นคนที่ลึกลับในเรื่องราวนี้แล้ว โลกคนอย่าง
ผมต้องทำอะไรสักอย่าง ก็ว่าทุกสิ่งทุกอย่างคือ เป็นอะไรที่ผมอยากจะทำ
ที่ตัวเองอยากจะทำ และไม่ได้ชอบอะไรก็ตามเลย ส่วนคนที่บอกว่าไป... ผมไม่มี... ผมก็
อยากจะทำอะไรสักอย่าง ผมไปว่าใครก็ตามที่ไปแล้วในนี้... ผมอยากจะทำ
ในสิ่งที่ผมทำในนี้

ถ้าเขารู้จักแล้วว่ามีโอกาสที่จะเป็นอะไรสักอย่าง... สิ่งที่เราต้องการคือ...
คุณเขารู้จักแล้วว่ามีโอกาสที่จะเป็นอะไรสักอย่าง... สิ่งที่เราต้องการคือ...
ผมอยากจะทำอะไรสักอย่าง... สิ่งที่เราต้องการคือ...
ผมอยากจะทำอะไรสักอย่าง... สิ่งที่เราต้องการคือ...
ผมอยากจะทำอะไรสักอย่าง... สิ่งที่เราต้องการคือ...
ผมอยากจะทำอะไรสักอย่าง... สิ่งที่เราต้องการคือ...

โอบอลล์
A Cappella 7

โอบอลล์ ตันตยานุสรณ์ นักร้องนำ วง ACappella 7

1 กุมภาพันธ์ พาทีมไปเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีโดยตรง
ณ.ศาลาอ่างแก้ว มข. เวลา 8.00-15.00 น.

จดหมายเปิดผนึกถึงน้องๆชาว มช.ทุกท่าน

เรียน พี่น้อง ชาว มช.ทุกท่าน

ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547 นับว่าเป็นวันประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ ที่จะได้มีการเลือกนายกเทศมนตรีโดยตรงเป็นครั้งแรก ตั้งแต่นั้นจึงขอเชิญชวน น้องๆ ชาว มช. ออกไปใช้สิทธิกันให้มากที่สุด

พื้นฐานที่เป็น "ศิษย์เก่า" ถูกจ้าง มช. ท่านหนึ่ง และเคยเป็นผู้นำของนักศึกษา มช. มาก่อน อยากจะขอถือโอกาสนี้ ขอแรงสนับสนุนจากชาว มช. ทุกท่าน ได้ช่วยกัน สนับสนุนคนดี มีความรู้ ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ กว้างไกล และ ที่สำคัญอย่างยิ่ง ยังเป็นศิษย์เก่า รุ่นพี่ ถูกจ้าง มช. ของเราด້วย คือ ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ ผู้สมัครเบอร์ 2 นายกเทศมนตรีโดยตรง ของกลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่ ที่เชื่อว่าเทศบาลนครเชียงใหม่มีปัญหามากมายที่ต้องได้ผู้บริหารมืออาชีพ เพื่อเข้ามาแก้ไข ซึ่งพี่เชื่อมั่นว่า ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ มีคุณสมบัติพร้อมเพราะเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในระบบผังเมืองและการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยตรง นอกจากนี้ยังมีทีมงานบริหารที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ดร.อนุสรณ์ ตันตยานุสรณ์, ยศ.ดร.เจตไท ลิงการพิณจ้, น.ส.นิศยา หว่างไพพลย์ และ นายแพทย์สมจักร วิจารณ์เรีซ ที่เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์เช่นกัน ที่มีบุคคลระดับตามต็อกเตอร์ หนึ่งนายแพทย์ และ หนึ่งนักกฎหมายสตรี มาร่วมกันทำงานเพื่อเสนอตัวเป็นทางเลือกใหม่ให้กับชาวเชียงใหม่

ดังนั้นในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ เพื่อการเปลี่ยนแปลงของเมืองเชียงใหม่ขอได้โปรดไปใช้สิทธิและสนับสนุน เลือกนายกเทศมนตรีคนใหม่ของเรา ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ เบอร์ 2 และเลือกทีมงานผู้สมัครมาชิกสภาเทศบาลของเชียงใหม่รักเชียงใหม่ แฉวงศรีวิชัย จำนวน 3 ท่านคือ

- คุณมงคล บุญมี ประธานฝ่ายกีฬาสมาคมกีฬาจ.เชียงใหม่ เบอร์ 7
- คุณบุญทวี วรรณฤทธิ นักธุรกิจ คนรุ่นใหม่ เบอร์ 9
- คุณนิเวศน์ เริงปัญญา อดีตข้าราชการซี 8 เกษตรจังหวัด เบอร์ 10

สถาบันวิทยุบริก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เจือมัน + ศรีทธา
วิกรม งามทวงศ์
(พี่จักรวาล วรรณาวงค์)

อดีตนายกสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2535
ประธานคณะกรรมการนิสิตข้าราชการระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
(ปริญญาโทเอก)ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2544-2545

1 กุมภาพันธ์ พวกกันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีโดยตรง

- ชาว มช. ใช้สิทธิเลือกตั้งได้ที่ ศาลากลางแก้ว มช. ตั้งแต่เวลา 8.00-15.00น. จำนวน 14 หน่วยเลือกตั้ง
- หลักฐานที่ต้องใช้ คือ บัตรประจำตัวประชาชน หรือ ใบขับขี่
- การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ โปรดใช้สิทธิเพราะ หากไม่ได้ไปใช้สิทธิจะเสียสิทธิ์ตามกฎหมายอีกประการ

ภาคผนวกที่ 54

ภาคผนวกที่ 55

ภาคผนวกที่ 56

ก็พามาเชียงใหม่พัฒนาเคไหน ?

ต่อไป
ต้องพัฒนายิ่งกว่า
โปรตเคอก

วรกร
ตันตรานนท์
เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่

เบอร์ ๓

นายกจะโปร่งใส ต้องยอมให้สภาตรวจสอบได้

นายวรกร ตันตรานนท์ เบอร์ ๓

การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> • INSTITUTE DR SCHMIDE, DE TUDES COMMERCIALES ET LINGUISTQUES, SWISSZERLAND • ปริญญาตรี สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยโยนก • ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ตำแหน่ง	อดีตนายกเจซีเชียงใหม่คนแรก
ทางสังคม	อดีตประธาน ทสพช. อำเภอเมือง เชียงใหม่ หลายสมัย
ตำแหน่ง	อดีตนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่สองสมัย
ทางการเมือง	อดีตนายกสภานิติบัญญัติแห่งชาติแห่งประเทศไทย

ภาคผนวกที่ 57

ภาคผนวกที่ 58

วรกร **เบอร์ด** ต้นตรานนท์ **๓**

กราบเรียนพี่น้องชาวเชียงใหม่ที่เคารพ กระผม วรกร ต้นตรานนท์ เบอร์ ๓ ผู้ที่ขึ้นมาสมัครรับ
ใช้พี่น้องประชาชนชาวเชียงใหม่อีกครั้ง ในครั้งนี้ถือโอกาสอันดีของชาวเชียงใหม่ที่เป็นครั้งแรกที่พ่อแม่พี่น้องจะ
ได้มีโอกาสเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของท่านเองเป็นฝ่ายบริหารงานเทศบาล และเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเพื่อเป็น
ฝ่ายสนับสนุนผู้ดีสำหรับตรวจสอบการทำงานของนายกเทศมนตรีและทีมบริหาร นับเป็นนโยบายของรัฐบาลที่พยายาม
กระจายอำนาจการบริหารงานสู่ท้องถิ่น ให้นโยไทยในท้องถิ่นได้ปกครองและบริหารงานกันเอง เนื่องจากคนในท้องถิ่น
เท่านั้นที่จะรู้ว่าในแต่ละท้องถิ่นมีความจำเป็นและมีความต้องการสิ่งใดในท้องถิ่นของตัวเองดีที่สุดใน

เมื่อเปรียบเทียบกับอดีตที่มยเคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีมา 2 สมัย ซึ่งทั้ง 2 สมัยการบริหาร
งานจำเป็นต้องได้รับการอนุมัติโครงการจากกระทรวงมหาดไทยทุกเรื่อง ทำให้การบริหารงานประสบปัญหามากมาย
ขาดความต่อเนื่อง บางนโยบายไม่สามารถทำได้

แต่ในปัจจุบันรัฐบาลได้เปิดโอกาสให้พี่น้องประชาชนได้ใช้สิทธิในการเลือกตั้งดังกล่าว ผมจึงอยาก
เชิญชวนพ่อแม่พี่น้องชาวเชียงใหม่ออกมาใช้สิทธิใช้เสียงของท่าน เลือกสรรบุคคลที่ท่านคิดว่าเขาผู้นั้นมีความสามารถ
สามารถบริหารงานเทศบาลได้ดี คำนี้ถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ไม่เห็นแก่พวกพ้อง พร้อมทั้งสนองตอบนโยบาย
ของภาครัฐบาลได้ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สุขโดยรวมของประชาชนชาวเชียงใหม่ นำพาพวกเราให้เป็นผู้ดีเป็นสุขกันอย่างทั่วหน้า
หากท่านทั้งหลายไม่ออกมาใช้สิทธิใช้เสียงของท่าน อาจเป็นช่องทางให้กลุ่มบุคคลใดกลุ่มบุคคลหนึ่งฉวยโอกาสไปใช้
สิทธิแทนท่านก็เป็นได้ ดังนั้นจึงใคร่เชิญชวนพ่อแม่พี่น้องชาวจังหวัดเชียงใหม่ออกมาใช้สิทธิกับพวกเรา เพื่อเลือกสรร
คนดีเข้าไปทำงานเพื่อบ้านเพื่อเมือง

หลายๆ คน ทั้งเพื่อนและญาติของผมต่างถกเถียงกันว่าเป็นเสียงเดียวกันว่า ทำไมถึงลงสมัครในครั้งนี้ ทั้งๆ
ที่รู้อยู่แล้วว่าแพ้ ผมก็ได้อธิบายเสมอมาว่าหากการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นเหมือนทุกครั้ง ครั้งที่เข้ามาแข่งจะไม่ส่งสมัคร
แน่นอน แต่ครั้งนี้เป็นครั้งแรกการเลือกตั้งได้เปลี่ยนไป เป็นการเลือกฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติแยกจากกัน ทำให้
ผมสามารถคัดสรรบุคคลที่มีความสามารถเข้ามาทำงานได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าบุคคลที่เลือกสรรมาอยู่
สายใคร ไม่ต้องโดนแรงจากภายนอกมาบังคับ อีกอย่างเตี้ยของผม ดร.ธวัช ต้นตรานนท์ ก่อนที่ท่านจะเสียชีวิตได้
เรียกผมไปและสิ่งผมว่า หากเตี้ยไม่ได้มีชีวิตอยู่แล้ว วันข้างหน้าหากมีโอกาสได้กลับเข้าไปรับใช้ชาติบ้านเมืองอีกครั้ง
ต้องทำงานด้วยความรู้ที่มีทั้งหมดด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โดยให้ยึดหลักการบริหารงานแบบธรรมมาภิบาล คือ ความ
โปร่งใส ตรวจสอบได้โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ และประชาชนเป็นที่ตั้ง และเมื่อโอกาสมาถึงบ้างแล้วเป็นอันขาด
คำสอนของเตี้ยยังดังในหูทั้งสองข้างของผม และมันยังดังอยู่ในจิตวิญญาณของผมตลอดมาด้วย ผมได้ให้สัญญากับเตี้ย
ผม ดังนั้นครั้งนี้จึงเป็นโอกาสอันดีที่ผมจะลุกขึ้นมาต่อสู้อีกครั้งโดยมีเป้าหมายที่ผลประโยชน์ของชาติและประชาชน
ชาวเชียงใหม่เป็นที่ตั้ง โปรดเลือกผม **วรกร ต้นตรานนท์ เบอร์ ๓** เป็นนายกเทศมนตรี
รับรองผมจะไม่ทำให้พ่อแม่ พี่น้องผิดหวังเป็นอันขาด ขอโอกาสให้ผมได้รับใช้ชาวเชียงใหม่อีกครั้ง

ด้วยความรักและเคารพ
นายวรกร ต้นตรานนท์
เบอร์ ๓

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีแบบใหม่

อดีต

นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้ง โดยอ้อม กล่าวคือ สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) เป็นผู้เลือกนายกและเทศมนตรี แล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งทำหน้าที่ทั้งบริหารควบคุมการตรวจสอบและออกกฎหมายของเทศบาลร่วมกันจากเสียงข้างมาก

ปัจจุบัน

นายกเทศมนตรี 1 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรง ของประชาชน ทำหน้าที่ฝ่ายบริหารเท่านั้น มีหน้าที่กำหนดนโยบาย ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารงานของเทศบาลและสามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ช่วยบริหารงานได้จำนวน 4 คน

สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) 24 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ทำหน้าที่ออกกฎหมาย และตรวจสอบการบริหารงานของนายกเทศมนตรีให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายเรียกว่าฝ่ายนิติบัญญัติและเปิดให้โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารตรวจสอบ เสนอร่างเทศบัญญัติต่อสมาชิกสภาได้

ผลดี

1. นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด เป็นการคานอำนาจระหว่างฝ่ายบริหาร (นายกฯ และคณะ) กับฝ่ายนิติบัญญัติ (ส.ท.)
2. ประชาชนมีสิทธิและส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลมากยิ่งขึ้น
3. เกิดความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้เป็นการป้องกันการคอร์รัปชัน จึงเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและบ้านเมืองอย่างแท้จริง

วันอาทิตย์ที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 ไปรษณีย์สิทธิของท่านเลือก **นายวรกร ดันตรานนท์ เบอร์ 611** เป็นนายกเทศมนตรี โดยตรงคนแรกของเทศบาลนครเชียงใหม่

เชียงใหม่พัฒนา ชาวประชาตองเป็นสุข

วารสาร

เบอร์ด

เป็นนายกเทศมนตรีเชียงใหม่ นโยบาย

วิฑูร์ วิฑูร์วิฑูร์
(ปรีดา พัฒนถาบุตร)

ประธานที่ปรึกษา

1. จัดตั้งกองทุนชุมชน ชุมชนละ 500,000 บาท
2. ลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน
3. ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลให้ทัดเทียมกับโรงเรียนเอกชน
4. ปรับปรุงสวนหลวง ร.9 ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่ง โดยจะดำเนินการจัดให้มีการสร้างพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำและอุทยานไม้ดอกไม้ประดับ
5. ร่วมกับรัฐบาลในการดูแลและพัฒนาคลองแม่ข่าให้ใสสะอาด
6. แก้ไขปัญหาขยะอย่างมีบูรณธรรม
7. ปรับปรุงมิวเซียมในเขตเทศบาลทั้งถนนหลักและถนนซอย
8. สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาทุกศาสนา
9. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่

นายกเทศมนตรีต้องเป็นผู้รับใช้และเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ของรัฐบาลเพื่อให้การพัฒนาเมืองเชียงใหม่เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน ทุกๆ ส่วน ดังนั้นนโยบายที่รัฐบาลใช้บริหารประเทศคือ การพัฒนาในรูปแบบของบูรณาการ จึงจะเป็นการแก้ไขปัญหาย่างสมบูรณ์ ไม่เป็นการทำงานซ้ำซ้อน ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน

ภาคผนวกที่ 61

เชียงใหม่ต้องพัฒนา ชาวประชาต้องเป็นสุข

ดร. ปรีดา พัฒนถาบุตร
(ปรีดา พัฒนถาบุตร)
ประธานที่ปรึกษา
เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่

วรกร

ตันตรานนท์

เบอร์

3

นโยบาย

1. จัดตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่
2. จัดตั้งกรมวิจิตรศิลป์
3. ส่งเสริมวัฒนธรรม
4. ปรับปรุงโครงสร้างเมือง
5. ส่งเสริมการศึกษา
6. ส่งเสริมสุขภาพ
7. ส่งเสริมกีฬา
8. ส่งเสริมศิลปกรรม
9. ส่งเสริมการเกษตร

นโยบายของเทศบาลนครเชียงใหม่...

ภาคผนวกที่ 62

ภาคผนวกที่ 63

ภาคผนวกที่ 64

ภาคผนวกที่ 65

1 กุมภาพันธ์ ชัชชาติเมือเงเชียงใหม่ ร่วมสร้างวัฒนธรรมการเมืองใหม่

เสด็จเบอร์

4

สุรัชชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์ เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ "ทีมเลือกตั้งแบบไทย"

"ผมจะทำงานการเมืองใหม่ใช้เป็นเมืองหน้าด่านของคณะมนตรีของภูมิภาค
ปัญหาการเลือกตั้งแก้ไขอย่างจับต้องได้ ผมหวังใจเป็นแลนด์ซังก์เป็น
การขยายเมืองต้องไม่ไปรองทางทุกทิศทุกทาง"

สุรัชชัย เลี้ยวสวัสดิพงษ์

ผู้สมัครนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ เบอร์ 4

มีผลงานเด่นสมัยใหม่โดยกำเนิด
ศึกษาที่ไอเอเอ็มเอราวีทยาตรี และ
เป็นผู้อำนวยการมหาวิทยาลัย
จากนั้นได้ไปศึกษาต่อที่นครลอนดอน
จนจบปริญญาวิทยาศาสตร ๕๒๒ สาขาวิศวกรรมโยธา

(Bsc. Civil Engineering)

ประวัติที่น่าสนใจ

- ผู้เขียนก่อตั้งและจัดตั้งผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์เพื่อเมืองเหนือ
- อดีตคณบดีกรมการช่างแห่งประเทศไทย 2 สมัย (๕ ปี)
- ราษฎรอาวุโส (การดำรงชีวิตเชียงใหม่ 3 สมัย จนถึงปัจจุบัน)
- ประธานชมรมช่างโยธาไทย
- ชัยสำคัญที่ผู้สมัครมีผลงานภาคภูมิใจที่ได้เป็นต้นแบบเชียงใหม่

กลุ่มรักษาเชียงใหม่ใหม่

สุรชัย เลียววลวัลติพนธ์

ผู้สมัครนายก อบจ. นครศรีธรรมราช เขต 4

ลูกหลานคนชวชิวไทยโดยกำเนิด
ศึกษาที่โรงเรียนเซนต์คาซิม และ
ปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย
จากนั้นได้ไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา
จบคณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมโยธา

(B.Sc. Civil Engineering)

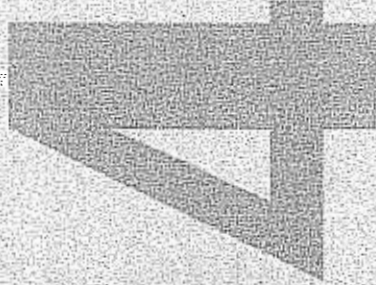
ประวัติทางสังคม

- ผู้รับก่อตั้งและดูแลกิจการก่อสร้างที่นครศรีธรรมราช
- อดีตผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมชวชิวไทย ๒ สมัย (๒ ปี)
- ประธานชมรมอาสาสมัครชวชิวไทย ๓ สมัย จนถึงปัจจุบัน
- ประธานชมรมศึกษาศิลปะชวชิวไทย
- มีส่วนร่วมสูงที่สุดในชมรมอาสาสมัครชวชิวไทย

ภรรยา ชั่วชะตาทองเหลืองไทย ร่วมสร้างวัดธรรมกายไทย

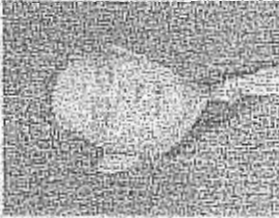

เลียวบอล

สุรชัย เลียววลวัลติพนธ์ เป็นนายกเทศมนตรีนครศรีธรรมราชใหม่ "ภัยสังคมภัยเบียดเบียน"

ชมชวชิวไทยได้เป็นเมืองแห่งอรุณรุ่งอันอบอุ่นแห่งของภูมิภาค
ปัญหาการรื้อถอนแก๊สของบรรดาเบียดเบียน สภมลจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น
การรื้อถอนเมืองต้องเป็นไปอย่างถูกต้องยุติธรรม

ภาคประชาสังคมใหม่

- * แก้ไขวิกฤตจราจร
- * มีรถเมล์
- * แก้ปัญหาขยะเรื้อรัง

"เรามาช่วยกันทำเชียงใหม่ให้
เป็นเมืองน่าอยู่อย่างแท้จริง"

เลือก

สัชชัย

เดี่ยวสวัสดิพงศ์

4

เป็นนายก
เทศมนตรี

เบอร์

ลูกหลานคนเชียงใหม่โด่งทำเนิ ดอดีต ผอ.หนังสือพิมพ์พลเมืองเหนือ
ดิษฐ์เก่าปริญส์รองๆ BSc. Civil Engineering จากลอนดอน

ทีมงานคนรุ่นใหม่ที่สามารถรับใช้ พ่อแม่พี่น้องชาวเชียงใหม่

ชมนพูนุท โทลินนิธิ

ศิษย์เก่า โรงเรียนเตรียมนาเชวีวิทยาคม
ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเตรียมนาเชวีวิทยาคม
ประวัติทางสังคม
สมาชิกชมรมเพื่อเชียงใหม่,
สมาชิกกองทุนเพื่อแนวร่วมต้านนา

สมาชิกเครือข่ายเชียงใหม่เพื่อแม่โขงปีพ.ศ. ๒๕๕๓.
ส่วนที่คัดค้านการก่อสร้างทางยกระดับแยกแฉกและอู่รถและช่วงชิง
และกาสรัดจำอาคาร 12 ชั้น เทศบาลเชียงใหม่

"ดิฉันต้องการธรรมาภิบาลในการบริหารงาน
เทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งต้องมีความโปร่งใส
และประชาชนจะต้องตรวจสอบได้"

นภาสิัตน์ เจริญรัตน์

ศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาควิชา
วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมือง
และการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประวัติทางสังคม สมาชิกชมรมเด็กเชียงใหม่
ผู้อำนวยการชมรมผู้ประเมินสถานศึกษา

ภายนอก ของสำนักงานอธิบดีกรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
(องค์การบริหาร), วิทยากรจังหวัด โดยทางสหศึกษาและชุมชนสัมพันธ์
หลักสูตรการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางปดกันทุจริต

" ถึงจะไม่ใช้ตนเชียงใหม่ แต่ก็มาอยู่ได้ ๓-4 ปี
จึงรู้สึกเหมือนเป็นคนเชียงใหม่ รักเชียงใหม่
และอยากมีส่วนร่วมพัฒนาเมืองเชียงใหม่
อย่างจริงจัง"

อติญา เวียนทอง

ศิษย์เก่า โรงเรียนนาเชวีวิทยาคม
ระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต
เอกบริหารงานเทศ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ประวัติทางสังคม
อดีตนางสาวเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๒
ประธานชมรมนักศึกษา มศก.
อ จิตพิภพภาคเหนือตอนบน

"ดิฉันรู้สึกว่า การเมืองท้องถิ่น
คนท้องถิ่นยังมองรูปภูษาดีที่สวย
จับตาดูสนใจเข้ามาช่วงแก้ปัญหา"

สุธศักดิ์ ภูประเสริฐ

ศิษย์เก่า โรงเรียนเทพศิรินทร์วิทยาคม รุ่น 1820
ระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, เนติบัณฑิตไทย
ประวัติทางสังคม ของประธานศูนย์พุทธศาสน์ 1820,
กรรมการสภาทนายความจังหวัดเชียงใหม่

"ผมเกิดและเติบโตในย่านวัดดาวดึงษ์ ในวังเด็ก
ประทับใจในน้ำใจของพี่ที่กว้างใหญ่และความใส
สะอาดของคลองแม่ข่า วันนั้นผมจึงอยากเห็นภาพเก่าๆ"

ณัฐกร กลั่นทะกะสุวรรณ

ศิษย์เก่า โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษานานาชาติ
ระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์
สาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ประวัติทางสังคม
อธิบดีกรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
มีประสบการณ์ทำงานทางกาเมือง
พ.อ.(พิเศษ) สกต กลั่นทะกะสุวรรณ
อดีตนายเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่

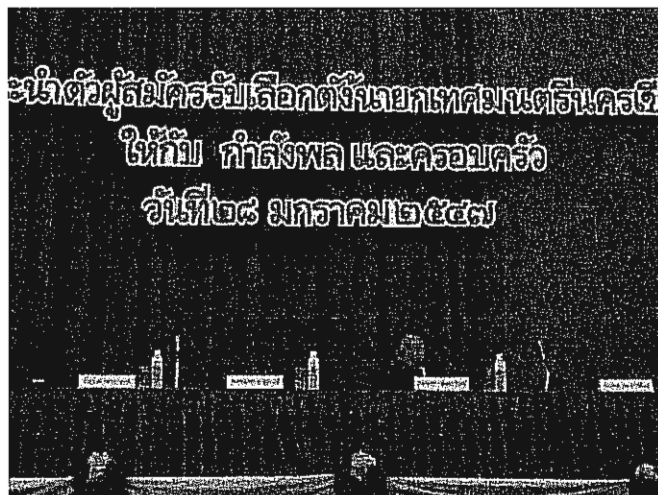
"ผมเห็นว่าเทศบาลนครเชียงใหม่ควรจะมี
จุดที่มีการวางแผนการพัฒนาเมืองให้สอดคล้อง
กับภาวะเศรษฐกิจขาขึ้นในปัจจุบัน"

1 กุมภาพันธ์ 4
โปรดกาเบอร์
ลงในบัตร สิ้นน้ำตาล
เลือก
สุรัชย์ เลี้ยวสวัสดิพิงค์
เป็นนายกเทศมนตรีฯ

ภาคผนวกที่ 68

ภาคผนวกที่ 69

จุฬ

ภาคผนวกที่ 70

ภาคผนวกที่ 71

ภาคผนวก ข-

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เรื่อง วิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ใด

พ.ศ. ๒๕๕๖

เพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริตและเที่ยงธรรม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศเพื่อแนะนำวิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ใด พ.ศ. ๒๕๕๖ ไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง วิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ใด พ.ศ. ๒๕๕๖"

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ วิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑) ห้ามจัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด รวมทั้งการให้เงินหรือสิ่งของในวาระต่างๆ เช่น งานวันเกิด งานบวช งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานบุญ งานเทศกาล งานศพ เป็นต้น

(๒) ห้ามให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ เช่น การบริจาคเงิน การประมูลทรัพย์สิน หรือสิ่งของในงานกุศลต่างๆ

(๓) ห้ามทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่างๆ

รวมทั้งการแสดงและการละเล่นอื่นๆ

- (๔) ห้ามเลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด รวมถึงการจัดเลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงการประชุม อบรม สัมมนา ทักษะศึกษา ดูงาน เป็นต้น
- (๕) ห้ามหลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใ้ร้าย หรือจงใจให้เข้าใจผิดในเรื่องใดอันเกี่ยวกับผู้สมัครใด
- (๖) ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง
- (๗) ห้ามอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง
- (๘) ห้ามโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีทา พ่น หรือระบายสีซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใดๆ หรือโดยวิธีการปิดประกาศ ณ ที่รั้ว กำแพง ผนัง อาคาร สะพาน เสาไฟฟ้า หรือต้นไม้ บรรดาซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการ หรือ ณ บริเวณที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมิได้อนุญาต เว้นแต่ เป็นการปิดประกาศโฆษณาในสถานที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองกำหนด

(๙) ห้ามเล่นหรือจัดให้มีการเล่นพนันขึ้นต่อใดๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกตั้ง

- (๑๐) ห้ามรวบรวมบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่ใช้แสดงตนในการไปใช้สิทธิ ลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้อื่นตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร ในระหว่างวันประกาศให้มีการเลือกตั้งถึงวันถัดจากวันเลือกตั้ง

ข้อ ๔ การกระทำตามข้อ ๓ (๑) - (๑๐) หากเป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการครบวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นห้ามมิให้กระทำนับตั้งแต่หกสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันสิ้นสุดวันเลือกตั้ง

กรณีอื่นนอกจากวรรคหนึ่งห้ามมิให้กระทำนับแต่วันประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันสิ้นสุดวันเลือกตั้ง

(ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๖ ก วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๖)

**โครงการที่ลงสู่ชุมชนตามเทศบัญญัติงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ 2546
ของเทศบาลนครเชียงใหม่**

1. โครงการรดน้ำดำหัวคณะผู้บริหารระดับสูงและผู้สูงอายุในชุมชน ตั้งไว้ 400,000 บาท (ปรากฏในแผนงานบริหารงานทั่วไป) หน้า -3/43-
2. โครงการสำรวจอาสาสมัครร่วมพัฒนาท้องถิ่น ตั้งไว้ 400,000 บาท (ปรากฏในแผนงานการรักษาความสงบภายใน) หน้า -3/47-
3. โครงการเสริมสร้างความปลอดภัยในชุมชน ตั้งไว้ 50,000 บาท (ปรากฏในแผนงานการรักษาความสงบภายใน) หน้า -3/48-
4. โครงการอบรมอาสาสมัครร่วมประชาสัมพันธ์เพื่อประชาธิปไตย ตั้งไว้ 1,000,000 บาท (ปรากฏในแผนงานบริหารงานทั่วไป) หน้า -3/67-
5. โครงการอบรมสัมมนาคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ชุมชนร่วมพัฒนาท้องถิ่น ตั้งไว้ 1,000,000 บาท (ปรากฏในแผนงานบริหารงานทั่วไป) หน้า -3/67-
6. โครงการอบรมฟื้นฟูความรู้แก่อาสาสมัครสาธารณสุข ตั้งไว้ 200,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสาธารณสุข) หน้า -3/103-
7. โครงการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขใหม่ ตั้งไว้ 50,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสาธารณสุข) หน้า -3/103-
8. โครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และศึกษาดูงานของ อสม. ตั้งไว้ 400,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสาธารณสุข) หน้า -3/104-
9. โครงการวัน อสม.แห่งชาติ ตั้งไว้ 100,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสาธารณสุข) หน้า -3/103-
10. โครงการรณรงค์และป้องกันโรคไม่ติดต่อในชุมชน ตั้งไว้ 200,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสาธารณสุข) หน้า -3/104-
11. โครงการสุขศึกษาประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพในชุมชน ตั้งไว้ 150,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสาธารณสุข) หน้า -3/105-
12. โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ตั้งไว้ 200,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสาธารณสุข) หน้า -3/103-
13. โครงการสร้างสรรค์ชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด ตั้งไว้ 90,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสาธารณสุข) หน้า -3/108-

14. โครงการสัมมนาและศึกษาดูงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด(แก่คณะกรรมการดำเนินงานและผู้นำชุมชน ตั้งไว้ 60,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสาธารณสุข) หน้า -3/108-
15. โครงการชุมชนปลอดยาเสพติด ตั้งไว้ 50,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสาธารณสุข) หน้า -3/108-
16. โครงการคลินิกผู้สูงอายุ ตั้งไว้ 20,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสาธารณสุข) หน้า -3/119-
17. โครงการสงเคราะห์เด็ก/เยาวชนที่มีปัญหาทั่วไปในชุมชน ตั้งไว้ 100,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสังคมสงเคราะห์) หน้า -3/153-
18. โครงการฝึกอบรม/ฝึกทักษะการเป็นเยาวชนผู้นำในชุมชน ตั้งไว้ 20,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสังคมสงเคราะห์) หน้า -3/153-
19. โครงการสนับสนุนกิจกรรมเด็กและเยาวชนในชุมชน ตั้งไว้ 80,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสังคมสงเคราะห์) หน้า -3/154-
20. โครงการศูนย์เด็กเล็กในชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ตั้งไว้ 100,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสังคมสงเคราะห์) หน้า -3/154-
21. โครงการนิเทศงานองค์กรสังคมสงเคราะห์ในชุมชน ตั้งไว้ 10,000 บาท (ปรากฏในแผนงานสังคมสงเคราะห์) หน้า -3/154-
22. ค่าใช้จ่ายในพิธีทางศาสนาและประเพณีต่างๆ ตั้งไว้ 50,000 บาท(ปรากฏในแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) หน้า -3/153-
23. โครงการส่งเสริมอาชีพชุมชน ตั้งไว้ 200,000 บาท(ปรากฏในแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) หน้า -3/155-
24. โครงการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์ ตั้งไว้ 10,000 บาท(ปรากฏในแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) หน้า -3/155-
25. โครงการส่งเสริมกิจกรรมองค์กรชุมชน ตั้งไว้ 2,750,000 บาท(ปรากฏในแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) หน้า -3/155-
26. โครงการสำรวจและจัดทำประวัติชุมชน ตั้งไว้ 10,000 บาท(ปรากฏในแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) หน้า -3/155-
27. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน ตั้งไว้ 10,000 บาท(ปรากฏในแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) หน้า -3/156-

28. โครงการสัมมนาองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนผู้มีรายได้น้อย ตั้งไว้ 10,000 บาท(ปรากฏในแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) หน้า -3/156-
29. ค่าก่อสร้างที่ทำการชุมชนป่าห่า ตั้งไว้ 950,000 บาท(ปรากฏในแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) หน้า -3/159-
30. ค่าก่อสร้างที่ทำการชุมชนทิพย์เนตร ตั้งไว้ 350,000 บาท(ปรากฏในแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) หน้า -3/159-
31. โครงการสัมมนาชุมชนเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมและการพึ่งพาตนเอง(ของแขวงนครพิงค์) ตั้งไว้ 1,000,000 บาท (ปรากฏในแผนงานบริหารงานทั่วไป) หน้า -3/163-
32. โครงการสัมมนาชุมชนเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมและการพึ่งพาตนเอง(ของแขวงกาวิละ) ตั้งไว้ 1,000,000 บาท (ปรากฏในแผนงานบริหารงานทั่วไป) หน้า -3/172-
33. โครงการสัมมนาชุมชนเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมและการพึ่งพาตนเอง(ของแขวงเม็งราย) ตั้งไว้ 1,000,000 บาท (ปรากฏในแผนงานบริหารงานทั่วไป) หน้า -3/181-
34. โครงการสัมมนาชุมชนเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมและการพึ่งพาตนเอง(ของแขวงศรีวิชัย) ตั้งไว้ 1,000,000 บาท (ปรากฏในแผนงานบริหารงานทั่วไป) หน้า -3/189 – 190-

34 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 16,620,000 บาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2547

1. โครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ศึกษาดูงานด้านสาธารณสุขของอสม. 500,000 บาท หน้า -6/64-
2. โครงการสัมมนาและศึกษาดูงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสฟติด 650,000 บาท หน้า -6/71-
3. โครงการฝึกอบรมดูงานอาสาสมัครป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า 300,000 บาท หน้า -6/77-
4. โครงการสัมมนาชุมชนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมและพึ่งพาตนเอง 6,000,000 บาท หน้า -6/105-
5. โครงการสัมมนาผู้นำชุมชน 300,000 บาท หน้า -6/106-
6. โครงการอบรมอาสาสมัครร่วมประชาสัมพันธ์เพื่อประชาธิปไตย 1,000,000 บาท หน้า -6/110-
7. โครงการอบรมสัมมนาคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ชุมชนร่วมพัฒนาท้องถิ่น 1,000,000 บาท หน้า -6/110-

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัมภาษณ์นายบุญเลิศ 27 ส.ค. 2546

ผู้สัมภาษณ์ 1. ผลงานเด่นของกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมตลอดเวลาที่ได้อยู่ในตำแหน่งฝ่ายบริหารมีอะไรบ้าง

นายบุญเลิศ ครบในส่วนของผมเองผมว่าผลงานที่ผมเด่น ๆ แล้วก็เห็นประจักษ์นั้น ประเด็นที่หนึ่ง การที่ผมได้เข้าไปเปิดประเด็นเรื่องของการริเริ่มเศรษกิจของชุมชนบ้านเราโดยวิธีการที่ผมได้มีการตั้งจุดรับซื้อขยะรีไซเคิลในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ทั้งหมด 3 จุด โดยที่เอกชนมามีส่วนร่วม เพราะสืบเนื่องจากสมัยก่อนนั้นขยะของเทศบาลถูกกำหนดราคาโดยพ่อค้าขายของเก่าที่ไม่มีมาตรฐานตอนที่ผมได้เริ่มมาผมได้มีการตั้งราคาเป็นมาตรฐานตรงหน้าจุดรับซื้อขยะของเราเลย ยกตัวอย่างเช่น กระดาษอันนี้ราคาเท่าไร แคนเท่าไร พลาสติกราคาเท่าไร อันนี้ดีมาหลาย เราเอาขยะไว้ทั้งหมด 3 จุดเป็นเงินจำนวนประมาณรวม 20 ล้านบาท ใช้เวลาเพียง 1 ปี เท่านั้นเอง

ผู้สัมภาษณ์ 2. โครงการดังกล่าวช่วยแก้ปัญหาขยะเมืองเชียงใหม่ได้มากน้อยอย่างไร

นายบุญเลิศ ต้องบอกว่าได้ประมาณ 7 ถึง 8 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้นเอง แต่ก็ดีกว่าที่ไม่เริ่ม เพราะว่าคุณลองคิดดู 7 ถึง 8 เปอร์เซ็นต์ ทั้งไปและกลับที่เราจะต้องเสียเงินเพื่อกำจัดขยะส่วนนี้ แต่กลับได้รายได้เพิ่ม นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีประโยชน์และดีกับเชียงใหม่ ประเด็นที่สองนั้นผมได้มีการทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิลขึ้นมาอันนี้ผมอาศัยแนวความคิดของคนจังหวัดเชียงใหม่ที่เขาเชื่อในเรื่องของพระพุทธศาสนา มาใช้ประยุกต์ในการที่จะกระตุ้นให้คนจังหวัดเชียงใหม่เราเข้ามามีส่วนร่วมในการกำจัดขยะ อีกผลงานหนึ่งผมก็ภูมิใจคือการที่ผมสามารถเปิดหอศิลปวัฒนธรรมของเชียงใหม่ได้ ซึ่งคุณคงรู้จักอยู่ตรงอนุเสาวรีสามกษัตริย์ เราจะใช้เงินประมาณ 100 กว่าล้านบาท ไปปรับปรุงอาคารกลางเก่าของเรากลับมาเป็นหอประชุมหอศิลปวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่ซึ่งข้างในมีห้องที่จัดนิทรรศการ ทั้งหมดประมาณ 20 ห้อง ซึ่งแสดงความเป็นมาของเชียงใหม่ย้อนหลังเมื่อประมาณ 707 ปีก่อน เริ่มตั้งแต่การสร้างเมืองของพระเจ้ามังรายมาจนถึงปัจจุบัน หอศิลปวัฒนธรรมนี้ถือเป็นหน้าเป็นตาของคนเชียงใหม่ และคนเชียงใหม่เองก็สามารถเข้าไปดูได้ว่าเมืองเชียงใหม่ของเรามีรากเหง้าและพัฒนาอย่างไรประเด็นที่ สาม ในเรื่องของการที่ผมทำผลงานผมได้มีการรณรงค์เรื่องของอากาศเสีย เพราะเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีสภาพภูมิประเทศอยู่ในแอ่งหุบเขาปัญหาใหญ่ก็คือการระบายอากาศที่ไม่สมบูรณ์ เพราะว่าพื้นที่ลุ่ม โดยเฉพาะพื้นที่ลุ่มสองฝั่งแม่น้ำปิง จนไปถึงล่างสุดของเมืองเชียงใหม่ และจึงทำให้การระบายอากาศไม่ดีผมจึงได้มีการรณรงค์ถึงปีที่ 2 ในเรื่องของการแก้ปัญหาเรื่องอากาศเสีย โดยผมมีมาตรการในการรณรงค์ประมาณ 10 ข้อ ในส่วนอื่นก็เป็นเรื่องของการทำระบบสาธารณสุขโรค ที่ผมคิดว่าใคร ๆ ก็ทำได้ แต่ทำถนนั้นง่าย ๆ อยู่แล้ว ผมขอเสริมอีกจุดหนึ่งใน

จุดที่ผมเริ่มทำและตอนนี้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีก็คือผมได้เข้ามาเป็นคณบดีเริ่มในการสร้างสวนสาธารณะตรงโรงแรมรถไฟเก่าผมเองเป็นคนประสานงานไปยังส่วนกลางไปขอประมาณขอพื้นที่ของการรถไฟมาทำสวนสาธารณะให้กับคนเชียงใหม่ ซึ่งตอนนี้เป็นผลสำเร็จเรียบร้อย จะเริ่มสร้างได้ประมาณสิ้นปีนี้นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องของการเอาสายไฟฟ้าลงใต้ดิน สายไฟฟ้าสายโทรศัพท์ ซึ่งเป็นภูมิภาคแห่งแรกในประเทศไทยที่เราได้เอาลงไป

ผู้สัมภาษณ์ มีถนนสายไหนบ้างที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

นายบุญเลิศ จะมีตอนนี้เราเริ่มทำในเส้นของท่าแพกับข้างศาลานซึ่งจังหวัดอื่นไม่มีเลย ยกเว้นกรุงเทพมหานคร และ กรุงเทพมหานครก็มีที่สี่ลมเส้นเดียว ในส่วนอื่นผมก็คิดว่าก็คงเป็นการขอความร่วมมือไปยังชุมชนเรื่องของชุมชนน่าอยู่ ซึ่งตอนนี้ชุมชนของผมเองทุกชุมชนก็ได้เข้าร่วม เมื่อส่งเข้าประกวดปรากฏว่าชุมชนของเทศบาลนครเชียงใหม่ได้ประกวดชนะเรื่องชุมชนน่าอยู่ คือชุมชนบ้านหนองหอย ซึ่งผมได้เข้าไปเป็นที่เล็งในการทำชุมชนให้น่าอยู่เรียบร้อย เป็นชุมชน ตัวอย่าง และได้รับ Certificate จากท่านวันนอร์ในเรื่องของบ้านเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม ส่วนอื่นก็เป็นผลงานทั่ว ๆ ไปที่คงจะเป็นเรื่องงานของงานRoutineมากกว่า

ข้อสอง ความคิดเห็นในเรื่องของการเลือกตั้งนายกโดยตรงผมคิดว่าเป็นโอกาสที่ดีและเป็นโอกาสที่เหมาะสมกับเชียงใหม่เป็นอย่างดีที่เราได้มีการใช้การเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ คือรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 ในการที่จะทำให้การเลือกตั้งนายกโดยตรงก็เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่าคุณเรียนรัฐศาสตร์มา คุณคงทราบว่าการแบ่งแยกอำนาจปกครองอย่างชัดเจนระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งต่อไปนี้ผมฐานะของในนายกเทศมนตรีแล้วก็คงไม่จำเป็นจะต้องไปฟังเสียงของ ส.ท. มาก สมัยก่อนนั้นนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งแบบทางอ้อมทำให้เราต้องกังวลกับเสียงของสภา แต่ภายใต้บทบัญญัติของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงแล้วผมคิดว่ามันจะกลายเป็นเรียกว่าStrong Majorเป็นนายกที่มีความแข็งแกร่งทางด้านการทำงาน และบทบาทของเราก็จะเด่นขึ้นมาโดยที่เราไม่ต้องไปฟังสภา ไม่ต้องไปมองสีหน้าของสมาชิกที่พร้อมจะมาโหวดล้มเรา อันนั้นส่วนหนึ่งคือข้อดี แล้วก็ข้อดีที่ว่าสิ่งไหนที่เป็นCommitment ที่ผมมีให้กับประชาชนแล้ว ผมสามารถทำได้ในฐานะที่ผมจะเป็นผู้ที่ลงรับเลือกตั้งคราวหน้าด้วย เรียกว่าเป็นพันธกิจแล้วเราคงจะต้องทำพันธกิจที่เราได้รับปากกับประชาชนของเราไว้

ผู้สัมภาษณ์ คุณบุญเลิศคิดว่าการเลือกนายกโดยตรงจะส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของทิศทางการเมืองท้องถิ่นเชียงใหม่ไปในทิศทางอย่างไร

นายบุญเลิศ บังเอิญเท่าที่ผ่านมาในสมัยแรกการบริหารงานของผมนั้นสะดวกสบายมาก เพราะว่าของเราเป็นเอกภาพ สภาแข็งแรงสมาชิกผมทุกคนก็อยู่ในกฎระเบียบเรียบร้อย ประเด็นที่ผมคิดว่าทิศทางที่จะเปลี่ยนแปลงผมคิดว่าต่อไปนี้จะต้องเป็นไปในทิศทางเกี่ยวกับการเมืองในส่วนกลาง ยกตัวอย่างเช่น ต่อไปนี้การเลือกของประชาชนจะเลือกพรรคหรือกลุ่มการเมืองแล้วกลุ่มการเมืองจะไปเลือกคน เพราะฉะนั้นจุดตรงนี้เป็นจุดที่ผมใช้บอกกับประชาชนของผมเสมอว่าถ้าคุณเลือกกลุ่มผมแล้วคุณจะได้สมาชิกสภาที่ทำงานเช่นนี้ ซึ่งถ้าหากว่าผมไม่ยอมให้ใครมาเข้ากลุ่มแสดงว่าผมไม่รับรอง การเลือกก็เหมือนประชาชนเลือกกลุ่ม กลุ่มเลือกคนลงมาสมัคร เพราะฉะนั้นทิศทางต่อไปนี้ผมคิดว่ากลุ่มการเมืองเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการที่จะลงรับเลือกตั้งในสมัยต่อไป เพราะวาทโยบายที่กลุ่มให้ไว้ก็ต้องไปเติมเต็มให้ครบที่เราไปสัญญากับประชาชน ซึ่งผมก็ยังมีแนวโน้มว่าจะให้ ส.ท. ของผมทุกคนได้มีโอกาสแสดงวิสัยทัศน์ของตนเอง ให้กับประชาคมของเชียงใหม่ได้ฟังในทุก ๆ แขนงที่เราจะลงเลือกตั้ง แต่ถามว่าเห็นด้วยหรือไม่กับการเลือกตั้งโดยตรง ผมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งนะครับ และทิศทางที่ได้เขียนไปเมื่อสักครู่ว่าทิศทางในอนาคตของเชียงใหม่แล้ว ก็จะเลือกกลุ่มแล้วนายกจะต้องเป็นนายกที่มีความตั้งใจในการทำงาน และจะต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์ไม่ใช่เหมือนสมัยก่อนที่ใครก็ได้ที่เดินเข้ามาแล้วจะเอาเงินมาซื้อเสียงตอนนี้หมดสมัยไปแล้ว

ผู้สัมภาษณ์ ในการเลือกตั้งครั้งนี้กลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมและตัวของท่านจะนำเสนออะไรเป็นจุดขายให้มีความโดดเด่นเหนือกลุ่มการเมืองอย่างไรบ้าง

นายบุญเลิศ ผมต้องเรียนว่าเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีรายได้ส่วนใหญ่มาจากการท่องเที่ยวในจุดแรกที่ผมมี Commitment กับประชาชนของผมเองก็คือผมจะยกระดับของรายได้จากการท่องเที่ยวขึ้นมาอย่างต่ำ 20 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผมทำได้แน่นอน เพราะเชียงใหม่ตอนนี้เราถูกวางให้เป็น Hub ของการบิน และเป็น Hub ICT ซึ่งผมเชื่อว่าอย่างต่ำ ๆ รายได้ GDP ของเราจะต้องเพิ่มขึ้นมาเป็น 50,000 ล้านบาท แต่ทุกวันนี้เรามีประมาณ 3 - 4 หมื่นล้านบาท ขอโทษครับการท่องเที่ยว 30,000 กว่าล้านบาท ถ้าผมจะเพิ่มการท่องเที่ยวเป็นประมาณ 50,000 ล้านบาทนั้นไม่ยาก เพราะว่าอันนี้มันสอดคล้องกับการมี International Conference เพื่อรองรับการจัดงาน Expo ผมว่าทั้ง 3 องค์ประกอบจะสามารถทำให้คนยกระดับรายได้จากการท่องเที่ยวเราได้ถึงระดับ 50,000 ล้านบาทอย่างต่ำ และจุดที่ 2 ผมพยายามจะมีการวางผังเมืองในเรื่องของประวัติศาสตร์ เพราะเชียงใหม่ก็เป็นเมืองที่มีอายุรวมกันแล้ว 700 ปี มาแล้วเราพยายามวางผังเมืองโดยเฉพาะในจุดที่มีเอกลักษณ์ของตัวเอง ยกตัวอย่างเช่น บริเวณวัดเกต วัดลาย และโบราณสถานต่าง ๆ ที่ผมได้เพิ่มขึ้นมาได้มีการรื้อฟื้นไม่ว่าจะเป็นวัดเจ็ดยก อยู่ตรงใกล้ ๆ กลางเวียง วัดโลกโมฬีที่เราได้เริ่มเข้าไปช่วยเหลือเขาในการฟื้นฟูเพื่อการพัฒนา นั่น ๆ

ผมจะยืนอยู่บนจุดที่เราจะไม่ทำให้การพัฒนานั้นไปขัดแย้งต่อคุณค่าของโบราณสถานของเราเองอันนี้เป็นจุดที่ผมซึ่งตลอด และประเด็นที่ 2 ผมจะส่งเสริมให้มีการเรียนในโรงเรียนของท้องถิ่น ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่าการสร้างจิตสำนึกของความเป็นท้องถิ่นผมจะพยายามเพิ่มขึ้นต่อไปผมจะให้โรงเรียนของผมในเขตเทศบาลผมเองได้ขึ้นกับเทศบาลเองที่มีเด็กนักเรียนประมาณ 6,000 คน พูดภาษาเหนือ เพราะเป็นภาษามีจะพูดให้ได้ก่อนเป็นภาษาแรก แล้วต่อไปก็เป็นภาษากลางก็ต้องแน่นอนเราจะต้องสอดแทรกด้วยภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส ซึ่งผมคิดว่าเป็นภาษาหลัก ๆ ที่เราควรจะให้เด็กเราที่มีความสามารถหรือมีพรสวรรค์ได้เข้ามาศึกษาเหล่านี้เพิ่มขึ้น มา ส่วนของเอกชนนั้นเราคงจะไปบังคับเขาไม่ได้ เพราะว่ามันไม่ได้อยู่ในการควบคุมของเราเอง ซึ่งตอนนี้เรามีการรณรงค์ทุก ๆ วันศุกร์เราจะใส่เสื้อพื้นบ้านกันอยู่แล้ว ซึ่งผมคิดว่าโรงเรียนเอกชนดังกล่าวก็คงจะมีส่วนร่วมในเรื่องนี้พอสมควร แล้วในส่วนอื่นจะเพิ่มความเขียว ความเขียวกรีนแอนกรีนขึ้นมาในพื้นที่ของเรา ที่นี้พูดแล้วทำแล้วยกตัวอย่างเช่นสวนสาธารณะของรถไฟที่เราใช้งบประมาณร่วม 100 ล้านบาท ตอนนี้เริ่มสร้างประมาณสักเดือนหน้า เช่นกัน ก็จะเพิ่มต้นไม้ เพิ่มความเขียวในเมืองให้สูงสุดเพิ่มออกซิเจนที่เพิ่มความเขียว และอีกประเด็นหนึ่งในการจัดระเบียบเมือง ทุกวันนี้การจัดระเบียบเมืองค่อนข้างจะมีปัญหาหนึ่ง เพราะว่าเป็นการปล่อยปากกละเลยไปเป็นระยะเวลาในการจัดระเบียบทางเท้า การจัดระเบียบทางรถทั่วไป ซึ่งจุดไม่เป็นไปตามถนน การจัดระเบียบขนส่งมวลชนที่ค่อนข้างจะพิกลพิการตาของเชียงใหม่ เพราะเชียงใหม่เรามีแต่รถสี่ล้อแดง เพราะปัจจุบันนี้ผมยืนยันเป็นอย่างยิ่งว่าเชียงใหม่จะต้องมีรถเมล์ ซึ่งผมทำแล้วต้นปีหน้าผมเปิดแน่นอนรถเมล์ ผมมี 24 คัน เราจะเปิดระบบขนส่งมวลชนที่เป็นหลักเป็นเส้นหลัก ๆ แล้วเราจะอาศัยรถสี่ล้อแดงดังกล่าวมาเป็นตัวเสริมเข้ามาวิ่งในซอยแล้วเส้นใหญ่ผมขอใช้รถบัสวิ่งอันนี้กำลังมีการพูดคุยคุยกันอยู่ว่าจุดนั้นเราจะทำได้และทำได้ในระดับไหน ซึ่งปัญหาของขนส่งมวลชนเป็นเรื่องที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดเชียงใหม่ตอนนี้ซึ่งผมก็มีการศึกษาในการวางโครงข่าย เช่น ถ้าเราแก้เฉพาะในเมืองคงไม่พอจะต้องServeไปถึงนอกเมืองด้วย เช่น แกนเหนือไปได้จากแมริมจะไปแมริมจะไปทางดง สมมติเพราะเหนือใต้ แล้วเราก็จะมีการวิ่งเข้ามาและจะมีInterchangeที่อยู่ในเมืองเรา รถสามารถจะวิ่งทางตะวันออกถึงตะวันตกได้ด้วย เพราะฉะนั้นจะเป็นการบล็อกไม่ให้รถที่เข้ามาในเขตเทศบาลเราใน 1 วัน นั้นหลายแสนเที่ยว ไม่ต้องมาแล้วถ้ามีระบบขนส่งมวลชนเราจะต่อเป็นโครงข่ายที่เหมือนกับใยแมงมุม ถ้าสามารถรวมกันกันที่จุดนี้ไปทางเหนือ ตะวันออก ตะวันตก และใต้ได้หมดเลย เช่นเดียวกันเราจะแบ่งเป็น 2 ทิศทาง ส่วนนั้นก็เตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว เพราะว่าเราจะเริ่มทำจากระบบเล็ก ๆ เข้าไปก่อน และระบบดังกล่าวผมคิดถ้าเกิดเราสามารถที่ร่างตารางในการเดินให้ตรงเวลา แล้วเพิ่มความถี่

ของรถดังกล่าวผมเชื่อว่าระบบขนส่งมวลชนของเราจะสามารถเกิดขึ้น ซึ่งผมจะต้องเน้นซึ่งก็คือสเกสเวลาที่แน่นอน และราคาต้องเป็นธรรมด้วยไม่ใช่ว่าสเกสคิดไม่ใช่และเป็นการลดการปล่อยไอเสียลง เพราะเมื่อสักครู่ก็ต้องกลับไปพูดเรื่องเชียงใหม่อากาศไม่ดีก็มีเริ่มมีเปลี่ยนทุกอย่างแล้ว แล้วเรื่องอื่นครับก็จะมีการจัดโครงการในเรื่องของการจอดแล้วไม่ต้องไปเหมือนว่าโครงการที่จอดก็ต้องไปเราอาจจะมีกำหนดมาตรฐานในการเก็บค่าจอดรถแต่ละเมืองในแต่ละพื้นที่ไม่เท่ากันยกตัวอย่าง เช่น สมมติว่า คุณมาใช้สิทธิ เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ไปจอดที่ข้างศาลานจันทนาแน่น คุณไปจอดสมมติว่าถ้าหากว่าคุณไปจอดที่ถนนเจริญเมือง คุณจ่าย 1 บาท สมมติที่ข้างทางอาจจะจ่าย 6 สตึง หรือบางเส้นที่อาจมีความหนาแน่นสูง ๆ ต้องจ่ายมากขึ้นเป็นการบังคับให้เขาใช้เวลาที่อยู่กับเราให้น้อยที่สุด เพื่อจะมีการแบ่งที่จอดรถให้มากที่สุด อันนี้ก็เป็นเรื่องที่ผมได้เตรียมและก็คงจะได้เอาไปปฏิบัติในสมัยหน้าที่ผมจะลงรับเลือกตั้งแล้วในเรื่องของการทำผังเมืองเมื่อสักครู่พูดไปแล้ว กำหนดพื้นที่ว่าง กำหนดพื้นที่ว่างให้เป็นมาตรฐาน กำหนดพื้นที่ให้ผู้ประกอบการเปิดใกล้ ๆ โบราณสถานยกตัวอย่างเช่น ต่อไปนี้จะไม่มีการอนุญาตให้เปิดคาราโอเกะที่ห่างจากวัดระหว่าง 100 เมตร สมมติเราจะมีการเตรียมไว้เรียบร้อยในเรื่องของเทศบัญญัติ แล้วการกำหนดออกเรื่องของผังเมืองผมจะมีการเชิญประชาชนทุกคนที่มีส่วนร่วมมาช่วยการกำหนดเลยว่าทิศทางการพัฒนาเมืองแล้วที่คนเราต้องการคืออะไร เราจะใช้ตรงนี้เป็นบรรทัดฐานในการที่จะออกเทศบัญญัติหรือออกผังเมืองเฉพาะของเทศบาลนครเชียงใหม่ขึ้นมาอันนี้เป็นแนวคิดคร่าว ๆ และสอดคล้องกับเมืองน่าอยู่

ผู้สัมภาษณ์ คุณบุญเลิศจะมีวิธีการหาเสียงอย่างไร

นายบุญเลิศ ผมต้องเรียนว่าการหาเสียงในครั้งนี้อาจจะซุนโบายและจะเน้นว่าสิ่งที่เราพูดเราจะต้องทำได้ผมคงไม่สามารถจะพูดได้ว่าอีก 4 ปี ผมจะเอารถไฟฟ้ามาวิ่งลอยฟ้า วิ่งใต้ดิน คงเป็นไปได้ไม่ต้องใช้เงินเป็นหมื่น ๆ ล้าน มันสัมผัสไม่ได้ เพราะฉะนั้นผมจะพูดในสิ่งที่ผมจะต้องทำให้ได้เท่านั้น อนุรักษ์วัฒนธรรมที่เราทำอยู่แล้ว ในเรื่องของการทำรถเมล์ที่เราจะต้องทำได้อยู่แล้ว เพิ่มสวนสาธารณะเราทำอยู่แล้ว เราจะทำทุกสิ่งทุกอย่างที่เราสามารถทำได้ ชูในสิ่งที่เราสามารถจับต้องได้เท่านั้นเอง จินตนาการประเภทแบบหลุดโลกอย่างนั้นไม่ได้เราจะไม่ทำเด็ดขาด เพราะฉะนั้นจุดนี้ผมคิดว่าเราจะได้เปรียบที่ว่าเราจะไปบอกกับประชาชนเราได้ว่า Commitment ที่เราให้ เราจะต้องทำให้ได้แล้วเขาถามด้วยว่านายกเรื่องนี้ได้กี่ปี ผมจะตอบให้เลยสวนสาธารณะ 2 ปี สมมติ 1 หรือ 2 ปีก็ว่าไปทุกอย่างเลยอย่างนี้ง่ายการหาเสียงนั้นเราคงจะได้โชว์นโยบายและแน่นอนการซื้อเสียงล้มไปได้เลยเดี๋ยวนี้ประชาชนคนเชียงใหม่โดยเฉพาะผมว่าเป็นประชาชนที่ฉลาดที่สุดในประเทศไทยยกเว้นกรุงเทพฯ

ๆ เพราะเราเป็นชุมชนเมืองที่พัฒนาการทุก ๆ ด้านมาเป็นระยะเวลาช้านาน ในการซื้อเสียงนั้นยากมาก เราจะต้องไป Convince ให้เขาไปเห็นผลงานที่เราไปทำมาแล้วเชิงประจักษ์ว่าทำแล้ว แล้วให้เขาเชื่อว่าเราจะสามารถทำในสิ่งที่เราพูดไว้รักษาสัญญาไว้ให้เขาให้ได้จุดนี้เป็นจุดที่ผมจะใช้เป็นแนวทางในการหาเสียงกับประชาชน และแน่นอนการที่เราอยู่กับพี่น้องประชาชนไปถึง 4 ปี นั้นอยู่แบบใกล้ชิด เพราะอย่างผมเอง ผมจะอธิบายให้ฟังว่าผมจะเป็นนายกคนแรกที่มีการไปพบปะกับประชาชนในแต่ละแขวง ผมจะมีการประชุมการทุก ๆ สัปดาห์ ในแต่ละแขวงเชียงใหม่เราแบ่งเป็น 4 แขวง เทศบาลแต่ละแขวงนั้นผมจะเชิญประธานชุมชนขึ้นมาทุกอาทิตย์เลยมาแสวนากันมาเปิดประเด็นกัน 77 ชุมชนเราจะแบ่งการประชุมเป็น 4 ครั้ง ครั้งละประมาณ 15 ถึง 18 ชุมชนมาพูดกันเลยว่าความต้องการของคนมีอะไรบ้างแล้วสิ่งนั้นเราจะ Serve ให้คุณได้บ้างเป็นการสื่อสาร 2 ทางเลยเปิดประเด็นพูดบนเวทีทุกอาทิตย์เลยจุดนี้เป็นจุดที่ผมได้เปรียบ เพราะผมทำมาแล้ว 4 ปี ติดกันแล้วก็เป็นจุดที่ผมได้รับปากว่า และได้ทำสมรรถนะแบบไม่ว่าเรื่องของสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเป็นเรื่องง่าย ๆ ก็ทำให้เรียบร้อย การเจาะลึกถึงเรื่องของการศึกษาครูคลัง ช่าง หมอ เทศบาลเชียงใหม่เป็นเป็นเรื่องที่เราพูดกันทุกสัปดาห์อยู่แล้วกับชุมชนทั้ง 70 กว่าแห่ง ซึ่งผมหมายรวมไปถึงชุมชนที่มีฐานะแล้ว และชุมชนที่เขายากจะมาร้องขอเราเราก็เปิดประเด็นให้เขาตลอดทุกสัปดาห์จะมี 1 แขวง จะประกาศไปเลยว่าแขวงนี้ตลาดวิลล่า ณ จุดไหน แขวงนครพิงค์ ณ จุดไหน เป็นตัวอย่างทำนองนี้

ผู้สัมภาษณ์ ส่วนประชาชนที่อยู่นอกชุมชน ทางเทศบาลได้เปิดโอกาส เวทีให้เข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบเดียวกับชุมชนหรือไม่

นายบุญเลิศ ก็สามารถเข้ามาประดีสัมพันธ์ได้ แต่ว่าต้องเรียนว่าคนเชียงใหม่คนเชียงใหม่ถ้าหากคนที่มีเดียมไฮสแล้วเขาจะไม่ค่อยเข้ามาเท่าไร เพราะเขาถือว่าเขาสามารถ Stand-alone ได้แล้ว การจัดหาเสียงข้อ 5 การหาเสียงของเราอย่างที่ได้พูดไปเมื่อสักครู่ Commitment ที่เราพูดไว้จะต้องทำให้สำเร็จ แล้วการหาเสียงนั้นก็คงจะแบ่งออกเป็น 2 แบบ เพราะว่าเราจะต้องดูความจำเป็นของแต่ละกลุ่มที่เราเข้าไปหาเสียงเช่นชุมชนที่แออัดแล้วความต้องการเขาจะเป็นโครงสร้างพื้นฐานถนน ท่อระบายน้ำ ความต้องการของคนระดับมีเดียมไฮสเขาจะเรียกร้องหาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องของคุณภาพอากาศ คุณภาพของน้ำ และระบบการจัดการน้ำเสียและขยะของเราเองเขาจะถามเรื่องนี้ตลอดผมจะ Serve need เรื่องนี้ ซึ่งผมคิดว่าเราสามารถ Serve คนในทุก ๆ ระดับได้แน่นอนเขาต้องเลือกเราอยู่แล้ว

ผู้สัมภาษณ์ ทางกลุ่มได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายอย่างไรในแต่ละแขวง และทางกลุ่มมีการแบ่งองค์กรย่อยในการหาเสียงในแต่ละแขวงอย่างไร

นายบุญเลิศ เท่ากันหมด และเหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น แขวงศรีวิชัย ซึ่งมีมหาลัยเชียงใหม่สังกัดอยู่ นักศึกษาจะเรียกร้องเรื่องระบบขนส่งมวลชนพอเราไปถึงแขวงมั่งราย ซึ่งเป็นพื้นที่ของชุมชนที่มีความจนรายได้จะน้อยเขาจะเรียกร้องถึงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่นถนนหนทาง ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า จะต่างกันจุดนี้เราก็เริ่มแบ่งกลุ่ม ในการหาเสียง พอข้อ 5 ข้อ 6 ต่อกันวิธีการช่องทางยุทธวิธี อันนี้ก็คือคำตอบที่ผมตอบไปแล้วคล้าย ๆ กันก็คือเราจะหาความจำเป็นของแต่ละกลุ่มว่าเขาต้องการอะไรบ้างและช่องทางที่เราจะเข้าไปเราจะเข้าทางช่องทางไหนส่วนยุทธวิธีก็แน่นอนเราก็จะต้องใช้ยุทธวิธีที่ต่างกันในจุดที่เราคิดว่าเราจะใช้ระบบขนส่งมวลชนไปหาเสียงไปหาเสียงทาง ม.ช. สมมติว่าเราจะหาเสียงในชุมชนแออัดเราก็เอาในเรื่องของน้ำไหลไฟสว่างไปหาเสียงกันและแน่นอนตอนนี้ทุก ๆ กลุ่มของเชียงใหม่เรียกร้องถึงคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นถึงแม้ว่าจะดีต่างคนละมาตรฐานก็แต่เราก็พยายามจะเอาจุดนี้เป็นตัวชูแล้วก็จะนำทุก ๆ กลุ่มเข้าไปสัมผัสกับนโยบายที่เราหาเสียงไว้ได้

ผู้สัมภาษณ์ ทางกลุ่มจะเข้าถึงประชาชนนั้น จะเข้าโดยวิธีไหน

นายบุญเลิศ ผมจะอธิบายให้ฟัง ผมจะไปในทุกชุมชนเอง 77 ชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผมเดินมาหมดแล้วประธานชุมชนกับกรรมการชุมชนรู้จักผมดีมากเลย เพราะว่าเรามีประติสัมพันธ์กันเป็นระยะเวลา 4 ปี แล้วแน่นอนครับชุมชนนั้นก็เป็นที่เราพูดกันเรียบร้อยแล้วมุกกลับตลาดที่เป็นชุมชนชั้นกลางเขาก็ต้องการเรื่องคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ยกตัวอย่างเช่นผมไปตั้งจุดตรวจฝักปลอดสารพิษ เนื้อที่ไม่มีสารปนเปื้อน เนื้อนี้รวมถึงอาหารทะเลด้วยผมก็มีการไปตั้งเต็นท์ตรวจในตลาดนี้เป็นตัวอย่างที่เราได้ทำไปแล้วซึ่งตอนนี้ก็ตอบรับได้ดีมาก ความแตกต่างของการเลือกตั้งครั้งนี้กับครั้งที่ผ่านมา

ผู้สัมภาษณ์ ครั้งที่ผ่าน ๆ มา

นายบุญเลิศ ครั้งที่ผ่าน ๆ มาต้องทราบว่ามีวัฒนธรรมในการซื้อเสียงในสมัยก่อนยังมีอยู่บ้าง สมัยก่อน เพราะ ก.ก.ต. ยังไม่เข้ามาคุม ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบหนึ่งที่สามารถใช้ได้ ในสมัยก่อน แต่เดี๋ยวนี้ผมเรียนว่ายากมาก ไม่มีทาง ตอนนี้อย่างประชาชนเขาบอกผมเองว่าถ้าหาก ก.ก.ต. ไม่เข้ามาก็ช่างเขา มาซื้อเสียงเขาจึงจะรับเงินแต่เขาจะไม่เลือกเขาจะเลือกคนที่อยู่กับเขาเท่านั้นเอง ซึ่งสามารถซื้อได้ว่าจะไม่ทิ้งพวกเขา นโยบายของผมถึงได้เริ่มมาเป็นคนแรกในการเข้าไปมีประติสัมพันธ์ในเชิงการสื่อสาร 2 ทางง่ายในการที่ประชาชนจะพบผม เพราะไม่ต้องพบผมในเทศบาลเลยผมจะพบกันทุกอาทิตย์เลย ที่ชุมชนคุณมาพบผมได้เลย บอกเลยว่าคุณต้องการอะไร แล้วสิ่งที่เราสามารถ Serve need คุณได้เราทำทันทีถ้า Serve need ไม่ได้ทันทีก็ทำเป็นระดับระยะกลาง ระยะยาวไปว่าไป กระบวนการคัดเลือกในนามกลุ่มได้ลงสมัครในคราวนี้ผมคัดเลือกคนที่มีคุณภาพในการที่จะเป็นตัวเลือกให้กับประชาชนผมเอง

ผมเรียนเลยว่ากลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมสมาชิกที่ผมจะส่งลงสมัครรับเลือกตั้งในกลุ่ม 24 คนนั้นผมมีระดับปริญญาโทถึง 20 คน ปริญญาตรี 4 คน เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้น

1 การศึกษาผมให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

2 ต้นทุนทางสังคมต้องมีไม่ใช่ว่าคุณจะเป็นคนที่มีแต่วัตถุ ทางสังคมไม่มี ผมไม่ได้หมายถึงในฐานะ แต่หมายถึงว่าคนที่มาอยู่กับเราจะต้องเป็นคนที่มีความเสี่ยงที่ไม่เสียหาย มีนักวิชาการกลุ่มของผมจะมีวิศวกรอยู่ประมาณ 4 ถึง 5 คน มีหมอลืออยู่ 2 คน และนอกนั้นจะเป็นพวกที่เรียนมาทางสายบริหารธุรกิจ สายช่าง ก็มี เพราะฉะนั้นอยากจะเรียนครีบบว่าเรื่องการศึกษาผมให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 เลย ผมสามารถประกาศได้ว่ากลุ่มผมนี้ต้อง 20 คน อย่างต่ำ ต้องจบระดับปริญญาโท ก็จบแล้วแล้วระดับปริญญาตรีกำลังเรียนอยู่ เรียนแล้วจบแล้วประมาณ 4 คนขอยืนยันว่าผมไม่แพ้ ส.ก. ส.ข. กรุงเทพฯ ฯ แน่นอน

ผู้สัมภาษณ์ อันนี้ เป็น ส.ท. ใช่หรือไม่

นายบุญเลิศ เป็นสมาชิกสภา ไช้ครีบบ ส.ท.

ผู้สัมภาษณ์ แล้วเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรี

นายบุญเลิศ เทศมนตรีนั่นเป็นParty listที่เราจะเลือกขึ้นมาเป็นรองนายกในสมัยหน้าก็คือ

ผมจะเป็นนายกแล้วก็มีผมจะเลือกเทศมนตรีที่มีความสามารถเฉพาะทางมาร่วมบริหารยกตัวอย่างเช่น รองนายกที่คุมฝ่ายการคลังจะต้องมีประสบการณ์ด้านการทำงานให้กับสถาบันการเงินมา ยกตัวอย่างเช่น ธนาคาร ไฟแนนซ์ ข้อที่ 2 ในเรื่องของครู ของการศึกษา ผมจะเลือกเอาบุคคลที่เหมาะสมที่สุดที่ผมคิดว่าเขาจะสามารถอุทิศตัวเขาเองและมีวิสัยทัศน์ทางการศึกษามาให้กับประชาชนนะครีบบ ช่างก็ต้องศึกษาวิศวกร คือรู้วิธีการในการที่จะเข้าไปแก้ปัญหาเรื่องช่าง ในเรื่องของสาธารณสุขก็เช่นกัน เราคงจะจัดให้มีหมอลือ 1 คน มารับหน้าที่นี้ไปเลย ซึ่งตอนนี้ก็ต้องบอกถึงความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่งตอนนี้ก็ยังมีเลือกเอาไว้ แต่ยังไม่มีการชี้ตัว

ผู้สัมภาษณ์ แต่มีแนวโน้มว่าใครถนัดด้านใดก็จะได้ดูแลทางด้านนั้น

นายบุญเลิศ น่าจะเป็นไปเช่นนั้น แต่ต้องเรียนคุณว่า คุณเคยเรียนการเมืองการปกครองบางครั้งสมการของการเมืองจะ 1+1=2 ไม่ได้ เพราะฉะนั้นก็ต้องดูเหตุผลประกอบในช่วงของที่เราได้รับการเลือกตั้งมาแล้ว แล้วก็คงจะมีการปรับให้เหมาะสมที่สุดกับtime and space ข้อ 9 นั้นผ่านไม่เกี่ยวกับเรื่องการซื้อเสียง การรณรงค์เมื่อสักครู่พูดไปแล้ว ข้อ 10 กฎหมายเลือกตั้ง ก.ก.ต. เข้ามาจะทำให้ทิศทางเราการเลือกตั้งนั้นผิดอย่างสิ้นเชิงไป เพราะการใช้เงินนั้นทำไม่ได้แล้ว ถึงแม้เราอยากจะใช้หัวโหม่งนี้ถ้าให้ผมซื้อเสียงพูดกันแบบภาษานักเลงผมก็อยากจะซื้อเพื่อความชั่วแต่บังเอิญผมได้เตรียม

เรื่องนี้ถึง 4 ปี ก่อนแล้วว่า หยุดแล้วเราไม่มีเด็ดขาด แล้วตอนนี้ใครซื้อมาก็เสร็จแน่นอน ผมได้มีการเอาประธานชุมชนผมไปสาบานกับพระว่าเรามาสาบานกันว่าคนซื้อมีอันเป็นไป คนขายมีอันเป็นไป เพราะฉะนั้นเราก็จะหยุดทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย เพราะนักการเมืองคือผู้ซื้อตามภาษาGov. เพราะฉะนั้นตอนนี้ถ้าผู้ซื้อและผู้ขาย Demand and Supply ไม่พบกันแล้ว เพราะฉะนั้นเรามาพูดกันต่อหน้าพระชัดเจน และทุกคนก็ร่วมมือเป็นอย่างดีถ้าหากความร่วมมือระหว่างทางเทศบาลนครเชียงใหม่กับคนในพื้นที่แล้วแล้วผมว่าเป็นมิติใหม่ที่มาเลย ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นเท่าที่ผ่านมาเปลี่ยนแปลงหรือบทบาททางกฎหมายสังคมที่ได้รับการที่ผ่านมาตรงนี้ก็พูดถึงเหมือนคำตอบเมื่อสักครู่ได้ว่าความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในสมัยก่อนนั้น สมัยก่อนนั้นความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์จะต้องแยกเป็น 2 เรื่อง อย่างทุกวันนี้สัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ผมมีอยู่แล้ว เพราะว่าจากการที่เราเข้าไปมีการประชุมกับเขาและการที่เขามี need และเรา Serve need เขานั้นคือการมีการอุปถัมภ์ และผมถือว่าเป็นหน้าที่ที่ผมจะต้องทำอยู่แล้วอันนั้นก็อยู่แล้ว ซึ่งให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเลือกตั้งที่ครั้งนี้ด้วย แต่เชิงอุปถัมภ์ที่พูดถึงนี้ ใช้เงินซื้อเสียงนั้นไม่มีแล้ว ต้องแบ่งเป็น 2 เรื่อง เพราะสังคมตอนนี้เปลี่ยนแปลงแล้ว และกฎหมายก็เปลี่ยนแปลงด้วย อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ชัดเจนว่าตอบได้อย่างตรงประเด็นว่าอุปถัมภ์ในด้านของการอำนวยความสะดวกในหน้าที่การทำงานของผมที่ผมมีอยู่แล้วที่ผมได้เปรียบ เพราะผมเป็นนายกเทศมนตรีที่ผมในตำแหน่ง โอกาส ที่ผมจะไปอุปถัมภ์เขาในเชิง Provide เขาไว้ทุกอย่างนั้นก็เป็นที่ การซื้อเสียงล้มไปได้เลยไม่ต้องพูดถึงเลย

ข้อ 11 กลุ่มของผมผมจะบอกกันว่าข้อ หนึ่ง นั้น ผมเป็นกลุ่มทางการเมืองกลุ่มเดียวที่เชิญกลุ่มประชาชนผมทั้งชุมชน ทั้งกลุ่มพ่อค้า นักธุรกิจ นายธนาคาร ทุกคนมาร่างวิสัยทัศน์ 5 ปี 10 ปี 15 ปี ร่วมกันผมทำได้ตั้งแต่ 2 ปีก่อนแล้ว เราเชิญเขามาทุกคนมา brain storm บอกมาเลยว่าใคร กลุ่มนี้ต้องการอะไรบ้าง เพราะฉะนั้นอันนี้ก็เป็นคำตอบที่ผมได้ตอบเมื่อสักครู่เช่นกันว่าความต้องการของชุมชนแล้วความจำเป็นของเขาจะอยู่ที่ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ความต้องการของ Medium-Hight ก็น่าจะเป็นพวกของชนส่งมวดชน Medium-Hight ทุกคนเรียกร้องถึงคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การรณรงค์อากาศ การศึกษา ประเพณี อันนี้มาพร้อมกัน เมื่อเรามีความมั่งคั่ง การสืบสานประเพณีอะไรทุกอย่างก็จะตามมาเป็นเราตามตัวนะครับ การพบปะกับประชาชนโดยสมาชิกของกลุ่มนั้นบ่อยมากเลยผมเองก็จะไปเดินเยี่ยมไปเรื่อย ๆ ผมจะมี Scale ในการเดินช่วงนี้อาทิตย์ละประมาณ 1 วัน อย่างต่ำ 1 วันนั้นหมายความว่าผมจะเดินในช่วงเย็น ๆ ที่สามารถจะพบปะชาวบ้านได้ผมจะนำเอาเจ้าหน้าที่เราที่เป็นข้าราชการ นำเอาสมาชิกสภาไปกับเราด้วย สมมติว่าไปกาดหลวงผมจะเดินเข้าไปเลยจะถามว่าบ้านนี้ที่คุณต้องการคืออะไร เขาต้องการที่จอดรถที่ดีกว่านี้ ต้องการไม่ให้แม่ค้ามา

ปิ้งอาหารที่ส่งกลิ่นให้เขา ให้เรากำจัด การจัดระเบียบฟุตบอลอันนี้เป็นเรื่องที่ผมได้มีการไปพูดตลอดก็ เป็นส่วนหนึ่งที่อธิบายว่าความต้องการพื้นฐานของคนแต่ละส่วนจะไม่เท่ากัน

ผู้สัมภาษณ์ ตอนนี้ยังไม่มีผู้ใดเปิดตัวที่จะลงสมัครฯ ท่านคิดว่าจะทำให้ภาพลักษณ์ของการ เลือกตั้งเชียงใหม่ครั้งนี้ดูไม่ดีหรือไม่

นายบุญเลิศ ผมว่าคุณเรียนGovมาคุณรู้ คือชั่วโมงคนที่ออกมาแข่งกับผมเขาจะยังไม่แสดงตัว อัน นี้สันนิษฐานได้ว่า 1 เขาไม่สนใจเขาอาจจะไปเป็นพวกไพร่ฟ้าที่ไม่สนใจทางการเมือง หรือเขาสนใจ แล้ว เราสนใจแต่เขาไม่สามารถหาทางเข้ามาได้ เพราะว่าในสมัยที่ผมได้ทำงานมา 4 ปีนั้น พื้นที่ผมอยู่นั้น เต็มตลอดของผมคนที่ดูแลเขาอยู่ แล้วประกอบกับคนชั้นกลางผมเป็นคนที่ได้เปรียบกว่านายกคนอื่น ที่ ผมได้รับการยอมรับจากคนชั้นกลางค่อนข้างจะมาก จากการที่เราไปร่วม สังสรรค์กับเขา มีประติ สัมพันธ์ในหลาย ๆ ด้านตั้งแต่งานจัดงานวันเกิด วันตาย ทุกอย่างเราก็ไปร่วมทุกจุดซึ่งต่างกับด้าน การเมืองในสมัยโบราณ เขาเองจะเอาเฉพาะกลุ่มชุมชนในระดับล่างอย่างผมเองจะเอาทุก ๆ ระดับ แม้แต่งานที่เรามีปฏิสัมพันธ์กันในเรื่องของการต่างประเทศ ผมเองทุกด้านเลยมีทุกด้านผมก็เป็น ประธานในรับมอบ แล้วทุกสิ่งทุกอย่างที่เราทำทำอย่างดี ทุกด้านครบเครื่องเรื่องของการทำงานตรง ประเด็น เพราะฉะนั้นผมมั่นใจว่าเราจะเป็นกลุ่มทางการเมืองที่คนเชียงใหม่จะให้โอกาสเราอีกครั้งหนึ่ง อย่างนี้ดีกว่า ชัดเจนนะครับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัมภาษณ์ นายบุญเลิศ บุญปกรณ์ 30 ม.ค. 2547

ผู้สัมภาษณ์ : ที่ผ่านมากุณบุญเลิศรณรงค์หาเสียงใช้วิธีการอย่างไรบ้างคะ แล้วใช้วิธีการและรูปแบบอย่างไร

นายบุญเลิศ : ต้องเรียนว่าช่วงระยะเวลาที่หาเสียงของพวกเราใช้วิธีการ knockdoor มากกว่าส่วนใหญ่จะ เช่นนี้ แล้วกรณีของตนเองผมจะหาเสียงอย่างสม่ำเสมอ ตลอดเวลาที่ผ่านมา 4 ปี ไม่เคยขาดแม้แต่ วันเดียวที่จะไปหาชาวบ้าน เพราะฉะนั้นในช่วงที่คนอื่นหาเสียงมาก ๆ ผมก็หาเสียงลดน้อยลง เพราะว่ามันเสี่ยงกฎหมาย ก.ก.ต. ที่ห้ามมีข้อบัญญัติไว้ 11 อย่าง ซึ่งถ้าเราไปหาเสียงในช่วงนี้แล้ว ก็จะเป็นการล่อแหลม แต่ก็มีในการที่จะเดินไปหาชาวบ้านไป knockdoor ไปชี้แจงผลงานไปชี้แจงถึง นโยบายในอนาคตก็มี แต่ผมคงไม่ไปหาเสียงแบบขึ้นรถกระบะแล้วไปตะโกนตามสี่แยกผมคงไม่ทำ เพราะผมคิดว่าคงจะไม่ได้ผล เพราะว่าจุดที่คนให้ความสำคัญกับการฟังนโยบาย การฟังผลงานน่าจะเป็นคนที่มีสิทธิในการที่จะฟังเราพูดมากกว่าไม่ใช่จะไปยืนข้างถนนแล้วไปยืนกลางหน้าตลาด แล้วไปตะโกนผมคิดว่าคงไม่มีประโยชน์แล้วก็โดยเฉพาะจุดที่เราจะหาเสียงเราจะหาเสียงจุดที่คิดว่าได้เป็น ประโยชน์กับการหาเสียงแท้จริงยกตัวอย่าง เช่น เราไปพูดในจุดที่สมมติว่าที่ตลาดตอนเช้า ๆ นั้น คนที่ไปซื้อของในตลาดจะไม่ใช่คนในเขตพื้นที่เราเลยจะเป็นคนที่มาจากนอกเขตส่วนใหญ่ เพราะฉะนั้น การหาเสียงอย่างนั้น ผมคิดว่าไม่ได้ผลเลย อย่างกรณีนครบาลเทศบาลเชียงใหม่ผมจะเดินไปตามบ้าน ร้านค้าตึกแถว สถานที่บริษัทห้างร้าน เอกชน ที่เป็นองค์กรใหญ่ ๆ สถานที่ราชการที่เข้าไม่ได้ และ อีกจุดหนึ่งก็คือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งออกมา ใช้สิทธิใช้เสียงกันน้อย ก็มีการไปประชุมตามหอพัก ช่วงตอนเย็น เวลาประมาณ 20.00 นาฬิกา ซึ่ง จริง ๆ แล้วผมเคยทำมาก่อนที่จะหมดวาระ 60 วัน ด้วยซ้ำ ไปแนะนำตัว ไปอธิบายให้เขาจับฟังว่า บทบาทของหน้าที่นักศึกษา บทบาทเทศบาล นายกเทศมนตรี บทบาทหน้าที่ของนายกเทศมนตรี ที่ จะมาจากการเลือกโดยตรง ต้องมีอะไรบ้างก็ได้ทำมาต่อเนื่อง แต่ในช่วงที่ก่อนจะเลือกตั้งประมาณ 10 วัน ผมไม่ได้ไปหาเสียง มากมายเหมือนคู่แข่ง เพราะว่าผมมั่นใจว่าสิ่งที่เราทำมาตลอด 4 ปี เป็น สิ่งที่ประชาชนชาวเชียงใหม่เข้าใจ และรับทราบถึงผลงานที่ผ่านมาแล้ว เหมือนกับที่เราไปโหมอ่าน หนังสือวันสุดท้ายก่อนสอบ ซึ่งผมว่าจะไม่มีประโยชน์เลย สู้เราทำสม่ำเสมอมาต่อเนื่องแล้วพอมาดอน หลัง ๆ เราทำอย่างสบาย ๆ ไม่ต้องเครียด ผมว่าประโยชน์ที่ได้มาก็คจะเป็นเสียงคะแนนเสียงที่เราให้เขา ด้วยความจริงใจ จากการที่ผมไปหาเสียง พบปะพูดคุยกับชาวบ้าน ก็ได้รู้ว่าการที่เราไปพบปะเขาบ่อย ๆ ก็จะได้ส่งผลดีในช่วงระยะเวลา ซึ่งก็จะเป็นผลที่ตอบรับที่ดีในช่วงระยะเวลาที่ใกล้เลือกตั้งแล้ว ตรงนี้เป็น ประเด็นสำคัญที่ผมคิดว่านักการเมืองทุกคนที่ดีควรจะทำอย่างต่อเนื่อง

ผู้สัมภาษณ์ : ในการเลือกตั้งครั้งนี้คุณบุญเลิศได้หาเสียงโดยปราศรัยบ้างหรือไม่

นายบุญเลิศ : น้อยมากเพราะการปราศรัยแต่ละครั้งมันค่อนข้างจะล่อแหลมกับกฎหมาย ก.ก.ต. เพราะว่าถ้าหากว่าเราปราศรัยในสิ่งที่เราทำแล้ว แล้วเราก็ก็น่าจะไปพูดประโยคที่ผิดพลาดไปจะเข้าประเด็นที่ว่าสัญญาว่าจะให้ หรือว่าพูดในประเด็นที่ว่าพูดแล้วทำไม่ได้เป็นการหลอกหลวงประชาชน ซึ่งผมคิดว่าเราจะปราศรัยในช่วงเวลาหลังจากที่เราได้เบอร์มาแล้ว ผมว่าสักประมาณ 1 เดือนนี้ จะไม่มี ความหมายเลยได้ผลน้อยมาก เราจะต้องทำอย่างต่อเนื่องมากกว่า เพราะว่าในการพูดทุกครั้งอย่าง ช่วงที่ผมดำรงตำแหน่งอยู่ 4 ปี ติดกันนั้น ผมจะมีการประชุมประชาชนของตนเองทุก ๆ อาทิตย์ แล้วจะมีการเชิญประชาชนที่เป็นแกนนำของในแต่ละCommunityที่เรามีอยู่มาพูดคุยกันทุกอาทิตย์อยู่ แล้ว ผมคิดว่าเราทำมาอย่างต่อเนื่อง 4 ปี ก็เหมือนกับการปราศรัยนั่นเอง ตอนนี้อยากถามประชาชน ชาวเชียงใหม่ว่ารู้ไหมว่าเราจะทำอย่างไรในสมัยหน้าเขารู้กันทุกคน แล้วผลงานที่ผ่านมาเขาพอใจ หรือไม่ผมก็ขอยืนยันได้ว่าเขาพอใจเป็น ส่วนใหญ่ ส่วนมากที่ผมพยายามไม่ไปปราศรัยที่สาธารณะ จะ ทำให้ผมกลัวว่าจะเป็นประเด็นทางการเมือง เพราะว่าบางครั้งอย่างเช่นเชิญเราไปDebateบนเวที สมมติว่าผู้ดำเนินรายการไม่เป็นกลาง โดยเฉพาะนักวิชาการที่ ม.ช. บางท่านเขาก็ไม่เป็นกลาง เพราะเขาเป็นพวกของผู้สมัครบางรายก็เชิญเราไปDebate ผมคิดว่าเป็นโอกาสที่เราจะเสียเปรียบ แล้ว ถ้าเกิดเขามีคำถาม บ่อนคำถาม มีคำถามที่ล่อแหลม มาถ้าเกิดเราตอบแล้วเราตอบพลาดตรงนี้ก็ไม่ใช่ คุ่มเลย เพราะตอนนี้ผมนึกถึงผมเป็นบุคคลคนหนึ่งที่เป็นตัวเต็งอันดับหนึ่ง เพราะฉะนั้นโอกาสที่ผมจะมี ผิดพลาดในคำพูดอาจจะไม่มีบ้าง ถ้าเกิดถูกถามนำบ่อย ๆ ทำให้ผมคิดว่าผมคงไม่ไปร่วมในการที่จะ ออกไปDebate ในสิ่งที่เราคิดว่าจะไม่เป็นธรรม แต่ถ้าหากว่าประชาชนชาวจังหวัดเชียงใหม่ผมเชื่อว่า เขาจะเลือกคนทุกอย่างโดยดูจากการทำงาน เพราะจากการที่ผมได้มีการทำแบบสอบถาม ในการทำ IS ที่ผ่านมาก็ผ่านมา 2 ปี IS ของผมเอง แล้วดูจาก IS ของเพื่อนที่ทำมาทุกคน ประชาชน เชียงใหม่เขาโหวตให้กับนายกเทศมนตรีจากผลงานถึง 60 % เพราะฉะนั้นผมคิดว่าสิ่งที่เราทำมา อาจจะเป็นสิ่งที่เราได้เปรียบกับคู่แข่งเราที่ยังไม่เคยมีผลงานมาก่อน ฉะนั้นประชาชนจะโหวตให้กับ ผลงานมากกว่า นโยบายสาธารณะก็เป็น นโยบายที่สำคัญ ซึ่งผมคิดว่าถ้าหากว่าเราพูดไป เราจะต้อง ทำให้ได้ ผมไม่สามารถจะพูดได้ว่านโยบายสาธารณะของผมเป็นอย่างนี้ เพราะเชียงใหม่เป็นจังหวัด ใหญ่ เป็นจังหวัดที่มีองค์ประกอบของความแตกต่าง ในด้านความคิด ความแตกต่างทางด้าน วัฒนธรรม ค่อนข้างจะมาก เพราะฉะนั้น นโยบายสาธารณะแต่ละอย่างที่เราจะออกมาใช้จะต้องเป็น นโยบายทำหน้าที่สามารถจะจับต้องได้และเป็นรูปธรรมที่สุด ซึ่งผมก็ได้ประกาศมาแล้วในหลาย ๆ เรื่อง แล้วสิ่งที่ผมได้ทำมาก็ได้พิสูจน์และเริ่มทำมาแล้ว ยกตัวอย่างเช่น นโยบายสาธารณะเรื่องรถบัส ขนส่งมวลชนตรงนี้ผมพูดมาตั้งแต่ปีที่ผ่านมาแล้ว แล้วตอนนี้ล่าสุดเรามีการประสานของงบประมาณมา จากส่วนกลางเสร็จเรียบร้อยแล้วประมาณ 60 กว่าล้านบาท ซึ่งผมได้มีการเตรียมการตั้งแต่ในวาระที่

ผมได้ดำรงตำแหน่งในครั้งที่ผ่านมาแล้ว แล้วภายใน 3 เดือนข้างหน้าผมคิดว่าระบบของขนส่งมวลชนของเทศบาลนครเชียงใหม่จะสามารถใช้ได้แล้ว เพราะรถบัสที่เราเตรียมไว้ 26 คัน เตรียมพร้อมที่จะวิ่งได้แล้ว สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผมอยากชี้แจงว่าเป็นสิ่งที่เราทำมาแล้ว แต่ที่นี้ถ้าเกิดผมเอาเรื่องนี้ไปพูดในการDebate ก็เท่ากับเป็นการสัญญาว่าจะให้ เป็นการล่อแหลมชนิดหนึ่ง เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เราทำแล้ว แล้วเป็นนโยบายเทศบาลของเมืองในวาระที่ผ่านมา แล้วมาสัมฤทธิ์ผลในวาระพอดี เงินที่เราได้มาก็ได้มาตอนปลายปีตอนปลายปีก่อน แล้วการจัดซื้อรถทุกอย่างที่จะมาทำระบบขนส่งมวลชนก็ได้ซื้อและทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ยกตัวอย่าง ผมจะอธิบายให้คุณฟังว่าถ้าหากเราปฏิบัติเรื่องนี้แล้วผมจะโดนทันทีสัญญาจะให้หรือไม่ เลือกผมแล้วจะได้ขนส่งมวลชนหรือไม่ อย่างนี้เป็นการผิดกฎหมายเลือกตั้งเป็นเช่นนี้

ผู้สัมภาษณ์ : ที่ผ่านมามีเวทีแนะนำหลายเวที แต่คุณบุญเลิศไม่ได้เข้าร่วมคิดว่าจะเสียโอกาสหรือไม่
นายบุญเลิศ : คือ เช่นนี้ เท่าที่แนะนำมา 2 ครั้ง ครั้งแรกเผชิญ วันที่ 28 ที่ผ่านมามีได้ไปรับปริญญาพอดี ผมก็ได้แจ้งข้อขัดข้องไปแล้ว ซึ่งในวันนั้นรู้สึกว่าจะมีคนไปดีเบต เพียง 2 คน คุณได้ไปฟังหรือไม่ มีกี่คน

ผู้สัมภาษณ์ : 3 คนคะ

นายบุญเลิศ : ที่นี้ไปDebate ในค่ายกาวิละ ที่ผมไม่ไปประเด็นหนึ่งก็คือคนฟังที่มาฟังในการที่เขาเชิญผมคิดว่าไม่ได้เป็นกลุ่มเป้าหมาย เผอิญคนที่ไปฟังในวันนั้น ทั้งหมดเป็นทหารที่ย้ายมาใหม่ ซึ่งไม่มีสิทธิคุณไปฟังผู้สมัครแต่ละคนมีนโยบายเขาเป็นอย่างไรบ้างเขาก็พูดใช่หรือไม่

ผู้สัมภาษณ์ : ใช่คะ

นายบุญเลิศ : ซึ่งผมคิดว่าถ้าผมพูดแล้ว พูดกับคนที่ไม่มีสิทธิเลือกกับผม นั่นก็เป็นอีกประเด็นหนึ่ง อีกประเด็นที่ 2 ผมกลัวมากก็คือการที่ผมไปสัญญาว่าจะให้ โดยที่เราพูดแล้วเราไม่รู้ตัว

ผู้สัมภาษณ์ : ที่ ม.ช. วันนี้จะเข้าร่วมหรือไม่

นายบุญเลิศ : ที่ ม.ช. วันนี้ผมไม่ไป เพราะว่าอาจารย์ธนศวรรค์ ท่านเป็นเพื่อนกับผู้สมัครเบอร์อื่น ผมคงไม่ไป คือมันไม่เป็นกลางคุณคงเข้าใจ

ผู้สัมภาษณ์ : ที่ราชภัฏ

นายบุญเลิศ : ที่ราชภัฏอาจจะไป แต่ราชภัฏเป็นอีกประเด็นหนึ่งจะบอกให้คุณทราบว่าราชภัฏก็ไม่ใช่ว่าเป็นคนมีสิทธิ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าการDebate ผมคิดว่าน่าจะจัดมาจาก ก.ก.ต. เพราะว่า ก.ก.ต. เป็นหน่วยงานในการจัด เพราะว่าถ้าเชิญเราDebate ในจุดที่เชิญประชาชนชาวเชียงใหม่แท้จริงมาฟังผมว่าน่าไปอย่างประตู่ทำแพซิ่งจุดประสงค์จริง ๆ แล้ว นักการเมืองที่หาเสียงเขาจะต้องหาเสียงกับประชาชนของเขาเองเป็นหลัก คนที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในเมืองเราถึงฟังไปก็ไม่ได้ประโยชน์

ผู้สัมภาษณ์ : ที่ผ่านมานี้มีการจัดองค์กรหาเสียงอย่างไรบ้างคะ

นายบุญเลิศ : องค์กรหาเสียงของผมนั้น ผมเป็นผู้สมัครรายเดียวแล้วพร้อมกับบัญชีที่เรามีการส่งผู้รับสมัครลงครบ ไม่ว่าจะเป็นทีมของ ส.ท. ซึ่งก็เป็นกลุ่มเดียวที่ส่งไป 24 คน ครบถ้วน คนอื่นเขาส่งแค่ครั้งทีม 3 คนบ้าง 4 คนบ้าง อันนี้ผมคิดว่าเขาคงไม่มีความจริงใจในการที่จะมาทำงาน เพราะว่าเขาคิดว่าลงมาแข่งแล้วเขาคงไม่สามารถนำ ส.ท. เข้ามาไปในสภาได้เขาก็เลยให้ความสำคัญตรงนี้ไปเขาให้ความสำคัญน้อยไปนิดหนึ่งสำหรับฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งจะมาเป็นเรียกว่ามาเป็นเสียงที่จะมาเคยสนับสนุนหรือคัดค้านในสภา เราที่นี้อย่างความพร้อมของผู้สมัครแต่ละรายทั้งที่มาแข่งกับผม 4 ราย ผมคิดว่าเขายังตื่นตัวทางการเมืองเข้าไปนิดหนึ่งเขาออกมาหาเสียงในวาระเลือกตั้งแค่ประมาณ 2 เดือน ซึ่งผมคิดว่าน้อยไปสำหรับจังหวัดใหญ่ ๆ อย่างจังหวัดเชียงใหม่ แล้วผู้มีสิทธิเลือกตั้งกว่าแสนกว่าคน แล้วใครจะไปฟังกับการหาเสียงแบบนี้ อย่างของ ม.ช. ก็เหมือนกันผมคิดว่าที่ผมไม่ไป เพราะว่าผู้ฟังมีจำนวนน้อยไม่เกิน 50 คน ถ้าคุณไปลองดูคงจะไม่เกิน 50 - 60 คน แล้วคนที่มาสนับสนุนมากจะเป็นคนที่มาจากนักเรียน นักศึกษา ที่เรียนในMajorนั้นพอดี ซึ่งสมมติว่าถ้ามาฟังสักประมาณ 100 คน คนที่มีสิทธิเลือกตั้งมีถึง 20 % ด้วยซ้ำ สิ่งเหล่านี้ผมอยากจะให้แบบว่าเป็นการจัดแบบเป็นกลางจริง ๆ ซึ่งผมก็ไม่แน่ใจว่าการจัดบางครั้งจะมีอคติหรือไม่ แต่ที่ผ่านมานี้ผมไม่ไปผมคิดว่าเขาเชิญผมไปในตอนเช้า

ผู้สัมภาษณ์ : อยากทราบเหตุผลที่คุณบุญเลิศลงสมัครในนามอิสระ

นายบุญเลิศ : ครับ คือถ้าผมลงในนามอิสระเพราะว่าอย่างการทำงานบางครั้งของผมผมเลือกลงอิสระ เพราะเกรงว่าบางครั้งถ้าลงในนามกลุ่มแล้วบุคคลในกลุ่มบางคน ทำอะไรผิดพลาดไปจะมาถึงเราด้วย ในสิ่งเหล่านี้ทำให้ผมระวังเรื่องการช้อกกฎหมายค่อนข้างจะละเอียดกว่าคนอื่น เพราะว่าคนอื่นนั้นเขาอาจจะลงแบบเพื่อสร้างสีสัน เลยลงแบบเพื่อจะมาเป็นตัวประกอบมากกว่า ผมคิดว่าเขาอาจจะไม่คิดว่าคนจังหวัดเชียงใหม่จะเลือกคนที่แค่ไปพูดสัก 2 - 3 ครั้ง สักประมาณ 1 - 2 เดือน คือว่ามันไม่เป็นความจริงรอดูผลคะแนนที่ออกมาดีกว่า เพราะการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งที่โปร่งใสมาก แล้วก็อยู่บนกติกาเดียวกันทั่วประเทศด้วย ผมว่ามันยุติธรรมดี

ผู้สัมภาษณ์ : อยากทราบเหตุผลที่คุณบุญเลิศ ไม่ประกาศรายชื่อฝ่ายบริหาร

นายบุญเลิศ : อันนี้ก็เป็นข้อหนึ่ง ที่ผมเกร็งมากเรื่องกติกา ,กม, กกต. เช่นกัน สมมติว่าผมประกาศว่าผมจะเอา นาย ก. นาย ข. มาเป็นParty listของผม ผมประกาศไปแล้ว แต่พอถึงเวลา ผมไม่สามารถรับเขาได้ อาจจะติดด้วยเรื่องบางเรื่อง ถ้าผมขึ้นไปแล้วต้องเอา A,B,C,D ถ้ามันถึงเวลาแล้วผมไม่สามารถแต่งตั้งได้อาจจะติดด้วยเหตุเงื่อนไขการเมืองบางอย่าง หรือติดด้วยเหตุผลบางสิ่งบางอย่างที่เราคิดว่าไม่เหมาะสมแล้วในเวลานั้นเราก็ไม่เอา ถ้าเราไม่เอาแล้วก็โดนคู่ต่อสู้มาเล่นงานว่าหลอกหลวง

ประชาชนจะเข้าข้อ 1 ใน 11 ข้อ อันนั้นส่วนหนึ่ง แล้วส่วนที่ 2 ผมอยากจะมีความคิดเห็นในการตัดสินใจมากกว่าว่า ณ เวลานั้น ความเหมาะสมก็เป็นอย่างนี้ ณ อีกเวลาหนึ่งความเหมาะสมอาจจะเปลี่ยนไปถ้าเรื่องสิ่งเหล่านี้ผมคิดว่ารัฐธรรมนูญเผชิญไม่ได้กำหนดไว้ว่าจะต้องโชว์ผู้บริหาร เพราะว่าการเลือกผมโดยตรง เป็นการConsensusที่ประชาชนจะมอบให้กับเรามากกว่าผมว่าดูสง่างามมากกว่า เพราะผมจะต้องรับผิดชอบด้วยทีมที่ผมตั้งขึ้นมา

ผู้สัมภาษณ์ : คุณบุญเลิศมีความมั่นใจมากแค่ไหน ที่จะได้รับการเลือกตั้งในครั้งนี้

นายบุญเลิศ : ต้องเรียนว่ามั่นใจค่อนข้างมาก เพราะว่าจากการที่เราได้ทำงานมา 4 ปี ติดกัน ผลงานที่ประจักษ์ได้ค่อนข้างจะชัดเจน ผมคิดว่าประชาชนชาวจังหวัดเชียงใหม่ เป็นประชาชนที่มีคุณภาพที่สุดจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยทุกคนมีวิจรรย์ญาณที่ถูกต้อง และมีทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นตัวของตัวเอง ปรากฏจากการชี้หน้า เพราะฉะนั้นผมคิดว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้ผมมั่นใจค่อนข้างมาก

ผู้สัมภาษณ์ : คุณบุญเลิศมีความเห็นอย่างไรบ้างต่อผู้สมัครรายอื่น ๆ

นายบุญเลิศ : การสมัครครั้งนี้ก็เป็นการเรียกว่าเป็นการระดมเอา มันสมองของบุคคลที่มีความสามารถหลาย ๆ ด้านมาร่วมกันในการมาแข่งขันกัน ตำแหน่งนี้ไม่ว่าจะเป็นคนมีความรู้ ระดับปริญญาเอก และปริญญาโท ปริญญาตรี ผมว่ามันก็ผสมกันแล้ว ส่วนใหญ่แล้วก็ก็เป็นคนที่มีความเสี่ยงในจังหวัดเชียงใหม่อยู่แล้ว แล้วก็ก็เป็นคนที่มีความคิดว่าจะมาสร้างสิ่งดี ๆ ให้กับสังคม การเมืองของจังหวัดเชียงใหม่ ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่ดี ผมยังดีใจเลยที่มีคนมาสมัครมาก ๆ ถ้าเกิดมีคนมาสมัครเพียง 1-2 คน แล้วไม่มีการแข่งขันเลยมันจะเป็นการแข่งขันผูกขาดทางการเมือง ซึ่งดูแล้วจะไม่ค่อยสง่างามกับตำแหน่งนี้

ผู้สัมภาษณ์ : สื่อได้ลงข่าวคุณบุญเลิศมีความเกี่ยวข้องกับผู้สมัครเบอร์ 5 นั้นจริงหรือไม่

นายบุญเลิศ : ผู้สมัครเบอร์ 5 ต้องเรียนว่าจริง ๆ แล้วถ้าสืบดูสมัยก่อนนั้น เขาเคยเป็นพี่สะใภ้ผม ซึ่งจริง ๆ เขาก็มีความตื่นตัวทางการเมือง เขาก็อยากจะลง ที่นี้เขาลงมาแล้วเขามาถอยหลังในตอนหลัง โดยเขาบอกว่าเขาไม่เอาดีกว่า เพราะเขาคิดว่าถ้าเขาไปหาเสียงไปเรื่อย ๆ คงจะไม่มีประโยชน์ แล้วก็เป็นการตัดคะแนนกับผมด้วย เขาก็เลยถอยไปในจุดหนึ่ง ซึ่งผมคิดว่าคงไม่เกี่ยว เพราะว่าทุก ๆ คนมีความต้องการอยากจะเป็นอะไรสักอย่าง ถ้าเขาจะสมัครเขายอมเสียเงินในการสมัคร และสิทธิในการสมัครซึ่งเขาก็ O.K. แล้ว

ผู้สัมภาษณ์ : คุณบุญเลิศคิดว่าคุณบุญเลิศเองมีจุดเด่นอย่างไรที่ทำให้ประชาชนไวใจไปลงคะแนนเสียงให้

นายบุญเลิศ : จุดเด่นของผมน่าจะเป็นเรื่องความตั้งใจในการทำงานมากกว่า เพราะว่าถ้าหากเป็นคนจังหวัดเชียงใหม่แล้ว จะรู้จะเห็นว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลงวาระ 3 ปีครั้งที่ผมรับผิดชอบตำแหน่งนี้มี

อะไรบ้าง แล้วสิ่งที่เขาได้เห็นแล้วก็คงเป็นสิ่งที่ได้พิสูจน์ได้ว่าผมเป็นคนทำงานจริงจังจริงๆ เพราะว่าส่วนใหญ่แล้วที่ผมถามประชาชนของผมเองตอนที่ผมไปหาเสียง เขาก็บอกว่าเขาชอบผมที่ผมมีความตั้งใจในการทำงาน แล้วผมได้ทำงานหนัก ตรงนี้เป็นประเด็นใหญ่ที่ผมคิดว่าเป็นข้อได้เปรียบของผม

ผู้สัมภาษณ์ : จากการสัมภาษณ์ครั้งที่ผ่านมากุณบุญเลิศได้แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ คนชนชั้นสูง คนชั้นกลาง และประชาชนที่ยากจน และในระยะเวลาที่ผ่านมาคุณบุญเลิศได้ใช้วิธีการอย่างไรในการเข้าไปหาประชากรแต่ละกลุ่มในการหาเสียง

นายบุญเลิศ : การแบ่งกับประชาชน ในระดับสูงการหาเสียงของผมก็ Guess speaker ในการประชุมยกตัวอย่าง เช่น ของสโมสรไลออนส์ สโมสรโลตาเลียน อะไรพวกนี้ ซึ่งเขาถือว่าเขาเป็นคนที่มีความดี แล้วเราทำงานให้กับสังคมแล้วก็มีมารับเชิญไปเป็นวิทยากรบ่อย ๆ ส่วนนี้ผมก็ไปแสดงวิสัยทัศน์ว่าสิ่งที่ผมกำลังทำอยู่ปัจจุบันนี้มีอะไรบ้าง ณ วันเวลานั้น แล้วสิ่งที่เราจะทำต่อไปมีอะไรบ้าง ตรงนี้ผมคิดว่าเราเข้าไปสัมผัสกับเขาแบบค่อนข้างจะใกล้ชิด แล้วกับการที่ได้รับเชิญไปในงานสังคมบ่อยครั้งได้มีโอกาสสัมผัสกับพวกเขาเหล่านี้คงเป็นอีกส่วนหนึ่งเหมือนกับการหาเสียงไปในตัวว่าเราเป็นคนที่ไม่ค่อยขี้บอแง และเป็นคนที่ไม่ถือตัวเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะว่าตำแหน่งเหล่านี้ คนให้ความสำคัญ และจับตามองว่าเราจะเป็นคนอย่างไร เพราะฉะนั้นถ้าเราเป็นคนกันเอง เป็นคนที่ให้ความสำคัญกับทุกคนที่มาพบเราสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผมใช้วิหิตาเสียงกับคนที่อยู่ในระดับสูง ส่วนระดับกลางเราก็จะไป Support เขาในเรื่องของระบบ infrastructure ง่าย ๆ เป็นระบบน้ำไหลไฟสว่าง ความสะอาดทุกอย่าง ถนนดี สิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ไปกระทบกับคนชั้นกลางค่อนข้างจะมาก เพราะพวกเขาเหล่านี้มาใช้ infrastructure ที่เราเป็นคนกำหนดเอาไว้ให้พวกเขา อันนี้ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ผมได้ทำแล้ว ผมขอเสริมอีกนิดหนึ่งในส่วนของคนชั้นกลางและคนชั้นสูง ตอนนี้ชาวจังหวัดเชียงใหม่ค่อนข้างจะให้ความสำคัญกับศิลปะกระแสวัฒนธรรมของเมือง เราทำกันเองในช่วง 1 – 2 ปี ที่ผ่านมา เพราะฉะนั้นผมเองได้พยายามเอาสิ่งเหล่านี้เข้าไปใช้ในการที่จะหาเสียงกับคนระดับ A กับ B ยกตัวอย่างเช่นเราพยายามทำบ้านเมืองเราให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมจังหวัดเราเอง ยกตัวอย่าง เช่น ผมเปิดหอศิลป์ที่สามกษัตริย์ สิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าคนจังหวัดเชียงใหม่ทุกคนภูมิใจที่จะมีหอศิลป์ของตัวเอง ภูมิใจที่จะเข้าไปดูรากเหง้าวัฒนธรรมของตัวเองประเด็นต่อไปก็เป็นเรื่องของการจัดกิจกรรมอย่างในเมืองเราเอง ซึ่งผมพยายามจะรื้อฟื้นกิจกรรมเหล่านี้กลับมาเรื่อยๆ ซึ่งที่ผมดำรงมาจะพยายามจัดกิจกรรมในเรื่องของการรื้อฟื้นศิลปะวัฒนธรรม ประเพณีของเราเอง ยกตัวอย่างเช่น รื้อฟื้นสิ่งเหล่านี้ให้กลับมาเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นผมรื้อฟื้นในเรื่องของการจัดกิจกรรมของถนนคนเดินกิจกรรมของไนท์นาทาวด์ ซึ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นวัฒนธรรมของจีนที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่หลาย ๆ สิ่งเหล่านี้ที่ผมทำและผมคิดว่าเราให้สิ่งกับคนระดับ Medium กับคนชั้นสูง แล้ว

เกี่ยวกับการตกแต่งเมืองในช่วงหลัง ๆ ถ้าคุณสังเกตดูจะมีกลิ่น เรียกว่าความเป็นพื้นเมืองมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ตรงช่วงศรีภูมิ ถ้าคุณไปดูจะดูออกว่าตรงนี้เป็นความเป็นพื้นเมืองที่ผมตั้งใจที่จะสร้างให้กับคนจังหวัดเชียงใหม่ สิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าคนเชียงใหม่ระดับ A,B คงจะชอบที่ผมทำงานเช่นนี้ เพราะเรื่องการทำแค่นั้นผมคงไม่ทำมันง่ายไป ถ้าอย่างผมมีนโยบายของผมว่าถ้าเกิดผมได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีแล้ว ผมจะทำถนนจังหวัดเชียงใหม่ให้เรียบทุกเส้น อย่างนี้ดูแล้วมันง่ายไป สำหรับวิสัยทัศน์ของคนที่จะมาบริหารเมืองอย่างนี้ ผมคิดว่าผมจะให้เรื่องของกระแสวัฒนธรรมในเรื่องของความเป็นเชียงใหม่เป็นเรื่องใหญ่ เพราะองค์ประกอบเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่คนเชียงใหม่เรามีความภูมิใจ ที่นี้มาพูดถึงระดับล่าง ระดับล่างนั้นเราก็จะไปSupportให้เขามีรายได้ที่เรียกว่าที่มีสม่าเสมอ การสร้างรายได้ให้กับประชาชน ระดับล่างนั้นเป็นเรื่องใหญ่ เพราะว่าประชาชนระดับล่างเราเป็นประชาชนที่ต้องการเหมือนกับหาเช้ากินเย็น ผมพยายามจะไปสร้างเสริมในเรื่องของการสร้างความสามารถในการที่จะอยู่ได้ด้วยตัวเอง ไม่ใช่เราจะต้องไปซัพพอร์ตในระดับล่างตลอดช่วงหลังนั้น ผมได้มีการอบรมอาชีพให้กับประชาชนในระดับล่างค่อนข้างจะมาก ยกตัวอย่าง เช่น ในกรณีที่ชุมชนมีความสามารถในแต่ละด้านที่เขามีแล้วผมจะส่งเสริมด้านนั้น อย่างชุมชนทางฝั่งกาวิละเขาก็ทำโคมไฟสวอย ๆ เราก็อยากจะส่งเสริมสิ่งที่มีอยู่แล้วให้เด่นขึ้นไป หาดลาดมาเสริมมาเพิ่มเติมให้พวกเขาอีกในกรณีที่เขาไม่สามารถขายได้ และขายไม่ได้ราคา ผมได้มีการไปติดต่อในระดับซูเปอร์มาเก็ตส์ใหญ่ ๆ อย่างเช่น โลตัส ซึ่งจะเอาของของเราเข้าไปขายในโลตัส สิ่งเหล่านี้ผมจะต้องเข้าไปช่วยเขาในเรื่องการตลาดpackageingในการสร้างในการเสริมในเรื่องของรูปแบบผมได้มีการเชิญเอาคนที่จบมาจากprodมาสอนเขา ซึ่งสิ่งเหล่านี้คนในเชียงใหม่จะรู้น้อย เพราะว่าคนในจังหวัดเชียงใหม่บางครั้งการแบ่งชั้นวรรณะยังค่อนข้างจะยังมีอยู่ อาจจะเป็นคนในชุมชนเป็นคนที่ไม่มีฐานะ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนระดับMedium-Hightกับระดับล่างจะต่างกันมาก เพราะฉะนั้นโอกาสการสื่อสารของแต่ละฝ่ายจะไม่ถึงกันมากเท่าไร

ผู้สัมภาษณ์ : คุณบุญเลิศคิดว่าจะได้คะแนนเสียงจากกลุ่มใดมากที่สุด

นายบุญเลิศ : คะแนนเสียงที่ได้จากกลุ่มจะแบ่งเป็น 2 แบบ แบบที่หนึ่ง กระแสที่เราได้มาจะมาจากระดับ A กับ B กระแสที่เขาจะเลือกคนทำงานคนที่บริหารเมืองแบบที่เข้าตาเขา อันนี้เรียกว่ากระแสอีกส่วนหนึ่งที่เราจะได้มาคงจะได้จากคนระดับล่างนั่นเอง เพราะว่าผมเป็นคนที่ไม่ทำให้พวกเขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไปขัดเขยในสิ่งที่เขาคิดว่าเขาไม่ได้รับเป็นธรรมในสังคม ผมขอเสริมอีกนิดหนึ่ง ในเรื่องที่ผมดำรงตำแหน่ง ผมจะพยายามสร้างความเท่าเทียมในสังคม ในระดับล่างมากขึ้น จะมีการยกตัวอย่างเช่นในช่วงระยะเวลาประมาณ 2 – 3 ปี ที่ผ่านมาผมก็จะมีการจัดเอารถบัสที่ผมไปบริการนักเรียนบนถนนเจริญประเทศรับส่งนักเรียน ไปรับคนแก่, ชรา ที่อยู่ในชุมชนของผมออกมาดูสิ่งที่เขา

ไม่เคยเห็นยกตัวอย่าง ผมจะพาเขาไปดูหอศิลป์ของผมเอง ได้มาดูว่าสิ่งที่ผ่านมา 700 ปีของเรา มาแล้วเป็นอย่างไรให้เขามาดูแล้วเขาก็จะรู้ว่าสิ่งนี้เขาได้เคยชินแล้ว ได้มีคนมาบอกเขาสิ่งที่ผ่านมา เป็นเช่นนี้ ๆ อันนี้เป็นสิ่งที่ผมคิดว่าเราได้ไปชดเชยในสิ่งที่เขาขาดไป ผมได้พาคนแก่บางคนไปดู สนามบิน บางคนเขาไม่เคยเห็นสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผมคิดว่าอยากจะให้คนที่อยู่ในสังคมระดับล่างแล้ว ได้มีโอกาสเปิดVision หรือมีโอกาสเปิดความคิดของเขาเองให้เขาได้ไปสัมผัสกับสิ่งที่เขาไม่เคยเห็น เหล่านี้เป็นสิ่งที่เขาประทับใจ และแน่นอนผมคิดว่าในการเลือกตั้ง คนทุกคนที่ได้รับการดูแลจากเราก็ คงจะคิดว่าเราเป็นคนที่เหมาะสมจะเป็นผู้นำของเขาก็คงจะเลือกผมผมคิดว่าการเลือกตั้งครั้งนี้ ส่วนหนึ่งก็คงมาจากหาเสียงในชุมชนที่เราให้โอกาสในการที่จะทำงานค่อนข้างจะมากกว่าคนที่มีระดับ A กับ B แล้ว เพราะคนระดับ A กับ B เขามีทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาต้องการอยู่แล้ว เขาจะไม่มีการมาขอ ทางเทศบาลไปSupportในทุก ๆ เรื่อง แต่ในส่วนหนึ่งของชุมชนแล้วผมมั่นใจว่าการหาเสียงของผมใน ชุมชนค่อนข้างจะดี ได้ในที่นี้ไม่ใช่จากการจัดตั้งหรือมีระบบอุปถัมภ์ไม่ใช่ มีจากการใกล้ชิดคนที่จะมา ใช้บริการเทศบาลนครเชียงใหม่มากที่สุดก็คือ คนระดับล่างมากกว่า เพราะเขาต้องการในสิ่งที่เขาไม่มี เพราะอย่างคนในระดับสูงแล้วเขาคงไม่มาขอความช่วยเหลือจากเทศบาลแน่นอน ตรงนี้ก็เหตุผล หนึ่งที่ผมคิดว่าฐานเสียงผมในส่วนหนึ่งคงจะมาจากชุมชน และส่วนหนึ่งคงจะมาจากกระแสที่ ประชาชนเชียงใหม่เขาตื่นตัวในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีในครั้งนี้ด้วย

ผู้สัมภาษณ์ : มีสื่อหลายสื่อได้แสดงความเป็นห่วงเรื่องคะแนนจัดตั้งในส่วนตัวของคุณบุญเลิศมีความ คิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับประเด็นนี้คะ

นายบุญเลิศ : ตอนนี้ถ้าพูดคะแนนจัดตั้งนั้นไม่ได้แล้ว คำว่าคะแนนจัดตั้งนั้นต้องมาจากคะแนนที่เรา มีการซื้อเสียง เพราะตอนนี้อยู่ภายใต้กติกาเดียวกันแล้ว เรื่องการซื้อเสียงผมว่าลืมไปดีกว่า ใครซื้อ เสียงก็โง่ ใครที่ซื้อเสียงก็ต้องโดนใบแดงแน่นอน สิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าทุกคนหวังว่าผมจะได้เปรียบใช่ หรือไม่ ในการที่คะแนนจัดตั้งผมกลับไม่หวัง ผมสามารถทำได้ได้เลยว่าเราลองเอาคะแนนเสียงใน เมือง เอากระแสผมคิดว่าผมไม่มีทางชนะคู่ต่อสู้อยู่แล้วไม่ต้องเอาคะแนนจัดตั้งมารวมเลย ไม่ต้อง เอาคะแนนชุมชนมารวมเอาหน่วยที่มีคนระดับ A,B มาบวกกันก็ต้องสู้ผมไม่ได้ ผมมั่นใจเช่นนี้ เพราะว่าที่ความมั่นใจนั้นไม่ได้เกิดจากความประมาท แต่ผมมั่นใจในผลงานที่เราทำผ่านมานั่นเอง และประกออบกับสิ่งที่ผมทำนั้นจับต้องได้เห็นได้ด้วยเชิงประจักษ์ ทำให้คนรู้เลยว่าถ้าเขาเลือกผมแล้ว เขาจะได้อะไรจากการทำงานของผมเอง

สัมภาษณ์ นายนิวัตร ตันตยานุสรณ์ 1 ธันวาคม 2546.

ผู้สัมภาษณ์: ที่ผ่านมากุณนิวัตรได้เข้าไปมีบทบาทในการเมืองของเทศบาลนครเชียงใหม่อย่างไร

นายนิวัตร: ผมเข้าสู่การเมืองเมื่อปี 2538 ในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มเนาวรัตน์พัฒนา โดยได้รับเลือกตั้งเป็น สท. คือสมาชิกสภาเทศบาลนคร

ผู้สัมภาษณ์: ท่านมีความคิดอย่างไรกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีทางตรง

นายนิวัตร: ครับ ผมมีความคิดว่าเรื่องนี้นั้นมันได้ก่อเกิดขึ้นเนื่องจากความล้มเหลวของระบบการเลือกตั้งแบบเก่า คือเลือกนายกเทศมนตรีโดยทางอ้อม ระบบทางอ้อมนั้นได้สร้างความด้อยเสถียรภาพทางการเมือง ทำให้เกิดการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น และความมักใหญ่ใฝ่สูง สร้างความปั่นป่วนให้เกิดขึ้นกับระบบการบริหารงานทางการเมือง นะครับ เพราะทุก ๆ นั้นล้วนแล้วแต่อยากจะเป็นเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี แต่ไม่เคยประกาศตัวเองสักที ดังนั้น เมื่อคิดว่าเป็น สท. แล้วก็มีสิทธิ์จะเป็น ก็รวบรวมพรรคพวก พลพรรค แล้วก็ล้มชุดเก่าลงด้วยอำนาจทางเสียง นะครับ ทั้ง ๆ ที่บางทีแล้วขึ้นไปอยู่ในตำแหน่งนั้นก็ไม่ได้มีองค์ความรู้ ไม่ได้มีวิสัยทัศน์ ไม่ได้มีความซื่อสัตย์สุจริต และข้อสำคัญที่สุดคือไม่มีความสามารถตรงกับภารกิจของเทศบาล พอเข้าไปบริหารเลยทำให้บ้านเมืองแต่ละแห่งทั่วประเทศก็เกิดปัญหาขึ้นดังที่เห็นอยู่ ดังนั้นรัฐธรรมนูญปี 2540 นั้นถึงได้ระบุว่า การเลือกตั้งของท้องถิ่นนั้นจะต้องเลือกตั้งผู้บริหารตรง ทั้งนี้เพื่อที่ผู้บริหารนั้นสามารถที่จะแสดงความสามารถของตัวเอง วิสัยทัศน์ของตัวเอง พร้อมทั้งทีมงานให้ประชาชนนั้นเลือกได้โดยตรง นี่คือผลดีของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง

ผู้สัมภาษณ์: การเปลี่ยนกติกาการเลือกตั้งใหม่ ทำให้ทิศทางการเมืองของเทศบาลนครเชียงใหม่จะมีการปรับตัวไปในทิศทางใด?

นายนิวัตร: แน่นนอน คืออย่างน้อย ๆ ที่สุดเกิดการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นทั่วประเทศแล้วว่าบุคคลที่มีแนวคิด มีความสามารถ บริสุทธิยุติธรรมเนี่ยจะเริ่มเข้ามาสู่การเมืองเนื่องจากว่า เขาสามารถที่จะลงไปพบกับประชาชนได้โดยตรงว่าเขาจะเป็นผู้บริหาร มันไม่เหมือนเดิม อันนี้คือการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนที่สุดเลย เป็นประวัติศาสตร์หน้าแรกของการเปลี่ยนแปลงด้วยซ้ำไปที่จะเกิดขึ้นทั่วประเทศในครั้งนี้

ผู้สัมภาษณ์: การเลือกตั้งครั้งนี้ ทางกลุ่มได้นำเสนอละไรว่า เน้นอะไรเป็นนโยบายที่เป็นจุดขาย

นายนิวัตร: อันดับแรกที่สุดก็คือ ในกลุ่มของผมนั้นชื่อว่า “กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่” จะเสนอเรื่องของการบริหารโดยนำธรรมะสู่การเมือง ซึ่งก็ไม่เคยมีกลุ่มการเมืองกลุ่มไหนกล้าที่จะพูดคำนี้ได้ นี่คือเรื่องความแปลกใหม่ การเปลี่ยนแปลง กลุ่มของเรานั้นก็มีความละเอียดรอบคอบที่เราไม่อยากจะเข้าไปโกงบ้านเมือง นะครับ ข้อสำคัญที่สุดก็คือว่า เราจะใช้อำนาจที่ได้รับการกระจายออกมาจากการปกครองส่วนท้องถิ่นในครั้งนี้ปราบคอร์รัปชันขั้นเด็ดขาด อันนี้เป็นหัวข้อหลัก และ

นโยบายของเราจริง ๆ แล้วมันมีอยู่ 4 ประการ ประการที่ 1 คือนโยบายการบริหารโดยธรรม 2 บริหารโดยภาษี ให้นโยบายภาษีเป็นธรรม 3 นโยบายของชุมชนเมือง นั่นก็คือการตั้งกองทุนให้ชุมชนเมือง 4 ก็คือนโยบายที่รับมาจากคำพระราชดำรัสของพระเจ้าอยู่หัวว่า เชียงใหม่ต้องเป็นเมืองพิเศษ เราก็ใช้นโยบายเมืองพิเศษเสนอต่อประชา-ชน นี่คือหัวข้อ 4 ข้อ

ผู้สัมภาษณ์: การบริหารโดยธรรมนี้ มีรายละเอียดอย่างไร

นายนิวัต: ในนั้นมันมีรายละเอียดอยู่ค่อนข้างชัดเจน ก็คือว่า “ธรรม” คำเดียวตีความหมาย 3 อย่าง อันแรกคือ “ธรรมะ” ธรรมะนั้นหมายความว่า การบริหารงานที่อาศัยธรรมะซึ่งอยู่ในหัวใจของมนุษย์มาเป็นหลักการ ทำให้เกิดความเสมอภาค ร่มเย็น ทำให้เกิดความสุขในการทำงาน นี่คือใช้หลักธรรมะ ธรรมอันที่ 2 คือ “ความเป็นธรรม” ความยุติธรรม ทำให้ข้าราชการนั้นได้รับความยุติธรรมในการบริหารงาน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ไม่สนับสนุนพรรคพวกตัวเอง โดยขึ้นไปอยู่ในตำแหน่งสูงแล้วไปแขวนคนอื่นไว้เสีย แล้วธรรมอันที่ 3 หมายความว่า “ธรรมแห่งความซื่อสัตย์” เพราะว่า 1 ในศีลห้าก็คือความซื่อสัตย์ ไม่โกง ดังนั้นข้อนี้ก็ถือว่า เราจะไม่มีการกินหัวคิว ทั้งผู้บริหารและข้าราชการการเมือง เราจะไม่มีการจัดซื้อในการประมูลงานทุกชนิด เราจะไม่มีการเงินใต้โต๊ะในการจัดซื้อจัดจ้างทุกประเภท แล้วก็เราจะใช้ความยุติธรรมในการบริหาร โดยอาศัยแนวทางของการบริหารแบบ ซี.อี.โอ ซึ่งผมจะตั้งชื่อเฉพาะกิจว่า Local exclusive ออฟฟิเชอร์ คือ L.C.E.O นี่คือด้านบริหาร ข้อสำคัญอยู่ที่เมืองพิเศษ เราเอาพระราชดำรัสของพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทาง และเราก็เริ่มใช้ความเป็นท้องถิ่นคือศักยภาพของท้องถิ่นนั้น โดยพิจารณาเนื้อหาทุกอย่างของท้องถิ่นนั้นหยิบขึ้นมาเป็นนโยบาย เป็นพันธกิจที่จะไปแก้ไข ยกตัวอย่างคำพูดการพูดคำเมืองเนี่ย ก็เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิม ที่นี้เราก็จะมีการสนับสนุนให้มีการใช้ภาษาคำเมืองในการสอนเด็กท้องถิ่น เพื่อให้รู้จักท้องถิ่น แต่เราจะไม่เอาแนวคิดและนโยบายที่เป็นจากส่วนกลางเข้ามาใช้ในท้องถิ่น ยกเว้นเรื่องนโยบายซึ่งเป็นเรื่องของการพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งแม้กระทั่งในเรื่องถนนหนทาง โคมไฟต่าง ๆ ในอนาคตจะเป็นในลักษณะของล้านนาทั้งสิ้น นั่นคือใช้ท้องถิ่นเป็นหลัก

ผู้สัมภาษณ์: ประเด็นเกี่ยวกับการวางผังเมือง

นายนิวัต: แน่นอนที่สุด เราไม่ใช่วางผังเมืองใหม่ เราจะทบทวนผังเมืองของเชียงใหม่ใน 40 ตารางกิโลเมตรใหม่หมด ในการเรียนปริญญาเอกของผม ผมเรียนสาขาผังเมือง ดังนั้นผมจะพิจารณาเรื่องนี้เป็นพิเศษที่จะต้องทบทวนผังเมืองใน 40 ตารางกิโลเมตรนั้นใหม่ อาศัยความเก่าของผังเมืองเดิมนั้นเป็นพื้นฐาน

ผู้สัมภาษณ์: การเลือกตั้งในครั้งนี้นโยบายจะมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของประชาชนมากน้อยเพียงใด

นายนิวัตร: ผมคิดว่า ในเมื่อแนวทางการเลือกตั้งได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว และประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในส่วนใหญ่นั้นแล้วจะมีการศึกษานะ ดังนั้นนโยบายน่าจะกลายเป็นหัวใจในการที่จะทำให้ประชาชนนั้นตัดสินใจมากกว่าอิทธิพลการเลือกตั้งแบบเดิม

ผู้สัมภาษณ์: ทางกลุ่มได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใดบ้าง

นายนิวัตร: ผมคิดว่าตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป บัดนี้ห้องก็ลงวันที่ไว้ด้วยนะ ตั้งแต่บัดนี้คือวันที่ 1 ธันวาคม เป็นต้นไปผมก็จะประกาศตัวเองว่า กลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่จะกลายเป็นศูนย์กลางที่ทำให้ประชาชนสามารถที่จะเสนอแนวคิด ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้ผมได้ทำมาแล้วหลายครั้ง ก็คือการมีสัมมนา การจัดถามข้อคิดเห็นของประชาชนผ่านการสัมมนา และทุก ๆ ครั้งเราก็จะได้ข้อมูลมาจากประชาชนตลอด เพราะตรงนี้เป็นหัวใจของประชาธิปไตยแบบใหม่ ต้องเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพราะประชาชนนั่นคือเจ้าของบ้านเมืองที่แท้จริง ไม่ใช่พนักงานการเมือง

ผู้สัมภาษณ์: ประเด็นเรื่องการจัดองค์กรหาเสียง

นายนิวัตร: กำลังวางแผนกันอยู่

ผู้สัมภาษณ์: คุณนิวัตรมีแนวทางในการหาเสียงอย่างไร

นายนิวัตร: ผมคิดว่า บัดนี้มันถึงเวลาที่จะต้องเปลี่ยนแนวทางในการหาเสียง เดิมนั้นเราจะเป็นการเกาะกลุ่มเกี่ยวก้อยอยู่กับกลุ่มของหัวหน้าคณะ ซึ่งเป็นคนระดับรากหญ้า ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นคนที่มีรายรับค่อนข้างน้อย มีผลกระทบในเชิงทำมาหากินมาก ดังนั้นก็จะรับผลประโยชน์จากผู้ว่าจ้างแล้วฝากผีเฉพะากลุ่มนั้นโดยที่ไม่คำนึงถึงนโยบายของกลุ่มใดเลย นั่นเป็นวิธีเก่า ในอันใหม่นี้ผมคิดว่าผมจะใช้นโยบาย อุดมการณ์ไปอธิบายให้นักศึกษาทั้งหลายให้ได้เข้าใจ แล้วเชิญนักศึกษานั้นเข้ามาทำงานร่วมกัน และขอให้นักศึกษานั้นเองเป็นคนกระจายเอาแนวคิดอุดมการณ์พร้อมนโยบายของเรานั้นออกสู่ประชาชนในระดับกลางและสูงก่อน ซึ่งผมมีความเชื่อว่าถ้าในระดับกลางและสูงตอบรับในแนวนโยบายนี้แล้วเนี่ย คนในระดับล่างก็จะรับโดยธรรมชาติ ผมมีความเชื่อมั่นอย่างนั้น

ผู้สัมภาษณ์: การแบ่งประชากรเลือกตั้ง และการแบ่งกลุ่มเป้าหมาย

นายนิวัตร: กลุ่มเป้าหมายเราแบ่งค่อนข้างชัดเจนเป็น 3 กลุ่มนะ คือ ระดับสูง หมายถึงเป็นผู้บริหารในองค์กรเอกชน ผู้ที่มีอันจะกิน ผู้บริหารระดับสูงขององค์กร ราชการด้วย อันนั้นคือระดับสูง ระดับกลางก็คือระดับของนักศึกษา ของครูบาอาจารย์ พนักงานในบริษัทเอกชนทั้งหลาย ข้าราชการเกษียณ ทหาร ตำรวจ พ่อค้าที่อยู่ติดถนนทั้งหลาย อยู่ในศูนย์การค้า อันนี้ถือว่าเป็นคนระดับกลางนะครับ ส่วนระดับล่างนั้นก็คือ กลุ่มคนผู้ใช้แรงงาน พวกที่อยู่ในชุมชนแออัดทั้งหลาย ชุมชนเมืองนะครับ ดังนั้นภาพของเมืองเราเนี่ยแบ่งเป้าหมายออกเป็น 3 กลุ่ม ใน 3 กลุ่มเหล่านี้เอง

เนีย ระดับล่างที่สุดนั้นจะมีอยู่ประมาณ 20-25 เปอร์เซ็นต์ ระดับกลางจะมีประมาณ 65-70 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นสองอันนี้บวกกันเข้าไปแล้วรวม ๆ 90-95 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นอีก 5 เปอร์เซ็นต์ก็คือระดับสูง ถามว่า เป้าหมายของกลุ่มเสียงใหม่รักเชียงใหม่อยู่ที่ไหน? อยู่ที่ระดับกลางและสูง นะครับเราหวังไว้ตรงนั้น

ผู้สัมภาษณ์: ทางกลุ่มจะใช้ช่องทางไหนในการติดต่อกับประชาชน

นายนิวัตร: ใช้สื่อ

นายนิวัตร: โบปปลิว แผ่นพับ ป้ายผ้า รถแห่ การไปพบปะ การไปปราศรัย การไปติดป้าย พิวเจอร์บอร์ด การติดคัทเอ๊าท์ และถ้าเป็นไปได้เราก็พยายามที่จะขอให้สถานีวิทยุมาเชิญเราไป ถ้าออกทีวีได้ยิ่งดี

ผู้สัมภาษณ์: ทางกลุ่มนี้คิดว่าช่องทางไหนจะเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด และดีที่สุด

นายนิวัตร: สื่อนี้แหละครับดีที่สุด เพราะพื้นที่มันกว้างขวาง 40 ตารางกิโลเมตร เราเดินคนเดียวเราตายพอดี เป็นไปไม่ได้หรอก

ผู้สัมภาษณ์: ท่านมีแนวทางในการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีอย่างไร?

นายนิวัตร: อันนี้หัวใจเลยแหละครับ ประการที่ 1 จะต้องมีความรู้ที่เหมาะสมกับกรอบการบริหารของเทศบาลโดยตรง 2 ต้องเป็นคนซื่อสัตย์ ไม่มีประวัติทุจริต 3 จะต้องเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม

ผู้สัมภาษณ์: ประกอบด้วยใครบ้าง

นายนิวัตร: คนที่ 1 ก็ ดร.นิวัฒน์ 2 ดร.อนุสรณ์ คุณมานุสรณ์

นายนิวัตร: ผู้อำนวยการสถาบันแมคเคน

นายนิวัตร: ดร.เขตไทย ลังการ์พิน คณะบดีคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยพายัพ

นายนิวัตร: นายแพทย์สมจารย์ วิจารณ์ปรีชา คนที่ 5 อาจารย์เฉลิม เลานเพ็ญแสง

ผู้สัมภาษณ์: 4 คนที่ท่านจะดำรงตำแหน่งฝ่ายไหนบ้าง

นายนิวัตร: อ.เฉลิมนั้นฝ่ายคลัง หมอสมจารย์นั้นฝ่ายอนามัย ดร.เขตไทยนั้นศึกษา และก็ ดร.อนุสรณ์นั้นก็ช่าง นิวัฒน์ นายกเทศมนตรี

ผู้สัมภาษณ์: ในสายตาของท่าน ท่านคิดว่าการเมือง การเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง? และมีวิธีการใดในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้

นายนิวัตร: ครั้งที่แล้วเป็นการหาเสียงเลือกตั้งแบบเดิม กกต. ไม่ได้ลงมาควบคุมในการหาเสียง การจ่ายเงิน การใช้อิทธิพล ใช้สื่อทั้งหลายได้เลย ดังนั้นมันก็ยังเป็นแบบเก่าอยู่ตลอดเวลา เราไม่สามารถที่จะควบคุมการเลือกตั้ง วิธีการหาเสียงได้เลย แต่ในครั้งนี้มี กกต. ลงมาควบคุมการเลือกตั้งและการหาเสียง ทั้งงบประมาณละวิธีการ พร้อมทั้งข้อห้ามทั้งหมด 11 ประการ ดังนั้นผม

คิดว่าบนกฎกติกา มารยาทของ กกต. ครั้งนี้จะทำให้การเลือกตั้งนั้นเปลี่ยนแปลงไป เป็นมีกติกาเกิดขึ้น และก็นึกว่าในเรื่องนี้เองก็คงทำให้ ถ้าในกรณีมีการทุจริตเกิดขึ้น กกต. น่าจะมีการออกไป ban ได้ด้วยซ้ำไป

ผู้สัมภาษณ์: การเมืองแบบเก่า การเลือกตั้งแบบเก่า ในความหมายของท่านเป็นอย่างไร

นายนิวัตร: คือการเลือกตั้งที่ควบคุมโดยกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง ไม่ใช่ กกต.

ผู้สัมภาษณ์: มีรูปแบบอย่างไร

นายนิวัตร: รูปแบบก็เป็นแบบว่า ไม่มีการระบุงบประมาณชัดเจน เวลาจับผู้ทุจริตได้เรียบร้อย จะต้องส่งศาลเป็นผู้ฟ้องร้อง แต่ว่าในรูปแบบ กกต. นั้น กกต. สามารถให้ใบแดงได้โดยตรงโดยไม่ต้องรอศาล ซึ่งมันมีความยืดหยุ่นแตกต่างกันมาก ทำให้ผู้สมัครนั้นเกิดความเกรงกลัวว่าจะถูกจับผิด และก็โดนข้อห้ามคือไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองตั้ง 5 ปี แถมไม่พออาจจะต้องจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งด้วยซ้ำไป อันนี้คือกติกาที่เข้มงวดมาก

ผู้สัมภาษณ์: ท่านคิดว่า กกต. ชุดนี้จะมีประสิทธิภาพพอที่จะควบคุมการเลือกตั้งหรือไม่

นายนิวัตร: ในฐานะที่ผมเป็นผู้สมัครเนี่ย ผมจะต้องมั่นใจว่าเค้าเป็นกลางและก็มีประสิทธิภาพ ผมจะไม่มั่นใจไม่ได้เลย เพราะไม่มั่นใจแล้วผมลงไปผมไม่ได้รับความยุติธรรมแน่นอน แต่ผมต้องมั่นใจว่า ไหน ๆ เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นมาแล้วเพื่อควบคุมการเลือกตั้งโดยตรง เขาต้องยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ

ผู้สัมภาษณ์: คุณนิวัตรมีความเชื่อมั่นใน กกต. ท้องถิ่นหรือไม่

นายนิวัตร: เหมือนกันครับ ทุก ๆ คนควรจะมีจิตวิญญาณที่รักประเทศชาติเพียงพอ เพื่อจะนำความสุจริตในการเลือกตั้ง และทำให้คนดีนั้นมีโอกาสที่จะเข้าไปอาสารับใช้ประชาชนได้อย่างตรงไปตรงมามากกว่าที่ใช้อิทธิพลมืด

ผู้สัมภาษณ์: ท่านคิดว่าการบริหารงานของคณะเทศมนตรีชุดนี้เป็นอย่างไรบ้าง

นายนิวัตร: เนื่องจากเค้ามาจากระบบการเลือกตั้งแบบเก่า ดังนั้นเค้าเป็นผู้บริหารที่ผมไม่ได้เลือกเขาเลย ผมไม่คิดว่าเขาจัดคนถูกต้องกับงาน เขาจัดความรู้ของคนถูกต้องกับรูปแบบการบริหารของเทศบาล เขามี mission เพียงพอที่จะนำเชียงใหม่ไปสู่ระดับโลกได้มั๊ย ผมไม่เชื่อ เพราะมันไม่ได้มีการเสนอนโยบายใด ๆ ทั้งสิ้น ในขณะที่เขาลงไปรับสมัครการเลือกตั้ง นั่นก็คือว่าผมไม่เคยรู้เลยว่าใครได้เป็นนายกเทศมนตรี จนกระทั่งเมื่อเขาได้รับการเลือกตั้งเขาก็ไปเลือกเอามาจากคนเดียวจากไหนมาก็ไม่รู้

ผู้สัมภาษณ์: ท่านคิดว่าความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์หรือว่าการใช้หัวคะแนนซึ่งเคยเป็นเครื่องมือสำคัญในการเลือกตั้งที่ผ่าน ๆ ทั่วไปนี้มันจะมีอยู่หรือไม่ หรือว่ามันจะเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบใด

นายนิวัตร: มันเกิดขึ้นมาแล้ว นะครับ และมันยังมีอยู่ และยังทำอยู่ในปัจจุบันนี้ และก่อนหน้า นี่ก็ทำ และผมคิดว่าคงจะทำต่อไปด้วย ยกเว้นเสียว่า ในถิ่นของผู้ที่มีความรู้มีการศึกษาในชั้นสูง พอสมควร ที่จะมีวิจาร์ณญาณเป็นของตัวเอง และก็พิจารณาไปถึงเนื้อหาคุณวุฒิ คุณสมบัติ และก็นโยบายในแนวทางของผู้บริหารที่จะเสนอตัวเองอาสาสมัครเข้าไปนั้นนะให้ชัดเจนถ่องแท้ แล้วก็ตัดหัวคะแนนนั้นออกไป คำว่า “หัว” ก็คือคนที่จะเป็นหัวหน้าและชักจูงให้หางไปเลือกโดยที่ไม่ต้องดูอะไรสักอย่างนอกจากเงินอยู่อย่างเดียว ผมคิดว่าระบบนี้มันไม่น่าจะสัมฤทธิ์ผลในเขตของผู้มีความรู้มีการศึกษา

ผู้สัมภาษณ์: ความคิดเห็นเกี่ยวกับคะแนนจัดตั้ง ในฐานะตัวตัดสินผลแพ้ชนะในการเลือกตั้ง

นายนิวัตร: ผมยังเชื่อมั่นว่าสิ่งที่จะเป็นคะแนนจัดตั้งโดยตรงนั้นคงไม่สามารถจัดตั้งได้ทั้งจังหวัดเชียงใหม่ ผมคิดว่าจัดตั้งได้ก็ในจำนวนเงินที่เค้าจัดไว้ จำนวนคนที่เค้าจัดไว้ แค่นั้นเอง แต่ผมคิดว่าเค้าไม่สามารถจัดตั้งในประชากรตั้งแสนเจ็ดหมื่นคนได้หรอก ดังนั้น คนที่ไม่ถูกจัดตั้งนั้นแหละก็สามารถที่จะไปจัดตั้งด้วยตัวเอง คือไปเลือกด้วยตัวเอง ผิดคิดอย่างนั้นครับ

ผู้สัมภาษณ์: ทางกลุ่มได้พบปะกับประชาชนบ่อยครั้งหรือไม่อย่างไร

นายนิวัตร: ผมกำลังเริ่มทำ

ผู้สัมภาษณ์: โดยวิธีการใด

นายนิวัตร: ก็อย่างที่ได้ออกตั้งแต่แรก บอกว่ามีสื่อก่อน สื่อต้องนำออกไปก่อน เพราะสื่อมันจะไปถึงตัวได้ไวที่สุด กว้างขวางที่สุด และหลังจากนั้นจึงค่อยไปพบตามแผนการที่ได้วางเอาไว้

ผู้สัมภาษณ์: ครอบคลุมอธิบายบนกระดาษ

นายนิวัตร: มันก็ตรงประเด็นง่าย ๆ ก็คือว่า การบริหารงานแบบตรงเลยก็คือผู้สมัครจะเป็นผู้ที่คิดถนัดกรองผู้สมัครพร้อมทั้งที่ปรึกษา เป็นผู้คิดและถนัดกรองแนวคิดนโยบายต่าง ๆ พร้อมทั้งวิธีการแผนการในการหาเสียงและงบประมาณ ดังนั้น ส่วนนี้ก็จะอยู่ในศูนย์อำนาจการเลือกตั้ง หลังจากนั้นในศูนย์ก็จะมีผู้จัดการอยู่คนหนึ่ง ผู้จัดการคนนี้ก็ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชน ไปสังเกตดูสถานที่ที่จะปราศรัย ติดต่อกับนักศึกษา สถาบันการศึกษา ทหาร ตำรวจ หรืออะไรก็ช่างสุดแล้วแต่ เพื่อที่จะจัดให้เกิดมีการปราศรัย การพบปะกันเกิดขึ้นโดยผู้จัดการ หลังจากนั้นเราก็จะมีศูนย์ประชาสัมพันธ์ ในศูนย์ประชาสัมพันธ์นั้นก็ถือเป็นคนปฏิบัติ ระเบียบปฏิบัติ ออกไปควบคุมในการกระจายสื่อออกไปให้ครบ 4 แขวง โดยแต่ละแขวงนั้นก็จะมีหัวหน้าแขวงของตัวเองอยู่ และหัวหน้าแขวงก็จะเป็นคนกำกับดูว่าในพื้นที่แต่ละพื้นที่นั้นสมควรจะไปตรงจุดไหนก่อน จุดไหนหลัง ให้ครอบคลุมไปหมดในแต่ละแขวง โดยใช้จำนวนคนตามอัตราที่ได้วางเอาไว้ นี่คือการบริหารงาน

ผู้สัมภาษณ์ นายวรากร ตันตรานนท์ ผู้สมัครหมายเลข 3 วันที่ 11 มกราคม 2547

ผู้สัมภาษณ์ : การเลือกตั้งครั้งนี้มีนโยบายอะไรบ้าง

คุณวรากร : นโยบายที่ 1 คือลงคนเดียวไม่ได้ส่งสมาชิกสภา เพื่อให้สมาชิกตรวจสอบ สภา
ตรวจสอบเพื่อความโปร่งใส

ผู้สัมภาษณ์ : มีทีมรองนายกหรือยังคะ?

คุณวรากร : .มีแล้ว แต่ยังไม่ได้ชื่อ เพราะเบอร์ 1 คำไม่ชื่อเราก็ไม่ชื่อคือต่างคนต่างก็ไม่ชื่อ
เหมือนกัน

ผู้สัมภาษณ์ : การหาเสียงในครั้งนี้มีวิธีการหาเสียงอย่างไร

คุณวรากร : พบปะประชาชนให้ได้มากที่สุด เพราะว่าประชาชนยังสับสนอยู่ว่าเลือกนายก
โดยตรงกับสมาชิกสภา ทุกคนยังสับสนอยู่ มันเป็นเรื่องใหม่ ครั้งแรกของประวัติศาสตร์ของเทศบาล
นครเชียงใหม่ที่มีการเลือกตั้งนายกโดยตรง

ผู้สัมภาษณ์ : ประเด็นการจัดองค์กรหาเสียง

คุณวรากร : องค์กรหาเสียงก็คือจัดแบบกลุ่มคนกระจายกันออกไปแจกการ์ด แจกนโยบาย
ต่าง ๆ ที่แขวงเลยแล้วจัดออกไป แล้วเราก็เดิน พื้นที่มันกว้างเหลือเกิน เราไม่สามารถไปได้ทั่วทุกที่
เราจะไปจุดใหญ่ ๆ จุดตลาด จุดชุมชนที่เราจะเข้าไปหา พยายามเข้าถึงประชาชนให้ได้มากที่สุด แต่
ว่ายังไงมันก็ไม่ทั่ว เราต้องใช้สื่อ ใช้รถแห่ ใช้ทำหนังสือพิมพ์ ใช้อะไรต่าง ๆ

ผู้สัมภาษณ์ : กกต.ได้จัดดำเนินการจัดเวทีกลางขึ้นหรือไม่

คุณวรากร : เค้ายังไม่ให้จัดครับ เค้ายังไม่ได้แจ้งมาเลยว่าจะจัดเวทีกลางที่ไหนนะฮะ กกต.
ก็กำลังโดนประชาชน โดนทั้งหนังสือพิมพ์ กำลังบอกไว้อยู่ว่าการประชาสัมพันธ์มันน้อยไปหน่อย
คนไม่ค่อยรู้ กกต. ก็อ้างว่างบประมาณมันไม่มี งบประมาณมันมีน้อย

ผู้สัมภาษณ์ : คุณวรากรได้ดำเนินการ จัดพื้นที่สำหรับติดโปสเตอร์หรือยัง

คุณวรกร : นั้นแหละครับ ไม่มีเลยครับ ครั้งนี้ไม่มีใครทำโปสเตอร์เลย เพราะมันติดไม่ได้ เค่าบอกไม่ให้ทาขาว ไม่ให้ยิงแม็กซ์ติดตามรั้ว เสไฟฟ้า อะไรต่าง ๆ นี่ไม่ได้สักอย่างเลย เพราะฉะนั้นก็เลยทำให้การประชาสัมพันธ์มันก็เลยดูน้อยไปด้วย ก็เพราะข้อห้ามของ กกต. นี่แหละ

คุณวรกร : คัทเอานั่นเค่ากำหนดจุด ให้แค่ 14 จุดเท่านั้น

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วต้องแบ่งพื้นที่กัน?

คุณวรกร : ไม่ได้แบ่งพื้นที่ครับ ความได้เปรียบของเบอร์ 1 ซึ่งเป็นนายกเก่า มันเป็นป้ายหาเสียง เป็นป้ายของเทศบาล เค่าไปถึงเค่ายึดไว้ก่อน เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าของคนอื่นจะไม่มีปัญญาที่จะไปทำป้ายใหญ่แข่งกับเค่าได้ เพราะไม่มีพื้นที่ ก็เลยทำได้แต่ป้ายเล็ก ๆ ไปแปะ ๆ ข้าง ๆ มันก็เป็นการเอาเปรียบ

ผู้สัมภาษณ์ : กกต. มีความเห็นอย่างไร

คุณวรกร : ก็บอกไปทาง กกต. หนังสือพิมพ์ก็ลงไปแล้วนะครับ ก็บอก กกต. แล้วว่าเป็นการเอาเปรียบของเค่าซึ่งเป็นผู้บริหารเก่า ทำให้คนอื่นไม่มี ป้ายของเบอร์ 3 นี้น้อยกว่าใครไม่เห็นเลย จริง ๆ มีที่ใหญ่มาก ๆ เราก็จะทำใหญ่ ๆ ใส่ได้เหมือนกัน แต่เราไม่มีที่

ผู้สัมภาษณ์ : หาเสียงมาประมาณกี่วันแล้วคะ

คุณวรกร : หาเสียงมาประมาณ 10 วันแล้วครับ

ผู้สัมภาษณ์ : คิดยังไงกับการเลือกตั้งนายกโดยตรง?

คุณวรกร : ก็ดีครับ เป็นผลดีการเลือกตั้งนายกโดยตรงเนี่ย ทำให้ประชาชนได้เลือกคนที่ต้องเพื่อให้เข้าไปบริหารงานเทศบาล สมัยก่อนนี่ก็ต้องอาศัยพวกมาก สภาเลือกนายกนะ เค่าต้องพยายามหา สท. ให้เลือกมาก ๆ จะได้เป็นนายก ตอนนี่ไม่ต้องแล้วครับ ไม่ส่งเลย อย่างเบอร์ 3 เนี่ยไม่ได้ส่งเลยก็สามารถลงเป็นตัวเลือกให้ประชาชนเลือกเข้าไปบริหารได้ แล้วประชาชนตรวจสอบได้ ประชาชนก็สามารถปรับนายกได้ด้วยเหมือนกัน.....

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วคิดยังไงกับการเลือกตั้งหรือว่าการเมืองเชียงใหม่ที่ผ่าน ๆ นี้ล่ะคะ?

คุณวรกร : นี่ก็เคยเป็นนายกมาก่อน 10 ปีแล้วนะครับ มันก็แล้วแต่ ใครเข้ามาบริหารมันก็แล้วแต่นโยบายของแต่ละกลุ่มแต่ละคน ว่ามีนโยบายยังไง มีวิสัยทัศน์กว้างมากน้อยแค่ไหนก็ว่ากันไป

ผู้สัมภาษณ์ : คุณวรกรคิดว่าการเข้ามาช่วยควบคุมการเลือกตั้งของ กกต จะช่วยแก้ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งได้มากหรือน้อยอย่างไร?

คุณวรกร : ได้มากเลยครับ เพื่वनี่ทุกคนระวังกันหมด ทุกคนต้องระวังมาก เพราะว่าถ้าเกิดพลาดไปนี่นะครับมันไม่ใช่ว่าโดนแค่ใบแดงและโดนกำจัดสิทธิ์ไม่ให้สมัครเท่านั้นนะครับ ต้องขอใช้เงินในการเลือกตั้งซ่อมด้วยครับ หลายล้านบาทครับ อันนี้แหละทำให้ทุกคนกลัว เลยทำให้หลาย ๆ คนทุกคนลงไปได้โดยไม่ต้องใช้เงินซื้อเสียงไม่ต้องใช้เงินมากนักะครับ ใช้เงินตามที่ทาง กกต. เค้ากำหนดให้ไว้

ผู้สัมภาษณ์ : คุณวรกรแบ่งประชากรเลือกตั้งออกเป็นกี่กลุ่ม กลุ่มเป้าหมายอะไรบ้าง

คุณวรกร : กลุ่มเป้าหมายก็ชั้นกลาง ชั้นสูง และก็ชุมชนชั้นล่างชั้นต่ำนี้ละฮะ ชั้นล่างนี่ก็นิดหน่อย คิดว่าในชุมชนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นชุมชน เราก็พยายามเข้าไป ก็แย่งขอแบ่งออกมาสัก 25 เปอร์เซ็นต์ เราก็พอใจแล้วครับ เราก็หวังว่าคนชั้นกลางและชั้นสูงที่เค้าต้องการจะเห็นการเปลี่ยนแปลงนี้ละฮะเค้าคงจะออกมาใช้สิทธิ์แล้วก็เกิดความเปลี่ยนแปลง จะชนะได้เพราะชั้นกลางสูงมากกว่า

ผู้สัมภาษณ์ : นโยบายที่สำคัญที่สุดที่จะทำเป็นอันดับแรกคืออะไรคะ?

คุณวรกร : นโยบายที่สำคัญที่สุดก็คือตอบสนองนโยบายของรัฐบาล ทำตามนโยบายของรัฐบาลเป็นหลักอยู่แล้ว และนโยบายต่อไปคือเนื่องจากเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยว เราต้องโปรโมทการท่องเที่ยวและทำสถานที่ให้มันน่ายินดี ดียิ่ง น่าอยู่อาศัย เกิดความสวยงาม ความสะอาด..... ผู้ที่ได้มาจะได้เกิดความประทับใจ การรณรงค์ให้คนแต่งชุดพื้นเมืองให้มากขึ้น และให้ประชาชนพูดคำเมืองมากขึ้น

ผู้สัมภาษณ์ : มีกำหนดการหาเสียงที่ไหนต่อไปคะ

คุณวรกร : นี่ครับ ไปทั่วไปหมดแหละครับ ที่ไหนคิดว่ามีย่านชุมชนคนมาก ๆ เราก็จะไปที่นั่น
ประชาสัมพันธ์ให้คนได้รู้จักมากที่สุด แนะนำให้ประชาชนใช้เสียงให้มากที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัมภาษณ์นายสุรัชย์ เลี้ยวสวัสดิพงษ์ ผู้สมัครหมายเลข 4 วันที่ 15 มกราคม 2547.

ผู้สัมภาษณ์ : คุณสุรัชย์เข้าไปมีบทบาทในเทศบาลนครเชียงใหม่ก่อนหน้านี้ช่วงเลือกตั้งอย่างไรบ้าง

คุณสุรัชย์ : คือโดยรวมแล้วเราจะสร้างเวทีสาธารณะ คือเราจะเป็นเจ้าภาพในการจัดเสวนา จัดอะไรในเรื่องที่ไม่ชอบมาพากลที่เกิดขึ้นในเชียงใหม่ ยกตัวอย่าง เราจัดเวทีสาธารณะเรื่องในการสร้างสะพานลอยตรงแอร์พอร์ต เพราะว่าเราคิดว่าการขยายเมืองนั้นต้องเป็นไปอย่างถูกต้องทุกทาง คือสะพานลอยเรามองเห็นว่ามันไม่ใช่ว่าจะแก้ปัญหาจราจรได้ เพราะกรุงเทพก็สะพานลอยเยอะแยะไม่เห็นจะแก้ปัญหาเรื่องรถติดได้ และมันเป็นภาพที่ดูจาดสายตา ภาพที่ไม่เหมาะสมกับเมืองเก่าเมืองเก่าอย่างเชียงใหม่ เราก็เป็นตัวตั้งตัวตีในการจัดเวที ก็มีกลุ่มนักเคลื่อนไหวหรือว่ากลุ่มเอ็นจีโอ กลุ่มคนเชียงใหม่ที่หวังดีเนี่ยมาร่วมกับเราเยอะเลยอะ แล้วก็ร่วมต่อต้าน เราไม่ใช่จะไปจำกัดความเจริญเติบโตของเชียงใหม่ แต่เรามองว่าเชียงใหม่ต้องขยายตัวแบบถูกต้องทุกทาง สะ ซึ่งช่วงหลัง ๆ นี้ก็นายกทักษิณท่านก็เห็นด้วยด้วยกับConcept เพราะฉะนั้นไอ้การสร้างสะพานในเชียงใหม่ส่วนมากจะเป็นทางลอดหมด และก็ล่าสุดนี้เราก็เป็นคนจัดเวทีตัวตั้งตัวตีในการจัดเวทีเสวนาเรื่องเทศบาลตึก 17 ชั้นที่เค้าจะสร้างริมฝั่งแม่น้ำปิงเนี่ยสูงเบ่อเริ่มเท็ม แท่งเบ่อเริ่มเลยนะอยู่ริมฝั่งแม่น้ำปิง แล้วก็ไปมีบทบาทในการรณรงค์แล้วก็จัดเวทีตัวนี้ขึ้นมา และก็สามารถยับยั้งโครงการของเทศบาลนั้นได้ เป็นฝ่ายตรวจสอบ เพราะยังไม่ได้รับเลือกตั้งโดยเป็นนายก

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วท่านคิดว่าการเมืองเชียงใหม่ที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้างคะ?

คุณสุรัชย์ : การเมืองเชียงใหม่ที่ผ่านมาเป็นการเมืองแบบเดิม ๆ แบบเก่า ๆ อะ เป็นการเมืองที่ยังไม่พัฒนา เพราะที่ผ่านมาเนี่ยการเลือกตั้งของเชียงใหม่เนี่ยไม่เคยถูกควบคุมโดย กกต. นะอะ เพราะฉะนั้นที่ผ่านมาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงนี่ถือเป็นเรื่องจำเป็น ถือเป็นเรื่องปกติ การเมืองก็เลยไม่พัฒนาเท่าที่ควร นักการเมืองก็เป็นนักการเมืองแบบรุ่นเก่าอะ หาเงิน เอาเงินแหล่งทุนมาได้ก็ไปเอาเงินเนี่ยไปหว่านซื้อเสียงแถวในชุมชนแถวอะไรแล้วก็เข้าไปนั่งมีตำแหน่ง ก็ไปถอนทุนถอนอะไร ความไม่โปร่งใสเกิดขึ้นเยอะ ที่จริงคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติของนักการเมืองรุ่นนี้

ผู้สัมภาษณ์ : การเลือกตั้งครั้งนี้คุณสุรัชย์มีนโยบายอะไรบ้างคะ?

คุณสุรัชย์ : นโยบายหลัก ๆ ก็คือเราจะสร้างเชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่ และเป็นน่าอยู่อย่างแท้จริงเลย อย่างแท้จริงนี้หมายความว่าไม่ใช่ปากพูดว่าเชียงใหม่เป็นเมืองน่าอยู่ โครงการเมืองน่าอยู่มันเกิดขึ้นมาหลายยุคหลายสมัยแล้ว จากเทศบาลก็เป็นเจ้าของโครงการเชียงใหม่ที่น่าอยู่ แต่ในการกระทำนี้มันไม่ใช่ ไอ้เมืองน่าอยู่มันไม่ใช่ว่าเป็นเมืองที่แบบว่าไปเอากระถางดอกไม้ไปตั้งแถวสะพานหรือว่าเอากระถางดอกไม้ไปตั้งแถวริมฝั่งแม่น้ำปิง มันไม่ใช่ เมืองน่าอยู่ที่เราพูดถึงเนี่ยมันจะต้องสร้างเชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่อันดับ 1 ของภูมิภาคนะครั้บ อันดับ 1 ในเอเชียเนี่ยเรา

สามารถทำได้ เพราะฉะนั้นเมืองน่าอยู่ก็คืออะไร ก็จะต้องเป็นเมืองที่รถไม่ติด เป็นเมืองที่มีอากาศบริสุทธิ์หายใจ เป็นเมืองที่ขยายตัวอย่างถูกต้องทาง ใช้นี้คือเมืองน่าอยู่ เชียงใหม่นี้เป็นเมืองหลวงอันดับ 2 รองจาก กทม. พลเมืองเชียงใหม่ตอนนี้ประมาณซัก 2 ล้านคนนะครับ แล้วยังไม่มียุทธศาสตร์ อันนี้เป็นเรื่องที่น่าอาย นักท่องเที่ยวเข้ามาเชียงใหม่รายได้จากการท่องเที่ยวปีละ 5 หมื่นล้านบาท แต่เราไม่มีรถเมลล์ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว เรามีแต่สี่ล้อแดง รถสองแถวที่บางทีก็ไปชูดริดยุคนี้แก่นักท่องเที่ยวหรือว่านักศึกษา นักเรียน คือมันไม่มีมาตรฐานในการคิดเงิน เพราะฉะนั้นไอ้สิ่งแรกที่จะทำก็คือสร้างระบบรถเมลล์ขึ้นในเชียงใหม่ จะต้องเป็นระบบรถเมลล์ที่ไม่ใช่ระบบรถเมลล์อย่างกรุงเทพฯ ไม่ใช่รถเมลล์ที่วัยรุ่นนักศึกษา นักเลง นักเลงที่ไปตีกันไปต่อยกันที่คนลงรถต้องกระเด็นดีดลงกาอย่างนั้นไม่เอา รถเมลล์ที่เชียงใหม่จะต้องเป็นอันดับหนึ่งในเอเชีย แบบที่สวิสเซอร์แลนด์เค้าทำนะ สวิสเซอร์แลนด์รถเมลล์เค้าเนี่ยสะอาดสะอาดอ่าน สะอาดสะอาดอ่านยังไม่พอนะแถมตรงเวลาด้วยต่างหาก เค้าบอกว่า 8 โมงถึงจุดนี้นะ มันก็วิ่งมาถึง 8 โมง 8 โมง 15 ถึงจุดนี้ แล้ววิ่งไปถึงนั้น 8 โมง 15 มันสามารถทำได้ ทำไมถึงสามารถทำได้? เหตุผลก็เพราะว่าทุกวันนี้เนี่ยนักศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน อาจารย์ ที่ปรึกษาอะไรทั้งหมดในเชียงใหม่เนี่ยที่ต้องเตรียมแผนจำนวนอยู่ที่ประมาณซัก 5 แสนคน แล้วแต่ละคนก็ต้องอาศัยรถส่วนตัวในการเดินทาง ทีนี้มันเหนื่อย เพราะฉะนั้นจะให้รถมันไม่ติดนี้เป็นไปไม่ได้เลย เพราะว่าระบบขนส่งมวลชนมันยังไม่เกิดขึ้นไงฮะ เพราะฉะนั้นไอ้รถเมลล์ที่พูดถึงเนี่ยจะต้องเป็นรถเมลล์ที่ค่อนข้างมีประสิทธิภาพสูง และก็เป็ค่าใช้จ่ายไม่แพง ค่าใช้จ่ายการใช้บริการก็ถูก เพราะว่ารถเมลล์นี้ไม่เคยมีประเทศไหนในโลกที่สร้างระบบขึ้นมาแล้วมีกำไร ไม่มีเลย แต่ทีนี้จะเอาภาษีตัวนี้เอากลับคืนมาบริการประชาชน ภาครัฐจะต้องเข้ามาสนับสนุน ชดเชยจัดตั้งตัวนี้ขึ้นมาบริการนักท่องเที่ยว บริการนักศึกษา นักเรียนที่ไปโรงเรียน คือคอนเซ็ปต์เรื่องรถเมลล์ชาวบ้านเราเข้าใจผิด เค้าเข้าใจว่ารถเมลล์เป็นของคนยากจน เป็นของคนไม่มีเงิน เค้าเข้าใจในส่วนนี้ยังไม่ถูกต้อง ที่จริงแล้วไม่ใช่ ที่อังกฤษ ที่เยอรมัน ที่สวิสเซอร์แลนด์ ฮอลแลนด์เนี่ย นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีไปทำงานส่วนมากแล้วนั่งรถเมลล์ไปทั้งนั้นนะ แท็กซี่ที่เยอรมันเป็นเมอร์ซิเดสเบนซ์ เป็นออดี้ พวกแท็กซี่เนี่ยเค้านั่งรถเบนซ์กัน นี่บ้านเราตรงข้าม บ้านเราเนี่ยคนมีตังค์ต้องนั่งรถเบนซ์ไปรัฐสภา ยิ่งตำแหน่งใหญ่ยิ่งรถจะต้องคันใหญ่ ๆ นี่คอนเซ็ปต์ในการมองโลกยังไม่เจริญ มันยังติดกันอยู่ เพราะฉะนั้นไอ้ตัวนี้ก็เป็นจุดสำคัญยิ่ง คือสร้างระบบรถเมลล์ให้เกิดขึ้น และก็วิฤติจรรยาจรติดขัดในเชียงใหม่ตอนนี้กำลังจะเข้าสู่โคมา เพราะว่าไอ้การเลียนแบบจรรยาจรทุกสิ่งทุกอย่าง โน่น ไปเอามาจากกรุงเทพฯ ไปเลียนแบบมาจากกรุงเทพฯ ตำรวจจราจรไม่มีความรู้เรื่องจราจรโดยพื้นฐาน ไอ้ตัวนี้เป็นสิ่งที่ต้องเร่งแก้ไข ไบซัปปี่บ้านเราก็อยู่ในมือของขนส่ง ขนส่งนี้จะสอบไบซัปปี่ เดินเข้าไปสอบ ตั้งกฎตั้งกติกาในการสอบไบซัปปี่ได้ประมาณซัก 100 กว่าปีก่อน สมัยนั้นเป็นยังงัยสมัยนี้ก็เป็นอย่างเนี่ยะ คนขับรถขึ้นเนินได้มัย ไปจอดบนเนินแล้วไม่ให้รถมันไหลได้มัย เดียวนี้เค้าใช้เกียร์ออโต้

เค้าก็ขับขึ้นเนินแล้วก็เลี้ยวซ้ายเลี้ยวขวา ถอยหลังไม่ให้ชนป้ายแล้วก็ขับกลับมาเสร็จแล้วก็ถือว่าผ่าน อันเนี่ยเหวอมาตรฐานในการออกไปขับขี่ของประเทศไทย เพราะฉะนั้นจุดพื้นฐานในสิ่งเหล่านี้จะต้องแก้ไขหมด เชียงใหม่เดี๋ยวนี้จะต้องเป็นเมืองที่แตกต่างจากกรุงเทพฯ จะต้องแตกต่างจากที่อื่นในภูมิภาค เข้าเขตเชียงใหม่ปีบระเบียบจราจรจะต้องเป็นหนึ่งใน ผู้ใช้ถนนเราจะต้องให้ความสำคัญกับผู้ใช้งาน เดินข้ามถนน นั่งลองสังเกตต่างประเทศที่หลาย ๆ ประเทศนะในยุโรปหรือว่าในอเมริกา ถ้าคนเดินถนนเนี่ยเอาเท้าแตะตรงบนทางเท้านิดหน่อยเนี่ยคนขับรถเค้าจะจอดรอให้คนข้าม เค้าจะให้สำคัญกับคนข้ามถนน ลองทำที่เชียงใหม่หรือลองทำที่กรุงเทพฯ สิ ไม่มีทางเลย ถ้าเราจอดไ้คนข้างหลังก็ชนเราหน้าตาเฉย เพราะเค้าไม่ให้ความสำคัญกับผู้ใช้งานแบบเดินไปเดินมา แม้กระทั่งจักรยานก็ไม่ให้ความสำคัญกับเค้าเลย จักรยานที่ต่างประเทศเค้าให้ความสำคัญมากเวลาอยู่ถนน เวลาจอดคันโต ๆ จะขับขึ้นแซงจักรยานเค้าจะเว้นช่องกว้าง ๆ ค่อย ๆ ขับ ให้ความสำคัญและผู้ใช้จักรยานนี้ก็มีสิทธิทัดเทียมกับรถยนต์ แต่บ้านเราลองสิ ลองไปขึ้นไปขับบนถนนซูปเปอร์ถูกสิบล้อเฉียวแป็บเดียวเปลว ๆ ลอยกระเด็นไปเลย ไม่ให้ความสำคัญในส่วนนี้เลย เพราะฉะนั้นเชียงใหม่จะต้องเป็นตัวอย่างในส่วนนี้ คือ ถ้าผ่านเข้ามาในเชียงใหม่ปีบเนี่ยจะต้องแตกต่างจากกรุงเทพฯ ก็คือ 1) จะต้องมีการจราจรที่ค่อนข้างจะชัดเจน ระเบียบจราจรจะต้องเกิดขึ้นหมายความว่า เวลาไปเหลืองเนี่ยจะต้องชะลอเพื่อที่จะจอด ไม่ใช่เหมือนทุกวันนี้ คนเชียงใหม่ขับรถยังงูรู้มัย? คลานตัวมเตี้ยม ๆ แต่พอเห็นไฟเหลืองขึ้นมาปีบ เอล่ะ พยายามจะเร่ง จะเร่งขับเร็วตอนนั้นนะ ในขณะที่ว่าข้างหลังเค้าติดกันอย่างเงี้ยะ เพราะว่าปกติแล้วขับช้าไป แต่พอไฟแดงปีบเหยียบสุด ๆ ให้ผ่านไฟแดง ใ้เนี่ยคือพฤติกรรมของการขับรถของคนเชียงใหม่ กรุงเทพฯ จะว่าไปนะการขับรถก็ยังไม่เร็วนะ ยังไปตามstep พอไฟเขียวปีบเค้าก็แย่งกันออก เค้าไม่ใช่เอื้อลະเหยลลยชย อันนี้เป็นพฤติกรรมของคนเชียงใหม่ เพราะว่ามาได้มาที่ไปขับขี่มันไม่มีพัฒนาการ.... ใ้ตัวนี้จะต้องเร่งแก้ไข จัดระเบียบจราจรอย่างชัดเจน

ผู้สัมภาษณ์ : นอกเหนือจากนี้แล้วมีนโยบายใดอีกบ้างคะ

คุณสุรชัย : ครับ เรื่องชยะ เชียงใหม่เป็นแอ่ง เวลาที่มีการเผาชยะหรือเผาเศษใบไม้เศษไม้เศษอะไรทุกอย่างเนี่ยมันก็จะเกิดมลพิษขึ้นไปอยู่ในอากาศแล้วมันก็ไม่ถ่ายเทไปที่ไหน เพราะว่าใ้ความเป็นแอ่งของเชียงใหม่มันก็ไปปกคลุมอยู่ข้างบน มันก็ทำให้อากาศในเชียงใหม่ก็อยู่ในสภาพอย่างที่เราเห็นนี่ เพราะฉะนั้นถามว่าเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองน่าอยู่มัย มันไม่น่าปล่อยให้มีการเผาชยะกันเต็มบ้านเต็มเมือง หน่วยงานของภาครัฐเองก็ทำกันเอง ตกเข้ามาวันเราก็กวาด ๆ ๆ ชยะใ้จุดหนึ่งเสร็จแล้วก็เอาไปเผา อันนี้เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้จะต้องถูกควบคุมองสะ แม้กระทั่งการเผาชยะ การเผาชยะหลาย ๆ ประเทศเค้าก็ไปสรุปมาแล้วว่าวิธีกำจัดชยะนี้เค้าไม่ใช่วิธีเผา เพราะว่าวิธีเผาชยะก็คือมันจะสร้างมลพิษในอากาศอย่างร้ายแรง เพราะเผาขึ้นไปแล้วนี่มันก็จะเกิด

พวกได้ออกชินครอบคลุมอยู่ในอากาศ มันก็ตกลงมาอยู่ในพื้นดินพื้นหญ้า พวกสัตว์เลี้ยงพวกไก่วัวควายกินก็กินพวกหญ้ากินผลไม้ คนก็กินผลไม้เข้าไป สารได้ออกชินเป็นสารก่อให้เกิดมะเร็ง เพราะฉะนั้นระบบเผาต่างประเทศเค้าล้มเลิกกันไปแล้ว เพราะฉะนั้นเชียงใหม่เราจะไปก็อปี่ระบบเผาที่เค้าล้มเลิกไปแล้ว เค้าไม่ทำกันแล้วนะฮะ เรายังไปศึกษาแล้วเอามาใช้อยู่ เราจะไม่กำจัดขยะด้วยวิธีเผาโดยเด็ดขาด ต้องเป็นวิธีรีไซเคิลอย่างเดียว

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากลุ่มรักเชียงใหม่ล่ะจะมีจุดเด่นตรงไหน?

คุณสุรชัย : กลุ่มรักเชียงใหม่ อย่างที่พูดให้ฟังเมื่อกี้ไงฮะ เรามีส่วนร่วมในการเปิดเวทีสถานะใหม่โดยตลอด เราจะเป็นเจ้าภาพเอง ที่ผ่าน ๆ มาแล้วมีหลาย ๆ กลุ่มที่มาพร้อมกับเรา แต่คนที่ เป็นเจ้าภาพจริง ๆ คนที่จ่ายเงินจ่ายทองในการไปเช่าโรงแรม ไปจ่ายค่าน้ำร้อนน้ำชาเนี่ยคือของรักเชียงใหม่ทั้งนั้นเลยนะฮะ ทุกเวทีที่ผ่านมาเราจะเป็นตัวต้วต้วดีและก็จะยอมสละเงินสละทองของเราเพื่อที่ให้เวทีสถานะนั้นมันเกิดขึ้น ให้คนเข้ามาร่วมเยอะ ๆ นะฮะ

ผู้สัมภาษณ์ : ในการเลือกตั้งครั้งนี้ทางกลุ่มรักเชียงใหม่มีอะไรเป็นจุดขาย อะไรเป็นทางเลือกให้ประชาชน?

คุณสุรชัย : จุดขายให้ประชาชนก็คือ ให้ความสำคัญกับคอนเซ็ปที่ออกมาชัดเจน คือ 1) รถเมล์ต้องเกิดขึ้นอย่างเด็ดขาด วิกฤติจราจรจะต้องเร่งแก้ไข ไม่งั้นเชียงใหม่ไม่เป็นเมืองน่าอยู่ และเมืองน่าอยู่ไม่ใช่เป็นเมืองที่ประดับประดาด้วยดอกไม้ เราจะต้องขยายเมืองอย่างถูกทิศถูกทาง ยกตัวอย่างว่าเทศบาลนครเชียงใหม่ชุดที่ผ่านมานี้จะมาสร่างตึกติดริมแม่น้ำปิงเนี่ยถูกต้องมั๊ย อันนี้มันก็ไม่ถูกต้อง ไซ้มั๊ย เราต้องแบ่งโซนให้มันชัดเจน โซนold city Use city เพราะต่างประเทศทุกประเทศในโลกนี้เค้าก็จะมีโซนแบบนี้ร่วมกันพัฒนาเมือง กระตุ้นเศรษฐกิจจะไรอย่างนี้มันจะต้องเกิดขึ้นไงฮะ เพราะพลเมืองประชาชนก็เพิ่มขึ้น ๆ แต่ขณะเดียวกันเราจะต้องทำโซนนิ่งให้มันชัดเจน การขยายเมืองจะต้องเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจะต้องเกิดขึ้นแบบถูกวิธี เชียงใหม่จะเป็นศูนย์กลางการบิน ฮับจะเป็นศูนย์กลางไอที จะเป็นอะไรสารพัดศูนย์กลางภูมิภาคนะฮะ ระหว่างจีน พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา ทุกอย่างจะประดังเข้ามาในเชียงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนนี้นายกเป็นคนเชียงใหม่ ก็มีงบประมาณเข้ามาเชียงใหม่เป็นแสน ๆ ล้านบาท เพราะฉะนั้นไ้การสร้าง Infrastructureที่จะรองรับสิ่งเหล่านี้จะต้องเกิดขึ้น วิสัยทัศน์ในการมองว่าเชียงใหม่อีก 10 ปีจะต้องอยู่ในลักษณะไหนจะต้องเกิดขึ้นให้ชัดเจน ไม่ใช่ปัญหาเกิดขึ้นแล้วแก้ไขไม่ได้ อันนั้นเค้าเรียกว่าการลำดับความเจริญระบบอะไรก็ดีสักอย่าง ระบบระบายน้ำ ระบบกำจัดขยะก็ไม่มี ใ้ตัวนี้จะเป็นอะไรที่ผู้นำวชาญที่สุดถ้าเกิดเราไม่มีมาสเตอร์แพลนตัวนี้อย่างเป็นรูปธรรม

ผู้สัมภาษณ์ : ความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง

คุณสุรชัย : โดยตรงคิดว่า ถ้าตามหลักการตามรัฐธรรมนูญแล้วมันดีมาก ๆ เลย แต่ที่นี้ในภาคปฏิบัติมันอยู่ที่ว่าคณะกรรมการเลือกตั้งจะมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีวิสัยทัศน์มากน้อยแค่ไหน เพราะว่าที่สำคัญที่สุดคือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็คือ กกต. นั่นแหละ ตัวนี้จะเป็นตัวที่สำคัญที่สุดว่าระบบเลือกตั้งครั้งนี้จะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ถ้าหากว่า กกต. มีศักยภาพ มีความซื่อสัตย์สุจริต กกต.ที่เค้ามีตาบ ภาครัฐเอาตาบให้เค้า อยู่ที่ว่าเค้าจะกล้าใช้ดาบมัย เค้าจะฟันมัย ถ้า กกต. สงสัยในความซื่อสัตย์สุจริตเค้าก็กล้าฟันกล้าทำ แต่ถ้า กกต.ซื้อได้ไ้การเมืองนี้ก็จะหวนกลับไปสู่ยุคเดิม ก็จะไม่มีการพัฒนา เพราะฉะนั้นตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือคณะกรรมการเลือกตั้ง กกต. ไม่ใช่อยู่ที่ระบบ ระบบมันดีอยู่แล้ว แต่ภาคปฏิบัติอยู่ที่ว่าจะเอาระบบมาใช้หรือเปล่า ใ้ตัวนี้ต่างหาก เค้าเอารถสปอร์ตให้ขับ กกต.เนี่ยคุณจะขับเป็นมัย ถ้าคุณขับเป็นมันก็ไปเลย การเมืองจะเจริญก้าวหน้า แต่ถ้าไม่ขับก็เอาไปใช้ทางที่ผิด ไปขายอำนาจขายอะไร ที่นี้ละอันตราย แต่ก็ยังมีความหวังว่าเชียงใหม่เนี่ยเป็นเมืองหลวงอันดับ 2 รองจาก กทม. เป็นบ้านเกิดนายกทักษิณ แม้กระทั่งแม่สายเนี่ยที่มีการเลือกตั้งไม่กี่เดือนที่ผ่านมา คนที่เข้ามาชนะการเลือกตั้งก็ชื่อเสียงเข้ามา แต่ก็ถูก กกต. แจกใบแดง เพราะฉะนั้นมันไม่เหมือนกันในจุด เพราะ กกต. มีอำนาจในการแจกใบแดง ขนาดแม่สายเมืองเล็กเค้าถูกใบแดง เพราะฉะนั้นเราจะมองว่าเชียงใหม่ไ้กลุ่มที่ชื่อเสียงเนี่ยจะสามารถเจริญรุ่งเรืองแล้วทำพฤติกรรมแบบเดิม ๆ ได้หรือไม่ ใ้ตัวนี้เป็นที่นำลงจับตาดู บทบาทของ กกต. สำคัญที่สุด

ผู้สัมภาษณ์ : ที่ผ่านมากการรณรงค์หาเสียงในสายตาคุณสุรชัยคิดว่าเป็นอย่างไรบ้าง

คุณสุรชัย : กระแสตอบรับจากคนรุ่นใหม่ดีมากซะ คนที่ไม่เคยออกไปใช้สิทธิใช้เสียง ตอนนี้รัฐธรรมนูญกำหนดว่าคุณจะต้องไปใช้สิทธิใช้เสียงแล้ว ถ้าคุณไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งเนี่ยคุณ จะเสียสิทธิ 6 ประการอะไรพวกเนี่ยะ ที่นี้ก็กระแสตอบรับจากคนที่ไม่เคยไปใช้สิทธิใช้เสียงนี้มีมากเลย เพราะว่าเมื่อก่อนเค้าไม่ออกไป เพราะว่าเค้าเห็นคนหน้าเดิม ๆ อย่างเงี้ย นายหนึ่ง นายสอง นายสาม มั่นหน้าเดิมที่เค้าไปโงงไปกินจนไม่รู้จะกินยังงัย ทุกคนรู้หมด แต่ไม่มีอำนาจอะไรที่จะไปขัดขวางเค้า เพราะฉะนั้นกระแสตอบรับในคนรุ่นใหม่คนที่มีการศึกษาออกมาตีมาก

ผู้สัมภาษณ์ : มีการกระทำผิดกติกาเกิดขึ้นบ้างหรือไม่

คุณสุรชัย : ใ้ผิดกติกาเนี่ยมันเป็นเรื่องที่พูดลำบากนะเพราะว่าความเข้าใจของผู้สมัครเค้ายังมีความเข้าใจว่า ถามน้องกลับค่านึง ถ้าสมมติว่าใจรมินิสัยความเป็นใจ เค้าจะไปขโมยของ 6 เดือนก่อน ตำรวจไม่รู้ แต่รู้ว่าเค้าไปขโมยเมื่อ 6 เดือนก่อนแล้วมาถึงตอนนี้เป่านกหวีดปิด บอกว่า คุณห้ามไปขโมยนะ เค้าก็บอกว่า โอเค ผมเลิกพฤติกรรมนี้แล้วนะ ใ้ 6 เดือนก่อนนี้ไม่นับ ถามว่า เค้าผิดมัย เค้าเป็นใจมัย สันดานเค้าเป็นใจหรือเปล่า เพราะฉะนั้นใ้สิ่งนี้ก็เหมือนกันครับ การชื่อเสียงมันเกิดขึ้นมาปูทางไปเป็นยาวนานเป็นปีสองปี จัดเลี้ยงเอาหัวคะแนนไปพ้พทยาหัวหินชะอำเป็น

เรื่องปกติ เพราะฉะนั้นการซื้อเสียงเนี่ยมันอยู่ที่ว่า กกต. เค้าจะวินิจฉัยยังไง ซื้อเสียงล่วงหน้าผิดมั๊ย ถ้าเค้าวินิจฉัยว่าคุณซื้อเสียงล่วงหน้าคุณก็เป็นโจร ตรงนี้แหละที่จะเป็นตัวตัดสินว่าเค้าผิดหรือไม่ผิด

ผู้สัมภาษณ์ : แต่ช่วงเวลาดังกล่าว ไม่อยู่ในอำนาจของ กกต. กกต. ไม่มีอำนาจที่จะไปลงโทษ กกต. มีอำนาจย้อนไปถึงขนาดนั้นหรือคะ?

คุณสุรชัย : มีครับ ถ้า กกต. ใช้อย่างที่พูดให้ฟัง กกต. มีดาบ แต่อยู่ที่ว่า กกต. มีวิสัยทัศน์มั๊ย มากมายแค่ไหน เค้ายื่นดาบให้แล้วไงอะ แต่ กกต. เชียงใหม่จะกล้าทำมั๊ย กล้าทำในสิ่งที่ควรจะทำ มั๊ย จะสร้างความเป็นวีรบุรุษให้เกิดขึ้นในตัวของตัวเองมั๊ย ถ้าเค้ากล้าทำเค้าก็จะเป็นวีรบุรุษ แต่ถ้า เค้าไม่ทำเค้าก็จะเป็นโจรเหมือนกัน ตัวนี้เป็นตัวชี้บอกเลย

ผู้สัมภาษณ์ : คุณสุรชัยมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่กฎหมายกำหนดให้ปลัดเทศบาลเข้าไป ดำรงตำแหน่ง ผอ.และกรรมการ กกต.ท้องถิ่น

คุณสุรชัย : ตัวนี้ก็เป็นอะไรที่ค่อนข้างอันตรายเหมือนกัน เพราะว่าปลัดเทศบาลนี่ก็อยู่ภายใต้ การกำหนดหรือว่ากรอบนโยบายของผู้มีอำนาจเมื่อก่อน เพราะฉะนั้นตัวนี้ก็ยังเป็น แต่ ณ จุดนี้ก็ ยังคิดว่า ก็ยังต้องมองพฤติกรรมว่าการเลือกตั้งผลจะออกมาเป็นยังไงถ้าปลัดเทศบาลสามารถ วางตัวเป็นกลางได้ก็เป็นที่น่าชื่นชมที่น่านิยมนกย่องมาก แต่ถ้าผลออกมาตรงข้ามนี้มันก็เข้ากับชาว ลือว่าทำไมถึงมาอยู่จุดนี้เนี่ยมีการย้ายเกิดขึ้นมั๊ย มีการวิ่งเต้นให้กลับมากุมในจุดนี้มั๊ย ตัวนี้ก็ต้องรอดูกันอีกที

ผู้สัมภาษณ์ : การเปลี่ยนกติกาการเลือกตั้งมาเป็นนายกเทศมนตรีทางตรง คิดว่าจะส่งผลต่อ ทิศทางของการเมืองเทศบาลนครเชียงใหม่ว่าจะปรับตัวไปในทิศทางใด?

คุณสุรชัย : แน่นอนที่สุด จะต้องปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ยังไม่ใช่วันนี้นะอะ คงต้องมองว่า อีกซักประมาณ 8 ปี เป็นอย่างน้อย การซื้อเสียงอะไรเหล่านี้จะค่อย ๆ หายไปที่ละนิด ๆ กกต. ที่มี วิสัยทัศน์ที่ฉลาดเฉลียว และซื่อสัตย์สุจริตก็คงจะมีโอกาสได้เข้ามาอยู่ในคณะทำงาน เพราะฉะนั้น เราก็มองว่าโลกทัศน์ของแต่ละคนจะต้องเปลี่ยนไปด้วยอะ ศักยภาพของ กกต. ก็น่าจะดีขึ้น

ผู้สัมภาษณ์ : กลุ่มรักษ์เชียงใหม่มีการจัดองค์กรหาเสียงยังไง แล้วมีการแบ่งหน้าที่อย่างไรบ้าง

คุณสุรชัย : หาเสียงเราก็พยายามจะออกเข้าหาคนรุ่นใหม่ คนที่มีการศึกษา

ผู้สัมภาษณ์ : มีการแบ่งหน้าที่กันยังไงในกลุ่มรักษ์เชียงใหม่ว่าใครไปหาเสียงอย่างไร

คุณสุรชัย : ส่วนมากจะออกไปพร้อมกัน คือใครถนัดด้านไหนก็จะไปทำด้านนั้น

ผู้สัมภาษณ์ : ในการเลือกตั้งครั้งนี้ทางกลุ่มได้แบ่งประชากรเลือกตั้งหรือว่ากลุ่มเป้าหมาย ออกเป็นกี่กลุ่ม

คุณสุรชัย : เรามองว่าในชุมชนหรืออะไรพวกนี้เราจะจัดเข้าไปเจาะฐานเสียงในชุมชนนี้คงจะ เป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะยาก เพราะว่าในชุมชนนี้เค้าถูกปูทาง ถูกครอบงำในบางส่วน เราก็มองว่าเด็ก

ๆ ที่มาจากชุมชนเนี่ยก็เป็นคนรุ่นใหม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นเราก็ไม่เคยตีความว่าชุมชนนี้จะถูกครอบงำได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ก็จะมีสักประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ที่มีการศึกษา เราก็จะเจาะเข้าหา กลุ่มเป้าหมายแบบนั้น เช่น ใช้คอมพิวเตอร์ อีเมล หรือความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้าไปเจาะในนั้นจริง ๆ แต่ส่วนมากเราก็จะไปหาคนที่ค่อนข้างจะเป็นคนรุ่นใหม่

ผู้สัมภาษณ์ : แสดงว่าทางกลุ่มเน้นไปชุมชนชั้นกลางและคนรุ่นใหม่ใช่ไหม

คุณสุรชัย : ไม่ใช่ชนชั้นกลาง เราถือว่าในชุมชนนั้นยังมีคนรุ่นใหม่อีกเยอะเลย คนรุ่นใหม่ที่มีการศึกษา ที่เค้าสามารถจะตัดสินใจเองว่าสิ่งไหนผิดสิ่งไหนถูกเราจะเข้ากับกลุ่มนั้นมากกว่า

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วถ้าไม่ใช่ชุมชนล่ะคะ ทางกลุ่มจะเน้นไปทางกลุ่มไหนคะ?

คุณสุรชัย : เป็นกลุ่มพวกเจ้าของธุรกิจ ร้านค้า นักศึกษา อะไรพวกนี้แหละฮะ

ผู้สัมภาษณ์ : ในการจะเข้าถึงประชาชนหรือว่าเข้าถึงประชาชนทางกลุ่มจะใช้ช่องทางไหนคะ?

คุณสุรชัย : ไปรยไบปปลิว แจกไบปปลิว แจกแผ่นพับฮะ แล้วก็ไปคุยกับหัวหน้ากลุ่มบ้าง ไปปราศรัยวิสัยทัศน์บ้าง อะไรพวกนี้ละฮะ ขึ้นคัทเอาทเราก็ไม่ใช่ว่าขึ้นคัทเอาทมากเท่ากับเค้า เพราะไม่ใช่ว่ามีกำลังเงินไปขึ้นคัทเอาทใหญ่ ๆ เหมือนเค้า เพราะเราคิดว่านโยบายของเราเนี่ยมันคงจะทำตามเท่าที่สามารถจะทำได้ เพราะเราก็ไม่หวังว่าจะเข้าไปถอนทุนถอนอะไรในนั้นฮะ

ผู้สัมภาษณ์ : ทางกลุ่มมีแนวทางในการคัดเลือกบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งรองนายกฯ 4 คนอย่างไรบ้างคะ?

คุณสุรชัย : ต้องเป็นคนที่ถูกทิศตัวให้กับเชียงใหม่มาก่อน ยกตัวอย่างแบบพีเจียบ พีเจียบจะอยู่ในทุกบทบาท ทุกการเคลื่อนไหว เป็นนักเคลื่อนไหวที่เห็นอะไรผิด เชียงใหม่เค้าสร้างอะไรผิดพีเจียบจะเป็นคนแรก ๆ ที่จะเข้าไปต่อต้านกับบรรณรงค์ ดูแลปกป้องรักษาเมืองเชียงใหม่ จะต้องมีบทบาทในตัวนี้มาก และจะต้องมีวิสัยทัศน์ด้วย

ผู้สัมภาษณ์ : การเข้ามาดำเนินการและควบคุมการเลือกตั้งของ กกต. คุณสุรชัยคิดว่าจะมีประสิทธิภาพแค่ไหนคะในการควบคุมการเลือกตั้งครั้งนี้

คุณสุรชัย : ณ จุดนี้เท่าที่มองนี้ยังไม่สามารถวิเคราะห์ได้ ต้องหลังจากการเลือกตั้ง แต่รู้สึกการรณรงค์ของ กกต. นี้มีน้อยมาก การรณรงค์ให้ชาวบ้านเค้ารู้ว่าไอ้เลือกตั้งโดยตรงเนี่ยมันแตกต่างกับการเลือกตั้งครั้งเดิมยังไงยังไม่เกิดขึ้นเลย เค้าอ้างว่าเค้าไม่มีงบประมาณ แต่ในขณะที่เดียวกันนี้ กกต. นี้ตั้งป้ายอันเป๋อเริ่มเลยเรื่องแจ้งเท็จ คล้าย ๆ ว่าจะเอาผิดคนที่ไปแจ้งเท็จมากกว่าที่จะดูแลเนื้อหาว่าเค้าไปแจ้งเรื่องอะไร คล้าย ๆ ว่าไปขู่เค้าก่อนไม่ให้ไปแจ้งเท็จ ไปขู่เค้าไม่ให้ไปร้องเรียนอะไรอย่างเนี่ยะ แล้วก็พูดอยู่อย่างเดีวนะฮะในตอนประชุมผู้สมัคร พูดอยู่อย่างเดียวว่าขออย่าให้มีการร้องเรียนเกิดขึ้น แค่นั้นนะ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดจากรัฐธรรมนูญที่ตั้งให้เค้าเข้ามาทำหน้าที่ในส่วนนี้ (เสียงแทรก) เพราะฉะนั้นที่ผ่านมาเชียงใหม่มันยังไม่ถูกขู่ขู่ยามากเท่าที่ควร อันนี้คือผลงาน

ของเรา ถ้าไม่มีกลุ่มพวกเราก็ไป เชียงใหม่ตอนนี้ไม่เหลืออะไรสักอย่างละ การขาดถนน เค้า
อยากจะทำอะไรก็ทำ คืออย่างน้อยเราก็เป็นผู้ตรวจสอบการทำงานของเทศบาลที่อยู่ข้างนอกไงอะ
โดยกลุ่มประชาชน ประชาชนเป็นผู้ตรวจสอบ ตรวจสอบแล้วก็ต่อต้านในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

ผู้สัมภาษณ์ : การเข้ามาดำเนินการเลือกตั้งของ กกต. ส่งผลต่อทิศทางการเลือกตั้ง
นายกเทศมนตรีเนี่ยให้เปลี่ยนไปในรูปแบบใดบ้างคะ? ให้เปลี่ยนไปให้มันดีขึ้น หรือว่ามันยังมีรูป
แบบเดิม ๆ ที่เรารู้ ๆ กันอยู่

คุณสุรชัย : คิดว่า ณ จุดนี้ ถ้าให้มองคาดการณ์คิดว่าคงจะออกมาในรูปแบบเดิม ๆ
(เสียงแทรก : แบบเดิมจะซ่อนเร้น ปกปิด คือเค้าทำไว้ก่อนและเค้าทำอยู่แล้ว ก่อนที่ว่าจะกำหนด กกต.
บอกว่าไม่ให้ทำอะไร...เพราะว่าปุพรมไว้แล้วที่เทศบาลเชียงใหม่จะเป็นแบบศูนย์รถทัวร์ ทำรถนะ
แบบมีรถเวียนเข้าเวียนออกที่จะเอาชาวบ้านแค้นนำไปเที่ยวทะเล ถ้าระดับพระสงฆ์องค์เจ้า เป็น
เจ้าอาวาสอะไรจะได้ขึ้นเครื่องบินไปปักกิ่ง คือไม่ใช่จะ ขึ้นไปแล้วไง เป็นทัวร์เป็นเหมาลำ แล้วเค้า
บอกว่าไอนั้นอยู่ในคอร์สของการเทรนนิ่งผู้นำ) งบประมาณ.....ไม่เหลือเลยซักบาทแล้วอะ ไม่
เหลือ

ผู้สัมภาษณ์ : เมื่อก่อนมีอยู่ 800 ล้าน

คุณสุรชัย : 800 กว่าล้าน ตอนนีู้สึก 20-30 ล้าน ถึงหรือเปล่ายังไม่รู้ เอาไปบู้บี้บู้ยากัน ภาค
ประชาชนจะต้องเข้มแข็งไงอะ เพราะว่า กกต. ที่สำคัญที่สุดคือภาคประชาชนจะต้องเข้มแข็งแล้วไป
กดดัน กกต. ให้ทำหน้าที่ตรวจสอบให้โปร่งใสให้ชัดเจน トラบไตที่ภาคประชาชนอ่อนแออะอะ เค้าก็
ทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ เค้าก็อยู่ของเค้าสบาย ๆ ตัวนี้คือตัวที่สำคัญที่สุด เพราะว่าที่ผ่านมา ๆ มาแล้วภาค
ประชาชนของเชียงใหม่อ่อนแอที่สุด

ผู้สัมภาษณ์ : คุณสุรชัยคิดว่าการใช้ความสัมพันธ์อุปถัมภ์หรือว่าการใช้หวัคະແນที่เมื่อก่อนมัน
เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเลือกตั้งเนี่ยมันจะเปลี่ยนแปลงไปไหม ในการเลือกตั้งในครั้งนี้

คุณสุรชัย : การเลือกตั้งในครั้งนี้ยังไม่เปลี่ยนอะ แต่จะลดน้อยลง ลดน้อยลงตามเป็นเปอร์เซ็นต์
นี่คงจะไม่มาก นิดเดียว ก็ระบบเดิมนี่ยังถูกใช้อยู่ การเมืองเชียงใหม่ยังถูกรอบงำด้วยระบบเดิม ๆ

ผู้สัมภาษณ์ : แต่มันก็ไม่สามารถทำได้อย่างใจแจ้งได้อย่างเมื่อก่อนแล้ว มันจะเปลี่ยนแปลงไป
ในรูปแบบไหนคะ?

คุณสุรชัย : คือจากการที่แบบว่าพวกเงินสุดจ้ายหน้าโรงพักอย่างเนี่ยะ มันก็ไม่เกิดขึ้นแล้วไงอะ
การระวังตัวในส่วนนี้ก็ดีขึ้น แต่ที่นี้ก็ เค้าจะมีทางออกหลายอย่าง ทางออกตะกี้ที่พี่เค้าเล่า (เสียง
แทรก) ก็เป็นทางออกที่ปิดสัญญาเงียบ ๆ สัญญาในเชิงลับว่าถ้าขึ้นได้เป็นขึ้นจะทำนั่นทำนี่ จะเป็น
ตัวเงินตัวทองก็สามารถทำได้โดยไม่ให้เล็ดลอดเข้าหู กกต. ก็ยังมีอยู่ พาไปเที่ยวชาวทะเลอันนี้ก็ถือ
ว่าเป็นสินจ้างรางวัลเหมือนกัน

ผู้สัมภาษณ์ : คุณสุรัชย์มีความคิดเห็นอย่างไรกับคะแนนจัดตั้ง และคิดว่าคะแนนจัดตั้งนี้สามารถเป็นตัวตัดสินผลแพ้ชนะในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้หรือเปล่าคะ?

คุณสุรัชย์ : คะแนนจัดตั้งตอนนี้มองไว้ที่ชุมชน ก็คือกำลังซัก 28 เปอร์เซ็นต์ แต่ที่นี้ถ้าตามจำนวน ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งทั้งหมดประมาณสักแสนคนนะสะ เพราะฉะนั้นแสนคนเนี่ยถ้าเราวางเป้าไว้ที่ 60 เปอร์เซ็นต์ ถ้าคนรุ่นใหม่ออกมาใช้สิทธิ์เข้ามา 60 เปอร์เซ็นต์ ผลต่างตัวนี้ก็น่าจะเป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก เพราะฉะนั้นถ้าคนรุ่นใหม่ออกมาใช้สิทธิ์คะแนนจัดตั้งก็เอาไม่อยู่ ไม่มีใครเอาอยู่ ถ้าคนรุ่นใหม่ออกมาจัดตั้งก็แพ้ นื่องไปสัมภาษณ์เบอร์ 5 มาหรือยัง ?

ผู้สัมภาษณ์ : หาตัวไม่เจอ

คุณสุรัชย์ : (เสียงแทรก : คืออย่างนี้ สมมติว่าเบอร์ 1 เนี่ยเค้ารู้ว่ากระแสผู้หญิงเนี่ยแบบว่าเวลาคนไม่รู้จะกาอะไรจะกาผู้หญิง เพราะว่าเค้าก็เตรียมตัวผู้หญิงมาแบ็คอัพ นี่คือเหตุผลหนึ่ง ไม่รู้จะเอาใครเอาผู้หญิง สอง ถ้าสมมุติเค้าโดนใบแดงปั๊บ เค้ามีคนของเค้าขึ้นมาเป็นเบอร์สองแล้ว สมมติว่าเค้าต้องการคะแนนที่สีหมื่นไฉ้มัย ทีมที่หนึ่งนี่เค้าได้สีหมื่นแล้ว เค้าแบ่งชุมชนสองชุมชนให้ตรงนี้สักหมื่นหนึ่ง ก็ถ้าเกิดเบอร์ห้าผู้หญิงเนี่ยเค้าดันให้เป็นเบอร์ 2 ปั๊บ ก็ได้รับ คนอื่นไม่ต้องแล้ว ใจ เค้าเป็นคนของเบอร์ 1 มีแบ็คอัพแพลนเอาไว้หมดแล้ว สท.ของเค้ามีแบ็คอัพไว้เขตละ 2 คนหมดเลย เพื่อคนใดคนหนึ่งใน 6 คนโดนเลื่อนไป ก็มีตัวขึ้นมาทันทีเลย มันสู้กำลังเงินไม่ได้เลย วางแผนเอาไว้ วางทุกช่องเลยอย่างเนี่ยะ) มันก็เป็นการเมืองแบบเดิม ๆ นะ ก็ใช้ความคิดแบบเดิม ๆ

ผู้สัมภาษณ์ : ทางกลุ่มได้พบปะกับประชาชนบ่อยแค่ไหน

คุณสุรัชย์ : ก็ตอนนี้ก็ออกไปทุกวันนะครับ ไปบ่อยมาก ตั้งแต่ตี 4 ครึ่งยันดึก

สัมภาษณ์ รศ. ดร.ธเนศวร์ เจริญเมือง วันที่ 2 กันยายน 2546

ผู้สัมภาษณ์ อาจารย์คิดว่าทิศทางการเมืองของเทศบาลนครเชียงใหม่ในการเลือกตั้งครั้งนี้มันจะปรับตัวไปในทิศทางไหนคะ

อ.ธเนศวร์ วิธีการหาเสียงของชุดนี้บ่งบอกชัดว่ากลัวแพ้ เพราะว่าที่ผ่านมานี้เขามาจากการซื้อเสียงเมื่อเขามาจากการ 1. ซื้อเสียง 2. คุ่มเสียง

ผู้สัมภาษณ์ คุ่มชนชน ?

อ.ธเนศวร์ เขาคิดว่าเขามั่นใจที่เขาได้คะแนนจากชุมชนประมาณ 25,000 – 50,000 คะแนน ซึ่งเป็นประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ ประชาชนที่มีสิทธิโหวตในเทศบาล ทั้งนี้เนื่องจากที่ผ่านมามีประชาชนชั้นกลาง ชั้นสูง นอนหลับทับสิทธิ เพราะฉะนั้นเขาก็คิดว่าถ้าเขาคุ่มเขาก็ชนะ แล้วมีข่าวว่าชนชั้นกลางอาจจะสมัครเองเขาก็กลัว เขาก็เลยทำงานเต็มที่

1. ก็คือคุ่มชุมชน
2. เขาก็เขาไปทำกับชนชั้นกลางชั้นเอาเจ้าหน้าที่ของเทศบาลไปเดินในตอนบ่ายมาหาเสียงกับนักศึกษา ม.ช. เช่นการรับน้อง เช่นนี้

ผู้สัมภาษณ์ เขาทำมาที่ปีมาแล้วคะ

อ.ธเนศวร์ ต้นท่อม รถไฟขึ้นมา ม.ช. รถไฟจากกรุงเทพฯ มา ม.ช. ติดป้ายยินดีต้อนรับลูกช้างจากพีทีอีรุ่น 18 เขาพยายามหาเสียงกับชนชั้นกลางมากขึ้น ส่งสมาชิกของเขาเข้ามาเรียนระดับปริญญาโทในมหาวิทยาลัยได้วางฐานเหล่านี้ คนชั้นกลางนอกจากนี้อีกอย่างหนึ่งที่เขาทำก็คือเรื่องรถเมล์รับลูกของผู้ปกครองโรงเรียนแถบถนนเจริญประเทศซึ่งเป็นคนชั้นกลาง ที่ถามว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหากเลือกนายกฯโดยตรงก็คือ

1. เขาน่าจะฟังเสียงพี่น้องประชาชนมากขึ้น เพราะว่าทำให้เขามาจากการเลือกตั้งโดยตรงนั้น จะทำให้เขารู้สึกว่าถ้าเขาทำงานไม่ดีนั้นเขาก็จะอยู่ยาก
2. ประชาชนเองก็ตื่นตัวเพราะว่ามีประชาชนเองเลือกเขาโดยตรงประชาชนจะรู้สึกว่าจะอะไรเลือกตั้งแล้วไม่ทำอะไร ต้องมีการซื้อออกไป
3. ก็คือการทำเรามีผู้ว่า CEO ก็จะทำให้การทำงานของท้องถิ่นมีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบมากขึ้น เพราะว่าผู้ว่า CEO ได้รับบีบมาจากส่วนบน

ผู้สัมภาษณ์ ผู้ว่า CEO จะไปช่วยเสริมท้องถิ่นอย่างไรบ้างคะ

อ.ธเนศวร์ ยกตัวอย่างสมมติว่าเด็กนักเรียนทะเลาะกันหรือว่าวัยรุ่นทำตัวไม่ดี เป็นข่าวขึ้นมาใครเดือดร้อน ก็ผู้ว่าเดือดร้อน ผู้ว่าต่อไปนี่ต้องดูแลระดับจังหวัด ผู้ว่าต้องลงไปดูแล้วอำเภอไหน เทศบาล

ไหนด อ.บ.ต.ไหนด เพราะฉะนั้นทุกคนต้องขยับหมดในเมื่อเรามีผู้ว่า CEO ซึ่งขึ้นตรงต่อท่านนายกแล้ว นายกเป็นคนที่ทำงานจริงจังลงมาดูในเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นผู้ว่าก็ต้องตื่นตัวเมื่อนายกมาจากอยู่ในเขตท้องถิ่นนั้นเห็นผู้ว่าตื่นตัวก็ต้องทำงาน และยังนายกมาจากการเลือกตั้งด้วยยิ่งจะทำให้อัตราการเพิ่มทวีของความดูแลสอดส่องท้องถิ่นก็คงจะมีมากยิ่งขึ้นจะเป็นทอด ๆ ไป ที่นี้นายกอาจจะเปลี่ยนคนก็ได้แต่ที่ผมคิดว่าอย่างน้อยที่สุดคุณทักษิณก็ได้มีบทบาทสำคัญต่อบ้านเมืองนี้ก็คือในรอบ 2 ปี ปลายมานี้ท่านก็ได้แสดงความเป็นผู้นำที่ทำงานได้ดีคึกคัก เร้าร้อน ทำเรื่องต่าง ๆ ที่ถูกใจประชาชนมาก เพราะฉะนั้นผมคิดว่าแม้คุณทักษิณจะอยู่หรือจะไปจะมีการเปลี่ยนคนต่าง ๆ ด้วยความคุ้นชินของประชาชนจะรู้สึกว่ามีนายกที่ดี เราน่าจะสืบสานความเอาใจใส่งานนี้ต่อ แต่ถ้าดูจากแนวโน้มแล้ว ผมยังคิดว่าโอกาสที่พรรคประชาธิปัตย์จะคืนมามีน้อย ประชาชนให้ความนิยม เพราะฉะนั้นความเอาใจใส่งาน ความทุ่มเทแน่นของท่านนายกแล้ว ความกระตือรือร้นของมวลชนระดับล่างที่ตอบรับความเอาใจใส่หน้าที่ในการทำงานเขายังจะทำให้เกิดสังคม เกิดบรรทัดฐานใหม่ นั่นก็คือว่าผู้ว่าต่อไปนี่เราจะต้องมี Active สำหรับระบบเป็นแบบนี้หมดเลยคือกระตุ้นกันหมดเลยและยังอยู่นานก็จะซึมเข้าไปในสายเลือดคนมากขึ้นมากขึ้นจะเปลี่ยนนายกแล้วต่อไปประชาชนก็จะคุ้นเคยชินมากขึ้น บ้านเมืองแก้ปัญหาได้ถ้าผู้บริหารเราดี เพราะฉะนั้นมีความเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากเท่าที่ผมดู

ผู้สัมภาษณ์ ไม่ทราบว่าคุณอาจารย์ตั้งกลุ่มขึ้นมาจะส่งคนเข้าลงสมัครนายกนั้นกลุ่มอาจารย์มีเป้าหมายหรือจุดขายที่ทำให้กลุ่มของคุณเด่นกว่ากลุ่มอื่น เฉพาะกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม

อ.อนันตวร คือปัญหาสำคัญของเรานั้นก็คือปัญหาของด้านงบประมาณ เงินด้านงบประมาณเรามีงบประมาณที่จำกัด อันที่ สอง ก็คือมันมีคนชั้นกลางอยู่ส่วนหนึ่งที่มีความรู้สึกคิดว่า เราสู้ไม่ได้ไม่ต้องช่วยช่วยแล้วแพ้ว เพราะฉะนั้นเลยทำให้กำลังของเราอ่อนแอลงไป อ่อนแอลงไปพอสมควรตอนนี้ที่คิด ๆ เตรียมการก็คือส่งคนออกไปเดินทั้งคนชั้นกลาง แล้วก็เดินในระดับล่าง ในชุมชนด้วยเราก็คิดว่าเราจะไม่ทิ้งส่วนหนึ่งส่วนใดเลย แม้ว่าชุมชนจะไม่ใช่ของเรา แต่เราก็คิดว่าพี่น้องในชุมชนที่อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงก็มี ไม่ได้พอใจการแจกเงิน เพราะเงินนั้นไม่เคยทั่วฟ้าเลย ไม่สามารถแจกให้ทุกคนได้ ปรธานได้ 500 บาท ลูกน้องไม่ใช่ว่าได้ เพราะฉะนั้นก็ทำให้เราคิดว่าเราอยากจะทำงาน

1. ก็คือ ทำงานกับคนชั้นกลางและดึงพี่น้องชุมชน
2. ก็คือเราจะต้องเร่งด้านโฆษณา ประชาสัมพันธ์ตัวเท่าให้มากขึ้นกว่าเป็นทางเลือก
3. ก็คือเราต้องการให้เสมอทางเลือกใหม่จริง ๆ ไม่ใช่แบบเก่าที่ผ่านมาที่เน้นเรื่องของการสร้างวัตถุโดยไม่ถามพี่น้องประชาชน ไม่ไปเร่งไต่ในการปรึกษาหารือ แล้วก็อีกอย่างหนึ่งก็คือว่า ผมรู้สึกว่าเราไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องศิลปะ วัฒนธรรมเท่าที่ควร

ผู้สัมภาษณ์ แล้วกลุ่มอาจารย์นั้นจะมีแนวทางในการเลือกตัวแทนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งอย่างไรคะ

อ.ธเนศวร์ ก็ไปชวนคนที่เขารักอยากลงก็มาลงแต่เราก็ต้องดูคุณสมบัติด้วย โดยเฉพาะคนที่ไม่เคยเล่นการเมืองมาก่อนคนที่มีความรักในเรื่องของการทำงานเพื่อส่วนรวม แล้วเราก็อยากจะได้เป็นตัวแทนของชนชั้นกลางแล้วตัวแทนของพี่น้องชุมชนด้วย ทั้ง 2 ส่วน ไม่ปฏิเสธส่วนใด เพราะเราต้องการให้เป็นการเมืองแบบใหม่ เราไม่ต้องการให้ ยังมีคนรู้สึกกับผมว่าเอาแต่คนชนชั้นกลาง แล้วเอาพี่น้องชุมชนไปไว้ที่ไหน ในเมืองเชียงใหม่ก็มีพี่น้องชุมชนตั้ง 70 ชุมชน เพราะฉะนั้นเราจะต้องมีตัวแทนของเขาขึ้นไปนั่งอยู่ในสภา กระทั่งอาจจะมีบางคนขึ้นไปเป็นเทศมนตรีด้วยซ้ำไป

ผู้สัมภาษณ์ แล้วอาจารย์คิดว่าการเลือกตั้งหรือการเมืองท้องถิ่นของเชียงใหม่ที่ผ่าน ๆ มานั้นเป็นอย่างไรบ้างคะ

อ.ธเนศวร์ ที่ผ่านมา 1. ก็เป็นที่ชุมนุมของคนที่ต้องการมาแสวงหาผลประโยชน์ไม่ได้คิดคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเท่าไร

2. ก็คือไม่ได้มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนเมืองเชียงใหม่จะอยู่อย่างไร จะก้าวหน้าไปในทิศทางไหน ไม่สนใจปล่อย ปล่อยให้ฝ่ายถูกกระทำ

3. คือส่วนกลางสั่งมาก็กทำตาม “ครับผม” อย่างเดียว ยกตัวอย่างเช่นวัยรุ่นุ่นก๊วนเมืองเต็นคาราโอเกะอย่างละเทะไม่ต้องไปรอผู้ว่าหรือรัฐมนตรีมหาดไทยเลยคุณเป็นผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองคนดีแล้วทำได้เองอยู่แล้วเราจะเห็นว่าที่ผ่านมานั้น ร้อนขึ้นมากกลางดึกโดยอย่างหนึ่งเขาก็เสียบไปก็คือสรุปเขาไม่มีบทบาทเป็นฝ่ายนำหน้าในการเสนอแนวคิดศีลธรรมหรือคุณธรรมที่ดีให้พี่น้องประชาชน ปล่อยไปเรื่อย ๆ อันต่อไปก็คือว่าลักษณะของการไม่ฟังความเห็นของคนก็คือไม่ปรึกษาหรือไม่มีการระดมคนที่มีความรู้ เมืองเชียงใหม่สถาบันอุดมศึกษาถึง 11,12 สถาบัน แต่ปรากฏว่าจนถึงวันนี้ก็ไม่เคยได้ระดมความรู้อันนี้มาใช้ประโยชน์ต่อบ้านเมือง มหาวิทยาลัย ม.ช. พายัพ พยาบาล ราชภัฏ ราชมงคด แม่โจ้ North ฟาสีส แต่ว่าผมไม่คิดว่าองค์ในท้องถิ่นได้ใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้เหล่านี้

ผู้สัมภาษณ์ การเข้าสู่ตำแหน่งของเทศมนตรีชุดนี้คะ เป็นอย่างไร ในความคิดของอาจารย์ คิดว่าเขาเข้ามาโดยวิธีการไหนคะ

อ.ธเนศวร์ ที่ผ่านมานะในอดีตนั้นก็คือมีคนบางคนมีเงินก็ว่าน ๆ ชื่อคนนั้นคนนั้นมาอยู่ด้วยกัน แล้วก็หาเงินเป็นทีม แล้วหลังหลังจ่าย ๆ เสร็จแล้วก็ขอให้ตัดสินใจบ้างมีความเกรงใจกันเป็นลูกน้องกันพอเข้ามาแล้วหัวหน้าก็อาจยึดเงินเดือนหมดเลย ถ้าหาเสียงให้เขาอาจจะแบ่งให้กินบ้าง

อ.ธเนศวร์ ทำงานอยู่แล้วเขาไม่ใช่ว่าเขาทำงานทั้งวันทั้งคืนเธอต้องรู้หลัก เมืองนอกนั้น ส.ท. ไม่มีเงินเดือน มีหน่วยแตกที่สุดก็คือเมืองไทย ส.ท. มีเงินเดือน เมืองนอกนั้นเขาทำงานส่วนรวมเป็นการ

เสียสละ เพราะฉะนั้นการเสียสละที่ได้ตอบแทนก็คือค่าเบี้ยประชุม ประชุมแล้วถึงจะได้อันนี้คือ ส.ท. แต่ผู้บริหารนั้นได้เต็มที เพราะถือว่าทุ่มเททุกอย่างอันนี้ก็ได้อะไรเดือนในผู้บริหาร แต่ส.ท. ไม่ควรได้อยู่แล้ว แต่ที่นี้ ส.ท. ทำไมโดนยึดเงิน ก็เพราะว่าหัวหน้าทีมเขาถือว่าผมใช้พวกคุณแล้ว เพราะว่าพวกคุณได้มาเป็นแล้ว พวกคุณก็หาเงินตามปกติ

ผู้สัมภาษณ์ อาจารย์คิดว่าเทศมนตรีชุดนี้มีจุดอ่อนตรงไหนคะที่พอจะเป็นช่องทางให้กลุ่มอื่นสามารถเข้ามาสู่ได้บ้าง

อ.ธเนศวร์ เท่าที่ผมได้ศึกษามาก็คือ 1) อย่างที่พูดเมื่อสักครู่นี้คือไม่มีการคิดริเริ่มการแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้น ปล่อยให้มันเลื่อนไหลไปแบบเดิม ๆ ที่ผ่านมา แล้วอันที่ 2 ก็คือว่ามีลักษณะของการแสวงหาผลประโยชน์ค่อนข้างมาก อย่างเช่น ชาวบ้านเขาเดือดร้อนเขาอยากจะมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการการตัดสินใจต่าง ๆ หรือแม้แต่มามีข่าวมาบอกว่าแม้แต่เรื่องเสื้อผ้าของนักเรียนเทศบาลนั้น แทนที่จะให้ชุมชนเองเงินไปเองตัดเสื้อออกแบกกันเอง ก็ไปเป็นเทศบาลจัดการ แล้วเอาเสื้อไปแจก ก็คือเราก็ไม่รู้ว่ามีเงินที่ได้มาจริง ๆ ได้มาเท่าไรบ้าง ตัดออกมาแล้วควรจะได้เสื้อกี่ชุด เสร็จแล้วเด็กนักเรียนได้มา 1 - 2 ชุด ซึ่งถือว่าน้อยมาก แล้วมีคนบอกว่าคนที่ได้มาน่าจะได้มากกว่านั้น เสื้อผ้า น่าจะได้มากกว่านั้น เพราะฉะนั้นสรุปแล้วก็คือ.....ส่วนใหญ่หาประโยชน์ส่วนตัวก็มีมากไม่มีการปรึกษาหารือก็มาก ไม่มีโครงการไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงไม่มีการระดมเอาความรู้ของผู้มีความรู้ในส่วนต่าง ๆ มากี่มีให้เห็นตลอด เพราะฉะนั้นเทศบาล นครเชียงใหม่ก็ได้แตกต่างไปจากเทศบาลอื่น ๆ ก็คือไปเน้นหนักในบทบาทเชิงรับ แต่ว่ายังมีความเจริญ ปัญหาของเทศบาลก็ยิ่งแย่ลง เพราะปัจจัยนำมากมายเหลือเกิน

ผู้สัมภาษณ์ จากการลงพื้นที่พบว่า เขาแจกสิ่งของหาเสียง จัดเลี้ยง โดยใช้งบของเทศบาล แล้วพาคนไปเที่ยว แต่ว่าติดข้อของเขาแฝงตลอด อันนี้ถือว่าเป็นการทุจริตหรือไม่คะ ตามกฎหมายของ ก.ก.ต. หรือว่าจะถือว่าเป็นการทุจริตได้หรือไม่ ถึงแม้มันจะไม่ผิดกฎหมายเลือกตั้ง

อ.ธเนศวร์ คือการเลือกตั้งมันไปห้ามบอกว่าห้ามหาเสียงในช่วง 60 วัน แต่ก่อนหน้านั้นผมว่ามันน่าจะพูดกันได้ แล้วการเอางบของส่วนรวมมาทำแบบนี้ถูกหรือไม่แต่ผมยังไม่ได้ศึกษาเรื่องดี แต่คิดว่ามันคงมีวิธี เขาอาจจะทำไปเสร็จให้ถูกต้องแต่พอมาทำแล้วอย่างที่เธอเล่าบอกว่า แจกนั้นแจกนี้ก็ถือว่าอยู่นอกไปเสร็จซึ่งผิดกฎหมาย

ผู้สัมภาษณ์ ก็ถือว่าเป็นกลยุทธ์ใหม่ในการหาเสียง

อ.ธเนศวร์ แต่มีคนบอกว่าเทศบาลอื่นก็ทำแบบนี้เลียนแบบกันหมดอย่างเมื่อก่อนนั้น สมมติว่าเธออยู่เทศบาลภาคใต้ จะมาภาคเหนือเธอจะเอาหั่วคะแนนสัก 100, 200 คน มาเทศบาลนครเชียงใหม่ก็จะโทรมา ว่าเขาอยู่โรงแรมนี้ เลี้ยงข้าวที่นี้ ที่นี้พวกเราลงไปเราก็ทำเช่นนั้นบ้าง ตอนหลังนี้

พัฒนาแล้ว พัฒนาก็คือว่าออกจากบ้านแล้วมาอยู่ที่โรงแรมเราเลย แต่เงินนั้นไม่ให้กินข้าวที่โรงแรมแต่
 ว่าจะให้ชุมชนต่าง ๆ เอาเงินไปทำกับข้าวเลี้ยงกันเอง ทำให้ชาวบ้านมีรายได้ด้วย คือได้ทำกับข้าวเลี้ยง
 จะมีการได้กำไรด้วย แล้วนอกจากนี้จะมีการจัดงานรื่นเริง เต็มระบำ ต้อนรับขับสู้ในชุมชนนั้น แล้วจะ
 มีการขายของ เอาของมาขาย หนึ่งตำบล ชาวบ้านมาขายได้ด้วย เขาไม่ต้องไปไหนเขาซื้อที่นั่นเลย
 ถือว่าเป็นการเพิ่มบทบาทให้ท้องถิ่นในการทำงานแบบนี้ ซึ่งขอโทษไม่ได้แก้ปัญหาอะไรเลย ตอนนั้นเขา
 ก็เลียนแบบกันหมด

ผู้สัมภาษณ์ อาจารย์คิดว่าระบบอุปถัมภ์ทำหน้าที่อะไรในการเลือกตั้ง

อ.ธเนศวร์ ทำหน้าที่ทำให้คนเกิดความผูกพัน เกิดความผูกพันแล้วก็เลือกคนที่เขาผูกพันเพียง
 กัน เขาช่วยเรามานานเราก็เลือกเขา หรือว่าเขาขอมาแล้วพวกเราจะไม่ช่วยเขาหรือ ไช้หรือไม่ นั่นก็คือ
 ตอบแทนบุญคุณ อีกด้านหนึ่งทวงบุญคุณมาก็ต้องช่วยกัน

ผู้สัมภาษณ์ แล้วมันจะเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่คะ เกี่ยวกับกลุ่มหัวคะแนนหรือว่าจะไร้ที่ใช้กับระบบ
 อุปถัมภ์ในการเลือกตั้งครั้งนี้

อ.ธเนศวร์ อาจจะไปนิดหนึ่งหรืออาจจะเปลี่ยนไปมาก ขึ้นอยู่กับว่าทีมต่อสู้สามารถเสนอ
 นโยบายออกมาได้ผลมากน้อยแค่ไหน แล้วจะชนะการเลือกตั้งหรือไม่ ถ้าเขาสามารถชนะการเลือกตั้ง
 แล้วนำนโยบายใหม่มาเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆได้หมด ทำให้รู้ว่าไม่เห็นต้องให้รับเงิน 300,500 เลย แต่
 เปลี่ยนคนเท่านั้น คุณนโยบายดีกว่า แค่นี้ประชาชนก็ได้ข้อสรุปแล้ว แต่ปัญหาคือจะได้ข้อสรุปแบบนี้
 หรือไม่ บางคนก็เตือนผมตลอดเวลาว่าเป็นไปไม่ได้ที่คนชนชั้นกลางจะลงแล้วจะชนะครั้งแรกครั้งเดียว
 ต้องใช้เวลาทั้งนั้น น่าจะทดลองอีกสัก 4 ปี ช่างหน้าก่อนให้หมู่เรารู้สึกว่าองค์นานมากเลยก็เลยต้อง
 รออีกไม่รู้ว่าจะใครสู้กันได้อะไรไหน ครับ

ผู้สัมภาษณ์ อาจารย์คิดว่ากฎหมายใหม่ แล้วการเข้ามาของ ก.ก.ต. มันจะควบคุมการเลือกตั้ง
 ครั้งนี้จริง ๆ หรือไม่ ให้มันสุจริตขึ้นให้มันโปร่งใสขึ้น

อ.ธเนศวร์ ยังไม่แน่ใจ เพราะว่ามีคนบอกว่าในเรื่องของกรรมการ กกต. อาจจะมีคนหลายฝ่ายมี
 ผลประโยชน์แตกต่างกันเรื่องการตีความ การช่วยเหลือเกื้อกูล การเข้าข้าง ความไม่โปร่งใสอาจจะมีอยู่

ผู้สัมภาษณ์ แล้วเดี๋ยวนี้ กกต. นี้เป็นมาจากกลุ่มไหนบ้างคะอาจารย์พอจะทราบหรือไม่คะ
 กลุ่มหลังเขา จังหวัดของเรา

อ.ธเนศวร์ ผมได้ยินมาแต่ว่ามีคนสนิทของผู้บริหารที่กำลังปัจจุบัน 2 คนรู้เท่านี้ ผมรู้ว่ามี 2
 คนที่สนิทกัน เพราะฉะนั้นโอกาสที่เป็นกลางคงยากอย่างน้อยก็ 2 คน

ผู้สัมภาษณ์ ถ้าเช่นนั้นอาจารย์คิดว่าการเมืองมีการที่พี่ชายของนายกเทศมนตรีเป็นสังกัด
 พรรคไทยรักไทย นี้จะช่วยเขาหรือไม่คะ

อ.ธเนศวร์ ช่วยในที่ผ่านมานี้น่าจะช่วยในเรื่องของการลงไปทางงบประมาณ คือคนคนนี้ไม่ใช่ธรรมดา เพราะว่า

- 1 เคยเป็นนายกเทศบาลมาก่อน
- 2 มาเป็น ส.ส.อีก ทำให้ทราบแหล่งงบประมาณมาก การลงไปทางบการขอความช่วยเหลือ, การติดต่อกับผู้ใหญ่ในเมืองหลวง แต่ว่าเรื่องที่ 2 คือในเรื่องการหาเสียง ก่อนนี้เขาคงระดม เพื่อน ส.ส. เพื่อนของสมาชิกพรรค หรือผู้ยิ่งใหญ่ทางนั้น มาช่วยงานบางส่วนเหมือนกัน คงจะพยายามมากอยู่ เพราะถือว่าเป็นพรรคที่มีเกียรติภูมิมีคนนิยมมากอาจจะใช้ความนิยมจากพรรคมาเสริม

ผู้สัมภาษณ์ พรรคไทยรักไทยจะสนับสนุนกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมอย่างเป็นทางการหรือเปล่าคะ

อ.ธเนศวร์ พรรคไทยรักไทยนั้นไม่ได้สนับสนุนเขา ผมรู้ว่าไม่หนุนเขาเป็นทางการ เพราะว่า 1 คุณทักษิณก็รู้ว่าคุณกลุ่มนี้มีความไม่ชัดเจน มีเบื้องหน้า เบื้องหลังบางอย่างที่มีปัญหา ขณะเดียวกันไทยรักไทยเองก็ถือว่าถ้าลงไปช่วยท้องถิ่นแล้วก็จะพ่ายแพ้ พ่ายแพ้เหมือนอุบล นั้น เขาก็เลยคิดว่าไม่ช่วยดีกว่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**สัมภาษณ์ นายนิรันดร์ คำเสมานันท์ ผู้อำนวยการคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัด
เชียงใหม่ วันที่ 27 มกราคม 2547**

ผู้สัมภาษณ์ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้

นายนิรันดร์ ความเห็นนี้สอดคล้องกับกฎหมายที่เค้าให้มีการเลือกตั้งนายกโดยตรง แต่เนื่องจากว่าการเลือกนายกโดยตรงจะเป็นการเลือกได้ถูกต้อง โดยที่ประชาชนเค้ารู้เลยว่าถ้าเลือกใครคนนั้นก็จะได้เป็นนายก เดิมถ้ามาโดยอ้อมเลือกเป็นกลุ่มแล้วกลุ่มไปเลือกกันเอง ซึ่งไม่รู้ว่าเค้าจะเลือกใคร เพราะฉะนั้นอย่างที่ 1 ก็คือเลือกได้ถูกต้อง อย่างที่ 2 ก็คือ เมื่อเลือกโดยตรง คนที่จะสมัครเป็นนายกเค้าจะต้องมาแสดงนโยบาย และก็มาแสดงวิสัยทัศน์ที่จะบริหารไปในทิศทางไหนชัด ๆ เป็นเรื่องของการบริหารอย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นก็ทำให้ประชาชนมีข้อมูลในการเลือกผู้บริหารคือนายกได้ชัดเจนกว่าเดิม เพราะที่ผ่าน ๆ มาถ้าไม่มีการสมัครโดยตรงเลือกโดยตรง เค้าก็จะเสนอวิสัยทัศน์หรือแนวทางนโยบายเป็นรูปของกลุ่ม ในเชิงบริหารเค้าจะด้อยลงไป แต่ถ้าเลือกโดยตรงเค้าก็ต้องเสนอแนวทางการบริหารงานของเค้าโดยตรง แล้วอย่างที่ 3 ที่สำคัญผมว่ามันเป็นสัญญาประชาคมระหว่างผู้สมัครนายกโดยตรงกับชาวบ้าน ซึ่งรับผิดชอบโดยตรงเลย ทุกที่มาเป็นนโยบายของกลุ่ม ก็ไม่เป็นไร แต่คราวนี้โดยตัวต่อตัวเลย one by one เลยว่า ตัวเองกับประชาชนจะนั่นทำให้เค้าต้องรักษาสัญญา รักษาการปฏิบัติตามนโยบายต่อนหาเสียงไว้อย่างเข้มข้นสูงมากเลย ก็เป็นประโยชน์แก่ประชาชนครับ 3 ข้อหลัก ๆ

ผู้สัมภาษณ์ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการเลือกตั้งกับการรณรงค์หาเสียงของเทศบาลนครเชียงใหม่

นายนิรันดร์ เบื้องต้นนี้เรียนให้ทราบเลยว่า กกต.ส่วนกลาง เค้าไปจัดสัมมนาอะไรต่าง ๆ ทั่วประเทศที่ผ่านมาแล้วเค้าก็เน้นเรื่องการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้องค์กรที่จะมาที่มีการเลือกตั้งต่อไปนี้ให้ความสำคัญกับการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งมากที่สุดเลย เค้าก็หยิบเอารูปแบบวิธีการและก็แนวทางการรณรงค์ของเทศบาลนครเชียงใหม่ไปเป็นตัวอย่างให้กับทั่วประเทศว่า เทศบาลนครเชียงใหม่ร่วมกับ กกต.จังหวัด ร่วมกับ กกต.กลาง ได้ทำรณรงค์ประชาสัมพันธ์รูปแบบอย่างนี้ เค้าใช้เงินประมาณสองล้าน แล้วมีรูปแบบวิธีการมากมายเป็นตัวอย่งให้ที่อื่นทั้งหมด เพราะฉะนั้นสรุปตรงนี้ก็ถือว่า เทศบาลนครเชียงใหม่ได้ให้ความสำคัญรณรงค์ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบเลย ทั้งรูปแบบของประเภทสื่อโฆษณาต่าง ๆ ลงทุกสื่อ และก็มีกิจกรรมรณรงค์ เช่น โครงการเคาะประตูบ้าน โครงการปั่นจักรยานรณรงค์การเลือกตั้ง ที่ดีคือเค้านำเอาผู้แทนของชุมชนทุกแห่งมาอบรมวันหนึ่ง ให้ความรู้เลย ซึ่งเป็นการให้การสื่อสารตรง เค้าก็ให้ผู้นำ

ชุมชนรับไปขยายต่อ คำจะรู้ทุกเรื่อง ฉะนั้น มาถึงจนใกล้วันเลือกตั้ง ผมว่าเทศบาลนครเชียงใหม่ คำทำได้ดีมากเลย ดีมาก ๆ แต่ว่าทำไมมันถึงถูกต่อว่า ว่าเจียบเหงาซบเซา อันนี้ไม่ใช่ครับ ที่มันเจียบเหงาซบเซา มันเป็นเหตุเพราะว่า ผู้สมัครก็ตาม ประชาชนก็ตาม คำเคารพตามกติกาของกฎหมาย คุณเคยชินแต่ว่าพอจะเลือกตั้งก็หาเสียงกันอีกทีก็ครึกโครม ผู้สมัครแห่กันบ้าง ขึ้นเวทีปราศรัยด่ากันมั่ง นั่นนี่คือสี่สรวงความคึกคัก ถ้าเมื่อการเลือกตั้งใช้กฎหมายใหม่ และถ้าอยู่ในแถวในแนวจริง ๆ คืออย่างนี้แหละครับ เป็นการเลือกตั้งในอุดมคติเลย ไม่เอาความคึกคัก ค้นหาเสียงหาเสียงเข้าไป ไม่ใช่ด่ากันแล้วก็เอารถมาโฆษณาแห่ดังท้วอย่างนั้น อย่างนั้นไม่ใช่ครับ เป็นการหาเสียงที่ไม่ถูกต้อง เพราะฉะนั้นตอนนี้รูปแบบวิธีการหาเสียงใหม่ก็คือ ผู้สมัครเข้าไปพบปะกับชุมชนต่าง ๆ นำเสนอนโยบาย ไม่ใช่โฆษณากันเสียงดังอีกทีก็ทั่วเทศบาลอย่างนั้นไม่ใช่ ฉะนั้น ความคึกคักสิ่งเหล่านั้นเนี่ยหายไป แต่การประชาสัมพันธ์รณรงค์ไม่หายไปเลย กลับเพิ่มทวีคูณ

ผู้สัมภาษณ์ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้ ทำที่ผ่านมาจาก กกด.ได้รับเรื่องร้องเรียนหรือว่ามี การประท้วงจากฝ่ายต่าง ๆ บ้างหรือเปล่าคะ?

นายนิรันดร์ การร้องเรียน ถ้าเป็นทางการที่จะต้องสืบสวนสอบสวนตามระเบียบแล้วนำไปสู่ใบเหลืองใบแดงยังไม่มี ณ วันนี้ยังไม่มี แต่มีการแจ้งเบาะแสมาบอกว่า ทางโน้นจะซื้อเสียงนะ จะแจกเงินนะ ทางโน้นจะแจกของนะ อันนี้เราทราบเราได้ส่งคนไปตรวจสอบ ณ วันนี้ก็เช่นกัน ยังไม่พบความผิด ทุกฝ่ายคำเคารพกติกามาก คำกลัวมาก เพราะใบเหลืองใบแดงหมายถึงอนาคตทางการเมืองของคำเลย และก็ประชาชนเองก็ไม่อยากให้เกิดการเลือกตั้งหลายรอบซ้ำซากอันเกิดจากใบเหลืองใบแดง คำช่วยกันควบคุม ทุกคนไม่กล้า สรุปคือคำอยู่ในแถวในแนว การร้องเรียนจึงไม่มี ทุกฝ่ายคำจ้องกันอยู่ตลอดเลย ทุกคนรู้กฎหมายหมด คุณทำผิดนิดเดียวผมก็ร้องแล้ว เพราะฉะนั้นทุกฝ่ายจะนิ่งใจครับ มันถึงเป็นเหตุให้การเลือกตั้งเดี๋ยวนี้มันเจียบ มันเจียบนี้แหละคือในอุดมคติ ไม่ใช่มาด่าทอกัน ด่าทอกันด้วยสนุกสนาน ครึกครื้น รดแห่วิ่งวนกันทั่วเทศบาลจนฟังไม่ได้ศัพท์ มันไม่มีให้เห็น ซึ่งเราก็ต้องการอย่างนั้นแหละ เพียงแต่ความเคยชินของใครต่อใครเห็นว่าจะทำอะไรเหมือนเดิม มันไม่เหมือนเดิมนี่แปลว่ามันไม่คึกคักการประชาสัมพันธ์อ่อนหรือไป ไม่ใช่ครับ ไม่ใช่ เทศบาลนครเชียงใหม่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นการรณรงค์การประชาสัมพันธ์ดีเด่น อย่างนั้นเลยนะ ให้กับทั่วประเทศเลย แต่ที่มันเป็นอย่างนั้นเพราะว่าทุกฝ่ายอยู่ในกติกา

ผู้สัมภาษณ์ อย่างนี้มันจะไม่เป็นการทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้เปรียบเสียเปรียบหรือไม่

นายนิรันดร์ ไม่มีสิทธิ์ ทุกคนมีสิทธิ์หาเสียงได้ตามปกติ แต่อย่าไปผิดข้อห้าม ข้อห้ามหลายประการกันเลย ทุกฝ่ายนี้คำหาเสียงเป็นปกติ เขาก็เดินหาเสียงกันไปตามชุมชน เข้าตามหมู่บ้าน เข้าตามทีต่าง ๆ ก็เอานโยบายไปแจก แจกแผ่นพับใบปลิวคำ เรียกว่า Nock-door คำจะไปเคาะประตูบ้าน

ผู้สัมภาษณ์ ผู้สมัครจำเป็นต้องแจ้ง กกต.หรือเปล่าคะว่าเค้าหาเสียงยังไง?

นายนิรันดร์ ไม่จำเป็น แต่บางคนเค้าก็แจ้งมานะ บางคนก็บอก วันนี้ผมจะไปหาเสียงที่นั่นๆ วันพรุ่งนี้ที่นั่นๆ เค้าบอกให้เราสามารถตรวจสอบเค้าได้เลยว่าเค้าไม่ทำผิด ก็ไม่บอกก็ได้ บอกมาเราก็รับทราบ เป็นมติใหม่ การเลือกตั้งมติใหม่ที่ต่างจากกฎหมายเดิม มันก็มีให้เห็นอย่างนี้

ผู้สัมภาษณ์ ทุกคนหรือเปล่าคะที่แจ้ง

นายนิรันดร์ ไม่ทุกคน เพราะมันไม่อยู่ในข้อบังคับของกฎหมายว่าจะต้องแจ้ง แต่เค้าก็แจ้งก็เป็น การแสดงว่า ผมสุจริตนะ ผมทำถูกต้อง ไปดูได้เลย วันนี้ผมไปชุมชนนี้ พรุ่งนี้ เวลานั้นผมอยู่ที่ชุมชนนี้ ก็ดี เค้าแสดงความบริสุทธิ์ว่าเค้าไม่ทำผิด ให้เราไปดูได้ เราก็ส่งคนไปดูเหมือนกัน

ผู้สัมภาษณ์ มีหมายเลขใดบ้างที่แจ้งกำหนดการหาเสียงให้ กกต.

นายนิรันดร์ ก็มีคุณบุญเลิศ เบอร์ 1 แจ้งมา คุณนิวัตรเบอร์ 2 ก็แจ้งมา ซึ่งก็ไม่อยู่ในบังคับ แจ้งก็ได้ไม่แจ้งก็ได้ แจ้งมาเราก็รับทราบ ไม่แจ้งก็ไม่ผิดกฎหมาย

ผู้สัมภาษณ์ จะขอดูบันทึกที่เขาแจ้งได้หรือไม่

นายนิรันดร์ ไม่เป็นความลับครับ เค้าก็บอกว่า วันที่เท่า นั้น เค้ามีทำตารางวันที่ วันที่ 15 มกราคม ที่ชุมชนนี้ๆ อย่างนี้ ไม่เป็นความลับอยู่ที่เจ้าหน้าที่เค้า เดียวให้ดู แต่ว่าเจ้าหน้าที่ผมไปอบรม จะได้หรือเปล่าไม่รู้

ผู้สัมภาษณ์ ทำไมการเลือกตั้งครั้งนี้ดูเหมือนว่าสื่อมวลชนหรือว่าสถานีวิทยุไม่ค่อยจะกล้าวิพากษ์วิจารณ์หรือตีพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครหรือว่าการเลือกตั้งในครั้งนี้เท่าที่ควรคะ?

นายนิรันดร์ กฎหมายเค้าบอกว่าห้ามผู้สมัครใส่ร้ายป้ายสี หรือทำให้เข้าใจผิดในผู้สมัครคนใด ซึ่งเขาห้ามนอกจากผู้สมัครด้วยตัวเองแล้ว ห้ามผู้ใดด้วย ผู้ใดคือผม คือหนู คือสื่อมวลชน การลงข่าวไม่ห้าม แต่ว่าเค้าบอกว่าห้ามใส่ร้ายป้ายสี คือที่ไม่วิพากษ์วิจารณ์เขาไม่ได้ห้ามนะ วิพากษ์วิจารณ์ได้ แต่ว่าถ้าวิพากษ์วิจารณ์ไปแล้วไม่ถูกต้อง ก็จะผิดกฎหมายไป อันนี้เค้าป้องกันไม่ให้ถูกกลั่นแกล้งกัน หากหนูเป็นผู้สมัครถ้าสื่อมวลชนไม่ชอบหนูแล้ว ก็ตีหนูอย่างเดียวนูก็แยะเลยสิ เค้าก็ห้ามเพื่อให้สิทธิของหนูไว้ วิพากษ์วิจารณ์หนูได้ถ้ามันจริง เช่น หนูบอกว่าหนูจบจุฬา แต่ข้อเท็จจริงหนูไม่จบ พวกสื่อเอาได้เลย ฉะนั้น สื่อวิพากษ์วิจารณ์ได้แต่ต้องไม่ใส่ร้ายป้ายสี ต้องไม่ทำให้เข้าใจผิด ฉะนั้นสื่อก็จึงไม่มีข้อมูลที่มันไม่ดีเอามาวิพากษ์วิจารณ์ สื่อสามารถทำได้ การลงข่าวลงได้นะ ลงได้ตลอดว่าผู้สมัครเป็นใคร ยังไง ที่ไหน อย่างไร อะไรอย่างนี้ ทำได้ เพราะว่าที่ผ่านมา ถ้าผมเป็นผู้สมัครที่มีศักยภาพเหนือกว่าหนู ผมก็จ้างสื่อตีหนู หนูจะอยากให้เกิดอย่างนั้นไหม กฎหมายก็ไม่อยากให้เกิดอย่างนั้น ฉะนั้นจึงบอกว่าห้ามใส่ร้ายป้ายสีกัน เค้าไม่ได้บอกว่าห้ามวิพากษ์วิจารณ์ เค้าไม่ได้บอก ไซ้ใหม่ ถ้าสื่อจะวิพากษ์วิจารณ์ก็ต้องรับผิดชอบ ถ้าจะตีหนูแบบไม่

จริง แต่มาเชียร์ผม เชียร์เอา ๆ อย่างนี้ มันเป็นไปได้ กฎหมายรู้อย่างนี้เค้าก็เลยบอกห้าม คุณวิพากษ์วิจารณ์ได้แต่ต้องรับผิดชอบ

ผู้สัมภาษณ์ ทำไมในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีในครั้งนี้ กกต.จึงไม่จัดเวทีกลางให้ผู้สมัครมาหาเสียงร่วมกัน?

นายนิรันดร์ อย่างที่ 1 คือ กกต.ไม่ให้ทำ 2 ถ้าทำแล้ว ถ้าหากว่ามีการทำผิดบนเวทีเราจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบร่วมผิดด้วย เอาอย่างนี้ 1 ผู้สมัครทั้งหมด 46 คน ถ้าเกิดคนใดคนหนึ่งไม่มาขึ้นเวที แปลว่าเราเลือกปฏิบัติ อย่างที่ 2 ถ้าขึ้นบนเวทีหนูเป็นผู้สมัครหนูไปด่าเค้าหนูก็ผิดกฎหมายใส่ร้ายป้ายสีอย่างที่ผมพูดกับหนูเมื่อกี้ไง ทำให้เข้าใจผิด หรือหนูไปสัญญาว่าจะให้อะไรสักอย่าง หนูก็ผิด ผมรับผิดชอบนะ ผมเอาหนูมา อย่างนี้ทำไม่ได้ เค้าบอกไม่ให้ทำ มันเต็มไปด้วยปัญหาตามมาหมดเลย เพราะฉะนั้น กฎหมายบอกว่าคุณหาเสียงได้เต็มที่เลย หาเสียงไป ถ้าเมื่อใดให้เรามาจัดเลือกตั้ง ปัญหาตามมาอย่างนี้ถ้าเป็นหนูหนูกล้าจัดไหม หนูไม่กล้าจัดหรอก ถ้าเกิดหนูจัดเวทีเชิญมา ๆ ๆ สื่อมวลชนหรือวิทยุโทรทัศน์ต่าง ๆ เค้าไม่ห้ามนะ แต่ถ้าทำแล้วคุณต้องเป็นผู้มีความผิดร่วมนะ ก็ทำถ้ามันใจว่าไม่ผิด ไซ้ใหม่ละ มันก็ทำไม่ได้ เหมือนกัน สถานีวิทยุ โทรทัศน์ หรืออะไรก็ตามใครจะทำก็ทำ แต่ว่ากฎหมายเค้าเขียนว่า ผิดร่วม นะ เหมือนกับหนู ใครจะปล้นแบงค์ หนูหารถไปให้เค้า จักรรถไปให้เค้า หนูก็ผิด หนูไม่ได้ปล้นเงินจริงหนูก็ผิด ทำนองเดียวกัน ฉะนั้น เค้าบอกว่าจะไม่ให้ทำ

ผู้สัมภาษณ์ ในสายตาของท่านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่ก่อนการเข้ามาของ กกต. เป็นไปอย่างไร แล้วก็มีรูปแบบใดบ้างในการหาเสียง?

นายนิรันดร์ กกต. เข้ามารับผิดชอบเต็มรูปแบบแล้วแหละ เทศบาลนครเชียงใหม่ ตั้งแต่เค้ายังเป็นรุ่นอยู่เลย ยังไม่มี อย่างนี้ซะ พอเรารับผิดชอบแล้ว กฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นที่จะใช้กับเทศบาลมีผลตั้งแต่ 4 มีนาคม 2546 ฉะนั้น 4 มีนาคม 2546 ที่ผมบอกว่าเค้ายังเป็นรุ่นอยู่เลยก็คือ เค้าก็ยังเป็นเทศบาล มีเจ้าหน้าที่บริหารอยู่ กฎหมายบอกว่า 60 วันก่อนครบวาระของเขา เขาครบวาระวันที่ 24 ธันวาคม กฎหมายเริ่มจับเลย จับความผิดใครก็ตาม ยังเป็นรุ่นอยู่เลย ยังไม่เป็นผู้สมัคร แต่คุณไปทำผิดตรงนั้น กฎหมายป้องกันล๊อคเอาไว้เลย คุณอย่าใช้ประโยชน์ตรงนั้น คุณยังไม่เป็นผู้สมัครแต่คุณไปซื้อเสียงไว้แล้ว ไม่ได้นะ กกต.ก่อน 60 วัน เราเข้าไปเชิงรุกแล้ว เราไปบอกว่าใครจะสมัครมาฟังเรา ใครจะเป็นหัวคะแนนมาฟังเรา กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชนมาฟังเรา เรายังไปบอกว่าเค้าห้ามอย่างนี้นะ ตั้งแต่เขายังเป็นรุ่นอยู่นั้นแหละ แล้วเราก็เข้าสู่ชุมชน ไปพูดคุยกับชุมชนว่ากฎหมายเค้าห้ามอย่างนี้นะ ห้ามให้สัญญา ห้ามให้จัดเลี้ยง งานมหรสพ อะไรอย่างนี้ ห้ามหลอกลวงข้อเท็จจริง ทุกคนเข้าใจหมด “ทุกคน” นี่อาจจะพูดเกินไป ทุกฝ่ายว่าอย่างนั้นเถอะ ผู้ที่จะสมัครเราเชิญมาหมดเลย หนูจะสมัครหนูมาฟัง 60 วันนี่หนูห้ามทำนะ ถ้าหนูกล้าทำหนูก็ถูกรื้อ

ประชาชน ให้ผู้จะสมัครรับทราบอย่างนี้ พี่น้องประชาชนครับกฎหมายเค้าห้ามอย่างนี้ๆ นะ ให้ท่านช่วยกันจับตาดู แล้วท่านก็อย่าไปชวนเค้ามาทำผิดด้วยกัน ที่เค้าบอกว่าห้ามให้ในงานศพ ห้ามให้ในงานเทศกาล ท่านทราบอย่างนี้แล้วก็ไม่ต้องไปขอเค้า งานศพไม่ต้องไปขอโลง ไม่ต้องไปขอน้ำแข็ง ผู้สมัครเค้าก็รู้แล้ว ให้น้ำแข็งก็ไม่ได้ ให้โลงก็ไม่ได้ รับเป็นเจ้าภาพข้าวต้มรอบดึกก็ไม่ได้ ทุกฝ่ายรู้หมด เรื่องของเจ้าหน้าที่ของรัฐเราก็เชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งเจ้าหน้าที่เทศบาลอะไรต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เค้าห้าม....ช่วยนะ ทุกฝ่ายทราบหมด มันถึงนี่ใครรับเมื่ออยู่ในกติกา มันก็เป็นอย่างนี้ มันเหมือนกิจกรรมหนึ่งเท่านั้นเอง..... แต่เราไปคุ่นเคยกับการเลือกตั้งที่ขึ้นเวทีด่ากัน แหกกัน อันนั้นมันไม่ใช่ การเลือกตั้งเหมือนกิจกรรมหนึ่งของพื้นที่ที่เค้าทำกัน เช่น โครงการวันที่ 5 ธันวาคม พัฒนาทั่วเมืองเทศบาล อะไรอย่างนี้นะ เหมือนกิจกรรมอย่างนั้นแหละ ไม่ใช่ว่าอีกทีก็กรีกโครมกัน คนหาเสียงก็หาไป เค้าหาเสียงเราไม่ทราบกันเอง เค้าเดินเข้าไปหาเสียงในชุมชน ทุกกลุ่มไปบอก พี่น้องครับเลือกผมนะ กลุ่มผมมีนโยบายอย่างนี้ ๆ ผู้สมัครนายกก็เหมือนกัน หนูต้องไปตามชุมชนหนูถึงจะเห็น แต่ที่ด่ากันประเภทนี้ไม่มีให้เห็น เพราะแบบนั้นโอกาสที่มันจะนอกกติกา มีสูง มันจะผิดกฎหมายได้ชัดเจน

ผู้สัมภาษณ์ การเข้ามามีบทบาทของ กกต. ทำให้ทิศทางการเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่ปรับเปลี่ยนหรือว่าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดบ้างคะ?

นายนิรันดร์ ก็สุจริตและเที่ยงธรรมขึ้นกว่าเดิมแน่ ๆ เลย ไปสุ่มดูได้เลยว่าจากชาวบ้านว่าเป็นยังไงบ้าง ยังมีการซื้อเสียงอยู่หรือไม่ ไม่มีครับ ยืนยันว่าไม่มี แจกเงินไม่มี แจกของหรือไม่ ไม่มี จัดเลี้ยงหรือไม่ ไม่มี ไม่มีครับ ถ้ามีเมื่อใดเขาโดนร้องเรียน.... คือข้อที่ 1 สุจริตและเที่ยงธรรมแน่นอน ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบกัน ไม่มีซื้อเสียง อย่างที่ 2 จะได้คนที่ดีจริง ๆ ครับ ไม่ใช่คนมีสตางค์ แต่มันก็ไม่แน่นอนหรอก คือมันอาจจะหลุดจะรอดเข้ามาบ้าง ไม่เป็นไร แต่ว่าคนที่เขานักเลงโต เจ้าพ่อผู้มีอิทธิพล เขาเงินมาซื้อมาเทมาหวานไม่มีละ ไม่มีโอกาสทำได้ แล้วอย่างที่ 3 ก็คือ การบริหารงานของเทศบาลนครเชียงใหม่หลังการเลือกตั้งต่อไปจะต้องได้คนที่เป็นคนดีของประชาชนจริง ๆ คนเกเร คนใช้เงิน ใช้อิทธิพล ใช้อะไรมาในการเลือกตั้งเพื่อให้ตนเองได้เข้าไปเป็นผู้บริหาร ยากมาก ๆ ที่จะหลุดเข้าไปได้

ผู้สัมภาษณ์ ทาง กกต. ได้มีอำนาจวินิจฉัยหรือว่าสามารถรวมเอาการกระทำของผู้สมัครที่อาจจะผิดกฎหมายของ กกต. แต่จะทำช่วงก่อน 60 วันก่อนหมดวาระ จะทำได้หรือเปล่า?

นายนิรันดร์ มีโอกาสทำได้ครับ เพราะว่าเราจะดูผลต่อเนื่อง เช่น บางคนบอกว่า รับที่จะให้ของอะไรสักอย่างกับใครกับชุมชนกับองค์กร รับว่าจะให้ก่อนหน้านั้น แต่ปรากฏว่าการให้เอามาทยอยให้ในช่วงนี้ อย่างนี้ก็ผิด

ผู้สัมภาษณ์ ถ้าเกิดให้ในช่วงหลังจาก 60 วัน ที่ กกต. จะมาควบคุม

นายนิรันดร์ นี่แหละ อย่างนี้ผิด แต่ว่าบางคนหัวหมอไป ทำหนังสือว่า โรงเรียนขอมา ผมเป็นผู้สมัคร ผมก็บอกว่า ตกลงให้ทุนนักเรียนเจ็ดหมื่นบาท หนังสือลงวันที่ให้ก่อน 60 วัน แต่ปรากฏว่าทยอยให้ตอนหลัง 60 วันที่กฎหมายกำหนด นี่แหละเราจะเอาความผิด หรือบางทีแจกเสื้อ แจกถ้วย แจกช้อน ทำเป็นหลักฐาน ทำเป็นถ่ายรูปว่าให้เมื่อ 3 เดือนที่แล้ว แต่ในช่วงที่กฎหมายห้ามกลับทยอยเอามาแจก

ผู้สัมภาษณ์ ถ้าเกิดเค้าไม่ได้ทำในช่วงก่อนหน้า 60 วัน ก่อนหมดวาระล่ะคะ?

นายนิรันดร์ ไม่ผิด กฎหมายตัดตอนเอาไว้อย่างนั้น คือเป็นการกระทำผิดแต่ว่ากฎหมายไม่นับแค่นั้นเองบัญญัติ 10 ประการนี่คือผิดหมด ใครไปทำเมื่อใดผิดหมด แต่ว่ากฎหมายบอกว่าช่างมันเถอะ มานับเอาตั้งแต่เวลานี้เป็นต้นไปนะ หยุด อย่าทำ ที่ผ่านมาไม่ใช่ไม่ผิดนะ ผิดครับ แต่ว่ากฎหมายไม่นับเอาเป็นช่วงเวลาในการนำมาลงโทษ ความหมายเป็นอย่างนั้น

ผู้สัมภาษณ์ กกต. ก็ไม่สามารถจะทำอะไรได้ ใช่ไหมคะ?

นายนิรันดร์ ทำไม่ได้ คืออย่างนี้ครับ เค้าดูผลดีผลเสียแล้ว เดิมใครจะเป็นผู้สมัครห้ามทำอย่างนี้เลยตลอดชีวิตคุณ ถ้าไม่มีเวลานะ คุณทั้งสังคมไม่รู้ว่าจะใครจะเป็นผู้สมัครต่อไปอะไรยังไงมั่ง สังคมจะเสียโอกาสความเอื้ออาทรต่อกัน จะเอาหรือไม่ ถ้าเอากฎหมายเขียนอย่างนั้น ตายเลยครับ หนูไปเลี้ยงข้าวใครเลยก็ไม่ได้ วันหลังหนูมาเป็นผู้สมัคร อบต. เทศบาล สจ. สว. สส. ทุกคนเป็นอย่างนี้หมดทั้งสังคม ตายเลย ใช่ไหม เค้าก็เลยเอายังไงดี เอาตั้งแต่เป็นผู้สมัครเลยดีไหม ไม่ได้อีกสรุปก่อนหน้ามาจะเป็นผู้สมัคร ถ้าอย่างนั้นเอาเวลาขนาดไหนดี? เราก้เลยเอา 60 วันก่อนครบวาระน่าจะพอแล้ว นี่ไงที่เค้าคิดแล้วคิดอีก ถ้าซึ่งพืดถ้าคุณถามว่า อย่างนั้น กกต. ทำอะไรไม่ได้ ใช่สิ ถ้าจะเอาอย่างนั้น ทำให้ได้จริง ๆ เอาอย่างนั้นตลอดชีวิตเลย อย่างที่ผมบอกมันคือผิดนะ แต่เค้าไม่เอา เค้ามองถึงสังคม ถ้าซึ่งพืดกันหมด ผมไปไหนก็ไม่ได้ ผมไปงานศพใครต่อใครก็ไม่ได้ ก็ไม่แน ผมจะสมัครวันไหน หนูก็เหมือนกัน ทุกคนสังคมถูกซึ่งพืดอย่างนี้ตลอดชีวิตนะ ถ้ากฎหมายเลือกตั้งเอาตลอดเวลา ใช่ไหม เราต้องเข้าใจปรัชญาตรงนี้ ที่มาที่ไป เค้าถึงบอกว่าเอาเวลานี้ ก็พอได้เลย

ผู้สัมภาษณ์ มีสื่อมวลชนหลายแขนงได้ร้องเรียนเรื่องป้ายโฆษณาหาเสียงตามจุดต่าง ๆ ว่ามีความไม่ยุติธรรม ทาง กกต. จะบอกอย่างไรคะ?

นายนิรันดร์ ต้องถามว่าไม่ยุติธรรมยังไงครับ

ผู้สัมภาษณ์ บางคนได้ป้ายใหญ่ บางคนได้ป้ายเล็ก

นายนิรันดร์ ป้ายใหญ่ป้ายเล็กเค้าไม่ห้ามนี้ ยุติธรรมแล้วครับ ทำให้ใหญ่กว่านี้ก็ได้ เราไม่ห้ามแต่ในวงเงินเท่านั้น

ผู้สัมภาษณ์ ผู้สมัครต้องไปเช่าพื้นที่ป้ายเองใช่ไหมคะ?

นายนิรันดร์ ครับ ถูกต้อง กรณีวงเงินนั้นแหละ ทุกคนได้ความเสมอภาคเท่ากันหมดในวงเงิน ถ้าเป็นผู้สมัครนายกก็สี่ล้านสอง ก็ทำไปเลย ไม่ห้าม ไม่ว่าจะทำอะไรเองนี่ ใช่ไหมครับ ถือว่ากติกาทุกอย่างเป็นธรรมแล้ว ถ้าไปทุ่มตรงนี้มาก ๆ อย่างอื่นก็ลดลงก็อยู่ในสี่ล้านสอง ก็หนูก็สี่ล้านสอง ผมก็สี่ล้านสองก็ยุติธรรมแล้ว ก็หนูไปทำอันเล็กเอง ก็เหมือนใครใครมั่วค่า ก็ท่านไม่ค่าเองแล้วบอกว่าไม่ยุติธรรมได้ยังไง เค้าให้กติกายุติธรรมแล้วครับ กฎหมายนี้เป็นกฎหมายมหาชน ใช้กับคนทั่วไป ก็คือ เป็นธรรม กฎหมายกว่าจะเขียนออกมาให้เห็นทางหมดแล้ว แต่ว่าใครหรือใครไม่ทำจะบอกว่าไม่ยุติธรรมไม่ได้

ผู้สัมภาษณ์ แสดงว่าการเลือกตั้งครั้งนี้ผู้สมัครให้ความร่วมมือกับ กกต. เป็นอย่างไรไหมคะ?

ดีครับ อันนี้ไม่ได้พูดว่าเพราะผมรับผิดชอบนะ ไปสู้มดูได้ครับ ผู้สมัครทุกคนถ้าไม่ให้ความร่วมมือเค้าก็ฝ่าฝืนกฎหมาย นี่เค้าให้ความร่วมมือ คืออย่ามองว่าการที่เค้าหาเสียงเจียบลงเป็นเรื่องผิดปกติ มองอย่างนั้นไม่ถูกครับ สื่อหรือใครก็ตามมองอย่างนั้นไม่ถูก ต้องมองว่านี่คือสิ่งที่ดี เขาอยู่ในกติกา เราอย่าภาพด่ากันบนเวที แห่งนรภกวนหนูชาวบ้านมาเป็นบรรทัดฐานว่านั่นคือผิดถูกต้องสิ ไม่ใช่ นี่คือการเลือกตั้งในอุดมคติชาวบ้านได้สัมผัสเลย ผู้สมัครได้พบกับชาวบ้าน เพราะมันจำเป็นและต้องเดินไปหาชาวบ้าน แล้วไปบอกนโยบายให้ชาวบ้าน เขาถึงจะได้รับเลือก นี่แหละคือชาวบ้านได้ประโยชน์ แล้วผู้สมัครเองจะได้สัมผัสชีวิตชาวบ้านว่าเค้ายากจนยังไง ไปเห็นถนนว่ามันเป็นยังไง ต่อไปเค้าได้รับเลือกตั้งเค้าจะได้มาทำให้ชาวบ้าน ใช่ไหมละ ไม่ใช่ให้ด่ากันแล้วก็แจกเงิน ๆ ๆ สบายแล้วไม่ต้องไปหาเสียงแล้ว

- การนับคะแนนนายกเทศมนตรี นับที่ไหน

นับที่หน่วย

ผู้สัมภาษณ์ ทั้งนายกทั้ง สส. ไม่เอามารวมกัน

นายนิรันดร์ ครับ ไม่เอามารวมกัน รวมกันที่เทศบาลนครเชียงใหม่ แต่ละหน่วย นายกผู้สมัครเบอร์ 1 เบอร์ 2 คนนั้นคนนี้ได้เท่าใด เช่นกัน สท. ก็เหมือนกัน เขตเลือกตั้งที่ 1 ผู้สมัคร 13 ราย สมมติอย่างนี้ แขวงนครพิงค์ เบอร์ 1 ได้เท่าใดรวมกัน เฉพาะแขวงนครพิงค์ มันมีสมมติว่า 60 หน่วย เจาะเบอร์ 1 ทั้งหมดเลยรวมกันได้เท่าใด เบอร์ 2 ได้เท่าใด เบอร์ 3 ได้เท่าใด จนถึงเบอร์ 13 ก็รวมออกมาอย่างนั้น พอรวมเสร็จแล้วก็ยังไม่ได้เป็น ถือว่าได้คะแนนที่จะได้เป็นนั่นแหละ ใครได้ที่ 1 นายกก็ยังไม่ได้เป็นนะ ต้องรอใบเหลืองใบแดงก่อน มีหรือไม่มี คุณได้ใบเหลืองหรือใบแดงหรือเปล่า ต้องผ่านการตรวจสอบ ในช่วงนี้ให้มีการร้องเรียนไง ถ้าหนูชนะที่ 1 จะได้เป็นนายก แต่ถ้าหนูไปทำอะไรผิดไว้หนูก็โดนฟ้องเป็นใบเหลืองใบแดง ถ้าหนูเป็นผู้สมัครหนูก็ไม่กล้าไปทำ ใช่ไหม อย่างนี้ทุกคนก็ไม่กล้าทำ เพราะเทียวนี่เอาจริง เพราะเปลี่ยนผู้บริหารจัดการเลือกตั้งจากราชการกระทรวงมหาดไทยซึ่งมีผู้บังคับบัญชาตั้งแต่นายก รัฐมนตรี อะไรต่าง ๆ กำกับดูแลมาแล้วจะให้มา

จัดการเลือกตั้งลูกน้องของนายกหรือของรัฐมนตรีเนี่ยที่ผ่าน ๆ มา... สมมติว่าผมเป็นนายกหรือ รัฐมนตรีที่ไม่ดี ผมบอก นายอำเภอ ผู้ว่า ลูกน้องผมไปสมัครช่วยผมนะ ถ้าไม่ช่วยผมไม่ก้าวหน้า ถ้า ช่วยแล้วผมเลื่อน ผมสมมติว่าตามระบบมันสั่งอย่างนั้น ถ้าเกิดสั่งอย่างนั้นขึ้นมาก็แย่เลย เพราะฉะนั้นก็ไม่กล้าทำอะไรสักอย่างดี ผิดก็ช่วย ถ้าผิดก็พยายามช่วย แต่ กกต. ไม่มีอย่างนั้น กกต. ไม่มีรัฐมนตรีอะไรต่าง ๆ มาสั่งอย่างนั้น เคื่อบอกว่านี่คือองค์กรอิสระ กล้าที่จะทำ เมื่อกล้าที่จะทำ ระบบนี้หนูก็ต้องกลัวสิ เมื่อก่อนไม่กลัวมีลูกพี่รายใหญ่อยู่ทางโน้น หนูเป็นผู้สมัคร คราวนี้ไม่มีแล้ว กกต. เคื่บเรียกว่า พวกที่กล้าที่จะลุย ไม่มีใครมาสั่งการ ไม่มีใครกดดัน ใครทำผิดก็ว่าตามผิด กล้าที่จะทำ เพราะฉะนั้นทุกอย่างระบบมันเป็นอย่างนี้ไง มันก็เลยทำให้ทุกคนต้องอยู่บนกติกา เราจึงเห็น มิติใหม่ของการเลือกตั้งอย่างนี้ ไม่ใช่เรื่องผิดปกติ เป็นเรื่องที่ถูกต้องแล้ว แต่มันไม่เหมือนที่เคย เป็นมาเท่านั้นเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื้อหาเทปบันทึกเสียงก่อนปราศรัย และรถแห่ ของนายนิวัตร ตันตยานุสรณ์

กราบเรียนพ่อแม่พี่น้องประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผม ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ในนามของกลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่ มีความตั้งใจขออาสาเข้ามาทำหน้าที่บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ภายใต้วิสัยทัศน์ว่า “นำธรรมสู่การเมือง ละอายต่อบาป ปราบคอรัปชั่น” พี่แม่พี่น้องที่เคารพรัก เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2530 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสว่า “เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองพิเศษ จะทำอะไรต้องพิเศษ อย่าทำอะไรง่าย ๆ” กลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่ซาบซึ้งถึงพระราชดำรัสเป็นอย่างดี จึงได้น้อมรับเอามาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อที่จะได้กระทำตลอดไป เพื่อที่เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองพิเศษ กลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่เป็นการรวมตัวกันของนักวิชาการด้านสถาปัตยกรรม นักบริหาร นักกฎหมาย นายแพทย์ และ ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งหมดนั้นพ้องต้องกันว่า ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นผู้บริหารที่ สะอาด ใฝ่ธรรมะ เข้าใจในธรรมชาติ วัฒนธรรม และเนื้อหาของความเป็นเมืองเชียงใหม่อย่างลึกซึ้งเพื่อที่จะสามารถบริหารโดยธรรมได้ พร้อมทั้งนั้นก็จะมีจัดการและพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้เป็นเมืองพิเศษได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด การรวมตัวกันครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อที่จะทำงานการเมืองอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาและรักษาเมืองเชียงใหม่ให้เป็นเมืองพิเศษบนพื้นฐานที่มีเอกลักษณ์ตามวัฒนธรรมล้านนา โดยมีนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นที่เจริญอย่างยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม พร้อมทั้งจิตใจ พ่อแม่พี่น้องในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่เคารพ ผม ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ มีความตั้งใจและมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะทำงานให้เมืองเชียงใหม่อย่างสุดความสามารถด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โดยมีทีมงานที่มีความสามารถ เป็นทีมที่จะสามารถบริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ได้ ทั้งนี้ ดร.อนุสรณ์ คุณานุสรณ์ ท่านเป็นผู้อำนวยการสถาบันแมคเคน และทำหน้าที่เป็นรองนายกเทศมนตรี นายแพทย์สมาจารย์ วิจารณ์ปรีชา กระทำหน้าที่เป็นรองนายกเทศมนตรีฝ่ายอนามัย คุณนิตยา หว่างไพบูลย์ เป็นทนายความ กระทำหน้าที่เป็นรองนายกเทศมนตรี นอกจากนี้กลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่ยังมีทีมงานที่เป็นคณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายคน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นบุคคลที่ได้ประกอบแต่คุณงามความดีให้กับเมืองเชียงใหม่มาโดยตลอด เช่น ท่านบัญญัติ อินทรธนู ดร.วิชัย วงศ์ไทย อาจารย์เฉลิม เลา-หะเพ็ญแสง อาจารย์บุญญาคิด วัชรศาสตร์ และ ดร.เขตไท ลังการ์พินธุ์

ผม ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ เป็นชาวเชียงใหม่โดยกำเนิด ผมเป็นศิษย์เก่าเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย เป็นศิษย์เก่าจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคพายัพ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านสถาปัตยกรรมจากประเทศฟิลิปปินส์ จบการศึกษาปริญญาโทสาขาการจัดการมนุษยศาสตร์กับสิ่งแวดล้อมจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปัจจุบันนี้ผมได้จบการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านผังเมืองจากมหาวิทยาลัย RMIT เมืองเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย ผมจึงมีความตั้งใจ

เป็นอย่างยิ่งที่จะนำเอาความรู้ความสามารถที่มีอยู่และประสบการณ์ตลอดชีวิตในการดำรงตำแหน่งเทศมนตรีฝ่ายงานช่างและการศึกษาของเทศบาลนครเชียงใหม่แห่งนี้มาใช้เพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่บ้านเกิดเมืองนอนด้วยนโยบายของกลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่ให้ได้ตระหนักดีว่าการบริหารจัดการเงินงบประมาณแต่ละถิ่นของเทศบาลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าเงินทั้งหมดนั้นล้วนแล้วแต่เป็นรายได้ที่เก็บมาจากการเสียภาษีของประชาชนทุก ๆ คน ดังนั้น เพื่อให้งบประมาณนั้นถูกใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาบ้านเมืองอย่างเป็นมูลฐาน กลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่จึงขอประกาศนโยบายหลัก 6 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. นโยบายด้านบริหาร ซึ่งจะใช้ชื่อว่า “นโยบายบริหารโดยธรรม” ตลอดระยะเวลาที่บริหารบ้านเมืองนั้น กลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่ขอประกาศเจตนารมณ์ว่า 1) จะต้องไม่มีการกินหัวคิวในการจัดซื้อจัดจ้างทุกชนิดทุกประเภท ทั้งผู้บริหารและข้าราชการประจำ 2) ต้องไม่มีการกินตามน้ำทั้งผู้บริหารและข้าราชการ 3) ต้องไม่มีการฮั้วงานของผู้รับเหมาก่อสร้างและการจัดซื้อจัดจ้างทุกประเภท 4) ต้องไม่มีการใช้งบประมาณผิดประเภท และ 5) ในด้านนโยบายด้านบริหารในธรรมนั้น จะขอเน้นว่าจะบริหารราชการโดยธรรม ในด้านของภาษีตั้งชื่อไว้ว่า “นโยบายภาษีโดยธรรม.” จะทำการปรับปรุงอัตราภาษีท้องถิ่นใหม่เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ทุกกิจการ จะทำการปิดช่องทางการเรียกร้อยเงินได้ได้

นโยบายที่ 3 คือนโยบายปรับปรุงชนเมือง จะตั้งกองทุนเพื่อที่จะสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมให้มีความเป็นระเบียบ จะจัดการขยะอย่างเป็นระบบ และจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน

นโยบายที่ 4 เป็นนโยบายพัฒนาเมืองพิเศษ สืบเนื่องจากพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัวและจัดการให้เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่มีการพัฒนาอย่างรู้ลึกกรากเหง้าความเป็นมาของเมืองเชียงใหม่อย่างแท้จริง จะทำให้เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองของพญามังราย โดยการพัฒนาอย่างมีระบบและมีแบบแผนต่อเนื่อง จะจัดการให้เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลก โดยจัดระเบียบของเมือง พื้นฟูสาธารณะของเมืองทุกส่วนให้มีศักยภาพทัดเทียมกับเมืองท่องเที่ยวระดับโลก.

ในด้านนโยบายด้านการศึกษาเน้นหนักที่สุดพ่อแม่พี่น้อง เป้าหมายคือการผลิตนักเรียนเพื่อให้มีคุณภาพกับนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล นักเรียนนั้นจะต้องเป็นผู้ที่รักษาความสะอาดของร่างกายและจิตใจ.....มีระเบียบวินัย.....นักเรียนนั้นจะต้องเป็นผู้บุคลิกภาพและมีลักษณะนิสัยที่รักในด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และภูมิใจในความเป็นคนเชียงใหม่ นักเรียนจะต้องเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ของชุมชน สังคม ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ร่วมกันอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม นักเรียนนั้นจะต้องมีความรู้พื้นฐานทุกกลุ่มประสบการณ์เพื่อที่จะเข้าใจนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์และใช้ในการแก้ไขปัญหาชุมชน และที่สำคัญที่สุดนักเรียนจะต้องเป็นผู้มี

คุณธรรม มี จริยธรรม ที่พึงประสงค์ ข้อสุดท้ายก็คือนักเรียนจะต้องเป็นผู้มีทักษะในกระบวนการ.....เพื่อที่จะใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่นในการพัฒนาและเจตคติที่ดีต่ออาชีพที่สุจริต

นโยบายในด้านการสาธารณสุขซึ่งเป็นหัวใจหลักในการดำรงชีพอยู่ในเขตเทศบาล เทศบาลนั้นจะทำหน้าที่เป็นแกนนำส่งเสริมด้านการออกกำลังกายและสร้างแรงจูงใจ เน้นการออกกำลังกายของประชาชนโดยใช้พื้นที่ที่มีอยู่แล้ว เช่น วัด 82 แห่ง ให้เป็นที่ออกกำลังกายในรูปแบบใหม่ได้ นโยบายด้านสาธารณสุขด้านต่อไปก็คือการที่มีสถานที่บริการสุขภาพในระดับต้นให้เพียงพอ หลักการการคุ้มครองผู้บริโภคโดยการตรวจสอบความปลอดภัย เช่น การตรวจสอบผัก ผลไม้และอาหารในเขตเทศบาล นอกจากนั้นยังต้องมีการตรวจสอบสภาพของอากาศตามที่มีการจราจรหนาแน่น เพื่อที่จะได้เตือนประชาชนและหน่วยงานที่รับผิดชอบให้มีความระวังขึ้น นอกจากนั้นจะต้องมีหน่วยงานที่จะรับร้องทุกข์ เหตุจาก...จากแสง จากสี จากเสียง จากควัน ซึ่งจะเป็นต้นเหตุที่ทำลายสุขภาพจิตของประชาชน เทศบาลจะรณรงค์ในเรื่องการป้องกันไข้เลือดออก เพราะว่าปัจจุบันนี้อัตราป่วยของเด็กมีจำนวนมาก ซึ่งจะต้องทำการลดลงให้ได้ และข้อสุดท้ายในนโยบายด้านสาธารณสุข กลุ่มทุกอายุจะต้องเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขได้โดยง่ายและครอบคลุมโดยทั่วถึง

นโยบายทั้ง 6 ข้อนั้นเป็นนโยบายหลักของกลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่ พ่อแม่พี่น้องที่เคารพรักทุกท่านครับ ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547 นี้ ผม ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ อยากจะกราบเรียนขอเชิญพ่อแม่พี่น้องทุกคนได้โปรดออกมาใช้สิทธิ์ใช้เสียงเลือกนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่โดยตรงเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของการเลือกตั้งในประเทศไทยและของเทศบาลนครเชียงใหม่ และขอให้ไว้วางใจผม ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ พร้อมคณะทีมผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ พร้อมทั้งผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ของกลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่ทุกคน ทั้งนี้ เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ของเมืองเชียงใหม่ เพื่อให้มีความใสสะอาด ปราศจากคอร์รัปชัน ดังวิสัยทัศน์ของกลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่ที่ว่า “นำธรรมสู่การเมือง ละอายต่อบาป ปราบคอร์รัปชัน” อย่าลืมนะครับ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547 ถ้ารักเชียงใหม่ต้องมั่นใจที่จะเปลี่ยนแปลงผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ โปรดเลือก ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่คนใหม่ของเราด้วยครับ ขอพบคุณครับ

ชื่อนางสาวนิตยา หว่างไพบูลย์ อันนี้หมายความว่าอย่างไร อันนี้หมายความว่า เป็นทีมงานของ
 ผู้บริหารเมื่อเบอร์ 2 เป็นนายกฯ เลือกดร.นิวัตคนเดียวได้แถมเอาไปอีก 4 คน ได้เข้าไปเป็น
 ผู้บริหาร เหตุผลที่ไม่ต้องเสนออย่างนี้พ่อ แม่ พี่ น้องเหตุผลที่เสนอเช่นนี้ก็เพราะว่าโดย
 ตำแหน่งแล้วผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่หรือเทศบาลนครต่าง ๆ ทั่วประเทศนั้นจะรับตาม
 กฎหมายระบุไว้ว่าจะมีสิทธิเข้าไปทำงานร่วมกันเป็นทีมนั้นอยู่ 5 คน คนแรกคือเป็น
 นายกเทศมนตรีและอีก 4 คน นั้นเป็นรองนายกเทศมนตรี เพื่อให้เมืองนั้นสามารถที่จะบริหารได้
 อย่างครบถ้วนถูกต้องตามขอบเขตงานของเทศบาล เช่นว่างานฝ่ายสาธารณสุขปโภค หรืองานฝ่าย
 ช่าง งานฝ่ายสาธารณสุข อนามัย และสิ่งแวดล้อม งานฝ่ายการศึกษาและงานฝ่ายคลัง และ
 การเงิน พร้อมทั้งกฎหมาย ดังนั้นกลุ่มเราได้พิจารณาแล้วจะรับว่าเราจำเป็นที่จะต้องเสนอบุคคล
 ต่าง ๆ เหล่านี้เพื่อให้ประชาชนได้เห็น ถ้าตัดสินใจเลือกเบอร์ 2 เพียงเบอร์เดียวคือ ดร.นิวัต
 นั้นจะรับเบอร์เดียว ท่านก็จะมีคนเป็นทีมนั้นเข้าไปทำหน้าที่ กลุ่มอื่นเสนออย่างไรผมก็ไม่รู้จะรับ
 แต่กลุ่มผมที่มีความมั่นใจครับ เพราะว่ากว่าที่เราจะรวมกลุ่มหาคนมาได้ขนาดนี้ก็ยาก กลุ่มของ
 เราเลยมีถึง 3 ดร. มี 1 หมอ นายแพทย์จะรับ และอีก 1 คือทนายความเลือกเบอร์ 2 เบอร์
 เดียวกาเบอร์ 2 บัตรสีน้ำตาลใบเดียว จะได้คนเข้าไปทำงานพร้อมกัน 5 คน และก็สามารถที่จะ
 ทำงานให้ครบถ้วนกับขอบเขตของงานที่มีอยู่ในเทศบาลจะรับ ตรงนี้สำคัญมาก เพราะว่าผม
 อยากจะพูดอะไรบางอย่างให้ได้ยินนะครับจากการที่ผมได้ไปประชุม นะครับกับมูลนิธิสถาบัน
 พัฒนาเมืองมา ทำให้ได้ข่าวมาที่ค่อนข้างชัดเจนว่า ณ วันนี้นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทย พัน
 ต่ำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ประกาศออกมาแล้วจะรับว่าจะให้เงินอีกจำนวนเป็นหมื่นล้าน
 บาทที่จะมาช่วยพัฒนาบ้านเกิดเมืองนอนของเขา คือจังหวัดเชียงใหม่เราแห่งนี้ ผมจะลองอ่านให้
 ฟังคร่าว ๆ นะครับว่าโครงการต่าง ๆ มีอะไรบ้างนะครับ

ข้อ 1 ค่อนข้างชัดเจนแล้วว่าจะให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของการบิน อีกหน่อยสนาม
 อาจจะต้องย้าย เพราะจะต้องลงทุนอีกค่าสนามบินนั้นก็ต้องเป็นหมื่นล้านบาท

ข้อ 2 จะต้องเป็นเมืองแห่งศูนย์กลางเทคโนโลยีสมัยใหม่

ข้อ 3 เป็นเมืองของ IT คือการสื่อสารนะครับ

ข้อ 4 เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ข้อ 5 เกิดขึ้นแล้วกำลังทำรัฐอยู่ก็คือสวนสัตว์กลางคืน

ข้อ 6 ศูนย์ประชุมนานาชาติที่จะสร้างอยู่ใกล้สนามกีฬา 700ปี นะครับ

ข้อ 7 เรื่องต่อไปก็คือการวางท่อ สายไฟ สายโทรศัพท์ลงสู่ใต้ดินที่ถนนท่าแพ และ

ถนนข้างทาง

ข้อ 8 พยายามที่จะจัดให้เมืองเชียงใหม่มีสีเขียวและสะอาด

ข้อ 9 อันนี้จะสำคัญเนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวณะครับจะมีโรงแรมขนาด 5 ดาวเกิดขึ้นอีก 12 โรงแรม เดิมมี 16,000 ห้อง ขณะนี้เมืองเชียงใหม่จะมีโรงแรม 5 ดาว เพิ่มอีก 12 โรงแรม ห้องคงจะเพิ่มเป็น 20,000 ห้อง นะครับ กิจกรรมสปาที่รับคนได้ประมาณ 1 แสนคนต่อปี ในปี 2548 นี้จะเพิ่มเป็น 2 แสนคนต่อปี ในอนาคตนั้นจะมีโรงเรียนนานาชาติที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะให้นักเรียนมาอยู่ในเชียงใหม่ที่นั่นยาว 3 ปี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นโครงการที่รัฐบาลกลางจะทุ่มเทลงมาที่จังหวัดเชียงใหม่ พ่อ แม่ พี่ น้องที่อยู่ในตลาด ที่มาซื้อของลองคิดดูนะครับโครงการขนาดนี้เข้ามาสู่จังหวัดเชียงใหม่แล้วอะไรจะเกิดขึ้นบ้าง ผมมีคำถามจะถามว่าแล้วเชียงใหม่มีความพร้อมอะไรบ้างที่จะมารองรับโครงการใหญ่ขนาดนี้ ใครจะเป็นเจ้าภาพที่รับผิดชอบเมืองเชียงใหม่ต่อไป ถามว่าถ้าคนเข้ามาเขาคิดไว้ว่าอีก 5 ปี คนจะมาเที่ยวเชียงใหม่ 20 ล้านคน ขณะนี้ปัญหาอันแรกที่จะถามพ่อ แม่ พี่ น้อง คือรถขนส่งสาธารณะที่ไปรับคนเหล่านั้นมีแล้วหรือยัง วันนี้ยังไม่มีนะครับที่มีอยู่ปัจจุบันก็มีรถสองแถวรถสีแดง รถเมย์ยังไม่มีสักคันเลย อันต่อไปขณะที่จะเกิดขึ้นในเมืองของเราวันนี้มีการผลิตขยะโดยพวกเราในตลาดบ้างในวัดบ้าง ในโรงงาน ทุกที่วันหนึ่งได้ 250 ตัน แต่ถ้าคนขึ้นมา 20 ล้านคนผมคิดว่าน่าจะขึ้นมาเป็นพันตันนะครับ ต่อไปเรื่องอากาศคนที่เข้ามาเป็น 20 ล้านคน รถยนต์ที่จะเข้ามาใช้ เรื่องการเผาไหม้ของควันต่าง ๆ เรื่องฝุ่นละอองต่าง ๆ อากาศที่จะเป็นพิษเกิดขึ้นว่าจะทำกันอย่างไรบ้าง ตัวเลขที่แท้จริงที่บ่งบอกออกมาว่าบ้านเมืองของเรานั้นปัจจุบันนี้เป็นอย่างไรบ้างไม่มีหน่วยงานใดที่ออกมาประกาศอย่างชัดเจนว่า ณ วันนี้ะครับในแง่ของเมืองเชียงใหม่ทั้งหมดนี้คุณภาพอากาศเป็นอย่างไร นอกจากนั้นปัญหาที่จะตามมาใหญ่โตมากมายก็คือว่าปัญหาเรื่องทางสังคมครับ แหล่งบันเทิงที่เกิดขึ้นนะครับ เรื่องของเด็กวัยรุ่นที่ตีกัน สิ่งต่างๆหลายอย่างที่เกิดขึ้นในเมืองเชียงใหม่ผมถามว่าสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นที่ไหน ส่วนใหญ่มันเกิดอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เรานี่เอง 40 ตารางกิโลเมตรเป็นส่วนใหญ่ผมถึงบอกว่าการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีครั้งนี้ะครับขอให้พ่อ แม่ พี่ น้อง กรุณาโปรดตรองดี ๆ นะครับเพราะว่าเรื่องที่มีมันจะเกิดขึ้นในอนาคตนั้นมันใหญ่มาก ๆ ไม่มีองค์ใดองค์หนึ่งสามารถที่จะแก้ไขปัญหานั้นได้ จะต้องเข้าไปทำงานกันเป็นกลุ่มเป็นทีม เพราะฉะนั้นด้วยนี้เองกลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่ผด.ร.นิวัตร ดันตยานุสรณ์ เราถึงพยายามที่จะเชิญคนเข้ามา รวมกัน เพื่อที่จะลงมาช่วยกันรับผิดชอบปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ปัญหาที่กำลังมีในปัจจุบัน และปัญหาที่กำลังจะมาในอนาคตอีกเป็นจำนวนมากมายเหล่านั้นแล้วไปสอดคล้อง สอดคล้องกับโครงการรณรงค์ให้ควมรู้ บอกว่าขอให้พ่อ แม่ พี่ น้อง ได้โปรดพิจารณาเลือกเอาคนดีมีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ ชื่อสัตย์ และมีนโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อส่วนรวมเข้าไปเป็นนายกเทศมนตรี ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงคนแรกของเมืองเชียงใหม่เสียทุกเสียของท่านมีความหมายต่ออนาคตของเมืองเป็นอย่างยิ่งนะครับ ซึ่งในส่วนนี้เองคนเชียงใหม่รักเชียงใหม่อย่าง

ได้บอกไว้ ขณะนี้เราได้แจกเอกสารซึ่งเป็นนโยบายของเรานั้นไปทั่วเมืองเชียงใหม่ นะครับ ประมาณ 80,000 ฉบับ 80,000 ฉบับนั้นมีเรื่องที่ยกไว้ค่อนข้างจะละเอียดอีก 4 ฉบับ ฉบับ 20,000 นะครับ ทั้งหมดนั้น 80,000 นะครับ บางท่านอาจจะได้มาฉบับที่หนึ่งฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 บางท่านอาจจะได้ฉบับที่ 3 ฉบับที่ 4 แต่ทั้งหมดนั้นมีแค่ 6 ข้อ นะครับ ผมจะพูดให้ฟังว่าใน 6 ข้อนั้นมีอะไรบ้าง ข้อ 1 นโยบายชุมชนเมือง ที่อยากจะเน้นย้ำนั้นคืออะไร เราได้บอกไว้ว่ากลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ นำธรรมชาติเมือง ละอายนป่าบ จะนำธรรมชาติทางการเมืองนั้นหมายความว่าอย่างไรโครงการที่จะมาขึ้นเป็นหมื่น ๆ ล้าน นะครับ ถ้าผู้นำไม่มีธรรมะไม่มีธรรมอยู่ในใจ โครงการเหล่านั้นจะก่อให้เกิดให้มีการทุจริต การทุจริตนั้น พ่อแม่พี่น้องอาจจะคิดว่าไม่เสียหายข้างมันเถอะ กินเล็กกินน้อย นะครับข้างมันเถอะ หลักความจริงแล้วงบประมาณที่เอาไปเป็นงบประมาณของรัฐบาลหรือของเทศบาลนั้น ผมรู้ตอนแรกแล้วว่าเงินนี้มาจากภาษีของประชาชนที่ได้เสียไปเป็นรายวัน เป็นรายปีบ้าง นะครับ ทั้งหมดนั้นเป็นเงินของเราทั้งสิ้น ดังนั้นก็หมายความว่า ถ้าผู้บริหารมีการคอร์รัปชั่นเกิดขึ้นก็เท่ากับว่า เอาเงินของพ่อ แม่ พี่ น้อง นะครับ ไปใส่กระเป๋าหรือแบ่งให้พรรคพวกเช่นนี้ เราจึงบอกว่าไม่เป็นธรรมกับพ่อ แม่ พี่ น้อง นำธรรมชาติเมืองเมืองกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่พร้อมทั้งตัวผม ในฐานะที่เป็นหัวหน้าทีมผู้บริหารได้เข้าไปบริหารเทศบาลนั้น ตลอดระยะเวลาที่บริหารบ้านเมืองนั้นจะต้องไม่มีการกินหัวคิวในการจัดซื้อจัดจ้าง จะต้องไม่มีกินตามน้ำทั้งผู้บริหารและข้าราชการ จะต้องไม่มีการฮ้างงานกับผู้รับเหมาและการจัดซื้อจัดจ้างทั่วไปจะต้องไม่มีการใช้งบประมาณผิดประเภท และข้อสำคัญอันสุดท้ายก็คือปัญหาถ้าไม่บริหารโดยธรรมแล้วอะไรจะเกิดขึ้นบ้าง (ขอภัยนะครับขาดความต่อเนื่องไปนิดหนึ่ง) ต่อมา นะครับ เมื่อสักครู่ผมบอกว่าการบริหารโดยธรรม นะครับ การบริหารโดยธรรมนั้นให้แบบว่าไม่ให้เกิดความแตกแยก ผมเชื่อ นะครับ ว่าพ่อ แม่ พี่ น้อง ที่ค้าขายในตลาดนี้ก็ดีที่มาซื้อของบริเวณนี้ก็ดี นะครับ จะมีญาติพี่น้องที่ทำงานอยู่ในเทศบาลบ้าง เพราะว่าข้าราชการในนั้นมีเกือบสองพันคนมีนะครับ มีแน่นอน ในนั้นมีคนที่ไม่ละอายต่อปากก็จะเข้าไปเกาะกินหาผลประโยชน์ร่วมกับผู้บริหาร ส่วนกลุ่มผู้คนที่ละอายต่อปากไม่กล้าที่จะทำอะไรที่ไม่ถูกต้องต่อวัฒนธรรมที่ดี พูดง่าย ๆ ก็คือว่าไม่เข้าไปโกงกินกับเขานะครับ ก็แบ่งกลุ่มแยกออกไปอีกฝ่ายหนึ่ง นะครับ อันนี้เขาเรียกว่าการบริหารโดยไม่ใช้ธรรมะจะไปสร้างความแตกแยกให้กับประชาชนเอง อันที่ 2 เรื่องของนโยบายภาษีเป็นธรรม กลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่ได้ระบุไว้ในนโยบายว่า เราจะทำการปรับปรุงอัตราภาษีท้องถิ่นใหม่ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกกิจการ พ่อ แม่ พี่ น้อง ที่ค้าขายตลอดเวลาทุกวันนี้ นะครับ เสียภาษี นะครับ ซื้อมาขายไป ซื้อมาก็เสีย เรียกว่าภาษี ภาษีมูลค่าเพิ่มจ่ายไป เช่นขายขนมจีบลูกใหญ่ ๆ ลูกละ 2 บาทนั้นเสีย ขายโรตี่ก็เสีย ซื้อรถก็เสีย ขายอาหาร ขายมะนาวเสียหมดทั้งนั้น เสียตั้งแต่เข้าถึงเย็น ตื่นมาก็เสีย นอนหลับก็เสีย ทั้งหมดด้วย ผมเป็นสถาปนิกมีสำนักงานอยู่ที่ตลาด

ประตูเชียงใหม่เวลาเขียนแบบเสร็จแล้ว เอาแบบมาก็ต้องไปเสียภาษี แล้วยังไม่พอ พอสิ้นปีก็ต้องไปเสียอีก ทุกคนเสียหมดทุกคนนะครับ แต่ว่าเราจะต้องดูว่าในการเป็นประชาชนเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศไทยนะครับ ถ้าเราเสียภาษีเงินส่วนนั้นก็กลับออกมาในรูปของการมาพัฒนา ดังนั้นผมคิดว่าเงินทุกบาททุกสตางค์มันมีคุณค่าครับ เราจะต้องนำเอาไปใช้อย่างสุจริต และยุติธรรมต่อเงินของประชาชน ผมเลือกวันนโยบายบอกว่าจะต้องปิดช่องทางการเรียกร้องภาษีใต้โต๊ะของผู้บริหาร และข้าราชการข้อนี้หมายความว่าแค่ประหยัดข้อที่ 1 กับประหยัดข้อที่ 2 จัดการให้ดีสามารถนำเอาไปใช้ข้อที่ 3 เรียกว่านโยบายชุมชนเมือง กลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่เราดูเมืองเชียงใหม่หน้าดู 40 ตารางกิโลเมตร เราไม่ได้ดูทีเดียว เราดูว่าผังเมืองของ 40 ตารางกิโลเมตรนั้นทุก ๆ จุดมีความสำคัญเท่ากันหมด ไม่ว่าจะเป็นชุมชนแออัด ชุมชนริมแม่ขา ชุมชนที่อยู่แขวงนครพิงค์ มังรายก็ วิลล่าก็ดี ศรีวิชัยก็ดี ทั้งหมดนี้มากถึง 60 กว่าชุมชน ชุมชนเหล่านี้ไม่มีความสมดุลกับความเจริญในแถบอื่น ๆ เมื่อเข้านี้ผมได้ไปเดินอยู่ที่ชุมชน 5 อันวากับชุมชนทิพย์เนตรก็ไปเห็นความเป็นอยู่ของชุมชนบริเวณนั้น ทางก็ไม่ดี น้ำก็เน่า สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้บอกเราว่า ถ้าเช่นนั้นเราจะตั้งกองทุนชุมชนขึ้นมา เพื่อที่จะสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนโดยการประหยัดในข้อที่ 1 และข้อที่ 2 จะนำมาสู่ข้อที่ 3 ก็คือว่าจะตั้งกองทุนให้ชุมชนละ 3 แสนบาทต่อปีต่อชุมชนก็ใช้งบฯไม่เกิน 18 ล้าน 20 ล้าน ซึ่งไม่มาก ถ้าประหยัดงบประมาณในการบริหารราชการ ก็สามารถที่จะนำมาใช้ได้ แล้วเราเอาไปทำอะไรแล้วใครเป็นคนทำ เอาเงินไปดำเนินการนั้นก็คือ พ่อ แม่ พี่ น้อง ที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยชุมชนตั้งกรรมการขึ้นมาเอง เลือกประธานขึ้นมาเองนะครับ แล้วบริหารกันเองใน 1 ปี ก็รับเงินไป 3 แสนบาท แล้วก็เอาไปจัดการกันเองนะครับ เอาเงินจากของเรา คือเงินภาษีของเรา เอากลับไปใช้ในบ้านในชุมชนของเรานะครับ ถ้าเช่นนี้แล้วประชาชนก็มีส่วนร่วม เขาเรียกว่าร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันพัฒนา เมื่อทำเช่นนี้ขึ้นมาแล้ว ต่อไปความสมดุลระหว่างระหว่างเมืองในส่วนที่มีการสาธารณูปโภคดีกับชุมชนนั้นก็เริ่มที่จะไปสู่ในระบบเดียวกันได้และมีความเท่าเทียมกันได้ ข้อสำคัญที่สุดในนโยบายตัวนี้ก็คือการมีส่วนร่วมนะครับ

ข้อที่ 4 กลุ่มนโยบายของกลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่ก็คือนโยบายพัฒนาเมืองพิเศษ ในส่วนนี้เองนะครับที่หน้าปกของใบปลิวของที่ได้แจกไป ได้นำเอาไว้เป็นบรรทัดสูงสุด ที่ขายขนมจีบลูกใหญ่ ๆ นั่นก็ให้เห็นนะครับ เราบอกเอาไว้ว่า เชียงใหม่เป็นเมืองพิเศษจะทำอะไรก็ต้องพิเศษอย่าไปทำอะไรง่าย ๆ อันนี้ไม่ใช่ผมพูดนะครับ เป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2530 ดังนั้นกลุ่มเชียงใหม่รักเชียงใหม่จึงซาบซึ้งในพระราชดำริตรงนี้ ก็เอาเข้ามาใช้กับเมืองเชียงใหม่ครับ โดยตั้งชื่อเอาไว้ว่า 3 เมืองใน 1 นคร

เมืองที่ 1 เชียงใหม่ก็ต้องเป็นเมืองประวัติศาสตร์ ที่มีการพัฒนาอย่างรู้ลึกถึงรากเง่าอย่างแท้จริง

เมืองที่ 2 เชียงใหม่ต้องเป็นเมืองอุทยานโดยการเพิ่มพื้นที่สีเขียวอย่างมีระบบและมีแบบแผน

เมืองที่ 3 เมืองเชียงใหม่จะต้องเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลก โดยที่การจัดระเบียบทุกพื้นที่สาธารณะทุก ๆ ส่วนมาพัฒนาให้มีศักยภาพเท่าเทียมหรือทัดเทียมกับเมืองท่องเที่ยวระดับโลกอย่างจริงจัง ซึ่งถ้าไปอ่านดูในฉบับที่ 3 จะมีรายละเอียดครบถ้วนชัดเจนว่าทำอะไรบ้าง ผมยกตัวอย่างง่าย ๆ ว่าการที่จะจัดนครประวัติศาสตร์นั้นทำอะไร ผมเป็นสถาปนิก

จบการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านผังเมืองมาจากประเทศออสเตรเลียใช้เวลาศึกษาอยู่ที่นั่นเป็นเวลา 5 ปี แต่เนื้อหาสำคัญอยู่ที่ว่า ผมทำวิทยานิพนธ์เรื่องของผังเมืองเชียงใหม่ ดังนั้นจึงเข้าใจว่าจะสามารถที่จะนำเอาความรู้ที่นั่นกลับมาใช้กับเมืองของเราได้ เป็นที่รับรู้กันว่าถ้าจะให้เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองประวัติศาสตร์ระดับโลกจะต้องมีการจัดผังเมืองเฉพาะ ให้เกิดขึ้นดังนั้นผังเมืองเฉพาะนั้นจะให้เป็นอย่าง ยกตัวอย่างว่า บริเวณนี้เขาเรียกว่าบ้านทอก็คือว่าเป็นเมืองเก่าจุดหนึ่งข้ามไปด้านโน้นเรายังมีที่เมืองเก่า ๆ แบบนี้อีกหลายที่ เช่นบ้านหอม บ้านบัวลาย บ้านช้างคลานพวกนี้ถือว่าเป็นที่เมืองเก่าทั้งหมด แต่ที่เหล่านี้กำลังถูกบุกรุกด้วยความไม่รู้ เช่นการสร้างตึกสูง การมีแหล่งบันเทิงที่ผิดกับวัฒนธรรมของเราโดยไม่มีกรควบคุม ดังนั้นเมืองของเราจึงกลายเป็นเมืองไม่มีระบบอะไรก็มารวมเข้าไปข้างใน เพราะไม่มีการจัดระบบที่ถูกต้องจึงเป็นที่มาที่ผมบอกว่าเราจะต้องจัดผังเมืองให้เป็นระบบในระดับในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ณ บัดนี้ได้อำนาจจากการกระจายอำนาจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ตามรัฐธรรมนูญว่าผู้บริหารท้องถิ่นนั้นมีอำนาจในการจัดผังเมืองเดิมนั้นได้แล้ว นายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงคนแรก จะต้องเป็นคนที่เข้าใจในความเป็นเมืองเชียงใหม่ เพื่อที่จะช่วยเหลือประชาชนพวกเราพ่อแม่พี่น้องที่ค้าขายอยู่ใช้ชีวิตอยู่ในเขตเมืองแห่งนี้จะมีจำนวนน้อยที่จะเข้าใจว่าผังเมืองคืออะไร แล้วมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของเราได้อย่างไรอีก 20 ปี ข้างหน้าลูกของเราโตขึ้นมาเราอยากอยู่ในเมืองนี้แล้วจะอยู่กันอย่างไ ผังเมืองจะเป็นตัวกำหนดไว้หมดดังนั้นเรื่องนี้มีความสำคัญมาก เราอาจจะดูว่าไกลตัว แต่ผมดร.นิวัตร มีผู้บริหารระดับ ดร.เหมือนกับนายกรัฐมนตรียของเรา

วิสัยทัศน์ของกลุ่มคือ การนำธรรมสู่การเมือง การนำธรรมสู่การเมือง ผมเชื่อว่าเมืองเชียงใหม่เป็นแผ่นดินเย็น ผมขอมือ ขอใจพี่น้องช่วยสร้างแผ่นดินเย็นนะครับ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ เข้าคูหาเบอร์ 2 ดร.นิวัตรเบอร์ 2 นั้นจะเป็นนายกให้ทันที

กราบขออภัยนะครับที่ใช้เสียงรบกวน ขอให้พ่อ แม่ พี่ น้อง ชายของให้สนุกันนะครับ สวัสดีครับ

การแถลงนโยบาย แสดงวิสัยทัศน์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี จัดโดย
คณะกรรมการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ ในการประชุมสามัญคณะกรรมการหอการค้า
จังหวัดเชียงใหม่ สมัยที่ 14 ครั้งที่ 10/2546

ผู้ดำเนินรายการ

คุณวรกรเชิญนำเสนอนโยบาย

นายวรกร อันดับแรกผมจะให้สภาตรวจสอบ แก่นโยบายต่างๆ ของผมให้เป็นที่พอใจของสภา เพื่อความโปร่งใสอย่างไร ก็ต้องผ่านสภาแน่นอน เพราะฉะนั้นการบริหารไม่มีสมาชิกสภาก็ไม่ใช่ ปัญหา สามารถทำได้ ตัวอย่างท่านสมัคร สุนทรเวช ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ก็มาในลักษณะเดียวกัน แบบนี้คือต้องการจะแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใส ถ้าสมมติว่าทั้งสมาชิกสภาและนายกเป็นพวกเดียวกันนะ ครบมันก็จะเหมือนกับที่ผ่านๆ มา ก็คงจะไม่ค่อยจะดีเท่าที่ควรนะครับ เพราะฉะนั้นก็เลยตัดสินใจลงคนเดียว ส่วนเรื่องรองนายกนั้นสักครู่ผมจะแจ้งให้ทราบทีหลัง ชี้แจงถึงนี้ก่อน คือนโยบายแรกที่ผมต้องการนะครับผมจะจัดตั้งกองทุนชุมชน ชุมชนละ 500,000 บาท เพราะว่าของรัฐบาลที่เป็นกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท สำหรับเขตเมืองไม่เพียงพอ เพราะว่าประชากรหนาแน่นกว่าหมู่บ้าน การกู้เงิน หยิบยืมเงินอะไรต่างๆ นั้นก็จะได้น้อยมาก ไม่เพียงพอในการที่ลงทุน เพราะเป็นเมืองท่องเที่ยว การทำผลิตภัณฑ์อะไรต่างๆ ที่จะเอาไปขายต่างๆ นั้นจะต้องใช้เงินลงทุนมากด้วย เพราะฉะนั้นเงินจะไม่พอ ผมก็พยายามจะให้ชุมชนในเขตเทศบาลนั้นอีกชุมชนละ 500,000 บาท อันนั้นเป็นนโยบายอันหนึ่ง และลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน ทุกท่านก็คงจะสงสัยอีกว่าจะไปลดได้อย่างไรไม่ใช่รัฐบาลเทศบาลก็คือรัฐบาลเล็กๆ เราก็สามารถจะทำได้ในการลดช่องว่างของคนรวยกับคนจนลดช่องว่างคนจนลงมานิดหนึ่ง เพิ่มช่องว่างของคนจนเพิ่มพอดีนิดหนึ่งให้ช่องว่างห่างกัน สิ่งที่จะช่วยลดช่องว่าง คือ เรื่องค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำที่กระทรวงแรงงานกำหนดมาให้ในเชียงใหม่ นั้นคือ 149 บาท ถ้าผมจำไม่ผิด แต่ค่าจ้างจริงๆ แล้ว ส่วนใหญ่จะไม่ถึง อัตรานี้ไปถามนายจ้างได้เลย ส่วนใหญ่จ้างแรงงานไม่ถึง เดือนหนึ่งให้แค่ 3,000 บาท 3,000 กว่าบาท ซึ่งมันไม่ถึง ถ้าได้รับการร้องเรียนมา ผมก็จะไปคุยกับเจ้าของกิจการว่ากรุณาจ่ายให้ครบ หรือให้เพิ่มถ้าสมมติมีกำไรมาก มีโบนัส มีอะไรให้เพิ่มได้หรือไม่ เพื่อจะให้คนงานได้มีเงินได้ใช้มากขึ้นนะครับ อันนี้ก็เป็นสิ่งหนึ่งถ้าเจ้าของไม่ร่วมมือก็ต้องโดนเรื่องภาษีโรงเรือน อันนี้ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่เราสามารถจะทำได้อาจจะโดนเพิ่มขึ้นหรืออะไรต่างๆ ถ้าคุยกันไม่รู้เรื่องก็เป็นอันหนึ่งที่ผมคิดว่าถ้าต้องการจะให้แรงงานนั้นได้รับเงินเต็มเม็ดเต็มหน่วยหรือได้มากขึ้น แล้วเทศบาลก็จะดูแลโรงเรียน 11 โรงเรียน ซึ่งสมัยก่อนผมดำรงตำแหน่งนายกผมก็ได้ดูแลตรงนี้เป็นพิเศษอยู่แล้ว โดยเพิ่มงบประมาณให้ทางโรงเรียนได้มากขึ้น ลดงบประมาณของด้านอื่นๆ ลงไปบ้างเพราะว่าเชียงใหม่ถนนทางต่างๆ ส่วนใหญ่แล้วก็จะอยู่ในสถานที่ค่อนข้างดีอยู่แล้ว เราก็จะใช้เงินต่างๆ เหล่านี้ไปเน้นในด้านการศึกษา ซึ่งเด็กที่เข้าโรงเรียนเทศบาลนั้นจะเป็นเด็กซึ่งเกิดอยู่ในชุมชน

เพราะฉะนั้นเด็กจะด้อยโอกาสกว่าโรงเรียนเอกชนมากในหลายๆ ด้าน เราก็จะไปสนับสนุนให้เด็ก ได้มีความรู้ มีความรู้มากขึ้นด้วยการให้อาจารย์สอนพิเศษ อาจจะทำอาจารย์พิเศษต่างๆ มาให้ความรู้แก่เด็กได้มากขึ้นอันนี้ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ผมคำนึงถึงและคิดถึงตลอดเวลา เพื่อจะให้การศึกษาของเด็กนั้นเทียบชั้นกับโรงเรียนเอกชนให้มากขึ้นอันนี้ก็เป็นสิ่งหนึ่ง ส่วนทางด้านปอดของประชาชน ซึ่งได้พยายามทำอยู่แล้วให้มีสวนสาธารณะหลายๆ แห่งนะครับ ตอนที่สมัยผมดำรงตำแหน่งนายก อยู่ผมอยากจะทำเอาสี่มุมเมืองแต่มันเป็นไปไม่ได้ แต่ว่าได้ดำเนินการไปแล้วมันเป็นไปไม่ได้คือ อีกมุมหนึ่งเป็นที่สถานบ้านพักคนชราอีกมุมเมืองหนึ่งก็จะเป็นแขวง แขวงกลางของเทศบาลจะต้องย้ายออกไปเพื่อให้เป็นปอดของเชียงใหม่ 3 มุม มุมอีกมุมหนึ่งเป็นของเอกชน ซึ่งทำไม่ได้อยู่แล้ว ถ้าจะทำได้ต้องใช้งบประมาณใช้เงินเวรคืนเพื่อให้เป็น 4 มุม ในเขตเมืองนี้ทำเป็นสวนสาธารณะอันนี้ก็ เป็นสิ่งหนึ่ง แล้วอีกแห่งหนึ่งซึ่งมีเนื้อที่ถึง 60 ไร่ใหญ่มากสวนหลวง ร.9 ซึ่งผมเป็นคนทำ ตอนนั้นผมเป็นคนดำเนินการ แต่ก็มีประชาชนไปใช้จำนวนน้อยมาก ผมก็ไม่เข้าใจว่า เพราะอะไร หรือ อาจจะไม่มีการพัฒนาหรือว่าไม่มีการเข้าไปดูแลอย่างจริงจังนะครับ ส่วนนั้นก็เหลือทิ้งไว้ไม่ค่อยมีคนจะไปใช้เท่าไร ผมจะเข้าไปดำเนินการจะเข้าไปดำเนินการอาจจะทำเป็นสวนพฤกษศาสตร์ อะไรต่าง ๆ นั้น แล้วอาจจะทำเป็นพิพิธภัณฑ์ ปลา อาจจะมีปลาทะเล ปลาน้ำจืด อะไรพวกนี้

อาจจะเป็นสิ่งดึงดูดที่จะทำให้ประชาชนได้เข้าไปใช้บริการในสวนสาธารณะให้มากขึ้นมากกว่า ปัจจุบัน แล้วก็ปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่านั้น อันนี้ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ผมคิดว่า จะเข้าไปทำตามนโยบายที่ผมคิดไว้ จะร่วมกับรัฐบาลในการดูแลและพัฒนาคลองแม่ข่าให้สะอาด เราจะเห็นแล้วว่า ตอนผมดำรงตำแหน่งอยู่นั้นได้ไปลอกคลองแม่ข่าไว้แล้วหมดเลย แล้วทำข้างๆ ติดโคมไฟติดอะไรต่างๆ ก็กำลังจะดำเนินการต่อก็ไม่ได้รับเลือกเข้าไปก็เลยต้องหยุดไปก็ถูกทิ้งไว้กร้างจนกระทั่งปัจจุบันนี้แต่ก็เห็นคณะชุดใหม่ที่เข้าไป กำลังทำอะไรผมก็ไม่ทราบตอนนี้ บำบัดน้ำเสียผมก็ไม่ทราบ โครงการบำบัดน้ำเสียเป็นโครงการต่อเนื่องจากที่ผมทำอยู่เข้าไปแล้วผมก็ต้องดำเนินการต่อไปไม่มีการทิ้งเด็ดขาด ผมต้องการอยากจะให้น้ำแม่ข่าเป็นอย่างที่หลาย ๆ ท่านเคยไปต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นจะเห็นคลองเล็กๆ คลองในเมืองญี่ปุ่นนั้นจะใสและปลาคราฟว่ายอันนั้นเป็นสิ่งที่ผมต้องการที่สุด ปรารถนาที่สุดอยากจะเห็นมันเกิดขึ้นกับคลองแม่ข่าของเราเนะครับ อันนี้ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำอยู่ การแก้ไขปัญหายยะให้เป็นรูปธรรม ผมอยู่ในยุคที่ขงู๊วะมีปัญหาที่สุดในตอนนั้นเกิดขึ้นในยุคของผมเกิดขึ้นแล้วผมก็เป็นผู้ที่ดำเนินแก้ไขจนเรียบร้อยก่อนที่จะพ้นตำแหน่งออกไปนะ ครับ ชุดใหม่เข้ามาจะไปทีของผมอยู่นั้นอีกหลายปีเต็ม ๆ แต่มันก็มีอีกหลายวิธีการที่จะดำเนินการได้ในการแก้ไขยะซึ่งผมกำลังดำเนินการอยู่ก็หมดหน้าที่ก็เลยไม่ได้ดำเนินการต่อแม้กระทั่ง 2 สมัยผ่านมาก็ยังใช้วิธีการเดิมอยู่ตั้งแต่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลยนะครับทั้ง ๆ ที่ได้งบประมาณจากรัฐ เราก็ยังไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไม่เห็นมีอะไรเปลี่ยนแปลงก็ยังชนแล้วไปฝังกลบเหมือนเดิม แม้กระทั่งปัจจุบันนี้ก็ยังไม่ใช้วิธีการเดิมอยู่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเลยซึ่งผมได้ศึกษามาหลาย ๆ วิธีแล้วนะ

ครัวต่อนั้นตอนที่ผมดำรงตำแหน่งอยู่นะครับก็มีวิธีหนึ่งซึ่งดีมากกลับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้คุยกัน แล้วตกลงกันแล้วว่าขยะเปียกนั้นจะขนไปทิ้งที่มหาวิทยาลัย ทางมหาวิทยาลัยยอมรับแล้วเขาจะทำ เป็นปุ๋ยส่วนขยะแห้งผมจะนำมาอัดเอามาอัดแล้วใช้เคมีใช้น้ำยาเคมีนั้นอัดให้เป็นแผ่นทำให้เป็น แผ่นเอาแผ่นนั้นไปให้คนยากจนคนชาวบ้านไปทำเป็นผ้าบ้านได้หรือถ้าผลิตได้มากๆ ก็อาจจะ จำหน่ายทั่วไปก็จะได้เงินเข้าเทศบาลอีก อันนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำได้ ส่วนน้ำเสียนั้นวิธีกำจัดน้ำเสียนั้น ไม่ยาก เพราะน้ำขยะนั้นมันไม่ได้มีมากมาย พวกมันก็มีวิธีการกำจัดได้หลายวิธีด้วยเหมือนกันผม มั่นใจว่าถ้าผมเข้าไปเป็นนายกเทศมนตรีปัญหาเรื่องขยะนั้นจะต้องหมดไปจะไม่ได้ใช้เงินมากมาย อย่างที่ปัจจุบันนี้เขาใช้กันอยู่นะครับ มากมายมหาศาลเลยนะครับผมคิดว่าจะขอเงินจากทาง รัฐบาลนะครับมาสักก้อนหนึ่งแล้วดำเนินการวิธีการนี้ แล้วปัญหาขยะก็คงจะหมดไปการปรับปรุง ฝัวจจราก็อย่างที่ผมเรียนไปเมื่อสักครู่แล้วว่าฝัวจจรส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลนั้นจะมรีบร้อย แล้วเว้นในคูเมืองสี่เหลี่ยมคูเมืองที่เอาตัวหนอนไปปูซึ่งอันนั้นก็เป็นที่ดีถ้าจะทำอันนี้เป็นเมืองเก่า จะทำให้เป็นสถานที่โบราณ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแต่ที่ทำไปนั้นพื้นมันยังไม่แข็ง พอมัน soft อยู่แล้วก็เอาอิฐบล็อกไปใส่เอารถยนต์วิ่งทับเอาทรายใส่อิฐบล็อกนั้นดีสำหรับคนเดินดี แต่ถ้ารถยนต์วิ่งก็เลยทำให้มันทรุดอันนี้ก็คงต้องแก้ไขปรับปรุงใหม่ขึ้นที่เมืองนอกนั้นจะเห็นว่าเขาจะ ใช้พื้นหินผมก็ไปอยู่เมืองนอกมาหลายปีแล้วจะเห็นเขาเป็นหินหินแต่ละก้อนนั้นเขาจะสกัดเป็น สี่เหลี่ยมยาว 1 ฟุตไม่ใช่แค่นี้แล้วไปวาง ๆ ไม่ใช่ เขาพยายามวางลึกลงไปข้างล่างยาว 1 ฟุต เพราะฉะนั้นจะใช้รถสิบล้อหรืออะไรก็ไม่มีรถบรรทุก อันนี้เป็นสิ่งหนึ่งซึ่งต้องแก้ไขแล้วเป็น ปัญหาที่ทุกวันนี้ทุกคนขับรถผ่านไปก็บ่นว่าถนนไม่ค่อยเรียบนะครับ ก็เป็นปัญหาอันหนึ่งนะครับ แล้วอีกโครงการหนึ่งก็จะสนับสนุนแล้วส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับทางศาสนาทุกศาสนา ซึ่งไม่ใช่ว่า สนับสนุนเฉพาะศาสนาพุทธอย่างเดียวไม่ใช่ ทุกศาสนาตอนนั้นผมอยู่ผมก็ได้มีเงินให้ทางศาสนา ต่าง ๆ ช่วยในกิจกรรมอะไรต่าง ๆ อย่างมากมาย เมืองเชียงใหม่นั้นก็มียุหลายศาสนาด้วยกัน เพราะฉะนั้นแต่ละศาสนาก็จะต้องได้รับการสนับสนุนจากทางเทศบาลด้วยส่งเสริมการท่องเที่ยว ของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่ที่นั่นรายได้ส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากเกษตรกรรมแล้วจะเป็น การท่องเที่ยวเสียมากกว่า วันนั้นผมผ่านไปหลังสามกษัตริย์ก็เห็นรถทัวร์อะไรต่าง ๆ มาเป็นสิบ ๆ คัน มาจอดให้คนเข้าไปเที่ยวชมประมาณต่าง ๆ ของโครงการนี้ก็เริ่มได้มาจากทางรัฐบาลตอนที่ ผมดำรงตำแหน่งนายกอยู่แต่ก็ไม่ทันได้ดำเนินการเพียงแต่ว่าได้เงินมาแล้วดูแบบแผนผังดูอะไรต่าง ๆ เสร็จแล้วก็ถูกถอดถอนไม่ได้ดำเนินการ แต่ก็ยังภูมิใจว่าก็ยังได้สร้างกันมาจนเสร็จแล้วตอนนี้ก็มี นักท่องเที่ยวไปเที่ยวอยู่จำนวนมากก็เป็นสิ่งที่ดีแล้วก็มีอีกหลาย ๆ แห่งสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่นปรับปรุงไนท์บาซ่าบ้าง อะไรบ้างต่าง ๆ นั้น ซึ่งมีโครงการมีแผนงาน มีโครงการจะดำเนินการ อยู่แล้วแต่ก็ต้องมีการแก้ไขบ้าง นายกเทศมนตรีก็ต้องเป็นผู้ที่รับใช้เป็นผู้ที่ประสานงานกับ หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ของจังหวัดของรัฐด้วยเพื่อพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้เป็นไปอย่าง

ต่อเนื่องและเป็นการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันทุกส่วนนโยบายที่รัฐบาลตามนี้ คือการเป็นการพัฒนาแบบบูรณาการจะเห็นว่าตอนนี้จะมีผู้ว่า CEO อะไรต่าง ๆ นั้น เพราะฉะนั้นเทศบาลก็ควรจะต้องเป็น CEO บ้างเพื่อจะได้ทำให้ทันสมัยและตามทันรัฐบาลนะครับ แล้วโดยเฉพาะนะครับ ผมก็กราบเรียนให้ท่านคณะกรรมการและสมาชิกได้รับทราบเลยนะครับว่าผมได้รับเกียรติอย่างยิ่งที่ได้คุณปรีดา พัฒนฐาบุตร มาเป็นประธานที่ปรึกษาของผมท่านได้อนุญาต เพราะฉะนั้นหลาย ๆ ท่านจะถามว่ารองนายกนั้นมาจากไหน ผมกราบเรียนได้เลยว่ารองนายกของผมทุกคนนั้นจะเข้ามานั่งตำแหน่งนี้จะต้องได้ผ่านการพิจารณาจากท่านปรีดา พัฒนฐาบุตร ที่ผมได้กราบเรียนถึงท่านเพราะว่าท่านก็คงจะรู้จักว่าท่านปรีดาเป็นครูการเมืองของดร.ทักษิณ และเป็นที่ปรึกษาของท่านทักษิณด้วย เพราะฉะนั้นนโยบายและโครงการต่างๆ ของผมที่จะออกมาจะได้รับการพิจารณาจากท่านประธานที่ปรึกษาคือคุณปรีดา พัฒนฐาบุตร นะครับ แล้วที่ผมจะไม่โชว์ตัวรองนายกต่างๆ ก็เพราะเวลาขึ้นไปก็เป็นการหาเสียง ก็จะต้องหวัดหวาด ผมคนหาเสียงแบบคนเดียวรัก

ส.ท.เลือก

ส.ท.รักนายกเลือกพรรคขอขอบคุณครับ

ผู้ดำเนินรายการ มีคำถามหรือไม่ เรียนเชิญนายสุรชาติ

นายสุรชาติ มีคำถาม 1 เรื่องครับ คือเผชิญว่าหอการค้าเราต้องมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจของท้องถิ่น ถึงแม้ว่ารวมทั้งจังหวัดแต่ถือว่าเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นจุดศูนย์รวมเศรษฐกิจของจังหวัดนะครับ ประการแรกก็คือว่าจะมีวิธีแก้ไขปัญหาราจรถได้อย่างไร เพราะว่าคนในเชียงใหม่ถ้ารวมทั้งอำเภอรอบนอกด้วยมันหนึ่งล้าน ประมาณ 1,400,000 คน เข้าออกทุกวันแน่นอนครับว่าเป็นปัญหาเรื้อรังมานานจะแก้เบ็ดเสร็จภายในสมัยใดสมัยหนึ่งก็ไม่ได้ แต่อยากทราบว่า มีแนวทางอย่างไร อันนี้ข้อที่ 1

ข้อ 2 ในที่บาศาเมื่อสักครู่ท่านพูดถึงในที่บาศาก็ถือว่าในที่บาศาเป็นโซว์รูมของเชียงใหม่ใครจะมาถูระ มาประชุม มาเที่ยวหรือจะมาอะไรต่าง ๆ ไม่ว่าจะพักท่องเที่ยวดังชาติ ต้องรู้จักในที่บาศาตอนนี้คนมองว่าเสื่อมโทรม เพราะขาดระเบียบขาดอะไรต่าง ๆ ที่นี้ถ้าคนมาเห็น

โซว์รูมเรามันไม่มีระเบียบ ต่อให้เรามีสินค้าดี การท่องเที่ยวดี ๆ เขาก็จะไม่ค่อยกล่าวขวัญอะไรทางที่ดีนั้นควรจะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

นายวรกร ขอขอบคุณที่ได้ถามและมีโอกาสให้ผมพูด เรื่องการจราจรนั้นเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีประชากรประมาณ 180,000 คนในเขตเทศบาลนะครับ 180,000 คน ไม่มาก แต่ว่าทางจังหวัดเชียงใหม่วัน ๆ หนึ่งรวมทั้งนักท่องเที่ยวต่าง ๆ นั้นเข้ามาใช้บริการในพื้นที่นั้นประมาณ 3 แสนกว่า ถึง 4 แสนคน แต่ละวันก็เลยทำให้รถติดมากแล้วรถเพิ่มขึ้นทุกวัน ๆ ที่ผมได้เห็น เพิ่มขึ้นปีละประมาณ 5 แสนคันบ้าง ห้าแสนแปด ห้าแสนเก้าทุกปี แต่ถนนไม่เพิ่มเลยถนนเท่าเดิม นี้พูดถึงทั่วประเทศนะครับเท่าเดิมก็มีอยู่ทางเดียวก็คือต้องขยายถนน-ตัดถนนซึ่งถ้า

ตัดถนนแล้วขยายแล้วผมบอกได้เลยครับ งบประมาณเทศบาลไม่สามารถทำได้ครับเมื่อทำไม่ได้ก็มีอยู่ทางเดียวก็คือต้องขอจากงบส่วนกลาง ต้องเวรคืน นะครับ ต้องเวรคืนจึงจะทำได้ซึ่งต้องใช้เงินจำนวนมาก อันนั้นผมคิดว่าถ้าผมเข้าไปผมจะต้องขอจากท่านนายกทักษิณว่าจะทำอะไรต่างๆ สิ่งแรกที่ผมจะขอ คืออะไรทราบหรือไม่ ถ้าผมเข้าซื้อตึกแถวบริเวณบ่วงประตู่ท่าแพ 10 ห้อง ผมเคยดำเนินการแล้วนะครับ ตอนนั้นจะตกอยู่ประมาณ 34 ล้านบาทผมขอท่านนายกบวรหารไปแล้วนะครับขอไปแล้วกำลังเดินการอยู่จะได้แล้วถ้าได้มาตอนนั้น ตึกแถวนั้นจะหายไปเลยผมไปติดต่อเจ้าของตึกหมดแล้วพอผมหลุดออกมาก็เลยไม่ได้ทำจนกระทั่งเดี๋ยวนี้อันนั้นสิ่งแรกที่ผมจะทำคือจะเอาตึกตรงนั้นหายไปเลยให้บ่วงท่าแพเป็นบ่วงฟุ้งงามของคนเชียงใหม่ของเรา นะครับ แล้วเรื่องถนนเหมือนกันก็ต้องขอของงบประมาณถ้าไม่มีงบประมาณทำไม่ได้ นะครับตัดถนนขยายถนนที่จริงทำแล้วนะครับมันมีวงแหวนวงในอีกรอบหนึ่ง ซึ่งวางแล้ว แล้วก็ไม่ได้ทำ วงแหวน วงใน เมื่อครั้งที่แล้วผมไปพบท่านปรีดา นะครับ ผมบอกท่านปรีดาเลยว่าถนนที่ตรงสามกษัตริย์ ส่วนที่พุ่งตรงเข้าไปและจะไปทะเลถนนศิริมิ่งคลาตรงนั้นจะแบ่งเบาจราจรไปอีกมากไม่ต้องมีไฟเขียว ไฟแดงก็ได้ชุดลงไปเลยทะเลไปเลยใครจะตรงไปทางดอยสุเทพไปได้เลย จะลดปริมาณรถตรงที่หน้าวัดพญานาคได้มาก ตรงวัดพญานาคจะเข้าเมืองถ.มหิดลก็มาจะไปติดกันอยู่ตรงนั้น นะครับอันนั้นก็เป็นการหนึ่งที่ผมคิดไว้แล้ว แต่ยังไม่ทำได้ ต้องใช้บารมีอย่างมาก เพราะว่าทหารจะไม่ยอม ก็จะเป็นการเพิ่มถนน แล้วมีอีกหลาย ๆ ทาง ซอยต่าง ๆ ท่านสังเกตหรือไม่ซอยถนนลอยเคราะห์จะมีซอยทะเลกันตลอดเลยแต่ทำไมทุกคนจะไปลอยเคราะห์ต้องไปอ้อม เพราะซอยมันเล็กถมันสวนกันไม่ได้แล้วทำไมเราไม่คิดจะทำให้ซอยกว้างขึ้นผมเป็นคนไปทำให้แต่ก่อนซอยนั้นถนนยังไม่มีผมไปทำคอนกรีตให้หมดเลย ให้ถนนมันดีคนจะได้เลี้ยงเข้าซอยบ้าง นะครับทุกคนจะไปรวมกันที่ท่าแพหมด อันนี้ก็อันหนึ่งที่ผมคิดดำเนินการแล้วทำไปแล้วบางส่วน นี่เป็นการลดจราจรอันหนึ่ง ซอยแคบเอาไปเวรคืนในซอยไปขอขยายถนนในซอยถูกกว่าถนนใหญ่ใช้หรือไม่ ก็เป็นสิ่งที่ทางฝ่ายอันนี้ก็อันหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องถนนแค่นี้ก่อนนะครับเกี่ยวกับเรื่องถนน แล้วอีกอันหนึ่งเรื่องไนท์บาซ่า ครับไนท์บาซ่าผมเป็นคนแรกที่ไปทำรถเข็นอะไรต่าง ๆ ให้เขาสวยงามตอนนั้น นะครับสมัยก่อนนั้นเราจะเป็นแผงเป็นอะไรต่าง ๆ ไม่มีล้อเข็น ถ้าผมได้เข้าไปใหม่ครั้งนี้ผมจะไปทำใหม่ทำให้มันสวยงามแต่เป็นแบบไหนก็ไม่รู้แต่ผมบอกว่ามันจะต้องสวยงามแน่นอนสวยงามให้กับสมกับเป็นเมืองของนายกทักษิณครับขอบคุณครับ

ผู้ดำเนินการ เรียนเชิญคุณนิวัตครับ

นาย ขอขอบคุณประธานหอการค้าที่เปิดเวทีสาธารณะแห่งนี้ขึ้นมาตั้งแต่หาเสียงมาเมื่อวันที่ 2 มกราคม จนถึงวันที่ 20 วันนี้เป็นเวทีแรกที่ประชาชนชาวเชียงใหม่เปิดโอกาสให้ผมได้มาคุยบนเวทีนี้ที่เป็นมิติที่ใกล้จบแล้ว คือเหลือเวลาอีกแค่ 10 วัน จากวันนี้ไปจะมีเวทีอีก 2 เวทีคือวันที่

24 มกราคม ซึ่งจะจัดโดยศิษย์เก่าสถาบันราชภัฏแล้วก็มีวันที่ 28 ที่มณฑลทหารบกแล้วก็มีวันที่ 30 จัดโดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ดังนั้นทั้งหมดก็คงมีไม่เกิน 5 เวที จุดนี้เองเป็นจุดบอดอย่างยิ่งของประชาธิปไตยในเชียงใหม่ทั้งนี้เพราะว่าระยะในการพิมพ์หรือหาเสียงมีแค่ 30 วัน สำหรับการเลือกตั้งในเมืองใหญ่อันดับ 2 ของประเทศแล้วรวมปัญหาต่าง ๆ มารวมเร้าสาเหตุค่อนข้างหนัก ผมจะเริ่มต้นด้วยกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่

เป็นกลุ่มการเมืองใหม่ที่เกิดขึ้นประมาณเดือนเมษายนผมพยายามที่จะรวบรวมคนเพื่อที่จะเข้ามาทำงานเมืองท้องถิ่นโดยตรงให้กับคนเชียงใหม่โดยที่เราพยายามที่จะจับเอาประเด็นใหญ่ ๆ ของเมืองเชียงใหม่ขึ้นมาเป็นหลักนะครับอย่างที่เราเห็นนะครับว่าเป็นพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัว ผมคิดว่าประเด็นนี้เป็นเรื่องใหญ่มาก เพราะว่ารระดับสูงของประเทศนั้นเป็นผู้มีพระราชดำริเช่นนั้นนะครับ ดังนั้นเมืองเชียงใหม่ของเราในระยะหลังที่ผ่านมาไม่ได้ได้รับการพิจารณาแบบพิเศษแบบที่พระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำริไว้ นะครับคงจะเป็นเรื่องที่เราคงจะต้องพิจารณาต่อไปนะครับ เราพยายามที่จะมีการรวมตัวกันสถาปนิก ผังเมืองคือตัวผมเอง แล้วมีนักกฎหมาย นักบริหารมีหมอมือที่ปรึกษาเข้ามาช่วยนะครับ อันนี้เพื่อที่จะเข้าไปทำผังเมืองในระบบใหม่ ซึ่งตรงนี้ผมอยากจะขออธิบายให้ละเอียดว่าในอดีตที่ผ่านมาประมาณช่วง 40 ปี ที่แล้วที่ผ่านมา นะครับประเทศไทยนั้นเราพยายามที่จะมีการพัฒนาในด้านของวัตถุ โดยใช้นโยบายน้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี มีงานทำของจอมพลสฤษดิ์ดังนั้นทั่วประเทศไทยจะเดินและพัฒนาตามแนวนโยบายนั้นทั้งสิ้นเราก็จะวัดความเจริญกันด้วยวัตถุต่าง ๆ เช่นถนน ไฟฟ้า น้ำประปา หรืออะไรก็ตามเชียงใหม่โดนผลกระทบเช่นนั้นค่อนข้างมากเราจะเห็นว่าความเป็นเมืองเชียงใหม่หายไปด้วยวัตถุทั้งสิ้นแล้ววัตถุตัวนั้นเองนำมาซึ่งความแตกแยก เพราะว่ามึงงบประมาณซ่อนอยู่ข้างหลังตลอดการบริหารงานภายในเทศบาลก็ตั้งในระดับจังหวัดก็ดี หรืองานระดับชาติก็ดีล้วนแล้วแต่ว่าผลงานนั้นคือเรื่องของเงิน เรื่องของงบประมาณทั้งสิ้นพอเป็นเช่นนี้เองสิ่งที่เกิดความแตกแยกนั้นก็คือว่าผู้ที่ได้ผลประโยชน์จะมีความสุขอยู่อย่างพุ่มพุ่มแต่ผู้ที่ละอายต่อป้าไม่กล้าทำสิ่งที่เลวร้ายต่อบ้านเมืองนั้นจะไม่ได้รับการพิจารณาด้วยดีกลุ่มเชียงใหม่รักษ์เชียงใหม่จึงต้องตั้งตัวนี้เป็นหลักเลยนะครับว่าเราจะนำธรรมชาติสู่การเมือง และผมคิดว่าคนเชียงใหม่และคนไทยมีธรรมะอยู่ในใจ เพราะว่าศาสนาใดก็ใช้ได้ทุกศาสนา เมื่อนำธรรมสู่การเมืองแล้วผู้นำจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีส่วนนั้นในใจ การที่จะเข้าไปบริหารต่อไปนี้ทางกลุ่มฯตั้งนโยบายไว้ 6 ข้อ นะครับ อันนี้เป็นนโยบายข้อที่ 1 ตลอดเวลาเมื่อเข้าไปบริหารนั้นจะต้องไม่มีการกินหัวคิวเด็ดขาด ผมคิดว่าถ้าอยู่หอการค้าคงเข้าใจดีว่าต้องไม่มีการกินตามน้ำอย่างเด็ดขาดกินตามน้ำคงเข้าใจดีนะครับ ต้องไม่มีการฮั้วของผู้รับเหมาในการจัดซื้อจัดจ้างทุกชนิดทุกประเภทในเทศบาล เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เราสร้างความแตกแยกอย่างมหาศาลเรื่องการเมืองทุกกลุ่มที่ได้ก็ได้ด้วยเส้นด้วยสาย ต้องมีการใช้งบประมาณผิดประเภทเรื่องนี้ยิ่งร้ายผมเคยเป็นเทศมนตรี แล้วผมเคยเป็นเทศมนตรีและการศึกษาอยู่ผมเห็นการใช้งบประมาณ

ที่ผิดประเภทเช่น ที่เห็นนี้อย่างมหาศาลแล้วข้อสุดท้ายในส่วนนี้คือว่าต้องมีความยุติธรรมผมเชื่อแน่ว่าข้าราชการในเทศบาลนั้นส่วนใหญ่เป็นคนดีมีความยุติธรรมแต่ผู้นำจะเป็นตัวปัญหาถ้าไม่มีความเป็นธรรมมันจะเริ่มแตกแยกตั้งแต่ในระบบถ้าข้าราชการเป็นผู้ที่ไม่ละอายต่อปาปาก็จะไปเกาะแข่งเกาะขาแล้วก็ได้ดีขึ้นไป 2 ชั้น ผมเคยทำงานด้านนี้รู้เรื่องนี้ดีความแตกแยกตรงนี้เองก็จะเริ่มแตกแยกสู่ระบบของประชาชน วันนี้บ้านเมืองของเราแตกแยกเป็น 2 ฝ่ายฝ่ายหนึ่งซึ่งได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากนักการเมืองไปซื้อคนนะครับ อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งไม่ได้รับผลประโยชน์จากส่วนนั้นก็มิใช่เป็นธรรมแต่ไม่ค่อยมีเสียงเท่าไรนะครับข้อนี้ต้องบริหารโดยธรรมซึ่งผมคิดว่ามันสำคัญมากจึงต้องเอามาเป็นข้อที่ 1 ผู้นำต้องเป็นคนที่ดีถ้าประกาศทำเช่นนั้นนะครับ

ข้อ 2 เกี่ยวข้องโดยตรงกับหอการค้าผมเชื่อมั่นนะครับว่ากลุ่มเราที่นั่งอยู่ตรงนี้นะครับมีการค้าอยู่ และก็ได้รับความเป็นธรรมพอสมควรการปรับปรุงภาษีบำรุงท้องที่ใหม่ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลได้รับอำนาจการกระจายอำนาจจากรัฐบาลจากรัฐธรรมนูญ ปี 2540 ในส่วนนี้ก็คือว่าลำบากใจนะครับ ส่วนนี้คือต้องปิดช่องทางเลี่ยงของภาษี ถ้ามีการเจรจาพาดพิงต้องขอภัยด้วยนะครับ เพราะว่าเราจะมีข้อต่อไป ซึ่งเป็นข้อที่ 3 ซึ่งเป็นนโยบายจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้จ่ายเงินจาก 2 ส่วนแรกนี้การประหยัดเงินใน 2 ส่วนแรกนั้นสามารถที่จะมาตั้งกองทุนสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนตรงนี้เองคือหัวใจความสมดุลของเมืองเชียงใหม่ที่ปัจจุบันนี้มันขาดมาก ความสมดุลในที่นี้หมายความว่ากรณีเราอยู่ที่ตึกแห่งนี้แต่ข้างหลังตึกซึ่งเป็นชุมชนนั้นจะไม่มี ความสมดุลเกิดขึ้นเราก็เห็นความแตกต่างของเมืองได้ ดังนั้นความสมดุลเหล่านี้จะเกิดขึ้นเมื่อเรายกเอาเงินทุนนี้ให้เขาทำ ส่วนวิธีการนั้นก็คือว่าต้องมีส่วนร่วม ปัจจุบันนี้ชุมชนได้เงินช่วยเหลือจากเทศบาลที่ละ 20,000 บาท มี 62 ชุมชน ปีละ 1,200,000 กว่าบาทแค่เอาปลาโยน ให้กินเท่านั้นเองแต่เราจะต้องให้เขาตกเบ็ดเป็น คือให้ประธานชุมชน ให้กรรมการบริหารชุมชนนั้นตั้งโครงการกันเองเทศบาลมีหน้าที่แค่เป็นพี่เลี้ยงจะทำให้คนเหล่านั้นเกิดที่จะรักในชุมชนเขาแล้วเขาพยายามที่จะพัฒนาขึ้นมาให้ได้ ในส่วนนี้เป็นส่วนแรก ในส่วนของชุมชนอันที่ 2 ส่วนนี้จะเป็นการจัดการขยะให้เป็นระบบผมมองเห็นว่าอย่างนี้ 250 ตันต่อวัน ณ ปัจจุบันนั้นปัญหามากซึ่งตอนสุดท้ายถ้ามีโอกาสเล็กน้อยผมจะเล่าถึงโครงการที่จะทำให้เชียงใหม่สะอาดอีก การจัดการขยะของชุมชนยกตัวอย่างแม่คำ ถ้าจะจัดระเบียบของแม่คำตรงนี้มีความเป็นไปได้เพราะโครงการบ้านมั่นคงของรัฐบาลนั้นสนับสนุนตรงนี้อยู่แล้วแต่เนื่องจากว่าโดยองค์กรวมกลุ่มผังเมืองของเชียงใหม่ไม่เคยชินกับระบบนี้มาก่อนเผชิญเรื่องนี้ผมได้มีการศึกษาเรื่องของเมืองเชียงใหม่ในขณะที่ทำ Thesis ในปริญญาเอกของผม ผมได้ศึกษาเมืองของเชียงใหม่ที่มีความเป็นไปได้ที่จะจัดคลองใหม่ที่มีความเป็นไปได้ เมื่อ 2 อย่างนั้นจบเรียบร้อยแล้วผมเอาไปสู่นโยบาย อันที่ 3 ซึ่งตรงนี้เองคงต้องพูดกันยาว เพราะว่ามันกระทบมาตรงที่หอการค้าเชียงใหม่ นั้นจะต้องพัฒนาออกเป็น 3 เมืองใน 1 นคร 1 เป็นเมืองประวัติศาสตร์ เพราะพื้นฐานของเมืองเชียงใหม่อยู่บนประวัติศาสตร์นะครับ

วิธีการที่จัดการเมืองประวัติศาสตร์ประการแรก ซึ่งเป็นเรื่องที่ใหญ่มาก คือจะต้องมีการจัดทำผังเมือง เฉพาะเพื่อที่จะเน้นอนุรักษ์ เอกลักษณ์ของเมืองก็คือทำให้เมืองเป็นเมืองประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง ยกตัวอย่างในกรอบสี่เหลี่ยมคูเมือง นี้ไม่ได้รับการดูแลจนกระทั่งพบว่า ความเป็นเมืองประวัติศาสตร์ถูกบกรุกถูกล้ำเข้าไป สิ่งที่เหลือ ณ วันนี้คือเรื่องของวัดแค่นั้นเอง นอกนั้นไม่เหลือทั้ง ๆ ที่เดิมนั้นเรายังมีสถาปัตยกรรมเก่าส่วนที่บอกว่าบุปผิวนั้นแล้วจะเป็นของเก่านั้นผมขอชี้แจงชัด ๆ ว่า เมืองเก่าไม่ใช่การบุปผิวนั้นไม่ใช่เด็ดขาดและเป็นที่ขัดแย้งกันมากเพราะว่าบุปผิวนั้นเพิ่งเกิดมาไม่ถึง 10 ปี ดังนั้นแสดงว่าถ้าจะพัฒนาให้ลึกซึ่งถึงประวัติศาสตร์เพื่อรู้วาทที่แท้จริงเมืองเก่านั้น คืออะไร ผมมองเห็นว่าอย่างนี้ว่าการรื้อฟื้นเอกลักษณ์ของบ่วง ผมคงจะต้องรื้อฟื้นเอกลักษณ์บ่วงขึ้นมาเพื่อเป็นประวัติศาสตร์ของเราแล้วก็มีกรขยายบ่วงประตูท่าแพ ข้อสำคัญที่สุดในการรักษาเมืองประวัติศาสตร์นั้นอยู่ที่นี้ ต่อมาผมจะสนับสนุนนักเรียน 5,400 คนของ 11 โรงเรียนในเทศบาลนั้นให้ศึกษาประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ตั้งแต่ชั้นประถมเป็นต้นไป จนกระทั่งจบ นักเรียนเหล่านี้จะเข้าใจในความเป็นเมืองเชียงใหม่รู้จักพระยามังราย รู้จักวัดที่ 1 และรู้จักวัดสุดท้าย และรู้จักเส้นทางต่าง ๆ รู้จักย่านเก่าแก่ของเมือง ผมเรียกว่าท้องถิ่นศึกษา นักเรียนพวกนี้ในอนาคตจะกลายเป็นมักคุเทศก์ กลายเป็นผู้เข้าใจในเมืองและพร้อมที่จะปกป้องรักษา กลายเป็นผู้พิทักษ์เมืองต่อไปในอนาคตได้สิ่งเหล่านี้ เมืองที่ 2 ก็คือ เมืองอุทยานตรงนี้มี ความสำคัญก็คือว่าต้องจัดแผนแม่บท เพื่อสร้างเมืองเชียงใหม่ให้เป็นอุทยานนคร แผนแม่บทในที่นี้หมายความว่ากำหนดต้นไม้ให้เมืองเชียงใหม่ให้ชมเป็นป่าในเมืองหรือเป็นเมืองในป่าบนถนนทุกเส้นต้องทำเป็นแผนแม่บทไว้มันจะใหญ่ขึ้นมาอีก 10 ปี 20 ปี ต้องกำหนดไว้ก่อนดังนั้นในเมืองทั้งเมืองจะมีผังของต้นไม้รอไว้พร้อมดังนั้นก็ทำโครงข่ายของสีเขียวโดยอาศัยวัดสนามกีฬาจากนั้นทำเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันได้หมดข้อสำคัญที่สุดก็คือว่ามีพื้นที่เล็ก ๆ 20 ตารางวา 30 ตารางวา ที่เทศบาลต้องลงไปจัดการไม่ว่าเป็นการเช่า การซื้อการแลกเปลี่ยน แล้วเชื่อมโยงโครงข่ายตรงนั้นให้เป็นเมืองสีเขียวก็ได้ แล้วสวนสุดท้ายใน 3 เมือง 1 นครก็คือ เรื่องของเมืองท่องเที่ยว เชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญและภาพนี้คือภาพในจินตนาการของผม ซึ่งคิดว่าขณะนี้หัวใจของเมืองที่สุดที่คนใช้มากที่สุดคือคูเมือง ทั้ง 4 ด้าน แต่ว่าถ้าเราลองดูแล้วไม่มีวันที่เป็นภาพนี้ได้เลยนับวันจะแย่ลง เพราะว่าด้านซ้ายมือจะมองเห็นว่าเราไม่มีต้นไม้แม้แต่ต้นเดียวเลย คือคูเมืองขอบนอกสุดไม่มีแม้แต่ต้นเดียวมีต้นสักที่ถนนมณีนพรัตน์ก็เพียงไม่กี่ต้นหกล้มตายไปหมดแล้วในกรณีนี้ถ้าจัดผังเมืองขึ้นมาใหม่แล้วก็ถอยหลังระบายบางส่วนก็สามารถที่จะทำให้ต้นไม้มีทั้งหมดนั้นอยู่ 4 ระดับ ตรงนี้จะเห็นชัดเจนมีต้นไม้ปลูกใหม่อยู่ทางซ้ายต้นไม้เดิมอยู่ทางขวา แล้วต้นไม้เดิมอยู่ทางขวาแล้วต้นไม้เดิมและต้นไม้ปลูกใหม่ อันนี้จะเห็นชัดเจนและผมก็มีรายละเอียดในโน้ตตรงนั้นจะเป็นจุดศูนย์กลางของเมืองซึ่งจะต้องเป็น ทั้งอุทยานและท่องเที่ยว จะมีทางเดินและมีอะไรต่าง ๆ และร่มเย็น เฉพาะบริเวณขอบนอกนั้นไม่ควรจะมีอย่างอื่นก็คือเรื่องของร้านต่าง ๆ ที่

ลูก้าจนกระทั่งขณะนี้ไม่มีทางเดินเลย ซึ่งเดี๋ยวผมจะพูดต่อ ถ้าลองดูส่วนนี้จะเห็นชัดว่ามันมาอย่างไร ถนนฟุตบอลของเราขณะนี้ภาพนี้ไม่มีวันที่จะเกิดขึ้นได้เลย ถ้าไม่ได้รับการวางผังแม่บทขึ้นมาเสียก่อน แต่ปัจจุบันก็ยังไม่เกิดขึ้นเลย สิ่งเหล่านี้เป็นแนวคิดและข้อสำคัญที่สุดก็คือเรื่องของฟุตบอล เมื่อเข้าไปเป็นนายกเทศมนตรีแล้วผมนั้นไม่กลัวครับว่าจะเสียคะแนนเสียง และผมกลัวว่าตราบดีที่นายกเทศมนตรีนั้นไม่มีวิสัยทัศน์พอที่จะจัดการฟุตบอลของเมืองได้เราก็จะไม่มีวันเป็นเมืองท่องเที่ยว เพราะขณะนี้ในเขตเมืองของเราที่เขาเดินเที่ยวกันมันไม่มีที่เดินอยู่แล้ว มันเต็มไปด้วยสิ่งที่ไปกีดขวางหมดลูก้าจนกระทั่งลงไปถนน เรื่องนี้คือหน้าที่โดยตรงของผู้นำที่จะต้องไม่กลัวเรื่องของฐานคะแนนเสียง ผมจะทำทันที เมื่อเป็นนายกเทศมนตรีในวันแรกจะประกาศทันที ส่วนการพัฒนาเมืองพิเศษที่ผมพูดนั้นตรงนี้สำคัญมาก เพราะว่าถ้าจะบอกว่าเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลก แล้วไม่ไปจัดการสิ่งที่ยากที่สุดคือแค่ฟุตบอลอย่างไรลองดูภาพต่อไปนี้จะเห็นชัดเลยว่าถ้าในระดับโลกเขาจะทำกันอย่างไรบ้าง ลองดูภาพนี้ ผมจะไม่พูดลองดูกันเอง อันนี้เป็นเมืองเชียงใหม่ที่พอใช้ได้ส่วนนี้ดีมากใช้ได้ส่วนนี้ดีมากอันนี้น่าจะเป็นในพื้นที่ขณะนี้เราไม่มีสิทธิทำในเมืองเลย เพราะว่าพ่อค้า แม่ค้าได้ยึดไปหมด จะต้องกลับคืนมาเป็นของเมืองให้ได้ ด้านสาธารณะสุขนั้นก็คิดว่าจะใช้ด้านการสร้างน้ำหอม เราก็คงดูกันต่อไปก่อน คำถามต่อไปคือแล้วใครจะเข้าไปบริหาร ผมคิดว่าทีมงานรองนายกของผมนั้นอยู่ในโบว์ชัวที่ได้แจกไปแล้วเราก็มีทีมงานซึ่งเป็นผู้ที่ทรงคุณวุฒิพอสมควร พอที่จะให้ท่านสมาชิกได้ช่วยพิจารณาดูว่ามีใครบ้างคุณนิตยาเขานั่งอยู่ที่นี้ ตอนนี้อยู่กำลังปราศรัยอยู่ที่ตลาด.....และดร.....พวกเราก็ทำงานแข่งกับเวลา ก็เหลืออีก 10 วันเราก็มีทีมงานที่ปรึกษาที่เป็นระดับของผู้ใหญ่ในเมืองเชียงใหม่ที่คอยดูแลกันตลอดเวลาและคงจะพร้อมที่จะเข้าไปช่วยกันเมื่อกลุ่มเราเลือกชนะการเลือกตั้งจากนั้นก็จะมีทีมของ ส.ท. ซึ่งกระจายลงไปอยู่ทั้งหมด 4 แขวง พร้อมที่จะเป็นตัวเลือกถ้าเลือกทีมเมื่อไรก็จะเป็นกลุ่มเดียวกันอย่างกลุ่มนายวรารได้พูดไว้ ตอนนั้นกลุ่มผมก็ได้เสนอแขวงละ 3 คนก็พอแล้ว แขวงละ 3 คน อันนี้ความจริงแล้วผมตั้งใจจะเขียนว่าเมื่อได้เห็นอะไรไปหมดแล้วผมเตรียมที่จะเปลี่ยนแปลง เพราะเราคิดว่าเราจะนำคำสู่การเมือง พวกเรามีละอายต่อปาบที่ไม่กล้าคลอรับขั้นเลยแม้แต่ 1 บาท เพราะว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องของปาบที่สุดการคลอรับขั้นนั้นเป็นปาบมากเรากล้าพูดคำนี้ออกไป เพราะคิดว่ากลุ่มของเราทั้งหมดนั้นได้ลงมติกันเรียบร้อยแล้วถึงกลุ่มของ ส.ท. ด้วย ครับ เราใช้สีเหลือง ซึ่งเป็นสีแห่งธรรมเป็นสัญลักษณ์ของเราตรงนี้เองผมอยากจะพูดก่อนที่จะจบว่าขณะนี้รัฐบาลกลางโดยดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีของเรานั้นโครงการที่จะเข้ามาพัฒนาเมืองเชียงใหม่อีก 5 ปี ช่างหน้า ผมคาดเอาไว้ว่าจะใช้เงินไม่ต่ำกว่า 10,000 ล้านบาทไม่ต่ำกว่าผมจะเล่าให้คร่าว ๆ เชียงใหม่จะต้องเป็น.เสร็จเรียบร้อยแล้วเชียงใหม่เป็น.....ก็คือสนามบิน ศูนย์กลางป้องกันการบิน เชียงใหม่จะเป็นเมืองเทคโนโลยี เชียงใหม่จะเป็น IT เชียงใหม่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว เชียงใหม่มีไนท์ซาฟารี เชียงใหม่มีศูนย์ประชุมนานาชาติที่

หอการค้าได้ผลักดันมาหลายปี เชียงใหม่จะเป็นศูนย์การ SME เชียงใหม่จะมีการวางท่อลอดสายไฟฟ้าลงใต้ดิน สายโทรศัพท์ลงใต้ดิน ที่ถนนท่าแพ ช้างขวาง เชียงใหม่เริ่มมีคางกรีนแอนกรีนจากจังหวัดเชียงใหม่มีโรงแรม 5 ดาว เพิ่มอีก 12 องค์ ห้องพักจะเพิ่มขึ้นรวมแล้วเป็น 20,000 ห้อง เชียงใหม่จะมีสปาที่มีผู้อื่นเข้าไปอีก 100,000 คน ต่อปี แล้วจะเพิ่มถึง 200,000 คนในปี 2548 เชียงใหม่จะมีรองสเตรย์ที่นักศึกษาที่จะเข้ามาเรียนและมาอาศัยอยู่ 3 ปี ในโรงเรียนนานาชาติ เชียงใหม่จะมีการจัดสงกรานต์ใน 8 จังหวัดในอาณาจักรล้านนาที่จะเอาคนเข้ามาอีกเป็นล้านคนเชียงใหม่จะมีหมู่บ้าน OTOP สันกำแพง เชื่อมหมู่บ้านกันไป แล้วเปลี่ยนกลุ่มกันทำโครงการทั้งหมดนี้ แก้นะครับ แล้วถามว่าวันนี้เชียงใหม่มีใครรองรับเขาได้บ้างเขตเทศบาล เชียงใหม่ ในเขตเทศบาลนั้นเป็นเจ้าภาพโครงการอันนี้ได้ทั้งหมดหรือไม่ วันนี้มีขนส่งมวลชนหรือยัง วันนี้มีขยะทำเป็นระบบเรียบร้อยหรือยัง วันนี้มีการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบหรือไม่ ว่าอากาศที่เป็นมลพิษได้สร้างให้สุขภาพของคนในจังหวัดเชียงใหม่ป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจปีละ 600,000 คน สังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีการผสมผสานจนกระทั่งทำให้ผังเมืองนั้นและทะเลไม่สามารถจะแยกแยะได้ว่าตรงไหนคือความสำคัญของเมือง ตรงไหนคือแหล่งอบายมุข แหล่งท่องเที่ยว แหล่งเสื่อมโทรม ไม่มีการแยกแยะหน้าห่วยมาก ดังนั้น เมืองของท่านในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ นั้น ต้องช่วยกันสร้างประวัติศาสตร์ใจของท่านนั่นเองที่ต้องช่วยสร้างให้แผ่นดินเย็นลง ได้ผมขอครับว่ากรุณาเร่งรัดพี่น้องของเราสมาชิกหอการค้าของเราออกไปเลือกตั้งให้มากที่สุด เมื่อ 4 ปีที่แล้ว คนเชียงใหม่ในเขตเทศบาลไปใช้เสียง 53 เปอร์เซ็นต์ การซื้อเสียงนะครับ ซื้อได้อย่างแม่นยำที่สุด 20,000 ถึง 25,000 เสียง ชนะไป 100. แล้วเสียงเหล่านั้นก็ได้เกิดขึ้นเท่าที่เราเห็นวันนี้มือของท่านทั้งหมด จะสร้างประวัติศาสตร์ได้ว่าพลังการซื้อเสียงวันนี้มี ก.ก.ต. จับอยู่ แต่ยังไม่ซื้อคืนนี้เลิกซื้อแล้ว ดังนั้นพลังเสียงเจียบของประชาชนหรือ.....จะเป็นพลังที่จะช่วยพลิกฟื้นเชียงใหม่ให้คืนมาได้ขอช่วยโปรดพิจารณาเลือกคนดีมีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ ซื่อสัตย์ และมีนโยบายต่อสาธารณะที่เอื้อต่อประโยชน์ต่อส่วนรวม เข้าไปเป็นนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้ง โดยตรงเป็นครั้งแรกของประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่ เสียงทุกเสียงที่องค์เอาไปออกเสียงในครั้งนี้มีความหมายต่ออนาคตเมืองเชียงใหม่ ขอขอบคุณครับ

นาย ว่าจริง ๆ แล้วจริงจริงนั้นเมื่อปี พ.ศ. 2539 ได้มีการคิดเรื่องระบบของรถไฟฟ้าเกิดขึ้นในเขตเทศบาลใช้เงินทั้งหมด 47,000 ล้านบาทขณะนั้นผมเป็นเทศมนตรีฝ่ายช่างเข้าไปเกาะเกี่ยวกับเรื่อง.....ของนโยบายตรงนี้พอดี แต่หลังจากนั้นแล้วเกิดเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงโอกาสยุบไปหมดเลย ผมยังเชื่อว่าเชียงใหม่ถ้ามีรถไฟฟ้าหรือขนส่งมวลชนที่มีมาตรฐานคุณภาพสูงเพียงพอจะเป็นต้นทางแห่งการลดใช้รถส่วนตัวของของคน อันนี้ข้อที่ 1 ที่นี้ถ้าพูดตามสภาพที่เป็นอยู่ ณ วันนี้สิ่งที่มีอยู่ก็คือรถแดง เมื่อเข้าไปเป็นนายกเทศมนตรีวันแรกจะให้รถแดงทำอยู่ 3 ข้อ

1. มีการเดินสายรถเมล์นั้นเป็นสายอย่างชัดเจน น ขนส่งอาเขตไป ม.ช. วันนี้ ตัวอย่างเท่านั้น
2. มีที่จอดรถที่เป็นป้ายเหมือนรถเมล์ชัดเจน
3. ราคาต้องมาตรฐานเท่ากันทุกราย

แล้วเรื่องนี้ทำได้ทันที ส่วนอันที่ 2 ในการจัดการตรงนั้นก็คือเทศบาลต้องลงทุนรถเมล์เอง แนนอนที่สุด เพราะว่าผมก็ได้เที่ยวมามากแล้วอยู่มาากันแล้วต้องยอมขาดทุนเพื่อกำไรอย่างที่ผมได้พูดเมื่อสักครูบอกว่าเป็น ๆ หนึ่ง เฉพาะเรื่องของมลพิษอากาศที่ได้ทำลายสุขภาพคนของเรานั้นเสียค่าใช้จ่ายอีกมหาศาลในการแก้ตรงนั้นแก้ยังไงก็ได้ไม่ได้ต้องหาทางป้องกันโดยสนับสนุนที่ผู้ให้คนใช้ขนส่งมวลชนให้มากที่สุดเท่าที่จะได้ตั้งนั้นต้องมีรถเมล์เกิดขึ้นแนนนอนที่สุดและต้องยอมขาดทุนด้วยไม่มีกิจการสาธารณะอันใดในโลกนี้ที่ได้กำไร เทศบาลต้องยอมขาดทุนเพื่อที่จะได้กำไรเพื่อให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์ดีขึ้นอันนี้คือข้อที่ 1 ตอนนี้อย่างไม่คิดโครงการจัดไฟฟ้าดูแล้วยากเอาแค่ 2 ข้อนี้พอ ไนท์บาซ่า จริง ๆ แล้วเป็นระบบที่เกิดขึ้นมาโดยธรรมชาติและปัจจุบันนี้ยังไม่สามารถที่จะเอาธรรมชาติตรงนั้นมาแก้ไขกันได้เลยแต่ในความคิดของผมนั้นผมอยากจะมีถนนคนเดินปิดถาวรสัก 1 เส้นปิดถาวรนะรับ สัก 1 เส้น แนวคิดนี้ประเทศที่เจริญแล้วในด้านการท่องเที่ยวจะใช้ตรงนี้เป็นจุดขายดีที่สุดของเมือง เพราะว่าตรงนั้นจะเป็นความปลอดภัยอันดับแรกในความปลอดภัย อันที่ 2 นั้นร้านค้าค้าได้ตลอดเวลาไม่ต้องเก็บขึ้นเก็บลงไม่ต้องเก็บขึ้นเก็บลงของต่าง ๆ เหล่านั้นได้ เพียงแต่ว่าจัดระบบการจราจรให้ถูกต้องเท่านั้นเอง แล้วข้อสำคัญคือไม่กลัวจะแนนเสี่ยง จะต้องทำอันนี้เป็นวิธีแก้ไขของผมนะครับขอขอบคุณครับ

นาย จะมีคำถามอื่นหรือไม่เชิญครับ ถ้าไม่มีก็ขอเรียนเชิญคุณสุรัช

นายสุรัช ครับ สวัสดีครับสมาชิกหอการค้าที่เคารพทุกท่าน รู้สึกว่าเป็นเกียรติอย่างจริง ๆ ครับสำหรับในเรื่องง่าย ๆ เรื่องนโยบายที่ผม.....ก็คือคงจะเป็นเรื่องเบสิกพื้นฐานจริง ๆ ว่าเราจะทำงานด้วยการแก้ไขอย่างไรเรื่องแรกที่ผมจะนำเสนอก็คือเรื่องทำเชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่เป็นเมืองน่าอยู่อย่างแท้จริงไม่ใช่ฝากว่าเป็นโครงการเมืองน่าอยู่ในการกระทำไม่ใช่ครับเป็นเมืองน่าอยู่นี้หมายความว่าเมืองน่าอยู่แบบอันดับหนึ่งภูมิภาค อันดับหนึ่งในเอเชีย ซึ่งเราจะสามารถทำตรงนี้ได้ ไม่ใช่ว่าเป็นเรื่องยาก และไม่ใช่ว่าเป็นเรื่องที่ว่าเมืองเชียงใหม่จะเป็นอันดับหนึ่งในภูมิภาค แต่ว่าถ้าเราสังเกตดูว่าทุกวันนี้เชียงใหม่มีแบบอย่างไรบ้าง คำว่าเมืองน่าอยู่นั้นไม่ใช่ว่าสภาพเมืองขึ้นมาพัฒนาตัวเก่าเอา.....แต่ว่า.....สร้างบ 2 - 3 ล้าน ขึ้นมาไปวางบนถนนแล้วบอกว่าอันนี้เป็นโครงการเมืองน่าอยู่ตรงนี้ไม่น่าจะเป็นไปได้ในอนาคตที่จะเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นเมืองน่าอยู่ที่ผมพูดถึงนั้นจะต้องเป็น เมืองน่าอยู่ที่ว่ารถไม่ติด เมืองน่าอยู่ที่ว่าอากาศบริสุทธิ์ อากาศ

บริสุทธิ์หมายความว่าไม่มีการเผาขยะ ไม่มีการเผาทุกอย่าง เศษขยะใบไม้ ที่อยู่ในเขตเชียงใหม่ เพราะว่าเชียงใหม่มันเป็นแอ่ง พอเกิดการเผาเกิดขึ้นก็จะไปค้างอยู่ในอากาศ มลพิษก็ขึ้นตลอดเวลา เพราะฉะนั้นวิธีแรกที่เราจะต้องแก้ไขถ้าผมได้เป็นนายกเทศมนตรี นครเชียงใหม่ครั้งนี้ สิ่งอันดับแรกก็คือเชียงใหม่จะต้องมีรถเมล์ แล้วรถเมล์ที่ผมพูดถึงนั้นไม่ใช่รถเมล์แบบกรุงเทพฯ ไม่ใช่รถเมล์ที่วิ่งขึ้นไปที่กัน ตีบกัน ตกรถเมล์ รถเมล์ที่ผมพูดถึงนี้จะต้องเป็นรถเมล์แบบเดียวกับประเทศสวีทเซอร์แลนด์หลาย ๆ ท่านคงจะเคยไปสวีทเซอร์แลนด์ รถเมล์ที่นั่นสะอาดถึงขนาดที่ว่าขึ้นไปนอนบนพื้นได้เลยสะอาดมาก สะอาดมากยังไม่พอที่น่าสนใจก็คือว่ารถเมล์เดินทางจากจุดนี้มาที่ป้ายนี้สมมติว่าตั้งเวลาไป 7.15 นาฬิกา มาถึงป้ายนี้อีกป้ายหนึ่งบอกว่า 8.05 นาฬิกาพอ 8.05 นาฬิกาแล้วรถเมล์ก็ถึงป้ายนั้น เพราะฉะนั้นการเดินทางนั้นสามารถที่จะแปลงได้ และหลาย ๆ ท่านเข้าใจดีว่ารถเมล์แต่ละคนทุกขียาก แม้กระทั่งอาจารย์สอน ม.ช. เข้าใจว่าเชียงใหม่ นั้นไม่ต้องมีรถเมล์ไม่ทุกขียาก อันนี้ไม่ใช่เลยสวีทเซอร์แลนด์นายกรัฐมนตรีสวีทเซอร์แลนด์หรือว่าติดสวินเดนเขาไปทำงานไม่ใช้รถ นั่งรถเมล์นั่งรถรางไปทำงาน ไม่ได้นั่งรถเบนซ์ คันใหญ่ ๆ เบนซ์เหล่านี้แท็กซี่เขาเอาไปใช้งานเอาไปรับผู้โดยสารบ้านเรามหาเศรษฐีนั่งเบนซ์ ผู้ยิ่งใหญ่ต่างประเทศ ส่วนใหญ่เดินทางโดยการไ้ระบบ.....จากรถเมล์ เพราะฉะนั้นตรงนี้ เชียงใหม่จะต้องเกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน และวิกฤติจราจรทุกวันนี้ที่ข้างถนนนะครับมันเกิดขึ้นจากเบสิก เข้าใจเบสิกง่าย ๆ เลยที่ไม่ได้รับการแก้ไขนะครับ อันดับแรกก็คือ 1 คนใช้รถขับรถไม่เป็น อันนี้ผมพูดคนเชียงใหม่โดยเฉพาะ. ขับรถไม่เป็นหมายความว่าเวลาไฟแดงแทนที่จะหยุด ไฟแดงเขาขับเร่ง แล้วเวลาไฟเขียวขับไปพันค้อย ๆ ทีละนิด ๆ แต่พอไฟเขียวขึ้นมาจะเริ่ม สปีดแล้วบิดไปแต่พอไฟแดงผ่านไป อันนี้ถือ.....คือเชียงใหม่เราสามารถจะทำได้เป็นเมือง อันดับหนึ่งคือใช้คนขับรถมาจากกรุงเทพฯ ฯ เข้ามาผ่านเขตเชียงใหม่เข้ามาถ้าคุณเข้ามาในเขตจังหวัดเชียงใหม่ระบบจราจรเชียงใหม่ระเบียบจะต้องนับเบอร์วันการใช้รถใช้ถนนจะต้องถูกควบคุมจนแบบเป็นรูปธรรมชัดเจนทางเข้า หมายความว่าทางทำนบก่องเทียวเข้ามาเอาทำแตะบนทาง เมื่อใครไปจอดที่นบก่องเทียวข้ามบ้างหรือไม่ หรือว่าเด็กที่จะไปข้ามถนนที่ใครชอบไปจอดที่ข้างถนน บางทีจอดแล้วคันหลังก็จอดถ้าไม่เช่นนั้นนั้นก็เปลี่ยนกันจอด หรือไม่แซงซ้าย แซงขวา และไปชนเขา เพราะว่าผลไม่ได้รับการอบรมที่ถูกต้อง กล่องเหลืองหรือว่ารอบ ๆ ที่อยู่ตามสี่แยกตามชั้น ๆ ท่านลองสังเกตดูส่วนมากแล้ว ถ้ารถจอดไม่ติดจะให้มันวางไว้ แต่ไม่เคยมืดขึ้นเลย แยงกันไปต่างคนต่างแยงกันขับเอาหัวไปจี้กันก็ขับไม่ได้ อันนี้เป็นปัญหาเบสิกที่ต้องแก้ไขและอีกเรื่องหนึ่งที่ผมเห็นว่าไม่น่าเป็นไปได้ตำรวจจราจรของบ้านเราถ้าเราสังเกตดูว่าแยกไหนที่ตำรวจจราจรยืนเฝ้าจะเป็นอย่างไร แต่แยกนั้นถนนติดมากที่สุดเลย วันก่อนผมไปที่ตรงหน้าเชียงใหม่คริสเตียนมาที่ถนนเจริญราชผมไปติดอยู่ที่ข้างถนน 20 นาที เปิดไฟเขียว อันนี้เป็นเรื่องง่าย ๆ เพราะว่าจริง ๆ แล้วบ้านเราไม่น่าไม่มีอย่างนี้ จราจรพวกนี้ถามว่าเขาจบพื้นฐานมาจากที่ไหน ไม่มีพื้นฐานสักนิด

เลย ไม่ได้ได้รับการศึกษา หรืออบรมที่ถูกต้อง เพราะฉะนั้นมันไม่ใช่เรื่องแปลกแบบนี้ เข้าสู่วิกฤติ เชียงใหม่ ถ้าไม่มาแก้ไขอีกหน่อยยับไม่ได้เลย ตัวนี้เป็นปัญหา อำนาจที่ต้องเข้าไปแก้ไขแล้ว สร้างระบบขนส่งมวลชนขนส่งมวลชนที่ถูกต้องรถเมล์ไม่มีประเทศไหนที่ทำแล้วได้กำไร ส่วนมาก ขาดทุน เข้ามาสักเท่าไร เอาเงินส่วนนี้จุนเจือกันไปแล้วสร้างรถเมล์.....ไม่ใช้วาสนาประกอบนะครับ ให้มีความปลอดภัย ปลอดภัยแม้กระทั่งว่านักท่องเที่ยวที่มาจากต่างประเทศก็สามารถมาใช้บริการ ได้ไม่ใช่เฉพาะลูกหลานเจ้าบ้านที่จะใช้บริการไป ม.ช. ไปพายัพไปเทคโนโลยี นักท่องเที่ยวต้อง สามารถใช้บริการได้ เพราะฉะนั้นมาตรฐานรถเมล์ที่ผมพูดถึงนั้นจะต้องเป็นมาตรฐานที่ว่า มาตรฐานสูงมาก หมายความว่ากระเป๋ารถเมล์หรือว่าคนขับรถเมล์จะต้องได้รับการอบรมพูด ภาษาอังกฤษได้ ภาษาฝรั่งเศส, เยอรมัน ได้รับการอบรมฟรี เพราะฉะนั้นเมืองเชียงใหม่เป็นเมือง นำอยู่

1. ภูมิภาค

2. 2. นั้นผมจะนำเสนอเรื่องมลพิษในอากาศ.....ทุกวันนี้ขยะหรือว่าแม้แต่หน่วย ราชการเองข้างบ้านผม

อุตสาหกรรม ตรงข้ามบ้านผมหมู่บ้าน.....ถนน.....อันนี้เป็นตัวอย่างที่.....จะมีการกวาด ขยะไปไม่แห้งมากองอยู่ข้างหลังสำนักงานเขา แล้วจุดไฟเผาทุกวัน เพราะฉะนั้นไม่มีมาตรฐาน รองรับไม่มีเทศบัญญัติออกมาว่า 1. ห้ามเผาขยะไม่มีทางที่ว่าเชียงใหม่จะเจริญรุ่งเรือง หรือว่าจะเป็นเมืองนำอยู่ได้เลย เมืองนำอยู่ต้องมีสิ่งประกอบหลายอย่าง.....ตั้งงบประมาณปีละ 4 ล้าน..... มันไม่ใช่แค่นั้น ตรงนี้ต้องช่วยกันสร้างให้เป็นเมืองอุปถัมภ์ แล้วกลับเรื่องใบขับขี่ผมไม่ ทราบว่าหลาย ๆ ท่านถือใบขับขี่ต่างประเทศ ใช้ใบขับขี่ต่างประเทศสหรัฐ หรือว่าอังกฤษ ผมจะส่ง ใบขับขี่ที่อังกฤษได้นั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเลย ไปส่งประมาณ 5 – 6 ครั้ง ถ้าไม่มีการฝึกมีการอบรมไม่มี ทางที่จะไปสอบผ่านเลย อันนี้เป็นเบสิกอันหนึ่งเลย เมื่อ 2 เดือนก่อนลูกสาวผมกลับมาจาก อเมริกา....สอบใบขับขี่ที่ขนส่งเขาก็ทำข้อสอบแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย สอบสัมภาษณ์ผ่าน ภาคปฏิบัติเขาก็ให้เรา เดี่ยวทุกคนขับรถออกได้เมติก เขาก็ให้ลูกสาวผมเอารถถอยขึ้นเนิน แล้วเขาก็มีมาว่าอันนี้คือเส้นทางที่คุณจะต้องขับถอยขึ้นเนินถอยลงเนินไปจอดที่บนเนินแล้วก็ไปเดี่ยวซ้าย เดี่ยวขวาแล้วกลับมาที่นี้ พอเขาอธิบายเสร็จคนที่สอบก็ไปนั่งอ่านหนังสือพิมพ์แล้วลูกสาวผมก็ขับ เวียนไป แล้วขับเดี่ยวกลับมา แล้วมาจอดพอมาถึงก็ไปบอกว่าลูก ๆ เสร็จแล้ว ถามว่าเสร็จแล้ว หรือ แล้วก็จบอันนี้คือมาตรฐานเชียงใหม่ในการที่จะ ตัวนี้ออกมากฎระเบียบตัวนี้ออกมาประมาณ 100 กว่าปีที่ว่ารถออกได้เมติกไม่มีเบรก เกียร์ขยับยาก แต่ตอนนี้ทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนไป เพราะฉะนั้นจะต้องเกิดขึ้นมาตรฐานตัวนี้จะต้องสร้างขึ้นทำให้เกิดขึ้นให้ได้ทุกอย่างเรื่องอื่น นั้นไม่ต้องสนใจ แต่ถ้าผ่านเข้าไปในเชียงใหม่ทุกคนผ่านเขตเข้าไปในเชียงใหม่

ประวัติผู้เขียน

นางสาวเพียงกมล มานะรัตน์ เกิดวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2521 ที่จังหวัด เชียงใหม่ จบการศึกษารัฐศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2543 ได้เข้า ศึกษาต่อในหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย